Kara New Testament

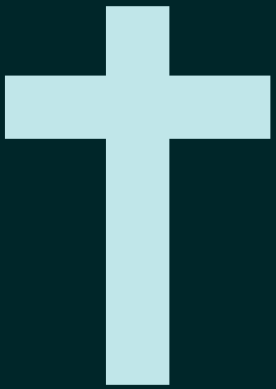

The New Testament in the Kara Language of Papua New Guinea

Kara New Testament
The New Testament in the Kara Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kara long Niugini

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kara

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
4e66a963-7eeb-5dca-b3f8-b1ef6c7ee59d

Contents

Matiu 1
Maak 73
Luuk 118
Jon 190
Faisok 244
Rom 311
1 Korin 349
2 Korin 380
Galesia 400
Efasis 412
Filipai 423
Kolaasi 431
1 Tesalonaika . . 439
2 Tesalonaika . . 446
1 Timoti 450
2 Timoti 460
Taitus 467
Failimon 471
Hibru 473
Jems 500
1 Pita 509
2 Pita 519
1 Jon 525
2 Jon 533
3 Jon 535
Juut 537
Kuusan Fasavatan 540

e 28.

Na Matiu
A Lagasai Roxo Na Matiu A Xaleie
A Ferawaian Paamua

Na Matiu taxa kala xe sina mu Juda pana fufuna lamonan malaan: a fatataganan sina Piran fo savat xo. Nane vubuk faxalit a mu Juda o na Yesus a vil fasavat tuunei a maana ferawaian si Moses e sina mu rabuna ina kuus fatuxai. Xena faxalit famatavase na Matiu taxa kuusan faxa'usi a xasano paxakalayan xaves ti kavai. E fulaa nane taxa kuusan faxa'usi a fepitaian e ferawaian si Yesus sait. A buuk aanabe' a fepatoxanan pana xavil pisiguak malaan lana:

1) A xuuskuus sena luluuxan si Yesus - palagasai 1 e 2
2) A fatataganan ti la xunavata i taa savat- palagasai 3 fefexaxaas 7
3) A lagasai ina fatataganan ti la xunavata a kuusan fasavatan- palagasai 8, 9 e 10
4) A fatataganan ti la xunavata ve a so ta buk mo? - palagasai 11, 12 e 13
5) A rabuna aava ri namkai, ri fexaxaas malaan sena xalana wai mata sina Piran- palagasai 14 fefexaxaas 18
6) A fatataganan ti la xunavata taxa waan faasilak- palagasai 19 fefexaxaas 25
7) A mataan e a to fa'ulaian si Yesus- palagasai 26, 27

A Matafebun Si Yesus Krais
Lk 3:23-38

1 A sising ina matafebun si Yesus Krais aava buna lava na Devit. E na Devit si a buna lava na Abrahem.
2 A toxan a mu yaan ina matafebun sangafilu saxa pana talafaat ti lana yaan si Abrahem fefexaxaas na Devit:
na Abrahem na tama Aisaak, na Aisaak na tama Yaakop, na Yaakop na tama Juda xuvul pana mu tina;
3 na Juda na tama Peres nare Sira (na ninare na Tamar), na Peres na tama Esron, na Esron na tama Ram,
4 na Ram na tama Aminadap, na Aminadap na tama Naason e na Naason na tama Salmon;
5 na Salmon na tama Boas (na ninana na Rehaap), na Boas na tama Obet (na ninana na Ruut), na Obet na tama Jesi aava na tama King Devit.
6 E a mu matafebun ti lana yaan si Devit fefexaxaas a yaan a mu Juda ri fevipis la bina Babilon: na Devit na tama Solomon (na ninana a tefin si Uraia paamua),
7 na Solomon na tama Rehoboam, na Rehoboam na tama Abiya, na Abiya na tama Aasa,
8-9 na Aasa na tama Jahosafaat, na Jahosafaat na tama Ye'oram, na Ye'oram na tama Usiaa, na Usiaa na tama Jotam, na Jotam na tama

Ehas, na Ehas na tama
Esakaia,
10 na Esakaia na tama Manaasa, na Manaasa na
tama Emon, na Emon na
tama Josaia
11 e na Josaia na tama Jehoiakin xuvul pana mu
tina.
12 E a mu matafebun ti lana
yaan a mu Juda ri ta'ulan na
Babilon fefexaxaas a yaan si
Yesus: na Jehoiakin na tama
Seltiel, na Seltiel na tama
Serubabel,
13-15 na Serubabel na tama
Ebiut, na Ebiut na tama
Ilaiakim, na Ilaiakim na
tama Esor, na Esor na
tama Sadok, na Sadok na
tama Akim, na Akim na
tama Eliud, na Eliud na
tama Eliesar, na Eliesar
na tama Mataan, na
Mataan na tama Yaakop
16 e na Yaakop aave na
tama Yosep aava tamai
si Maria na nina Yesus
e na Yesus naang va ri
xalie pana Mataa Failai
sina Piran.
17 E voxo a toxan a mu
yaan ina mu matafebun san-
gafilu saxa pana talafaat ti
la yaan si Abrahem fefexax-
aas a yaan si Devit e san-
gafilu saxa pana talafaat ti
la yaan si Devit fefexaxaas a
yaan ina vipisan pe Babilon e
sangafilu saxa pana talafaat
ti la yaan aave fefexaxaas a
luluuxan sina Mataa Failai.

A Luluuxan Si Yesus Krais Aava Mataa Failai Sina Piran
Lk 2:1-7

18 A luluuxan si Yesus Krais
a savat malaan: na ninana,
na Maria, ri fo fakalimaane
rao i taa tamai si Yosep.
Taasaxa re pife mati xuvul
lunai e nane texaas o a
tiva sena gutan sina Vovau
Xaradak.
19 Na Yosep aava na
lavana, a mataa xaradak
paaliu e nane bai famangil
na Maria la matana mu
rabuna. E voxo nane lamon
o i taa laxao kasam a kuus
fanaian ina tamaian sirie.

20 Na Yosep fo lamon xo
pana mo aanabe' taasaxa
lana mifan a angelo sina Pi-
ran a savat sina e a kuus,
“Yosep, lak si Devit, muta la-
mon faaxaves pana tamaian
sime Maria senaso a Vovau
Xaradak fo savat sina e nane
taxa tiva sena.
21 I taa luk a lak tomex-
aan e no taa xalie pa Yesus
senaso i taa fakaxup a mu
rabuna sina xasena vilaana
saat siri.”

22 A maana mo xapiak
aanabe' ri savat xena fax-
alit famatavasaana ferawa-
ian aava Piran a kuus pana
la ngusuna mu rabuna ina
kuus fatuxai sina.
23 Ri kuus malaan: “Lan-
gai, a tefin palau aava pife
mati xuvul pana saxa mataa
lunai, i taa tiva e i taa luk a
lak tomexaan e ri taa xalie pa
Imaanuel.” (A malasuf ina
isin aanabe' a malaan: Piran
taxa waan xuvul pataara.)
Ais 7:14

24 Layaan na Yosep a para
ti la matefan sina, nane usi
a fefasaian aava angelo sina
Memai a xuuse pana. E nane
xel na Maria e lisane xe la
lifu sina e i taa tefin sina
25 taasaxa nane pife mati
xuvul pana fefexaxaas a

yaan nane luk a lak tomexaan aave. E nane xalie pa Yesus.

2

A Mu Rabuna Pana Texaasan Ti Paa Ri Maa Xalum Na Yesus

1 Na Yesus a luxan pe la bina Betlihem lana bina lava Judia layaan na Herot a paamuian a mu Israel. Lamina luluuxan sina saxano rabuna pana texaasan ti paa lasuun paaliu ri filimaan xe pe Jerusalem

2 e ri fiai, “A popo aava paamua king sina mu Juda, fo luxan faa? Maam xalum a vapara aava fakalimaan a savatan sina la nobina simaam e maam filimaan xena nangusaana.”

3 Layaan na Herot aava paamua king, a langai pana, nane e maana rabuna pe Jerusalem vaxa ri lalamon faaxaves sena.

4 Nane xel faxuvul a mu memai priis e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e fin nari, “A Mataa Failai i taa luxan faa?”

5 E ri suie, “Pe Judia la bina Betlihem, senaso a mataa ina kuus fatuxai a kala malaan:

6 ‘E nano, Betlihem aava waan la nobina si Juda, no bina modak taasaxa mu rabuna xapiak ri taa pife maluf nano senaso saxa paamua lava aava i taa paamuian a mu rabuna siak, a mu Israel, i taa luxan move.” *Mka 5:2*

7 Lumui, na Herot a xel fun a mu rabuna pana texaasan xena fin nari pana so ta yaan a vapara aave savat e ri xuus fatexaase.

8 E mui nane feng nari xe pe Betlihem e a xuus nari, “Mi fe seng faagutan a lak aave e layaan mi fo tingine mi maa xuusau talo nenia sait ne taa fe nanguse.”

9-10 E voxo lana faletan siri ri xalum fulan a vapara naang aava savat pe paa e ri bas paaliu pana faamamaasan. A vapara aave a paamuian nari e fe waan fatak laa'ui xuluna lifu aava lak taxa waan lana.

11 Layaan ri laak la lifu aave ri xalum a lak xuvul pa ninana, na Maria. E ri bukaak e ri nangus a lak aave. E mui ri kas a fafanaian siri e ri tatavai xe sina lak pana ‘gol’, e vebit pana lasan roxo e a vulut pana lasan roxo aava ri xalie pana ‘mur’.

12 E lana mifan a Piran a xuus fatexaas nari o ri muta ulaa xe si Herot. E voxo ri usi a salan patak xe la bina siri.

Na Yosep Xuvul Pa Maria Nare Yesus, Rutul Sinuf Xe Pe Isip

13 Lamina faletan siri a saxa angelo sina Memai a savat si Yosep lana mifan e a kuus, “Na Herot i taa feng a rabuna sina xena sengaana lak talo ri taa punuxe. Tamasiak xo, siak a lak xuvul pa ninana e mutul sinuf xe pe Isip. Mutul taa waan pave fefexaxaas a yaan ne xuus namutul pana.”

14 Na Yosep a tamasiak e a xel a rofenan sina e rutul

ta'ulan a bina pave la xu-
navung naang xena falet xe
pe Isip.
15 Nane waan pave fefex-
axaas a yaan ina maatan si
Herot. A maana mo aanabe'
a savat xena famatavas a
ferawaian sina Memai la
ngusuna mataa ina kuus
fatuxai. A kuus malaan: "Ne
fo xel a Lak Tomexaan siak ti
pe Isip." *Osa 11:1*

Na Herot A Fefasaa O Ri Taa Punuk A Mu Rafulak

16 Layaan na Herot a tex-
aas o mu rabuna pana tex-
aasan ti paa ri fo bit nane,
nane marala faagut. E nane
fasei faagutan a mu rabuna
ina rawen sina o ri taa punuk
a mu rafulak tomexaan aava
ri toxan a mariaas taragua e
lapia e ri waan pe Betlihem
e la mu bina faasilak. Nane
lamon o i taa vil malaane
senaso a rabuna pana tex-
aasan ri fo xuuse pana so ta
yaan a vapara fo savat.
17 E pana vilaana malaan,
a mo aava mataa ina kuus
fatuxai, na Jeramaia, a kuus
pana, a savat la matavas.
Nane kuus:
18 "A mu rabuna pe la
bina Rama ri langai
a taangiisan molava
sina saxa tefin, na Re-
sel aava i taxa tangiis
soxot a mu rafulak
sina. Ri fo maat e i
taa pife taxapus pana
taangiisan sina." *Jer 31:15*

Na Yosep Xuvul Pana Rofenan, Rutul Ulaa Ti Pe Isip

19 Lamina maatan si Herot,
a angelo sina Memai, lana
mifan, a savat si Yosep pe Isip
20 e a kuus, "Tamasiak, xel
a lak xuvul pa ninana e ulaa
xe la bina sina mu Israel
senaso nari aava ri seng a lak
xena punuxaana, ri fo maat
xo."
21 E nane tamasiak e lisan
fa'uli a lak xuvul pa ninana
xe la bina sina mu Israel.
22 Taasaxa layaan na Yosep
a langai o na Aakilas taxa
paamuian a rabuna pe Judia
la vepen si tamana, na Herot,
nane bai falet xe Jerusalem
senaso a mataut. E a Piran,
lana mifan, a xuus fatexaase
o i taa falet xe pe Galili.
23 Nane fe waan la saxa
bina pe Galili aava ri xalie pa
Nasaret. E voxo a mo aava
mu rabuna ina kuus fatuxai
ri kuus pana sena Mataa
Failai, a savat la matavas. Ri
kuus malaan: "A rabuna ri
taa kuus o nane ve a mataa
ti Nasaret."

3

Na Jon Ina Fasufan A Faigotan A Salan Xana Memai
Mk 1:2-8; Lk 3:1-18

1-2 Lana yaan aave, pe la
xobingil pe Judia, na Jon ina
Fasufan a falet xolai xena ku-
usan fasavat a lagasai sina.
Nane kuus, "Puk a lamonan
simi e ta'ulan a vilaana saat
simi senaso a yaan ina sa-
vatan sina fatataganan sina
Piran i taxa waan faasilak."
3 Na Aisaia aava mataa ina
kuus fatuxai, a ferawai sena
mataa aave malaan:
"A ling ina saxa mataa pe
la xobingil i taa kel,
'Faigotan a salan xana

Memai, vil faxaradak
a salan sina.” *Ais 40:3*

4 A maana marapi si Jon ri
vesane pana fui ina ‘kaamel’
e a fakaliuan nane xa pana
yowang ina vipin ina tiir. E
nane fuuna ngan a sakawa e
vevoi.
5 A mu rabuna ri falet xe
sina ti pe Jerusalem e a mu
bina pe Judia e ti pe la mu
bina faasilak la Raarum Jor-
dan.
6 Ri kuusan fasavat a mu
vilaana saat siri e nane fasuf
nari la Raarum Jordan.

7 Taasaxa, layaan nane
kaalum o a mu Ferasi xuvul
pana mu Sedusi ri maa
savat la bina ina fasufan, a
xuus nari, “Nami ve mi tiui
pana neng! Nase' pebukan
nami pana sinufanaana
fakasanaman lava aava i taa
savat?
8 Tamo mi fo puk tapin
nami xa xasena vilaana saat
simi lavaxa, faxalite pana vi-
laana e faisok fa'ui.
9 E muta lamon o mi taa
xuus nami xa, ‘Na Abrahem
ve na tamataara.’ Senaso ne
xuus nami o a Piran a fex-
axaas sena fasavat a rafulak
xa Abrahem pana mu faat
aanabe'!
10 A yaamu i taxa waan xo
la funa mu wai e a maana
wai aava ri pife fasavat a
xalana roxo a Piran taa tei
tapin nari xe lana fata.

11 “Ne fasuf nami pana
raarum senaso mi puk a la-
monan simi. Taasaxa, saxa i
taa savat la miak e a gutan
sina a molava sega e senaso
nenia, ne mataa palau paaliu
ne pife fexaxaas sena tao
a ‘slipa’ sina. Nane xo i
taa fasuf nami pana Vovau
Xaradak e fata.
12 A ‘fok’ xena fepatoxan
a xawa xasena mu kam i
taxa waan la mana e i taa
gon a bina ina fepatoxan a
xawa aave e i taa faxuvul a
mu kam ina ‘wiit’ la lifu ina
fawaanaana e i taa faram a
xawa pana fata aava i taa
pife maat.”

Na Jon A Fasuf Na Yesus
Mk 1:9-11; Lk 3:21-22

13 Na Yesus xo maa savat la
Raarum Jordan ti Galili talo
na Jon i taa fasufe.
14 Taasaxa na Jon a tafang
taraa pana ti votanaana e
a kuus, “A roxo naak nano,
no taa fasufau, malaafaa si
nano, no maa savat siak xena
fasufaan nano?”
15 E na Yesus a suie,
“Naboxo, i taa waan malaan.
A roxo taare taa vil malaane
xena faxalit a vilaana fatak
paaliu.” E mui na Jon a
turoxo pana.

16 Layaan na Jon fo fasufe,
na Yesus a ta'ulan a raarum.
E monabe' mon a xunavata
talakas e a xalum a vovau
sina Piran i taxa sivimaan
xuluna malaan sena vaalus.
17 E a ling ti laa'ui la xuna-
vata a kuus, “Nane na natuk,
ne vubuxan xasingite, nane
fafaamamaasau.”

4

Na Setan A Valam Na Yesus
Mk 1:12-13; Lk 4:1-13

1 E mui a Vovau sina Piran
a paamuian lisan na Yesus xe
la xobingil talo na Setan i taa
valame.

2 E na Yesus a falfaal pana
yaan sangafilu talafaat xurul
e felagai.
3 Na Setan aava saxa xena
valamaana, a savat sina e
kuus, “Tamo nano ve no
Natuna Piran, xuus a mu faat
o ri taa savat bret.”
4 E na Yesus a suie, “A
Xakalayan Taap a kuus: ‘A
mataa i taa pife siak a gutan
sena bret sang mon taasaxa
i taa siaxe sena maana
ferawaian aava savat ti la
valana Piran.” *Vpt 8:3*
5 E mui na Setan a lisane xo
xe la bina taap, na Jerusalem,
e fatigineie laa'ui paaliu xu-
luna tang lifu lotu e a kuus,
6 “Tamo nano, no Natuna
Piran, tapin fasivi nano xa
senaso a Xakalayan Taap a
kuus:
‘Nane taa xuus a mu angelo
sina pama
e nari, ri taa yaas nano
xe laa'ui pana mari
talo a kaam i taa pife
du sui a faat.” *Yng
91:11,12*
7 Na Yesus a suie, “E vaxa
a Xakalayan Taap a kuus:
‘Muta valam a Memai, a Pi-
ran siim.” *Vpt
6:16*
8 E fulaa, na Setan xo a
lisane xe laa'ui xuluna put
modus e faxalite pana mu
fatataganan la xavala e a rox-
oyan siri e a kuus,
9 “Ne taa tavai nano pana
maana mo aanabe' tamo no
taa bukaak e nangusau.”
10 E na Yesus a suie, “Faa-
palau sega, Setan! Senaso
a Xakalayan Taap a kuus:
‘Nangus a Memai, a Piran
siim e no taa sisiak sina
mon.” *Vpt 6:13*
11 E mui na Setan a
ta'ulane e a mu angelo xo ri
maa savat sina e ri xavange.

*Na Yesus A Tangpat Pana
Faisok Sina*
Mk 1:14-15; Lk 4:14-15

12 Layaan na Yesus a langai
o na Jon fo vipis, nane ulaa
xe Galili.
13 Nane ta'ulan na Nasaret
e fe taagul pe Kapanam aava
waan la itina raarum pe Se-
bulan e Naaptali.
14 E malaanabe' a fer-
awaian si Aisaia savat la
matavas. Nane kuus:
15 “A mu rabuna ti pe la ro
bina Sebulan e Naap-
tali, a bina la xasing
ina salan aava sivi xe
la laman e a bina la
vangana Raarum Jor-
dan, a ro bina aave re
waan pe Galili e pave a
toxan a rabuna xaves
aava ri pife Juda-
16 a mu rabuna aave xo ri
fo taagul la suk e naboxo ri
xalum a malang molava; e a
malang fo savat xuluri aava
ri taagul lapaana xaxaalua
ina maatan.” *Ais 9:1,2;
42:6-7*
17 Ti la yaan aave na Yesus
a tangpat pana kuusan fasa-
vat a ferawaian sina Piran
malaan, “Puk tapin nami
xa xasena vilaana saat simi
senaso a yaan ina savatan
sina fatataganan sina Piran a
faasilak.”

*Na Yesus A Xel A Rabuna
Talafaat Xena Usiaana*
Mk 1:16-20; Lk 5:1-11

18 La fena sangasan sina la
vangana Laman Galili nane

xalum a ro fetinan, na Sai-
mon aava ri xalie pa Pita
nare Endru. Re taxa tapin fa-
sivi a vana sire la taas senaso
re fuuna faadinan.
19 E na Yesus a kuus,
“Me maa usiau e ne taa
fapiti name pana pataasaana
rabuna.”
20 E fataapus re ta'ulan a
vana sire e re usie.
21 A falet famodak fulaa e
xalum a xasa rofetinan fu-
laa, na Jems nare Jon xuvul
pa tamare, na Sebedi. Ru-
tul taxa waan xuluna xaati
e rutul taxa faigotan a vana
sirutul. E na Yesus a xel nare.
22 E fataapus re ta'ulan a
xaati e na tamare e re usie.
23 Na Yesus a falet xolai
pe Galili e nane fepitaa la
maana lifu ina faxuvulan siri
e kuusan fasavat a Lagasai
Roxo sena fatataganan sina
Piran. E a maana buk giisan
aava fo sip a rabuna, nane vil
faroxoie.
24 A mu rabuna aave ri
xuus fatexaas a xasanofuna
pana e mui a mu rabuna
xapiak pe Siria ri texaas sena
e ri maa lisan a rabuna aava
ri giis xe sina: nari pana
maana buk giisan e pana
maasaxan molava, nari aava
vovau saat fo vao nari e nari
aava ri gaga e nari aava mari
o kari maat. E nane xo a vil
faroxoi nari.
25 A tang malila ti Galili,
Jerusalem, Judia e ti la bina
Dekaapolis sina mu rabuna
aava ri pife Juda e ti la bina
la xasa paxasing ina Raarum
Jordan, nari xapiak ri usie.

5

Na Yesus A Fepitaa Pana Mu Vilaana Aava Ri Fasavat A Faamamaasan
Lk 6:20-23

1 Layaan nane xalum a
malila aave, nane laak fadak
xe xuluna put e nane nai su'
e mu fefeng sina ri maa savat
2 e nane fapiti nari malaan:
3 “Nari aava ri texaas o ri pife
tigina fatak la matana
Piran sena mu vilaana
siri xa,
naboxo a naian siri a
roxo paaliu
senaso a fatata-
ganan sina Piran
va siri.
4 Nari aava ri mimilisaat,
naboxo a naian siri a
roxo paaliu
senaso Piran i taa
famalulum nari.
5 Nari aava ri lamon fasivi a
isiri xa,
naboxo a naian siri a
roxo paaliu
senaso Piran i taa
tavai nari pana
xavala xapiak.
6 Nari aava ri lamon vulai
pana mu vilaana fa-
tak,
malaan sena mataa aava
lagai
a lamon vulai pana
fanganan,
naboxo a naian siri a
roxo paaliu
senaso Piran i taa
famasi nari.
7 Nari aava ri muluk a xas-
anofuna e ri xavang
nari,
naboxo a naian siri a
roxo paaliu
senaso Piran i taa
muluk nari vaxa.
8 Nari aava vulai ri vubuk
sisiak xe sina Piran,

naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso ri taa xalum a Piran.
9 Nari aava ri lisan a luaian la palou ina rabuna xuvul pana Piran,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso a Piran taa xali nari pana mu rafulak sina.
10 Nari aava rabuna ri vil pengan nari sena usiaana vilaana fatak sina Piran,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso a fatataganan sina Piran va siri.
11 "A naian simi a roxo paaliu layaan a rabuna ri ferawai fasaat semi e ri vil pengan nami e ri bit tifi nami pana maana bitan saat senaso mi namkai sega.
12 Mi merao e mi faamamaas senaso a sepirigus xami la xunavata a mo molava paaliu. Paamua ri vil pengan a mu rabuna ina kuus fatuxai e naboxo ri taxa vil malaane xe simi sait.

A Ferawaian Paap Pana Sol E Malang

13 "Nami aava mi namkai, mi malaan sena sol la palou ina mu rabuna. Taasaxa tamo sol a pife xakaarik malaafaa mi taa faxakaarik fulane? E tamo pife xakaarik a piau ta faisok ina fulaa e a rabuna ri taa tapine e ri paas xolane.
14 "Nami ve mi malang xana mu rabuna la xavala. A bina laa'ui xuluna put pife fexaxaas sena fufunai.
15 E vaxa mu rabuna ri taa pife faram a laam siri e fune lapaana bi o lana vuk ina xariu, bo? Piau! Ri taa faneie xuluna ivin ina talo mu rabuna xapiak la lifu, ri taa fexaxaas sena kaalum.
16 E malaanabe' mi taa faxalit a mu rabuna pana malang simi talo ri taa xalum a maana faisok roxo simi e ri taa kuus faatulan na Tamami laa'ui la xunavata.

Na Yesus A Filimaan Xena Vil Fexaxaasan A Vuputkai La Matavas

17 "Muta lamon o ne fo savat xena kawaasan a mu vuputkai o ferawaian sina mu rabuna ina kuus fatuxai, ne pife savat xena kawaasanaan nari, piau, ne savat xena vil fexaxaasan nari la matavas.
18 Ne xuus tuunei nami, fefexaxaas a yaan a xunavata xuvul pana xavala ri taa malit, piau ta nekalayan modak ti lana xakalayan ina vuputkai i taa malit fefexaxaas a yaan a maana mo aanabe' ri taa savat la matavas.
19 Nase' laxao a saxa vuputkai modak e fapiti a xasanofuna xena laxawe, i taa mataa palau paaliu lana fatataganan sina Piran. Taasaxa, nane aava langai sena vuputkai e fapiti a xasanofuna pana langaiaana i taa matalava lana fatataganan sina.
20 Senaso ne xuus nami, tamo a mu vilaana fatak simi ri pife xasliu a mu vilaana sina mu Ferasi e nari aava ri fepitaa pana vuputkai, mi taa pife laak la fatataganan sina Piran.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Vupunuk

21 “Lokavai mi fo langai o mu priis ri xuus a rabuna: ‘Muta punuk mataa e nase' a punuk a mataa i taa tigina lapaana tiisan.’ *Tln 20:13*
22 Taasaxa nenia, ne xuus nami o nase' ta mataa a maraleian na tina i taa waan lapaana tiisan. E fulaa, nase' ta mataa a xuus na tina o ‘A putum a faat!’ nane, a mu matalava ri taa tiise. Taasaxa, nase' ta mataa a kuus pana ‘No vavagai!’, i taa fakasanaman lana fata aava i taxa raam vulai.
23 “E voxo tamo no taxa laak la lifu lotu xena lisan a tatavai siim xe sina Piran e no lamon fa'uli a saxa tiam a maraleian nano,
24 ta'ulan a tatavai siim la nona ivin ina faramaana tatavai e falet paamu xe si tiam e vil faroxoi a waanan sime e mui no taa fe lotu pana tatavai siim.
25 “Tamo saxa mataa rao i lisan nano xe la bina ina tiisan, vil faroxoi fatapusan a lagafan sina. Vile layaan me taxa falet xe la bina ina tiisan ulaa i tamaa lisan nano xe sina mataa ina tiisan e nane xo i taa lisan nano xe sina mataa ina faxatang a mu vipis e naak i taa pis nano.
26 Ne xuus tuunei nano o no taa pife mulus tapinan fefexaxaas no taa sui xapin a maana faat xapiak.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Femilungaian
Mk 9:42-47

27 “Nami, mi texaas o paamua ri kuus, ‘Muta mati xuvul pana saxa aava fo tamai.’
28 Taasaxa nenia, ne xuus nami o nase' ta mataa a kaalum xe sina tefin xena nanoman a vilaana saat xuvul pana, nane fo mati xuvul pana xo lana lamonan sina.
29 E tamo a mataam pamuaan a fasavat a vilaana saat malaan, put tapine. Senaso tamo i taa waan i taa kawaasan a toyan xapiak siim. A mo roxo o a xavil modak ina taam i taa malit talo a taam xurul i taa pife waan la vaa'ul ina fakasanaman pana fata.
30 E malaan sena mataam, tamo a maam pamuaan a fasavat a vilaana saat, patal tapine. A mo roxo a xavil modak ina taam i taa malit talo a taam xurul i taa pife waan la vaa'ul ina fakasanaman pana fata.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Fataxapin A Tamaian

31 “Ri fo kuus o nase' ta mataa a ta'ulan na naasana i taa tavaie pana lagasai xena fataxapin a tamaian sire.
32 Taasaxa, ne xuus nami o a mataa a fexaxaas sena ta'ulan na naasana pana fufuna saxa mon: tamo a tefin xo a mati xuvul pana xasafuna. Tamo a mataa a ta'ulan a tefin sina e a tefin aave a tamai fulaa, a mataa aave fo vil favupunoie sena tamaian fa'ui aava saat. E nane aava tamai sina tefin aave, i taxa vil a vilaana saat sait.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Kuus Fakalimaan

33 “Lokavai mi fo langai o ri xuus a rabuna, ‘Muta bit sena fakalimaanan simi. Taasaxa vil fasavat a maana

mo aava mi fakalimaan pana
xe sina Memai.’
34 Taasaxa nenia, ne xuus
nami, muta fakalimaan pana
isina saxa mo. Muta fakali-
maan pana xunavata senaso
Piran taxa nai paamuian a
rabuna pave
35 e muta fakalimaan pana
xavala senaso a vena vaa-
paas sina o pa Jerusalem
senaso a bina sina King Lava.
36 E muta fakalimaan pana
putum senaso no pife fex-
axaas sena lamon faati o a
fui siim i taa savat pasak o
maxata.
37 Layaan no ferawai, kuus
mon pana ‘aang’ o ‘piau’. A
so ta mo no kuus pana fulaa
a savat sena saxa aava saat
paaliu, na Setan.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Susuaa

38 “Mi fo langai pana
ferawaian malaan: ‘Tamo
a mataa i taa kawaasan a
matana saxa mataa, lavaxa
a matana mataa aave i taa
kawaasanan. E tamo saxa
i taa kawaasan a fana xasa
mataa, a fana mataa aave i
taa kawaasanan sait.’
39 Taasaxa nenia, ne xuus
nami, muta susuaa xe sina
mataa aava bilai fasaat xe
simi. Tamo saxa i taa tavaf
a yaavaam, ti tapuk e lisan a
xasa payaavaam.
40 E tamo saxa taa lisan
nano xe lana lifu ina ti-
isan xena siak a ‘siot’ siim
lavaxa, tavaie pana marapi
ina xakaafutan sait.
41 E tamo ta saxa taa
xuus faagutan nano pana
yaasaana mo matafan sina
xe lasuun fadak, falet xuvul
pana xe lasuun paaliu.
42 E layaan ta mataa taa
nung nano pan¹ ta mo, tavaie
pana. Layaan ta mataa a
vubuxan a mo siim, muta
kuus o piau.

Vubuxan Xasingit A Mu Xaiyaas Siim

43 “Mi texaas sena
xakalayan aava kuus
malaan: ‘Vubuxan xasingit
a mu pabung simi e baian
faagutan a mu xaiyaas.’
44 Taasaxa nenia, ne xuus
nami, vubuxan xasingit a mu
xaiyaas simi e fenung xe sina
Piran talo i taa xavang nari
aava ri vil pengan nami.
45 A vilaana malaan i taa
faxaalit o nami, mi rafulak
si Tamami pe la xunavata.
Senaso nane a vil falak a
ngaas xena malang la mu
bina xapiak sina mu rabuna
roxo e saat. E a lisan a raafui
xena xavang a mu rabuna
xapiak, nari aava ri bilai
faroxo e nari aava ri bilai
fasaat.
46 Xenaso a Piran i taa
fasepirigus nami tamo mi
vubuxan xasingit a rabuna
aava ri vubuxan xasingit
nami mon? A mu rabuna
ina siak taakis xana paamua
lava ti Rom vaxa, ri vil
malaane.
47 E tamo mi fasusui a
mu timi mon mi pife vil ta
mo roxo sena xasafuna, bo?
A mu rabuna aava ri pife
namkai sena Piran, nari vaxa
ri vil malaane.
48 E voxo nami xo mi taa
tigina fatak vulai malaan
sena Tamami pe la xunavata
i taxa tigina fatak vulai.”

6

A Fepitaian Si Yesus Sena Tatavai Xe Sina Mu Valagof

1 Na Yesus a ferawai fulaa
e pebukan nari, “Faxatang!
Muta vil a maana faisok roxo
la matavas talo a mu rabuna
ri taa xalume. Senaso tamo
mi vil malaane na Tamami
pe la xunavata i taa pife tavai
nami pana sepirigus.
2 “E voxo, layaan mi xa-
vang a mu valagof, muta
kuusane pana piifaana tafiu
malaan sena mataa xalem-
ana maranga. Senaso nari, ri
vil malaane la lifu ina faxu-
vulan siri e la salan talo a mu
rabuna aava ri xalum nari, ri
taa faatulan nari. Ne xuus tu-
unei nami o a Piran taa pife
tavai nari pan' ta sepirigus
fulaa.
3 Taasaxa, layaan mi xa-
vang a valagof, vil fune talo
piau ta mataa fulaa i taa tex-
aas sena.
4 E a Piran, na Tamami
aava xalum a maana mo mi
vil fune, i taa fasepirigus
nami.

A Fepitaian Pana Vilaana Ina Fenungan Xe Sina Piran
Lk 11:2-4

5 “Layaan mi fenung, muta
vile malaan sena mu xalema
maranga. Senaso nari, ri
buk fenung la lifu ina faxu-
vulan e pe la femarangaian
ina salan talo maana rabuna
xaves ri taa xalum nari. Ne
xuus tuunei nami o a Piran
taa pife tavai nari pan' ta
sepirigus fulaa.
6 Taasaxa, layaan mi fe-
nung, laak la nobina simi
talo mi taa waan nami sang
mon; xao a matana nobina
aave e fenung xe si Tamami
aava waan pave xuvul pami.
E na Tamami aava xalum a
so ta mo mi vile pave, i taa
fasepirigus nami.
7 Layaan mi fenung, muta
ferawai pana maana vapal-
ing palau malaan sena mu
rabuna aava ri pife Juda.
Nari, ri lamon o a Piran taa
sui a fenungan siri senaso ri
ferawai faaxaves.
8 Muta usi a vilaana siri
senaso na Tamami, nane tex-
aas sena so ta mo mi xaxaalif
pana paamuina yaan mi fine
pana.
9 “Mi taa fenung malaan-
abe':
‘Tamamaam pe la xunavata,
a isaam a xaradak paaliu
e maam suai faagut
sena.
10 A fatataganan siim i taa
savatmaan
e a mu vubuxanan siim
ri taa savat la matavas
la palou imaam
malaan se' ri savat la xu-
navata.
11 Tavai nemaam pana fan-
ganan a fexaxaas xe
tanin.
12 E lamon tapin a maana
vilaana saat simaam
malaan semaam xo
maam fo lamon tapin
a mu vilaana saat
sina xasanofuna
xe simaam.
13 E muta lisan nemaam xe
lana vavalam
taasaxa tivotan nemaam
xasena gutan ina
saatan.’
14 Tamo mi lamon tapin a
vilaana saat sina xasanofuna
aava ri vile xe simi, na
Tamami pe la xunavata, i taa

lamon tapin a vilaana saat
simi vaxa.
15 Taasaxa tamo mi pife la-
mon tapin a vilaana saat
sina xasanofuna lavaxa, na
Tamami i taa pife lamon
tapin a vilaana saat simi.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Falfaalan

16 “Layaan mi falfaal,
muta falet xolai pana nonau
kanamsaat malaan sena mu
xalema maranga. Ri falet
xolai pana nonau vusiit talo
mu rabuna ri taa xalum
nari o ri taxa falfaal. Ne
xuus tuunei nami o a Piran
i taa pife tavai nari pan' ta
sepirigus fulaa.
17 Layaan mi falfaal, xa-
mak a nonau imi e salei fati
a fui simi
18 talo a rabuna ri taa pife
xalum a falfaalan simi. Na
Tamami sang mon aava mi
pife fexaxaas sena xalume,
nane xa taa texaas. E nane
aava xalum a maana mo fu-
funai mi fuuna vile, i taa
fasepirigus nami.

A Fepitaian Pana Fafana-ian Roxo Ti La Xunavata

19 “Nabe' la xavala, muta
faxuvul a fafanaian senaso
nabe' a yainiit e vusulai re
kawaasan a maana mo aave
e mu rabuna ina fenau ri taa
kas a lifu e ri fenoue.
20 Taasaxa laa'ui la xuna-
vata mi taa faxuvul a maana
fafanaian roxo senaso pave a
yainiit e vusulai re taa pife
kawaasan a maana mo aave
e mu rabuna ina fenau ri taa
pife laak lana xena fenau.
21 Senaso la so ta bina mi
faxuvul a maana fafanaian
roxo simi lana, a bina aave
mi taa lamon fatie.

A Ro Matami Re Malaan Sena Laam

22 “A ro matami ve re ro
laam xena famalang a tami.
Tamo a matami a tateak e
matavas, a tami xurul i taa
bas pana malang.
23 Taasaxa, tamo a matami
a saat e gagaali, a tami xurul
i taa bas pana suk. E tamo
a malang aava waan la tami
a suk, a suk aave a molava
temasaat.
24 “A mataa a pife fexaxaas
sena yaasok lapaana ro
mataa piran, piau. Senaso
i taa baian a saxa e vubuxan
a saxa o i taa faisok faagut
lapaana saxa e langai pesalai
sena saxa. Mi pife fexaxaas
sena faisok lapaana Piran e
la yaan naang faisok xena
faxuvulaana faat xaanum
xa.

Muta Lalamon Faaxaves

25 “E voxo ne xuus nami,
muta lalamon faaxaves sena
toyan simi: sena so ta mo
mi taa ngane o nume o sena
so ta marapi mi taa xafut a
tami pana. A toyan simi a
molava sena fanganan e a
tami a molava sena marapi,
bo?
26 Kaalum pana mu maanu
la tavegof: ri pife xapis a
kam o faxuvul a fanganan
xena timine la lifu ina
fawaanaana. Taasaxa na
Tamami pe la xunavata,
nane faxatang faroxoi nari.
E nami, lana lamonan sina
Piran, mi pelalava sena
maanu, bo?
27 E nase' a fexaxaas
sena famodus a waanan
sina nabe' la xavala pana
lalamon faaxaves?

28 “Xenaso mi taxa lala-
mon faaxaves sena marapi?
Lamon pana mu fur pe la yi,
ri pife faisok o vesan a mo
xena xafut nari.
29 Taasaxa ne xuus nami o
na King Solomon aava toxan
a fafanaian xaves, nane pi ta
marapi magaaf malaan seri.
30 Tamo a Piran i taa
famaus a yi aava waan tanin
e mafu ri sung a fata pana,
naak i taa tamana tavai nami
pana marapi xena xafut
nami xa, bo? Ai, a namkaian
simi a modak paaliu!
31 E voxo muta lalamon
faaxaves e kuus malaan: ‘A
fanganan siak i taa savat ti
faa? o a numan siak? o
marapi siak?’
32 A mu rabuna aava ri
pife namkai sena Piran, ri fu-
una lalamon faaxaves sena
maana mo malaan. Taasaxa
na Tamami pe la xunavata,
nane texaas o mi vubuxan a
maana mo aave.
33 E voxo nami, mi taa seng
paamuin a fatataganan sina
Piran e a vubuxanan fatak
sina e layaan mi vil malaane,
nane xo i taa tavai nami pana
maana mo xapiak aave vaxa.
34 E voxo, muta lalamon
faaxaves pana so ta mo i taa
savat mafu. A yaan mafu a
toxan a lagafan sina xa. A
lagafan ti tanin mon a fexax-
aas, muta falavaie.

7

Muta Tiis A Xasanofuna

1 “Muta tiis a xasanofuna
talo no taa pife tiisan.
2 Senaso no taa tiisan
malaan se' no tiis a xas-
anofuna. E so ta buk ngangai
aava no tiis a xasanofuna
pana no taa tiisan pana vaxa.
3 “Senasou no xalum a
wai modak la mata tiam
taasaxa no pife lamon pana
wai modus aava waan la
mataam?
4 Xenaso no taa xuus na
tiam, ‘Man, ne taa siak tapin
a newai modak la mataam’
layaan nano xa no toxan a
wai modus la mataam.
5 Mataa xalema maranga!
Paamua xo, siak tapin a
wai modus la mataam xa
e mui, layaan no kaalum
famatavas, no taa siak tapin
a wai modak la mata tiam.
6 “Muta tavai a mu piu
pana mo motaap; muta
tapalan a mo roxo paaliu
malaan sena xixiut la nona
mu vio. Tamo no vil
malaane, ri tamaa paas
xolane e ti tapuk fa'ulaa
xena falou nano.

Nung A Piran Pana Maana Mo Aava No Vubuxane
Lk 11:9-13

7 “Fin a Piran pana maana
mo aava no vubuxane e no
taa siaxe, seseng e no taa
tingine, vipit la matana lifu
sina Piran e i taa kase xe
siim.
8 Senaso nase' ta mataa
i taa fiai i taa siaxe; nase'
ta mataa i taa seseng i taa
tingine; nase' ta mataa i taa
vipit la matana lifu sina Pi-
ran i taa kase xe sina.
9 “Nami mu tamana rafu-
lak, mi taa pife tavai a lak
simi pana faat layaan a fin
nami pana bret, bo?
10 O tamo a fin nami pana
din mi taa pife tavaie pana
tiui, bo?

11 E tamo nami aava mi
rabuna saat, mi tavai a mu
rafulak simi pana maana
mo roxo, tuuna paaliu na
Tamami pe la xunavata, i taa
tavai nari aava ri fine, pana
maana mo roxo.
12 E voxo, lana maana
mo xapiak bilai xe sina
xasanofuna malaan seˈ no
vubuk o ri taa bilai xe siim: a
vilaana aanabeˈ a fufuna mu
vuputkai e mu fepitaian sina
mu rabuna ina kuus fatuxai.

Laak La Matana Yalaxau Aava Modak

13-14 "A salan aava falet xe
la bina ina kawaas vulai a
molava e a matana yalaxau
xe pave a talakas falava
e maana rabuna xaves ri
sangas usi a salan aave.
Taasaxa matana yalaxau xe
sina toyan tuuna a modak
e a salan xe pave a modak
paaliu e piau ta rabuna
xaves ri tingin a salan aave.
Taasaxa nano, no taa laak xe
lana matana yalaxau aave
xena siak a toyan vulai.

A Wai E Xalana

15 "Faxatang sena mu
rabuna ina kuus fatuxai bit.
Ri savat simi pana vilaana
mam malaan sena sipsip
taasaxa lana xunus iri ri
malaan sena piu vupung.
16 Mi taa taraxali nari sena
vilaana siri. A yeis tuturuk
pife fasavat a xalana wain
marafut e a yi palau pife
fasavat a xalana xakaap.
17 A wai roxo e tateak i
taa fasavat a xalana marafut
taasaxa a wai aava pife boak
faroxo i taa fasavat a xalana
mopaak aava pife roxo.
18 A wai roxo e tateak
pife fexaxaas sena fasavat
a xalana mopaak aava pife
roxo e a wai aava pife boak
faroxo pife fexaxaas sena
fasavat a xalana marafut e
roxo.
19 E ta wai aava pife fasa-
vat a xalana roxo i taa tei
tapinan xe lana fata.
20 E voxo, mi taa taraxali a
mu rabuna ina kuus fatuxai
bit sena vilaana siri.

A Yaan Layaan A Piran I Taa Tiis A Mu Rabuna

21 "Pife nari xapiak aava
ri fuuna xali vulanau pana
Memai siri, ri taa laak la fa-
tataganan sina Piran, piau.
Nari aava ri usi fatak a
vubuxanan si Tamaang pe la
xunavata mon, ri taa laak
lana.
22 Layaan a yaan ina tiisan
taa savat a maana rabuna ri
taa xuusau, 'Memai, Memai!
Maam kuusan fasavat a
Lagasai sina Piran lapaana
gutan ina isaam, bo? E
maam gei tapin a maana
vovau saat e vil a maana
mo faˈipul lapaana gutan ina
isaam, bo?'
23 E nenia, ne taa xuus nari,
'Ne ngalngolan nami. Faa-
palau sega, nami aava mi vil
a mu vilaana saat.'

A Ro Buk Mataa Ina Vave-sai
Lk 6:47-49

24 "E voxo naseˈ ta mataa
a langai a ferawaian siak e
usie, i taa malaan sena mataa
pana texaasan aava vesan a
lifu sina xuluna faat tateak.
25 E a raafui a molava e a
ulim molava a savat e a reref
a fiit faagutan a lifu aave

e pife poxo senaso a fufuna
tateak.
26 Taasaxa nase' ta mataa
a langai pesalai sena ferawa-
ian siak, nane malaan sena
mataa vungut aava vesan a
lifu sina la gun tataavus.
27 E a raafui a molava e a
ulim molava a savat e a reref
a fiit faagutane e poxo. E a
lifu aave a tagalas xapiak."
28 Layaan na Yesus fo fa-
taxapin a ferawaian aanabe'
a malila ri ipulan a fepitaian
sina.
29 Senaso nane pife fepitaa
malaan sena mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai, piau,
a fepitaian sina a toxan a
gutan ina.

8

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Tana Tapak
Mk 1:40-44; Lk 5:12-14

1 Layaan na Yesus a sivi-
maan ti xuluna put a malila
ri usie.
2 E lana yaan naang
a mataa tana tapak maa
bukaak la ka Yesus e kuus,
"Memai, tamo no vubuxane
no fexaxaas sena vil farox-
oiau."
3 Na Yesus a talangai xe
sina pana mana e tawe e a
suie, "Aang, ne vubuxane.
Savat roxo!" A tana mataa
aave a savat roxo fa'ipul
sena giisan sina.
4 E na Yesus a xuuse, "Lan-
gai! Muta xuus ta mataa
pana. Falet fatak xe sina
priis talo i tafe taxan faroxoi
a taam, e mui no taa tatavai
pana mo aava na Moses a
kuus pana xena faxalit a
rabuna pana vil faroxoiaan
nano."

Na Yesus A Vil Faroxoi A Sisiak Sina Saxa Paamua Ina Rawen Ti Rom
Lk 7:1-10

5 Layaan na Yesus a laak
la bina Kapanam a saxa paa-
mua ina rawen ti Rom a
savat sina e fenung pana
xakaavangan sina malaan,
6 "Matalava, a sisiak siak
pe la lifu, a giis la ivin sina. A
pife fexaxaas sena falet xolai
e taxa maasak faagut."
7 Na Yesus a kuus, "Ne taa
fe vil faroxoie."
8 Taasaxa paamua aave a
suie, "Piau Matalava, no taa
pife savat la lifu siak senaso
nano, no matalava e nenia,
ne mataa palau. No taa kuus
mon e a sisiak siak i taa roxo
fulaa.
9 Nenia sait, ne waan la-
paana tateaxan ina paamua
siak e ne toxan a rabuna
ina rawen lapaana tateaxan
iga. Ne taa xuus a saxa pana
'Falet!' e a falet; ne xuus a
saxa pana 'Man' e a filimaan
e ne xuus a saxa yaasok siak
pana 'Vil a mo aanabe'' e
nane vile."
10 Layaan na Yesus a lan-
gai pana mo aanabe' a ipul
faagut sena e a kuus xe sina
mu rabuna aava ri waan
xuvul pana, "Ne xuus tu-
unei nami, ne pi titingin ta
saxa pe Israel pana namka-
ian malaanabe'.
11 Ne xuus nami o maana
rabuna ri taa savat ti paa
e ti kol e taa nai la fe-
namo molava lana fatata-
ganan sina Piran xuvul pa

Abrahem, Aisaak nari na
Yaakop.
12 Taasaxa, nari aava Piran
a siak fati nari paamua, ri
taa tapinan xe lana suk e
pave ri taa taangiis faagut e
faxakengat a fari."
13 E mui na Yesus a xuus
a paamua ti Rom, "Falet xe
la lifu siim e a so ta mo no
namkai sena i taa savat la
matavas xe siim." E a sisiak
sina paamua aave a savat
roxo monabeˈ mon.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Maana Rabuna Xaves
Mk 1:29-34; Lk 4:38-41

14 Layaan na Yesus a laak
la lifu si Pita, nane xalum
na imu Pita taxa mati la ivin
pana tana lalagaf.
15 Nane tao a mana e a
lalagaf a malit faˈipul e a
tana feroxo e nane tamasiak
e faigotan a fanganan xana.
16 La vung aave a rabuna
ri lisanmaan a mu rabuna
pana vovau saat xe si Yesus.
E na Yesus pana ferawa-
ian mon a gei tapin a mu
vovau saat e a vil faroxoi
nari xapiak aava ri toxan a
maana buk giisan.
17 E malaanabeˈ nane fasa-
vat famatavas a maana mo
aava na Aisaia, saxa mataa
ina kuus fatuxai, fo ferawai
pana. A kuus,

"Nane xa a siak tapin a
giisan sitaara e mu-
lus tapin netaara sena
maasaxan." *Ais 53:4*

A Rovaat Aava Re Buk Usi Na Yesus
Lk 9:57-60

18 Lavaxa, layaan na Yesus
a kaalum o a malila ri fakali-
uane, nane fasei faagutan a
mu fefeng sina o ri taa falet
fatak xe la xasa paxasing ina
raarum.
19 E saxa mataa ina fepi-
taa pana vuputkai maa savat
sina e a kuus, "Mataa ina
Fepitaa, ne taa usi nano tamo
no falet xe faa."
20 E na Yesus a suie, "A mu
piu vupung ri toxan a liing
siri e mu maanu la tavegof ri
toxan a singa siri, taasaxa a
Natuna Mataa piau ta nobina
xena mati fangaafus."
21 A saxafuna aava usi
na Yesus, a kuus, "Memai,
paamua turoxo o ne taa fe
xaafan na Tamaang."
22 Taasaxa na Yesus a suie,
"Usiau e taˈulan a mu rabuna
aava ri fo maat xena xaafan
a mamaat siri xa."

Na Yesus A Famararol A Reref E Tof Molava
Mk 4:36-41; Lk 8:22-25

23 Layaan na Yesus a xawas
xuluna xaati a mu fefeng
sina ri xawas sait.
24 E a tang reref molava
xuvul pana raafui re savat
faˈipul la laman e a xaati
aave faasilak i lus. Taasaxa
na Yesus i taxa matef.
25 A mu fefeng sina ri fe
faparaye e ri kuus, "Memai!
Fakaxup netaara ulaa taara
tamaa xarak!"
26 Na Yesus a sui nari, "Xe-
naso mi mataut temasaat?
A namkaian simi a modak
paaliu, bo?" E mui a
tamasiak e fasei a reref e tof
molava pana re taa taxapus
e a reref e tof molava re
mararol.
27 E nari xapiak ri ipul e ri
kuus, "Nane naseˈ? Nane ve
a so ta buk mataa? A reref e
tof molava re langaie."

Na Yesus A Mulus Tapin A Rovaat Tomexaan Sena Maana Masalai
Mk 5:1-20; Lk 8:26-39

28 Layaan na Yesus maa savat la xasa paxasing ina raarum la bina ri xalie pa Gadarin, a rovaat tomexaan pana maana masalai re savat ti la matana xawaa e re fesuaian na Yesus. A rovaat aave re toxan a gutan molava e a rabuna ri pife fexaxaas sena sangas liu et la salan aave.
29 E layaan re xalum na Yesus re xukulai faagut, “Rao no sivin nemaame, Natuna Piran? No fo savat xena fakasanamaan nemaame paamuina yaan fatak ina tiisan, bo?”

30 A toxan a tagaan vio taxa waan faasilak e ri taxa fangan.
31 E a mu masalai ri nung na Yesus, “Tamo no feng tapin nemaam xasena rovaat aanabeˈ feng nemaam xe lana tagaan vio aapave.”

32 E na Yesus a xuus nari, “Falet!” E voxo ri taˈulan a rovaat aave e ri fe vao a tagaan vio. A mu vio xapiak ri fala sivi ti la xasing ina put xe lana raarum aave e ri fexarak e ri maat.
33 A mu tomexaan aava ri fuuna faxatang a tagaan vio aave ri sinuf xe la bina faasilak e pave ri kuusan a xuuskuus xurul e a so ta mo a savat sina rovaat tomexaan aava mu masalai fo taˈulan nare.
34 E voxo a mu rabuna xapiak ti la bina ri fesuaian na Yesus. Layaan ri xalume, ri nung faagutane o i taa taˈulan a bina siri.

9

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Maalapen Pe Kapanam

1 Lavaxa, na Yesus a xawas xuluna xaati e fe ulaa xe la xasa paxasing ina raarum xe la bina fatak sina.
2 E pave, ri lisan a mataa maalapen aava mati la ivin xe sina. Layaan a xalum nari, a texaas o a namkaian siri a tateak e a kuus xe sina mataa maalapen, “Muta mataut, ka fesing! A mu vilaana saat siim fo lamon tapinan.”

3 E saxano rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri fexuus nari xa, “A mataa aanabeˈ a lamon o nane ve a Piran! I taxa sarak sena Piran!”
4 Taasaxa na Yesus a texaas sena so ta mo ri taxa lamon pana e a kuus, “Xenaso mi taxa lamon pana maana mo mosaat malaan?
5 Ne fexaxaas sena kuus, ‘A vilaana saat siim fo lamon tapinan,’ o ‘tamasiak e sangaset’. A so ta mo a malui sega xena ferawai pana?
6 Taasaxa ne taa faxalit nami o a Natuna Mataa a toxan a tateaxan xena lamon tapin a vilaana saat nabeˈ la xavala.” E nane xuus a mataa maalapen, “Tamasiak, yaas a ivin siim e no ulaa xe la lifu siim!”
7 A mataa aave a tamasiak e ulaa xe la lifu sina.
8 Layaan a rabuna ri xalume, ri mataut e ri kuus faatulan a Piran senaso nane

tavai a rabuna pana tateaxan
malaan.

Na Yesus A Xel Na Matiu
Xena Usie
Mk 2:14-17; Lk 5:27-32

9 Layaan na Yesus i taxa
ta'ulan a bina aave a xalum
a mataa ina siak taakis i taxa
nai la nobina faisok sina, a
isina na Matiu. E na Yesus a
xuuse, "Usiau." E na Matiu a
tamasiak e usie.
10 E lumui layaan na Yesus
taxa fangan xuvul pa Matiu,
a maana rabuna xaves ina
siak taakis xuvul pana xas-
ano rabuna saat ri maa nai
fangan xuvul pa Yesus e mu
fefeng sina.
11 Saxano Ferasi ri xalum
a vilaana aanabe' e ri fin
a fefeng si Yesus, "Xenaso
a matalava simi a fangan
xuvul pana rabuna saat
malaanabe'?"
12 E na Yesus a langai e sui
nari, "A mataa ina irin a pife
xavang nari aava ri piau ta
giisan taasaxa i taa xavang
nari aava ri giis.
13 Falet e lamon pana mala-
suf ina ferawaian sina Piran
aava kuus, 'Ne vubuxan a
vilaana ina fangaasik e pife
vilaana ina tatavai pana mu
tiir.' Ne fo savat xena xe-
laana rabuna saat talo ri taa
usiau e pife xena xelaan nari
aava ri roxo."

A Fiaian Sena Vilaana Ina
Falfaal
Mk 2:18-22; Lk 5:33-39

14 E mui a mu fefeng si Jon
ina Fasufan ri maa savat si
Yesus e ri fine, "Xenaso ne-
maam e mu Ferasi maam fu-
una falfaal faaxaves taasaxa
mu fefeng siim ri pi ri fal-
faal?"
15 Na Yesus a sui nari, "Mi
lamon o a mu fesing sina
mataa aava i taa tamai, ri
taa kanamsaat layaan ri taxa
waan xuvul pana fesing siri,
bo? Piau, ri taa pife kanam-
saat. Taasaxa a yaan i taa
savat layaan a mataa aava
tamai, i taa pife fexaxaas
sena waan xuvul pari e lana
yaan aave ri taa falfaal.
16 "Piau ta mataa i taa
kap a marapi ina vupung
xavai pana nemarapi fa'ui.
Senaso, layaan i taa xamak
a marapi fa'ui i taa gat e i
taa ririk falavai a valof ina
vupung aave.
17 E vaxa, piau ta mataa
i taa timin a raarum ina
xalana wain lana saxa mo
aava ri vesane pana vipin
xavai ina meme aava pagala
senaso, layaan a raarum ina
xalana wain aave i taa siak
vuvusen lana, i taa tuguput
a vipin pagala aave. E
a raarum ina xalana wain
aave i taa talatiu e a mu vipin
ri taa kawaasanan. Taasaxa
ri taa timin a raarum ina
xalana wain lana mo ina
vipin aava fa'ui e i taa fa-
datan talo nare xapiak re taa
waan faroxo."

Na Yesus A Fatatoi Fa'uli A
Lak Tefin Sina Saxa Paamua
Sina Mu Juda
Mk 5:22-43; Lk 8:41-56

18 Layaan na Yesus i taxa
ferawai xe siri pana maana
mo aanabe' a saxa paamua
sina mu Juda maa savat sina
e bukaak la nona e a kuus, "A
lak tefin siak fo maat mon-
abe' mon. Taasaxa tamo no
taa tao a putuna i taa to
fa'ulaa."

19 E na Yesus a tamasiak e
usie xuvul pana mu fefeng
sina.
20-21 Layaan na Yesus taxa
sangas et a tefin aava toxan
a lagafan pana ragei lava
pana mariaas sangafilu saxa
pana taragua, a savat la mina
senaso a ilisai, “Naak ne taa
tao a marapi sina mon e ne
taa roxo fulaa.” E voxo a tao
a xasing ina marapi sina.
22 Na Yesus a tapuk fa'ulaa
e a xalume e a kuus, “Muta
mataut, tefin! A namkaian
siim fo vil faroxoi nano.” E
monabe' mon a tefin aave a
roxo.
23 E mui na Yesus a laak
la lifu sina paamua aave.
Layaan a xalum a rabuna ri
taxa piif farawei a tungaal
ina xaxaafai e mu rabuna ri
taxa tangiis a mamaat
24 a kuus, “Faapalau, a lak
tefin aave pife maat, i taxa
matef mon.” E nari, ri nan-
gan xuluna.
25 Taasaxa layaan a paa-
mua aave fo feng tapin a
malila xe lamalei na Yesus a
laak xe la nobina aava lak
tefin taxa mati lana e fe tao
a mana e nane tamasiak.
26 A kuusanaana mo aave a
falet xolai la mu bina xapiak.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Rovaat Aava Matare Piif

27 E na Yesus a ta'ulan
a bina aave e lana san-
gasan sina a rovaat aava
matare piif, re usie e re xuku-
lai, “Natu Devit, Muluk ne-
maame!”
28 Layaan nane fo laak la
lifu, a rovaat aave re maa
savat sina e nane fin nare,
“Me namkai o ne fexaxaas
sena vil faroxoi name, bo?”
E re suie, “Aang, Mata-
lava.”
29 E na Yesus a tao a matare
e a kuus, “I taa savat malaan
sena namkaian sime!”
30 E re fexaxaas sena
kaalum fulaa. Na Yesus a
xuus faagutan nare, “Muta
xuus fatexaas ta mataa
pana.”
31 Taasaxa layaan re falet,
re fexuus a maana rabuna
xaves la maana mu bina
xapiak, pana.

Na Yesus A Vil Faferawai A Mataa Po

32 Layaan a rovaat aave re
taxa falet, saxano rabuna ri
lisan a mataa aava po sena
vovau saat, xe si Yesus.
33 E layaan na Yesus a gei
tapin a vovau saat aave a
mataa aava tamu po a fer-
awai. A mu rabuna ri ipul e
ri kuus, “Taara pi xaxalum ta
mo malaanabe' pe Israel.”
34 Taasaxa mu Ferasi ri
kuus, “Nane fuuna gei tapin
a mu vovau saat lapaana
gutan sina paamua lava ina
mu vovau saat.”

A Mu Rabuna Faisok Ri Pife Xaves

35 Na Yesus a falet xe
la maana mu bina lava e
modak e fepitaa la mu lifu
ina faxuvulan siri e kuusan
fasavat a Lagasai Roxo sena
fatataganan sina Piran e
vil faroxoi a rabuna pana
maana buk giisan xapiak.
36 Layaan a xalum a malila,
a muluk nari senaso ri lamon
faaxaves sena maana mo e
ri piau ta saxa xena xavang
nari. Ri malaan sena mu
sipsip aava ri piau ta mataa
xena faxatang nari.

37 E a xuus a mu fefeng
sina, “A mu rabuna aanabeˈ
ri malaan sena fanganan la
uma aava matoxol. Taasaxa
rabuna ina faisok ri pife
xaves fexaxaas xena faxu-
vule.
38 Fenung xe sina Piran
aava mataa tafuna uma aave
o i taa feng a maana rabuna
ina faisok xe la uma xena
faxuvul a fanganan aava ma-
toxol.”

10

A Mu Yaamut Sangafilu Saxa Pana Taragua

Mk 3:16-19; Lk 6:14-16; Fk 1:13

1 Na Yesus a xel faxuvul
a mu yaamut sangafilu saxa
pana taragua sina e tavai
nari pana tateaxan xena gei
tapin a mu vovau saat e
vil faroxoi a rabuna pana
maana buk giisan xapiak.
2 A isina mu yaamut
sangafilu saxa pana taragua
aave a malaan: paamua, na
Saimon aava ri xalie pa Pita
xuvul pa tina, na Endru e na
Jems xuvul pa tina, na Jon
aava re ro lak si Sebedi.
3 E na Filip nare Baata-
lamiu, na Tomas nare Matiu
aava mataa ina siak taakis;
na Jems aava lak si Elfias e na
Taadius,
4 na Simon aava waan la
parabuna ri xalie pana Selot
e na Judas Iskeriot aava pet
lisan na Yesus.

Na Yesus A Feng A Mu Yaamut Sangafilu Saxa Pana Taragua Xena Vil A Faisok

Mk 6:8-11; Lk 9:3-5; 10:4-12

5 Na Yesus a feng a mu
yaamut sangafilu saxa pana
taragua aanabeˈ e a xuus
nari, “Muta falet xe lanˈ ta
bina sina mu rabuna aava ri
pife Juda o xe lanˈ ta bina
sina mu Sameria.
6 Taasaxa, mi taa falet
xe sina mu Israel senaso ri
malaan sena mu sipsip aava
ri milung.
7 Falet e kuus fasavat
malaan, ‘A fatataganan sina
Piran i taxa waan faasilak.’
8 Vil faroxoi a mu rabuna
aava ri giis, fatatoi faˈuli a
mu mamaat, vil faroxoi nari
pana tari tapak e gei tapin
a mu masalai. Mi fo siak
xatam a tateaxan xena faisok
aanabeˈ e voxo mi taa xa-
vang xatam a rabuna.
9 Muta siak ta faat,
10 muta yaas a bi pana
maana mo pami; muta siak
a marapi ina vupungan o
‘slipa’ o xipa fulaa. A rabuna
ri taa fakas a mataa ina
faisok pana fanganan e a
maana mo xana.
11 “Layaan mi savat la bina
lava o modak, laak lana e
seng a mataa roxo aava i
taa kas a lifu sina xe simi
e waan xuvul pana fefexax-
aas a yaan mi taˈulan a bina
aave.
12 Layaan mi laak lana lifu
aave fasusui nari malaan, ‘A
luaian i taa waan xulumi.’
13 E tamo a rabuna ti lana
lifu aave ri kas a lifu siri xe
simi, fin a Piran o i taa faluai
nari. Tamo piau, a luaian
aave i taa ulaa xe simi.
14 E tamo a rabuna lana
saxa lifu o bina ri taa pife
kas a lifu siri xe simi o langai
simi, taˈulan a bina aave e saf
tapin a pof la kami.

15 Ne kuus tuuna, lana
yaan ina tiisan lava sina Pi-
ran, a Piran i taa faxalit a mu
rabuna saat ti Sodom nare
Gomora pana mamaaluxan
molava sena rabuna ti la
maana bina aave.
16 Langaiau! Ne taxa feng
nami xe la mu bina xaves
malaan sena mu sipsip aava
ri pife fexaxaas sena vil
votan nari xa xasena mu piu
vupung aava ri lagai faagut.
Mi taa faxatang seri e muta
tigina xuvul pari.

A Rabuna Ri Taa Vil Pengan A Mu Yaamut Si Yesus
Mk 13:11-13; Lk 21:12-17

17 “Faxatang! Senaso a
toxan a rabuna ri taa pis
nami e fatiginei nami la
matana rabuna ina tiisan
ti la mu bina e ri taa inis
faagutan nami pana yeis
lana lifu ina faxuvulan siri.
18 Ri taa fatiginei nami la
matana mu paamua ti Rom
e mu paamua ti la mu bina
lava senaso mi namkai sega e
mi taa kuus xakaavang sega
xe sina mu paamua aave e
mu rabuna aava ri pife Juda.
19 Layaan a mu rabuna
aave ri pis lisan nami xe lana
bina ina tiisan, muta lamon
faaxaves pana so ta mo mi
taa ferawai pana o malaafaa
mi taa kuusan famatavase
senaso layaan a yaan fatak i
taa savat a Piran i taa xuus
nami pana so ta mo mi taa
ferawai pana.
20 A maana vapaling aava
mi ferawai pana ri taa pife
mu vapaling simi fatak. A
Vovau si Tamami pe la xu-
navata, i taxa ferawai la
ngusumi.
21 “A mu rabuna tomex-
aan ri taa pet lisan a mu
tiri xa xena punuxaan nari
e a tamana rafulak ri taa
vil malaane sena rafulak siri.
E mu rafulak ri taa taaluu-
gan na ninari e tamari xena
punuxaan nare.
22 A mu rabuna xapiak
ri taa baian nami senaso
mi namkai sega. Taasaxa
nase' ta mataa i taa lo tig-
ina fatateak lana namkaian
sina fefexaxaas a yaan fa-
taxapiak, i taa kaaxup.
23 Layaan ri vil pengan
nami la saxa bina, sinuf xe
la xasa bina. Ne kuus tuuna
o mi taa pife lisan a lagasai
siak xe la mu bina xapiak pe
Israel paamuina filimaanan
sina Natuna Mataa.
24 “A rabuna u'usi ri pife
matalava sena rabuna ina
fepitaa siri e a yaasok a pife
matalava sena mataa tafuna.
25 E voxo a mataa u'usi i
taa faamamaas layaan i taa
malaan sena mataa ina fepi-
taa sina e a yaasok layaan
i taa malaan sena mataa
tafuna. Tamo ri fo xali a paa-
mua ina matafetama pana
Bilsibul,* naak ri taa xali a
mu rabuna la matafetama
sina pana vaxa.
26 “E voxo muta mataut
seri senaso a maana mo
xapiak aava fufunai i taa sa-
vat la matavas talo a mu
rabuna ri taa texaas sena.
27 “A so ta mo ne xuus
nami sang mon pana mi taa
kuusane la palou ina mu

* **10:25:** A malasuf ina isin aanabe' ve ‘a paamua ina mu masalai.’

rabuna e so ta mo taara fo
ferawai pana la palou itaara
mon, mi taa xukulai pana
talo a mu rabuna xapiak ri
taa langaie.
28 Muta matautan nari
aava ri taa punuk a vipin
simi taasaxa ri pife fexaxaas
sena punuk a xunus imi.
Taasaxa mi taa mataut sena
Piran aava fexaxaas sena
kawaasan xapin a vipin
xuvul pana xunus ina mataa
la bina ina fata aava i taxa
raam vulai.
29 A tuuna, mi taa maraan
a ro maanu modak pana
fomirak faat taragua taasaxa
tamo na Tamami a pife tur-
oxo pana, pi ta saxa siri i taa
poxo xe lapia e maat.
30 E fulaa, a Piran xa a
texaas sena xakatan ina fui
simi a talavisan.
31 E voxo muta mataut
senaso nami, mi pelalava
sena mu maanu xaves la
matana Piran.

Nari Aava Ri Tigina Xuvul Pa Krais E Nari Aava Ri Gilise

32 “Layaan a mataa i
taa kuus fasavat la palou
ina rabuna o nane namkai
sega, nenia, ne taa xuus na
Tamaang la xunavata o nane
aave a usiau.
33 Taasaxa, nase' ta mataa
a faaxolusanau la palou
ina rabuna, ne taa xuus na
Tamaang la xunavata o ne
ngalngolane.

Na Yesus A Lisan A Fevisan La Palou Ina Rabuna E Pife Luaian

34 “Muta lamon o ne fo
savat la xavala xena lisan a
luaian, piau. Ne pife savat
xena lisan a luaian taasaxa
fevisan.
35 Ne savat xena
‘fati taaluugan a mu rafulak
tomexaan xasena mu
tamari e mu rafulak
tefin xasena mu ninari
e mu enari.
36 A mu matafetama sina
mataa ri taa xaiyaas sina.’
37 “Ne piau ta vepen la
palou ina rabuna siak xan'
ta mataa aava vubuxan
xasingitan sina xe si tamana
o ninana a molava sena
vubuxan xasingitan sina xe
siak. E ne piau ta vepen
la palou ina rabuna siak
xan' ta mataa aava vubuxan
xasingitan sina xe sina lak
tomexaan o lak tefin sina
a molava sena vubuxan
xasingitan sina xe siak.
38 E nase' ta mataa a pife
yaas a bolo sina e usiau, i
taa piau ta vepen la palou ina
rabuna siak.
39 Nane aava lalamon vulai
xena tao fatateak a toyan
sina, i taa pife waan lana
toyan tuuna. Taasaxa nane
aava lamon fepalauan a
toyan sina senaso i taxa
namkai sega, i taa siak a
toyan tuuna xe vulai.

A Piran I Taa Fasepirigus A Rabuna

40 “Nane aava kas a lifu
sina xe simi, a kase vaxa xe
siak e nane aava kas a lifu
sina xe siak, a kase xe sina
Piran aava fengau.
41 Nane aava kas a lifu
sina xe sina mataa ina kuus
fatuxai senaso a taraxali a
vepen sina, i taa siak a sepiri-
gus malaan sena mataa ina
kuus fatuxai aave. E nane
aava kas a lifu sina xe sina

saxa aava usi fatak a vubux-
anan sina Piran, i taa siak a
sepirigus malaan sena saxa
aave.
42 E tamo saxa taa tavai
a mataa palau ti la palou
ina mu rabuna siak pana
raarum marafut senaso a
usiau, a sepirigus sina i taa
pife malit.”

11

A Mu Fefeng Si Jon Ina Fasufan Ri Savat Si Yesus

1 Layaan na Yesus a fapiti
xapin a mu rabuna sangafilu
saxa pana taragua sina, a
ta'ulan a bina pave e falet
xena fepitaa e kuusan fasa-
vat a Lagasai Roxo la maana
bina pe Galili.

2 Layaan na Jon ina Fasu-
fan pe la bina ina vipisan,
a langai pana maana mo na
Krais taxa vile, a feng a sax-
ano fefeng sina xe sina.

3 E ri fe fin na Yesus, “Xuus
nemaam, nano, no saxa aava
na Jon a kuus o i taa savat
o maam taa waan bang a
xasafuna?”

4 E na Yesus a sui nari,
“Ulaa xe si Jon e xuuse pana
so ta mo mi fo langaie e
xalume:
5 a mu rabuna aava ri
tamu piif ri kaalum fulaa;
a mu rabuna aava ri tamu
maalapen ri sangas; nari
aava tari tamu tapak ri roxo
paaliu. Nari aava ri tamu
vaang, ri langai. Nari aava
ri tamu maat ri to fa'ulaa e
a mu valagof ri taxa langai a
Lagasai Roxo.

6 Nari aava namkaian siri
sega pife milung, ri taxa faa-
mamaas.”

7 La fena faletan sina mu
fefeng si Jon na Yesus a fer-
awai xe sina malila se Jon,
“Layaan mi falet xe si Jon pe
la xobingil, mi lamon o mi
taa xalum a so? A yi i taxa
lep la reref?

8 Mi falet xena xalum a so?
A mataa pana marapi roxo
malaan sena paamua king?
Piau, a rabuna aava ri falak
a marapi malaan ri fuuna
taagul la tang lifu sina king!

9 Xuusau, no falet xena
xalum a so? A mataa ina
kuus fatuxai, bo? Tuuna
paaliu, mi xalum a mataa ina
kuus fatuxai taasaxa nane
a matalava sena mu rabuna
ina kuus fatuxai xapiak.

10 Lana Xakalayan Taap a
Piran a ferawai pa Jon layaan
a kuus:
‘Ne taa feng a fefeng siak
xena lisan a lagasai
paamuin nano e nane
i taa faigotan a salan
xaanum.’ *Mlk 3:1*
11 “Tuuna, ne xuus nami o
na Jon ina Fasufan a mata-
lava sen' ta mataa aava taxa
to. Taasaxa nane aava mataa
palau la palou ina rabuna
sina Piran a matalava se Jon.
12 Ti la yaan na Jon ina
Fasufan a kuusan fasavat
a lagasai sina, fefexaxaas
a yaan aanabe' a maana
rabuna aava ri baian a Piran,
ri taxa faisok faagut xena
tivotanaana savatan sina fa-
tataganan sina.
13 Paamuina yaan si Jon, a
mu vuputkai si Moses e mu
rabuna ina kuus fatuxai ri

ferawai pana yaan layaan a
Piran i taa fasavat a fatata-
ganan sina.
14 E tamo mi buk namkai
sena lagasai siri o piau, na
Jon ve na Ilaija aava ri fo
kuus o i taa savat.
15 Langai, tamo a tangami a
talakas.
16 “A mu rabuna ti tanin,
ri malaan sena so? Ne
taa ferawai seri malaafaa?
Ri malaan sena mu rafulak
aava ri nai la bina ina faasot.
Saxa parafulak ri xukulai xe
sina saxanofuna
17 ‘Maam piif a tungaal ina
faamamaasan taasaxa
mi pife tia! Maam
tangiis a mamaat e
nami, mi pife taangiis.’
18 Layaan na Jon a savat,
nane falfaal e pife num a
raarum ina xalana wain e
a mu rabuna ri kuus o a
masalai fo vawe.
19 Layaan a Natuna Mataa a
savat, nane xo a fangan e
num e mu rabuna ri kuus,
‘Kaalum! nane fangan vu-
lai e num temasaat e fesing
sina mu rabuna ina siak
taakis e xasanofuna aava ri
bilai fasaat.’ Taasaxa mi taa
texaas sena texaasan tuuna
layaan mi xalum a malangiis
ina.”

A Rabuna Lana Saxano Bina Ri Pife Puk Tapin Nari Xa Xasena Vilaana Saat Siri
Lk 10:13-15

20 A mu rabuna lana
maana bina aava na Yesus
fo vil a maana mo faˈipul
lana, ri pife puk tapin nari
xa xasena vilaana saat siri
e nane baras faagutan nari
sena.
21-22 Nane kuus, “Kaari,
nami mu Korasin e mu Bet-
saida, senaso a fakasana-
maan nami i taa saat paaliu
sena mu Tair e mu Saidan
senaso tamo a maana mo
faˈipul aava mi fo xalume, ri
fo savat pe la ro bina Tair
e Saidan, a mu rabuna saat
pave ri tafo falak a marapi
maxata e tapalan a vebit ina
fata la puturi xena faxaalit o
ri fo puk tapin nari xa xasena
vilaana saat siri.
23 E nami mu Kapanam mi
faatulan nami xa e mi lamon
o a mu rabuna pe la xuna-
vata vaxa ri taxa faatulan
nami, bo? Piau, a Piran i
taa tapin fasivi nami xe la
bina ina fakasanaman vulai.
E tamo a maana mo faˈipul
aava mi fo xalume, ri fo savat
pe la bina Sodom, tanin nari
tafo waan lunai.
24 Ne xuus tuunei nami
o la yaan ina tiisan lava
a fakasanamaan nami i taa
molava seri mu Sodom.”

Na Yesus A Fin A Rabuna O Ri Taa Maa Savat Sina Xena Fangaafus
Lk 10:21,22

25 La yaan aave na Yesus
a kuus, “Tamaang, nano,
no Memai ina xavala e xu-
navata xapiak e ne kuus
faasiroxo xe siim senaso no
fo fun a maana mo xas-
ena rabuna pana texaasan e
masaman taasaxa no fo fax-
alit famatavas a mu rabuna
palau pana maana mo aan-
abeˈ.
26 Tuuna paaliu, Tamaang,
no vubuk rao i taa savat
malaan e no faamamaas
pana.

27 Na Tamaang fo tavaiau
pana maana mo xapiak. Pi
ta mataa a texaas se Natuna,
na Tamana sang mon, e pi ta
mataa a texaas se Tamana,
na Natuna e nari aava na
Natuna a siak fati nari xena
texaas sena.
28 “Filimaan xe siak
nami aava mi maare pana
yaasaana maana lagafan e
ne taa fafangaafus nami.
29 Turoxo o nenia, ne taa
paamuian nano e taare taa
fepa'usan a lagafan siim e
ne taa fapiti nano. Senaso
ne fuuna lo usi a vilaana
mam e ne pife xalum fasivi
ta mataa. Layaan no waan
lapaana tateaxan iga no fex-
axaas sena fangaafus.
30 Senaso ne taa paamuian
nano lana salan aava pife
lagaf xena usiaana e a so ta
mo ne tavai nano pana xena
yaasaana a pife matafan
temasaat sema.”

12

A Mu Ferasi Ri Gel Tifi Na Yesus Sena Yaan Ina Fangaa-fusan Sina Mu Juda
Mk 2:23-28; Lk 6:1-5

1 La yaan aave na Yesus
taxa sangas falet lana saxa
uma ‘wiit’ e a yaan aave a
Yaan ina Fangaafusan sina
mu Juda. A mu fefeng sina ri
lagai e ri vuak a putuna ‘wiit’
e ri ngan a mu kam ina.
2 Layaan a mu Ferasi ri
xalume, ri kuus xe si Yesus,
“Kaalum, a mu fefeng siim
ri taxa kawaasan a vuputkai
sitaara senaso a vuputkai
sitaara a kuus votan a faisok
la Yaan ina Fangaafusan.”
3 E nane sui nari, “Tuuna,
mi fo kat lana Xakalayan
Taap sena so ta mo na Devit
fo vile layaan nane, xuvul
pana rabuna sina, ri lagai,
bo?
4 Nane xo a laak xe la lifu
marapi ina lotu sina Piran e
siak a bret ina tatavai xana
Piran e nari, ri ngane naa-
palaan a vuputkai a kuus
votan nari sena bret aave,
senaso a fanganan sina mu
priis sang mon.
5 E tuuna, mi fo kat lana
vuputkai si Moses o a maana
Yaan ina Fangaafusan, a
mu priis lana tang lifu lotu
sina Piran vaxa ri fuuna
kawaasan a vuputkai sena
faisok siri taasaxa ri pife
vupuno, bo?
6 Ne xuus nami o a saxa
aava molava sena tang lifu
lotu taxa waan.
7 A Xakalayan Taap a kuus,
‘Ne vubuxan a vilaana ina
mamaaluxan e pife vilaana
ina tatavai pana mu tiir.’
Tamo mi texaas tuuna sena
malasuf ina ferawaian aan-
abe' mi taa pife xali a rabuna
aava ri pife vupuno pana
vupuno.
8 Senaso nane aava Natuna
Mataa, nane ve a Memai ina
Yaan ina Fangaafusan.”

A Mataa Mana Maat
Mk 3:1-6; Lk 6:6-11

9 Na Yesus a ta'ulan a bina
pave e laak lana lifu ina fax-
uvulan siri
10 e pave a mataa mana
maat taxa waan. Saxano
rabuna ri buk bit tifi na Yesus
pan' ta vilaana saat e voxo ri
fine, “I taxa tisui a vuputkai
sitaara xena vil faroxoi a

mataa la Yaan ina Fangaafusan, bo?”
11 E na Yesus a sui nari,
“Tamo saxa la palou imi a
toxan a sipsip saxa mon e a
poxo du lana vaa'ul molava
la Yaan ina Fangaafusan, tu-
una i taa yuuf falaxe ti lana
vaa'ul, bo?
12 E a mataa a molava
paaliu sena sipsip. E voxo a
vuputkai sitaara a turoxo o
taara taa xavang a mataa la
Yaan ina Fangaafusan.”
13 E mui a kuus xe sina
mataa mana maat, “Talanga-
ian a maam.” E nane ta-
langaiane e fo roxo, malaan
sena xasa mana.
14 E a mu Ferasi ri falet
e ri fexuus kasam o ri taa
punuxe malaafaa.

A Piran A Siak Fati Na Yesus Xena Sisiak Sina

15 Na Yesus a texaas sena
lamonan siri e voxo ta'ulan a
bina aave. A maana rabuna
xaves ri falet xuvul pana e
nane xo a vil faroxoi nari
xapiak aava ri giis
16 e a pebukan nari o ri
taa pife xuus fatexaas a sax-
anofuna pana.
17 A kuus malaan talo
ferawaian sina Piran la
ngusu Aisaia, a mataa ina
kuus fatuxai, i taa savat la
matavas:
18 “Kaalum, ne fo siak
fati a mataa aanabe'
xena sisiak siak. Ne
vubuxan xasingite e
ne faamamaas pana.
Ne taa fabase pana
Vovau siak e i taa xuus
a mu rabuna xapiak
pana vilaana ina tiisan
tuuna.
19 I taa pife fegagelai o xuku-
lai faagut e i taa pife sangas
la salan xena ti ferawai.
20 I taa pife vuak a yi aava
tamaalun e i taa pife famaat
a fata aava pife rangat
faagut, fefexaxaas a yaan a
vilaana ina tiisan tuuna i taa
onam a saatan.
21 E a mu rabuna xapiak ri
taa lamon fanei a maana mo
aave la isina.” *Ais 42:1-4*

Na Yesus Nare Bilsibul
Mk 2:23-27; Lk 11:17-22

22 E bak saxano rabuna ri
lisan a mataa xe si Yesus. A
mataa aave a piif e po senaso
a masalai fo vawe. Na Yesus
a vil faroxoie e nane fexax-
aas sena kaalum e ferawai
fulaa.
23 A malila ri ipul pana
maana mo na Yesus fo vile.
E ri fefiai, “Naak nane ve na
Natu Devit, bo?”
24 Layaan a mu Ferasi
ri langai pana, ri sui nari,
“Nane taxa gei tapin a mu
masalai senaso a faisok
lapaana gutan sina paamua
siri, na Bilsibul.”
25 Na Yesus a texaas sena
lamonan siri e a kuus xe
siri, “A bina lava aava fepa-
toxanan xena fevisanaan
nari, i taa kawaasanan. A
bina modak o matafetama
aava fepatoxanan xena
fevisanaan nari i taa pife
waan.
26 E mi kuus o nenia, ne
taxa gei tapin a mu masalai
lapaana gutan si Setan e
voxo a fatataganan sina a
fepatoxanan e i taa waan
malaafaa?
27 E tamo ne gei tapin a
mu masalai lapaana gutan si
Bilsibul, a mu rabuna simi ri

gei tapin nari lapaana gutan sise'? Lavaxa, a faisok siri i taa faxaalit o a gelan simi xulok pife tuuna.

28 Tuuna, pife tateaxan i Bilsibul taasaxa Vovau sina Piran aava tavaiau pana gutan xena gei tapin a mu masalai. E a mo aanabe' a faxaalit tuuna o a fatataganan sina Piran fo savat xo.

29 "Pi ta mataa i taa laak lana lifu sina mataa tateak e fe fenou a maana mo sina tamo a pife bugut paamuine. E mui i taa siak tapin a maana mo sina.

30 "Nase' ta mataa pife tigina xuvul paga, nane taxa gilisau. Nase' ta mataa pife xavangau pana faxuvulaana rabuna siak, i taxa tapalan nari.

31 E voxo ne xuus nami o a Piran xo i taa lamon tapin a maana vilaana saat sina rabuna e maana mo saat aava ri ferawai xasena taasaxa i taa pife lamon tapin a faasaalan sin' ta mataa aava ferawai fasaat xasena Vovau Xaradak sina.

32 Nase' ta mataa a ferawai fasaat sena Natuna Mataa, a Piran taa lamon tapine taasaxa nase' ta mataa aava ferawai fasaat xasena Vovau Xaradak, i taa pife lamon tapinan, la yaan aanabe' e la mu yaan i taa savat.

33 "Tamo wai a tateak mi taa siak a xalana roxo taasaxa tamo wai a malmal e saat a xalana vaxa i taa saat. Mi taa taraxali a so ta buk wai mi toxane sena xalana.

34 Nami mu lamavaang, mi pife fexaxaas sena ferawai pana mo roxo senaso mi rabuna saat. A so ta lamonan a fabas a xunus imi i taa savat la matavas layaan mi ferawai.

35 A mataa roxo a lisan a maana roxoyan ti la faxuvulan ina maana roxoyan sina. A mataa saat a lisan a maana mo mosaat ti la faxuvulan ina maana mo mosaat sina.

36 Ne xuus nami, lana yaan ina tiisan a mu rabuna xapiak ri taa tigina la nona Piran xena gel votai sena maana miraxana ferawaian saat xapiak.

37 E a Piran xa i taa xali nami pana vupuno o piau, sena ferawaian simi."

Na Yesus A Bai Vil A Mo Fa'ipul
Lk 11:29-32

38 E mui saxano rabuna ina fepitaa pana vuputkai xuvul pana saxano Ferasi ri ferawai e ri kuus, "Mataa ina Fepitaa, maam vubuk o no taa vil a mo fa'ipul."

39 Taasaxa nane sui nari, "Nami ve mi mu rabuna saat e mi langai pesalai sena Piran taasaxa mi buk xalum a mo fa'ipul. Piau! Mi taa xalum a fakalimaanan i Jona aava mataa ina kuus fatuxai.

40 Na Jona waan la xuna tang din pana yaan talatul xurul e malaan se Jona a Natuna Mataa i taa waan la bina mamaat pana yaan talatul xurul.

41 La yaan ina tiisan a mu rabuna ti Ninive' ri taa tigina e gel tifi nami senaso nari, ri puk tapin nari xa xasena vilaana saat siri layaan ri langai a lagasai si Jona. E ne xuus nami, naboxo, a saxa

aava molava se Jona taxa waan.
42 E lana yaan naang, a Paamua Tefin ti Siba i taa tigina e gel tifi nami senaso nane taˈulan a bina sina e falet lasuun xena langai a ferawaian sina Paamua King, na Solomon aava toxan a texaasan e masaman molava e tuuna ne xuus nami o a saxa aava molava se Solomon taxa waan.

A Vovau Saat A Seng A Lifu Faˈui
Lk 11:24-26

43 "Tamo a vovau saat i taa taˈulan a mataa, i taa sou? I taa falet xolai la xobingil xena sengaana bina ina fangaafus, taasaxa piau.
44 E mui a ilisai, 'Naak ne taa ulaa xe la lifu siak.' A ulaa e xalume ri fo gone e vil faroxoie taasaxa lana gof.
45 Nane fe xel a maana vovau pisiguak aava ri saat paaliu sena e nari xapiak ri maa taagul pave. A waanan sina mataa aave a saat paaliu sena waanan sina paamua. E i taa savat malaan sena mu rabuna saat ti tanin. A waanan siri i taa pemamosaat sena waanan ti paamua."

Na Nina Yesus Xuvul Pana Mu Tina Ri Savat Sina
Mk 3:31-35; Lk 8:19-21

46 Na Yesus taxa ferawai xe sina mu rabuna aave lunai e na ninana xuvul pana mu tina ri maa savat. Ri tigina lamalei e ri kuus o ri buk ferawai xuvul pana.
47 Saxa la palou iri a xuus na Yesus, "Kaalum, na ninaam e mu tiam ri taxa waan lamalei e ri buk rao ri taa ferawai xuvul pama."
48 E na Yesus a suie, "Naseˈ na ninaang? E naseˈ a mu tiak?"
49 Mui a talangai xe sina mu rabuna sina e a kuus, "Kaalum! na ninaang e mu tiak ri taxa waan nabeˈ.
50 Naseˈ ta mataa a usi fatak a vubuxanan si Tamaang la xunavata, nane ve a tiak e vasaak e ninaang."

13

A Ferawaian Paap Sena Mataa Tataraˈuma
Mk 4:1-12; Lk 8:4-10; 10:23,24

1 La yaan naang, na Yesus a taˈulan a lifu aave e fe nai la vangana Laman Galili xena fepitaa.
2 Nane xawas xuluna xaati senaso a malila ri ti fakaliuane xena langai sina. Nane nai la xaati e mu rabuna ri tigina la gun.
3 Nane fapiti nari pana maana mo xaves e xavang famasam nari pana maana ferawaian paap. Nane kuus, "Saxa yaan a mataa tataraˈuma a falet la uma sina xena tapalan a mu kam.
4 E layaan i taxa tapalan a mu kam, saxano kam ri poxo la salan e mu maanu ri maa ngan xapine.
5 Saxanofuna ri poxo lapi la bina faat e piau ta xavala xaves. E a mu kam aave ri boak fataapus.
6 Taasaxa layaan a ngaas a savat fulaa, a nuk a maana mo xurul e ri femaiyang senaso a xarei iri pife fexaxaas.

7 Saxanofuna fulaa ri poxo
la xavala xuvul pana kam ina
yeis tuturuk. E mu tuturuk
aave ri boak fataapus e a
kam ina 'wiit' pife fexaxaas
sena fa'oname.
8 Taasaxa saxano kam ri
poxo la xavala roxo e ri
fasavat a mu kam xaves:
saxanofuna a kam xaves
e saxanofuna a kam xaves
paaliu."
9 E na Yesus a kuus, "Lan-
gai, tamo a tangami a ta-
lakas."
10 E mui a mu fefeng sina
ri fe waan la tana e ri
fine, "Senasou no fuuna lo
ferawai paap xe sina mu
rabuna?"
11 E na Yesus a sui nari,
"A Piran fo tavai nami pana
masaman sena mo fufunai
ina fatataganan sina, taasaxa
xe siri, piau.
12 A mo aanabe' a tu-
una, senaso a mataa aava
toxan a masaman i taa toxan
a masaman molava. E a
masaman sina i taa fexaxaas
sena e i taa pesasoliu. E nane
aava piau ta mo, a so ta mo
modak aava nane toxane i
taa siak tapinan.
13 Nabe' ve a fufuna fer-
awaian paap siak:

'Ri kaalum taasaxa ri pife
taraxali a so ta mo
ri taxa xalume. E ri
langai a maana vapal-
ing ri laak la tangari
taasaxa ri bai langai e
ri pife masam.' *Isi
12:2*

14 E voxo a kuus fatuxaian si
Aisaia a ferawai seri malaan:

'A mu rabuna aanabe' ri taa
langai
taasaxa ri taa pife
masam, ri taa kaalum
taasaxa ri taa pife
taraxali
a so ta mo ri taxa xalume
15 senaso a lamonan siri a
sopat e ri pife fexaxaas
sena siak a texaasan.
Ri vil votan a tangari talo
ri taa pife langai e ri
xafut a matari talo ri
taa pife kaalum.
Tamo ri pife vil
malaane ri tamaa
kaalum pana
matari, langai
pana tangari e
masam la xunus
iri e puk a vilaana
siri e ne taa vil
faroxoi nari.' *Ais
6:9,10*

16 "Taasaxa waanan simi a
roxo paaliu senaso a Piran
fo tiuan a roxoyan sina xu-
lumi. E a matami ri kaalum
famatavas e tangami ri lan-
gai pana masaman.
17 A tuuna, ne xuus nami o
mu rabuna ina kuus fatuxai
e maana rabuna sina Piran
ti kavai, ri buk xalum a
maana mo mi xalume e lan-
gai a maana mo mi langaie,
taasaxa piau.

*Na Yesus A Kuus
Famatavas Pana Malasuf Ina
Ferawaian Paap Sena Mataa
Tatara'uma*
Mk 4:13-20; Lk 8:11-15

18 "Langai xo e masam
sena malasuf ina ferawaian
paap sena mataa tatara'uma.
19 Nari aava ri langai a
lagasai ina fatataganan sina
Piran taasaxa ri pife masam
xapine, ri malaan sena mu
kam aava ri poxo la salan.
Na Setan, a Mataa Saat, maa

savat e pagas tapin a lagasai
aave ti lana xunus iri.
20 E nari aava ri tao a
lagasai pana faamamaasan
layaan ri langaie, ri malaan
sena mu kam aava ri poxo la
bina faat.
21 Taasaxa a lagasai aave
pife waan fatateak la xunus
iri e ri usi famodaxe mon.
Layaan a lagafan o vil pen-
ganan a savat la toyan siri
senaso ri namkai sena laga-
sai aave, ri taˈulan fatapu-
sane.
22 E nari aava ri langai
a lagasai aanabeˈ ri malaan
sena mu kam aava ri poxo
la palou ina mu yeis tuturuk.
Taasaxa ri lamon faaxaves
pana maana mo ina toyan
siri e ri vubuxan temasaatan
a faat e maana mo ri taa
maraane e mu vilaana aan-
abeˈ ri kawaasan a lagasai
aave talo i taa pife fasavat a
vilaana roxo.
23 E nari aava ri langai a
lagasai aave pana masaman,
ri malaan sena mu kam aava
mataa tataraˈuma tapalane
la xavala roxo. Ri taa fasavat
a maana faisok roxo malaan
sena kam aava fuaa pana mu
kam xaves e xaves paaliu.”

A Ferawaian Paap Pana Mu Latan

24 Na Yesus a xuus nari
pana xasa ferawaian paap
fulaa: “A fatataganan sina
Piran a malaanabeˈ. A mataa
tataraˈuma a tapalan a mu
kam roxo la uma lava sina.
25 Saxa vung xo layaan a
mu rabuna ri taxa matef, a
xaiyaas sina mataa aave maa
savat xena xapis a latan la
palou ina kam roxo e falet
faapalau.
26 Layaan a mu kam ri
boak e fuaa, a latan vaxa a
boak e fuaa.
27 “E a mu sisiak sina
mataa aave ri maa savat sina
e ri fine, ‘Matalava, no xapis
a uma lava siim pana kam
roxo. A latan a savat ti faa?’
28 “E nane sui nari, ‘Saxa
xaiyaas siak fo vile.’ E ri fine,
‘No vubuk rao maam taa fe
put tapin a latan aave?’
29 “Taasaxa a sui nari,
‘Piau, layaan mi put a latan
mi tamaa put a kam roxo
aava fo boak vaxa.
30 Taˈulan a kam roxo e
a latan xena savat faxuvul
fefexaxaas a yaan ina faxu-
vulaana. E lana yaan aave
ne taa xuus a mu rabuna ina
faisok siak o ri taa put tapin a
latan paamua e pis faxuvule
xena farame, e mui ri taa
faxuvul a kam ina ‘wiit’ e
faneie la lifu ina fawaanaana
fanganan.”

A Ferawaian Paap Pana Kam Modak Aava Ri Xalie Pana Mastaat
Mk 4:30-32

31 Na Yesus a xuus nari
pana ferawaian paap fulaa:
“A fatataganan sina Piran a
malaan sena kam ina mas-
taat aava mataa a siaxe e fe
xapise la uma sina.
32 A kam ina wai mas-
taat a pemamodak sena xas-
ano buk kam taasaxa layaan
fo boak a pemolava sena
maana buk latan e fasavat a
wai talo mu maanu ri maa
vesan a mu singa siri la rax-
ana.”

A Ferawaian Paap Sena Yiis Aava Fasul A Flaua
Lk 13:18-21

33 Na Yesus a xuus nari pana ferawaian paap fulaa laa: “E a fatataganan sina Piran a malaan sena yiis aava tefin a siaxe e salate pana flaua lana bi titifai talatul fefexaxaas a flaua xurul fesul.”

A Fufuna Mu Ferawaian Paap Si Yesus
Mk 4:33-34

34 Na Yesus a ferawai paap xe siri xena xuus nari pana maana mo xapiak aanabeˈ. Nane pife ferawai xe siri pana piau ta ferawaian paap.
35 A savat malaan xena faxalit a mo aava mataa ina kuus fatuxai fo ferawai pana:

“Layaan ne ferawai xe siri ne
taa ferawai paap mon.
Ne taa xuus nari pana
maana mo aava waan
fufunai
la tangpat ina
maana mo
xapiak.” *Yng 78:2*

Na Yesus A Kuusan Famatavas A Malasuf Ina Ferawaian Paap Pana Latan

36 Layaan na Yesus fo taˈulan a malila e fe laak la lifu, a mu fefeng sina ri savat sina e ri kuus, “Xuus famatavas nemaam pana malasuf ina ferawaian paap sena latan la uma lava.”
37 E na Yesus a sui nari, “A mataa aava tapalan a mu kam roxo la uma sina, nane ve a Natuna Mataa.
38 A uma lava va xavala e a kam roxo va mu rabuna aava ri waan la fatata- ganan sina Piran. A latan va mu rabuna aava ri waan la fatataganan sina mataa saat
39 e a xaiyaas aava xapis a latan, nane ve na Setan. A yaan ina faxuvulan ve a fataxapiak ina yaan e a mu rabuna ina faisok lana faxuvulan aave va mu angelo.
40 “E malaan sena latan a put tapinan e faraman lana fata, lana yaan fataxapiak i taa malaan:
41 a Natuna Mataa i taa feng a mu angelo sina e ri taa put tapin nari aava ri vil familung a rabuna e nari xapiak aava ri vil a mo mosaat ti lana fatataganan sina.
42 E ri taa tapin fasivi nari lana vaaˈul pana fata lava e pave ri taa taangiis faagut e faxakengatan a fari.
43 E mui a rabuna fatak ri taa rarapak malaan sena ngaas lana fatataganan si Tamari. Langai xo tamo tangami a talakas.

Ferawaian Paap Sena Fafanaian Fufunai

44 “A fatataganan sina Piran a malaan sena fafanaian roxo paaliu aava funan la uma. Saxa mataa a tingin a fafanaian aave e fun fulane. Nane faamamaas paaliu e fe faasot pana maana mo xapiak sina xena maraan a uma aave.

Ferawaian Paap Sena Saxa Xixiut ‘Purl’ Aava Roxo

45 “E vaxa, a fatataganan sina Piran a malaan sena saxa mataa ina faasot aava i taxa seng a mu xixiut roxo paaliu aava ri xalie pana ‘purl’.

46 E layaan a tingin a saxa
aava roxo paaliu marasaxa,
a fe faasot pana maana mo
xapiak sina xena maraan a
xixiut aave.

A Ferawaian Paap Sena Vana

47 "E fulaa a fatataganan
sina Piran a malaan sena
saxano rabuna ina faadin
aava ri tapin fasivi a vana
siri pe la laman e a maana
buk din xaves ri fai lana.
48 Layaan a vana siri a bas
pana din ri yuuf falaxe xe
la gun e ri maa fepatoxan
a mu din. A maana din
roxo ri fawaane lana mu bi
e maana din aava ri pife fex-
axaas sena ngane ri tapine.
49 I taa waan malaan la
fataxapiak ina yaan. A mu
angelo ri taa falet xolai xena
fepatoxan a mu rabuna saat
xasena mu rabuna fatak.
50 E ri taa tapin nari xe
lana vaaˈul pana fata lava e
pave ri taa taangiis faagut e
faxakengatan a fari."
51 Na Yesus a fiai, "Mi fo
masam pana maana mo aan-
abeˈ, bo?"
E ri suie, "Aang!"
52 E a sui nari, "Lavaxa,
a rabuna ina fepitaa pana
vuputkai aava ri fawaan
nari xa lapaana tateaxan ina
fatataganan sina Piran, ri
malaan sena mataa tafuna
lifu aava siak fasavat a
maana mo faˈui e maana
mo xavai ti lana nobina
ina fawaanaana maana mo
sina."

A Mu Nasaret Ri Gigiran Na Yesus
Mk 6:1-6

53 E layaan na Yesus fo
taxapus pana mu ferawaian
paap aanabeˈ a taˈulan a
bina aave
54 e ulaa xe pe la fufu-
bina sina. E fe lo fapiti nari
lana mu lifu ina faxuvulan
siri e nari aava ri langaie,
ri ipul sena e ri fiai, "Nane
siak a texaasan molava faa?
Nane vil a maana mo faˈipul
malaafaa?
55 Taara texaas sena. Nane
a lak sina mataa ina vave-
sai. E na ninana, na Maria
e mu tina ve na Jems, Yosep,
Simon e na Juut
56 e mu vasaana vaxa ri
taxa waan iau. Nane siak a
texaasan e gutan aanabeˈ ti
faa?"
57 E voxo ri gigirane.
Taasaxa na Yesus a xuus
nari, "A mu rabuna la
xasano bina ri taa suai
sena mataa ina kuus fatuxai
taasaxa nari ti la fufubina
sina e la matafetama sina,
piau."
58 E nane pife vil a maana
mo faˈipul pave senaso ri pife
namkai sena.

14

Na Herot A Patal Tapin A Putu Jon Ina Fasufan
Mk 6:14-29

1 Lana yaan aave na Herot
taxa paamuian a mu bina pe
Galili e a langai pana maana
mo na Yesus taxa vile
2 e a kuus xe sina mu
rabuna faisok sina, "Nane
toxan a gutan xena vil a
maana mo faˈipul senaso
nane ve na Jon ina Fasufan
aava to faˈulaa ti la maatan."
3 Na Herot a lamon
malaanabeˈ senaso paamua

nane fo xuus a mu rabuna
sina o ri taa tao na Jon e pis
fawaane la bina ina vipisan.
Nane vil malaane senaso a
tamai si Herodias aava naasa
tina, na Filip.
4 E na Jon ina Fasufan
fo xuuse, “Pife roxo no taa
tamai si Herodias.”
5 Na Herot a buk punuk na
Jon taasaxa piau. A mataut
senaso a mu Juda ri lamon o
na Jon ve a mataa ina kuus
fatuxai.
6 Taasaxa layaan na Herot
xo a toxan a matafanganai
sena yaan ina luluuxan
sina, nane punuxe. A savat
malaanabeˈ: a lak tefin si
Herodias a tia faamamaas
la matana rabuna pave e na
Herot a faamamaas paaliu
sait
7 e nane kuus fanai xe sina
malaan, “Ne kuus tuuna, ne
taa tavai nano pana so ta mo
no taa finau pana.”
8 Na ninana lak a xuuse
pana so ta mo i taa fin na
Herot pana, e nane kuus,
“Tavaiau monabeˈ mon,
pana putu Jon ina Fasufan
xuluna ‘plet’.”
9 Na Herot a kanamsaat,
taasaxa nane fo kuus fanai
la matana rabuna pave la
matafanganai e voxo a xuus
a rabuna faisok sina o ri
taa tavai a tefin aave pana
vubuxanan sina.
10 E voxo a feng a rabuna
sina e ri fe patal tapin a putu
Jon la bina ina vipisan.
11 E ri lisanmaan a paat
aave xuluna ‘plet’ e tavai a
lak tefin pana e nane lisane
xe si ninana.
12 A mu rabuna si Jon ri
maa yaas tapin a vipin sina
e ri fe xaafane. E mui ri fe
xuus na Yesus pana.

Na Yesus A Fafangan A Rabuna 5,000

Mk 6:32-34; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13

13 Layaan na Yesus a langai
se Jon, nane xawas xuluna
xaati e taˈulan a bina aave e
fe paan xe la xobingil. A mu
rabuna ri langai pana faletan
sina e ri taˈulan a mu bina
siri e ri sangas usie.
14 Layaan na Yesus a du
ti xuluna xaati, nane xalum
a malila molava e a muluk
faagutan nari e a vil faroxoi
nari aava ri giis.
15 La leaaf a mu fefeng xo
ri maa savat sina e ri xuuse,
“Faasilak a ngaas i taa rul
e piau ta bina ina maraan
fanganan nabeˈ. Feng tapin
et nari talo ri taa laak la nu
bina faasilak xena maraan
fanganan pari xa.”
16 Na Yesus a sui nari, “A
roxo ri taa pife falet xolai,
nami xa mi taa fafangan
nari.”
17 E ri suie, “Maam toxan a
fomirak bret pama e ro din
mon.”
18 E nane xuus nari,
“Lisanmaane.”
19 E a xuus a mu rabuna
o ri taa nai suˈ lapia e nane
tao a fomirak bret e ro din
aave e kaalum xe laaˈui la
xunavata e kuus faasiroxo xe
sina Piran pana. Nane viak a
mu bret e tavai a mu fefeng
sina pana e nari, ri tavai a
mu rabuna pana.
20 E a mu rabuna xapiak ri
fangan e ri femaasi. E mui
a mu fefeng sina ri faxuvul

a maana xavil ina fanganan
e ri tifi a maana bi titifai
sangafilu saxa pana taragua
pana.
21 A xakatan ina mu tomex-
aan aava ri fangan, a faasilak
5,000 e maana lutefin xuvul
pana mu rafulak vaxa ri fan-
gan sait.

Na Yesus A Sangas Xuluna Laman
Mk 6:45-51; Jn 6:15-21

22 E mui na Yesus a xuus
a mu fefeng sina o ri taa
xawas xuluna xaati pave e ri
taa falet paamuine xe la xasa
paxasing ina Laman Galili e
nane xa a feng tapin a mu
rabuna.
23 E layaan a mu rabuna ri
fo falet, na Yesus sang mon a
laak xuluna put xena fenung.
E layaan a bina xo suk na
Yesus sang mon taxa waan
24 taasaxa a xaati aave taxa
waan lasuun sena gun. A
reref taxa fiit faagut e a tof
taxa pitai xuluri.
25 La paanen lolof na Yesus
a sangas laa'ui xuluna laman
e fe savat siri.
26 Layaan ri xalume i taxa
sangasmaan xe siri laa'ui xu-
luna laman, ri mataut e ri
xukulai faagut e ri kuus, "A
rongan ve!"
27 E fataapus na Yesus a
ferawai xe siri, "Fagut nami
xa, muta mataut! Nenia
move."
28 E na Pita a kuus,
"Memai, tamo nano fatak,
xelau xe siim xuluna laman."
29 E na Yesus a xuuse,
"Man!" E na Pita a taladu
xuluna xaati e sangaset xe si
Yesus xuluna laman.
30 Taasaxa, layaan a xalum
a reref taxa fiit faagut, nane
mataut faagut e tangpat
pana du lana laman e a xuku-
lai, "Memai, fakaxupau!"
31 E fataapus na Yesus a ta-
langai xe sina e tao fatateaxe
e a kuus, "A namkaian siim a
modak temasaat! Xenaso no
lamon maranga?"
32 E nare xapiak re xawas
xuluna xaati e a laman a
mararol.
33 E mui nari aava ri waan
la xaati aave, ri nangus na
Yesus e ri kuus, "Tuuna,
nano ve no Natuna Piran."

Pe Genasaret Na Yesus A Vil Faroxoi A Mu Rabuna Aava Ri Giis
Mk 6:52-56

34 Ri xaul patal a laman e ri
fe ung pe Genasaret.
35 E a mu rabuna pave ri
taraxali na Yesus. E voxo
ri feng a rabuna xe la nu
bina faasilak xena xel faxu-
vul a mu rabuna aava ri giis
e lisanmaan nari xe si Yesus.
36 Ri nunge o i taa turox-
oian a rabuna giis xena tao
mon a xasing ina marapi ina
vupungan sina e nari xapiak
aava ri tawe, ri roxo.

15

A Mu Fepitaian Sina Mu Butaara Ti Kavai
Mk 7:1-23

1 E mui saxano Ferasi e
mu rabuna ina fepitaa pana
vuputkai ri falet xe si Yesus
ti Jerusalem e ri fine,
2 "Xenaso a mu fefeng siim
ri langai pesalai sena fepita-
ian sina mu butaara? Ri pife
usi a vilaana sitaara layaan

rao ri fangan e ri pife xamak
a mari.”
3 E nane sui nari, “E xenaso
mi langai pesalai sena fefasa-
ian sina Piran xena usi fatak
a fepitaian simi xa?
4 Senaso a Piran a kuus,
‘Suai se ninami e tamami.’
E vaxa, ‘Nase' ta mataa a
fatatul a saat xulu ninana o
tamana i taa punuxan.’
5 Taasaxa nami, mi kuus
o tamo mataa a toxan a mo
xena xavang na ninana o
tamana pana taasaxa a xuus
nare, ‘A so ta mo ne fexaxaas
sena xavang nami pana, ne
fo tatavai xe sina Piran pana
xo,’
6 i taa pife ‘suai se tamana’
pana. E voxo mi taaluugan a
fefasaian sina Piran xena usi
a fepitaian simi xa.
7 Nami mu xalema
maranga! A kuus fatuxaian
si Aisaia a tuuna layaan a
ferawai semi malaan:
8 ‘A mu rabuna aanabe' ri
suai sega pana ferawa-
ian siri mon taasaxa
la xunus iri ri lamon
fepalau sega.
9 A lotu siri xe siak a mo
palau senaso ri fepitaa pana
usiaana vuputkai siri mon
malaan sena mu vuputkai
siak.” *Ais 29:13*
10 Na Yesus a xel faxuvul a
malila e xuus nari, “Langai
pana mo aanabe' e masame!
11 A mo aava mataa taa
nume o ngane i taa pife
falalosaate la matana Piran,
piau. Taasaxa, a ferawaian
aava savat ti la valana, i taa
falalosaate la matana Piran.”
12 E mui a mu fefeng sina
ri filimaan xe sina e ri kuus,
“No texaas o a mu Ferasi ri
baian a ferawaian siim, bo?”
13 E nane sui nari, “A
so ta mo aava na Tamaang
pe laa'ui la xunavata pife
xapise, i taa put tapinan.
14 Muta lamon faaxaves
seri! Nari mu matalava aava
ri malaan sena mataa piif e
layaan ri taa paamuian a xas-
afuna aava piif, nare xapiak
re taa poxo lana vaa'ul.”
15 Taasaxa na Pita a kuus,
“Xuus famatavas nemaam
pana ferawaian paap aan-
abe'.”
16 E na Yesus a xuus nari,
“Mi pife matavas lunai, bo?
17 Mi pife masame, bo? A
so ta mo a laak la valana
mataa e du la xuna, i taa
pesanan.
18 Taasaxa so ta mo a
mataa ferawai pana, a savat
ti la xunus ina e a maana
mo aanabe' ri falalosaat a
mataa.
19 Senaso ti la xunus ina, a
maana lamonan saat, a ngaa-
punuxan, a femilungai sena
tamaian, a fenau, a kuus
xakaavangan bit e a kuus
penganaana isina mataa, ri
savat.
20 A maana vilaana aan-
abe' ri falalosaat a mataa. E
voxo layaan a mataa taa pife
xamak a mana paamuina
fanganan, a pife falalosaate.”

Na Yesus A Vil Faroxoi A Lak Tefin Sina Tefin Ti Kenan
Mk 7:24-30

21 Na Yesus a ta'ulan a bina
aave e falet xe pe la ro bina
Tair e Saidan.
22 E saxa tefin ti pave aava
waan lana parabuna ri xalie
pana mu Kenan, maa savat
sina e xukulai, “Matalava!

Natu Devit, xavangau! A
masalai fo vao faagutan a lak
tefin siak."
23 Taasaxa na Yesus pife
suie. A mu fefeng sina ri maa
seie, "Feng tapine! Nane
taxa usi netaara e i taxa
xukulai faagut temasaat."
24 E na Yesus a sui nari,
"A Piran fo fengau xe sina
mu rabuna ti Israel senaso ri
malaan sena mu sipsip aava
ri milung."
25 Taasaxa tefin aave maa
bukaak e turung la kana e
kuus, "Matalava, xavangau!"
26 E na Yesus a suie, "A
pife roxo xena siak tapin a
fanganan xana mu rafulak e
tavai a mu piu pana."
27 E nane suie, "A tuuna
Memai, taasaxa mu piu mon
ri ngan a tamirak modak
aava ri poxo la ivin sina
mataa siri."
28 E na Yesus a suie, "Nano,
no tefin pana namkaian
lava! A Piran i taa tavai nano
pana vubuxanan siim." E
lana yaan fatak aave a lak
tefin sina moxo a roxo.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Maana Rabuna Pana Giisan
Mk 7:31-37

29 Na Yesus a ta'ulan a bina
pave e sangas la itina Laman
Galili. A laak xulu put e nai
su'.
30 A malila molava ri lisan-
maan a mu maalapen, mu
rabuna piif, rabuna pana
mari o kari tapil, mu po
e maana xasanofuna xe si
Yesus e fanei nari la kana
e nane xo vil faroxoi nari
xapiak.
31 E a malila aave ri ipul
faagut layaan ri xalum a
rabuna aava ri tamu po,
ri taxa ferawai; nari pana
mari o kari tapil ri roxo fu-
laa; a rabuna aava ri tamu
maalapen, ri taxa sangas e
mu rabuna aava ri tamu piif,
ri taxa kaalum. E nari xapiak
ri faatulan a Piran sina mu
Israel.

Na Yesus A Fafangan A Mu Rabuna 4,000
Mk 8:1-10

32 E na Yesus a xel faxuvul
a mu fefeng sina e a kuus,
"Ne muluk a mu rabuna aan-
abe' senaso ri fo waan xu-
vul paga pana yaan talatul e
naboxo ri piau ta fanganan.
Ne bai feng tapin nari pana
ri lagai senaso ri tamaa maat
la faletan siri."
33 E mu fefeng sina ri xu-
use, "Taara taxa waan la xob-
ingil e maam taa siak a bret
fexaxaas seri xapiak faa?"
34 E na Yesus a fin nari, "Mi
toxan a bret talavisan?" E ri
suie, "A bret pisiguak e nu
din modak."
35 E voxo na Yesus a fasei
faagutan a malila aave o ri
taa nai su' lapia.
36 E nane siak a bret
pisiguak e nu din aave e kuus
faasiroxo xe sina Piran pana.
A viak nari e tavai a mu
fefeng sina pana e ri tavai
a mu rabuna pana.
37 Nari xapiak ri fangan
e ri femaasi. E mui a mu
fefeng sina ri siak faxuvul a
maana xavil e ri tifi a bi titifai
pisiguak pana.
38 A mu tomexaan 4,000
ri fangan e maana lutefin e
rafulak vaxa.
39 E mui na Yesus a feng a
mu rabuna xe la mu lifu siri

e xawas xuluna xaati e falet
xe pe Magadan.

16

A Mu Ferasi Ri Fin Na Yesus O I Taa Vil A Mo Fa'ipul
Mk 8:11-21

1 E mui saxano Ferasi
xuvul pana saxano Sedusi
ri savat si Yesus. Ri buk
familunge e voxo ri fine o
i taa vil a mo fa'ipul xena
faxalit nari o i taxa faisok
lapaana tateaxan ina Piran.
2 E nane sui nari, "La leaaf
layaan a ngaas i rul mi kuus,
'Mafu i taa roxo senaso a
tavegof a vuung.'
3 E la paanen 'I taa raafui
tanin senaso a tavegof a
vuung e suk'. Mi texaas
sena so ta mo a tavegof
taxa faxalit nami pana,
taasaxa mi pife fexaxaas
sena masam famatavas pana
maana fakali- maanan ri
taxa savat monabe' mon.
4 Nami ve mi mu rabuna
saat e mi langai pesalai sina
Piran taasaxa mi buk xalum
a mo fa'ipul. Piau! Mi taa
xalum a fakalimaanan i Jona
mon." E nane ta'ulan nari e
falet patak.

A Yiis Sina Mu Ferasi E Mu Sedusi

5 Layaan a mu fefeng sina
ri falet fatak xe la xasa paxas-
ing ina raarum aave, ri maluf
a bret.
6 E na Yesus a kuus xe siri,
"Faxatang! Kaalum votai
sena yiis sina mu Ferasi e mu
Sedusi."
7 E a mu fefeng sina ri fer-
awai la palou iri e ri kuus,
"Naak nane kuus malaan
senaso maam pife lisanmaan
ta bret."
8 Na Yesus a texaas sena
ferawaian siri e fin nari,
"Senasou e mi taxa ferawai
o mi pife siak ta bret? A
namkaian simi a modak lu-
nai.
9 Mi pife masam lunai, bo?
Mi fo maluf xo a yaan ne
viak a fomirak bret pama
xena fafangan a mu rabuna
tomexaan 5,000, bo? A bi
titifai talavisan mi fo fabase?
10 E mi lamon fa'uli a bret
pisiguak? A mu rabuna
tomexaan 4,000 ri fangan e
fo maasi. E a bi titifai talav-
isan mi fo fabase?
11 Senasou e mi pife
masam o ne pife ferawai
pana bret? Taasaxa faxatang
faroxoi nami xa xasena yiis
sina mu Ferasi e mu Sedusi."
12 E mui ri masam o a
pife ferawai pana yiis ina fa-
sul a flaua, taasaxa, a fer-
awai pana fepitaian sina mu
Ferasi e mu Sedusi.

Na Pita Kuus Fasavat O Na Yesus Ve A Mataa Failai Sina Piran
Mk 8:27-29; Lk 9:18-20

13 Na Yesus a falet xe pe
Sesaria Filipai e pave a fin
a mu fefeng sina, "A mu
rabuna ri lamon o a Natuna
Mataa ve nase!?"
14 Ri suie, "Saxanofuna ri
kuus o 'na Jon ina Fasu-
fan' e saxanofuna ri kuus o
'Na Ilaija' e saxanofuna laa
ri kuus o 'Na Jeramaia o
saxa mataa patak ina kuus
fatuxai."
15 E na Yesus a fin nari,
"E nami, mi kuus malaafaa
sega?"

16 Na Saimon Pita a suie,
“Nano ve a Mataa Failai, a
Natuna Piran aava to vulai.”
17 E na Yesus a xuuse,
“Saimon, no natu Jona, no
taa faamamaas senaso pi ta
mataa a fapiti nano pana tu-
unayan aanabeˈ, piau. Na
Tamaang pe la xunavata,
nane xa a xuus fatexaas
nano pana.
18 E ne xuus nano, Pita,
nano ve no faat lava e layaan
ne xel faxuvul a mu rabuna
aava ri taa namkai sega,
nano ve no faat aava fufuna
faxuvulan aave e a gutan ina
maatan i taa pife faˈonam a
faxuvulan aave.
19 Ne taa tavai nano pana
xakap talo a so ta mo no
pis votane nabeˈ la xavala a
Piran pe la xunavata, i taa
turoxo pana. E a so ta mo
no muluse nabeˈ la xavala a
Piran pe la xunavata, i taa
turoxo pana vaxa.”
20 E na Yesus a pebukan
a mu fefeng sina o ri muta
kuus fasavat o nane ve a
Mataa Failai sina Piran.

Na Yesus A Ferawai Pana Maasaxan E Maatan Aava Taa Savat Sina
Mk 8:31–9:1; Lk 9:22-27

21 Ti lana yaan aave na
Yesus a tangpat pana xuus
famatavasaana mu fefeng
sina o a Piran a vubuk rao
i taa laak xe Jerusalem. E
pave a mu paamua priis,
mu matalava e mu rabuna
ina fepitaa pana vuputkai
ri taa fasavat a maasaxan
molava xuluna. E ri taa
xuus faagutan a rabuna o
ri taa punuxe taasaxa la
fatalatulaana yaan a Piran
i taa fatatoi faˈulie ti la
mamaat.
22 E na Pita a xele xe la
xasing xena barase sena fer-
awaian sina e a kuus, “Piau,
a mo aanabeˈ i taa pife savat
siim, Memai.”
23 Na Yesus xo a tapuk e
kuus xe si Pita, “Faapalau
sega, Setan! Nano, no mo
ina sopitaian siak. A Piran
pife tavai nano pana lamo-
nan siim, piau, ri savat sina
mataa.”
24 E na Yesus a kuus xe
sina mu fefeng sina, “Naseˈ
ta mataa a buk usiau, i taa
faaxolusan nane xa e i taa
yaas a bolo sina e i taa usiau.
25 Naseˈ ta mataa a lamon
o a toyan sina a mo molava
i taa piau ta toyan tuuna.
Taasaxa naseˈ ta mataa a
lamon o a toyan sina pife
mo molava senaso a vubuk
usiau, nane xo i taa toxan a
toyan tuuna paaliu.
26 Tamo mataa taa siak a
maana mo roxo aava waan
la xavala taasaxa, a toyan
tuuna sina a malit, a maana
mo aave ri taa xavange
malaafaa? Piau, ri taa pife
xavange. Piau ta mo nane
fexaxaas sena tatavai pana
xena maraan faˈuli a toyan
sina.
27 Ne kuus malaanabeˈ
senaso faasilak a Natuna
Mataa i taa savat. I taa
filimaan lana miridingan
sina Piran xuvul pana mu
angelo sina. E mui, i
taa fasepirigus a maana
rabuna fexaxaas malaan
sena vilaana siri.
28 Ne xuus tuunei nami
o saxanofuna la palou imi
ri taa pife maat lunai e ri

taa xalum a Natuna Mataa
taxa savat xuvul pana fatata-
ganan sina.”

17

A Puxaan Na Yesus
Lk 9:28-36; Mk 9:2-13

1 A yaan pisaxa lumui na
Yesus a xel patak na Pita e
ro fetinan Jems nare Jon e a
paamuian narutul xe laaˈui
paaliu la put e ri waan nari
sang mon.
2 Layaan rutul taxa faalim,
a xakaaluman si Yesus a puk:
a nonau ina a lang malaan
sena ngaas e a marapi sina a
rarapak malaan sena yaamit.
3 E rutul ipulan na Moses
nare Ilaija re taxa ferawai
xuvul pa Yesus.
4 E na Pita a kuus xe si
Yesus, “Memai, a mo roxo
taara taxa waan nabeˈ. Tamo
no vubuxane ne taa vesan
a sawat talatul nabeˈ, saxa
xanum, saxa xa Moses e saxa
xa Ilaija.”
5 La fena ferawaian sina a
vata rarapak maa xafut nari
e a ling ti la vata aave a
ferawai malaan, “Nabeˈ ve
a lak siak aava ne vubuxan
xasingite. Nane fuuna fafaa-
mamaasau. Langaie!”
6 Layaan rutul langai a ling
aave rutul mataut temasaat e
rutul poxo turung xe lapi la
xavala.
7 Taasaxa na Yesus maa tao
narutul e a kuus, “Tamasiak,
muta mataut.”
8 E rutul saraak xe laaˈui
e xalum na Yesus mon, pi ta
mataa fulaa.
9 Layaan ri taxa sivi
ti xuluna put na Yesus
a xuus faagutan narutul,
“Muta xuus ta mataa pana
xakaaluman aanabeˈ aava
mutul fo xalume fefexaxaas
a yaan a Piran i taa fatatoi
faˈuli a Natuna Mataa ti la
mamaat.”
10 E a mu fefeng aave ri
fine, “Senasou a mu rabuna
ina fepitaa pana vuputkai ri
kuus o na Ilaija i taa filimaan
paamua?”
11 E nane sui nari, “A tu-
una, na Ilaija i taa ulaamaan
e i taa faigotan a maana
rabuna.
12 Taasaxa ne xuus nami o
na Ilaija fo filimaan xo e a mu
rabuna ri ngalngolane e ri vil
a saat xe sina. E malaanabeˈ
ri taa vil a saat vaxa xe sina
Natuna Mataa.”
13 E a mu fefeng ri masam
o i taxa ferawai paap xe siri
se Jon ina Fasufan.

Na Yesus A Vil Faroxoi A
Lak Tomexaan Pana Vovau
Saat
Mk 9:14-28; Lk 9:37-42

14 Layaan ri sivi ulaa xe
sina malila, saxa mataa maa
savat si Yesus e bukaak la
nona,
15 e nane kuus, “Matalava,
muluk na natuk. Nane toxan
a giisan la putuna e fuuna
gaga e maana yaan fuuna
poxo xe lana fata o raarum.
16 E ne lisanmaane xe sina
mu fefeng siim taasaxa ri
pife fexaxaas sena xavange.”
17 E na Yesus a suie, “Nami
mu rabuna, mi pi namkai
e mi milung vulai! Mi
famaareau. Ne taa waan
xuvul pami pana yaan talav-
isan fulaa? Lisanmaan a lak
xe siak.”
18 Na Yesus a baras a vo-
vau saat e a vovau saat aave

ta'ulan a lak aave e monabe'
mon nane roxo fulaa.
19 E mui, layaan pi ta
rabuna fulaa ri taxa waan,
a mu fefeng ri maa fin na
Yesus, “Senasou e maam pife
fexaxaas sena gei tapin a vo-
vau saat aave?”
20 E nane sui nari, “Senaso
a namkaian simi pife fexax-
aas. Ne kuus tuuna, tamo
a namkaian simi a fexaxaas
malaan sena fomirak kam
ina wai mastaat, mi taa kuus
xe sina put aanabe', ‘Talaput
nabe' e falet xe pave!’ e i
taa falet. Piau ta mo mi pife
fexaxaas sena vile.”
21 [“Taasaxa a buk mo aan-
abe' i taa pife falet palau. Mi
taa falfaal e fenung xena gei
tapine.”]

Na Yesus A Ferawai Fulaa Pana Maatan Sina

22 Layaan a mu fefeng ri
waan xuvul pa Yesus pe
Galili, na Yesus a xuus nari,
“Faasilak, saxano rabuna ri
taa pet lisan a Natuna Mataa
xe sina mu rabuna aava
23 ri taa punuxe. Taasaxa
lamina yaan talatul a Pi-
ran i taa fatatoi fa'ulie ti la
maatan.” E a mu fefeng
ri kanamsaat sena ferawaian
sina.

Na Yesus A Ferawai Pana Maraanaana Taakis Ina Tang Lifu Lotu

24 Layaan na Yesus xuvul
pana mu fefeng sina ri savat
pe Kapanam a mu rabuna
ina siak taakis ina tang lifu
lotu ri maa savat si Pita e
ri fine, “A mataa ina fepitaa
simi, nane maraan a taakis
ina tang lifu lotu, bo?”
25 Na Pita a sui nari, “A tu-
una, nane fuuna maraane.”
Layaan na Pita a laak la
lifu, na Yesus a ferawai paa-
muine, “Saimon, no lamon
malaafaa? Nase' maraan
a taakis aava paamua ti la
xavala a ferawai pana? A mu
rafulak sina o mu topen?”
26 E na Pita a suie, “A mu
topen.”
E na Yesus a xuuse,
“Lavaxa, a mu rafulak xo ri
taa pife maraane.
27 Taasaxa taara bai
kawaasan a waanan sitaara
xuvul pari. E voxo, falet xe
la raarum e fadui a yeis ina
ngaulaana din. A din mata
aava no ngaule, kas a valana
e no taa tingin a faat xena
maraan a taakis siak e siim
sait. Lisan a faat aave xe
siri xena maraan a taakis
sitaare.”

18

Nase' A Matalava Lana Fatataganan Sina Piran

Mk 9:33-37; Lk 9:46-48

1 E lana yaan aave a mu
fefeng ri maa fin na Yesus,
“Nase' a matalava lana fa-
tataganan sina Piran?”
2 E na Yesus a xelmaan a
saxa lak xe sina e fatigineie
la palou iri
3 e a kuus, “Ne xuus tuunei
nami o tamo mi buk laak xe
lana fatataganan sina Piran,
mi taa xul a vilaana simi e
mi lamon malaan sena mu
rafulak.
4 Nane aava matalava lana
fatataganan sina Piran, i taa
lamon fasivi nane xa malaan
sena lak aanabe'.
5 “E nase' ta mataa a kas
a lifu sina xe sina saxa aava

namkai sega malaan sena lak
aanabeˈ, nane i taxa kas a
lifu sina xe siak sait.
6 Taasaxa naseˈ ta mataa
familung a saxa aava namkai
sega malaan sena lak aan-
abeˈ, a mo roxo naak ri taa
xiute pana faat lava paaliu e
tapin faxaraxe la bina tu pe
la laman.
7 “I taa pife falet faroxo
pami mu rabuna la xavala
senaso toxan a valaman aava
familung nami e kawaasan
a namkaian simi! A maana
mo aave, vulai ri taa savat
taasaxa i taa pife falet faroxo
panˈ ta mataa aava familung
a xasa mataa!
8 Tamo a maam o kaam
a fasavat a vilaana saat la
toyan siim, patal tapine; a
mo roxo no taa laak lana
toyan vulai pana maam o
kaam a malit sena toxanaana
ro maam o ro kaam e waan
la bina ina fata i taxa raam
vulai.
9 E tamo a mataam a fasa-
vat a vilaana saat la toyan
siim, xival tapine. A mo
roxo no taa laak lana toyan
vulai pana pamata saxa mon
sena toxanaana ro mataam e
waan la bina ina fata i taxa
raam vulai.”

A Ferawaian Paap Sena Sipsip Aava Milung
Lk 15:4-7

10 E na Yesus a ferawai
et, “Muta lamon fasivi xu-
lunˈ ta saxa lak aava namkai
sega senaso ne xuus nami
o mu angelo pe la xunavata
aava faxatang nari, vulai ri
fexaxaas sena savat la nona
Tamaang pave la xunavata,
pari.
11 [Senaso a Natuna Mataa
a savat xena fakaxup nari
aava ri milung.]
12 “Mi lamon malaafaa?
Tamo mataa toxan a mu sip-
sip sangafilu sangafilu e saxa
milung, i taa vil a so? I taa
taˈulan a xasano sipsip aava
taxa waan xuluna put xena
fangan e i taa fe seng a saxa
aava fo milung, bo?
13 A mataa ina faxatan-
gaana sipsip aave a faa-
mamaas sena mu sipsip
aava taxa waan taasaxa ne
xuus nami, i taa faamamaas
paaliu layaan a tingin a saxa
aava tamu milung.
14 E malaanabeˈ na
Tamaang pe la xunavata a
baian ta saxa ina mu rafulak
sina ri taa milung.

Taara Taa Xavang A Feti-
nan Aava Faasaal

15 “Layaan na tiam lana
namkaian i taa vil a saat xe
siim, falet xe sina e xuus
famatavase pana faasaalan
sina. Taasaxa, muta vile la
matana rabuna, piau, vile la
palou ime mon. Tamo a lan-
gai lavaxa, no fo vil faroxoi
fulan a fetuwaanan sime.
16 Taasaxa, tamo i taa
pife langai siim, falet fulaa
xe sina xuvul pana mataa
saxa o taragua. Layaan no
vil malaane no taxa usi a
xakalayan sina Piran e nare
aava re falet xuvul pama re
taa ferawai xakaavang pana
maana mo aava no gel tifie
pana.
17 E tamo nane taa pife
langai sire lavaxa, kuusane
xe sina mu rabuna lana lotu.
E tamo nane bai langai siri
lunai, bilai xe sina malaan

se' nane ve a mataa ina siak
taakis o ta xasa mataa aava
pife namkai.
18 "E voxo, ne xuus tuunei
nami xapiak o a so ta mo mi
pis votane nabe' la xavala,
a Piran pe lana xunavata i
taa turoxo pana. E so ta mo
mi muluse nabe' la xavala,
a Piran pe la xunavata i taa
turoxo pana vaxa.
19 E ne xuus fulan nami,
layaan nami nabe' la xavala,
mi fenung turoxo pana mo,
na Tamaang pe la xunavata,
i taa tamana vile.
20 Senaso layaan a nu-
tuvaat ri faxuvul lapaana
isaak, nenia, ne waan xuvul
pari."

A Ferawaian Paap Sena Sisiak Aava Pife Lamon Tapin A Vilaana Saat Sina Xasafuna

21 E mui na Pita a falet
xe si Yesus e fine, "Memai,
tamo na tiak taxa lo vil a saat
sega, a yaan talavisan ne taa
lamon tapin a vilaana sina?
Pisiguak?"
22 E na Yesus a suie, "Piau,
pife yaan pisiguak mon,
taasaxa mu yaan sangafilu
pisiguak faapisiguak.
23 "Senaso a fatataganan
sina Piran a malaan sena
saxa piran king aava lamon o
i taa kaalum pana faisok sina
mu sisiak lava sina.
24 Layaan a tangpat pana
xalumaana, a rabuna ina
faisok sina ri lisanmaan a
saxa sisiak lava aava fo siak
palou a maana faat xaves
paaliu marasaxa.
25 A sisiak aave pife fexax-
aas sena lisan fa'uli xapine
e voxo a piran a kuus o ri
taa faasot pana sisiak aave
e pana tefin e mu rafulak
sina xuvul pana maana mo
sina xena fasoxul a faat aava
nane fo siak paloue.
26 "E voxo a sisiak aave
a poxo tapiturung la xavala
e nung a piran, 'Matalava,
tavaiau pana yaan fulaa e ne
taa lisan fa'uli a maana mo
xapiak siim.'
27 E a piran xo a mu-
luxe e lamon tapine e mu-
luse sena sui fa'uliaana faat
xaves aave.
28 "E mui a sisiak naang
a xalum a saxa aava sisiak
xuvul pana e nane vaxa fo
siak palou a fomirak faat
modak mon sena sisiak aave.
Taasaxa a sisiak naang a tao
vingit a kolumana e a kuus,
'Lisan fa'uli a faat siak aava
no fo siak paloue.'
29 "E a sisiak aanabe' a
poxo tapiturung la xavala e
nunge, 'Tavaiau pana yaan
fulaa e ne taa lisan fa'uli a
maana mo xapiak siim.'
30 "Taasaxa nane kuus,
'Piau!' e a xuus faagutan a
mu rabuna o ri taa pise lana
lifu ina vipisan fefexaxaas
a yaan i taa lisan fa'uli a
maana mo xapiak sina.
31 Layaan a xasano sisiak
ri xalum a so ta mo a savat
ri kanamsaat e ri fe xuus
fatexaas a mataa piran siri
pana.
32 "E voxo a piran aave a
xelmaan a sisiak aava nane
fo lamon tapine e xuuse,
'Nano, no sisiak saat. Nenia,
ne lamon tapin a vilaana saat
siim e ne kuus o no taa pife
lisan fa'uli a maana mo siak
senaso no nungau pana.

33 Nenia, ne muluk nano e
voxo a mo roxo nano xo, no
taa muluk a saxa aava faisok
xuvul pama.’
34 E a piran a marala faagut
e a kuus, ‘Pis a sisiak aave
talo a rabuna ina faxatang a
mu vipis ri taa sip pengane
fefexaxaas a yaan i taa lisan
fa'uli a maana mo xapiak.”
35 E na Yesus a fataxapin
a xuuskuus aanabe' malaan:
“Na Tamaang pe la xuna-
vata, i taa bilai malaan sena
piran king aave xe simi tamo
mi pife lamon tapin tuunei a
vilaana saat sina mu timi.”

19

Na Yesus A Fepitaa Pana Vilaana Ina Tamaian
Mk 10:1-12

1 Layaan na Yesus a fa-
taxapin a maana ferawaian
aanabe' a ta'ulan a bina
Galili e falet xe pe Judia la
xasa paxasing ina Raarum
Jordan.
2 E a malila molava ri usie
e nane vil faroxoi nari pave.
3 Saxano Ferasi ri maa sa-
vat sina xena tafange pana
fiaian siri. Ri fine, “A tu-
una a vuputkai sitaara a
turoxoian a mataa xena fa-
taxapin a tamaian sina xuvul
pa naasana xena usi a so ta
buk vubuxanan sina, bo?”
4 E na Yesus a sui nari, “Mi
pife kat lunaian a xakalayan
sina Piran aava kuus o ti la
tangpat a Piran ina Vavesai
a vesan a mu rabuna xapiak,
nari mu tomexaan e nari
lutefin, bo?
5 E a Piran a kuus laa, ‘Sena
fufuna aanabe' a mataa taa
ta'ulan na tamana e na ni-
nana e i taa fexuvulai xuvul
pa naasana, e re taa savat
vipin saxa mon.’
6 E voxo re pife rovaat
taragua fulaa, piau, nare, re
saxa mon. Piau ta mataa i
taa fepatoxan a rofelavaan
senaso Piran fo faxuvul
nare.”
7 E ri kuus xe sina, “Sena-
sou e na Moses a turox-
oian a mataa xena tavai na
naasana pana lagasai ina fa-
taxapinaana tamaian sire e
feng tapine?”
8 E na Yesus a sui nari,
“Na Moses a turoxoian nami
xena fataxapinaana tamaian
xuvul pa naasami senaso mi
fatavanat a lamonan simi e
mi bai langai. Taasaxa ti la
tangpat a pife malaanabe'.
9 Ne xuus nami o layaan
a naasana mataa a waan fa-
tak la tana e pife mati xu-
vul pana saxa mataa patak,
tamo na lavana a fataxapin
a tamaian sire e tamai xu-
vul pana saxa tefin patak, i
taxa milung pana vilaana ina
tamaian.”
10 A mu fefeng sina ri kuus
xe sina, “Tamo a malaanabe'
la palou ina rofelavaan naak
a mo roxo re taa pife tamai.”
11 Taasaxa na Yesus a suie,
“Pi ta rabuna xapiak ri fex-
axaas sena turoxo pana fepi-
taian aanabe' taasaxa nari
aava Piran a kas a lamonan
siri, ri taa tawe.
12 Ne taa kuus famatavas;
a toxan a fufuna xaves
sena mataa aava pife tamai:
saxanofuna ri pife fexaxaas
sena tamai ti lana luluuxan
siri; saxanofuna ri pife
fexaxaas sena tamai senaso

a rabuna ri patal tapin nari
e saxanofuna ri lamon faati
o ri taa pife tamai senaso
ri buk sisiak faroxo xe sina
Piran. Tamo mi fexaxaas
sena turoxo pana fepitaian
aanabeˈ lavaxa, langaie.”

Na Yesus A Fenung Xe Sina Piran Pana Mu Rafulak Modak
Mk 10:13-16; Lk 18:15-17

13 Saxano rabuna ri lisan
a rafulak modak xe si Yesus
talo i taa tao nari e fenung xe
sina Piran pari. Taasaxa mu
fefeng sina ri baras nari.
14 E na Yesus a kuus, “Tur-
oxoian a mu rafulak xena fil-
imaan xe siak, muta ti votan
nari. Senaso a fatataganan
sina Piran ve a nobina sina
rabuna malaan sena mu ra-
fulak aanabeˈ.”
15 E nane yot nari e fenung
pari e mui a taˈulan a bina
aave.

A Maana Fafanaian Xaves Ri Taa Fakalaxoi Nami
Mk 10:17-30; Lk 18:18-30

16 Saxa yaan a mataa faˈui
a filimaan xe si Yesus e fine,
“Mataa ina Fepitaa, a so ta
mo roxo ne taa vile xena siak
a toyan vulai?”
17 E na Yesus a suie, “Sena-
sou e no finau pana so ta mo
a roxo? A Piran sang mon a
roxo. No taa usi fatak a mu
vuputkai tamo no buk laak
lana toyan vulai.”
18 E a mataa aave a fine, “A
so ta vuputkai?”
E na Yesus a suie, “Muta
punuk mataa; muta femilun-
gai pana vilaana ina tama-
ian; muta fenau; muta bit tifi
ta mataa;
19 suai se tamaam e ni-
naam e vubuxan xasingit a
xasano rabuna malaan seˈ no
vubuxan xasingit nano xa.”
20 A mataa faˈui aave a
kuus, “Ne fuuna usi fatak a
maana vuputkai aave. A so
ta mo fulaa ne taa vile?”
21 E na Yesus a xuuse,
“Tamo no vubuk usi fatak
a vubuxanan sina Piran no
taa fe faasot pana maana mo
siim e a faat ina, tatavai xe
sina mu valagof pana e no
taa toxan a maana fafanaian
roxo pe la xunavata; e mui,
maa usiau.”
22 Layaan a mataa faˈui
aave a langaie, nane kanam-
saat paaliu e falet patak
senaso a toxan a maana
fafanaian xaves.
23 Na Yesus a kuus xe sina
mu fefeng sina, “Ne xuus tu-
unei nami, a mo lagaf paaliu
sena mataa piran xena laak
la fatataganan sina Piran.
24 A tuuna, a ‘kaamel’ aava
tiir molava sena hos, a fex-
axaas sena laak xe lana valof
ina niil paamuina mataa pi-
ran i taa laak xe lana fatata-
ganan sina Piran Tuuna.”
25 Layaan a mu fefeng ri
langaie, ri ipul faagut e ri
fine, “Naseˈ taa fakaxupan
xena to vulai?”
26 Na Yesus a kaalum fatak
xe siri e sui nari, “A mataa
pife fexaxaas sena vil a mo
aanabeˈ taasaxa Piran a fex-
axaas sena vil a maana mo
xapiak.”
27 E na Pita a suie,
“Kaalum, maam fo taˈulan
a maana mo xapiak xena usi
nano. Maam taa toxan a so
ta mo?”
28 E na Yesus a xuuse, “A
tuuna, lana yaan mui layaan

a maana mo xapiak i taa
fa'ui, a Natuna Mataa i taa
nai lana malang la vepen ina
nai piranan sina. E nami
aava mi fuuna usiau, mi taa
nai la mu vena naian roxo
simi xena paamuian a mu
pabung sangafilu saxa pana
taragua ti Israel.
29 E nase' ta mataa aava
ta'ulan a mu tina o vasaana,
tamana, ninana o rafulak,
lifu o xavala xena usiau, i
taa siak a maana mo xaves
paaliu sena maana mo aave e
vaxa a Piran i taa tavaie pana
toyan vulai.
30 Taasaxa nari aava ri
waan paamua naboxo, ri taa
waan la fataxapiak e nari
aava ri waan la fataxapiak
naboxo, ri taa waan paa-
mua."

20

A Ferawaian Paap Sena Faisok La Fatataganan Sina Piran

1 E na Yesus taxa lo ferawai
malaan: "A Fatataganan sina
Piran a malaanabe'. Saxa
yaan a toxan a mataa piran
aava ta'ulan a lifu sina la
paanen lolof e fe xel a saxano
rabuna xena faisok la uma
wain sina.
2 Nane turoxo o i taa
maraan a faisok siri pana
mamareiai fatak aava saxa
faat 'silva' pana yaan saxa e
feng nari xena faisok la uma
sina.
3 "Faasilak la yaan ina num
ti, a falet fulaa xe la bina
ina faasot e xalum a saxano
rabuna ri taxa waan palau,
4 e a xuus nari, 'Nami vaxa,
mi falet xena faisok la uma
siak e ne taa tavai nami pana
mamareiai aava roxo.'
5 E ri falet.
"Fulaa, layaan a ngaas a
waan laa'ui e la yaan ina
num ti la paanaas nane vil
malaane.
6 E faasilak leaaf a falet
fulaa xe la bina ina faasot
e xalum a saxanofuna laa ri
taxa nai palau. Nane fin nari,
'Senasou mi taxa waan palau
la yaan xurul?'
7 E ri suie, 'Piau ta mataa a
maraan nemaam.'
"E nane kuus xe siri,
'Lavaxa, nami vaxa, mi fe
faisok la uma siak.'
8 "Layaan a yaan ina
maraan a mu rabuna ina
faisok a savat a mataa tafuna
uma a xuus a paamua ina
faisok, 'Xel faxuvul a mu
rabuna ina faisok e tavai nari
pana mamareiai ina faisok
siri. Tangpat pari aava ri
savat la fataxapiak e taxapus
pari aava ri savat la paanen
lolof.'
9 "Nari aava ri tangpat
faisok leaaf nari saxa saxa,
ri siak a faat 'silva' aava ma-
mareiai roxo.
10 E layaan a rabuna aava
ri tangpat faisok la paanen
lolof ri savat xena siak a ma-
mareiai siri ri ilisai, o naak ri
taa siak a mamareiai molava
taasaxa nari vaxa ri siak a
faat 'silva' saxa aava ma-
mareiai roxo.
11 Ri siak a faat siri e ri fefi-
naasan a mataa tafuna uma
aava maraan nari.
12 Ri kuus, 'A mu rabuna
aava ri savat leaaf ri fo faisok
pana yaan modak mon
e nemaam, maam faisok
a yaan xurul lana ngaas
lalagaf taasaxa no tavai nari

pana mamareiai a fexaxaas
sena mamareiai simaam.’
13 “Taasaxa mataa tafuna
uma a sui a saxa siri, ‘Langai
ka fesing, ne pife bit nano.
No turoxo o no taa faisok a
yaan saxa pana mamareiai
fatak.
14 Naboxo, siak a ma-
mareiai siim e falet xe la lifu
siim. Ne buk tavai a mataa
fataxapiak pana mamareiai
roxo sait.
15 A roxo ne taa usi a
vubuxanan siak pana faat
siak, bo? Naak nano, no taxa
tarasui nari senaso nenia, ne
mataa ina fetavai?”
16 E na Yesus a fataxapin a
xuuskuus aave malaanabeˈ:
“E voxo a mu rabuna aava
ri waan la fataxapiak ri taa
waan paamua e nari aava ri
waan paamua ri taa waan la
fataxapiak.”

A Fatalatulaana Yaan Na Yesus A Ferawai Pana Maatan Sina
Mk 10:32-34; Lk 18:31-33

17 Na Yesus xuvul pana mu
yaamut sina ri taxa laak saa
xe Jerusalem e layaan ri taxa
sangas et na Yesus a xel fax-
uvul nari xe sina e a ferawai
xe siri mon.
18 A xuus nari, “Langaiau,
taara taxa laak xe Jerusalem
e pave a mu rabuna ri taa
lisan a Natuna Mataa xe
sina mu paamua priis e mu
rabuna ina fepitaa pana
vuputkai. E nari xo ri taa
turoxo pana punuxaana.
19 E ri taa lisane xe sina
mu rabuna aava ri pife Juda
e nari xo ri taa suaxane e
inise pana yeis tuturuk e niil
fataxutane xuluna bolo xena
punuxe taasaxa la fatalatu-
laana yaan mui a Piran i taa
fatatoi faˈulie ti la maatan.”

A Ninana Rm Fefeng Si Yesus A Nunge Pana Saxa Mo
Mk 10:35-45

20 E lana yaan aave a
tefin si Sebedi a filimaan
xe si Yesus xuvul pana ro
lak tomexaan sina. Nane
bukaak la nona rao i taa fine
pana saxa mo.
21 E na Yesus xo a kuus xe
sina, “No vubuxan a so?”
E nane suie, “Kuus fanai
o layaan no taa piran king
no taa fanei a ro lak tomex-
aan siak la taam: saxa la
pamuaan siim e saxa la pax-
aiya.”
22 Taasaxa na Yesus a sui
a ro lak aave, “Me pife tex-
aas sena so ta mo me taxa
finau pana. Name, me fex-
axaas sena num lana lisa ina
maasaxan aava ne taa nume,
bo?” E re suie, “Maame fex-
axaas.”
23 E na Yesus a xuus nare,
“Tuuna, me taa num lana lisa
siak taasaxa nenia, ne pife
fexaxaas sena siak fati naseˈ
i taa nai la pamuaan e naseˈ
la paxaiya siak. A ro naian
aave a Piran, na Tamaang, fo
faigotane xana rovaat aava
nane fo siak fati nare.”
24 Layaan a mu yaamut
sangafilu ri langai pana fe-
nungan aanabeˈ, ri marala
faagut sere.
25 E na Yesus a xel faxuvul
nari e kuus, “Mi texaas, a mu
piran king sina mu topen ri
paamuian nari pana gutan e
a mu paamua siri ri toxan a
tateaxan xapiak.

26 Taasaxa mi taa pife bilai
malaan la palou imi. Tamo
saxa la palou imi a vubuk rao
i taa matalava simi lavaxa, i
taa sisiak simi xapiak.
27 E tamo saxa la palou imi
a vubuk rao i taa tigina paa-
mua, i taa waan fepalau e taa
sisiak simi
28 malaan sena Natuna
Mataa aava pife filimaan
talo a rabuna ri taa sisiak
xe sina taasaxa, a filimaan
xena sisiak e xena tatavai
pana toyan sina xena mulus
tapin a maana rabuna xaves
xasena vilaana saat siri.”

A Rm Mataa Piif Re Kaalum Fulaa
Mk 10:46-52; Lk 18:35-43

29 Layaan na Yesus e mu fe-
feng sina ri ta'ulan na Jeriko
a malila ri usie.
30 E rovaat a matare piif re
taxa nai la xasing ina salan
e re langai o na Yesus i taxa
sangas paaliu et nare e voxo
re xukulai, “Memai, Natu De-
vit, muluk nemaame!”
31 Saxanofuna la palou ina
malila ri baras nare e ri xuus
nare o re taa nai kasam.
Taasaxa re xukulai faagut
paaliu laa, “Memai, Natu De-
vit, muluk nemaame!”
32 E na Yesus a tigina e
xel nare e fin nare, “A so ta
mo me vubuk rao ne taa vile
pame?”
33 E re xuuse, “Memai, kas
a matamaame talo maame
taa kaalum.”
34 Na Yesus a muluk nare e
tao a matare e monabe' mon
re kaalum fulaa e re usie.

21

A Maana Rabuna Ri Faa-mamaas Layaan Na Yesus A Laak Xe Jerusalem
Mk 11:1-10; Lk 19:29-38; Jn 12:12-15

1 Layaan na Yesus xuvul
pana mu fefeng sina ri
filimaan faasilak la bina
Jerusalem ri savat pe la bina
Betfas aava waan la Put Olif.
E pave na Yesus a feng a ro
fefeng sina
2 e xuus nare, “Falet
paamuin nemaam xe lana
bina aapave e me taa
tingin a ‘donki’ tefin xuvul
pana natuna. Ri fo pis a
‘donki’ tefin aave. Muluse
e lisanmaane xe siak.
3 Tamo ta mataa taa fer-
awai xe sime pana, me taa
xuuse, ‘A Memai a vubuxan
nare’ e a mataa aave i taa
feng nare xuvul pame.”
4 A mo aanabe' a savat
xena faxalit famatavasaana
ferawaian aava lokavai
mupiis a Piran a kuus pana,
la ngusuna mataa ina kuus
fatuxai sina:
5 “Xuus a mu rabuna la
bina Jerusalem pana,
‘Kaalum, a piran king
simi i taxa filimaan
xe simi! Nane a
mataa mam e a falet
xolai xuluna ‘donki’,
tuuna nane taxa nai
laa'ui xuluna natuna
‘donki’.” *Skr 9:9*
6 E a ro fefeng aave re fe
vil a mo aava na Yesus a xuus
nare pana.
7 Re lisanmaan a ‘donki’
aave xuvul pana natuna e re
timin a marapi ina vupun-
gan sire xulure e na Yesus a
nai laa'ui xuluna.

8 A malila ri tapalan a
marapi ina vupungan siri la
salan e saxanofuna ri patal
a maana raxana wai e ri
tapalane la salan.
9 A malila aava ri san-
gas paamuin na Yesus e nari
aava ri sangas lumui lamina
ri xukulai,
"Faatulan a Natu
Devit. A piran
king aava savat la-
paana isi Memai,
a naian sina a roxo
paaliu.
Taara xapiak taara
kuus faatulan a Pi-
ran sena fakaaxu-
pan sina." *Yng*
118:26
10 Layaan na Yesus a laak la
bina Jerusalem, a mu rabuna
pave ri faamamaas faagut
paaliu sena e ri fiai, "Nane ve
nase'?"
11 E a malila aava ri waan
xuvul pa Yesus ri sui nari,
"Nane ve na Yesus ti la bina
Nasaret pe Galili. Nane a
mataa ina kuus fatuxai aava
Piran a kuus fanai pana."

Na Yesus A Xup Tapin A Mu Rabuna Ina Faasot Ti Pe La Lifu Lotu

Mk 11:15-18; Lk 19:45-47

12 Na Yesus a laak xe pe
la lifu lotu e xup tapin nari
aava ri faasot xuvul pari
aava ri maraan a maana mo
ina tatavai xe sina Piran.
Nane puk a maana ivin sina
mu rabuna ina xulaana faat
e a mu ivin siri aava ri faasot
pana vaalus.
13 Nane kuus xe siri, "Lana
Xakalayan sina Piran a kuus,
'Ri taa xali a lifu siak pana
lifu ina fenungan.' Taasaxa
nami, mi taxa bilai malaan
sena lifu aanabe' ve a nobina
ina fufunai sina mu rabuna
fafenau."
14 A mu rabuna piif e nari
aava kari tapil ri savat xe
sina lana lifu lotu aave e
nane vil faroxoi nari.
15 A mu paamua priis e
mu rabuna ina fepitaa pana
vuputkai ri xalum a maana
mo roxo aava na Yesus taxa
vile e layaan ri langai a mu
rafulak pe la lifu aave ri taxa
xukulai malaan, 'Kuus fati na
natu Devit!' ri marala
16 e ri xuuse, "Nano, no
langai pana ferawaian sina
mu rafulak aanabe', bo?"
E na Yesus a sui nari,
"Aang, ne langai nari. E
nami, mi pife kat a mo aan-
abe' lana Xakalayan Taap?
'No fo fapiti a mu rafulak e
mu popo
talo ri taa kuus faatulai
fatak." *Yng 8:2*
17 Na Yesus a ta'ulan nari e
falet xe la bina Betani xena
matef.

Na Yesus A Kuus Fatutul A Wai Xakaap

Mk 11:12-14,20-24

18 A yaan mui la paanen
lolof, layaan i taxa ulaa xe la
bina lava, nane lagai.
19 E nane xalum a wai
xakaap la xasing ina salan
e falet soxote taasaxa pi ta
xalana, a paxana mon. E
nane kuus xe sina wai, "No
taa pife fuaa fulaa!" E a wai
xakaap a maiyang fa'ipul.
20 A mu fefeng sina ri ipul
faagut layaan ri xalume e
ri fine, "A wai xakaap a
maiyang fa'ipul malaafaa?"

21 E na Yesus a sui nari,
“Ne xuus tuunei nami, tamo
mi namkai e mi muta lamon
maranga, mi fexaxaas sena
vil a so ta mo ne fo vile xe
sina wai aanabeˈ. E pife mo
aanabeˈ mon, piau, mi fexax-
aas sena ferawai xe sina put
modak nabeˈ ‘Tamasiak e fe
tapin nano xa la laman!’ e i
taa vil malaane.
22 Tamo mi namkai e mi
fenung xe sina Piran panˈ ta
mo, nane xo i taa vil a so ta
mo mi fenung pana.”

A Mu Priis Ri Fin Na Yesus Pana Tateaxan Ina
Mk 11:27-33; Lk 20:1-8

23 Na Yesus a ulaa xe pe
la tang lifu lotu e layaan i
taxa fepitaa pave a mu paa-
mua priis e mu matalava ri
fe savat sina e ri fine, “No
taxa vil a maana mo aanabeˈ
lapaana tateaxan iseˈ?”
24 E na Yesus a sui nari,
“Ne taa fin nami pana fiaian
saxa mon e tamo mi fexaxaas
sena suiau, ne taa xuus nami
lapaana tateaxan iseˈ ne taxa
faisok.
25 Na Jon xo nane fasuf a
rabuna lapaana tateaxan ina
Piran o ina mataa?”
E nari, ri fexuus la palou iri
e saxanofuna ri kuus, “Taara
taa kuus panaso? Tamo
taara suie o ‘Ina Piran,’ i taa
fin netaara ‘Tamo ina Piran,
senasou mi pife namkai sena
lagasai si Jon?’
26 Taasaxa tamo taara
kuus, ‘Ina mataa,’ taara taa
mataut sena malila senaso ri
lamon o na Jon a saxa mataa
ina kuus fatuxai.”
27 E voxo ri sui na Yesus,
“Maam pife texaas sena.”
E na Yesus a kuus xe siri, “E
nenia vaxa ne taa pife xuus
nami o naseˈ tavaiau pana
tateaxan xena vil a maana
mo aanabeˈ.

Na Yesus A Ferawai Paap Pana Rm Lak Tomexaan

28 “Lavaxa, mi lamon
malaafaa? A toxan a
mataa aava toxan a ro lak
tomexaan. Nane falet xe sina
lak tuaan e xuuse, ‘Kalak, fe
faisok la uma siak tanin.’
29 E a lak aave a suie, ‘Ne
bai.’ Taasaxa mui nane xul a
lamonan sina e falet.
30 “E mui na tamare a
falet xe sina xasa lak e kuus
pana mo naang. E a lak
aave xo a suie, ‘Aang, ne taa
falet’ taasaxa pife falet xena
faisok.”
31 E na Yesus a fin a mu
paamua priis e mu matalava,
“Naseˈ ta lak a usi a vubux-
anan si Tamare?” E nari, ri
suie, “A lak tuaan.”
E na Yesus a kuus xe siri,
“Ne xuus tuunei nami o a mu
rabuna ina faxuvul a taakis
e lutefin ina lisan xolanaan
nari, ri taa laak paamuin
nami xe la fatataganan sina
Piran.
32 Senaso na Jon ina Fasu-
fan maa savat simi e faxalit
nami o mi taa bilai malaafaa
xena fafaamamaas a Piran e
nami, mi bai namkai sena
lagasai sina. Taasaxa mu
rabuna ina faxuvul a taakis
e lutefin ina lisan xolanaan
nari, ri namkai sena. Naa-
palaan mi xalum a mo aan-
abeˈ mi pife xul a lamonan
simi xena namkai sena.”

Na Yesus A Ferawai Paap Pana Saxano Rabuna Aava Ri Faxatang A Uma Wain
Mk 12:1-12; Lk 20:9-19

33 Na Yesus a kuus, “Langai
sena saxa ferawaian paap
fulaa. A toxan a mataa
tafuna xavala a xapis a uma
sina pana yeis ina xalana
wain. E nane fakaliuane
pana vaafa e xaf a vaa'ul
xena mimit a xalana aave. E
nane vesan a lifu modus xe
laa'ui xana rabuna ina fax-
atangaana uma sina. E mui
nane tingin a saxano rabuna
xena faisok e faxatang a uma
e nane xo a ta'ulan a lifu sina
xena falet xe pe la saxa bina
lasuun.
34 Layaan a yaan ina fax-
uvulaana mu xalana wain a
savat a mataa tafuna uma
aave a feng a mu sisiak sina
xena siak a saxano xalana
wain xana.

35 “E a mu rabuna ina fax-
atangaana uma ri yot a mu
sisiak sina e ri sip a saxa e ri
ngaapunuk a saxa e ri soxoi
punuk a saxa pana faat.

36 E mui fulaa, nane feng
a xasano sisiak pexaxaves e
a mu rabuna ina faxatan-
gaana uma ri bilai fasaat xe
siri malaan sena xasanofuna
paamua.

37 E lumui lamina a mataa
tafuna uma aave a feng a lak
tomexaan sina xe siri senaso
a ilisai, ‘Naak, ri taa suai
faagut sena lak siak.’

38 “Taasaxa layaan a mu
rabuna aave ri xalum a lak
tomexaan, ri fexuus, ‘A lak
tuaan aanabe' i taa siak a
maana mo si tamana. Man,
taara taa punuxe xena siak a
maana mo xapiak sina.’

39 Ri yote e tapine ti lana
uma xe lamalei e ri ngaa-
punuxe.”

40 E na Yesus a fin nari,
“Lavaxa, layaan a mataa
tafuna uma aave i taa savat, i
taa vil a so xe siri mu rabuna
ina faxatangaana uma?”

41 A mu paamua priis ri
suie, “I taa punuk nari mu
rabuna saat e seng a xasano
rabuna aava ri taa tavaie
pana saxano xalana wain
xana, xena faxatangaana
uma.”

42 E na Yesus a kuus xe
siri, “Mi pife kat paamuin a
Xakalayan Taap aava kuus:

‘A Faat aava mu
rabuna ina vave-
sai ri gilise
malaan sena mo
palau,
a faat aave a pelalava
sena xasano faat
xapiak.
A mo aanabe' aava
maam pangaa
pana ve a faisok
sina Memai.” *Yng
118:22,23*

43 E na Yesus a kuus fulaa,
“E voxo ne xuus nami, a Pi-
ran i taa ti votan nami xas-
ena laaxan la fatataganan
sina e i taa kase xe siri aava
ri vil a faisok roxo.

44 [Nase' ta mataa a poxo
xuluna faat naang i taa tugu-
rum sena e tamo a faat naang
i taa poxo xulun' ta mataa i
taa mimite e a mataa aave i
taa malaan sena pof.]”

45 Layaan a mu paamua
priis e mu Ferasi ri langai
a ferawaian paap si Yesus ri
texaas o i taxa ferawai pari.

46 E voxo ri vubuk rao ri
taa pise taasaxa ri mataut
sena malila aava ri lamon o
na Yesus a mataa ina kuus
fatuxai.

22

A Ferawaian Paap Pana Fenamo Ina Tamaian

1 E na Yesus a ferawai paap
fulaa xe siri e a kuus,
2 “A fatataganan sina Piran
a malaanabe': A toxan a paa-
mua king aava faigot pana
fenamo ina tamaian sina lak
tomexaan sina. E nane fin
a saxano rabuna o la yaan
fatak ri taa filimaan xe lana.
3 Layaan a maana mo fo
faigotanan nane feng a mu
sisiak sina xena xuus a mu
rabuna aave pana yaan fatak
naboxo, taasaxa ri bai fili-
maan.
4 “E nane feng a xasano
sisiak sina pana lagasai aan-
abe' xe siri naang, ‘A fen-
amo a tamasiak xo; maam
fo punuk a mu bulmakau e
mu natuna bulmakau aava
ri palak faroxo. A maana
mo ina fenamo taxa waan
naboxo. Filimaan xe lana
fenamo ina tamaian!’
5 “Taasaxa nari aave ri
lamon fepalauane e sax-
anofuna ri falet xe la lifu ina
faisok siri e saxanofuna ri
falet xe la uma lava siri.
6 E xasanofuna ri yot a mu
sisiak aave e sip faagutan
nari e punuk nari.
7 A paamua king a mar-
ala faagut e voxo feng a mu
rabuna ina rawen sina xena
kawaasan a mu rabuna ina
ngaapunuk e faram a bina
siri.
8 “E mui a xel faxuvul a
mu sisiak sina e kuus xe siri,
‘A maana mo fo faigotanan
naboxo, taasaxa nari aava ne
fo fin nari pana filimaan xe
lana, ri pife roxo xena fili-
maan.
9 Lavaxa, naboxo falet xe
la mu salan lava lana bina e
fin nase' ta rabuna mi tingin
nari xena laak lana fenamo
siak.’
10 E voxo a mu sisiak aave
ri falet xe la bina e faxuvul
a mu rabuna xapiak aava ri
tingin nari xena laak la fen-
amo, nari aava ri roxo e nari
aava ri saat. E a lifu ina
fenamo a bas pana rabuna.
11 “Taasaxa layaan a
paamua king a falet xena
xalum a mu rabuna aava
ri fo filimaan, a xalum a
saxa aava pife mawas pana
marapi roxo.
12 E a kuus xe sina, ‘Fesing,
no pife mawas pana marapi
roxo xena fenamo ina tama-
ian, xenaso no taxa waan
iau?’ Taasaxa mataa aave
a nai kasam senaso piau ta
fufuna.
13 “E a paamua king a xuus
a mu rabuna ina sisiak la
fenamo, ‘Pis a mana e kana
e tapine xe lamalei la suk.’
Pave a mu rabuna ri taa
taangiis faagut e faxakengat
a fari.”
14 E na Yesus a fataxapin
a ferawaian sina malaan, “A
Piran a fin a mu rabuna
xaves o ri taa filimaan xe
sina taasaxa siak fati a nutu-
vaat mon.”

Fepitaian Sena Maraanaana Taakis Si Sisaa
Mk 12:13-17; Lk 20:20-26

15 A mu Ferasi xo ri fexuus
kasam pana malaafaa ri taa
fulung na Yesus pana fiaian
siri.
16 E ri feng a saxano fe-
feng siri xuvul pana saxano
rabuna aava ri xali nari pana
mu rabuna si Herot, xe si

Yesus. A rabuna si Herot
ri vubuk rao a mu Rom ri
taa paamuian nari. E ri
favupuule, “Mataa ina Fepi-
taa, maam texaas o nano,
no ferawai tuuna. No fepi-
taa pana tuunayan ina salan
sina Piran. E no pife la-
mon faaxaves pana lamonan
sina xasanofuna senaso no
lamon fepalauan a lavayan
sina mataa.
17 E voxo, xuus nemaam
pana lamonan siim. A
vuputkai sitaara a turoxo o
taara taa maraan a taakis
aava paamua lava ti Rom a
ferawai pana o piau?”

18 Na Yesus fo texaas sena
lamonan saat siri e a kuus,
“Nami mu xalema maranga!
Xenaso mi rao mi fulungau?

19 Faxalitau pana faat aava
mi maraan a taakis aave
pana.” E ri lisan a faat aave
xe sina.
20 E nane fin nari, “A
vavese' e a isise' taxa waan
xuluna faat aanabe'?”
21 E ri suie, “A paamua lava
ti Rom.”

E na Yesus a kuus xe siri,
“Lavaxa, tavai a paamua
lava ti Rom pana maana mo
sina e tavai a Piran xo pana
maana mo sina.”
22 Layaan ri langai a mo
aanabe' ri ipul faagut e ri
ta'ulane e ri falet fepatok.

A Maana Fiaian Pana To Fa'ulaian Ti La Maatan
Mk 12:18-27; Lk 20:27-40

23 La yaan naang, saxano
Sedusi aava ri pife namkai o
a rabuna ri taa to fa'ulaa ti
la maatan, ri filimaan xe si
Yesus e ri kuus,

24 “Mataa ina Fepitaa, na
Moses a kuus, ‘Tamo a mataa
a maat e piau ta rafulak, na
tina i taa tamai sina tefin
nakmaal aave xena fasavat a
rafulak xa tina aava fo maat.’
25 A toxan a mu fetinan
pisiguak ri waan la palou
imaam. A lak tuaan fo tamai
e maat e piau ta lak e voxo
na tina a tamai sina tefin
nakmaal aave.
26 A savat malaan se tina
mui e mui lamina fefexaxaas
a fataxapiak. Nari xapiak ri
fo maat.
27 E lumui lamiri a tefin
vaxa a maat.
28 Lana yaan ina to
fa'ulaian a tefin aave i taa
tefin sise'? Nari pisiguak ri
fo tamai sina.”
29 Taasaxa na Yesus a sui
nari, “Nami, mi fo milung
faagut sena to fa'ulaian ti
la maatan! Mi pife texaas
faroxo sena Xakalayan Taap
o sena gutan sina Piran.
30 Layaan a mu mamaat ri
taa to fa'ulaa, a mu rabuna,
a lutefin e mu tomexaan
xapiak, ri taa taagul malaan
sena mu angelo la xunavata;
ri taa pife tamai.
31 E tamo nami, mi lamon
maranga sena rabuna ri taa
to fa'ulaa ti la maatan naak
mi pi xakaat sena so ta mo
a Piran a kuus pana lana
Xakalayan Taap sina. Nane
kuus,
32 ‘Nenia ve a Piran aava
na bumi, na Abrahem,
Aisaak e na Yaakop, rutul
lotu xe sina.’ Nane ve a Piran
sina mu rabuna aava ri taxa
to, pife siri aava ri maat.” *Tln
3:6*
33 E layaan a malila ri langaie
ri ipul faagut sena fepitaian

sina.

A Vuputkai Pelalava
Mk 12:28-31

34 Layaan a mu Ferasi ri
langai o na Yesus fo fakasam
a mu Sedusi ri falet xe sina
35 e saxa mataa ina fepitaa
pana vuputkai siri a tafange
pana fiaian
36 malaan, “Mataa ina
Fepitaa, a so ta fefasaian lana
vuputkai a pelalava?”
37 E na Yesus a suie, “Mi taa
vubuxan xasingit a Memai
aava Piran simi pana xunus
imi, pana lamonan xapiak
simi e pana vubuxanan
xapiak simi.’ *Vpt 6:5*
38 A fefasaian aanabeˈ a
pelalava.
39 E a saxa lamina a malaan-
abeˈ: ‘Mi taa vubuxan xasin-
git a xasanofuna malaan seˈ
mi vubuxan xasingit nami
xa.’ *Vlp 19:18*
40 A ro vuputkai aanabeˈ re
fufuna maana mu vuputkai
si Moses e a mu fepitaian
sina mu rabuna ina kuus
fatuxai.”

A Fiaian Pana Mataa Failai Sina Piran
Mk 12:35-37; Lk 20:41-44

41 Layaan a mu Ferasi ri
taxa waan faxuvul lunai, na
Yesus a fin nari,
42 “Mi lamon malaafaa
sena Mataa Failai? Na
Natuseˈ?” E ri xuuse, “Na
Natu Devit.”
43 E nane xuus nari, “Sena-
sou na Devit, layaan a Vo-
vau sina Piran a fagute, a
xalie pana “Memai” e kuus
malaan:
44 “A Memai a kuus xe sina
Memai siak,
nai suˈ la pamuaan siak
fefexaxaas a yaan
ne timin a mu
xaiyaas siim la-
paana kaam.” *Yng 110:1*
45 Tamo na Devit a xalie pana
“Memai” malaafaa ve nane
na natu Devit?”
46 Pi ta saxa a fexaxaas sena
sui na Yesus e ti lana yaan
aave pi ta saxa a lamon o i taa
fine panˈ ta fiaian fulaa.

23

Faxatang Sena Fepitaian Saat Sina Mu Ferasi E Nari Aava Ri Fepitaa Pana Vuputkai
Mk 12:38,39; Lk 20:45,46

1 E mui na Yesus a ferawai
xe sina malila e mu fefeng
sina
2 e nane kuus, “A mu
rabuna ina fepitaa pana
vuputkai e mu Ferasi ri taxa
nai la vepen si Moses e ri
toxan a tateaxan xena kuu-
san famatavasaana vuputkai
xe sina rabuna.
3 E mi taa langai faagut
sena fepitaian siri e usi fa-
taxe; taasaxa muta usi a vi-
laana siri senaso ri pife vil a
so ta mo ri fepitaa pana.
4 Layaan ri xuus nami
pana maana mo xaves o
mi taa vile xena usiaana
vuputkai, ri taxa tavai nami
pana matafanan molava
aava lagaf xena vile. Taasaxa
nari, ri pife talangaian a
mari xena xakaavang.
5 “A maana mo aava ri
vile, ri fuuna lo vile xena
faxalit a mu rabuna pana
vubuxan xasingitaana Piran
siri; ri falak a mo la puturi e
la mari malaan sena maaxui

pana mu vapaling sina Piran
lana e a mu sisingim la itina
marapi ina vupungan siri,
xalum a lavayan e modusan
siri.
6 Ri vubuxan a nobina lava
lana fenamo e lana lifu ina
faxuvulan talo mu rabuna
xapiak ri taa xalum nari.
7 E ri vubuk o a mu rabuna
ri taa suai faagut seri pe la
bina ina faasot e ri taa xali
nari pana ‘Mataa ina Fepi-
taa.’
8 “Taasaxa muta turoxoian
a rabuna xena xali nami
pana ‘Paamua’ senaso nami
ve mi mu fetinan e mi toxan
a Paamua saxa mon.
9 E muta xali ta saxa nabe!
la xavala pana ‘Tamaang.’
Mi toxan na Tamami saxa
mon e nane taxa waan la
xunavata.
10 E muta turoxoian a
rabuna xena xali nami pana
‘Mataa ina Fepitaa.’ Mi toxan
a Mataa ina Fepitaa saxa
mon e nane ve na Krais.
11 Nane aava pelalava la
palou imi, i taa sisiak xe simi
xapiak.
12 Tamo saxa la palou imi
i taa lamon falavai nane xa,
a Piran i taa fasivie e nase!
ta mataa i taa lamon fasivi
nane xa, a Piran i taa fatig-
inei fataxe.

Na Yesus A Tiis Nari Aava Ri Xalema Maranga

13 “Nami mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai e
nami mu Ferasi, mi mu
xalema maranga! Faxatang!
A waanan simi i taa pife
falet faroxo senaso mi
xao a matana lifu xe lana
Fatataganan sina Piran talo
xasanofuna aava ri buk laak
xe lana, ri pife fexaxaas e
nami xa mi pife laak lana
vaxa.
14 [Nami mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai e
nami mu Ferasi, mi mu
xalema maranga! Faxatang!
A waanan simi i taa pife
falet faroxo senaso mi bit a
lutefin nakmaal xena siak
palou a lifu siri e mui mi
ti fenung pana fenungan
modus talo a rabuna ri taa
xalum nami. Sena vilaana
aanabe! a fakasanamaan
nami i taa molava.]
15 “Nami, mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai e
nami mu Ferasi, mi mu
xalema maranga! Faxatang!
A waanan simi i taa pife
falet faroxo senaso mi falet
lasuun la laman e xe la bina
lasuun xena yuuf a mataa
xe lana namkaian simi mu
Juda. E layaan nane namkai
sena vilaana simi i taa siak
a fakasanaman fataragua
semi.
16 “Nami mu paamua aava
mi piif, faxatang, a waanan
simi i taa pife falet faroxo
senaso mi fepitaa malaan,
‘Tamo saxa i taa kuus fakali-
maan pana lifu lotu nane
fexaxaas sena sinufan a kuus
fakalimaanan aave. Taasaxa
tamo i taa kuus fakalimaan
pana ‘gol’ aava waan la lifu
lotu, lavaxa i taa pife sinu-
fane.’
17 Nami mu lamavaang
aava mi piif! A so ta mo a
molava, a ‘gol’ o a lifu lotu
aava timin patak a ‘gol’ xena
mo taap sina Piran?
18 E mi fuuna fepitaa
malaan, ‘Tamo saxa i taa
kuus fakalimaan pana ivin
ina faraaman nane fexaxaas

sena sinufan a kuus fakalimaanan aave. Taasaxa tamo
i taa kuus fakalimaan pana
tatavai xuluna ivin aave i taa
pife sinufane.'
19 Nami, mu mataa aava mi
piif! A so ta mo a molava,
a tatavai o a ivin aava timin
patak a tatavai xena mo taap
sina Piran?
20 Nane aava kuus fakalimaan pana ivin ina faraaman, a kuus fakalimaan
pana ivin aave xuvul pana
maana mo aava waan
xuluna
21 e layaan a kuus fakalimaan pana lifu lotu, i taxa
kuus fakalimaan pana lifu
lotu aave e vaxa pana Piran
aava taagul lana.
22 E nane aava kuus fakalimaan pana xunavata, a kuus
fakalimaan pana naian lava
sina Piran e pana Saxa aava
nai xuluna.
23 "Nami, mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai e
nami mu Ferasi, mi mu
xalema maranga! Faxatang!
A waanan simi i taa pife falet
faroxo senaso mi tatavai
xe sina Piran pana saxa
xavil la palou ina sangafilu
ina maana paxana kaliu,
o muli o xalana lobo aava
mi faxuvule ti lana uma
simi. Taasaxa mi langai
pesalai sena maana fepitaian
lava lana vuputkai aava
malaan: mi taa bilai faroxo
xe sina xasanofuna, mi taa
tiis faroxoi a rabuna e mi taa
muluk nari e mi taa waan
fatateak lapaana Piran. A
mo roxo tamo mi kanisai
pana maana mo aapave e
pife milung pana maana mo
aanabeˈ vaxa.
24 Nami mu paamua aava
mi piif! Mi timin votan a mo
modak malaan sena tibaan ti
lana mo mi nume taasaxa mi
xanam xapin a 'kaamel' aava
saxa tiir lava, malaan seˈ mi
pife xalume.
25 "Nami, mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai e
nami mu Ferasi, mi mu
xalema maranga! Faxatang!
A waanan simi i taa pife falet
faroxo senaso mi xamak a
tana mu lisa e 'plet' taasaxa
a lana a bas pana fanganan
e maana mo aava mi siaxe
pana vilaana ina naixaam e
fenau.
26 Nami mu Ferasi, matami
piif! Paamua, xamak a lana
mo talo i taa fatak e piau ta
lalosaat e mui a tana i taa
roxo sait.
27 "Nami mu rabuna ina
fepitaa e nami mu Ferasi,
mi mu xalema maranga!
Faxatang! A waanan simi i
taa pife falet faroxo senaso
mi malaan sena nobina ina
mamaat aava ri vule pana
raarum e laas e a kaalum
famangaal faroxo taasaxa
lana a bas pana mu tun e mu
vipin aava ri fo miit.
28 E nami, mi malaan sena
nobina ina mamaat aanabeˈ:
layaan a rabuna ri xalum
nami, ri lamon o a vilaana
simi a fatak. Taasaxa lana
lamonan e xunus imi, mi
xalema maranga e mi bas
pana vilaana saat.
29 "Nami mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai e
nami mu Ferasi, mi mu
xalema maranga! Faxatang!
A waanan simi i taa pife
falet faroxo senaso mi vesan
a nobina ina mamaat roxo

xana mu rabuna ina kuus
fatuxai e xasanofuna aava
ri sisiak xe sina Piran e mi
fuuna lo famaus a maana
nobina aave,
30 e mi kuus, ‘Tamo maam
tafo waan lana yaan sina
mu bumaam, maam taa pife
punuk a mu rabuna ina kuus
fatuxai malaan seri.’
31 Sena ferawaian aanabeˈ
mi ferawai xavang nami xa
o mi malaan sena mu bumi
aava ri punuk a mu rabuna
ina kuus fatuxai!
32 Lavaxa, vil roxol a faisok
aava mu bumi ri fo tangpate!

33 “Nami, mi malaan sena
tiui pana neng tateak! A
Piran i taa fakalimaan nami
xena waan la bina ‘Hel’.
Muta lamon o mi taa sinu-
fane.
34 Langaiau! Ne taa feng a
mu rabuna ina kuus fatuxai,
a rabuna pana texaasan e
a rabuna ina fepitaa pana
vilaana sina Piran xe simi
e saxanofuna mi taa punuk
nari, saxanofuna mi taa niil
fataxutan nari laaˈui xuluna
bolo, saxanofuna mi taa inis
nari pana yeis lana lifu ina
faxuvulan simi e taa seng
xolan nari la maana mu bina
xena vil pengan nari.
35 Ne taa feng nari malaan-
abeˈ talo a fakasanaman
sena punuxaana mu rabuna
fatak i taa waan xulumi: ti la
yaan ina punuxaan na Ebal
aava mataa fatak, fefexaxaas
a yaan ina punuxaan na
Sekaraia na natu Barakaia.
Mi punuk na Sekaraia la
palou ina tang lifu lotu e a
ivin ina faraaman sina Piran.
36 Ne kuus tuuna xe simi,
a fakasanaman aanabeˈ i taa
savat xe sina mu rabuna ti
tanin.

Na Yesus A Vubuxan Xasingit A Mu Rabuna Ti Jerusalem

Lk 13:34,35

37 “Nami mu Jerusalem,
nami mu Jerusalem! Mi
punuk a mu rabuna ina kuus
fatuxai e mi soxoi famaat a
mu fefeng sina Piran pana
faat! A maana yaan xaves ne
vubuk fakaliuan nami pana
maak malaan sena pura tefin
a faxuvul a mu rafulak sina
lapaana ro xakavena taasaxa
mi pife turoxoianau xena
vile.
38 Kaalum, a Piran a
taˈulan a tang lifu lotu simi
e i taxa gof.
39 E voxo ne xuus nami o
mi taa pife xalum fulanau
fefexaxaas a yaan mi kuus,
‘A Piran i taa tavai a mataa
aava savat lapaana tateaxan
ina Memai pana roxoyan.”

24

1 Layaan na Yesus i taxa
taˈulan a lifu lotu, a mu fe-
feng sina ri maa savat sina
e ri talangai xe la maana
nobina ina tang lifu lotu aave
xena yuuf a lamonan sina.
2 E nane xuus nari, “Aang,
xalum a maana mo aan-
abeˈ. Taasaxa ne xuus tuunei
nami: piau ta faat saxa i taa
waan la nobina ina. Senaso
a yaan i taa savat layaan a
mu xaiyaas simi ri taa galas
tapin a maana faat xapiak.”

Na Yesus A Ferawai Pana Mu Fakalimaanan Aava Ri

Taa Savat Paamuina Yaan Fataxapiak
Mk 13:1-37; Lk 21:5-36

3 Layaan na Yesus taxa nai xulu Put Olif, a mu fefeng sina sang mon ri savat sina e ri kuus, “Xuus nemaam laso ta yaan a maana mo aanabeˈ ri taa savat e a so ta mo i taa fakalimaan a yaan ina filimaanan siim e a fataxapiak ina yaan.”

4 Na Yesus a sui nari, “Faxatang, talo pi ta mataa i taa bit nami.
5 A maana rabuna xaves ri taa savat lapaana isaak e ri taa kuus, ‘Nenia ve ne Mataa Failai’ e ri taa bit a maana rabuna.
6 Mi taa langai a felingaian ina fevisan aava waan faasilak e mi taa langai pana maana fevisan ri waan lasuun, taasaxa muta mataut. A maana mo malaanabeˈ ri taa savat taasaxa ri pife faxaalit o a fataxapiak ina yaan fo savat.
7 A maana mu bina ri taa fevis; a mu fatataganan ri taa fefalouan nari xa. E i taa toxan a yaan ina song e a maana maraˈulia la maana mu bina.
8 A maana mo aanabeˈ ri malaan sena maasaxan sina tefin paamuina luluxan.

9 “Lamina yaan a maana mo aanabeˈ fo savat, a mu rabuna pana tateaxan ri taa pis nami e a mu xaiyaas simi ri taa vil pengan nami e punuk nami. A mu rabuna xapiak ri taa baian nami senaso mi waan xuvul paga.

10 A maana rabuna xaves ri taa taˈulan a namkaian siri lana yaan aave; ri taa pet lisan nari xa e febaian nari.
11 E a mu rabuna xaves ina kuus fatuxai bit, ri taa savat xena bit a maana rabuna.
12 E senaso a saatan sina rabuna tafe molava, a maana rabuna xaves ri taa pife vubuxan xasingitan nari xa.
13 Taasaxa nane aava tigina fatateak fefexaxaas a fataxapiak i taa fakaxupan.
14 A mu rabuna ri taa falet xolai la maana mu bina la xavala e ri taa kuusan fasavat a Lagasai Roxo sena fatataganan sina Piran. E muibak a fataxapiak ina yaan i taa savat.

15 “Mi taa xalum a mo mosaat paaliu aava mataa ina kuus fatuxai, na Daniel, a kuus pana. A mo aave i taa nai falalosaat a Nobina Taap Xasingit sina Piran. (Nami aava mi kat a mo aanabeˈ mi taa masam sena.)
16 Lana yaan aave nami aava mi waan pe Judia mi taa sinuf falet xe xulu put.
17 E nane aava waan laaˈui la putuna lifu i taa pife sivi xe lana lifu xena siak a maana mo sina.
18 E nane aava i taxa faisok la uma sina i taa pife ulaa xena siak a marapi ina vupungan sina.
19 E lana yaan aave muluk a lutefin pana lak la xuri o mu ninana lak ri taxa fasus a lak siri!
20 Fenung xe sina Piran o a yaan aave i taa pife savat la yaan ina Maat Bung o la Yaan ina Fangaafusan!
21 Senaso a mu lagafan aava ri taa savat lana yaan

aave, ri taa pemamosaat sen'
ta lagafan ti paamua; ti la
tangpat ina xavala fefexax-
aas tanin. E pi ta mo malaan
sena i taa savat fulaa.
22 Taasaxa, a Piran xo fo
faxaxaalif a yaan ina mu la-
gafan aanabe'. Tamo nane
pife vil malaane pi ta rabuna
ri fexaxaas sena sinufane.
Taasaxa Piran a muluk a mu
rabuna tatagan sina e voxo
nane faxaxaalif a mu yaan
aave.
23 "E tamo ta mataa taa
xuus nami, 'Kaalum, a Mataa
Failai ve!' o 'Nane waan
pave!' muta namkai sena
ferawaian siri.
24 Senaso maana mataa
failai bit e maana rabuna ina
kuus fatuxai bit ri taa savat.
Ri taa vil a maana mo fa'ipul
molava e maana faisok ina
gutan xena yuuf familung a
mu rabuna tatagan sina Pi-
ran tamo a fexaxaas.
25 Langai! Ne fo xuus
nami pana maana mo aan-
abe' paamuina savatan siri.
26 "E voxo tamo a rabuna
ri taa xuus nami, 'Kaalum,
nane waan pe la bina xob-
ingil!' — muta falet xe pave.
O tamo ri kuus, 'Kaalum, i
taxa fufunai nabe'!' — muta
namkai sena.
27 Layaan a Natuna Mataa
i taa savat i taa malaan sena
yaamit; i taa savat fa'ipul
e taa fabas a tavegof pana
malang talo a mu rabuna
xapiak ri taa xalume.
28 Mi taa tingin a mamaat
layaan mi xalum a maana
kor ri taxa faxuvul.

A So Ta Mo I Taa Savat La Fataxapiak Ina Yaan

29 "Faasilak, lamina yaan
ina mu lagafan aave, a ngaas
i tafe suk; a fulun i taa pife
rarapak fulaa; a mu vapara
ri taa poxo ti la finavata;
e a Piran i taa faradakui a
maana mo la finavata. *Ais
13:10; 34:4*
30 "E mui a fakalimaanan
ina Natuna Mataa i taa
savat la finavata e mu
rabuna xapiak la xavala
ri taa taangiis faagut pana
matautan layaan ri xalum a
Natuna Mataa i taxa filimaan
xuluna mu vata la tavegof.
E lana filimaanan sina, mu
rabuna ri taa xalum a gutan
sina e a miridingan aava
Piran a tavaie pana.
31 E layaan a angelo a
piif faagutan a tang tafiu, a
Natuna Mataa i taa feng a mu
angelo sina xe la maana mu
bina xapiak la xavala xena
faxuvul a mu rabuna tatagan
sina.

A Fepitaian Sena Wai Xakaap

32 "A wai xakaap i taa fapiti
nami malaan: Layaan mi
xalum a raxana xakaap ri
fungus e a paxari fa'ui ri sa-
vat, mi texaas o a yaan ina
matoxolan a waan faasilak.
33 E malaanabe' layaan
mi xalum a maana fakali-
maanan aanabe' mi taa
texaas o a yaan ina savatan
sina a faasilak paaliu.
34 Lamon fa'ulaa! A maana
mo aanabe' ri taa savat paa-
muina yaan a mu rabuna
xapiak ti tanin, ri taa maat.
35 A xunavata e xavala ri
taa taxapus taasaxa a fer-

awaian siak i taa pife taxa-
pus.

Pi Ta Mataa A Texaas Sena Yaan A Natuna Mataa I Taa Filimaan
Lk 17:26,27

36 “Taasaxa pi ta saxa i
taa texaas sena yaan ina fili-
maanan sina Natuna Mataa;
pife mu angelo la xunavata
o na Natuna. A Piran, na
Tamataara, nane sang mon a
texaas sena.
37 Layaan a Natuna Mataa
i taa filimaan, a yaan aave
i taa malaan sena yaan si
Noyeˈ.
38 Lana yaan aave, paa-
muina ulim molava piis, a
mu rabuna ri taxa fangan
e num e ri taxa fetamaian
xolanari. A falet malaan fe-
fexaxaas a yaan na Noyeˈ a
laak lana xaati.
39 A mu rabuna ti la yaan
aave ri pife texaas sena so
ta mo i taa savat fefexaxaas
a yaan a ulim a filimaan e
a vak xapin nari xapiak. I
taa malaan layaan a Natuna
Mataa i taa filimaan.
40 Lana yaan aave tamo
a rovaat tomexaan re taxa
faisok la uma, a Natuna
Mataa i taa siak a saxa xe
sina e saxa i taa waan pave.
41 E tamo a rovaat tefin
re taxa faisok faxuvul pana
mimit a mu kam ina ‘wiit’
sire, i taa siak a saxa xe sina
e saxa i taa waan pave.
42 “Kaalum votai! Senaso
mi pife texaas sena so ta
yaan a Memai simi i taa fili-
maan.
43 Tamo a mataa tafuna lifu
fo texaas sena yaan a mataa
ina fenau i taa filimaan i tafo
kaalum votai e ti votan a
mataa ina fenau sena laak la
lifu sina.
44 E voxo nami vaxa mi
taa tamasiak vulai e faxatang
senaso a Natuna Mataa i taa
savat layaan mi pife faigot!

A Mu Sisiak Ri Waan Fatateak Lapaana Paamua Siri
Lk 12:42-46

45 “Lavaxa, mi taa malaan
sena sisiak pana texaasan
aava fuuna langai faroxo
sina paamua sina. Nane
aave a paamua sina a siak
fatie xena paamuianaana
xasano sisiak e tavai nari
pana fanganan siri lana yaan
fatak.
46 E tamo a paamua sina,
lana filimaanan sina, a
xalume o i taxa vil faroxoi
a faisok sina, a sisiak aave i
taa faamamaas.
47 Ne xuus tuunei nami o
a paamua sina i taa fakali-
maane pana mataa ina fax-
atangaana maana mo xapiak
sina.
48 Taasaxa tamo nane ve
a sisiak saat i tamaa ilisai,
‘Naak saxa mo taxa tivotan
a paamua siak e i taa pife
ulaamaan fataapus.’
49 E voxo a sip pengan a
xasano sisiak e fangan e num
xuvul pana rabuna aava ri
nunum temasaat.
50 Taasaxa, saxa yaan,
layaan a sisiak aave a pife
lalamon pana, a paamua
sina i taa ulaamaan.
51 E i taa fakasanam
faagutan a sisiak aave e
taa tavaie pana nobina sina
la palou ina mu xalema
maranga. Pave a mu rabuna
ri taa taangiis faagut e
faxakengatan a fari.”

25

A Ferawaian Paap Sena Lutefin Palau Sangafilu

1 E na Yesus a kuus fulaa laa, “Ne fo xuus nami pana maana mo aanabeˈ e layaan ri savat, a fatataganan sina Piran i taa malaanabeˈ. Saxa yaan a toxan a lutefin palau sangafilu aava ri siak a laam siri e ri fe bang xena fasusui a mataa aava xena tamai.
2 A lutefin pama ri tefin lamavaang e pama ri tefin pana lamonan.
3 Senaso layaan a lutefin lamavaang ri siak a laam siri ri pife siak a saxano wel fulaa xuvul pari.
4 Taasaxa lutefin pana lamonan ri siak a laam siri e ri lisan xuvul a paxiis aava bas pana xasano wel.
5 A mataa aava xena tamai, pife filimaan fataapus e voxo lutefin xo ri maare e ri matef.
6 “Taasaxa la xunavung, saxa a xukulai, ‘A mataa aava xena tamai i taxa filimaan naboxo! Man, taara fe fasusuie!’
7 “A lutefin sangafilu ri para xena faigotan a mu laam siri.
8 E a lutefin lamavaang ri nung nari pana lamonan, ‘Filung a laam simaam pana wel senaso mu laam simaam faasilak rao ri maat.’
9 “Taasaxa lutefin pana lamonan ri sui nari, ‘Piau paaliu! Maam piau ta wel fexaxaas setaara xapiak, falet xe la lifu ina faasot pana wel e maraan ta xami.’
10 “E voxo a lutefin lamavaang ri falet xena maraan a saxano wel e layaan ri taxa malit lunai a mataa aava xena tamai a savat. A lutefin pama aava ri fasusuie, ri laak lana maraanaana tefin xuvul pana e a mu sisiak ri xawei a matana lifu.
11 “E mui a lutefin lamavaang ri maa savat vaxa e ri kuus, ‘Matalava, Matalava, kas a matana lifu xe simaam!’
12 A mataa aava xena tamai a sui nari, ‘Piau paaliu! Ne pife texaas semi.”
13 E na Yesus a fataxapin a ferawaian sina malaan, “Faxatang senaso mi pife texaas sena yaan o xavil ina yaan layaan a Natuna Mataa i taa filimaan.”

A Ferawaian Paap Pana Mu Sisiak Talatul

14 “E fulaa, lana yaan aave a fatataganan sina Piran i taa malaanabeˈ: A toxan a mataa aava rao i taa taˈulan a lifu sina xena falet xe lasuun; nane xel faxuvul a mu sisiak sina e lisan tuunei a maana mo sina xe siri xena faxatangaana.
15 Nane lisan a faat xe siri fexaxaas sena vilaana siri; xe sina saxa a lisan a faat 5,000 e xe sina saxa a lisan faat 2,000 e xe sina saxa fulaa a faat 1,000. E mui a falet xe lasuun.
16 Nane pana faat 5,000, a faisok pana mu faat aave e fasavat a xasa 5,000.
17 E pana vilaana malaan a sisiak pana faat 2,000 fe faisok pana mu faat aave e fasavat a xasa 2,000.

18 Taasaxa sisiak pana faat
1,000 fe xaf a vaaˈul e fun a
faat sina paamua sina.
19 “Lamina maana yaan
xaves fo falet xo, a paa-
mua sirutul a ulaamaan e fin
narutul pana so ta mo rutul
fo vile pana mu faat aave.
20 A saxa pana faat 5,000
maa tavaie pana xasa faat
5,000 e xuuse, ‘No tavaiau
pana faat 5,000, Matalava, e
naboxo ne fo fasavat a xasa
5,000. Kaalum! A faat xapiak
siim nabeˈ.’
21 “E a paamua sina a xu-
use, ‘A faisok roxo paaliu!
Nano ve no sisiak roxo aava
langai faroxo vulai. No fo
faxatang faroxoi a maana
mo modak nabeˈ e voxo ne
taa lisan tuunei a maana mo
xaves xe siim xena faxatan-
gaana. Laakmaan xe lana
fenamo siak e faamamaas.’
22 “E mui a sisiak pana
faat 2,000 a laakmaan e xu-
use, ‘No tavaiau pana faat
2,000, Matalava, e naboxo
ne fo fasavat a xasa 2,000.
Kaalum! A faat xapiak siim
nabeˈ.’
23 “E a paamua sina a kuus,
‘A faisok roxo paaliu! Nano
ve no sisiak roxo aava langai
faroxo vulai. No fo faxatang
faroxoi a maana mo modak
e voxo ne taa lisan tuunei
a maana mo xaves xe siim
xena faxatangaana. Laak-
maan xe lana fenamo siak e
faamamaas.’
24 “E mui a sisiak pana faat
1,000 a laakmaan e xuuse,
‘Matalava, ne texaas sena vi-
laana tateak siim; no siak a
fanganan ti lana uma aava
no pife xapise e no faxuvul a
fanganan ti lana nobina aava
no pife tapalan a kam lana.
25 E voxo ne mataut sema
e ne fe fun a faat siim lana
vaaˈul. A faat siim nabeˈ ne
taxa tawe.’
26 “E a paamua a xuuse,
‘Nano ve no sisiak saat e no
maragap. Nano, no texaas
o ne siak a fanganan ti lana
uma aava ne pife xapise,
bo? E ne faxuvul a fanganan
ti lana nobina aava ne pife
tapalan a kam lana, bo?
27 Lavaxa, xenaso no pife
fanei a faat siak lana lifu ina
fawaanaana faat talo ne taa
siak faˈuli a faat siak xuvul
pana saxano faat fulaa?
28 ‘Naboxo, siak a faat xas-
ena e tavai a saxa aava toxan
a faat 10,000 pana.
29 A Piran i taa tavai nari
aava ri toxan a mo pana
xasano mo fulaa e voxo i
taa toxan a maana mo a pe-
sasoliu sena taasaxa xe sina
saxa aava piau ta mo, a Piran
i taa siak tapin a so ta mo
modak aava nane toxane.
30 E sena sisiak palau aan-
abeˈ, tapine xe lamalei lana
suk e pave i taa taangiis
faagut e faxakengat a fana.’

A Natuna Mataa I Taa Tiis A Mu Rabuna Xapiak La Fataxapiak Ina Yaan

31 “Layaan a Natuna Mataa
a filimaan pana gutan e
malang molava piis sina,
xuvul pana mu angelo, i taa
nai lana miridingan molava
xuluna nai piranan sina.
32 E a mu rabuna ti la mu
bina xapiak ri taa faxuvul la
nona. E nane xo i taa fepa-
toxan nari lana parabuna
taragua malaan sena mataa

ina faxatangaana mu sipsip
a fepatoxan a mu sipsip xas-
ena mu meme.
33 I taa fawaan a mu
rabuna fatak la nobina roxo
la pamuaan e a xasanofuna
la paxaiya.
34 “E mui a King aave i
taa kuus xe siri mu rabuna
la pamuaan sina, ‘Filimaan,
nami aava na Tamaang a
ferawai fararoxo semi. Fil-
imaan, siak a maana rox-
oyan ina fatataganan sina
aava nane faigotane xami
paamuina yaan nane vesan a
xavala.
35 Senaso nenia, ne lagai
e mi tavaiau pana fanganan,
ne maˈiu e mi tavaiau pana
raarum, ne saxa topen e mi
kas a lifu simi xe siak,
36 ne piau ta marapi e
mi tavaiau pana marapi, ne
giis e mi maa faxatangau,
ne mataa vipis e mi maa
xalumau.’
37 “E a mu rabuna fatak ri
taa suie, ‘Memai, laso ta yaan
maam xalum nano no lagai
e maam fafangan nano o no
maˈiu e maam tavai nano
pana raarum?
38 E laso ta yaan maam
xalum nano no topen e
maam kas a lifu simaam xe
siim o no piau ta marapi
e maam tavai nano pana
marapi?
39 E laso ta yaan maam
xalum nano, no giis o no
waan la lifu ina vipisan e
maam fexalum nano?’
40 “E a king aave i taa
sui nari, ‘Tuuna, ne xuus
nami, layaan mi xavang a
saxa tiak o vasaak naapalaan
nane pife matalava, mi taxa
xavangau vaxa!’
41 “E mui i taa kuus xe siri
la paxaiya, ‘Faapalau sega
nami aava mi waan lapaana
fatutulan sina Piran! Falet xe
la bina ina fata i taxa raam
vulai aava Piran a faigotane
pa Setan e mu angelo sina!
42 Senaso nenia, ne lagai
taasaxa mi pife tavaiau pana
fanganan, ne maˈiu e mi pife
tavaiau pana raarum;
43 ne saxa topen e mi pife
kas a lifu xe siak, ne piau
ta marapi e mi pife tava-
iau pana marapi, ne giis e
ne waan la lifu ina vipisan
taasaxa mi pife xalumau.’
44 “E nari ri taa suie,
‘Memai, laso ta yaan maam
xalum nano no lagai o maˈiu,
no saxa topen o piau ta
marapi, no giis o no waan la
lifu ina vipisan e maam pife
xavang nano?’
45 “E i taa sui nari, ‘Ne xuus
tuunei nami, layaan mi bai
xavang a saxa aava mataa
palau mon, mi bai xavangau
vaxa.’
46 “E nari xo a Piran i taa
feng tapin nari xe la bina
ina fakasanaman aava piau
ta taxapusan ina. Taasaxa
mu rabuna fatak aava ri usi a
vubuxanan sina Piran, ri taa
siak a toyan vulai xe vulai.”

26

*A Mu Paamua Priis Ri La-
mon Faati Pana Punuxaan Na
Yesus*

Mk 14:1,2; Lk 22:1,2

1 Layaan na Yesus fo fa-
taxapin a maana fepitaian

aanabeˈ a kuus xe sina mu
fefeng sina malaan,
2 “Nami, mi texaas o lam-
ina yaan taragua i taa yaan
ina Fenamo ina Paaliuan.
Lana yaan aave ri taa lisan
a Natuna Mataa xe sina mu
xaiyaas sina e ri taa fatax-
utane e i taa maat xuluna
bolo.”
3 E pe la lifu lava si Kaiafas
aava memai sina mu priis,
mu paamua priis e mu mata-
lava ri faxuvul
4 e ri taxa ferawai pana
malaafaa ri taa yot fun na
Yesus e punuxe.
5 Taasaxa ri kuus o ri taa
pife vile lana yaan ina fe-
namo ulaa mu rabuna ri
tamaa marala e fevis.

Saxa Tefin Pe Betani A Tiuan A Wel La Putu Yesus
Mk 14:3-9

6 Na Yesus fo falet xe la
bina Betani e pave a waan
la lifu sina saxa mataa aava
tana tamu tapak, a isina, na
Saimon.
7 Layaan na Yesus taxa
fangan, saxa tefin maa sa-
vat sina pana fomirak paxiis
ri vesane pana faat aava
ri xalie pana ‘alabasta’. A
paxiis modak aave a bas
pana wel aava musung ina
a roxo e a mamareiai ina a
molava paaliu e a tefin aave
a tiuane la putu Yesus layaan
i taxa fangan.
8 Taasaxa layaan a mu fe-
feng sina ri xalume, ri mar-
ala e ri kuus, “Xenaso nane
fataxapin palou a wel pave?
9 Nane fexaxaas sena faa-
sot pana xena siak a faat
xaves talo i taa xavang a mu
valagof!”
10 Taasaxa na Yesus a tex-
aas sena ferawaian siri e
kuus, “Senasou mi taxa fer-
awai falagaf a tefin aanabeˈ?
Nane fo vil a mo roxo paaliu
xaanak.
11 A mu valagof ri taa waan
vulai xuvul pami, taasaxa
nenia, ne taa pife waan vulai
xuvul pami.
12 A tefin aava tiuan a
wel roxo la taak nane taxa
faigotan a vipin siak xena
xaafanaana.
13 E naboxo, ne kuus tu-
una xe simi, laso ta yaan a
rabuna ri taa kuusan fasavat
a Lagasai Roxo aanabeˈ ri taa
kuusan vaxa a faisok roxo
sina tefin aanabeˈ. E voxo
a mu rabuna xapiak ri taa
lamon faˈulie.”

Na Judas A Turoxo O I Taa Pet Lisan Na Yesus
Mk 14:10,11; Lk 22:3-6

14 E mui saxa la palou ina
mu yaamut sangafilu saxa
pana taragua, na Judas Iske-
riot, a falet xe sina mu paa-
mua priis
15 e fin nari, “Tamo ne taa
pet lisan na Yesus xe simi mi
taa tavaiau pana so ta mo?”
E ri kat a mu faat ‘silva’ san-
gafilu talatul e ri tavaie pana.
16 E ti la yaan aave na Judas
taxa lo seng a yaan roxo xena
pet lisanaan na Yesus.

Na Yesus A Waan La Fenamo Ina Paaliuan
Mk 14:12-21; Lk 22:7-13

17 La yaan mata ina Fen-
amo ina Bret Aava Piau Ta
Yiis, a mu fefeng ri maa sa-
vat si Yesus e ri fine, “No
vubuk o maam taa faigotan
a fanganan xena Fenamo ina
Paaliuan xanum faa?”

18 E a kuus, “Falet xe sina
saxa mataa pe la bina e xu-
use, ‘A Mataa ina Fepitaa a
kuus: A yaan fatak siak fo
savat; nenia xuvul pana mu
fefeng siak, maam taa nai
pana Fenamo ina Paaliuan
pe la lifu siim.”
19 E mu fefeng ri usi fatak
a ferawaian si Yesus e ri fe
faigotan a fanganan xena Fe-
namo ina Paaliuan.
20 A yaan xo fe leaaf e na
Yesus xuvul pana mu yaamut
sangafilu saxa pana taragua
sina, ri nai xena fangan.
21 Layaan ri taxa fangan na
Yesus a xuus nari, “Ne xuus
nami, saxa la palou imi i taa
pet lisanau.”
22 E ri kanamsaat paaliu
e ri fine, saxa lamina saxa,
“Memai pife nenia, bo?”
23 Na Yesus a sui nari,
“Nane aava sugup a bret sina
lana ‘plet’ xuvul paga, nane
taa pet lisanau.
24 A Natuna Mataa i
taa maat malaan sena
Xakalayan Taap a ferawai
pana, taasaxa i taa pife falet
faroxo pana saxa aava pet
lisan a Natuna Mataa! I taa
mo roxo paaliu pana mataa
aave tamo na ninana pife
luxe!”
25 Na Judas aava mataa ina
pet lisanaan na Yesus a kuus,
“Memai, a tuuna no pife fer-
awai fatak sega, bo?”

E na Yesus a suie, “Aang,
nano mon.”

A Matafanganai Sina Memai
Mk 14:22-25; Lk 22:17-20; 1 Kr 11:23-25

26 Layaan ri taxa fangan,
na Yesus a siak a nebret e a
kuus faasiroxo xe sina Piran
pana e viaxe e tavai a mu
fefeng sina pana e a kuus,
“Siaxe e ngane, a vipin siak
ve.”
27 E nane siak a lisa
pana raarum wain e kuus
faasiroxo xe sina Piran pana
e tavai nari pana e a kuus,
“Num sena, nami saxa saxa
28 senaso a raarum wain
aanabeˈ ve a ria iga aava
tiuanan talo Piran i taa la-
mon tapin a mu vilaana saat
sina mu rabuna xapiak. A
ria aanabeˈ a fakalimaan fa-
tateak a turoxoian sina Pi-
ran.
29 Ne xuus nami, ne taa
pife num fulan a raarum
wain fefexaxaas a yaan ne
num a raarum wain faˈui xu-
vul pami la fatataganan si
Tamaang.”
30 E mui ri yangan a saxa
yanganan xena nangus a Pi-
ran e ri taˈulan a nobina aave
xena falet xe la Put Olif.

Na Yesus A Ferawai Pana Faaxolusanaan Nane Si Pita
Mk 14:27-31; Lk 22:31-34

31 E na Yesus a kuus xe
siri, “La vung naang nami
xapiak xo mi taa sinuf e
taˈulanau e voxo ne taa waan
nenia sang mon senaso a
Xakalayan Taap a kuus,
‘Nenia, ne taa punuk a mataa
ina faxatangaana sip-
sip e nari mu sipsip ri
taa falet fepatok’. *Skr 13:7*
32 Taasaxa lamina yaan a Pi-
ran a fatatoi faˈuliau ne taa
falet paamuin nami xe pe
Galili.”

33 Na Pita a kuus faagut
xe si Yesus, “Nenia, ne taa
pife ta'ulan nano naapalaan
a xasanofuna xapiak ri taa
ta'ulan nano!”
34 E na Yesus a xuus na Pita,
“Ne kuus tuuna, la vung aan-
abe' paamuina yaan a pura i
taa rawei, nano, no taa kuus
faatalatul o no pife texaas
sega.”
35 E na Pita a suie, “Ne
taa pife kuus malaan naa-
palaan tamo ne taa maat xu-
vul pama.” E xasano fefeng
vaxa ri kuus malaan.

Na Yesus A Fenung Xe Sina Piran Pe La Bina Getsemani
Mk 14:32-42; Lk 22:40-46

36 Na Yesus xuvul pana
mu fefeng sina ri falet xe la
bina Getsemani e nane xuus
nari, “Nai nabe' e ne taa
falet patak famodak xena fe-
nung.”
37 Nane xel faxuvul na
Pita e a ro lak tomexaan
si Sebedi e ri falet patak
famodak e nane mimilisaat
falet e maasak faagut lana
xunus ina.
38 E nane kuus xe siri, “A
mimilisaatan la xunus iga
a faasilak i taa punuxau.
Waan nabe' e mutul faalim
xuvul paga.”
39 E nane falet patak
famodak fulaa e poxo xe
lapia e fenung, “Tamaang,
tamo no fexaxaas sena, ne
vubuk rao no taa siak tapin a
lisa ina maasaxan aanabe'
xasega. Taasaxa, a so ta
mo i taa savat i taa usi
a vubuxanan siim e pife
vubuxanan siak.”
40 E mui a ulaamaan xe
sina fefeng talatul aave e
tingin narutul taxa matef e
a xuus na Pita, “Mutul pife
fexaxaas sena faalim xuvul
paga pana awa saxa, bo?
41 Mutul taa faalim e fe-
nung talo mutul taa pife
poxo lana tatafangan. A vo-
vau simi a roxo, mi buk vil a
moroxo, taasaxa a vipin simi
a malmal.”
42 E fulaa na Yesus a falet
patak e fenung, “Tamaang,
tamo no taa pife siak tapin
a lisa ina maasaxan aanabe'
fefexaxaas a yaan ne fo num
lana lavaxa, a vubuxanan
siim i taa savat.”
43 E a ulaamaan fulaa e
tingin narutul taxa matef:
rutul pife fexaxaas sena
para senaso a matarutul a
matafan.
44 E fulaa laa na Yesus a
ta'ulan narutul e falet patak
xena fenung la fatalatulaana
yaan e kuus pana mu vapal-
ing naang.
45 E mui nane ulaamaan
xe sirutul e a kuus, “Mutul
taxa matef e fangaafus lunai,
bo? Kaalum! A yaan fatak
naboxo, a Natuna Mataa i
taa pet lisanan xe sina mu
rabuna saat.
46 Tamasiak, taara taa
falet. Kaalum, nane aava
xena pet lisanau naboxo, i
taxa filimaan.”

A Mu Paamua Ina Lotu Ri Pis Na Yesus
Mk 14:43-50; Lk 22:47-53

47 Na Yesus taxa ferawai lu-
nai layaan na Judas, a saxa ti
la palou ina fefeng sangafilu
saxa pana taragua, maa sa-
vat. E a malila aava ri toxan
a mu pinis modus ina fevis e
mu vam, ri savat xuvul pana

senaso a mu paamua priis e
mu matalava ri fo feng nari.
48 A mataa ina pet lisan
na Yesus fo xuus nari, “Nane
aava ne taa nguse, nane
a saxa aava mi vubuxane.
Pise!”
49 Na Judas a falet fatak xe
si Yesus e a kuus, “Lavung
roxo, Mataa ina Fepitaa.” E
nane nguse.
50 Na Yesus a suie, “Ka
fesing, vil fatapusane!” E
nari pana maana mo ina fe-
vis, ri pise.
51 Saxa fefeng si Yesus a
yuuf mulus a pinis modus
ina fevisan sina e sip a yaa-
sok sina memai priis e patal
tapin a saxa patangana.
52 Na Yesus a xuuse, “Timin
fa'uli a pinis siim la nobina
ina. Nase' ta mataa a fevis
pana pinis modus i taa maat
sena sait.
53 Ne fexaxaas sena fin na
Tamaang pana xakaavangan
sina e fataapus paaliu i taa
feng a mu pabung sangafilu
saxa pana taragua ina angelo
ina fevisan xe siak.
54 Taasaxa tamo ne taa vil
malaane, a maana mo aava
Xakalayan Taap a ferawai
pana, ri taa savat la matavas
malaafaa?
55 E lana yaan aave na
Yesus a ferawai xe sina
malila, “Mi fo savat pana
pinis modus ina fevis e mu
vam xena pisau malaan se'
nenia, ne mataa saat, bo? A
maana yaan xapiak ne nai
fepitaa pe la tang lifu lotu e
mi pife pisau pave.
56 Taasaxa, a maana mo
aanabe' fo savat talo a
xakalayan sina mu rabuna
ina kuus fatuxai i taa savat
tuuna la matavas.” E mui
a mu fefeng ri ta'ulane e ri
sinufane.

Ri Fatiginei Na Yesus La Matana Mu Paamua Sina Mu Juda

Mk 14:53-65; Jn 18:12,13,19-24

57 E nari aava ri pis na
Yesus ri lisane xe la lifu si
Kaiafas aava memai priis.
Pave a mu rabuna ina fepi-
taa pana vuputkai e nari mu
matalava ri fo faxuvul xo.
58 Na Pita xo a usie ti la-
suun fefexaxaas a yaan ri sa-
vat pe la lifu lava sina memai
priis. Nane fe nai la nobina
aave xuvul pana mu rabuna
ina fevisan xena falim a so ta
mo taa savat si Yesus.
59 A mu paamua priis xu-
vul pana xasanofuna aava ri
waan la Saniidrin, ri seng
a rabuna xena kuus xakaa-
vang bit tifi na Yesus talo ri
fexaxaas sena punuxe
60 taasaxa ri seng maat,
naapalaan a maana rabuna
ri filimaan xena bit tifie.
E mui a rovaat re filimaan
61 e re kuus, “A mataa aan-
abe' a kuus, ‘Nenia, ne fex-
axaas sena ngas tapin a tang
lifu lotu sina Piran e vesan
fulane lana yaan talatul.”
62 E a memai priis a tigina
e kuus xe si Yesus, “E nano,
no taa pife gel votai sena fer-
awaian sire xasema?”
63 Taasaxa na Yesus a waan
kasam. E fulaa a memai priis
a ferawai xe sina, “Ne fakali-
maan nano o no taa kuus
tuuna: nano ve no Mataa
Failai? No Natuna Piran?”
64 Na Yesus a suie, “Nano,
no fo kuus malaan. Taasaxa

ne xuus nami xapiak: ti lana
yaan aanabeˈ mi taa xalum
a Natuna Mataa aava nai
la pamuaan sina Piran pana
Gutan Xapiak, i taxa filimaan
xe lapia la xavala xuluna mu
vata.”
65 Layaan na Yesus a fer-
awai malaan a memai priis
a ririk a marapi sina e kuus,
“Nane xo pife suai faroxo
sena Piran pana ferawaian
saat aave! Maam taa pife
seng ta xasano rabuna xena
gel tifie. Monabeˈ mon mi fo
langai a ferawaian saat sina!
66 Mi lamon malaafaa
sena?”
E ri suie, “Nane a vupuno e
i taa maat.”
67 E ri xanus a nonau ina e
ri sipe e nari aava ri tavafe
68 ri kuus, “Kuus fatuxai
pamaam, Mataa Failai!
Naseˈ sip nano?”

Na Pita A Faaxolusan Na Yesus
Mk 14:66-72; Lk 22:55-62; Jn 18:16-18,25-27

69 Na Pita i taxa nai lamalei
sena lifu aave e saxa yaasok
tefin a savat sina e a kuus,
“Nano vaxa no waan xuvul
pa Yesus ti Galili.”
70 Taasaxa na Pita a faaxo-
lus la matana mu rabuna e a
kuus, “Ne pife texaas sena so
ta mo no taxa ferawai pana.”
71 E a falet xe la matana
yalaxau ina nobina aave. E
xasa yaasok tefin a xalume e
a kuus xe sina mu tomexaan
pave, “Nane waan xuvul pa
Yesus ti Nasaret.”
72 E fulaa a faaxolusane e
a kuus fakalimaan, “Ne pife
texaas sena mataa aave!”
73 E mui fadak a mu tomex-
aan aava ri waan faasilak ri
savat si Pita e ri kuus, “Nano
xo no saxa siri. No filimaan ti
Galili. Maam langai taraxali
a lingaam.”
74 E na Pita a xelmaan
a fatutulan xe xuluna xa
e a kuus fakalimaan fulaa,
“Ne pife texaas sena mataa
aave.”
E lana yaan fatak aave a
pura a rawei
75 e na Pita a lamon faˈuli
a ferawaian si Yesus: “Paa-
muina yaan a pura i taa
rawei, nano, no taa kuus
faatalatul o no pife texaas
sega.” E na Pita taˈulan
a nobina aave e falet xe
lamalei e a taangiis faagut
pana mimilisaatan.

27

A Mu Paamua Ri Lisan Na Yesus Xe Si Pailat

1 La paanen lolof a mu
paamua priis xuvul pana mu
matalava ri lalamon pana
punuxaan na Yesus.
2 Ri pise e ri lisane xe si
Pailat aava paamuian a bina
pave lapaana paamua lava ti
Rom.

Na Judas A Xiut Nane Xa

3 Layaan na Judas aava pet
lisan na Yesus, a texaas o
a mu paamua ri fo kuus o
na Yesus a vupuno e i taa
maat, a mimilisaatan molava
a siaxe e nane lisan faˈuli a
faat ‘silva’ sangafilu talatul
xe sina mu priis.
4 E a xuus nari, “Nenia,
ne fo faasaal faagut pana pet
lisanaana mataa aava pife
vupuno!” E nari, ri kuus,

"A lagafan siim xo pife mo simaam."
5 Na Judas a tapin fasivi a mu faat aave la nobina ina tang lifu lotu e falet xena xiut fatofan nane xa e a maat.
6 Taasaxa mu paamua priis ri siak a mu faat aave e ri kuus, "A mu faat aanabeˈ a mamareiai ina ria e a mu vuputkai sitaara a kuus o pife roxo xena fawaane xuvul pana mu faat sina lifu lotu."
7 Ri ferawai pana e ri lamon o ri taa maraan a xavala sina mataa ina vavesai pana xavala. Ri maraane xena xaafanaana mu topen.
8 E fefexaxaas tanin ri xali a xavala aanabeˈ pana "Xavala ina Ria".
9 E layaan a mu paamua priis ri vil malaane, a ferawaian sina mataa ina kuus fatuxai, na Jeramaia, a savat tuuna la matavas:
"Ri siak a faat 'silva' sangafilu talatul, a mamareiai aava saxano rabuna Juda ri turoxo pana
10 e ri maraan a xavala sina mataa ina vavesai pana xavala malaan sena Memai a xuusau pana." *Jer 32:6-9*

Na Yesus A Fatigineian La Mata Pailat
Mk 15:2-15; Lk 23:2,3,18-25; Jn 18:29–19:16

11 Na Yesus i taxa tigina la mata Pailat aava paamua lava ina bina e nane xo a fin na Yesus, "Nano ve no paamua king sina mu Juda, bo?" E na Yesus a suie, "Nano, no kuus malaan."
12 Taasaxa layaan a mu paamua priis xuvul pana mu matalava ri gel tifie, nane pife sui nari.
13 E voxo na Pailat a kuus xe sina, "No langai a maana gelan siri, bo?"
14 Taasaxa na Yesus a pife sui ta saxa fiaian. E a paamua aave a ipul faagut sena.

Na Pailat A Kuus O Na Yesus I Taa Maat

15 La maana Fenamo ina Paaliuan a paamua lava aave fuuna mulus tapin ta saxa mataa vipis aava malila ri vubuxane.
16 Lana yaan aave a toxan a mataa vipis aava mu rabuna xapiak ri texaas sena vilaana saat sina, a isina na Baraabas.
17 E layaan a malila ri fo faxuvul, na Pailat a fin nari, "Naseˈ ta mataa vipis mi vubuk rao ne taa mulus tapine xe simi? Na Baraabas o na Yesus aava ri xalie pa Krais?"
18 Nane texaas o a mu paamua sina mu Juda ri fo lisan na Yesus xe sina senaso ri tarasuie.
19 E fulaa, layaan i taxa nai la nobina ina tiisan, a tefin sina fo lisan a lagasai xe sina, "Muta vil ta mo xasena mataa fatak aave senaso la vung ne fo mif fasaat sena."
20 Taasaxa mu paamua priis xuvul pana mu matalava, ri yuuf a lamonan sina malila e voxo ri fin na Pailat o i taa mulus tapin na Baraabas e punuk na Yesus.
21 Taasaxa na Pailat a fin a malila, "Naseˈ la palou ire mi vubuk rao ne taa mulus tapine xe simi?" E ri suie, "Na Baraabas!"

22 E na Pailat a fin nari,
“Lavaxa, taasaxa ne taa vil
a so pa Yesus aava ri xalie
pa Krais?” E nari xapiak ri
kuus, “Niil fataxutane!”
23 E na Pailat a fiai, “A so ta
vilaana saat nane fo vile?” E
nari, ri xukulai faagut, “Niil
fataxutane!”
24 Layaan na Pailat a tex-
aas o a pife fexaxaas sena vil
ta mo fulaa e a mu rabuna
ri tamaa fegagelai e fasavat a
fevisan, nane siak a raarum
e xamak a mana la matana
malila e a kuus, “Nenia, ne
taa pife vupuno sena ria ina
mataa fatak aanabeˈ! A mo
aanabeˈ a faisok simi.”
25 E a malila xapiak ri suie,
“A vupuno ina maatan sina
i taa waan xulumaam e mu
yaya simaam!”
26 E na Pailat a mulus tapin
na Baraabas xe siri e xuus
a mu rabuna ina rawen sina
o ri taa inis na Yesus pana
yeis tuturuk e mui ri taa niil
fataxutane.

A Mu Rabuna Ina Rawen Ri Suaxan Na Yesus
Mk 15:16-20

27 E mui a mu rabuna ina
rawen si Pailat ri lisan na
Yesus xe lana lifu ina fawaan
a maana mo ina fevisan e
xasano rabuna ina rawen
xapiak ri fakaliuane.
28 Ri ririk tapin a marapi
sina e ri falaxe pana marapi
vuung ina xakaafut.
29 E ri fi a ligilot pana yeis
tuturuk e faneie la putuna
e ri timin a newai la pa-
mamuaan sina. E mui ri
bukaak la nona e ri suaxane
e ri kuus, “Maam suai sema,
‘King’ sina mu Juda!”
30 E ri kaanus la tana e ri
siak a newai aave e sipe la
putuna.
31 Layaan ri fataxapin a xu-
rauan saat siri, ri siak tapin a
marapi vuung e falaxe pana
marapi sina xa e ri lisane
xena niil fataxutane.

Ri Niil Fataxutan Na Yesus
Mk 15:22-32; Lk 23:33-43; Jn 19:17-24

32 Layaan ri taxa taˈulan
a bina aave ri savat sina
saxa mataa ti la bina Sairiin,
a isina na Saimon, e a mu
rabuna ina rawen ri fatu-
aiane xena yaas a bolo si
Yesus.
33 E layaan ri savat la
bina Golgaata, a malasuf ina
isin aanabeˈ ve “A bina ina
veng”,
34 ri tavai tarei na Yesus
pana wain aava toxan a mo
mopaak lana ri xalie pana
‘gaal’ xena nume taasaxa
layaan a tafang tareie, a bai
nume.
35 Layaan ri fo niil fatax-
utane xena punuxaana, ri
tapin a faat xena texaas o
naseˈ taa siak a marapi sina.
36 E mui ri taxa nai fax-
atange.
37 E laaˈui la putuna bolo
ri timin a lagasai aava kuus
pana gel tifiaana, “A mataa
aanabeˈ na Yesus aava King
sina mu Juda.”
38 E mui ri niil fataxutan
a rovaat tomexaan ina fenau
xuvul pa Yesus, saxa la pa-
muaan sina e saxa la pax-
aiya.
39 Nari aava ri liu ete, ri
liitan a puturi e ri ferawai
fasaat xe si Yesus

40 e ri kuus, “Nano, no kuus
o no taa ngas tapin a tang
lifu lotu e vesan fa'ulie lana
yaan talatul, lavaxa fakaxup
nano xa. Tamo nano ve no
Natuna Piran sivimaan ti xu-
luna bolo aave!”
41 E mu paamua priis, mu
matalava e mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai ri vil
malaane sait e ri kuus,
42 “Nane fakaxup a xas-
anofuna taasaxa pife fexax-
aas sena fakaxup nane xa!
Tamo nane ve a piran king
tuuna sina mu Israel i taa
sivimaan ti xuluna bolo e
taara taa namkai sena.
43 Nane namkai o a Piran i
taa xavange e a kuus o nane
ve a Natuna Piran. Tamo
Piran a vubuk rao i taa fakax-
upe naak i taa vile naboxo.”
44 E a rovaat ina fenau
aava ri niil fataxutan nare
xuvul pana, nare vaxa re fer-
awai fasaat sena.

Na Yesus A Maat
Mk 15:33-41; Lk 23:44-49

45 La paanaas, faasilak la
belo, a bina xapiak fesuk
pana awa talatul.
46 La 3 oklok na Yesus
a xukulai faagut, “Eloi,
Eloi lama sabaatani!” a
malasuf ina, “Piran siak,
Piran siak, xenaso no lamon
ta'ulanau?”
47 E saxanofuna aava ri ti
faasilak, ri langaie e ri kuus,
“Nane taxa xel na Ilaija!”
48 E saxa mataa ina rawen
a falapukmaan e siak a pel,
timine lana wain mopaak e
pise la ngusuna wai e tavaie
pana xena num.
49 Taasaxa xasanofuna ri
kuus, “Naboxo maam taa
texaas tamo na Ilaija i taa
fakaxupe.”
50 Na Yesus a xukulai
faagut fulaa e a mulus tapin
a vovau sina e a maat.
51 E lana yaan aave a
marapi aava tofai la tang lifu
lotu a tiririk xapiak ti laa'ui
xe lapia. A Piran a faradakui
a xavala e gurum a maana
faat.
52 E a maana bina ina
mamaat ri talakas e maana
rabuna xaradak sina Piran
aava ri fo maat, ri to fa'ulaa
ti la mamaat
53 e ri ta'ulan a bina ma-
maat. Lamina yaan a Piran
a fatatoi fa'uli na Yesus ti
la maatan, ri laak la Bina
Xaradak, na Jerusalem, e
pave a maana rabuna xaves
ri xalum nari.
54 Layaan a paamua sina
rabuna ina rawen e mu
rabuna ina rawen aava
ri waan xuvul pana xena
faxatang na Yesus ri xalum a
mara'ulia e xasano mo aava
savat, ri mataut faagut e ri
kuus, “Tuuna paaliu, nane
ve a Natuna Piran.”
55 A toxan a lutefin xaves
pave aava ri fo falet xolai xu-
vul pa Yesus ti la bina Galili
xena xavange. Ri taxa ti
falim a maana mo aanabe' ti
lasuun fadak.
56 La palou iri na Maria ti
Mekdala, na Maria aava na
nina Jems nare Joses e a tefin
si Sebedi, rutul taxa waan.

Ri Xaafan Na Yesus
Mk 15:42-47; Lk 23:50-56;
Jn 19:38-42

57 Faasilak a bina i suk e
a mataa piran ti Erimatia fe
savat si Pailat. A mataa aave

a isina na Yosep e nane vaxa
a saxa fefeng si Yesus.
58 Nane laak soxot na Pailat
e fine pana vipin i Yesus. E na
Pailat a kuus o ri taa tavaie
pana.
59 E voxo na Yosep a siak
a vipin i Yesus e pise pana
marapi faˈui
60 e famatie lana liing ina
mamaat sina xa aava ri fo
taxe lana faat. E a tivotan a
matana liing aave pana tang
faat e taˈulan a bina.
61 Na Maria ti Mekdala xu-
vul pa xasa Maria re taxa nai
kaalum xe la matana liing
aave.

A Mu Rabuna Ina Rawen Ri Tivotan A Liing Ina Mamaat

62 A yaan mui aava Yaan
ina Fangaafusan, a mu paa-
mua priis xuvul pana mu
Ferasi ri falet faxuvul xena
ferawai xuvul pa Pailat
63 e ri kuus, “Matalava,
maam lamon faˈuli a fer-
awaian sina mataa ina bitan
aave. Layaan i taxa to lunai
a kuus, ‘Lamina yaan talatul
ne taa to faˈulaa.’
64 Xuus a mu rabuna ina
rawen siim o ri taa kaalum
votai sena liing ina mamaat
aave fefexaxaas a fatalatu-
laana yaan talo a mu rabuna
sina ri taa pife fenou a vipin
ina e xuus a mu rabuna o
nane taxa to faˈulaa. A bitan
fataxapiak aanabeˈ i taa mo
mosaat sena bitan mata.”
65 Na Pailat a kuus xe siri,
“Lavaxa, ne taa tavai nami
pana rabuna ina rawen xena
kaalum votai sena liing ina
mamaat. Faxaˈusi a vubux-
anan simi.”
66 E voxo ri fe timin a
fakalimaanan xuluna tang
faat aave e ri feng a mu
rabuna ina rawen xena
kaalum votai.

28

A To Faˈulaian Si Yesus
Mk 16:1-8; Lk 24:1-10

1 Lamina Yaan ina Fangaa-
fusan, la paanen lolof la yaan
mata ina ‘wiik’, na Maria
ti Mekdala xuvul pana xasa
Maria, re falet xe la liing ina
mamaat aave.
2 E fataapus a toxan a
maraˈulia lava senaso a saxa
angelo sina Memai a sivi-
maan ti laaˈui la xunavata e
fe pul tapin a tang faat aava
ti votan a liing e a nai xuluna.
3 A kaaluman sina a
malaan sena yaamit e a
marapi sina a pasak paaliu
marasaxa.
4 E mu rabuna ina rawen ri
poxo xe lapia pana matautan
e ri mati fatak malaan sena
mu mamaat.
5 A angelo aave a ferawai
xe sina rovaat tefin e a kuus,
“Muta mataut, ne texaas o
me taxa seng na Yesus aava
ri niil fataxutane.
6 Nane pife waan nabeˈ; a
Piran fo fatatoi faˈulie ti la
maatan malaan sena fo fer-
awai pana. Man, xalum a
bina aava nane fo mati lana
7 e falet fataapus e me xuus
a mu fefeng sina, ‘A Piran fo
fatatoi faˈulie ti la maatan e
naboxo i taxa falet paamuin
nami xe pe Galili e mi taa
xalume pave.’ Lavaxa, falet,
ne fo xuus name pana.”
8 E voxo re taˈulan fata-
pusan a liing ina mamaat
aave. Re mataut taasaxa re

bas pana faamamaasan e re
fala fataapus xena xuus a mu
fefeng pana.
9 E na Yesus a savat fa'ipul
sire e a kuus, “Paanen Roxo
name.” Re falet faasilak xe
sina e re bukaak xe lapia e
tao a kana e re nanguse.
10 E na Yesus a xuus nare,
“Muta mataut, me fe xuus
a mu fetinan siak xena falet
xe puaa Galili e pave ri taa
xalumau.”

A Kuusan Sina Mu Rabuna Ina Rawen

11 Layaan a rovaat tefin
re taxa falet xe sina mu fe-
feng sina, saxano rabuna ina
rawen aava ri taxa faxatang
a liing ina mamaat xo, ri
laak ulaa xe la bina lava e
ri xuus a mu paamua priis
pana maana mo xapiak aava
fo savat.
12 E mu priis aave ri faxu-
vul xuvul pana mu matalava
xena lamon pana so ta mo
ri taa vile. Ri maraan a mu
rabuna ina rawen pana ma-
mareiai lava
13 e ri kuus, “Mi taa kuus o
a mu fefeng sina ri savat la
xunavung e ri fenou a vipin
ina layaan mi taxa matef.
14 E tamo a paamua
lava ti Rom i taa langai
pana fenouaana, maam taa
faxaradaxe talo mi taa piau
ta lagafan sena.”
15 E voxo a mu rabuna ina
rawen ri siak a mamareiai
aave e ri usi fatak a ferawa-
ian sina mu paamua priis. E
a xuuskuus aanabe' fuuna lo
falet xolai la palou ina mu
Juda fefexaxaas tanin.

Na Yesus A Savat Xe Sina Mu Fefeng Sina

16 A mu fefeng sangafilu
saxa pana saxa xo, ri falet xe
puaa Galili, xe la put aava na
Yesus a feng nari xe xuluna.
17 Layaan ri xalume pave
ri lotuie naapalaan sax-
anofuna ri pife texaas tuuna
o nane ve na Yesus.
18 E na Yesus maa savat
la tari e kuus xe siri, “A Pi-
ran fo tavaiau pana tateaxan
xapiak xena paamuianaana
maana mo xapiak la xuna-
vata e la xavala.
19 Falet xo xe sina mu
rabuna xapiak la xavala e
fapiti nari talo ri taa namkai
xena usiau. Fasuf nari la-
paana isi Tamaang, a Natuna
e a Vovau Xaradak
20 e fapiti nari xena langai
fatak a maana vuputkai aava
ne fo tavai nami pana. E
nenia xo, ne taa waan vu-
lai xuvul pami fefexaxaas a
yaan a xavala aanabe' i taa
taxapus.”

Na Maak
A Lagasai Roxo Na Maak A Xaleie
A Ferawaian Paamua

A Lagasai Roxo si Maak a bas pana mu sangasan e mu vilaana si Yesus. A fufuna lamonan molava si Maak lana lagasai aanabeˈ ve a malaan: na Yesus ve a Natuna Piran e a Mataa Failai sina Piran, taasaxa mu Juda ri pife taraxalie e ri niil fataxutan tul a mataa ina fakaxupaan nari. E na Maak a vubuk xuus fatexaas a mu Juda e mu rabuna xapiak sait o ri fo milung patak paaliu sena salan sina Piran. E voxo nane taxa kuus pana maana mu vilaana e faisok si Yesus xena faxalit nari o nane a Natuna Piran e pife natuna mataa mon.

A buuk aanabeˈ a toxan a paferawaian pama malaan:

1) Paamuina faisok si Yesus - palagasai 1:1-13
2) A faisok si Yesus pe Galili - palagasai 1:14–7:23
3) A faisok si Yesus pe la xasano bina - palagasai 7:24–10:34
4) A faisok si Yesus pe Jerusalem - palagasai 11:1–13:37
5) A maatan e to faˈulaian si Yesus - palagasai 14:1–16:20

A Mataa I Taa Savat Paamuin A Yesus
Mt 3:1-11; Lk 3:2-16; Jn 1:6-8,19-27

1 A Lagasai Roxo se Yesus
Krais aava lak sina Piran, a
tangpat malaan:
2 na Aisaia, a saxa mataa
ina kuus fatuxai sina Piran
ti kavai a xalei a ferawaian
sina Piran pa Yesus.
“Langaiau, ne taa feng a
mataa ina lisan a fer-
awaian siak, i taa sa-
vat paamuin nano e
i taa faigotan a salan
siim.
3 A ling ina mataa aave i taa
kel pe la bina vingil, ‘Faig-
otan a salan xana Memai. Vil
faxaradak a salan sina.” *Mlk 3:1; Ais 40:3*
4 Na Jon xo, a mataa ina
fasufan, a savat pe la bina
vingil e a xuus a mu rabuna o
ri taa puk a xunus iri e a fasuf
nari talo a Piran i taa lamon
tapin a vilaana saat siri.
5 E a maana mu rabuna ti
Judia e ti Jerusalem ri paan
xe si Jon e ri fe kuusan fasa-
vat a maana vilaana saat
siri e nane fasuf nari lana
Raarum Jordan.
6 Na Jon a mataa valagof
e vesan a marapi sina pana
fui ina ‘kaamel’. E nane
pis nane xa pana yowang
aava vesanan pana vipin ina
‘kaamel’ e fuuna ngan a
sakawa e vevoi ti la latan.
7 Na Jon xo, a kuus
famatavas malaan, “A toxan
a mataa i taa filimaan lumui
lamiak, a mataa aave a
faagut sega e nenia vaxa ne
suai faagut sena. Ne pife
fexaxaas sena mulus a ‘slipa’
ti la kana.
8 Naboxo ne taxa fasuf
nami pana raarum tuuna
taasaxa nane, i taa fasuf
nami pana Vovau Xaradak.”

A Fasufaan Na Yesus
Mt 3:13-17; Lk 3:21-22; Jn 1:28-34; Mt 4:1-11; Lk 4:1-13

9 Mui famodak na Yesus xo
a savat ti la bina Nasaret pe
Galili e na Jon a fasufe lana
Raarum Jordan.
10 Layaan nane laakmaan
ti la raarum a xalum a xu-
navata a talakas e a Vo-
vau Xaradak, malaan sena
vaalus, a sivi xuluna.
11 E saxa ling aava savat
ti pe laa'ui lana vata a kuus
malaan: “Nano, no natuk,
ne vubuxan xasingit nano, a
xunus iga a roxoian nano!”
12 E fataapus temasaat a
Vovau Xaradak a feng na
Yesus xe la bina vingil.
13 E nane waan pave fe-
fexaxaas sena yaan sangafilu
talafaat e na Setan a valame.
A waan la palou ina mu
vupung taasaxa mu angelo ri
maa xavange.

Na Yesus A Tangpat Pana Faisok Sina Pe Galili
Mt 4:18-22; Lk 5:2-11

14 Na Jon fo vipis xo e na
Yesus a paan xe pe Galili e
fe kuusan fasavat a Lagasai
Roxo sina Piran.
15 Nane kuus, “A yaan tu-
una fo savat xong. A fa-
tataganan sina Piran fo savat
faasilak naboxo. Mi taa puk
a xunus imi e mi taa namkai
sena Lagasai Roxo.”
16 Saxa yaan na Yesus
taxa lo sangas et la vangana
Laman Galili e nane xalum
na Saimon xuvul pa tina, na
Endru. Narie, re taxa fati
a vana pe la taas senaso re
fuuna faasot pana din.
17 Na Yesus moxo, a xuus
nare, “Usiau e nenia, ne taa
fapiti name pana vilaana ina
pataasaana rabuna.”
18 E fataapus re ta'ulan a
vana sire e re usie.
19 E rutul falet famodak fu-
laa e na Yesus a xalum na
Sebedi e a ro lak sina, na
Jems e na tina na Jon. Naru-
tul taxa nai lana xaati e rutul
taxa faxaradak a vana siru-
tul.
20 E nane xel nare e re
ta'ulan na tamare lana xaati
xuvul pana mu sisiak siri e re
usi na Yesus.
21 E nari xapiak, ri falet xe
la bina Kapanam.

A Mataa Pana Vovau Saat
Lk 4:31-37

Layaan a Yaan ina Fan-
gaafusan sina mu Juda a sa-
vat, na Yesus xuvul pana mu
rabuna, ri laak xe la lifu ina
faxuvulan sina mu Juda e
nane fepitaa tapang.
22 A mu rabuna ri lan-
gai a ferawaian sina e ri
ipul senaso a ferawaian sina
toxan a gutan, pife malaan
sena fepitaian sina xasano
rabuna aava ri masam pana
vilaana si Moses.
23 E monabe' mon ri ipul
sena mataa pana vovau saat
moxo, a laak saa la lifu ina
faxuvulan e maa barak xu-
luri malaan,
24 “Yesus ti Nasaret, no
vubuk vil a so semaam?
Naak no vubuk vil pengan
nemaam! Ne texaas sema,
nano, no Mataa Failai sina
Piran.”
25 Na Yesus moxo, a mar-
aleiane e a kuus, “No waan
kasam e no ta'ulan a mataa
aanabe'.”

26 E a vovau saat a vil
faradakui a mataa e a kuup
faagut e nane ta'ulane.
27 E mui a mu rabuna pave,
re ipulan na Yesus e ri fefia-
ian nari e ri kuus, “A so ta mo
nabe'? A fepitaian fa'ui pana
gutan, bo? A mataa aanabe'
a farawei a mu vovau saat e
ri langai sina.”
28 Lavaxa, a lagasai pana
vilaana si Yesus a falet fataa-
pus xe la maana mu bina pe
Galili.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Rabuna Xaves
Mt 8:14-17; Lk 4:38-43

29 Lumui na Yesus e mu fe-
feng sina, ri savat xe lamalei
e ri fe paan xe la lifu si Sai-
mon narie Endru. Na Jems
e na Jon, re falet xuvul pari
sait.
30 Na imu Saimon i taxa
mati xuluna ivin e toxan a
giisan pana tana lalagaf. E
fataapus ri xuus fatexaas na
Yesus pana.
31 Na Yesus a paan xe sina
e tao a mana e fatamasi-
axe. A giisan sina a taxapus
e nane tavai nari pana fan-
ganan xari.
32 La leaaf layaan a ngaas
a rul, a mu rabuna ti la bina,
ri lisan a maana rabuna aava
ri toxan a giisan xuvul pana
maana rabuna ri toxan a vo-
vau saat xe si Yesus.*
33 A mu rabuna xapiak ti la
bina, ri faxuvul pe la matana
lifu.
34 E nane vil faroxoi a
rabuna aava ri toxan a mu gi-
isan e a gei tapin a mu vovau
saat. A mu vovau saat xo, ri
texaas sena taasaxa nane ti
votan nari sena ferawai.
35 La paanen lolof, nane
tamasiak xe lamalei e fe
paan xe la saxa nobina gof
rao i fenung xe sina Piran.
36 E na Saimon xuvul pana
mu fefeng sina ri seng na
Yesus.
37 Ri fe tingin xo nane e ri
xuuse, “A maana rabuna, ri
taxa fiaian nano.”
38 Taasaxa na Yesus a
susuaa malaan, “Naapalaan,
taara taa paan xe la saxano
bina faasilak, rao ne ferawai
pari. Nabe' a fufuna fili-
maanan siak.”
39 Nane falet xe la maana
mu bina pe Galili e a ferawai
lana mu lifu ina faxuvulan e
gei tapin a mu vovau saat la
tana rabuna.

A Mataa Pana Tapak
Mt 8:2-4; Lk 5:12-14

40 La saxa yaan, saxa
mataa aava tana tapak, a
savat si Yesus. Nane bukaak
e fenung xe si Yesus e kuus
malaan, “Tamo no vubux-
ane, no taa vil faroxoiau.”
41 Na Yesus xo muluk nane
e tao a tana e xuuse, “Aang,
ne vubuxane, naboxo a gi-
isan siim a taxapus.”
42 E fataapus a tapak sina
mataa aave a malit e nane fo
roxo.
43 Na Yesus a pebukan
faagutane e feng fa'ulie.
44 A xuuse malaan, “Muta
kuus fepuk pana faroxoiaan
nano. No taa falet e no fe
faxalum a taam xe sina priis

* **1:32:** A yaan sina mu Juda i taa tangpat la yaan a ngaas taa rul. Nabe' layaan a ngaas a rul a Yaan ina Fangaafusan a taxapus e a yaan mata ina ‘wiik’ taxa tangpat e voxo a rabuna ri fexaxaas sena faisok fulaa.

e no taa tavai a Piran pana
tatavaian siim. A tatavaian
aave i taa usi a vilaana si
Moses.
45 Taasaxa mataa aave a
falet e kuusan fasavat a rox-
oiaana aava na Yesus fo vile.
Pevoxo na Yesus pife fexax-
aas sena laak la bina saxa
ulaa rabuna ri tamaa fatag-
ule. E voxo nane paan xe
pe la xobingil e maana mu
rabuna xaves ri taxa falet xe
sina pave.

2

Nane A Vil Faroxoi A Maalapen
Mt 9:2-8; Lk 5:18-26

1 La saxanu yaan fo falet e
nane ulaa fulaa xe Kapanam.
A rabuna ri langai o nane
i taxa waan lana saxa lifu
pave.
2 E a malila ri savat faxuvul
e a lana lifu febas e faasilak
la matana lifu sait. E nane
ferawai xe sina rabuna pana
Lagasai Roxo.
3 A saxanu tuvaat talafaat,
ri lisan a saxa mataa a kana
e mana maat e ri yaase pana
ivin.
4 Ri pife fexaxaas sena
yaase xe si Yesus senaso a
malila. E voxo ri laak xe
laa'ui xuluna lifu e ri ngas
a nobina xena faduiaana
mataa. E ri fasivie pana ivin
xe si Yesus.
5 Na Yesus a xalum a
namkaian siri e a xuus a
maalapen malaan, “Lak siak,
ne lamon tapin a vilaana saat
siim.”
6 Taasaxa xasano rabuna
aava ri masam sena
Vuputkai si Moses, ri taxa
nai lamon lana lalamonan
siri sena ferawaian si Yesus
e ri lamon malaan,
7 “Xenaso a mataa aanabe'
a kuus fasaat malaan? Nase'
ta mataa fexaxaas sena la-
mon tapin a vilaana saat sina
mataa? A faisok sina Piran
sang mon! Naak nane taxa
bit!”
8 Fataapus paaliu na Yesus
fo texaas sena lalamonan siri
e a kuus, “Nami, mi lamon
fasaat! Xenaso mi lamon
malaan pana nobina siak ina
lamon tapin a vilaana saat
sina mataa aanabe'?
9 A so ta ferawaian a malui
sena kuusanaana? Tamo ne
taa kuus xe sina maalapen,
‘Ne taa lamon tapin a vilaana
saat siim!’ o tamo ne taa
xuuse, ‘No tamasiak e no siak
a ivin siim e no falet.’
10 Talo mi taa texaas sega,
a Natuna Mataa aava toxan
a gutan xena lamon tapin a
mu vilaana saat sina rabuna,
ne taa vile malaan.” E nane
kuus xe sina maalapen,
11 “Nenia, ne xuus nano,
tamasiak, siak a ivin siim e
no paan xe la lifu siim!”
12 E a maalapen a tamasiak
marasaxa e siak a ivin sina
e savat xe lamalei. A mu
rabuna xapiak ri xalume e
ri ipul e ri kuus fati a isina
Piran. E ri kuus malaan,
“Taara pi xaxalum a buk vi-
laana malaan lumua.”

Na Yesus A Xel Na Matiu Livai
Mt 9:9-13; Lk 5:27-32

13 Na Yesus a sangas ulaa
fulaa xe la vangana Laman
Galili e a malila ri paan xe
sina e nane fapiti nari pana
lagasai sina Piran.

14 Layaan nane taxa sangas
falet, a xalum na Matiu Livai,
a lak si Elfias, i taxa nai la lifu
ina maraan taakis. Na Yesus
a xuuse, “No usiau!” E nane
tamasiak e usi na Yesus.
15 Mui xo na Yesus fe fan-
gan lana lifu si Matiu Livai e
a mu rabuna ina siak taakis
e mu rabuna pana vilaana
saat, nari xapiak, ri taxa fan-
gan xuvul pa Yesus e mu fe-
feng sina. A mu rabuna aava
ri mangil sena vilaana saat
siri, ri vubuk langaie e voxo
ri usi xolane.
16 E saxano rabuna aava ri
usi a vilaana sina mu Ferasi,
ri xalum na Yesus i taxa
nai fangan xuvul pana mu
rabuna pana vilaana saat e
mu rabuna ina siak taakis.
E ri fin a mu fefeng sina,
“Xenaso nane taxa fangan
xuvul pana mu rabuna ina
siak taakis e mu rabuna pana
vilaana saat? Naak a vilaana
aanabeˈ pife roxo.”
17 Na Yesus a langai a fer-
awaian siri e xuus nari, “A
rabuna aava ri piau ta giisan,
ri pife paan xe sina mataa
iˈirin. Piau! Nenia, ne pife
filimaan nabeˈ xena xelaana
mu mataa aava ri lamon o
ri taxa waan faroxo. Ne sa-
vat xena xelaana mu rabuna
aava ri texaas o a vilaana siri
a saat.”

A Vilaana Ina Falfaalan
Mt 9:14-17; Lk 5:33-38

18 Xasano Ferasi e mu
rabuna aava ri usi na Jon,
a mataa ina fasufan, nari
xapiak, ri fuuna falfaal
e saxano rabuna ri savat
si Yesus e ri fiai malaan,
“Senasou a fefeng si Jon e
mu Ferasi ri fuuna falfaal
taasaxa mu rabuna siim ri
pi falfaal?”
19 Na Yesus a xuus nari,
“Naak a mu fesing sina saxa
mataa aava rao i tamai, ri
taa faalaan pana fanganan
layaan a mataa aave i taxa
waan xuvul pari? Piau!
Tamo mataa aava rao i tamai
i taxa waan xuvul pari, ri
taa pife falfaal. A yaan ina
merawan mon!
20 Tamo mataa naang i taa
paan tapin a mu fesing sina,
lavaxa la yaan aave bak, ri
taa falfaal xena fakalimaan a
mimilisaatan siri.”
21 E nane fin nari, “Naseˈ
ta mataa i taa kap a valof
ina marapi xavai pana pa-
marapi faˈui? Tamo no taa
vil malaane a marapi faˈui i
taa gat faxuvule e a valof i
taa tiririk falava.
22 E piau ta mataa i taa
xapis a uma lana vaafa
xavai. Tamo i taa vil
malaane a vio i taa laak
lana e i taa kawaasan a
fanganan. A fanganan e
vaafa taa kawaasanan. A
rabuna masam, ri taa pai a
vaafa faˈui xena uma faˈui.*

* **2:22:** (a) Na Yesus a kuus malaan senaso rao i xuus famasam nari pana lalamonan sina Piran. A lalamonan malaan, “Nase rao i usi a ferawaian sina Piran nane pife fexaxaas sena usi a vilaana ti kavai sait. A vilaana ti kavai e ferawaian si Yesus a patak famodak.” (b) Lana pok Inglis a paferawaian aanabeˈ taxa usi a xasa ferawaian paap malaan: “Mi taa pife timin a wain faˈui lana vapak xavai aava ri vesane pana vapak ina tiir, piau! Layaan mi taa vil malaane a vapak xavai i taa tiririk e a wain taa talatiu. Taasaxa mi taa timin a wain faˈui lana vapak ina tiir faˈui.”

A Fufuna Yaan ina Fangaafusan
Mt 12:1-8; Lk 6:1-6

23 La saxa Yaan ina Fangaafusan na Yesus a sangas
lana uma e mu rabuna aava
ri taxa usie ri lagai e ri taxa
murul a fanganan pave e ri
taxa ngane.†
24 E saxano Ferasi ri xuus
na Yesus, "Xalum nari, ri
taxa vil a faisok la Yaan ina
Fangaafusan. A vuputkai
sitaara a kuus votan a vi-
laana ina faisok la Yaan ina
Fangaafusan. A pife roxo ri
taa vil malaane la yaan aan-
abe'."
25 Na Yesus a xuus nari,
"Naak mi pife texaas sena
xuuskuus ina vilaana a savat
se Devit layaan nane xuvul
pana mu rabuna sina ri piau
ta fanganan e ri lagai?
26 La yaan si Abaiata aava
saxa paamua ina mu priis
sina Piran, na Devit a laak
lana lifu lotu sina Piran e
nane ngan a bret taap aava
mu priis sina Piran sang
mon ri fexaxaas sena ngane.
Taasaxa na Devit a ngane e
tavai a rabuna sina pana." *1
Sml 22*
27 Ne Yesus a xuus nari
fulaa, "A Piran pife timin a
mataa xena xavang a Yaan
ina Fangaafusan, piau! Nane
timin a Yaan ina Fangaafu-
san xena xavangaana mataa.
28 E voxo, a Yaan ina Fan-
gaafusan xo, a Natuna Mataa
a paamuiane."

3

Na Yesus A Vil Faroxoi A Saxa Mataa
Mt 12:9-14; Lk 6:6-11

1 La saxa Yaan ina Fan-
gaafusan fulaa na Yesus a
laak lana lifu ina faxavulan
e a mataa mana tapil i taxa
waan.
2 E saxano rabuna ri waan
bang na Yesus pana senaso
ri vubuk texaas tamo nane i
taa vil faroxoi a mataa aave
la Yaan ina Fangaafusan talo
ri taa tiise sena.
3 E na Yesus moxo, xuus
a mataa aava mana tapil,
"Tamasiak e no tigina la
nona rabuna."
4 E na Yesus a fin a rabuna,
"A vuputkai si Moses a kuus
o taara taa vil a vilaana roxo
la Yaan ina Fangaafusan o
taara taa vil a vilaana saat?
A kuus o taara taa xavang a
mataa talo i taa waan faroxo
o taara taa punuk a mataa?"
E nari, ri pife sui a ferawaian
sina, ri nai kasam mon.
5 E na Yesus a xalum nari
e a vilauna a kasal taasaxa
muluk nari senaso ri vungut
sena mamaaluxan sina Pi-
ran. E nane xuus a mataa,
"No faxaradak a maam!" E a
mataa faxaradaxe e a mana
fo roxo.
6 E fataapus a mu Ferasi ri
tamasiak e ri fe savat faxuvul
sina nutuvaat si Herot. Nari,
ri ferawai faxuvul xena seng
ta nobina xena punuxaan na
Yesus.

A Malila Ina Rabuna Faasilak La Laman Galili
Mt 12:15-16; Lk 6:17-19

7 Na Yesus xuvul pana mu
fefeng sina, ri falet e ri fe nai
la vangana raarum e saxano

† **2:23:** Ri pife fenau, a vilaana roxo sina mu Juda; tamo ri lagai ri fexaxaas sena siak fanganan ti la saxano uma.

rabuna ti Galili e ti Judia ri
usie.
8 A rabuna ti Jerusalem,
ti Idumia e ti lu paa paaliu
se Jordan e ti la saxa ro
bina Tair e Saidan, a malila
molava paaliu ri langai pana
faisok na Yesus a vile e voxo
ri savat faxuvul.
9 Na Yesus a xuus a mu fe-
feng malaan, “A malila aava
ri taxa waan, ri tamaa fa-
talinau. Ne vubuxan ta saxa
xaati i taa waan bangau e ne
taa xawas xuluna.”
10 Lumua nane fo vil
faroxoi a malila e ri naixaam
soxote rao ri taa tao tuunei a
tana senaso ri taxa vubuxan
a roxoyan.
11 E layaan a mu vovau
saat ri xalume, ri turung
xe sina e ri xukulai faagut
malaan, “Nano ve no Natuna
Piran!”
12 E nane ferawai faagut
xe siri o ri muneta fasavat a
isina la matavas.

Na Yesus A Xel A Yaamut Sangafilu Saxa Pana Taragua Sina

Mt 10:2-4; Lk 6:14-16; Fk 1:13

13 Mui na Yesus a laak xu-
luna put e xel nari aava nane
vubuxan nari o ri taa fili-
maan xe sina. E ri savat.
14 E nane siak fati a san-
gafilu saxa pana taragua e
a fasoxot nari pana mu Yaa-
mut. Nane xuus nari, “Ne
fo fati nami rao mi taa waan
xuvul paga. Ne taa feng nami
vaxa xena kuusan fasavat a
Lagasai Roxo
15 e vaxa mi taa toxan a
gutan xena gei tapin a mu
vovau saat.”
16 A mataa sangafilu saxa
pana taragua aave voxo: na
Saimon aava ri xalie pana
xasa isin, na Pita,
17 e na Jems, a lak si Sebedi
xuvul pa tina, na Jon. Nane
xali nare pana saxa isin,
Boanesis, a malasuf ina isin
aanabeˈ ‘natuna vabarak.’
18 E na Endru, na Filip, na
Baatalamiu, na Matiu Livai,
na Tomas e na Jems a lak si
Elfias, na Taadius, na Simon
ti la parabuna Selot,*
19 e na Judas Iskeriot, a
mataa aava pet lisan na
Yesus xe sina mu rabuna saat
xena punuxaana.
20 Layaan na Yesus a ulaa-
maan xe la lifu siri, a mu
rabuna ri savat faxuvul fulaa
xe sina. E voxo na Yesus
xuvul pana mu fefeng sina ri
piau ta yaan xari xena fan-
ganan.
21 A mu pabung si Yesus,
ri langai o nane taxa waan
fulaa e ri paan rao ri taa xel
faˈulie senaso a rabuna, ri
xuus nari, “Naak na Yesus
taxa ngong.”

Na Yesus A Xalian Pa Bilsibul, A Paamua Sina Mu Vovau Saat

Mt 12:25-29; Lk 11:17-22

22 A saxano rabuna aava
ri masam pana mu vilaana
ti Israel e ri fuuna waan
pe Jerusalem, ri sivimaan
xe Galili. Ri ferawai se
Yesus malaan, “Na Bilsibul
a vawe e i taxa waan sina.

* **3:18:** A mu Selot ri vubuxan o saxa siri mu Israel i taa piran king siri. Ri baian o na Sisaa ti Rom i taa siak fati a saxa topen, malaan se Herot, xena paamuian nari.

Naak, nane taxa gei tapin a
mu vovau saat pana gutan
sina matalava sina mu vovau
saat.”
23 Na Yesus a xel faxuvul
nari xe sina e ferawai xe siri
pana saxano ferawaian paap
malaan:
24 “Tamo a faxatangan sina
rabuna i taa tapagal fepatok
e ri taa fevis, a vilaana ina
faxatangan i taa pife waan
fatateak!
25 Tamo a pabung taa tapa-
gal fepatok e ri taa fevis, a
pabung aanabeˈ i taa pife
waan faroxo.
26 Tamo na Setan i taa vis
faˈuli nane xa e saxano saxa
sina ri taa faapalau sena,
nane i taa pife gut fulaa,
piau! Nane fo taxapus!
27 Tamo ta saxa mataa rao i
taa fenau, nane pife fexaxaas
xena laak palau lana lifu sina
mataa tateak, piau! Paamua
i taa pis fatateak a mataa
aave e mui i taa siak tapin a
maana mo sina ti la lifu.
28 Ne xuus tuunei nami, a
Piran sang mon i taa lamon
tapin a mo mosaat e mu fer-
awaian saat aava mu rabuna
ri vile.
29 Taasaxa naseˈ ta mataa
i taa ferawai fasaat pana Vo-
vau Xaradak, a Piran i taa
pife lamon tapin a vilaana
saat sina naboxo e lumui sait,
piau! A vilaana saat sina
mataa aave i taa waan vulai
xe vulai!”
30 Na Yesus a kuus malaan
senaso a rabuna ri fo kuus
o nane toxan a vovau saat
paaliu.

A Pabung Si Yesus Ri Savat
Mt 12:46-50; Lk 8:19-21

31 La saxa yaan na nina
Yesus xuvul pana mu ti Yesus
ri savat. Ri tigina lamalei e
ri xuus fatexaase rao i taa
langai siri.
32 A malila aava ri taxa nai
fakaliuane ri xuuse, “No lan-
gai? Na ninaam e mu tiam ri
taxa waan lamalei e ri taxa
xel nano.”
33 E nane sui a ferawaian
siri malaan, “Naseˈ ve na ni-
naang e mu tiak?”
34 E na Yesus a kaalum
fepuk la palou ina rabuna
aava ri taxa nai fakaliue e a
xuus nari malaan, “Mi xalum
na ninaang e mu tiak,
35 a mu rabuna aava ri usi
a ferawaian sina Piran, nari
ve ri mu tiak e vasaak e ni-
naang!”

4

A Mataa Ina Kaapisan
Mt 13:1-15; Lk 8:4-10

1 Na Yesus a faisok fulaa
pana fapitiaana rabuna la
vangana Laman Galili. E
nane xawas xuluna xaati
senaso a mu rabuna xaves
ri savat faxuvul sina. E
nane nai xuluna xaati aava
taxa waan lana raarum e mu
rabuna xapiak ri taxa nai
langai pe la gun e faasilak la
vangana raarum.
2 Na Yesus a tavai nari
pana mu ferawaian paap.
Nane ferawai xe siri malaan-
abeˈ:
3 “Mi langai! A saxa mataa
a falet e fetapalan xolan a
kam ina ‘wiit’ la uma.
4 Nane tapinete e saxano
kam ina ‘wiit’ ri poxo lana
salan e mu maanu ri maa
ngan xapine.

5 E xasano kam ri poxo la
nobina toxai faat. A xavala
pife temasaat xuluna e pife
sivi temasaat lapia e a kam a
fadui a xarei fataapus.
6 Taasaxa ngaas a lange
e a kam aanabeˈ pife
boak faroxo, a piloxos e
femaiyang.
7 E xasano kam ina ‘wiit’
ri poxo lana yeis tuturuk. E
a yeis aanabeˈ a palak e fe
xafute e a ‘wiit’ pife fuaa.
8 Taasaxa xasano kam ina
‘wiit’ ri poxo lana xavala
roxo e ri palak faroxo e ri
fuaa. Saxanofuna ri fuaa
faroxo, xasanofuna ri toxan
a kam xaves e saxanofuna ri
toxan a kam xaves paaliu.”
9 E na Yesus a xuus nari,
“Tamo mataa i taa lamon
pana ferawaian siak i taa tin-
gin a malasuf ina.”
10 Mui, lamina malila fo
paan, a mu fefeng sina xuvul
pana xasano rabuna ri fine
pana mu ferawaian paap
sina.
11 Na Yesus a xuus nari,
“A Piran a vubuk o mi taa
masam faroxo sena ferawa-
ian sina e ne fo xuus fatexaas
nami o a fatataganan sina
fo savat xo. Taasaxa mu
rabuna aava ri waan lamalei
ri taa langai a mu ferawa-
ian siak lana ferawaian paap
sang mon.”
12 E voxo na Aisaia a kala
malaan,
“Naapalaan ri kaalum
taasaxa ri taa pife
taraxalie. E ri langai
taasaxa ri taa vungut
sena fufuna. E voxo
malaan ri taa pife puk
a xunus iri. Tamo ri
taa puk a xunus iri a
Piran i taa vil tapin a
vilaana saat siri.” *Ais
6:9-10*

*Na Yesus A Xuus Fatexaas
Nari Pana Malasuf Ina Fer-
awaian Paap*
Mt 13:18-23; Lk 8:11-15

13 Na Yesus a fin nari fulaa,
“Nami, mi pife texaas pana
ferawaian paap aanabeˈ e
bo? Malaafaa mi taa tex-
aas sena xasano ferawaian
paap?
14 A mataa aava xapis a
kam ina ‘wiit’, nane xapis a
ferawaian sina Piran.
15 A ferawaian aava poxo
lana salan a malaan sena
mu rabuna aava ri texaas
sena langaian taasaxa na Se-
tan a filimaan e siak tapin a
mu ferawaian aava Piran fo
xapise la xunus iri.
16 E saxano rabuna ri
malaan sena kam ina ‘wiit’
a poxo lana xavala a toxai
faat. Ri langaie e ri faxaˈusie
e ri faamamaas pana.
17 Taasaxa ri piau ta xarei
ina lamon faagut, ri taxa
waan famodak mon! Lumui
xasano mataa rao ri tafang
a gutan siri e ri taa fakasal
nari, a lalamonan roxo siri
i taa pife tateak fulaa, i taa
malit.
18 E saxano rabuna ri
malaan sena kam ina ‘wiit’
aava ri poxo lana yeis tutu-
ruk. A mu rabuna aanabeˈ ri
texaas sena langaian
19 taasaxa ri lalamon
temasaat pana mo ti la
xavala e ri kanamsaat
pana vubuxanaana tangop
e maana mo xapiak. Ri
taramangal a xasano mo.

A maana buk mo aanabeˈ
a paasan a ferawaian sina
Piran e mu rabuna aanabeˈ
ri pife vil fasavat a roxoyan.
20 Taasaxa saxano rabuna
ri malaan sena kam ina ‘wiit’
aava poxo lana xavala roxo.
Ri langai e ri tao fatateaxe.
E a ferawaian sina Piran i
taa fasavat a roxoyan lana
toyan siri malaan sena kam
ina ‘wiit’ roxo aava fuaian
a kam xaves e a kam xaves
paaliu.”

Xasano Ferawaian Paap

21 E nane xuus nari, “Naak
a mataa i taa timin a laam
lapaana bi o lapaana ivin,
bo? Piau! Nane taa timine
laaˈui talo i taa lang lana lifu.
22 A so ta maana mo aava
waan fufunai, lumui ri taa
savat la matavas. E maana
mo xafutan, lumui i taa savat
la matavas.
23 Naseˈ ta mataa a tangana
talakas i taa langai a ferawa-
ian aanabeˈ e i taa masame.”
24 E na Yesus a xuus nari,
“Ai, nami, mi taa lalamon
pana ferawaian mi langaie.
Tamo mi taa lalamon faagut
pana, a Piran i taa tavai
nami pana masaman fexax-
aas sena lalamonan simi.
25 Naseˈ ta mataa a
toxan a masaman, lavaxa
a masaman sina i taa savat
molava sena. E naseˈ ta
mataa piau ta masaman, a
texaasan modak sina i tafe
malit.”
26 E mui nane kuus, “A
fatataganan sina Piran, i taa
savat molava malaan sena
saxa mataa a tapalan a kam
lana uma.
27 La maana vung a mataa
aave i taxa matef e la
paanaas nane i taxa lo ti
sangas. A kam aave, a boak
e femolava malaafaa? Nane
pife texaas.
28 A xavala sang mon a fa-
palak a mo lana uma. Paa-
mua a paxana a savat e mui
a putuna a savat e lumui
a xalana a savat molava la
putuna o la unguna.
29 E lumui layaan a xalana
fo matoxol a mataa aanabeˈ
a faisok e murule. Naboxo
a yaan ina faxuvulaana fan-
ganan a savat.”

A Ferawaian Paap Pana Mastaat
Mt 13:31-32; Lk 13:18-19

30 Na Yesus a sei nari, “Ne-
taara taa kuusan famatavas
a fatataganan sina Pi-
ran malaafaa talo mi taa
masame? E taara taa ferawai
paap malaafaa xena xalie?
31 Nane a malaan sena
saxa wai taara xalie pana
mastaat. A kam ina pife
malaan sena kam ina saxano
wai o fanganan ti la uma,
piau! A kam ina mastaat a
modak paaliu.
32 Tamo mataa i taa xapise
e lumui a molava, nane a
peraroxo sena xasano fan-
ganan lana uma. A raxan
ina a molava e mu maanu
ri maa nai xuluna senaso a
lana marafut.”
33 Na Yesus a ferawai xe
sina rabuna pana mu fer-
awaian paap malaan fexax-
aas sena lalamonan siri.
34 Nane pife kuusan
famatavas a malasuf ina
ferawaian sina xe siri, piau!
Nane ferawai pana mu
ferawaian paap mon. E
layaan a mu fefeng sang mon

ri taxa waan xuvul pana,
lavaxa nane kuusan xapin
a fufuna maana ferawaian
paap.

Na Yesus A Faluai A Taas
Mt 8:18-27; Lk 8:22-25

35 E leaaf lana yaan naang
xo, nane xuus a mu fefeng
sina malaan, “Taara taa falet
xe la paxasing ina laman.”
36 Ri paan tapin a mu
rabuna e ri xawas xuluna
xaati aava na Yesus taxa
waan xuluna e ri falet xuvul
pana. E saxano xaati ri falet
xuvul pari sait.
37 E a reref molava a
tamasiak e a tof a laak lana
xaati e fataapus a xaati febas
pana raarum.
38 Taasaxa na Yesus si,
taxa mati matef pe xuluna
xaati. E ri xel fapungane e
ri xuuse, “Rao taara xarak
naboxo, naak no pife lamon
semaam.”
39 E na Yesus moxo, a
tamasiak e farawei a reref
e taas, a kuus malaan, “Fo
taxapus xong!” E fataapus a
reref a taxapus e taas a luai
fulaa.
40 E na Yesus a sei a mu
fefeng, “Xenaso mi taxa
mataut malaan? E xenaso mi
piau ta namkaian tuuna?”
41 E ri femataut paaliu e ri
fefiaian nari xa malaan, “A
mataa aanabeˈ ve naseˈ? A
reref e taas re langaie!”

5

A Mataa Pana Vovau Saat
Xaves
Mt 8:28-34; Lk 8:26-39

1 E ri savat la saxa paxasing
ina laman, la bina sina mu
Gerasa.*
2 Na Yesus a du ti lana xaati
e fataapus a saxa mataa aava
toxan a vovau saat a savat
sina. A mataa aanabeˈ fu-
una taagul vulai la matana
xawaa.
3 Nane fuuna matef la
matana xawaa e pi ta mataa
a fexaxaas i taa pise. A
‘sein’ sait pife fexaxaas sena
pisaana.
4 Faaxaxaves ri pis a mana
e kana pana ‘sein’ taasaxa
fuuna piit a ‘sein’ o saxano
mo ri pis fatateaxe pana. A
gutan sina a molava faagut e
piau ta mataa fexaxaas sena
yot fatateaxe.
5 Vulai la paanaas e lavung,
nane fuuna taagul la matana
xawaa e xuluna put e fuuna
faati kuup e i taxa putuk vu-
lan a tana pana fisa o pana
faat.
6 Nane xalum na Yesus i
taxa sangasmaan lasuun e
falapuk e fe bukaak la no
Yesus.
7 Nane ferawai faagut
malaan, “Yesus, nano, no
Natuna Piran Laaˈui! No
vubuk vil a so sega? Ne
fenung xe siim pana isina
Piran, no muta tavaiau pana
maasaxan!”
8 A ferawai malaan senaso
na Yesus a xuuse, “Nano,
no vovau saat, no taˈulan a
mataa aanabeˈ!”
9 E na Yesus a fin a vovau
saat aava vao a mataa aan-
abeˈ, “A isaam naseˈ?”
E a vovau saat a sui a fi-
aian sina, “Na Aami, senaso

* **5:1:** Na Luuk a xali a rabuna ti la bina aanabeˈ pana Gerasin (Lk 8:26,37) e na Matiu a xali nari pana Gadarin (Mt 8:28)

nemaam, ma malila.”
10 E nane nung faagutan na
Yesus o i taa muta feng tapin
nari, mu vovau saat, xe la
xasano bina patak.
11 Faasilak seri a tagaan
ina vio xaves ri taxa fangan
xuluna fomirak put.
12 E a mu vovau saat ri
fenung faagut xe si Yesus
malaan, “A fexaxaas no taa
feng nemaam xe sina mu vio
aapave?”
13 E na Yesus a turoxo xe
siri rao ri taa falet saa. E mu
vovau saat ri ta'ulan a mataa
aave e ri paan xe sina mu vio.
A mu vio aanabe' moxo, ri
fefalayai saa xe la talasaafan
sina bina. A mu vio ri fex-
axaas malaan sena 2,000! Ri
lalaas du xe lana raarum
e nari xapiak ri xarak e ri
maat.
14 A mu rabuna ina fax-
atangaana mu vio ri sinuf
e ri fe lisan a lagasai lana
bina lava faasilak e lana
mu bina xapiak. E maana
rabuna ri paan xe pave xena
xalumaana mo aanabe'.
15 Ri fesavat si Yesus e ri
xalum a mataa aava mu vo-
vau saat ri mo vawe e ri
taagul xuvul pana. Naboxo i
taxa falak a marapi e a lalam-
onan sina a matavas e i taxa
nai faroxo. E a mu rabuna ri
xalume e ri mataut.
16 A rabuna ina faxatan-
gaana mu vio, ri xuus a xas-
ano rabuna pana mo aava fo
savat sena mataa aava mu
vovau saat mo waan la tana
paamua. E ri kuusan a mu
vio siri sait.
17 A mu rabuna, ri kuus
faagut rao na Yesus i taa
ta'ulan a bina siri e i taa paan
xe la saxa nobina patak.
18 Layaan na Yesus i taxa
xawas fulaa xuluna xaati a
mataa aava vovau saat mo
waan la tana, a fin na Yesus
rao i taa falet xuvul pana.
19 Taasaxa na Yesus a pife
kuus turoxo pana, a xuuse,
“No paan saa xe la lifu siim
e xe sina mu fesing siim. E
no xuus nari pana maana
mo a Memai fo vile sema e
malaafaa a muluk nano.”
20 Lavaxa, a mataa aanabe'
a falet e taxa kuusan fasa-
vat a mo na Yesus fo vesane
sena la maana mu bina pe
Dekaapolis. E mu rabuna, ri
ipul faagut pana e ri lamon
faaxaves sena.

A Lak Si Jairus E Saxa Tefin Pana Giisan
Mt 9:18-26; Lk 8:41-56

21 Na Yesus a ulaa fulaa
xe pe la saxa paxasing ina
Laman Galili. E a malila ri
savat xe sina pe la vangana
raarum.
22 E saxa matalava ti la
lifu ina faxavulan a savat, a
isina na Jairus. Nane xalum
na Yesus e filimaan e maa
bukaak faasilak la ka Yesus.
23 E nane fenung faagut xe
si Yesus malaan, “A lak tefin
siak faasilak rao i maat. Ne
vubuk o no taa falet e no
taa tao a tana talo i taa roxo
fulaa.”
24 Na Yesus a falet xuvul
pana e a malila ri usie e ri
ivung faasilak paaliu lamina.
25 A saxa tefin la palou ina
malila aanabe', nane a xax-
alum a fulun vulai la maana
yaan. Nane fo toxan a giisan
aanabe' pana mariaas san-
gafilu saxa pana taragua.
26 E mu rabuna i'irin ri
famasaxe pana maana buk

irin xaves e a tefin a maraan nari pana tangop xapiak sina taasaxa giisan sina pife taxapus famodak, piau paaliu!

27 A tefin aanabeˈ a langai sena faisok si Yesus e nane fe laak la palou ina rabuna aava ri taxa usi na Yesus e nane sangas faasilak lumui la mi Yesus e a tao a marapi sina.

28 Senaso a ilisai malaan, “Naak tamo ne taa tao a marapi sina mon ne taa roxo faˈulaa.”

29 Lavaxa, nane vil malaane e fataapus paaliu a ria la tana a pagala e nane nasam a giisan ti la tana fo taxapus paaliu.

30 E na Yesus a texaas o saxano gutan fo falet, e voxo nane ti tapuk e fiai, “Naseˈ tao a marapi siak?”

31 E a mu fefeng si Yesus ri sui a fiaian sina malaan, “Ai, no xalum a malila ri taxa pitai xolai la taam e xenaso no fiai malaan: naseˈ tao a marapi la taam?”

32 Na Yesus a kaalum xolai e a vubuk texaas o naseˈ fo tao a marapi sina.

33 Taasaxa, a tefin aave nane texaas o nane fo vil a mo aanabeˈ e a mataut e radakui faagut. E nane falet e fe bukaak la ka Yesus e kuusan xapin a maana mo nane fo vile.

34 E na Yesus a xuuse, “Lak siak, a namkaian siim fo vil faroxoi nano. No taa falet e a xunus ima i taa malui, a giisan siim fo taxapus!”

35 Na Yesus i taxa ferawai lunai e saxanu sisiak sina matalava ina lifu ina faxavulan aave ri savat e ri xuus a matalava, “A lak siim fo maat xong, xenaso no taxa lo fasorak a mataa ina fepitaa aanabeˈ?”

36 Taasaxa na Yesus fo texaas sena so ta mo ri kuusane. Nane a xuus a matalava ina lifu ina faxuvulan malaanabeˈ, “No muta mataut naboxo. No taa namkai mon.”

37 E na Yesus a ti votan a xasano rabuna ri taa pife paan xuvul pare. Na Saimon Pita, Jems e na Jon a saxa ti Jems, narutul sang mon rutul usi na Yesus.

38 E ri fe savat la lifu sina matalava aave e na Yesus a xalum nari pave, ri taxa felingai faagut senaso ri taxa fetaangiis.

39 E na Yesus a laak la lifu e fin nari, “Senasou mi felingai faagut pana taangiisan simi? A lak aanabeˈ pife maat paaliu. Nane taxa matef move.”

40 E mu rabuna ri fenangon xuluna. Taasaxa nane feng tapin nari xe lamalei.

E nane xel mon a tamana lak e ninana o re taa laak xuvul pana e a fefeng talatul sina. E ri laak xe la nobina aava lak taxa mati lana.

41 E na Yesus a tao a mana lak e xuuse malaan, “Talita Kum!” A malasuf ina paferawaian aanabeˈ a malaan, “Lak tefin, ne xuus nano, no tamasiak!”

42 E fataapus a lak tefin aanabeˈ a tamasiak e sangas. A mariaas sina lak a sangafilu saxa pana taragua. E na ninana e tamana e fefeng talatul sina ri ipul faagut paaliu sena gutan si Yesus.

43 E na Yesus a xuus
faagutan nare o re muta
xuus ta saxa mataa pana mo
aanabeˈ. E nane xuus nare
sait o re taa tavai a lak pana
fanganan.

6

A Vilaana Sina Mu Rabuna
Ti La Fufubina Si Yesus
Mt 13:53-58

1 E nane taˈulan a bina aa-
pave e falet xe Nasaret, a
bina sina e mu fefeng sina ri
usie.
2 Layaan a Yaan ina Fan-
gaafusan a savat, nane laak
lana lifu ina faxuvulan e i
taxa fapiti a mu rabuna pave
e ri ipul sena e ri kuus,
“A siak a texaasan sina ti
faa? A so ta masaman nabeˈ?
Nane naseˈ e a toxan a gutan
molava xena vilaana maana
mo faˈipul malaan?
3 Nane a mataa ina faisok
mon, bo? A lak si Maria? A
mu tina va na Jems, Yosep,
Juut e na Simon, ri taxa waan
xuvul pataara, bo? E mu
vasaana sait, a sou ri pife
waan la palou itaara?” E
voxo ri marala pana.
4 E na Yesus a xuus nari, “A
rabuna ti lasuun ri taa sua-
ian a mataa aava i taxa xuus
nari pana ferawaian sina Pi-
ran. Taasaxa rabuna ti la
bina sina e mu tauna sait, ri
taa pife suaiane.”
5 E nane fexaxaas sena tao
faroxoiaana saxanu rabuna
mon, pife xaves. A mu
rabuna ti Nasaret, ri langai
pesalai sina e nane pife fex-
axaas sena vil a mo ina gutan
pave.
6 Nane ipul senaso a
rabuna pave ri pife toxan a
namkaian e voxo nane falet
xe la xasano bina patak xena
fepitaa.

Na Yesus A Tavai A Mu
Yaamut Sina Pana Gutan
Mt 10:1,5-16; Lk 9:1-6

7 E nane xel faxuvul a mu
yaamut sangafilu saxa pana
taragua e feng nari o ri taa
falet taragua pa taragua. E
nane tavai nari pana gutan
xena gei tapin a mu vovau
saat.
8 E nane xuus fatexaas nari
o ri muta siak ta fanganan, bi
o faat xena sangasan siri. Ri
taa siak a wai ina xipa sang
mon.
9 E a fexaxaas ri taa siak
a ‘slipa’ siri taasaxa piau ta
xuxulan taragua.
10 E nane xuus nari sait,
“Layaan a saxa mataa i taa
tavai name pana nobina
xena taagul, me taa taagul
pave fefexaxaas sena yaan
me taa falet xe la xasano bina
fulaa.
11 E tamo mu rabuna ti la
saxano bina ri taa pife sua-
ian name o taa langai pesalai
seme, me taa taˈulan a bina
aave e layaan me taa falet me
taa saf tapin a pof ti xuluna
kame. Senaso a pof aave i
taa fakalimaan o vilaana saat
siri taxa waan lunai.”
12 E nari xapiak ri falet e
ri fasei a mu rabuna o ri taa
puk a xunus iri e taˈulan a
vilaana saat siri.
13 E a mu yaamut ri gei
tapin a mu vovau saat sina
malila e ri noxol a rabuna
aava ri giis e ri savat faroxo
fulaa.

A Punuxaan Na Jon
Mt 14:1-12; Lk 9:7-9

14 Na King Herot a langai
sena faisok si Yesus senaso
a saxanu tuvaat ri kuusan
malaane, “Na Jon ina Fasu-
fan fo to fa'ulaa. A savat
fulaa ti la mamaat e voxo a
gutan ina vesanaana maana
mo fa'ipul taxa waan sina!”
15 E xasano rabuna taxa
kuus malaan: “Na Ilaija
xo!” E xasanofuna ri kuus,
“Piau, a saxa mataa ina kuus
fatuxai xo! Malaan sena mu
rabuna ina kuus fatuxai ti
kavai!”
16 Taasaxa layaan na Herot
a langai pana faisok si Yesus
nane taxa lo kuus, “Na Jon
xo! Ne fo patal tapin a
putuna taasaxa to fa'ulaa ti
la mamaat.”
17 Senaso paamua na Herot
a feng a rawen sina e ri fo pis
na Jon. Nane a vil malaane
senaso na naasana, na Hero-
dias, a toxan a marala se Jon.
Paamua na Herodias a tefin
si Filip, a ti Herot.
18 E na Jon fo xuus na
Herot, “Ai, no taxa vil a vi-
laana saat ve. Pife roxo
no taa tamai si naasa tiam.”
Senaso na Filip taxa to lunai.
19 E na Herodias a
xaiyaasaan na Jon e nane
vubuk rao i taa punuxe
taasaxa nane pife fexaxaas
20 senaso na Herot a
mataut se Jon. Nane texaas
o na Jon a mataa roxo e
a mataa sina Piran e voxo
nane tao fatateaxe lana vipis
e vaxa na Herot a vubuk
langai a ferawaian sina,
taasaxa saxano ferawaian
sina nane vungut sena
malasuf ina.
21 E saxa yaan a savat,
a yaan lava si Herot, a
yaan ina luluuxan sina. E
na Herot a vil a fenamo
xana mu matalava sina: mu
rabuna fefasaa, mu rabuna
ina paamuian a mu rawen
e mu matalava ti Galili, nari
xapiak, ri savat.
22 E a lak tefin si Herodias a
filimaan e taxa tia la matana
rabuna e ri nanam temasaat
pana tian sina.
E na Herot a xuuse, “Finau
pana a so ta vubuxanan siim
e nenia, ne taa tavai nano
pana!”
23 E na Herot a kuus fakali-
maan, “A so ta mo no taa
nungau pana fexaxaas sena
xavil molava ina xavala siak,
ne taa tavai nano pana!”
24 E a lak tefin si Herodias a
falet e fin na ninana, “Ne taa
nung na Herot panaso?”
E na Herodias a xuuse,
“Fiai pana putu Jon, a mataa
ina fasufan.”
25 E a lak tefin a fala xe si
Herot e nunge malaan, “Ne
vubuk o no taa tavaiau, mon-
abe' mon, pana putu Jon, a
mataa ina fasufan. Lisan-
maane lana ‘plet’.”
26 Na Herot a mimilisaat
paaliu pana fiaian sina lak
taasaxa nane fo fakalimaan
o i taa vil a vubuxanan sina e
a mu rabuna si Herot sait, ri
fo langai a ferawaian sina e
voxo nane kuus turoxo pana.
27 E fataapus na Herot a
feng a mataa i taa fe patal
tapin a putu Jon e i taa lisan-
maane. E voxo a mataa a
falet e fe punuxe lana lifu ina
vipisan
28 e lisan a putu Jon lana
‘plet’ e tavai a lak tefin pana.
Mui a lak tefin a tavai na
ninana, na Herodias, pana.

29 Layaan a mu fefeng si
Jon ri langai sena, ri falet xe
si Herot xena siak a vipin si
Jon. Ri siaxe e ri fe xaafane
lana liing.

Fafanganaana Mu Rabuna 5,000
Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:5-13; Mt 8:2-9

30 E a mu yaamut aava na
Yesus a feng nari taragua pa
taragua, ri maa savat fa'ulaa
si Yesus e ri kuusan a maana
mo ri fo vile e a maana mo ri
fo fepitaa pana.
31 E nane a xuus nari,
"Filimaan xuvul paga xe
la bina vingil xena maagus
famodak." Nane kuus
malaan senaso a malila ri
taxa lo savat vulai e a mu
yaamut ri piau ta yaan ina
fanganan e maagusan.
32 E voxo nari xapiak, ri
xawas xuluna xaati e ri falet
xe la xasa bina xobingil.
33 Taasaxa saxano rabuna
ri xalum taraxali nari xuluna
xaati e voxo a malila ti la
maana nu bina pave ri fala
paamuin nari e ri fe savat
paamua seri.
34 Layaan na Yesus a ung
nane xalum a tang malila
aanabe' e a vilauna a muluk
nari senaso ri piau ta mataa
xena paamuianaan nari. Ri
taxa milung malaan sena sip-
sip aava piau ta mataa xena
faxatangaan nari. E voxo
nane fapiti nari fulaa pana
maana mo xaves.
35 E faasilak naboxo a
ngaas taa rul e a mu fefeng
sina ri xuuse, "Ai, a bina
aanabe' ve a vingil e faasilak
i taa suk,
36 feng tapin et nari talo
ri taa paan saa xe la saxano
bina aava toxai fanganan
xena mamareiai."
37 Taasaxa nane sui a mu
fefeng sina e kuus, "Nami,
mi taa tavai nari pana fan-
ganan."
E ri fine, "Bo? A mataa
taa faisok pana fulun pisik-
tul xena faxuvul a faat fex-
axaas sena maraan a bret
xari. Taara taa fe tapin a faat
malaan xena maraan bret
a fexaxaas sena malila aan-
abe'?"
38 E nane xuus nari, "Fe
kaalum, mi toxan a bret ta-
lavisan taxa waan?"
E ri fe fakate e ri suie,
"A bret pama e fomirak din
taragua taxa waan."
39 Na Yesus a xuus a malila
o ri taa nai faxuvul lapia.
40 E voxo ri nai lana maana
xoxovulaian.
41 E nane siak a bret pama
e din taragua e nane kaalum
xe laa'ui la xunavata e fe-
nung pana fanganan. Nane
viak a bret e taxa lo tavai a
mu fefeng pana xena fepa-
toxanaana xe sina rabuna. E
a viak tavai nari pana ro din
sait.
42 A maana mu rabuna
xapiak, ri fangan e ri maasi.
43 E mu fefeng ri tifi a bi
sangafilu saxa pana taragua
pana xavil ina fanganan.
44 E a rabuna tomexaan
aava ri fangan a fexaxaas
sena 5,000.

Na Yesus A Sangas Xuluna Laman
Mt 14:22-32; Jn 6:15-21

45 E fataapus na Yesus a
faxawas a mu fefeng xuluna

xaati e feng nari xe la pax-
asing ina Laman Galili, xe la
saxa bina Betsaida. La yaan
aave, nane sang mon a feng
fa'uli a rabuna.
46 Layaan a mu rabuna fo
falet nane laak xe xuluna put
xena fenung xe sina Piran.
47 A bina xo suk e a mu fe-
feng aave ri taxa falet xuluna
xaati la palou ina Laman
Galili. E na Yesus ve, i taxa
waan pe xuluna put.
48 E nane xalum nari, ri
taxa xaul faagut pana fos
senaso a reref a fiit faagut.
La xunavung nane filimaan
faasilak la tari e taxa san-
gas xuluna laman e rao i taa
paaliu nari.
49 Taasaxa ri xalume taxa
sangas xuluna laman e ri
kuup faagut senaso ri lamon
o a rongan.
50 Nari xapiak ri xalume e
ri mataut.
E fataapus nane ferawai xe
siri, a kuus malaan, “Muta
mataut; nenia move.”
51 E nane xawas xuluna
xaati siri e a reref a taxapus.
E nari, ri ipul paaliu sena
gutan sina.
52 Ri fo mo xalum a
faisok sina pana viak tava-
iaana malila pana fanganan
taasaxa ri pife lamon faroxo
sena.

A Gutan Si Yesus Xena Vil Faroxoi A Rabuna
Mt 14:34-36

53 E nari, ri falet xuluna
xaati xe la bina Genasaret e
ri ung e pis fatateak a xaati
pave.
54 Layaan a mu rabuna ri
xalum taraxali na Yesus
55 ri falet xe la maana nu
bina faasilak e ri fe xuus a
mu rabuna e ri xelmaan nari
aava ri giis xe si Yesus.
56 E la maana yaan layaan
nane savat la saxa bina,
modak o molava, a mu
rabuna pave ri fuuna xel
faxuvul a mu rabuna pana
giisan xe la bina ina faasot
e ri fe nung na Yesus rao a
rabuna giis ri taa tao mon
a marapi sina. E nase' ta
mataa i taa tawe a giisan
sina i taa taxapus e i taa roxo
fulaa.

7

A Fepitaian Sina Mu Ferasi
Mt 15:1-20

1 E saxa nutuvaat Ferasi e
saxano mataa aava ri fepitaa
pana vuputkai si Moses, ri fil-
imaan ti Jerusalem e ri maa
savat si Yesus.
2 E ri xalum a saxano fe-
feng si Yesus ri taxa fangan
pana mari vusiit senaso ri
pife xamak a mari paamuina
fanganan.
3 A mu Ferasi e maana xas-
ano Juda ri taa pife fangan
tamo a raarum xena xamax-
aana mari pife waan. A mu
buri ti kavai ri fapiti nari o
layaan ri pife xamak a mari
a lalosaat taa waan la toyan
siri e voxo ri taxa usi a vi-
laana malaan.
4 E layaan ri filimaan ti la
bina ina maraan fanganan
ri pife fexaxaas sena fan-
gan tamo ri pife xamak a
mari. E maana vilaana aava
ri langaie sina mu buri, ri
faxa'usie, malaan sena go-
naana ‘kaap’ e xamaxaana
mu ‘dis’ o ‘sospen’ siri.

5 E a mu Ferasi aave ri
maa savat si Yesus e ri fine,
“Senasou a mu fefeng siim ri
pife usi a vilaana ti kavai e
ri taxa lo fangan pana mari
aava vusiit?”
6 E na Yesus a sui a fi-
aian siri, “A tuuna paaliu
ne xuus nami, na Aisaia fo
xalei a maana bitan sina
mu butaara e nami vaxa mi
mu rabuna ina bitan malaan
seri. Na Aisaia a xalei a fer-
awaian sina Piran malaan:

‘A rabuna aanabeˈ ri
suai sega pana fer-
awaian siri taasaxa
lamonan siri a patak
paaliu.

7 A tuuna, ri fenung
taasaxa ri fenungmaat. Ri
taxa fepitaa pana vilaana
sina mataa mon, ri pife usi a
lalamonan siak.” *Ais 29:13*
8 Na Yesus a sei nari,
“Nami, mi langai pesalai
sena ferawaian tateak sina
Piran e mi usi a vilaana sina
rabuna mon!”
9 E nane kuus fulaa, “Mi
texaas faagut tuuna pana vi-
laana ina vil tapin a ferawa-
ian sina Piran xena usi a lala-
monan simi.
10 Na Moses a kuus
malaanabeˈ, ‘Suai se tamaam
e ninaam’ e fulaa, ‘Naseˈ ta
mataa i taa kuus fasaat se
ninana o tamana, lavaxa a
mataa aave a mu rabuna ri
taa soxoi punuxe pana faat.’
11 Taasaxa nami, mi kuus
malaan, ‘Tamo ta mataa taa
xuus na ninana o tamana
malaan “Ai, a maana mo siak
ne fo tavai a Piran pana, ne
pife fexaxaas xena xavang
name. A maana mo xapiak
siak a koban.” (A malasuf ina
vapaling ‘koban’ a malaan:
a maana mo ri fo faatataap
pana.)
12 E nami, mi ti votan a
mataa aava kuus malaan:
nane taxa rawetan na ni-
nana o tamana.
13 E voxo mi vil tapin a
ferawaian tateak sina Piran
e mi usi a lalamonan simi e
vilaana sina rabuna ti kavai.
E a buk vilaana saat malaan-
abeˈ a pife saxa mon!”
14 E na Yesus a xel a mu
rabuna e nane xuus nari, “Mi
langaiau! Langai nabeˈ e mi
taa masam!
15 Piau ta mo i taa laak lana
mataa i taa vil falalosaate,
piau! Taasaxa maana mo
a mataa taa vile, a maana
mo aanabeˈ ri falalosaat a
mataa.
16 Langaiau e lamon pana
ferawaian siak!”

A Mu Fefeng Ri Fiai Sena Vilaana Saat

17 Layaan na Yesus a
taˈulan a mu rabuna nane
laak lana lifu e mu fefeng
ri fine pana ferawaian paap
sina.
18 E nane xuus nari, “Nami
sait, mi vungut sena malasuf
ina ferawaian aanabeˈ?
Nami, mi pife masam o a
mo aava i taa laak la valana
mataa, tamo i taa ngane,
a pife fexaxaas sena vil
falalosaat a mataa.
19 Senaso a mo aava nane
taa ngane, a sivi la vilau ina
e nane taa pesane.” (Pana
ferawaian aanabeˈ na Yesus
a vil tapin a faati votaian xu-
luna saxano fanganan aava
mu Juda ri pife fexaxaas sena
ngane.)
20 E nane kuus fulaa, “A
mo aava i taa savatmaan ti la

lamonan sina mataa ve, i taa
kawaasan a naian sina.
21 Senaso ti lana mataa,
ti lana lalamonan sina e
lana xunus ina a vilaana
saat a sasavat. A vilaana
saat malaan sena fenauan,
paruxan, punuk mataa,
siaxan a tefin sina xasa
mataa,
22 naixaaman, saatan e
fasaamaatan, piilaana saxa
mataa, lamon falavaiaan
nano e pife kuus fati a isina
Piran.
23 A maana mo malaan
a savat ti lana mataa e
kawaasan a vilaana sina."

Na Yesus A Xavang A Saxa Tefin Ti Tair
Mt 15:21-28

24 Na Yesus a tamasiak xu-
vul pana mu fefeng sina e
ri falet xe kol lana nu bina
faasilak Tair. Layaan ri laak
lana lifu pave nane baian a
mu rabuna taa texaas o nane
taxa waan. Taasaxa nane
pife fexaxaas sena fufunai.
25 Saxa tefin a langai sena
e fataapus a filimaan e maa
bukaak la no Yesus senaso a
lak tefin sina a toxan a vovau
saat.
26 E a tefin aave a pife Juda,
a fufubina sina pe Fonisia pe
Siria. E nane xo taxa lo fin na
Yesus pana vil faroxoiaana
lak tefin sina.
27 E na Yesus a xuus
nane pana ferawaian paap,
"Maam pife siak a fanganan
sina mu rafulak e tavai a
mu piu pana. A roxo sena
mu rafulak taa fangan maasi
paamua."
28 Taasaxa a tefin a sui
a ferawaian sina malaan,
"Ai, Matalava, no kuus tuuna
taasaxa layaan a rafulak ri
taxa fangan, a mu piu aave ri
taxa waan faasilak e ri piak
a xavil ina fanganan i taxa lo
poxo."
29 E na Yesus a xuuse,
"Tefin no sui faroxoi a fer-
awaian siak e voxo a fenun-
gan siim fo fexaxaas. A lak
siim fo roxo fulaa xo. A
vovau saat fo ta'ulane."
30 E a tefin a ulaa fataapus
xe la lifu sina e tingin a lak
tefin sina i taxa mati xuluna
ivin e a vovau saat fo paan
sena.

A Mataa Aava Vaang E Po
Mt 15:29-31

31 E mui na Yesus e mu
fefeng sina, ri sivi xe puaa
la saxa bina Saidan e ri falet
ulaa xe la Laman Galili, xe la
mu bina Dekaapolis.
32 E saxano rabuna, ri lisan
a saxa mataa aava vaang xe
sina. A mataa vaang aanabe'
pife fexaxaas sena ferawai
faroxo sait. E ri fenung xe
si Yesus rao i taa timin a
mana xuluna putuna talo i
taa roxo.
33 Na Yesus a sangas tapin
a malila xuvul pana mataa
vaang. E nane timin a
vipirigum ina mana la tan-
gana mataa aave. E na Yesus
a kaanus xe la mana e tao a
xalemana mataa pana.
34 E nane kaalum xe laa'ui
la xunavata e maagus e kuus,
"Efefaata!" (A malasuf ina:
talakas)
35 A tangana mataa a
matavas e xalemana pife
pasak fulaa. E a mataa
aanabe' a fexaxaas sena
ferawai faroxo.
36 Na Yesus a ferawai
faagut xe siri xapiak o ri

taa muneta xuus fatexaas a
mu rabuna pana. Taasaxa
la maana yaan nane taxa lo
xuus votan nari, ri taxa lo
kuusan fasavat a faisok sina.
37 E a mu rabuna aava ri
langai sena, ri ipul paaliu e ri
kuus malaan, “A mataa aan-
abeˈ a vil faroxoi a maana
faisok xapiak sina. Nane
fexaxaas xena fatalakasaana
tangana mataa e vil faser-
awai a mataa po.”

8

A Fanganan Xana Rabuna 4,000
Mt 15:32-39

1 La saxa yaan fulaa a
malila ri savat xe si Yesus e
ri piau ta fanganan. E voxo
nane xel a mu fefeng sina e a
xuus nari malaan,
2 “Ne muluk a malila aan-
abeˈ senaso ri fo waan xu-
vul paga pana yaan talatul e
naboxo ri piau ta fanganan.
3 Tamo ne taa feng faˈuli
nari xe la mu lifu siri ri taa
giis pana lagaian senaso sax-
ano rabuna ri filimaan ti la-
suun paaliu.”
4 A mu fefeng sina ri fine
malaan, “A bina aanabeˈ
a bina vingil. Maam taa
maraan a bret faa xena
famasiaana malila aanabeˈ?”
5 E nane fin nari, “Mi toxan
a bret talavisan?”
E ri xuuse, “A pisiguak.”
6 Nane xuus a malila o ri
taa nai lapia. E nane siak
a bret pisiguak e fenung xe
laaˈui pana e viaxe. E mui a
lisane xe sina mu fefeng sina
xena tavaiaana malila pana.
7 Ri toxan a xasanu mi-
raxan a din sait e na Yesus a
fenung pana nu din e mui a
xuus a mu fefeng rao ri taa
tavai a mu rabuna pana sait.
8 E a malila ri fangan e ri
maasi. Lamina fanganan a
toxan a fanganan a soliu taxa
waan e voxo a mu fefeng ri
tifi a bi molava pisiguak pana
mu xavil ina.
9 E a malila aava ri fo fan-
gan ri fexaxaas sena 4,000. E
na Yesus a feng faˈuli nari.

A Fepialaian Xuvul Pana Mu Ferasi
Mt 16:1-12

10 E nane xawas xuluna
xaati fulaa xuvul pana mu
fefeng sina e ri falet xe la
nobina Dalmanuta.
11 E saxano Ferasi ri savat
xena fepialai xuvul pana
senaso ri vubuk rao i taa
faˈipul nari pana saxano
vilaana xena fakalimaan
a gutan sina Piran. Ri fo
filimaan xena tafangaana.
12 E nane a maagus
faagut la vilau ina e kuus
malaan, “Xenaso a mu
rabuna malaan seˈ mi vubuk
seng a fakalimaanan? Ne
kuus tuuna paaliu o piau ta
fakalimaanan i taa savat xe
simi.”
13 E nane taˈulan nari e
xawas xuluna xaati e ri fe
paan fulaa xe la saxa paxas-
ing ina Laman Galili.

Na Yesus A Faˈisin A Lalamonan Saat Pana Yiis

14 E a mu fefeng lana xaati
xo, ri lamamaaluf paaliu
pana maraan bret. Ri toxan
a bret saxa mon lana xaati.
15 E na Yesus a xuus nari,
“Mi taa faxatang faroxo pana
yiis sina mu Ferasi e sina
nutuvaat si Herot.”

16 E nari, ri fefiai la palou
iri o ri piau ta bret.
17 E na Yesus a texaas sena
ferawaian siri e nane fin
nari, “Xenaso mi ferawai o
mi piau ta bret? Mi piau
paaliu ta texaasan e piau
paaliu ta masaman lunai?
A lalamonan simi a vungut
paaliu sait malaan sena mu
Ferasi?
18 A saxa mataa ina kuus
fatuxai ti kavai fo kuus
malaan:
‘Mi toxan a mata taasaxa
mi pife xakaalum! Mi
toxan a tanga taasaxa
mi pife langai!’ *Isi
12:2*
Mi fo lamamaaluf?
19 Layaan ne viak a bret
pama xana rabuna 5,000, mi
tifi a maana xavil lana bi
talavisan?”
E ri xuuse, “A bi sangafilu
saxa pana taragua!”
20 “E layaan ne viak a bret
pisiguak xana rabuna 4,000
mi faxuvule e mi tifi a bi
molava talavisan?”
E ri xuuse, “A pisiguak.”
21 E nane fin nari fulaa, “E
vaxa mi taxa lo vungut lunai,
bo?”

Saxa Mataa Aava Piif

22 E ri falet e ri ung la saxa
bina, a isina na Betsaida. E
mu rabuna pave, ri maa lisan
a saxa mataa piif xe si Yesus
e ri fenung xe sina rao i taa
vil faroxoie.
23 Nane tao a mana mataa
piif e re falet lasuun famodak
sena bina. Nane kaanus xe
la matana mataa piif e tao
a putuna e fine, “No xalum
ta mo vaxa? A so ta mo no
xalume?”
24 E a mataa a kaalum xolai
e sui a fiaian sina, “Ne xalum
a rabuna taasaxa ri kaalum
malaan sena mu wai aava
taxa sangas xolai.”
25 E na Yesus a tao a
matana fulaa e a mataa fex-
axaas sena kaalum faroxo.
A xakaaluman sina a roxo
fulaa e matavas xe lasuun
paaliu sait.
26 E na Yesus a feng a
mataa aave xe la bina sina e
xuuse, “Muta ulaa xe la bina
aamove.”

*Na Yesus Narie Saimon
Pita*

*Mt 16:13-16; Lk 9:18-20;
Mt 16:21-28; Lk 9:22-27*

27 Na Yesus e mu fefeng
sina ri falet xe la maana nu
bina faasilak se Sesaria Fil-
ipai. La fena sangasan siri
nane fin nari malaan, “A mu
rabuna ri lamon malaafaa
sega?”
28 E ri xuus fatexaas nane,
“Saxano rabuna ri kuus o
nano, na Jon ina Fasufan
aava to fulaa. E xasanofuna
ri kuus o nano, na Ilaija
e xasanofuna ri kuus o no
malaan sena saxa mataa ina
kuus fatuxai ti kavai.”
29 E nane fin fulan nari, “E
nami xa, mi lamon malaafaa
sega? Nenia nase!?”
E na Pita a sui a fiaian sina
malaan, “Nano, no Mataa
Failai sina Piran, na Krais!”
30 E na Yesus a pebukan
nari o ri muneta kuus
famatavas pana isina lunai.
31 E nane tangpat pana
fapiti nari o a Natuna Mataa
taa yaas a maana maasaxan:
a mu rabuna taa bilai fasaat
xe sina e mu paamua sina
mu Juda e mu matalava
siri ri taa gigirane e ri taa

punuxe. Taasaxa lamina
yaan talatul i taa tamasiak
fulaa ti la maatan.
32 E nane xuus famatavas
nari. Taasaxa na Pita a xele
xe la xasing e a ferawai xuvul
pana, narie sang mon. Na
Pita a baian a ferawaian si
Yesus e a barase pana.

33 Taasaxa na Yesus a ti
tapuk e xalum a xasano fe-
feng sina e baras na Pita
malaan, “Setan, no paan
patak. Pita, a xunus ima
pife usi a vilaana sina Piran.
A lalamonan siim a malaan
sena mataa palau mon!”

34 E nane xel faxuvul a
malila xuvul pana mu fefeng
sina e nane xuus nari, “Nase'
ta mataa rao i usiau i taa
ta'ulan a maana mo sina e i
taa yaas a maasaxan sina e i
taa usiau.
35 Senaso nase' ta mataa
rao i tao fatateak a toyan
sina, a toyan sina i taa malit.
E nase' ta mataa aava i taa
punuxan sega o sena Lagasai
Roxo sina Piran, a toyan sina
i taa waan vulai.
36 A so ta roxoyan a mataa
i taa toxane tamo nane taa
toxan a maana mo xapiak
nabe' lapia la xavala e a vo-
vau ina i taa malit? Naak pife
roxo malaan!
37 A so ta mo nabe' lapia a
fexaxaas xena maraan fa'uli
a vovau ina mataa? Piau ta
mo fexaxaas sena.
38 Nase' ta mataa i taa
mangil sega o sena fer-
awaian siak tanin la palou
ina mu rabuna xaves aava
ri taxa usi a vilaana saat,
lavaxa mui a Natuna Piran
i taa mangil sena layaan i taa
savat pana malang molava
sina Piran la palou ina mu
angelo.”

9

1 E nane xuus nari, “Ne
xuus tuunei nami, saxano
rabuna aava ri taxa tigina la
palou itaara tanin, ri taa pife
maat lunai layaan a fatata-
ganan sina Piran taa savat
pana gutan.”

A Xakaaluman I Yesus A Puk
Mt 17:1-13; Lk 9:28-36

2 Lamina yaan pisaxa na
Yesus a xel na Pita, Jems
e na Jon. E narutul sang
mon rutul fe laak xuvul pana
xe laa'ui xuluna put lava e
a xakaaluman ina fepuk la
matarutul.
3 A marapi sina a savat
pasak paaliu e a rarapak
faagut. Piau ta mataa fex-
axaas sena ruk fararapak a
marapi malaan.
4 E na Ilaija, saxa matalava
ina kuus fatuxai ti kavai xu-
vul pa Moses aava paamua
lava sina mu Juda, re savat si
Yesus e rutul taxa ferawai.
5 E na Pita a xukulai, “Ai
Memai, nemaatul taxa waan,
a roxo naak maatul taa vesan
a sawat talatul xamutul; saxa
xaanum, saxa xa Ilaija e saxa
xa Moses.”
6 Nane xukulai malaan
senaso rutul mataut paaliu
e rutul pife texaas o rutul taa
kuus panaso.
7 E mui a vata a savat xu-
luri e a ling a ferawai ti lana
vata, a kuus malaan, “Nabe'
ve a Lak Siak! Mi taa langai
sina.”
8 E rutul kaalum xolai e
piau ta saxa mataa fulaa taxa

waan. Na Yesus sang mon
taxa tigina.
9 Layaan ri taxa sivi ti
laaˈui xuluna put nane xuus
faagutan narutul o rutul taa
pife kuusan xolan a mo rutul
fo xalume fefexaxaas sena
yaan a Natuna Mataa i taa to
faˈulaa ti la maatan.
10 E voxo rutul usi a vubux-
anan sina taasaxa la palou
irutul, rutul taxa lo ferawai
pana malasuf ina ‘to faˈulaa
ti la maatan.’
11 E mui rutul fine pana
saxa mo, rutul kuus malaan,
“Senasou a rabuna aava ri
masam sena xakalayan ti
kavai, ri kuus o na Ilaija i
taa savat paamuin a Mataa
Failai sina Piran?”
12 E nane xuus narutul,
“Na Ilaija i taa savat paa-
mua xena faigotan a vepen
sina Mataa Failai. Taasaxa
a xakalayan sena Natuna
Mataa a kuus sait o a mu
rabuna ri taa vil pengane e ri
taa pife suai sena. Mutul la-
mon malaafaa pana ferawa-
ian aanabeˈ?
13 Taasaxa, ne xuus nami
na Ilaija fo savat xong e a mu
rabuna ri fo bilai fasaat xe
sina malaan sena xakalayan
ti kavai fo kuus.” (Nane taxa
ferawai se Jon ina Fasufan.)

A Lak Tomexaan Aava Po
Mt 7:14-23; Lk 9:37-45

14 Layaan ri savat fulaa
pe sina xasano fefeng, a
malila taxa waan fakaliuan
nari e saxano rabuna aava
ri masam pana vuputkai si
Moses ri taxa fetok xuvul
pari.
15 Layaan a malila aave
ri xalum na Yesus ri ipul
marasaxa e ri fala fataapus
xe sina xena fasusuie.
16 E nane fin a mu fefeng
sina, “Mi taxa fetoxan a so?”
17 A saxa mataa ti lana
malila a sui a fiaian sina,
“Mataa ina Fepitaa, ne lisan-
maan a lak siak xe siim. A
vovau saat a vawe e nane
pife fexaxaas sena ferawai.
18 E saxano yaan a vovau
saat i taa tapine xe lapia e
a vuvusen fuuna savat ti la
valana e a faxakengat a fana
e tana tateak saxa. E ne nung
a mu fefeng siim o ri taa
vil tapin a vovau saat aave
taasaxa ri pife fexaxaas.”
19 E na Yesus a xuus a
mu rabuna malaan, “Nami
xapiak, mi taxa lo vungut
lunai! Ne taa taagul xuvul
pami pana yaan talavisan?
Ne taa fapiti nami malaafaa?
Siakmaan a lak xe siak!”
20 E ri lisan a lak xe sina e
layaan nane xalum na Yesus
nane poxo marasaxa xe lapia
e radakui faagut e sapul xo-
lai e a vuvusen a savat ti la
valana.
21 E na Yesus a fin na
tamana, “A mariaas talav-
isan a mo aanabeˈ taxa lo
savat?”
E tamana lak a sui a fiaian
sina, “A savat la modaxan
sina xa.
22 Faaxaves fo tapin falaxe
xe lana fata e xe lana raarum
xena punuxe. Tamo no fex-
axaas sena xavang nemaam
lavaxa, muluk nemaam e
no xavang nemaam mon-
aboxo.”
23 E na Yesus a xuuse,
“Piau, nano fatak no fexax-
aas! A mataa pana namka-
ian tateak a fexaxaas sena vil
a maana mo xapiak.”

24 E tamana lak a xukulai faagut e kuus malaan, “A namkaian siak i taa tateak tamo no taa xavangau.”

25 Na Yesus a xalum a malila ri taxa faxuvul fataapus maan e nane baras a vovau saat aava vao a lak aave, a kuus malaan, “Nano, no vovau po e vaang, ne xuus nano, no taˈulan a lak aanabeˈ e muneta vawe fulaa.”

26 E a vovau saat a xukulai faagut e vil faradakui faagutan a lak e a taˈulane. E a lak xo, a mati malaan sena fo maat. E a rabuna xaves ri kuus o fo maat xo.

27 Taasaxa na Yesus a siak a mana e yuuf fatigineie e nane tigina faroxo fulaa.

28 Mui layaan na Yesus a laak lana lifu, a mu fefeng ri fine, “Senasou maam pife fexaxaas sena gei tapin a vovau saat aave?”

29 Nane sui a fiaian siri, “A fenungan sang mon a fexaxaas sena gei tapin a buk vovau saat malaanabeˈ.”

Na Yesus A Ferawai Fulaa Pana Maatan Sina

30 E nari, ri taˈulan a bina pave e ri sangas xe pe Galili taasaxa na Yesus a baian a malila ri taa usie

31 senaso nane vubuk fapiti a mu fefeng sina. Nane xuus nari malaan, “A Natuna Mataa xo, i taa pet lisanan e a rabuna ri taa punuxe e i taa waan la bina ina maatan fefexaxaas sena yaan talatul. Taasaxa lamina yaan talatul i taa to faˈulaa.”

32 A mu fefeng ri vungut sena fufuna ferawaian sina taasaxa ri mataut sena fine pana.

Naseˈ A Matalava?
Mt 18:1-5; Lk 9:46-48

33 E nari, ri savat pe Kapanam e layaan ri laak lana saxa lifu nane fin nari, “A so ta mo mi taxa fegagelai pana la fena sangasan sitaara?”

34 Taasaxa ri pife sui a fiaian sina senaso ri fo fegagelai o naseˈ ta fefeng a pelalava la palou iri.

35 E nane nai e xel faxuvul a mu yaamut e xuus nari, “Naseˈ ta mataa rao i paamua, lavaxa i taa fasivi nane e i tafe savat sisiak sina maana xasano rabuna.”

36 E nane tao fatiginei a saxa lak la palou iri, a yote e xuus nari,

37 “Naseˈ ta mataa i taa xavang a lak malaan sena lak aanabeˈ lana isaak, lavaxa nane taxa xavangau. E naseˈ ta mataa a vubuxan xasingitau, nane pife vubuxan xasingitau sang mon taasaxa i taxa vubuxan xasingit vaxa a saxa aava fengau.”

A Mu Xaiyaas E Mu Fesing
Lk 9:49-50

38 E na Jon, na ti Jems, a xuuse, “Mataa ina Fepitaa, maam xalum a saxa mataa i taxa gei tapin a vovau saat lana isaam e maam pebukane senaso nane pife usi nano xuvul pamaam.”

39 E na Yesus a xuus nari, “Muta pebukane. Senaso tamo saxa mataa i taa vil a faisok malaan lana isaak, nane pife fexaxaas sena ferawai fasaat sega lumui.

40 Senaso naseˈ pife tisui netaara, i taxa tigina xuvul pataara.

41 E nase' ta mataa i taa
tavai a saxa la palou imi
pana raarum marafut senaso
mi usiau, na Krais, a mataa
aave i taa siak tuunei a
sepirigus xana.

42 "Tamo ta saxa mataa
i taa paamuian a saxano
mataa o lak malaan sena lak
aanabe' talo i taa pife langai
a ferawaian siak, lavaxa a
roxo naak i taa pis fatofan
a faat molava la kolumana
e i taa tapin faduian pe la
laman. (A fakasanaman sina
Piran a faagut paaliu sena
xaraxan aave.)

43 Tamo a maam a pasak
fatateak lana fulung si Setan,
lavaxa patal tapine. Senaso
a roxo no taa waan pana
ma saxa lana bina sina Pi-
ran sena waanan pana ma
taragua lana fata aava taxa
raam vulai e pi ta taxapusan
ina.

44 Pe la bina aave, a xunus
ina mataa i taa pife maat e
a fata ina fakasanaman i taa
raam vulai, vulai.

45 Tamo a kaam a pasak
fatateak lana fulung si Setan,
lavaxa patal tapine senaso
a roxo pana ka saxa pe la
bina sina Piran sena waanan
pana ka taragua lana fata
aava taxa raam vulai e pi ta
taxapusan ina.

46 Pe la bina aave, a xunus
ina mataa taa pife maat e a
fata ina fakasanaman i taa
raam vulai, vulai.

47 E tamo a xasa pamataam
i taa vil fapoxoi nano, lavaxa
put tapine. A roxo pana
laaxan xe lana bina sina Pi-
ran pana mata saxa sena
duian xe lana fata aava pi
ta taxapusan ina pana mata
taragua.

48 Pe la bina aave,
a xunus ina mataa taa pife
maat e a fata ina
fakasanaman i taa
raam vulai, vulai. *Ais
66:24*

49 A mu Juda ri fuuna timin
a sol xuluna mu tatavai siri
xena kai tapin a lalosaat ina.
E malaan sena sol a mu la-
gafan taa savat la toyan sina
mu rabuna xena kai tapin a
lalosaat siri.

50 A sol a mo roxo taasaxa
tamo a xakaarixan ina i taa
taxapus malaafaa mi taa vil
faxakaarik fulane? Lavaxa,
mi taa toxan a sol la toyan
simi e a luaian la palou imi.

10

*A Fiaian Pana Tamaian
Mt 19:1-9; Lk 16:18*

1 E na Yesus a tamasiak pe
Kapanam e fe paan xe pul
Judia, e mui ri sivi xe paa la
Raarum Jordan. E a malila ri
maa savat fulaa sina pave e
nane fapiti fulan nari.

2 E saxano Ferasi ri maa
savat sina senaso ri vubuk
tafange pana saxa vuputkai
sina mu Juda. E voxo ri fine,
"A roxo tamo a saxa mataa
i taa ta'ulan tapin a tefin
sina?"

3 E na Yesus a fin nari,
"Lana vuputkai si Moses a
kuus malaafaa?"

4 E ri sui a fiaian sina
malaan, "Na Moses a kuus
turoxo pana mataa i taa xalei
a lagasai ina fataxapin a
tamaian sire. E a fexaxaas
sena feng fa'uli na naasana
xe la pabung sina."

5 E na Yesus a xuus nari,
“Na Moses a xalei malaane
senaso a xunus imi a tateak
malaan sena mu bumi.
6 Taasaxa la tangpat, a Pi-
ran a vesan a mataa e a tefin
e re waan faxuvul.
7 E voxo a mataa i taa
ta'ulan a lifu si ninana e
tamana
8 e nane e a tefin sina re taa
waan faxuvul malaan sena
saxa. Re taa pife waan fepa-
tok e a Piran i taa kat nare
malaan se' re saxa mon.
9 E voxo a so ta mo a Piran
fo vil faxuvule, a pife fexax-
aas sen' ta saxa mataa taa vil
fepatoxan fulane.”
10 Mui fulaa lana lifu, a mu
fefeng ri fine pana ferawaian
aanabe'.
11 E nane xuus nari,
“Nase' i taa ta'ulan tapin
na naasana e mui a tamai
sina saxa tefin patak, i taxa
kawaasan na naasana lana
vilaana ina tamaian.
12 E tamo ta saxa tefin i taa
ta'ulan tapin na lavana e mui
a tamai sina saxa tomexaan
patak, nane sait vaxa, i taxa
kawaasan na lavana lana vi-
laana ina tamaian.”

Na Yesus Xuvul Pana Mu Rafulak
Mt 19:13-15; Lk 18:15-17

13 E a mu rabuna ri savat
pana mu rafulak siri xe si
Yesus senaso ri vubuk i taa
tao faroxoi nari. Taasaxa mu
fefeng si Yesus ri marala e ri
tivotan nari.
14 Layaan na Yesus a xalum
a mu fefeng sina ri taxa vil
malaane nane a maraleian
nari e xuus nari malaan,
“Siakmaan a mu rafulak xe
siak. Muta tivotan nari! Ri
taxa waan lana fatataganan
sina Piran.
15 Tuuna paaliu ne xuus
nami, nase' ta mataa i taa
pife lamon pana laak lana fa-
tataganan sina Piran malaan
sena mu rafulak aanabe', i
taa pife laak lana.”
16 E nane xel a mu rafu-
lak xe sina e yot nari e tao
faroxoi nari. E nane fenung
xe sina Piran o i taa tavai
a rafulak aanabe' pana rox-
oyan.

A Fiaian Pana Toyan Vulai
Mt 19:16-30; Lk 18:18-30

17 Layaan na Yesus tang-
pat pana sangas fulaa a saxa
mataa a falamaan xe sina e
maa turung la nona e fine,
“Mataa roxo ina Fepitaa, ne
taa vil a so xena siaxaana
toyan vulai xe vulai?”
18 E na Yesus a sui a fer-
awaian sina malaan, “Sena-
sou no xaliau pana mataa
roxo? Piau ta saxa mataa
fe roxo, a Piran sang mon a
roxo!
19 Nano, no texaas sena mu
vuputkai si Moses:

Muneta punuk a mataa
Muneta xaakaam sox-
otan a tefin sina xasa
mataa
Muneta fenau
Muneta kawaasan a
isina saxa mataa
Muneta bitaana mataa
Suai se ninaam e
tamaam” *Tln 20:12-16;*
Vpt 5:16-20

20 E nane xuus na Yesus,
“Ne fo faxa'usi a maana vi-
laana aanabe' ti la yaan ne
taxa lak modak.”
21 E na Yesus a xalume e
vubuxane e xuuse, “No taa
vil a saxa mo lunai; falet e
no fe faasot pana maana mo
xapiak siim e no taa tavai a

mu valagof pana fafanaian
xapiak siim. E mui filimaan
xe siak e no usiau. Tamo no
taa vil malaane no taa toxan
a maana mo xaves laa'ui la
bina sina Piran."
22 Layaan a mataa aanabe'
a langai a ferawaian si Yesus
a vilauna kanamsaat paaliu
senaso nane toxan a maana
mo xaves e maana xavala
sait. E voxo nane falet pana
mamaxusan molava paaliu.
23 E na Yesus a kaalum xo-
lai e a xuus a mu fefeng sina,
"A lagaf paaliu xana mataa
aava toxan a fafanaian xaves
xena laak lana fatataganan
sina Piran."
24 E a mu fefeng sina ri
ipul pana ferawaian aanabe'
taasaxa na Yesus a sui a fia-
ian siri e kuus fulaa, "Kamu
rafulak, a laaxan xe lana fa-
tataganan sina Piran a mo
lagaf paaliu.
25 Naak a malui sena vio
xena laak la valof ina matana
maiyang sena mataa aava
toxan a fafanaian xaves xena
laak xe lana fatataganan sina
Piran."
26 E nari, ri ipul faagut
paaliu e ri fine, "Nase' voxo
fexaxaas sena laak lana fa-
tataganan sina Piran?"
27 E na Yesus a xalum nari
e kuus, "A mataa sang mon
pife fexaxaas taasaxa xu-
vul pana Piran a maana mo
xapiak a fexaxaas. Senaso
a Piran sang mon a fexax-
aas sena vilaana maana mo
xapiak."
28 E na Pita a kuus malaan,
"Ai, nemaam, maam fo
ta'ulan a maana mo xapiak
simaam e maam taxa usi
nano."
29 E na Yesus a sui a fer-
awaian aanabe', "Ne kuus
tuuna, nase' ta mataa i taa
ta'ulan a lifu sina e i taa
ta'ulan a vasaana o tina o ni-
nana o tamana o mu rafulak
sina e i taa ta'ulan a bina sina
o xavala sina e i taa ta'ulan a
maana mo xapiak soxotau e
xana Lagasai Roxo;
30 a mataa aava vil
malaane, i taa siak a maana
mo xaves paaliu la yaan
aanabe' e vaxa la maana
yaan i taa filimaan sait. I
taa siak a maana mo malaan
sena mu lifu e fetinan
e fevasaanan, e tauna e
rafulak, e xavala xena uma.
I taa siak a maasaxan sait
xuvul pana xasano mo roxo
senaso saxano rabuna ri taa
vil pengan a mataa aave.
Taasaxa lumui lana yaan
fa'ui i taa siak a toyan vulai.
31 Taasaxa nari aava ri taxa
waan paamua naboxo, lu-
mui ri taa waan lana fa-
taxapiak ina xakatan."

*Na Yesus A Kuusan Fasa-
vat A Vilaana I Taa Savat
Sena*

Mt 20:17-19; Lk 18:31-33

32 Layaan na Yesus e a mu
fefeng sina, ri taxa laak xe
kol Jerusalem nane ve taxa
sangas paamuin nari. E a
mu fefeng ri ipul pana vi-
laana aanabe' e nari lam-
ina mu fefeng ri mimilisaat
e ri mataut. E voxo nane
xel patak a mu yaamut sina
e xuus fatexaas nari fulaa
pana so ta mo i taa savat
sena.
33 Nane xuus nari malaan,
"Mi langai. Layaan taara
taa laak saa xe Jerusalem
a mu rabuna ri taa yot a
Natuna Mataa e ri taa lisane

xe sina mu paamua ina fax-
atangaana lotu. E nari, ri taa
sei pana punuxaana e ri taa
lisane xe sina paamua sina
mu Rom.
34 A mu rabuna ina rawen
ti Rom ri taa fesuaxane e ri
taa xanuse. Ri taa sipe e ri
taa punuxe. Taasaxa lamina
yaan talatul i taa to fa'ulaa."

A Fiaian Si Jems Nare Jon
Mt 20:20-28

35 E a ro lak si Sebedi, na
Jems nare Jon re savat si
Yesus e re xuuse, "Mataa ina
Fepitaa, maame vubuk o no
taa vil a mo aava maame taa
fin nano pana."
36 E nane xuus nare
malaan, "Me vubuk ne taa
vil a so xaame?"
37 E re fenung malaan,
"Maame vubuk o maame
taa nai la vena nai Piranan
siim xuvul pama, saxa la pa-
muaan e saxa la paxaiya."
38 Taasaxa na Yesus a xuus
nare, "Name, me pife texaas
sena so ta mo me taxa fiai
pana. Me fexaxaas sena siak
a maasaxan ne taa siaxe? O
me fexaxaas vaxa sena siak
a maxarafan ne taa siaxe?"
39 E re kuus malaan, "Ne-
maame, maame fexaxaas." E
na Yesus a xuus nare, "A
maasaxan aava ne taa siaxe,
name sait, me taa siaxe. E a
maxarafan aava ne taa siaxe,
name sait, me taa siaxe.
40 Taasaxa pife faisok
siak xena kuus turoxo pana
nobina ina naian sime.
Na Tamaang sang mon a
fexaxaas xena faigotan a
vepen xana mataa."
41 Layaan a xasano yaamut
sangafilu ri langai sena mo
aanabe', ri kasalan na Jems
nare Jon.
42 E na Yesus a xel faxuvul
nari xapiak e xuus nari, "Mi
texaas sena vilaana sina sax-
ano memai sina rabuna, ri pi
lalamon sena rabuna siri. E
mu matalava sait ri taxa siak
fati mon a isiri saxa saxa.
43 Taasaxa semi, i taa piau!
Nase' rao i taa siak a isin lava
la palou imi i taa vil fasivie xe
lapia.
44 E nase' rao i taa tigina
paamua semi i taa sisiak simi
xapiak
45 senaso a Natuna Mataa
pife savat talo a rabuna taa
sisiak sina, piau! Nane sa-
vat xena xavang a rabuna
e xena tavai a malila pana
toyan sina. A maatan sina
i taa faroxoi a mu rabuna
xapiak."

Na Yesus Nare Baatimeas
Mt 20:29-34; Lk 18:35-43

46 E na Yesus xuvul pana
mu fefeng xo ri fe savat pe
Jeriko. E layaan ri ta'ulan
na Jeriko xena laak xe kol
Jerusalem a malila ri falet
xuvul pari. E saxa mataa piif,
a isina na Baatimeas a lak
si Timeas, i taxa nai fenung
pana faat la itina salan.
47 Layaan na Baatimeas a
langai o na Yesus ti Nasaret
taxa filimaan faasilak, nane
xukulai faagut malaan, "Ai,
Yesus, Lak si Devit, mu-
luxau!"
48 E a rabuna xaves ri
pebukane o i taa nai kasam.
Taasaxa nane pe xukulai
faagut fulaa saa malaan, "Ai,
Lak si Devit, muluxau!"

49 E na Yesus a tigina e
kuus, “Xelmaane.”
E a rabuna ri xele e ri xu-
use, “Faamamaas, tamasiak,
senaso nane taxa xel nano.”
50 E a mataa piif aave a
tapin a marapi ina vupungan
sina e tamasiak fataapus e
falet xe si Yesus.
51 E na Yesus a fine,
“No vubuk ne taa vil a so
xaanum?”
E a mataa piif a xuuse, “Ai,
matalava ne vubuk kaalum
fulaa.”
52 E na Yesus a ferawai xe
sina, “Falet, a namkaian siim
fo vil faroxoi nano.” E a
mataa aave a fexaxaas sena
kaalum e nane usi na Yesus.

11

La Sande Fataxapiak Pe Jerusalem

Mt 21:1-9; Lk 19:29-38; Jn 12:12-15

1 La fena sangasan siri xe
Jerusalem, faasilak a ro bina
Betani e Betfas, la xasing ina
Put Pana mu Wai Olif, na
Yesus a feng paamuin a ro
fefeng taragua.
2 E nane xuus nare malaan,
“Falet xe la bina aapave e
layaan me taa savat lana me
taa xalum a fomirak ‘donki’
aava ri pi nanai xuluna lu-
nai. Muluse e me lisan-
maane.
3 E tamo saxa mataa i
taa fin name malaan, ‘Xe-
naso me taxa siak a ‘donki’
aamove?’ Me taa sui a fiaian
malaan, ‘A Memai a vubux-
ane e mui i taa lisan faˈulie
xe nabeˈ.”
4 E nare, re falet e re tin-
gin a fomirak ‘donki’ aave a
palei fatian pe la salan faasi-
lak la matana lifu e re mu-
luse.
5 E saxano rabuna aava
ri taxa tigina faasilak, ri fin
nare, “Ai, me taxa mulus a
‘donki’ xenaso?”
6 E re xuus nari malaan
se Yesus fo xuus nare e a
rabuna ri kuus turoxo e ri
feng nare pana.
7 E ro fefeng re lisan a
‘donki’ xe si Yesus e re timin
a marapi sire xuluna ‘donki’
e na Yesus a nai xuluna.
8 E a rabuna xaves ri sului
a marapi siri pe la salan e
xasano rabuna ri siak a rax-
ana wai pana paxana aava ri
fo siaxe pe lalatan e ri timine
la salan.
9 E a mu rabuna ri san-
gas paamua e lumui la mi
Yesus e ri taxa xukulai faagut
malaan,
“Hosaana! Faamamaas
pana mataa i taa siak
fati a isina Piran.
10 Faamamaas sena fa-
tataganan malaan se butaara
Devit i taa savat xo. Hosaana,
laaˈui la xunavata!”
11 E nane laak xe pe
Jerusalem e falet xe la tang
lifu lotu sina mu Juda. E
na Yesus xuvul pana mu
rabuna, ri laak lana e ri
sangas kaalum xolai. E mui
na Yesus e mu fefeng sina
ri ulaa xe Betani senaso
faasilak a bina i suk.

*Saxa Yaan Lamina Sa-
vatan Sina*

Mt 21:12-22; Lk 19:45-47; Jn 2:13-16

12 A yaan saxa lumui la
paanen, ri taˈulan a bina Be-
tani rao ri taa ulaa fulaa xe

Jerusalem e na Yesus xo, a
lagai.
13 E nane xalum a wai
malaan sena xakaap a toxan
a paxana xaves. E nane
falet xe pave rao i taa murul
a xalana. Taasaxa layaan
nane fe savat pe la funa
wai e xalume, piau ta xalana
senaso pife yaan ina fuaian
sina lunai.
14 E nane faraweie malaan,
“A rabuna taa pife fangan
sema fulaa!” E mu fefeng ri
langaie.
15 E mui ri savat pe
Jerusalem e ri laak lana tang
lifu lotu pave. E na Yesus
a xup tapin a mu rabuna
aava ri taxa faasot pana mu
bulmakau e sipsip lana lifu
lotu. E nane puk tapin a mu
ivin sina rabuna aava ri taxa
fesoxulai pana maana buk
faat ina maraanan o ri taxa
faasot pana mu maanu.
16 E nane ti votan a rabuna
rao ri muta yaas falak a
maana mo xena faasot lana
nobina ina lifu lotu.
17 E nane fasei nari, a kuus
malaan, “A Xakalayan sina
Piran a kuus malaan, bo?
‘A lifu siak i taa waan a
lifu ina fenungan
siak xana mu rabuna
xapiak.’ *Ais 56:7*
Taasaxa nami, mi fo vile
malaan sena nobina ina fe-
nauan.”
18 A mu matalava sina
rabuna aava ri faisok lana
lifu lotu e mu rabuna
aava ri masam pana mu
vuputkai siri, ri langai a
ferawaian sina e ri lalamon
pana punuxaana taasaxa
ri mataut se Yesus e sena
rabuna vaxa, senaso a
rabuna xo, ri ipul pana
fepitaian sina.
19 E la maana leaaf na
Yesus e mu fefeng sina ri
fuuna ta'ulan Jerusalem e ri
ulaa xe pe la bina Betani.

A Fepitaian Sina La Fataraguiaana Yaan

20 La paanen lolof ri falet
fulaa xe Jerusalem e ri xalum
a wai aava na Yesus fo kuus
fatutule. A wai naang fo
maiyang ti la xarei ina xe
laa'ui.
21 E na Pita a lamon fa'uli
a ferawaian si Yesus e xuuse,
“Mataa ina Fepitaa, kaalum,
a wai aava no fo fatutule,
pevoxo, fo maiyang xo.”
22 E na Yesus a xuus nari,
“Mi taa namkai faagut pana
Piran.
23 Ne xuus tuunei nami,
tamo ta mataa pana namka-
ian tateak faroxo i taa
farawei a put aanabe'
malaan, ‘Falet e lalaas du xe
pe la laman’ e a put i taa vile.
Nase' ta mataa rao i taa vil
malaane, tamo i taa namkai
faagut pana, a vubuxanan
sina i taa savat.
24 E voxo ne xuus nami
layaan mi taa fenung xe sina
Piran mi taa namkai faagut
sena mo aava mi fenung
pana e i taa savat.
25 E fulaa, layaan mi taxa
fenung xe sina Piran mi taa
lamon tapin a mu vilaana
saat aava xasano rabuna ri
fo vile xe simi talo a Piran
vaxa i taa lamon tapin a vi-
laana saat simi.
26 [Taasaxa tamo mi pife
lamon tapin a vilaana saat
sina xasano rabuna, lavaxa
na Tamami pe laa'ui, i taa

pife lamon tapin a vilaana
saat simi.”]

A Vepen Si Yesus
Mt 21:23-27; Lk 20:1-8

27 E ri savat fulaa pe
Jerusalem e ri laak pe lana
tang lifu lotu. E mu paamua
ina lotu e mu rabuna aava ri
masam pana mu vuputkai e
mu matalava sina mu Juda,
nari xapiak, ri filimaan xe
sina
28 e ri fine, “No taxa vil
a faisok siim lapaana isin
sise'? Nase' tavai nano pana
gutan xena faisok malaan?”

29 E na Yesus a xuus nari,
“Paamua ne taa fin nami
pana fiaian saxa e layaan
mi suie ne taa xuus nami o
ne taxa faisok lapaana gutan
sise'.
30 A fiaian siak a malaan:
A faisok ina fasufan aava na
Jon fo vile, a mo sina Piran ti
laa'ui o mo sina mataa mon?
Mi xuusau!”

31 E nari, ri ferawai faxu-
vul e ri kuus malaan, “Tamo
taara taa kuus ‘ti laa'ui’ nane
i tamaa kuus: ‘Lavaxa, sena-
sou mi pife namkai sena?’
32 Taasaxa, taara mataut
xena xuuse, o sina mataa
mon.” Ri taxa mataut senaso
a rabuna, ri taxa lamon se
Jon o nane a mataa ina kuus
fatuxai tuuna.

33 Pevoxo, ri sui a fiaian
si Yesus malaan, “Nemaam,
maam vungut.” E na Yesus
a xuus nari, “Lavaxa, ne taa
pife xuus fatexaas nami sait
pana gutan nenia, ne taxa
faisok lapaana.”

12

Ferawaian Paap Pana Uma Wain
Mt 21:33-46; Lk 20:9-19

1 E na Yesus a tangpat
pana ferawai xe sina mu
matalava pana ferawaian
paap malaan: “Saxa mataa
a xapis a uma wain e
fakaliuane pana vaafa faat.
E nane xaf a vaa'ul lapaana
nobina ina paamimitaana
xalana wain. E nane vesan
a lifu modus faasilak la
tana uma. Taasaxa nane
pife waan pave. Nane xuus
fatexaas a xasano rabuna
rao ri taa faxatang a uma
aave e ri taa lisan a saxano
wain ri vesane xe sina lumui
xena maraan a uma sina. E
nane xo falet xe pe lasuun.

2 Layaan a mu xalana wain
ri fo matoxol a mataa aave,
a feng a saxa sisiak sina xe
la uma talo a mu rabuna aa-
pave ri taa tavaie pana wain.
3 Taasaxa mu rabuna ina
faxatangaana uma ri fesi-
pane e ri feng fa'ulie.
4 E fulaa a mataa aave, a
feng a xasa sisiak xe siri.
E nari, ri sip pengane la
putuna e ri famangile pana
xasano vilaana saat.
5 E a mataa aave, a feng
a saxa sisiak fulaa e ri sip
punuxe. Lumui nane feng a
saxano sisiak fulaa taasaxa
rabuna pave la uma, ri sip a
saxanofuna e ri ngaapunuk
xasanofuna.
6 La fataxapiak, senaso
piau ta sisiak fulaa, nane
feng a lak tomexaan sina
aava nane vubuxan xasin-
gite. A mataa aave a lamon

malaan, ‘Tuuna naak ri taa
suai sena lak siak.’
7 Taasaxa mu rabuna ina
faxatangaana uma, ri fex-
uus la palou iri, ‘Ai, a lak
sina naboxo, tamo taara taa
punuxe, a uma aanabeˈ i taa
xataara, bo?’
8 E ri yot a lak sina mataa
e ri punuxe e ri tapine xe pe
lamina uma.
9 A mataa aave i taa vil a
so? I taa savat pe la uma e
i taa sip punuk a mu rabuna
aapave e mui i taa xel a
xasano rabuna xena faxatan-
gaana uma sina.”
10 Na Yesus a fin nari, “Mi
pife xalum a xakalayan aava
kuus malaan, bo?
‘A faat aava mu rabuna ri bai
vesan a lifu pana,
a faat naang, a savat
xaaxaak mata ina lifu,
a faat pana faisok
molava paaliu.
11 A faisok aanabeˈ a savat
sina Piran.
E a faisok sina, taara taa
ipulane.” *Yng*
118:22-23
12 A mu matalava ri langai
si Yesus e ri texaas o nane
taxa ferawai paap seri e ri
vubuk yote taasaxa ri mataut
sena malila aava ri taxa ti
langaie. E voxo a mu mata-
lava aave ri tamasiak e ri
falet.

A Fiaian Pana Taakis
Mt 22:15-22; Lk 20:20-26

13 Lumui a mu matalava
sina mu Juda, ri feng a sax-
anu Ferasi e saxanu tuvaat
si Herot xe si Yesus senaso
ri vubuk o i taa faasaal pana
ferawaian sina.
14 Ri savat sina e ri fiai
malaan, “Mataa ina Fepitaa,
maam texaas o no kuus tu-
una vulai e no pife mataut
sena mataa e voxo no fepitaa
tuuna pana ferawaian sina
Piran sang mon. Lavaxa,
no lamon malaafaa? A roxo
maam taa tavai a Paamua
sina mu Rom pana taakis o
piau?
15 Maam taa maraan a
taakis sina o piau?”

Taasaxa na Yesus a texaas
o ri taxa bite e xuus nari,
“Senasou mi taxa tafangau?
Tamo toxan a faat move,
siakmaane.”
16 E ri siak a saxa e ri
tavai na Yesus pana. E nane
fin nari malaan, “A xax-
aalua siseˈ e a xakalayan siseˈ
nabeˈ taxa waan xuluna faat
aanabeˈ?”

E ri sui a ferawaian sina
o a xaxaalua e xakalayan si
Sisaa, a paamua ti Rom.

17 E na Yesus a xuus nari,
“Lavaxa, tavai a Paamua ti
Rom pana maana mo sina
e tavai a Piran laaˈui pana
maana mo sina.” E nari, ri
ipul faagut.

A Fiaian Pana Toyan Ti
Laaˈui
Mt 22:23-33; Lk 20:27-38

18 E saxanu Sedusi (nari
aava ri kuus o piau ta toyan
lamina maatan) ri savat si
Yesus e ri fine malaan,
19 “Mataa ina Fepitaa,
na Moses a xalei a saxa
vuputkai sitaara, a kala
malaan, ‘Tamo ta mataa
i taa maat e na naasana
taxa waan pana piau ta lak,
lavaxa na tina mataa aava fo
maat i taa tamai sina tefin
aave xena fasavataana mu
rafulak xa tina.’

20 Voxo, a matafetinan ve ri
pisiguak, ri taxa waan e saxa,
a lak tuaan, a tamai e maat
taasaxa nare, re piau ta lak.
21 E mui a saxa tina ti lam-
ina a tamai sina tefin aave e
nane sait a maat e piau ta lak.
E saxa fulaa a malaan sait.
22 E nari pisiguak xapiak ri
tamai sina tefin aanabeˈ e ri
maat pana piau ta lak. E mui
a tefin sait a maat.
23 Lavaxa, layaan a Piran i
taa fatatoi a mu rabuna fu-
laa, a tefin aave i taa waan
na naasaseˈ senaso nane fo
tamai siri xapiak?”
24 E na Yesus a xuus nari,
“Naak mi vungut, senaso mi
pife texaas sena ferawaian
sina Piran e mi vungut sena
gutan sina.
25 Layaan a Piran i taa fata-
toi a mu rabuna fulaa ri taa
pife tamai e ri taa pife vubuk
siak a tefin o tomexaan. Ri
taa waan malaan sena mu
angelo ti laaˈui.
26 Taasaxa lamon fulaa
pana toyan ti la maatan
siri. Nami, mi pife texaas
sena xakalayan si Moses
pana xuuskuus ina latan
taxa raam e a Piran a xuus
fatexaase malaan, “Nenia,
ne Piran si Abrahem e si
Aisaak e si Yaakop.”
27 E voxo a Piran pife Piran
sina mamaat, piau! Nane ve
a Piran sina mu rabuna to.
Naak mi fo milung faagut.”

A Fiaian Pana So Ta Vuputkai A Molava
Mt 22:34-40

28 E saxa mataa aava
masam sena mu vuputkai si
Moses a savat e nane langai a
ferawaian siri e nane texaas
o na Yesus fo sui faroxoi
a maana ferawaian siri. E
nane fin na Yesus malaan,
“A so ta vuputkai a fufuna
maana vuputkai xapiak?”
29 E na Yesus a xuuse,
“Langaiau nami Israel. A
vuputkai paamua a malaan,
‘A Piran, a Matalava sitaara,
a Piran saxa mon.
30 E nami, mi taa usie e suai
sena vilaana sina pana vi-
lau xapiak simi, pana xunus
imi xapiak, lana lalamonan
xapiak simi e pana maana
gutan xapiak simi. *Vpt 6:4-5*
31 E fulaa, a fataraguiaana
vuputkai a malaan, “Mi taa
vubuxan a xasano rabuna
malaan seˈ mi vubuxan nami
xa. Piau ta vuputkai molava
sere.” *Vlp 19:18*
32 E a mataa aave a xuuse,
“Ai, tuuna paaliu Mataa ina
Fepitaa. No kuus tuuna o a
Piran a saxa paamua e piau
ta saxa malaan sena.
33 E taara taa suai sena
pana xunus itaara xapiak
e pana masaman xapiak e
pana maana gutan sitaara.
E taara taa vubuxan a xas-
ano rabuna sait. A vilaana
aanabeˈ a molava sena mu
tatavaian xana Piran e mu
falfaalan sait.”
34 Na Yesus a texaas o nane
ferawai faroxo e a xuuse,
“No taxa xaveak masam a
vilaana ina fatataganan sina
Piran.” E mui xo, a mu mata-
lava ri mataut sena tafang
fulane.

Na Krais A Lak Siseˈ?
Mt 22:41-46; Mt 23:1-7; Lk 20:41-47

35 Lumui, la tang lifu lotu,
na Yesus a fapiti a malila e a
fiai malaan, “Senasou a mu
rabuna aava ri masam pana

xakalayan ti kavai ri kuus o a
Mataa Failai ve a lak si Devit?
36 Na Devit sang a ferawai
lapaana Vovau Xaradak:
‘A Piran a kuus xe sina
Memai siak: no nai su'
la pamuaan siak fefex-
axaas a yaan ne timin
a mu xaiyaas siim la-
paana kaam.’ *Yng*
110:1
37 E na Devit xo a xali
a Mataa Failai pana Memai
sina e malaafaa a Mataa
Failai a fexaxaas sena waan
a natu Devit?” E a rabuna ri
faamamaas pana ferawaian
sina.
38 E fulaa nane fapiti nari
malaan, “Faxatang! Xalum a
vilaana sina mu rabuna aava
ri fepitaa pana mu vuputkai
taasaxa muta pok nari. Ri
vubuk sangas lana marapi
modus siri e ri vubuk siak a
suaian lava pe la nobina ina
faxuvulan.
39 E ri vubuk nai paamua
la nobina sina matalava lana
lifu ina faxuvulan e pe lana
fenamo.
40 E nari, ri siak palou
a mu lifu sina lutefin aava
tomexaan siri fo maat. E ri
fenung xe sina Piran pana
fenungan modus paaliu talo
rabuna taa suai seri. A buk
rabuna aanabe' a Piran i
taa tavai nari pana fakasana-
man molava paaliu.”

A Tatavai Sina Tefin
Nakmaal
Lk 21:1-4
41 E mui nane nai kaalum
faasilak la bina ina tatavai
pana faat lana lifu lotu. E
nane xalum a mu rabuna ri
timin a maana faat lana mo
ina tifiaana. E a mu mata-
lava ri timin a faat xaves.
42 E a saxa tefin nakmaal,
a tomexaan sina fo maat xo,
a savat e tatavai pana toea
taragua mon.
43 E na Yesus a xel a mu fe-
feng sina e xuus nari malaan,
“Ne kuus tuuna paaliu xe
simi, a tefin aapave a tavai a
Piran pana faat molava sena
maana xasano rabuna.
44 Senaso nari, ri toxai
faat xaves taxa waan lunai
taasaxa nane fo timin a faat
xapiak sina e piau ta faat
fulaa taxa waan la tana.

13

A Mu Yaan Ri Taa Savat
Lumui
Mt 24:1-51; Lk 21:5-36
1 Layaan na Yesus a ta'ulan
a tang lifu lotu saxa fe-
feng sina a xuuse, “Mataa
ina Fepitaa, xalum a maana
faat ri molava paaliu. A
maana mu lifu aanabe' ri
roxo sang.”
2 E nane sui a ferawaian
sina malaan, “No xalum a
maana mu lifu lava, bo? Ne
xuus nano o lumui, piau ta
faat saxa i taa waan xuluna
xasa faat. Xasano rabuna
ri taa ngas tapin a mu faat
xapiak aanabe'.”
3 E lumui lamina, layaan
nane taxa nai kaalum fasivi
xe la matana tang lifu lotu ti
pe xuluna Put Olif, a matafe-
tuaan, na Pita narie Endru e
na Jems narie Jon, ri savat
sina e ri fine malaan,
4 “Xuus fatexaas nemaam
o laso ta yaan a maana
mo aanabe' i taa savat e
pana fakalimaanan ina sa-
vatan sina mo aave.”
5 E na Yesus a fapiti nari
e kuus malaan, “Faxatang

semi, ulaa rabuna tamaa bit nami.
6 Lumui a rabuna xaves ri taa savat e ri taa kuus o ri savat lapaana isaak. Ri taa xali nari xa pana isaak, a Mataa Failai, e voxo a rabuna xaves ri taa usi nari.
7 E vaxa layaan mi langai sena mu rawen e maana ferawaian ina rawen, muta mataut. A vilaana malaan ri taa savat taasaxa taxapusan ina maana mo xapiak i taa pife savat lunai.
8 A mu bina ri taa fevis e a mu fatataganan ri taa rawen. E a mara'ulia xaves taa savat la maana mu bina e a yaan ina song taa savat sait. Taasaxa maana mo aave, ri taa savat malaan sena maasaxan sina tefin paamuina luluxan.
9 E nami, mi taa faxatang, senaso xasanu tuvaat ri taa yot lisan nami xe sina rabuna ina tiisan e ri taa sip nami lana lifu ina faxuvulan. E mi taa tigina la nona mu matalava e mu piran sina rabuna sena isaak. E mi taa xuus fatexaas nari paga.
10 Taasaxa paamuina mo aave taa savat, a Lagasai Roxo i taa fepitaianan pe la maana mu bina xapiak.
11 Layaan ri taa yot lisan nami xe sina mu matalava, muta lalamon mimilisaat pana so ta ferawaian mi taa xuus nari pana senaso a Vovau Xaradak i taa fatexaas nami pana so ta ferawaian mi taa kuusane.
12 E la yaan aapave a mu fetinan ri taa yot lisan a tiri e mu fetama ri taa yot lisan a lak siri e mu rafulak ri taa yot lisan a ninari e tamari e ri taa lisan nari xe lana maatan.
13 E nami, a maana rabuna taa baian nami senaso mi paa xolai pana isaak. Taasaxa tamo ta mataa siak i taa tigina fatateak fefexaxaas la yaan fataxapiak, ne taa fakaxupe.”

14 “Layaan mi taa xalum a saxa vilaana mosaat paaliu malaan: a mataa i taxa tigina pe lana Nobina Taap Xasingit (lamon pana e no taa masame), la mu yaan aave a mu rabuna pe Judia ri taa sinuf e ri taa paan fataapus xena fufunai laa'ui xuluna put.
15 E tamo ta mataa i taxa tigina xuluna lifu i muta sivi xe lana xena siak a mo sina, piau! Falet fataapus!
16 E tamo ta mataa i taxa faisok pe lana uma, i muta ulaa xena siak a marapi sina, piau!
17 Muluk a lutefin aava ri tiva e muluk a lutefin aava ri taxa fasus a lak siri lana mu yaan aave.
18 Fenung xe sina Piran pana mu yaan aave ri taa pife savat la mu yaan vutung.
19 A mu yaan aava ri taa savat ve a yaan ina fakasanaman. A yaan saat malaan pife savat paamua ti la yaan ina tangpat e fefexaxaas tanin. E a buk yaan aanabe' i taa pife savat fulaa.
20 Tamo Piran i taa pife faxalif a mu yaan ina fakasanaman aave a mu rabuna xapiak ri taa maat taasaxa Piran a faxalife

senaso nane lalamon pana
mu rabuna tatagan sina.”
21 Pevoxo, tamo ta mataa
i taa xuus nami pana,
‘Xalume, na Krais naboxo!’
o kuus malaan, ‘Nane taxa
waan pave!’ muta langaie.
22 Senaso a mu krais bit
ri taa savat xuvul pana mu
mataa ina xuus fatuxai bit
siri e ri taa vil a maana mo
faˈipul e ri taa vil a maana
buk fakalimaanan aava xena
tafang pana familungaana
mu rabuna tatagan sina Pi-
ran.
23 Taasaxa lalamon faagut
paaliu pana mo aanabeˈ
aava nenia, ne fo xuus
fatexaas nami pana.
24 Lana mu yaan aapave,
lana yaan ina fakasanaman:
‘A ngaas i taa pife lang faagut
e fulun i tafe suk
25 e mu vapara ri taa poxo ti
laaˈui e maana mo faagut pe
laaˈui ri taa radakui.’ *Ais*
13:10, 34:4
26 E mui a rabuna ri taa
xalum a Natuna Mataa, i
taxa filimaan lana vata pana
gutan e malang sina.
27 E i taa feng a mu angelo
e ri taa xel faxuvul a mu
rabuna tatagan sina ti puaa,
ti paa, ti pul, ti kol, ti la mu
bina lasuun xuluna xavala e
ti la mu bina lasuun pe laaˈui.
28 Naboxo lamon pana
ferawaian paap sena nuaa:
layaan a raxana i taxa
fungus, mi texaas o a mu
yaan roxo ri taa savat.
29 E malaan sait, layaan mi
taa xalum a maana mo aava
ne fo xuus nami pana, lavaxa
mi taa texaas o a Natuna
Mataa i taxa waan faasilak, i
taxa tigina lamalei la matana
lifu simi.
30 Tuuna, ne xuus tuunei
nami o a saxano rabuna aan-
abeˈ ri taa pife maat lunai e
maana mo aava ne fo xuus
nami pana, ri taa savat.
31 Pe laaˈui la finavata e
nabeˈ la xavala a maana
mo xapiak ri taa taxapus,
taasaxa ferawaian siak i taa
pife taxapus.
32 Piau ta mataa i taa tex-
aas sena yaan o mariaas a
maana mo aave ri taa sa-
vat. A mu angelo e a Natuna
Mataa sait ri pife texaas. Na
Tamaang sang mon a texaas.
33 Pevoxo, lalamon faagut,
mi taa faxatang vulai senaso
mi pife texaas sena yaan ina
savatan sina.
34 E voxo nami, mi malaan
sena ferawaian paap aan-
abeˈ: saxa mataa a tamasiak
xena ulut e a xuus fatexaas
a mu sisiak sina pana mu
faisok xari saxa saxa. E nane
a fasei a mataa saxa o i taa
faxatang faagut vulai pana
matana lifu.
35 E voxo, faxatang vulai
senaso mi pife texaas sena
yaan a matalava i taa ulaa-
maan xe simi. Mi pife tex-
aas o leaaf paaliu o la xu-
navung o la paanen lolof o la
paanaas.
36 Ulaa i tamaa savat
faˈipul maan e nami, mi taxa
matef.
37 Ne fasei faagutan nami
xapiak, faxatang vulai!”

14

A Vilaana Sina Saxa Tefin
Mt 26:1-16; Lk 22:1-6; Jn
12:1-8

1 La yaan taragua paa-
muina yaan molava sina mu
Juda, a Yaan ina Paaliuan e
a fenamo ina Bret A Piau Ta
Yiis, mu matalava ina lotu
e rabuna ina fepitaa pana
mu vuputkai, ri taxa lo lala-
mon pana so ta vilaana ri taa
vil kasame xena yotaan na
Yesus e punuxaana.
2 E ri kuus malaan, “La
fena fenamo piau! Senaso a
malila ri tamaa marala e ri
taa fevis.”
3 La yaan naang ve, na
Yesus taxa waan pe Betani
lana lifu si Saimon aava tana
tamu tapak. E layaan nari
xapiak, ri taxa mati fafan-
gan, saxa tefin a savat pana
fomirak ‘botol’ pana mo lalas
aava musung ina roxo paaliu
e a mamareiai ina molava
temasaat. Ri xali a mo lalas
aanabeˈ pana Naart. E a tefin
aave a gurum a ‘botol’ e tiuan
a naart la putu Yesus.
4 E saxano rabuna aava ri
xalume, ri marala faagut e ri
riis a tefin e ri kuus, “Xenaso
no kawaasan a naart pana
tiuanaana xulu Yesus?
5 Tamo no taa faasot pana,
a faat ina a fexaxaas xena
maraan a mataa ina faisok
lana mariaas saxa. Naak
i taa roxo tamo taara taa
faasot pana xena tavaiaana
mu rabuna valagof pana faat
ina.” E voxo ri taxa lo riis
malaan a tefin aave pana.
6 Taasaxa na Yesus a sei
nari, “Naapalaan! Muta ri-
ise! Xenaso mi maraleiane?
Nane fo vil a mo roxo
xaanak.
7 A mu valagof ri waan xu-
vul pami vulai e mi fexaxaas
xena xavangaan nari pana
vilaana roxo vulai. Taasaxa
nenia, ne taa pife waan xu-
vul pami vulai.
8 A tefin aanabeˈ fo vil a
mo roxo paaliu, nane fo fasu-
fau pana mo lalas paamuina
xaxaafaian siak.
9 A tuuna paaliu ne xuus
nami, a so ta bina aava Laga-
sai Roxo siak i taa savat lana,
a mu rabuna ri taa langai a
vilaana roxo a tefin aanabeˈ
fo vile. A vilaana sina i taa
pife malufan.”
10 E na Judas Iskeriot aava
saxa yaamut, a falet xe sina
mu memai priis senaso rao i
taa pet lisan na Yesus xe siri.
11 E layaan ri langaie ri
faamamaas paaliu e ri kuus
o ri taa tavai na Judas pana
faat ‘silva’. E nane a lala-
mon o laso ta yaan e pana so
ta vilaana a fexaxaas nane i
taa pet lisan na Yesus xe siri
pana.

A Fanganan Fataxapiak
Mt 26:17-30; Lk 22:7-23

12 A paanen ina yaan mata
ina fenamo molava sina mu
Juda, a yaan ina Bret A Piau
Ta Yiis, e a yaan ri fuuna
punuk a mu sipsip xena fe-
namo ina Paaliuan a savat.*
La yaan aave a mu rabuna
si Yesus ri fine, “Maam taa
faigotan a nobina xena fan-
ganan sitaara faa? No lala-
mon malaafaa?”
13 E nane feng a fefeng
taragua talo re taa faigotan a
vepen xena fanganan e xuus

* **14:12:** A fenamo aanabeˈ a fakalimaan a yaan a Piran a punuk a mu lak tuaan sina mu Isip e a liu a mu lak tuaan sina mu Juda.

nare, “Falet xe Jerusalem e
layaan me taa xalum a mataa
i taxa yaas a raarum, usie.
14 E layaan i taa laak lana
lifu me taa fin a mata tafuna
lifu malaanabeˈ, ‘A Mataa
ina Fepitaa a fiai malaan: A
lifu xaanak faa? A palifu
rao ne taa fangan xuvul pana
mu fefeng siak xena fakali-
maanaana yaan ina Paaliu-
an.’
15 E a mata aave i taa
faxalit name pana palifu
molava roxo aava nane fo
faigotane. Name, me taa
faigotan a fanganan sitaara
pave.”

16 E a rovaat sina re falet
e re fe laak lana Jerusalem e
a maana mo ri savat malaan
sena ferawaian si Yesus. E
voxo re faigot xena fenamo
ina Paaliuan.

17 E la nona leaaf na Yesus
e maana xasano fefeng sina
ri savat sirie.
18 E layaan nari xapiak ri
taxa mati fafangan na Yesus
a xuus nari, “Ne kuus tuuna,
a saxa mataa nabeˈ la palou
itaara i taa pet lisanau xe
la mana mu matalava sina
mu Juda. A saxa ti la palou
imi aava i taxa fangan xuvul
paga.”

19 E nari xapiak ri mimil-
isaat sena ferawaian sina e ri
taxa lo xuuse, “A tuuna, pife
nenia!”

20 E nane xuus nari, “A
toxan a saxa mataa aava i
taxa sugup a bret lana ‘dis’
xuvul paga, i taa vile.

21 Senaso a Natuna Mataa
i taa punuxan malaan sena
Xakalayan ti Kavai fo xuus
netaara pana. Taasaxa mu-
luk a mataa aava i taa pet
lisan a Natuna Mataa xe sina
mu rabuna saat. A roxo naak
a buk mataa malaan i taa
pife luxan.

A Fufuna Vilaana Ina Matafanganai Sina Memai
1 Kr 11:23-25

22 E layaan ri taxa fangan,
na Yesus a siak a xavil ina
bret e fenung pana e viaxe
e tavai nari pana e a kuus,
“Siaxe e mi ngane, nabeˈ ve
a meska siak.”
23 E nane siak a lisa pana
wain e fenung pana sait e
tavai nari pana. E nari
xapiak ri nume.
24 E nane xuus nari, “Nabeˈ
ve a ria iga. I taxa kuus
turoxo sena ferawaian sina
Piran. A ria iga i taa talatiu
xana mu rabuna xaves.
25 Ne kuus tuuna o ne taa
pife num a wain fulaa fe-
fexaxaas ne taa num a wain
faˈui xuvul pami lana fatata-
ganan sina Piran.”
26 Lumui ri yangan a yan-
ganan, ri tavaalak e ri falet e
fe laak xuluna Put Olif.

Na Yesus A Kuus Fatuxai Pana Vilaana Si Pita
Mt 26:31-35

27 Layaan ri taxa sangas
lunai na Yesus a xuus nari,
“Nami xapiak, mi taa sinuf
e mi taa taˈulanau senaso fo
xaleian malaan:
‘Ne taa sip punuk a mataa
ina faxatangaana mu
sipsip e a mu sipsip ri
taa falet fepatok.’ *Skr*
13:7
28 Taasaxa layaan ne taa
savat fulaa ti la maatan ne

taa falet paamuin nami xe
Galili.”
29 Taasaxa na Saimon Pita
a xuuse malaan, “Tamo a
maana xasano rabuna siim ri
taa sinuf tapin nano, nenia,
ne taa pife sinuf.”
30 E na Yesus a suie malaan,
“Ne kuus tuuna, tanin, lana
vung aanabeˈ nano sang
mon no taa kuus o no pife
texaas sega. E no taa kuus
malaan faatalatul paamuina
pura i taa rawei faataragua.”
31 Taasaxa na Pita i taxa
lo kuus, “Naapalaan ri taa
punuxau xuvul pama, ne taa
pife faaxolusan nano.” E
nari xapiak sait ri taxa kuus
malaan sena.

Lana Uma Getsemani
Mt 26:36-46; Lk 22:40-46

32 E ri savat la saxa bina,
isina Getsemani, e nane xuus
a mu fefeng sina, “Nai bang
nabeˈ talo ne taa fenung xe
sina Piran.”
33 E nane xel na Pita, Jems
e namaa Jon e rutul sangas
falet famodak fulaa e nane
femimilisaat e femamaxus
lana xunus ina
34 e a xuus narutul, “A vi-
lau iga a mamaxus temasaat
paaliu faasilak rao ne taa
maat. Mutul nai nabeˈ e mu-
tul faxatang.”
35 E nane sangas famodak
fulaa et e fe poxo lapia e fe-
nung faagut xe sina Piran rao
i taa siak tapin a matafanan
molava aava i taa savat sina.
36 E nane taxa lo kuus,
“Aaba,† Tamaang! Nano, no
fexaxaas sena vil a maana
mo xapiak. Tamo a fex-
axaas, muta tavaiau pana
maasaxan aanabeˈ. Taasaxa
muta usi a vubuxanan siak.
No texaas tuuna sena so ta
mo a roxo.”
37 E nane ulaamaan xe la
nobina sirutul e rutul taxa
matef e nane ferawai xe si
Pita malaan, “Saimon, no
taxa matef? A sou no pife
fexaxaas sena faxatang pana
awa saxa?
38 Faxatang e fenung vu-
lai talo a tatafangan i taa
pife savat xe siim. A xunus
ina mataa a tateak taasaxa a
vipin ina, piau!”
39 E fulaa na Yesus a falet
famodak xena fenung xe si
Tamana malaan paamua.
40 E lamina nane savat
fulaa sirutul e rutul taxa
lo matef senaso a matarU-
tul a matafan temasaat. E
nane ferawai xuvul parutul
taasaxa rutul pife texaas o
rutul taa sui a ferawaian sina
malaafaa.
41 La fatalatulaana savatan
sina, na Yesus a fin narutul,
“Mutul taxa lo matef lunai?
Lavaxa, taxapus! A yaan fo
savat xo. Naboxo ri taa pet
lisan a Natuna Mataa xe la
mana mu rabuna saat.
42 Para! Taara taa falet.
Kaalum, a mataa ina pet
lisanau naboxo fo savat!”

A Yotaan Na Yesus
Mt 26:47-56; Lk 22:47-50;
Jn 18:3-11

43 A mu matalava e mu
paamua ina lotu e mu
rabuna aava ri fepitaa pana
vuputkai, ri feng a malila
pana pinis e pana vam xe
si Yesus. Layaan na Yesus i

† **14:36:** A vapaling aanabeˈ ti pok Hibru, a malasuf ina malaan: Tamaang.

taxa ferawai lunai a malila aanabeˈ ri savat xuvul pa Judas Iskeriot, saxa yaamut si Yesus, xena yotaana.

44 Na Judas fo xuus fatexaas nari pana saxa fakalimaanan nane taa vile, “Naseˈ ta mataa ne taa fe nguse, nane ve na Yesus. Mi yote e mi tao fatateaxe e mi xele saa xuvul pami.”

45 La filimaanan si Judas, nane sangas soxot et na Yesus e a kuus, “Mataa ina Fepitaa” e fe nguse.

46 E a mu rabuna ri yot marasaxain na Yesus e ri tao fatateaxe.

47 Taasaxa saxa fefeng si Yesus aava i taxa tigina faasilak, a siak a pinis sina e rao i punuk a saxa sisiak sina memai ina lotu. Taasaxa faasaal e a patal tapin a tangana mon.

48 E na Yesus a fin nari, “Senasou mi savat la vung pana vam e pana pinis xena yotau? Mi lamon o nenia, ne mataa ina fenau?

49 La maana yaan xapiak ne waan xuvul pami lana lifu lotu. E ne taxa fepitaa taasaxa mi pife yotau pave. Mi fo vil malaane senaso a Xakalayan ti Kavai fo kuus pana.”

50 E a mu fefeng sina ri taˈulane e ri sinuf.

51 E saxa mataa xulau aava usi na Yesus, nane toxan a marapi pasak sang mon la tana. E a rabuna rao ri yote e ri tao fatateak a marapi sina

52 taasaxa nane taˈulan a marapi sina e sinuf pana tana gof.

Na Yesus A Tigina La Nona Mu Matalava

Mt 26:57-68; Lk 22:67-71; Jn 18:12-13,19-24

53 E a malila ri lisan na Yesus xe la lifu sina memai ina lotu. E mu paamua ina lotu, mu matalava sina mu Juda e mu rabuna ina fepitaa pana mu vuputkai, nari xapiak ri savat faxuvul pave.

54 E na Saimon Pita xo, taxa lo usi na Yesus lasuun famodak e fe laak lana tavatau xuvul pana mu rawen sina memai ina lotu e fe nai maari la vangana fata.

55 E mu matalava e mu paamua aave, ri langai a mu kuusan sina rabuna rao ri taa punuk na Yesus taasaxa piau ta ferawaian siri fefexaxaas.

56 A rabuna xaves ri bit tifi na Yesus taasaxa mu ferawaian siri pife saxa.

57 A saxa a tigina e a bit tifi na Yesus pana ferawaian sina malaan:

58 “Ne langai na Yesus a kuus malaan, ‘Ne taa ngas tapin a lifu lotu aava mi vesane pana mami e lana yaan talatul ne taa vesan faˈulie taasaxa ne taa pife vesane pana maak.”

59 Taasaxa xasano rabuna ri kuus patak e piau ta ferawaian siri fexaxaas xena kuus turoxo.

60 Taasaxa na Yesus a pife malaan seri, a tigina kasam mon.

E a memai priis a tamasiak e sangas falet xe sina e fine, “No pife langai a maana ferawaian sema? A sou no pife sui a ferawaian siri?”

61 E na Yesus a tigina kasam fatateak.

E a memai a fine fulaa,
“Nano, no Natuna Piran, a
Mataa Failai?”
62 E na Yesus a xuuse, “Tu-
una, nenia! E mi taa xalum
a Natuna Mataa i taa nai
la pamuaan pana gutan e i
taa filimaan xuluna vata ti
laa'ui.”
63 E layaan a memai ina
lotu a langai a ferawaian
aanabe' nane kasal e ririk a
mu marapi sina xena faxaalit
o nane lamon a ferawaian si
Yesus a saat paaliu senaso a
siak tifi nane pana isina Pi-
ran. E nane xukulai faagut e
kuus, “Naapalaan, taara taa
kuus panaso fulaa!
64 Netaara xapiak fo langai
a ferawaian saat sina, mi la-
mon a so pana?”

E nari xapiak ri ferawai
malaan, ri kuus, “Fo faasaal
xo! I taa punuxan!”
65 E saxanofuna ri kaanus
xuluna e ri pis votan a
matana e ri tuxe e ri fine,
“Tamo no Natuna Piran
Tuuna no xali nase' fo sip
nano?” E a mu rabuna ina
kaalum votai ri yote e ri sip
fulane.

A Faaxolusan Si Pita
Mt 26:69-75; Lk 22:56-62;
Jn 18:16-18,25-27

66 E na Pita taxa nai maari
lana tavatau e saxa sisiak
tefin sina memai priis a fili-
maan
67 e nane xalum na Pita
aava taxa nai maari la van-
gana fata e taxa lo falime e
a xuuse, “Nano sait no fu-
una waan xuvul pa Yesus ti
Nasaret.”
68 Taasaxa na Pita a faaxo-
lus malaan, “Ne pife texaas
sena so ta mo no taxa fer-
awai pana.” E nane falet xe
la matana yalaxau.
69 E mui a tefin aave a
xalume fulaa e a kuusane xe
sina mu rabuna ri taxa tigina
pave, “Nane sait a saxa siri.”
70 E na Pita a faaxolus fu-
laa.

Lumui famodak a mu
rabuna faasilak ri fin fulane,
“Kuus tuuna, naak no saxa
fefeng si Yesus senaso no
ferawai pana pok bina ti
Galili?”
71 E nane ferawai vavotai
faagut, a kuus fatateak
malaan, “Nenia, ne pife
texaas sena mataa mi taxa
ferawai pana.”
72 E fataapus lamina faax-
olusan sina saxa pura a fa-
taragui a raweian sina. E
na Pita a lamon fa'ulaa o
na Yesus a xuuse malaan,
“Paamuina pura i taa rawei
faataragua no taa kuus faax-
olusanau faatalatul.” E na
Pita a mimilisaat faagut e a
savat xe lamalei e fetaangiis.

15

Na Yesus A Tigina La Mata Pailat
Mt 27:11-26; Lk 23:2-3,18-25; Jn 18:29–19:16

1 La paanen lolof a mu paa-
mua ina lotu, mu matalava
sina mu Juda e mu rabuna
ina fepitaa pana vuputkai,
nari xapiak ina faxuvulan
lava sina mu Juda, ri ferawai
faxuvul o ri taa vil a so pa
Yesus. E ri lalamon rao ri taa
pise e ri taa lisane xe si Pailat.
E voxo ri vil malaane.

2 E na Pailat a fine malaan,
“Nano, no piran king sina
mu Juda?”
E na Yesus a suie, “Nano,
no fo kuus pana.”
3 E a mu paamua ina lotu ri
fexuusan pengane.
4 E voxo na Pailat a fin
fulane, “Ri kuusan pengan
nano taasaxa no pife sui a
ferawaian siri. No langai,
ri taxa tiis nano pana mu
vuputkai xaves?”
5 Taasaxa na Yesus a pife
ferawai fulaa e na Pailat a
ipul faagut.
6 Na Pailat a toxan a saxa
vilaana malaan: la palou ina
fenamo nane fuuna mulus
tapin a saxa mataa ti lana
vipis, ta so ta mataa a mu
rabuna ri taa kuus pana.
7 E saxa mataa i taxa waan,
isina Baraabas, a mataa ina
rawen, e nane fevis xuvul
pana xasano rabuna e fe
punuk a mataa.
8 E a malila ri savat xe si
Pailat e ri fine rao i taa mulus
tapin a saxa mataa ti lana
vipis.
9 E na Pailat a fin nari
malaan, “Mi vubuk ne taa
mulus tapin a ‘king’ sina mu
Juda xe simi?”
10 A fin nari malaan senaso
nane texaas o a mu mata-
lava ri lisan na Yesus lapaana
taraafesuaian siri.
11 Taasaxa mu matalava
priis ri fo farawei a malila o
ri taa fin na Pailat i taa mulus
tapin na Baraabas xe siri.
12 E na Pailat a fiai malaan,
“E ne taa vil a so pana mataa
mi xalie pana ‘king’ sina mu
Juda?”
13 E mu rabuna ri xukulai
faagut, “Niil fataxutane!”
14 Taasaxa na Pailat a fin
nari, “Xenaso? A so ta vi-
laana saat nane fo vile?”
E nari, ri xukulai faagut
paaliu, “Niil fataxutane!”
15 E voxo xena famatakasamaan
nari na Pailat a mulus tapin
na Baraabas xe siri. E nane
farawei a mu rawen sina o ri
taa inis na Yesus pana yeis e
ri taa niil fataxutane.

A Vilaana Sina Mu Rabuna Ina Rawen
Mt 27:27-31; Jn 19:1-3

16 E a mu rawen ri xel falak
na Yesus xe lana tang lifu
sina gavamen (ri xali a lifu
aanabeˈ pana ‘Pretorium’) e
ri fe faxuvul a mu rawen sina
mu Rom pave.
17 E ri famause pana
marapi raf malaan sena
marapi sina ‘king’. E ri
favapoi a kaat sina ‘king’
pana yeis tuturuk e ri timine
la putuna.
18 E ri taxa lo suaxan na
Yesus pana ‘king’ e ri xuku-
lai malaan, “Suai sena ‘king’
sina mu Juda!”
19 E ri taxa lo sipe la putuna
pana newai e ri kaanus xu-
luna e ri turung e bukaak la
nona.
20 E lamina suaxanaana
siri ri siak tapin a marapi raf
sena e ri tavai faˈulie pana
marapi sina e ri xele xe la
bina ina niil fataxutane.

A Punuxaan Na Yesus
Mt 27:33-44; Lk 23:33-43;
Jn 19:17-24

21 Layaan ri savat lamalei
a saxa mataa i taxa sangas
la palou ina rabuna, a isina
na Simon ti Sairiin, na tama

Aleksanda nare Rufus. E a
mu rabuna ina rawen ri xele
xena yaas xavang na Yesus
pana bolo sina.
22 E ri savat pe la bina Gol-
gaata, a malasuf ina malaan:
‘a bina ina veng’.
23 E rao ri fanume pana
wain aava toxan a saxa
buk titiwai xena ti votan
a maasaxan lana, ri xalie
pana ‘mur’ taasaxa nane bai
nume.
24 E voxo ri niil fataxu-
tane xuluna bolo. E ri fepa-
toxan a mu marapi sina pana
fetafangai pana faat, talo
nase' i taa savat paamua i taa
siak a saxa mo.
25 Ri niil fataxutane la paa-
nen malaan sena 9 oklok.
26 E ri xalei a lagasai xena
kuus fakalimaan malaan, “A
‘King’ sina mu Juda.” E ri
niile laa'ui la putuna bolo.
27 Ri niil fataxutan a ro
mataa ina fenau la nu itina.
28 [E voxo a Xakalayan ti
Kavai a kuus tuuna layaan a
kuus malaan:
“Ri timine xuvul pana mu
rabuna saat.”] *Ais
53:12*
29 E a rabuna xaves aava
ri taxa sangas falet faasilak,
ri ferawai fasaat sena e ri
liliitan a puturi e ri kuus
malaan: “Ai, nano aava no
fo kuus o no taa ngas tapin a
lifu lotu e no taa vesan fa'ulie
lana yaan talatul,
30 xavang nano xa e no sivi-
maan ti laa'ui xuluna bolo.”
31 E a mu memai priis sait
xuvul pana mu rabuna aava
fepitaa pana mu vuputkai,
ri merao e ri fesuaxan pen-
gane malaan, “Nane fexax-
aas sena xavang a xasano
rabuna taasaxa a sou pife
fexaxaas sena xavang nane
xa?”
32 E ri kuus fulaa, “Tamo a
Mataa Failai aanabe' a King
ti Israel, xenaso a pife sivi-
maan ti xuluna bolo talo
taara taa xalume e taara taa
texaas sena?” E a ro mataa
saat sait aava ri niil fatax-
utan nare vaxa re taxa lo
suaxane sait.

A Maatan Si Yesus
*Mt 27:45-56; Lk 23:44-49;
Jn 19:28-37*

33 E faasilak la belo la
paanaas, a bina suk fefexax-
aas leaaf.
34 E la leaaf na Yesus a
xukulai faagut malaan, “Eloi,
Eloi lama sabaatani.” Lana
pok bina ti pave, Erameik, a
malasuf ina a malaan, “Piran
siak, Piran siak, xenaso no
lamon ta'ulanau?”
35 E layaan a mu rabuna
aava ri taxa tigina faasilak ri
langaie, ri feferawai, “Lan-
gaie, nane taxa xel na Ilaija.”
36 E saxa mataa a fala e fe
siak a pel e fapirause pana
wain e timine la ngusuna
newai talo i taa nume e
a kuus malaan, “Taara taa
xalum tareie ulaa na Ilaija i
tamaa savatmaan xena mu-
luse.”
37 E na Yesus a xukulai
faagut fulaa e mui a maat.
38 E pave lana tang lifu
lotu, a marapi molava aava
taxut la palou ina Nobina
Taap Xasingit e a nobina
xana mu priis, a tiririk la
palou e piau ta mataa fe vile.
A tiririk ti laa'ui xe lapia
marasaxa.
39 Pe Golgaata, a saxa paa-
mua sina mu rabuna ina

rawen i taxa tigina faasilak
la ka Yesus e a langai a fer-
awaian sina e falim a maatan
sina e a kuus malaan, “Tu-
una paaliu a mataa aanabeˈ
a Natuna Piran!”
40 E saxano lutefin sait
ri taxa lo ti kaalum lasuun
famodak e ri xalum a maana
vilaana ina maatan si Yesus.
Nari na Maria Mekdala, Sa-
lomi e na Maria na nina Jems
modak nare Joses, rutul taxa
waan la palou iri.
41 Paamua la maana yaan
na Yesus fuuna waan pe
Galili a lutefin aave ri fu-
una usie e ri xavange pana
maana faisok sina. E naru-
tul xuvul pana xasano lutefin
sait ri fo sangas xuvul pana
xe Jerusalem.

A Xaxaafaian Si Yesus
Mt 27:57-61; Lk 23:50-56;
Jn 19:38-42

42 La leaaf faasilak a ngaas
i rul e faasilak a tangpat ina
Yaan ina Fangaafusan sina
mu Juda sait,
43 a saxa matalava sina
mu Juda, na Yosep ti Eri-
matia aava namkai sena fa-
tataganan sina Piran, nane a
fagut a lamonan sina e fe fin
na Pailat pana vipin i Yesus.
44 E na Pailat a ipul o na
Yesus fo maat senaso pife
xavai ri niil fataxutane e
voxo nane xel a saxa paamua
sina mu rabuna ina rawen
e maa fine o na Yesus xo fo
maat.
45 Layaan a paamua aave
a kuus o na Yesus fo maat,
na Pailat a kuus turoxo o na
Yosep i taa siak saa a vipin i
Yesus.
46 E na Yosep xuvul pana
saxano rabuna ri maraan a
marapi pasak e ri vil fadui
a vipin i Yesus e ri xafute
pana marapi pasak aave e ri
timine lana liing. (A liing
aanabeˈ ve a mataa fo taxe
lana faat xena xaafaian.) E ri
vil votan a matana liing pana
faat molava.
47 E na Maria Mekdala
narie Maria na nina Jems
nare Joses, re taxa ti falim
nari senaso rao re texaas
sena matana xawaa.

16

Ri Seng Na Yesus Lana Li-
ing Ina Mamaat
Mt 28:1-8; Lk 24:1-10; Jn
20:1-8

1 Layaan a Yaan ina
Fangaafusan fo taxapus na
Maria Mekdala, Salomi e na
Maria na nina Jems, rutul
siak a mu mo lalas xena
timine xuluna vipin i Yesus.
2 La paanen lolof la yaan
mata ina ‘wiik’ (la Sande),
rutul falet xe la liing ina ma-
maat e rutul fe savat la yaan
a ngaas fo laak.
3 E rutul taxa lo fefiai
malaan, “Naseˈ i taa pul
tapin a faat aava ti votan a
matana liing?” Senaso a faat
aave a molava paaliu.
4 E ri kaalum et e a matana
liing fo talakas xo!
5 E layaan rutul laak lana
liing, rutul xalum a saxa xu-
lau i taxa nai la nobina aava
ri timin na Yesus lana e a
marapi sina a pasak paaliu
e rutul ipul faagut e rutul
mataut.
6 E nane a xuus narutul,
“Muta mataut! Mutul taxa

seng na Yesus ti Nasaret aava
ri fo niil fataxutane. Nane
fo malit. Nane fo to faˈulaa.
Xalum a nobina aava ri fo
famatie lana nabeˈ e naboxo
fo malit.
7 Taasaxa mutul falet e mu-
tul fe xuus fatexaas a mu
rabuna sina e na Pita sait,
malaan, “Nane i taa sivi paa-
muin nami xe pe Galili. E
pave mi taa xalume malaan
sena fo xuus nami paamua.”
8 E layaan rutul savat
lamalei, rutul sinuf fataapus
senaso ri ipul faagut pana
matautan e ri radakui.
Taasaxa rutul pife xuus
fatexaas a xasano fefeng
senaso rutul mataut faagut.

A Mu Savatan Si Yesus
Lk 24:13-49; Jn 20:19-30

9 [Layaan na Yesus a to
faˈulaa, la yaan mata ina
‘wiik’, (la Sande) nane savat
paamua si Maria Mekdala
aava nane fo gei tapin a mu
vovau saat pisiguak xasena.
10 E nane falet fataapus e
fe xuus fatexaas a xasano fe-
feng aava ri taxa lo taangiis e
mamaxus lunai.
11 E layaan ri langai o nane
fo to faˈulaa e a tefin aanabeˈ
a xalume, ri lamon o pife
tuuna e ri bai langaie.
12 Taasaxa lumui layaan
a ro fefeng re taxa sangas
la salan, nane savat sire
taasaxa re pife taraxalie.
13 Lumui re texaas sena e
re ulaa fataapus fulaa xe sina
xasano fefeng e re fe xuus
nari. Taasaxa ri lamon o
nare sait re taxa bit.
14 E muibak nane savat
xe sina mu yaamut layaan
ri taxa mati fafangan e fe
gil nari sena vungutan siri
e sena lamonan vaang siri.
Senaso ri pife langai faroxoi
a kuusan sina fesing siri e
ri pife lamon faroxo pana
ferawaian sina.
15 E nane xuus nari, “Falet
xe la maana mu bina xapiak
e mi tavai a mu rabuna
xapiak pana Lagasai Roxo
siak.
16 Naseˈ ta mataa i taa
namkai sega e i taa fasu-
fan, nane ve, ne taa fakax-
upe. Taasaxa naseˈ i taa
pife namkai sega a toxan a
fakasanaman xana.
17 E voxo a mu fakali-
maanan aanabeˈ ri taa falet
xuvul pana mu rabuna aava
ri namkai: ri taa gei tapin
a mu vovau saat pana gutan
lana isaak, ri taa ferawai
pana maana pok bina faˈui
18 e tamo ri taa tao a tiui
i taa pife xet punuk nari, ri
taa num a neng taasaxa ri taa
pife maat e ri taa vil faroxoi
a mu rabuna pana giisan.”
19 Pevoxo, layaan na
Memai Yesus a taxapus pana
ferawaian aanabeˈ a Piran ti
laaˈui a xel faˈulie e nane fe
nai la pamuaan lana vepen
sina Piran.
20 E a mu fefeng sina ri
falet xe la maana mu bina
xapiak e ri xuus fatexaas a
mu rabuna lana mu bina
pana Lagasai Roxo. E a Vo-
vau Xaradak a xavang nari
pana faisok siri e a fagut
a faisok siri pana fakali-
maanan ina gutan.]

Na Luuk
A Lagasai Roxo Na Luuk A Xaleie
A Ferawaian Paamua

Lana Lagasai Roxo na Luuk fo xaleie i taxa faxalit netaara o na Yesus ve a mataa ina siak faˈuli a mu Israel e mu rabuna aava ri waan la pabung patak sait. Layaan na Yesus rao i fatamasiak a faisok sina, nane xuus a mu rabuna o a Vovau Xaradak a fatamasiaxe xena kuusan fasavat a ferawaian sina Piran xe sina mu valagof (4:18). E tuuna paaliu, lana lagasai aanabeˈ na Luuk a ferawai o na Yesus a muluk a mu rabuna aava ri taxa yaas a maana buk matafanan xaves e nane xavang nari.

A maana mo aava na Yesus a vile a fafaamamaas a mu rabuna sina. Layaan na Maria a luxe a mu rabuna ri faamamaas faagut paaliu pana (1:42-48 e 2:10). E la fataxapiak ina lagasai, ri faamamaas faagut paaliu (24:25) layaan na Yesus a laak xe la xunavata.

Saxano mo aava na Luuk a kuusane se Yesus a xasanu Lagasai Roxo ri pife kuus pana. Na Luuk sang mon a ferawai pana maana mo xaves aava savat layaan na Yesus a savat la xavala. Lana palagasai 10 na Luuk a xalei a ferawaian paap aava na Yesus a ferawai pana sena mataa ti Sameria aava xavang a saxa Juda aava sipan la salan, e lana palagasai 15 a ferawai paap pana lak aava taˈulan na tamana e femilung xolai, e saxano ferawaian paap fulaa maan vaxa. Na Luuk sang vaxa a xalei a xuuskuus pa Sekias aava mataa ina siak taakis.

Na Luuk a ferawai faaxaves pana vilaana ina fenung faagut, a faisok sina Vovau Xaradak e a vilaana sina Piran xena lamon tapin a faasaalan sina rabuna. Nane ferawai faaxaves vaxa pana maana mo aava lutefin ri fo vile.

A ferawaian si Luuk pife taxapus naboxo lana lagasai aanabeˈ, piau. Nane xalei vaxa a lagasai taara xalie pana Faisok Sina Mu Yaamut aava kuusan a maana mo aava mu yaamut ri vile lamina yaan na Yesus fo laak xe la xunavata.

A Fasisian

1 A maana rabuna xaves ri fo kala sena maana mo aava Piran fo fasavate la matavas la palou itaara.

2 A maana mo aave a mu rabuna aava ri fefeng sina Piran ri xuus fatexaas netaara pana senaso ri xalume ti la tangpat.

3 Naboxo a toxan a maana xakalayan xaves. E nenia na Luuk, ne fo fiai faaxaves pana maana mo xapiak aava fo savat ti la tangpat e voxo ne lamon rao ne taa kala xena faxuvul faroxoi a maana xuuskuus aave xena lisanaana xe siim, matalava Tiofilas.

4 E layaan no taa kate, no taa texaas sena tuunayan ina

maana mo ri fo fapiti nano pana.

Na Gebriel A Lisan A Lagasai Xe Si Sekaraia

5 Lana yaan si Herot aava paamua lava pe Judia, a toxan a saxa priis a isina na Sekaraia. Nane a saxa bu Eron ti la pabung si Abiya. A mu bu Eron ri fuuna vil a faisok ina priis lana lifu ina nangusaana Piran. A tefin si Sekaraia, isina na Elisabet, nane vaxa a bu Eron.

6 Nare xapiak re waan fatak la matana Piran senaso re usi faroxoi a maana fefasaian e mu vuputkai sina Memai e re piau ta lalosaat.

7 Taasaxa re piau ta lak senaso na Elisabet ve a tefin mala. E nare xapiak vaxa re fo vaiak xo.

8 Saxa yaan layaan a parabuna priis si Sekaraia ri taxa vil a faisok ina priis siri la lifu lotu, na Sekaraia taxa sisiak la matana Piran.

9 E pana vilaana ina tapin a faat ri siak fati na Sekaraia xena laak la lifu lotu sina Memai talo i taa faram a vulut pana lasan roxo.

10 La yaan ina faramaana xo a savat e mu rabuna aava ri savat xena nangus a Piran, ri taxa faxuvul lamalei e ri taxa fenung.

11 E lana yaan fatak aave a angelo sina Memai moxo a savat xe si Sekaraia e a tigina la pamuaan ina nobina ina faramaana vulut aave.

12 Layaan na Sekaraia a xalume, nane ipul marasaxa e femataut faagut.

13 Taasaxa angelo aave a xuuse, “Muta mataut, Sekaraia. A Piran a langai a fenungan siim e na naasaam, na Elisabet, i taa luk a lak tomexaan e no taa fa'isine pa Jon.

14-15 I taa vil fafaamamaas name. E maana rabuna xaves ri taa faamamaas sena luluuxan sina senaso i tafe lava la matana Memai. E i taa pi nunum a raarum tateak o xasano mo malaan e i tafe bas pana Vovau Xaradak ti la yaan ina luluuxan sina.

16 I taa lisan fa'uli a maana rabuna ti Israel xe sina Memai aava Piran siri.

17 E i taa falet paamuin a Memai lana vilaana e gutan si Ilaija. I taa puk fa'uli a vubuxanan sina mu tamana rafulak xe sina mu rafulak siri e a rabuna aava ri langai pesalai xe sina texaasan ina mu vilaana fatak. Nane taa vil malaane xena faigotanaana rabuna aava ri taa bang a savatan sina Memai.”

18 Na Sekaraia a fin a angelo aave, “Ne taa texaas sena tuunayan ina malaafaa? Nenia, ne mataa vaiak e a tefin siak sait a toxan a mariaas xaves.”

19 A angelo xo a suie, “Nenia ve na Gebriel e ne fuuna tigina la matana Piran. Nane xa a fengau xena xuus fatexaas nano pana lagasai roxo aanabe'.

20 E naboxo, senaso no pife namkai sena ferawaian siak, no taa po. No taa pife ferawai fefexaxaas a yaan aave fo savat. E i taa savat tuuna lana yaan fatak ina.”

21 Lavaxa, a mu rabuna pe lamalei si, ri taxa lo waan bang na Sekaraia. Ri

taxa lalamon pana senaso fo
waan a yaan modus paaliu
lana lifu lotu.
22 Layaan nane savatmaan
xe lamalei ri texaas o nane
xalum a saxa mo lana lifu
lotu senaso pife fexaxaas
sena ferawai taasaxa fakali-
maan mon pana mana.
23 Lamina fulun saxa,
layaan a yaan ina faisok sina
xo a taxapus, nane ulaa xe la
lifu sina.
24 E mui lamina, a tefin
sina, na Elisabet moxo fetiva
e pana fulun pama a waan
fufunai mon pe la lifu sina.
25 Na Elisabet a kuus, “A
Memai fo vil a mo aanabeˈ
xaanak. Lana yaan aanabeˈ
nane faxalitau pana xakaa-
vangan xatam sina. Nane
siak tapin a mangilan siak la
matana mu rabuna.”

Na Gebriel A Savat Si Maria

26-27 La fapisaxayaana fu-
lun si Elisabet, a Piran a feng
a angelo naang, na Gebriel,
xe pe Nasaret, a saxa bina
pe Galili. Nane fe savat
sina saxa tefin palau aava ri
fakalimaane rao i taa tamai
si Yosep aava bu Devit. A
tefin aave a isina na Maria.
28 A angelo aave xo a savat
sina e a xuuse, “A luaian xu-
lum. A Piran a waan xuvul
pama e a xafut nano pana
roxoyan sina.”
29 Na Maria a mamaxus
sena ferawaian sina e a lala-
mon faaxaves pana so ta buk
fasusuian va malaan.
30 Taasaxa, a angelo a xu-
use, “Muta mataut Maria, a
Piran a faamamaas paaliu
pama.
31 No taa tiva e no taa luk
a lak tomexaan. E no taa
faˈisine pa Yesus.
32 Nane tafe lava e ri taa
xalie pana Lak Tomexaan
sina Piran pana Isin Molava
Paaliu. E a Memai Piran i taa
faneie la vena naian lava si
buna lava, na Devit.
33 I taa tagan vulan a
matafetama si Yaakop. E a
fatataganan sina i taa pife
taxapus.”
34 Na Maria a fin a angelo,
“I taa savat malaafaa senaso
nenia, ne tefin palau.”
35 A angelo aave a suie, “A
Vovau Xaradak i taa savat
siim e a gutan sina Piran
pana Isin Molava Paaliu i taa
xafut nano. E no taa luk a
Lak Xaradak e ri taa xalie pa
Natuna Piran.
36 A tauma, na Elisabet, i
taa luk a lak e nane ve a tefin
vaiak. Nane piau ta lak lunai,
taasaxa i taxa waan xo lana
fulun pisaxa sina.
37 Piau ta mo a Piran pife
fexaxaas sena vile.”
38 Na Maria a suie. “Nenia
xa ne sisiak sina Memai. E
ne kuus turoxo pana ferawa-
ian siim.” E a angelo xo a
taˈulane.

Na Maria Fe Xalum Na Elisabet

39 La yaan aave xo na
Maria tamasiak e fe laak fa-
taapus xe la bina put pe Ju-
dia.
40 Pave nane fe laak la lifu
si Sekaraia e fesuai se Elisa-
bet.
41 Layaan na Elisabet a
langai a ferawaian si Maria,
a popo la xuna a lalaas
marasaxa. E na Elisabet

febas paaliu pana Vovau Xaradak
42 e a ferawai falava paaliu e kuus, “Nano, no faamamaas paaliu sena maana lutefin e a roxoyan i taa xafut a lak aava no taa luxe.
43 Taasaxa, xenaso nano, nina Memai siak, no filimaan xena xalumau?
44 Layaan ne langai a ferawaian siim a lak la xuak a lalaas pana faamamaasan.
45 Nano, no fo namkai o a lagasai sina Memai xe siim i taa savat tuuna e voxo no taa faamamaas.”

A Yanganan Si Maria

46 E na Maria a yangan e a kuus,
“A xunus iga a nangus a Memai
47 e a vovau siak a faamamaas pana Piran aava Nges Ina Vil Fatato siak.
48 Nane fo lamon fa'uliau, ne sisiak palau sina.
E naboxo a mu rabuna aava ri taa savat mui,
ri taa xaliau pana tefin pana faamamaasan.
49 A Piran pana Maana Gutan Xapiak fo vil a maana mo roxo paaliu paga
e a isina a taap e xaradak.
50 Nane tiuan a mamaaluxan sina xuluna mu rabuna aava ri suai faagut sena,
a mu rabuna xapiak lana mu yaan xapiak.
51 Pana mana, nane fo vil a maana buk faisok ina gutan:
nane fo tapalan xolan a mu rabuna aava ri vil falavai nari xa lana lamonan fufunai siri.
52 Nane fo fapoxoi a mu paamua la venanai piranan siri
e a fa'isin a mu rabuna palau pana isin lava.
53 Nane fo famasi a rabuna aava ri lagai pana maana mo roxo
taasaxa feng tapin a mu rabuna piran malaan sena valagof.
54-55 E malaan sena kuus fanaian sina,
nane fo xavang a sisiak sina aava na Israel.
E nane lamon fa'uli na Abrahem e mu buna xapiak pana mamaaluxan sina.”
56 Lavaxa, na Maria a waan xuvul pa Elisabet pana fulun talatul e mui nane ulaa xe la lifu sina.

A Luluuxan Si Jon Ina Fasufan

57 A yaan ina luluuxan xo a savat si Elisabet e nane luk a lak tomexaan.
58 A mu fesing sina e mu tauna ri langai o a Piran fo faxalite pana mamaaluxan molava e ri faamamaas xuvul pana.
59 La fapisiktulaana yaan sina lak aave ri savat xena putuxaana e ri buk fa'isine sait pana isi tamana, na Sekaraia.
60 Taasaxa na ninana a kuus, “Piau, a isina na Jon.”
61 Ri fiai, “Xenaso? Piau ta tauma pana isin malaan.”
62 E ri talangai pana mari xe sina tamana lak xena fine

pana so ta isin rao i vubuk
fa'isin a lak pana.
63 Nane fiai pana mo ina
kala e nane fa'ipul nari
xapiak layaan a kala malaan,
“A isina ve na Jon.”
64 Fataapus paaliu a valana
talakas e a xalemana tamu-
lus e nane tangpat pana kuus
fati a isina Piran.
65 A mu fesing siri, ri
ipul marasaxa. E pe Judia,
lana bina put aave, a mu
rabuna ri taxa lo ferawai
pana maana mo aanabe'.
66 Nase' ta mataa a langai
pana mo aanabe' a lalamon
pana e a fiai, “A lak aanabe' i
taa so ta buk mataa?” Senaso
ri texaas o a gutan sina Piran
a waan xuvul pana.

A Yanganan Si Sekaraia

67 A tamana lak, na
Sekaraia, a bas pana Vovau
Xaradak e a kuus fatuxai
malaan:
68 “Nangus a Memai aava Pi-
ran sina mu Israel
senaso nane fo filimaan
xena maraan fa'uli a
mu rabuna sina.
69 Nane fo fasavat a Saxa ina
Gutan xena fakaxup
netaara,
a saxa aave a bu Devit
aava sisiak sina.
70-71 Lokavai mupiis
nane kuus, la ngusuna
rabuna ina kuus
fatuxai,
o nane taa fakaxup
netaara xasena mu
xaiyaas sitaara
e xasena gutan siri
xapiak aava ri ba-
ian netaara.
72-75 Nane xa a kuus o
i taa muluk a mu bu-
taara
e i taa lamon fa'uli a tur-
oxoian taap sina aava
nane kuus fanai pana
xe sina butaara, na
Abrahem.
Nane kuus o i taa
fakaxup netaara
xasena xaiyaas
sitaara
talo taara taa savat
sisiak sina lana rox-
oyan e xaradaxan
la maana yaan
xapiak sitaara
e taara taa pife
mataut.
76 E nano xanatuk, ri taa xali
nano pana
mataa ina kuus fatuxai
sina Piran pana Isin
Molava Paaliu
senaso no taa
falet paamuin a
Memai xena faig-
otanaana salan
xana.
77 No taa fapiti a rabuna sina
pana fakaaxupan
aava savat sena la-
mon tapinaana mu
faasaalan siri.
78-79 A Piran sitaara a bas
pana mamaaluxan e
fananapan.
Nane vil famatavas a
texaasan ina fakaaxu-
pan
talo nari aava ri
taagul lana bina
ina maatan, ri taa
tamulus sena,
xena sangas la matavas
aava savat ti laa'ui la
xunavata.
Nane taa vil
malaane xena
paamuian ne-
taara xe lana
salan ina luaian.”

Nabeˈ ve a yanganan si
Sekaraia.
80 E a lak aave a palak
e fesavat tateak lana vovau
ina vaxa. E nane taagul
la bina vingil fefexaxaas a
yaan nane savat la matavas
xe sina mu Israel.

2

A Luluuxan Si Yesus

1 Lana mu yaan aapave, na
Sisaa Agastas a lisan a fefasa-
ian faˈui xe la mu bina. Nane
kuus o a mu rabuna xapiak
la mu bina ri taa timin a isiri
lana buk ina xakatan.
2 (A xakatan aanabeˈ a sa-
vat la yaan na Kwirinius taxa
paamua ina bina Siria.)
3 A mu rabuna xapiak ri
taxa paan xe la fufubina siri
talo ri taa fakat nari.
4 E voxo na Yosep sait a
taˈulan a bina Nasaret pe
Galili e fe laak xe la bina
Betlihem, a bina si Devit, pe
la bina Judia senaso nane
waan lana pabung si Devit.
5 Nare Maria re paan xe
pave xena timin a isire lana
buk. Na Maria i taa tefin sina
e a tiva.
6 Layaan re taxa waan
pave a yaan ina luluuxan
sina a savat.
7 E nane luk a lak tu-
aan sina, a lak tomexaan.
Nane xafute pana marapi e
famatie lana nobina ina fan-
ganan sina bulmakau senaso
piau ta nobina xare lana lifu
saxong.

A Mu Angelo Ri Savat Sina Mu Rabuna Ina Faxatangaana Sipsip

8 E la vung a mu rabuna ina
faxatangaana sipsip ri waan
pe la vangana bina lana yi e
ri taxa faxatang a mu sipsip
siri pave.
9 A angelo sina Memai a
savat siri e a miridingan
molava piis sina Piran a xa-
fut nari e ri femataut faagut.
10 Taasaxa angelo a xuus
nari, “Muta mataut. Ne
lisanmaan a lagasai roxo
pana faamamaasan molava
paaliu xe simi e mu rabuna
xapiak.
11 Tanin, lana bina si Devit,
a Nges Ina Vil Fatato simi
fo luxan. Nane ve a Mataa
Failai e a Memai simi.
12 A mo aanabeˈ ve a fakali-
maanan xe simi: Na ninana
a xafute pana marapi e mi
taa tingine lana nobina ina
fanganan sina bulmakau.”
13-14 Fataapus paaliu a mu
angelo xaves ti laaˈui ri maa
savat xuvul pana matalava
angelo aave e ri kuus fati a
isina Piran malaan, “A Piran
aava waan laaˈui paaliu,
nane xa a toxan a isin
molava piis e lapi la xavala, a
luaian i taa waan xuluri aava
ri waan lapaana roxoyan
sina.”
15 Layaan a mu angelo ri
fo taˈulan nari, a mu rabuna
ina faxatangaana sipsip ri
fexuus, “Taara taa falet xe
Betlihem xena xalum a mo
aanabeˈ aava Piran fo xuus
netaara pana.”
16 E voxo ri falet fataapus
e ri fe tingin na Maria narie
Yosep e a lak popo aava i
taxa mati lana nobina ina
fanganan sina bulmakau.
17 Layaan ri fo xalume ri
xuus fatexaas a mu rabuna

pana ferawaian sina mu angelo sena lak aave.
18 E layaan a rabuna xapiak ri langaie ri ipul faagut sena.
19 Taasaxa na Maria a fawaan fatateak a mu ferawaian xapiak la xunus ina e lamon fatie.
20 A mu rabuna ina faxatangaana sipsip ri ulaa. E ri fe kuus fati a isina Piran pana maana mo ri fo xalume e ri fo langaie senaso a maana mo aave fo savat fatak malaan sena matalava angelo fo kuusane.

Ri Fa'isine Pa Yesus

21 A fapisiktulaana yaan lamina luluuxan sina, a yaan ina putuxaana e re fa'isine pa Yesus. A isin aave a angelo fo fa'isine pana paamuina luluuxan sina.
22-23 Re usi a vuputkai si Moses e layaan a mu yaan ina vil tapinaana lalosaat sire a taxapus, na Yosep nare Maria re lisan na Yesus xe Jerusalem xena tatavai xe sina Memai Piran pana senaso a vuputkai si Moses a kuus malaan: "A mu rafulak tuaan xapiak aava ri tomexaan, mi taa noxol nari xana Piran." *Tln 13:2,12*
24 E re laak vaxa xena tatavai pana mo aava vuputkai sina Memai Piran a kuus pana; "A ro Vaalus o a ro Titibu fa'ui." *Vlp 12:8*
25 A toxan a saxa mataa pe Jerusalem a isina na Simeon. Nane ve a mataa xaradak e a vubuxan xasingit a Piran. Nane taxa waan bang a Mataa Failai sina Memai. E a Vovau Xaradak a fabase.
26 A Vovau Xaradak aave a faxalite o i taa xalum a Mataa Failai sina Piran paamuina maatan sina.
27-28 A Vovau xo a paamuian na Simeon xena laak la tang lifu lotu. Layaan na nina Yesus e na tamana re lisanmaane xena vilaana malaan sena vuputkai a kuus pana, na Simeon a favavol a lak aave la mana e a kuus fati a isina Piran malaan:
29 "Memai aava paamuian a maana mo xapiak,
no fo fasavat famatavas a mo no fo kuus fanai pana.
Naboxo a yaan ina maatan siak fo savat.
Feng tapinau pana luaian.
30-31 A ro mataak re fo xalum a fakaaxupan siim
aava no fo faigot pana la matana mu rabuna xapiak.
32 A malang xena famatavas a mu rabuna aava ri pife Juda
e xena tavai a mu rabuna siim aava mu Israel, pana isin lava."
33 Na tamana e ninana re ipulan a ferawaian aava na Simeon a kuusane pana lak.
34-35 Na Simeon a fenung xe sina Piran pari e a xuus na Maria, a ninana lak, malaan, "A lak aanabe' a Piran a siak fatie xena kawaasanaana saxanofuna ti Israel e xena fakaxup a saxanofuna. Nane ve a fakalimaanan aava maana rabuna ri taa tisuie e voxo a lamonan fufunai siri taa savat la matavas. E a matafanan malaan sena

pinis modus i taa xi a viuma.”

36 A toxan a tefin ina kuus fatuxai, a isina na Ana. Nane a lak si Fanuel lana pabung si Aasur e nane a tefin vaiak. Nane waan xuvul pa lavana pana mariaas pisiguak mon e na lavana maat tapine.

37 E mui a waan a tefin nakmaal fefexaxaas a mariaas sangafilu pisiktul pana talafaat. Nane pi ta'ulan a tang lifu lotu aave, nane naangus la maana vung e la maana yaan xapiak pana falfaalan e fenungan.

38 Monabe' mon nane maa savat xe sire e kuus faasiroxo xe sina Piran pana roxoyan sina e a ferawai pana lak aave xe siri xapiak aava ri taxa waan bang pana mulus tapinaana mu rabuna ti Jerusalem.

39 Layaan na Yosep nare Maria re vil xapin a mo aava vuputkai sina Memai a kuus pana, re ulaa xe pe Galili, xe la nobina sire, na Nasaret.

40 E a lak aave a palak e fetateak: nane bas pana texaasan e a xakaavangan xatam sina Piran a waan xuluna.

Na Yesus A Waan La Lifu Lotu Pe Jerusalem

41 La maana mariaas xapiak a tamana e ninana re fuuna laak xe pul Jerusalem la Fenamo ina Paaliuan.

42 Layaan nane xo toxan a mariaas sangafilu saxa pana taragua, rutul usi a vilaana sire e rutul laak xe la fenamo aave.

43 A fenamo fetaxapus e na tamana nare ninana re taxa ulaa xo xe la bina sire. A lak aave, na Yesus, a waan soxo mui pe Jerusalem taasaxa ninana nare tamana re pife texaas sena waanan sina.

44 Re lamon o i taxa waan xuvul pari e re falet pana yaan saxa. E mui re tangpat pana sengaana la palou ina mu taure e mu fesing sire.

45 Re seng maat e re fe ulaa fulaa xe Jerusalem xena sengaana.

46 Lamina yaan talatul re tingine pe la tang lifu lotu. Nane xo taxa irimai xuvul pana mu rabuna ina fepitaian. Nane langai siri e fin nari pana saxano mo.

47 Nari aava ri taxa langaie ri ipul faagut paaliu pana masaman e susuaa sina.

48 Layaan a tamana nare ninana re xalume re ipul vaxa. Na nina lak a xuuse, “Natuk, xenaso no vilai malaave xasemaame? Nemaame tamaam, maame fo seng nano pana matautan.”

49 E nane fine, “Senasou me taxa sengau? Me pife texaas o ne taa waan la lifu si tamaang, bo?”

50 Taasaxa re pife masam sena fufuna ferawaian sina.

51 E mui nane sivi xe puaa Nasaret xuvul pare e a langai faroxo paaliu sire. Taasaxa na ninana a fawaan a maana mo aanabe' la xunus ina.

52 E na Yesus a palak e felava pana texaasan e a Piran xuvul pana maana rabuna xapiak ri vubuxan faagutane.

3

Na Jon Ina Fasufan A Faigotan A Salan Xana Memai

1 Layaan na Taibirius Sisaa
fo paamuian a rabuna ti
Rom pana mariaas sangafilu
saxa pana pama e na Ponsus
Pailat a paamua pe Judia e na
Herot a paamua pe Galili e
na tina, na Filip, a paamua pe
Ituria e Trakonitis e na Lisa-
nias a paamua pe Abilene
2 e vaxa lana yaan na
Aanas nare Kaiafas re
memai priis, lana yaan aave
xo a ferawaian sina Piran
a savat si Jon aava lak si
Sekaraia pe la bina vingil.
3 Nane falet xolai pe la nu
bina la vangana Raarum Jor-
dan. E lana sangasan sina
nane kuus fasavat o a mu
rabuna ri taa mamaxus e ri
taa puk tapin nari xa xasena
vilaana saat siri e ri taa fa-
sufan talo a Piran i taa lamon
tapin a vilaana saat siri.
4 A xakalayan si Aisaia, a
mataa ina kuus fatuxai, a
kuus malaanabeˈ:

"A ling ina saxa
mataa pe la xob-
ingil i taxa kel
'Faigotan a salan xana
Memai,
Vil faxaradak a salan
sina.
5 Raful a mu matana mui
e faxaradak a mu put
lava e modak.
A mu salan xaxoling, vil
faxaradak nari
e tifi a mu vaaˈul lana
salan.
6 E a mu rabuna xapiak ri
taa xalum a fakaaxu-
pan sina Piran." *Ais 40:3-5*

7 E na Jon a xuus a malila
aava ri maa savat sina xena
fasufan malaan, "Nami ve,
mi tiui pana neng! Naseˈ
pebukan nami o mi taa sinuf
sena fakasanaman lava i taa
savat?
8 Tamo mi fo puk tapin
nami xa xasena maana vi-
laana saat simi lavaxa, fasa-
vat a maana faisok roxo xena
faxalitaana. E muta lamon
o mi taa xuus nami xa, 'Na
Abrahem ve na Tamataara.'
Ne xuus nami o a Piran a
fexaxaas sena fasavat a ra-
fulak xa Abrahem pana mu
faat aanabeˈ.
9 A yaamu i taxa waan xo
la funa wai e a wai aava
pife fasavat a xalana roxo, a
Piran i taa tei tapine xe lana
fata."
10 A malila ri fine, "Maam
taa vil a so?".
11 E na Jon a sui nari, "A
mataa pana marapi taragua
i taa tavai a saxa aava piau,
pana saxa e a saxa pana
fanganan vaxa i taa vil
malaane."
12 A mu rabuna ina siak
taakis vaxa ri savat xena fa-
sufan e ri fine, "Mataa ina
fepitaa, maam taa vil a so?"
13 Nane xuus nari, "Siak
faxuvul fatak a faat ina
taakis taasaxa muta siak ta
faat a moxaves temasaat
sena vuputkai a kuus pana."
14 E mui a saxano rabuna
ina rawen ri fine, "E maam
taa vil a so?"
E nane sui nari, "Muta
famataut a rabuna pana
sipaan nari xena siaxaana
mo siri e muta bit tifi a mataa
e vaxa mi taa faamamaas
pana faat mi siaxe sena
faisok simi."

15 A maana rabuna ri taxa
falim fatateak na Jon senaso
ri lamon o naak na Jon a saxa
aava Piran a siak fatie xena
fakaxup a mu Israel, a Mataa
Failai sina.
16 Na Jon a sui nari xapiak,
“Nenia, ne fasuf nami pana
raarum. Taasaxa saxa pana
gutan aava molava sena
gutan siak i taa filimaan e
nenia, ne pife fexaxaas sena
mulus a ‘slipa’ sina senaso ne
mataa palau mon. Nane xo
i taa fasuf nami pana Vovau
Xaradak e fata.
17 A toxan a gagala la mana
e i taa gon a bina sina, i
taa faxuvul a fanganan lana
nobina ina fawaanaana fan-
ganan e a xawa i taa farame
pana fata aava piau ta taxa-
pusan ina.”
18 E pana maana saxano
ferawaian fulaa na Jon a
fagut a rabuna e kuusan
fasavat a Lagasai Roxo xe
siri.
19 Taasaxa na Jon a baras
na Herot aava paamua lava
ti Rom senaso nane fo tamai
xuvul pa Herodias aava tefin
si tina. E na Herot fo vil a
maana vilaana saat fulaa e
layaan na Jon a barase pana
20 nane falavai a vilaana
saat sina pana pisaan na Jon.

A Fasufaan Na Yesus
Mt 3:13-17; Mk 1:9-11

21 Layaan na Jon taxa fasuf
a mu rabuna, na Yesus maa
savat sina e na Jon a fasufe
vaxa. E layaan na Yesus i
taxa fenung, a xunavata a
talakas
22 e a Vovau Xaradak a sivi-
maan xuluna lana vipin ina
vaalus. E a ling a ferawai ti
laa'ui la xunavata, “Nano, no
natuk, ne vubuxan xasingit
nano e a xunus iga a roxoian
nano.”

A Sising Ina Mu Bu Yesus
Mt 1:1-17

23 Layaan na Yesus a toxan
a mariaas sangafilu talatul
nane tangpat pana faisok
sina. A maana rabuna ri
lamon o nane a lak si Yosep
e na Yosep a lak si Heli e
24 na Heli a lak si Matat e
na Matat a lak si Livai e
na Livai a lak si Melki e
na Melki a lak si Yanai e
na Yanai a lak si Yosep e
na Yosep
25 a lak si Matatias, e na
Matatias a lak si Emos, e
na Emos a lak si Nahum
e na Nahum a lak si Esli,
e na Esli a lak si Nagai e
na Nagai
26 a lak si Maat, e na Maat
a lak si Matatias, e na
Matatias a lak si Semen
e na Semen a lak si Josek,
e na Josek a lak si Joda e
na Joda
27 a lak si Joanan e na
Joanan a lak si Resa e na
Resa a lak si Serubabel
e na Serubabel a lak si
Seltiel e na Seltiel a lak si
Neri e na Neri
28 a lak si Melki e na Melki
a lak si Adi e na Adi a
lak si Kosam e na Kosam
a lak si Elmadam e na
Elmadam a lak si Er e na
Er
29 a lak si Jaasua, e na Jaa-
sua a lak si Eliesar e na
Eliesar a lak si Jorim e na
Jorim a lak si Matat, e na
Matat a lak si Livai e na
Livai

30 a lak si Simeon e na
Simeon a lak si Juda e na
Juda a lak si Yosep e na
Yosep a lak si Jonam e na
Jonam a lak si Eliakim e
na Eliakim
31 a lak si Melea e na Me-
lea a lak si Mena e na
Mena a lak si Matata e na
Matata a lak si Natan e
na Natan a lak si Devit e
na Devit
32 a lak si Jesi e na Jesi a lak
si Obet e na Obet a lak
si Boas e na Boas a lak
si Salmon e na Salmon a
lak si Naason e na Naa-
son
33 a lak si Aminadap e na
Aminadap a lak si Ram e
na Ram a lak si Esron e
na Esron a lak si Peres e
na Peres a lak si Juda e
na Juda
34 a lak si Yaakop e na
Yaakop a lak si Aisaak e
na Aisaak a lak si Abra-
hem e na Abrahem a lak
si Teraa e na Teraa a lak
si Neor e na Neor
35 a lak si Seruk e na Seruk
a lak si Reu e na Reu a lak
si Pelek e na Pelek a lak
si Eber e na Eber a lak si
Selaa e na Selaa
36 a lak si Kainan e na
Kainan a lak si Arfasat e
na Arfasat a lak si Sem e
na Sem a lak si Noyeˈ e
na Noyeˈ a lak si Lemek
e na Lemek
37 a lak si Metusalaa e na
Metusalaa a lak si Inok e
na Inok a lak si Jaaret e
na Jaaret a lak si Maha-
lalel e na Mahalalel a lak
si Kenan e na Kenan
38 a lak si Inos e na Inos a
lak si Set e na Set a lak si
Aadam e na Aadam a lak
sina Piran.

4

A Valamaan Na Yesus
Mt 4:1-11; Mk 1:12-13

1-2 Na Yesus xo aava bas
xapiak pana Vovau Xaradak,
a taˈulan a Raarum Jordan e
lapaana paamuian sina Vo-
vau Xaradak nane sangas xo-
lai la bina vingil. Nane
waan pave a yaan sangafilu
talafaat e lana mu yaan aan-
abeˈ ve na Setan a valame.
Nane pi fafangan la maana
yaan aave e lamina nane la-
gai.
3 Na Setan a ferawai xe si
Yesus e a kuus, “Tamo no
lamon o nano, no Lak sina
Piran lavaxa, fasavat a bret
pana faat aanabeˈ.”
4 Na Yesus a suie, “Lana
Ferawaian sina Piran a kuus
‘A mataa i taa pife siak a
gutan sena bret sang mon.”
Vpt 8:3
5 Na Setan a lisan falaxe xe
la nobina laaˈui e lana yaan
aava malaan sena yaamit,
a faxalite pana maana mu
bina xapiak.
6 E nane xuus na Yesus, “A
maana mu bina aave ri siak e
ne paamuiane. Ne fexaxaas
sena tavai naseˈ ta mataa ne
vubuxane, pana maana mu
bina aave.
7 Tamo no taa faˈisinau
pana Piran siim ne taa pisin-
gan nano pana.”
8 Na Yesus a suie, “Lana
Ferawaian sina Piran a kuus,
‘Nangus a Memai, a Piran
siim, e no taa sisiak sina
mon.” *Vpt 6:13*
9 Na Setan a lisane xe
Jerusalem e fatigineie laaˈui
paaliu xuluna tang lifu lotu
e a kuus, “Tamo nano, no

Natuna Piran, no taa tapin
fasivi nano xa.
10 Senaso lana Ferawaian
sina Piran a kuus, ‘Nane taa
feng a mu angelo sina xena
faxatang faroxoi nano.
11 Ri taa yaas nano xe
laaˈui pana mari talo a kaam
i taa pife du sui a faat.” *Yng*
91:11,12
12 Na Yesus a suie, “A Fer-
awaian sina Piran a kuus,
‘Muta valam a Memai aava
Piran siim.” *Vpt 6:16*
13 Layaan na Setan fo fa-
taxapin a mu valaman aan-
abeˈ nane taˈulane fefexax-
aas a yaan faˈui ina valaman
i taa savat.

A Rabuna Pe Nasaret Ri
Tisui Na Yesus

14 E voxo, na Yesus a
taˈulan a bina vingil e ulaa
xe pe Galili lapaana gutan
sina Vovau Xaradak e maana
rabuna lana mu bina pave ri
ferawai sena.
15 Nane fepitaa lana lifu
ina faxuvulan sina mu Juda
e a mu rabuna xapiak ri faat-
ulane.
16 Nane falet xe puaa
Nasaret, a bina aava nane a
lak dak lana, e malaan sena
vilaana sina, lana Yaan ina
Fangaafusan a laak lana lifu
ina faxuvulan e nane tigina
xena kat.
17 Ri tavaie pana
xakalayan si Aisaia. Nane
siaxe e a muluse e layaan a
tingin a xakalayan aava kuus
malaan a kate:
18 “A vovau sina Piran a
xafutau senaso nane
fo noxolau
xena kuusan fasavat a
Lagasai Roxo xe sina
mu valagof.
Nane fengau xena
kuus fatexaas
o nari aava ri
vipis ri taa mulus
tapinan;
a mu mata piif ri taa
kaalum fulaa
e a mu rabuna aava
ri waan lapaana
gutan sina xaiyaas
siri ri taa taˈulai
xaseri
19 e xena kuus o lana mu
yaan aanabeˈ
a Piran i taa faxalit
netaara pana rox-
oyan sina.” *Ais*
61:1,2
20 Lamina kataana, nane
fulus a Lagasai aave e a tavai
a saxa fefeng la lifu ina faxu-
vulan pana. E bak a nai xena
fepitaa. A mu rabuna xapiak
lana lifu ina faxuvulan ri
kaalum fatateak xe sina.
21 Nane tangpat pana fepi-
taian sina malaan, “Tanin xo,
a Ferawaian sina Piran aan-
abeˈ aava mi fo langaie, fo
savat la matavas.”
22 A mu rabuna ri ferawai
faroxo sena fepitaian sina e
ri ipul pana ferawaian mara-
fut aava savat la valana. E
ri fiai, “Nane a lak si Yosep,
bo?”
23 Na Yesus a kuus xe siri,
“Tuuna paaliu, mi taa xu-
usau pana ferawaian paap
aanabeˈ, ‘Mataa ina iˈirin, vil
faroxoi nano xa’ e mi taa
kuus fulaa, ‘Maam fo langai o
no fo vil a maana mo faˈipul
pe Kapanam lavaxa, fasavat
a mo malaan, nabeˈ la fufu-
bina siim.”

24 Nane ferawai fulaa e
a kuus, “Ne kuus tuuna, a
mataa ina kuus fatuxai xo,
a mu rabuna ti la fufubina
sina, ri taa tisuie.
25 Ne xuus tuunei nami,
lana yaan si Ilaija, layaan
piau ta raafui pana mariaas
talatul e xavil e a song
molava a savat pe Israel,
a toxan a maana lutefin
nakmaal xaves.
26 Taasaxa Piran pife feng
na Ilaija xe siri, piau, nane
fenge xe sina saxa tefin pe
Serafet la bina Saidan.
27 E vaxa, a rabuna xaves
pe Israel a tari tapak lana
yaan si Ilaisa, a xasa mataa
ina kuus fatuxai, taasaxa pi
ta mataa tapak ti Israel a
savat roxo fa'ulaa, piau, na
Neman ti Siria mon.”
28 Layaan a rabuna lana
lifu ina faxuvulan ri langaie
ri marala faagut.
29 Ri fasangas na Yesus xe
laa'ui xuluna put la nobina
aava masasaaf xena tapin
faduie lapi la matana mui.
30 Taasaxa nane sangas fa-
tak la palou iri e ta'ulan nari.

Na Yesus A Gei Tapin A Vovau Saat
Mk 1:21-28

31 E bak nane sivi xe kol
Kapanam, saxa bina pe Galili
e la Yaan ina Fangaafusan a
tangpat pana fapitiaana mu
rabuna pave.
32 Nari, ri ipul pana fepi-
taian sina senaso a toxan a
gutan.
33 Pave lana lifu ina faxu-
vulan, a toxan a saxa mataa
aava vovau saat a vawe.
Nane xukulai faagut pana
matautan malaan,
34 “Yesus ti Nasaret, no taa
vil a so xe simaam? No sa-
vat xena kawaasan xapin ne-
maam, bo? Ne texaas sema,
nano, no Mataa Failai sina
Piran.”
35 Na Yesus a sui faagutane,
“Kasam! Ta'ulane!” E a vo-
vau saat moxo a tapin fasivi
a mataa aave la matari e a
ta'ulane taasaxa pife fasope.
36 A mu rabuna xapiak ri
ipul faagut e ri fiai, “A so
ta buk ferawaian va nabe'?
Pana gutan e texaasan nane
fuuna fasei faagutan a mu
vovau saat e ri savat ta'ulan
a mataa.”
37 E lana maana nu bina
aava faasilak se Kapanam a
rabuna ri langai pana mu
faisok si Yesus.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Maana Rabuna Xaves
Mt 8:14-17; Mk 1:29-38

38 Na Yesus a ta'ulan a lifu
ina faxuvulan aave e a falet
xe la lifu si Saimon. Na imu
Saimon a giis pana tana lala-
gaf e ri fin na Yesus rao i taa
xavange.
39 Nane tigina la tana e
a baras a giisan e a giisan
a ta'ulane. A tefin aave a
tamasiak fataapus e a faig-
otan a kas xari.
40 Layaan a ngaas i taxa rul
e a Yaan ina Fangaafusan a
taxapus, a rabuna ri lisan a
mu rabuna aava ri giis xe si
Yesus. Nane tao nari saxa
saxa pana mana e ri feroxo
fa'ulaa.
41 E vaxa, a mu vovau saat
ri ta'ulan a maana rabuna
xaves. Ri ta'ulan nari e
ri xukulai faagut malaan,
“Nano, no Lak sina Piran.”
Taasaxa nane baras nari talo

ri taa pife ferawai senaso ri texaas o nane ve a Mataa Failai sina Piran.

Na Yesus A Kuus Fasavat Lana Mu Lifu Ina Faxuvulan

42 La paanen lolof na Yesus a falet xe la bina gof talo i taa waan nane sang. A rabuna ri senge e layaan ri tingine ri rao ri tivotane o i muta ta'ulan nari.
43 Taasaxa nane kuus, “Ne taa kuusan fasavat a Lagasai Roxo sena fatataganan sina Piran la xasano bina sait. Nabe' ve a faisok aava Piran a fengau xena vile.”
44 E nane sangas xolai e a ferawai lana maana lifu ina faxuvulan xaves pe Judia.

5

Na Yesus A Xel A Mu Yaamut

Mt 4:18-22; Mk 1:16-20; Jn 1:40-42

1-2 Saxa yaan layaan na Yesus taxa tigina la itina raarum Genasaret, a malila ri maa fakaliuane xena langaiaana ferawaian sina Piran. I taxa tigina pave e a xalum a ro xaati re taxa nai la vangana raarum. A mu rabuna ina faadinan ri ta'ulan fanei a xaati pave xena xamaxaana mu vana siri.
3 Nane laak xuluna saxa aava si Saimon e a xuuse rao i taa sasagen famodaxe sena gun. E bak nane nai lana xaati xena fapiti a rabuna.
4 Layaan nane fataxapin a fepitaian sina, nane xuus na Saimon, “Falet la nobina aava tu e mi tapin fasivi a mu vana xena siak din.”
5 Na Saimon a suie, “Matalava, maam fo faisok faagut la vung xurul e piau ta din. Taasaxa nano, no ferawai e ne taa langai siim e ne taa tapin fadui a vana.”
6 Layaan ri vil malaane, a mu din aava ri siaxe a matafan temasaat e a mu vana siri rao ri tiririk.
7 Re talangai pana mare xe sina saxano taure aava re taxa waan la xasa xaati e re maa savat xena xakaavang. Lana ro xaati aave a matafanan ina din a molava paaliu e faasilak a ro xaati aave re taa lus.
8 Layaan na Saimon Pita a xalum a mo aanabe' nane bukaak la ka Yesus e a kuus, “Faapalau sega Memai, nenia, ne mataa mosaat.”
9 A ferawai malaan senaso nane e mu tauna ri ipul faagut paaliu pana maana din ri fo siaxe.
10 Na Jems e na tina Jon, a ro lak si Sebedi aava re faisok xuvul pa Saimon, nare vaxa re ipul. E na Yesus a xuus na Saimon, “Muta mataut. Ti la yaan aanabe' no taa pataas a rabuna.”
11 E voxo ri yuuf falak a ro xaati siri xe xuluna gun e ri ta'ulan faneie su' xuvul pana maana mo siri e ri fe usie.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Tana Tapak

Mt 8:2-4; Mk 1:40-44

12 Layaan na Yesus a waan la saxa bina, saxa mataa tana tapak xapiak a savat sina. Layaan a xalum na Yesus, nane poxo pana nonau ina xe lapia e a nunge, “Memai,

tamo no vubuxane no fexax-
aas sena vil faroxoiau.”
13 Na Yesus a talangai xe
sina, a tawe e a kuus, “Ne
vubuxane. Savat roxo.” E fa-
taapus paaliu a giisan tapak
a taˈulane.
14 E na Yesus a xuuse,
“Muta xuus a rabuna pana.
Falet e no fe faxalit a mu
priis pana taam e tatavai xe
sina Piran sena roxoyan siim
pana mo aava na Moses a
kuus pana. A tatavai aan-
abeˈ i taa faxalit a mu rabuna
pana roxoyan siim.”
15 Taasaxa maana rabuna
xaves fulaa ri langai pana e
a malila ri maa savat xena
langaiaana talo i taa vil tapin
a maana giisan siri.
16 Na Yesus a taˈulan nari e
a falet xe la bina vingil xena
fenung.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Maalapen
Mt 9:2-8; Mk 2:3-12

17 Saxa yaan layaan i taxa
fepitaa, a mu Ferasi e rabuna
ina fepitaa pana vuputkai, ri
maa savat ti la maana mu
bina pe Galili e ti Judia. E
a gutan sina Memai a waan
xuluna xena vil faroxoiaana
rabuna pana giisan.
18 Saxano rabuna ri
yaasmaan a saxa mataa
maalapen xuluna ivin xena
lisan falaxe xe la lifu aava na
Yesus i taxa waan lana.
19 Taasaxa ri pife fexaxaas
senaso a malila ri fabas a
lifu aave. E voxo ri laak
xe laaˈui la putuna lifu e ri
ngas a xavil ina putuna lifu
aave xena faduiaana xe lapia
xuvul pana ivin sina. E ri
timine la no Yesus la palou
ina rabuna.
20 Layaan na Yesus a xalum
a mo ri fo vile sena namkaian
siri, a kuus, “Fesing, a mu
vilaana saat siim fo lamon
tapinan.”
21 A mu Ferasi e mu rabuna
ina fepitaa pana vuputkai,
ri ilisai, “A mataa aanabeˈ
aava ferawai fasaat sena Pi-
ran, nane a so ta buk mataa?
Naseˈ fexaxaas sena lamon
tapin a vilaana saat? A Piran
sang mon.”
22 Na Yesus a texaas sena
lamonan siri e a fiai, “Xenaso
mi taxa lo lalamon malaan
lana xunus imi?
23 A so ta vapaling a per-
aroxo xena kuusanaana, ‘A
vilaana saat siim fo lamon
tapinan’ o ‘Tamasiak e no
sangas?’
24 Ne vubuk rao mi taa
texaas o a Natuna Mataa a
toxan a gutan nabeˈ la xavala
xena lamon tapinaana vi-
laana saat.” E voxo nane
kuus xe sina maalapen, “Ne
xuus nano, tamasiak, siak a
ivin siim e no falet xe la lifu
siim.”
25 Fataapus paaliu nane
tigina la matari e a siak a ivin
sina e fe paan xe la lifu sina
e taxa lo faatulan a Piran.
26 Nari xapiak ri ipul e ri
faatulan a Piran sait. Ri
bas pana matautan e ri kuus,
“Tanin, taara fo xalum a
maana mo faˈipul roxo.”

Na Yesus A Xel Na Matiu Livai
Mt 9:9-13; Mk 2:14-17

27 Lamina mo aanabeˈ na
Yesus a savat xe lamalei e
fe xalum a mataa i taxa nai
la lifu ina taakis, a isina na

Matiu Livai. E na Yesus a
xuuse, “Usiau.”
28 Nane tamasiak e taˈulan
a maana mo xapiak aave
xena usiaan na Yesus.
29 Na Livai moxo a vil a
saxa matafanganai molava
la lifu sina xena faxalitaana
suaian sina se Yesus. A mu
rabuna ina siak taakis e xas-
ano rabuna fulaa aava nane
xel nari vaxa, ri maa fangan
xuvul pare.
30 Taasaxa mu Ferasi e
mu rabuna ina fepitaa pana
vuputkai aava ri taxa waan
lapaana mu Ferasi, nari
xapiak ri fefinaas xe sina
mu fefeng si Yesus e ri kuus,
“Xenaso mi taxa fangan e
num xuvul pana mu rabuna
ina siak taakis e nari aava ri
fuuna vil a saat?”
31 E na Yesus a sui nari, “A
rabuna aava ri giis sang mon
ve ri vubuxan a mataa xena
irin faroxoi nari taasaxa
rabuna aava ri pi ta giisan
ve, piau.
32 Ne pife savat xena xe-
laana rabuna roxo, piau. Ne
savat xena xelaana rabuna
pana vilaana saat talo ri taa
puk tapin nari xa xasena vi-
laana saat siri.”

*Ri Fin Na Yesus Pana Vi-
laana Ina Falfaalan*
Mt 9:14-17; Mk 2:18-22

33 E ri fine, “A malaafaa mu
rabuna aava ri usi na Jon ri
fuuna fenung e ri falfaal e
mu rabuna aava ri usi a mu
Ferasi vaxa ri vivil malaane.
Taasaxa mu rabuna aava ri
usi nano va sou ri fuuna fan-
gan e num?”
34 E na Yesus a sui nari, “A
mu fesing sina mataa aava
tamai, ri pi falfaal la yaan ina
maraan tefin senaso a yaan
aave ve a yaan ina faama-
maasan.
35 Taasaxa yaan i taa savat
layaan a mataa aava tamai i
taa siak tapinan seri e bak ri
taa falfaal.”
36 Nane xuus nari pana fer-
awaian paap aanabeˈ, “Piau
ta mataa i taa ririk a marapi
faˈui xena kap a marapi
xavai. Tamo a vil malaane i
taa kawaasan a marapi faˈui
e a xavil aave i taa pife fex-
axaas sena marapi xavai.
37 E piau ta mataa i taa
xapis a fanganan lana vaafa
xavai. Tamo i taa vil
malaane a vio i taa laak lana
e i taa kawaasan a vaafa
xuvul pana fanganan xapiak
lana.
38 Piau, nane taa xapis a
fanganan lana vaafa faˈui.
39 E saxanofuna ri taa
kuus, ‘Ne vubuxan a fan-
ganan ti lana uma xavai, a
fanganan aave a fexaxaas
sega.”

6

*A Fiaian Pana Yaan ina
Fangaafusan*
Mt 12:1-8; Mk 2:23-28

1 La saxa Yaan ina Fangaa-
fusan na Yesus xuvul pana
mu fefeng sina, ri sangas
lana uma baali e a mu fe-
feng sina xo ri taxa lo vuak
a putuna baali e ri ruruxe la
mari xena nganaana.
2 Saxano Ferasi aava ri
taxa waan pave ri fiai, “Xe-
naso mi taxa vil a mo aava
mu vuputkai ina Yaan ina
Fangaafusan a kuus votai
pana?”

3 Na Yesus a sui nari, “Mi
pife kat lunaian a vilaana
si Devit layaan nane xuvul
pana mu fesing sina ri lagai,
bo?
4 Nane laak la lifu sina Pi-
ran e siak a bret taap aava
fanganan sina mu priis sang
mon e a ngane e tavai vaxa
mu fesing sina pana.”
5 Na Yesus moxo a xuus
nari, “A Natuna Mataa ve a
Memai ina Yaan ina Fangaa-
fusan.”

A Mataa Mana Maat
Mt 12:9-14; Mk 3:1-6

6 La xasa Yaan ina Fangaa-
fusan nane laak la lifu ina
faxuvulan e i taxa fepitaa.
E lana lifu aave a toxan a
mataa aava mana muaan a
maat.
7 A mu Ferasi e mu rabuna
ina fepitaian pana vuputkai
aava ri taxa waan pave, ri
taxa seng ta mo xena gel
tifiaan na Yesus. E voxo ri
falim fatateaxe tamo i taa vil
faroxoi ta mataa la Yaan ina
Fangaafusan.
8 Taasaxa, na Yesus fo tex-
aas sena lamonan siri e a
kuus xe sina mataa aava
mana maat, “Tamasiak, e
no tigina la matari.” Nane
tamasiak e fe tigina.
9 E na Yesus xo a kuus
xe siri, “Ne fin nami, la
Yaan ina Fangaafusan taara
taa usi a vuputkai sitaara
malaafaa: taara taa vil a mo
roxo o a mo mosaat, taara taa
fakaxup a mataa o taara taa
kawaasane?”
10 Nane kaalum xolai xe
siri xapiak e a kuus moxo xe
sina mataa aave, “Faxaradak
a maam.” Nane langai e a
mana moxo roxo fa'ulaa.
11 Taasaxa nari, ri marala
faagut e ri fefiai la palou iri o
ri taa vil malaafain na Yesus.

Na Yesus A Siak Fati A Mu Yaamut Sangafilu Saxa Pana Taragua
Mt 10:2-4; Mk 3:16-19; Fk 1:13

12 Lana yaan aanabe' na
Yesus a laak xe xuluna put
xena fenung xe sina Piran. A
fenung pave la vung xapiak.
13 Layaan a bina xo paa-
nen a xel faxuvul a mu fe-
feng sina e siak fati a san-
gafilu saxa pana taragua siri
e a fa'isin nari pana yaamut
sina:
14 na Saimon aava fa'isine
pa Pita, na Endru aava ti Pita,
na Jems, Jon, Filip, Baata-
lamiu,
15 Matiu, Tomas, a xasa
Jems aava lak si Elfias, Simon
aava xasa isina na Selot
16 na Judas a lak si saxa
Jems fulaa e na Judas Iskeriot
aava pet lisan na Yesus.

A Maana Faamamaasan E Maana Lagafan
Mt 5:3-12

17 Nane sivi xuvul pari e
fe tigina la bina xaradak. A
malila aava ri usie ri waan e
maana rabuna xaves ti la mu
bina pe Judia, ti Jerusalem,
Tair e na Saidan vaxa ri
waan.
18 Ri fo savatmaan xena
langaie e talo i taa vil faroxoi
a maana giisan siri. Nari
aava ri giis pana vovau saat
nane vil faroxoi nari vaxa.
19 E a mu rabuna rao ri
tawe senaso a gutan ina
faroxoiaan nari a waan la
tana.

20 Nane kaalum xe sina mu
fefeng sina e a kuus,
“Faamamaas, nami aava mi
valagof
senaso mi waan lana fa-
tataganan sina Piran.
21 Faamamaas, nami aava mi
lagai naboxo
senaso mi taa maasi.
Faamamaas, nami
aava mi taangiis
naboxo
senaso mi taa nangan.
22 Faamamaas nami aava
rabuna ri baian nami
e ri feng tapin nami e ri
ferawai fakasal nami
e ri gilis a isimi malaan
sena isin saat
senaso mi usi fatak a
Natuna Mataa. *Ais
51:7*
23 A mu bumi, ri rabuna
saat e ri vil malaane xe
sina mu rabuna ina kuus
fatuxai sina Piran vaxa. E
voxo mi taa lalaas pana faa-
mamaasan layaan a maana
mo aanabeˈ a savat la taag-
ulan simi senaso a sepiri-
gus molava taxa waan bang
nami laaˈui la xunavata.
24 Taasaxa kaari, nami aava
mi toxan a fafanaian
xaves
senaso mi fo siak xapin
xo a maana mo roxo.
25 Kaari, nami aava mi fo
maasi pana maana
buk fanganan naboxo
senaso mi taa lagai.
Kaari, nami aava mi
faamamaas e nan-
gan naboxo
senaso mi taa taangiis e
mi taa mamaaluk.
26 Layaan a mu rabuna
xapiak ri suaian nami kaari,
senaso a mu buri, ri vil
malaane xe sina mu rabuna
ina kuus fatuxai bit.

*Vubuxan Xasingit A Mu
Xaiyaas Simi
Mt 5:39-42*

27 “Taasaxa ne xuus nami
aava mi langaiau: vubuxan
xasingit a mu xaiyaas simi e
bilai faroxo xe sina rabuna
aava ri baian nami.
28 Ferawai faroxo sena
rabuna aava ri fatutul nami
e fenung pari aava ri bilai
fasaat xe simi.
29 Tamo mataa taa sip
nano la yaavaam lavaxa, puk
lisanet a xasa payaavaam.
Tamo mataa taa siak a
marapi ina vupungan simi,
muta ti votane sena siaxaan
ta saxa marapi simi fulaa.
30 Tamo rabuna ri fin nami
pana mo, tavai nari pana so
ta buk mo ri vubuxane. E
tamo mataa a siak a mo simi,
muta nung faˈulie.
31 Bilai xe sina xasanofuna
malaan seˈ mi vubuk o ri taa
bilai xe simi.
32 “Malaafaa mi taa siak a
roxoyan tamo mi vubuxan
xasingit mon nari aava ri
vubuxan xasingit nami?
Senaso a mu ‘rabuna saat’
vaxa ri fuuna vubuxan naseˈ
aava vubuxan nari.
33 E tamo mi bilai faroxo
xe siri aava ri bilai faroxo
xe simi, malaafaa mi taa siak
a roxoyan? Senaso a mu
‘rabuna saat’ vaxa ri fuuna
vil malaane.
34 E tamo mi taa tavai a
mataa pana mo e nane fex-
axaas sena suie, malaafaa mi
taa siak a roxoyan. Senaso
a mu ‘rabuna saat’ vaxa ri
fuuna vil malaane.
35 Taasaxa nami, mi taa
vubuxan xasingit a mu

xaiyaas simi, vil a faisok roxo
xe siri, tavai nari pana mo e
muta lamon pana yaan ri taa
lisan fa'ulie. Tamo mi taa vil
malaane a sepirigus simi i
tafe molava e mi taa savat
rafulak sina Piran Laa'ui
Paaliu, senaso nane vaxa
fangasik nari aava ri vil a
saat e ri pife kuus faasiroxo.
36 Nami, mi taa muluk a
rabuna malaan se Tamami a
muluk nari.

A Tiisaana Saxanofuna
Mt 7:1-5

37 "Muta tiis a mataa e no
taa pife waan lapaana tiisan.
Muta xalum fasivi a saxa
mataa e pi ta saxa i taa xalum
fasivi nano. Lamon tapin a
mu vilaana saat sina xasano
rabuna e a mu vilaana saat
simi ri taa lamon tapinan.
38 Tatavai e no taa saaxam.
Tamo no taa tifi fasoliu a
bi pana maana mo xena
tatavai e no pife faxarang ta
mo, no taa saaxam malaan
sait. Pana vilaana aava mi
tatavai pana mi taa saaxam
malaan."
39 E nane ferawai paap xe
siri, "A mataa piif vaxa fex-
axaas sena paamuian a xasa
mataa piif, bo? Piau, nare
xapiak re taa poxo lapi la
vaa'ul.
40 A lak aava nai lapaana
saxa mataa ina fepitaa, pife
lava sena saxa aava fapi-
tie, taasaxa nase' ta mataa
a toxan a texaasan xapiak a
malaan sena mataa ina fepi-
taa sina.
41 "Xenaso no xalum a pof
la mata tiam e no pife lamon
pana wai lava aava i taxa
waan la mataam?
42 Malaafaa no taa xuus
na tiam, 'Tiak, ne taa siak
tapin a fomirak xawa la
mataam' layaan nano xa no
pife xalum a wai lava la
mataam? Nano, no xalema
maranga, paamua no taa
siak tapin a wai lava la
mataam e mui no taa kaalum
faroxo xena siak tapinaana
fomirak xawa la mata tiam.

A Wai E Xalana
Mt 7:16,18,20

43 "Pi ta wai roxo a fufuain
a xalana wai saat e pi ta wai
saat a fufuain a xalana wai
roxo.
44 Mi taa texaas sena mu
wai roxo e saat pana xalana.
Pi ta mataa i taa murul a
xakaap xuluna yeis tuturuk
o siak a xalana wain xuluna
yeis tuturuk.
45 E malaan, a mataa roxo
i taa lisan fasavat a maana
vilaana roxo aava waan la
xunus ina. E a mataa saat i
taa fasavat a maana vilaana
mosaat aava waan la xunus
ina. E voxo a mataa i taa fer-
awai pana maana mo aava
fabas a xunus ina.

A Mataa Ina Texaasan E Mataa Vungut Re Vesan A Lifu Sire
Mt 7:24-27

46 "Senasou mi xaliau pana
'Memai, Memai.' taasaxa mi
langai pesalai?
47 A mataa aava savat siak
xena langaiau e a usi a fer-
awaian siak, nane malaan
sena
48 saxa mataa aava vesan a
lifu. Nane kaaf fasivi talo a
fufuna lifu i taa nai xuluna
faat. Layaan a raafui e reref
molava savat, a gutan ire a
fiit faagutan a lifu naang e a

tigina fatateak paaliu senaso
nane vesan faroxoie.
49 Taasaxa saxa aava lan-
gaiau e pife usi a ferawaian
siak a malaan sena mataa
aava vesan fatapusan a lifu
sina e a fufuna pife tateak.
Layaan a ulim a vaxe, a poxo
e a kawaasan xapinan."

7

Na Yesus A Vil Faroxoi A Sisiak Sina Saxa Paamua Ina Fevisan Ti Rom
Mt 8:5-15

1 A maana rabuna xaves ri
langai a ferawaian aanabe'
si Yesus e layaan fetaxapus
nane laak xe pe la bina Ka-
panam.
2 E pave a sisiak sina saxa
matalava ina rawen a giis
fasaat e faasilak rao i taa
maat. E a sisiak aave,
a mataa tafuna a lalamon
faroxo pana.
3 E a mataa naang a langai
se Yesus e a feng a saxano
matalava sina mu Juda xe
sina xena fine o i taa filimaan
xena vil faroxoi a sisiak sina.
4-5 Layaan ri savat si Yesus
ri nung faagutane e ri kuus,
"A mataa aanabe' a vubuxan
xasingit a mu Juda e fo vesan
a lifu ina faxuvulan sitaara.
E voxo i taa roxo paaliu tamo
no taa xavange."
6 E voxo na Yesus a falet
xuvul pari.
Nane taxa waan lasuun
famodak lunai sena lifu e a
mataa ina rawen aave a feng
a mu fesing sina xe si Yesus
xena xuuse, "Memai, nenia,
ne mataa palau mon, muta
laak la lifu siak.
7 Ne pife savat xe siim
senaso ne texaas o nenia, ne
mataa palau. Taasaxa no
kuus mon e a sisiak siak i taa
roxo fulaa.
8 Ne texaas sena tateaxan
senaso nenia xa ne waan la-
paana tateaxan ina paamua
siak e vaxa ne toxan a xas-
anofuna fulaa aava ri waan
lapaana tateaxan iga. Ne
xuus a saxa 'Falet!' e nane
falet e xe sina xasafuna, 'Fili-
maan!' e nane filimaan. Ne
xuus a sisiak 'Vile!' e nane
vile."
9 Layaan na Yesus a langaie
nane ipul sena e a puk nane
xe sina malila aava ri taxa
usie e a kuus, "Ne pife tin-
gin ta mataa pe Israel pana
namkaian aava molava sena
namkaian aanabe'."
10 E a mu fefeng sina paa-
mua ti Rom ri ulaa xe la lifu
e ri fe tingin xo a sisiak naang
a roxo mon.

Na Yesus A Fatatoi Fa'uli A Lak Sina Tefin Nakmaal

11 Na Yesus a ta'ulan a bina
aave e fe paan xe la bina
Nein e mu fefeng sina xu-
vul pana malila ri falet xuvul
pana.
12 I taxa waan lunai la
nonamalei e a rabuna ti
pave ri taxa yaas fasavat a
saxa mamaat e nane ve a
lak tomexaan saxa mon sina
saxa tefin nakmaal. E a
malila ti la bina ri waan xu-
vul pana.
13 Layaan a Memai a
xalume, nane muluxe e a
kuus, "Muta taangiis."
14 Nane fe tao a ivin ina
mamaat e nari aava ri taxa
yaase, ri tigina. Nane kuus,
"Mataa fa'ui, ne xuus nano,
tamasiak!"
15 E a mamaat naang moxo
nai saa e i taxa ferawai. E

na Yesus a lisan fa'ulie xe si
ninana.
16 Nari xapiak, ri bas pana
ipulan e ri kuus fati a isina
Piran e ri kuus, “A mataa ina
kuus fatuxai fo savat la palou
itaara. A piran fo filimaan
xena xavang a rabuna sina.”
17 A lagasai aanabe' pa
Yesus a falet xolai pe Judia e
la nu bina faasilak.

A Ro Fefeng Si Jon Ina Fasufan Re Savat Si Yesus
Mt 11:2-19

18-19 A mu fefeng si Jon ri
kuusan a maana mo aanabe'
xe si Jon layaan nane taxa
vipis. E nane xel a xasa
rovaat e a feng nare xe si
Memai xena finaana, “Nano
va no saxa aava maam taxa
waan bange o maam taa
kaalum sena xasafuna?”
20 Layaan a rovaat aave re
savat si Yesus re xuuse, “Na
Jon ina Fasufan a fengmaan
nemaame xena fin nano o
nano ve no saxa aava i taa
filimaan o maam taa waan
bang a xasafuna?”
21 Lana yaan naang na
Yesus a vil faroxoi a maana
rabuna aava ri giis o maasak
o nari aava vovau saat a vao
nari. E a vil faroxoi a rabuna
matari piif.
22 E voxo nane sui a mu
fefeng aave, “Ulaa xe si Jon e
mi fe xuuse pana maana mo
mi fo xalume e mi fo langaie:
a rabuna piif ri kaalum fulaa,
a rabuna kari tapil ri sangas
fulaa, nari pana tari tapak ri
toxan a vipin fa'ui fulaa, a
rabuna vaang ri langai fulaa,
nari aava ri maat ri to fa'ulaa
e a mu rabuna valagof ri lan-
gai a Lagasai Roxo.
23 A rabuna aava ri pife
puk tapin nari xa xasega ri
taa faamamaas.”
24 Lamina faletan sina ro
fefeng si Jon, na Yesus a
ferawai xe sina malila pa
Jon. “Layaan mi falet xe la
xobingil mi lamon o mi taa
xalum a so ta buk mo? A yi
aava reref taxa falep xolane,
bo?
25 E tamo piau, mi fe xalum
so ta buk mo? A mataa pana
marapi roxo paaliu? Piau,
nari aava ri falak a marapi
pana mamareiai molava e ri
toxan a maana mo xaves, ri
fuuna taagul lana lifu sina
mu piran king.
26 Taasaxa, mi fe laak xena
xalum a so ta buk mo? A
mataa ina kuus fatuxai?
Aang, ne xuus nami a mataa
aave, na Jon, a pelalava sena
mu rabuna ina kuus fatuxai
xapiak.
27 Lana Xakalayan sina, a
Piran a kuus pa Jon layaan a
kuus malaanabe':
‘Paamuina savatan siim ne
taa feng a fefeng siak
xena faigotan a salan
xaanum.’ *Mlk 3:1*
28 Ne xuus nami o a lutefin
ri fo luuk a maana rafu-
lak xaves taasaxa na Jon a
pelalava seri. E fulaa, a saxa
xiufamaak lana fatataganan
sina Piran a pelalava se Jon.”
29 (A mu rabuna ina siak
taakis e xasanofuna layaan ri
langai a ferawaian si Yesus,
ri turoxo o a vilaana e lam-
onan sina Piran, re roxo. Ri
turoxo pana senaso na Jon fo
fasuf nari.
30 Taasaxa mu Ferasi e
mu rabuna ina fepitaa pana

vuputkai ri tisui a vubuxanan sina Piran xari senaso ri baian a fasufan si Jon.)

31 E na Yesus a kuus, “A mu rabuna aava ri taxa to naboxo, ri malaafaa? Ne taa ferawai paap pari malaafaa?

32 Nari, ri malaan sena rafulak aava ri taxa nai la bina ina faasot e ri taxa felingai malaan:

> ‘Maam piif a tungaal xe simi e mi pife tia. Maam tangiis a mamaat e mi pife taangiis.’

33 Naak piau ta mo i taa fafaamamaas nami, bo? Senaso na Jon ina Fasufan pife ngan a bret o num a wain e nami, mi kuus o a vovau saat a vawe.
34 E a Natuna Mataa maa fangan e num e mi kuus, ‘Nane a mataa ina fangan e num vulai e a fesingan a mu rabuna ina siak taakis e xasanofuna pana vilaana saat.
35 Taasaxa mu rafulak pana texaasan tuuna ri taa turoxo pana mu vilaana roxo.”

A Tefin Pana Vilaana Saat A Noxol Na Yesus

Mt 26:6-13; Mk 14:3-9; Jn 12:1-8

36 A saxa Ferasi xo a fin na Yesus rao i taa fangan xuvul pana e nane falet xe la lifu sina Ferasi aave e fe mati fapet la ivin.

37 Pe la bina aave a toxan a saxa tefin aava fo taagul lana vilaana saat. E layaan a langai o na Yesus taxa fangan la lifu aave nane siakmaan a wel aava lasan ina a roxo paaliu e a mamareiai ina vaxa a molava temasaat.

38 Nane maa tigina taangiis la ka Yesus e a xamak a kana pana raarum ti la matana. E a fapagalaye pana fui sina e a nguse e mui tiuan a mo lalas aave xuluna kana.

39 Layaan a Ferasi naang aava fo xel na Yesus xe la lifu sina, a xalum a vilaana aanabeˈ nane ilisai, ‘Tamo a mataa aanabeˈ a mataa ina kuus fatuxai tuuna i taa texaas seˈ naseˈ taxa tawe e nane a so ta buk tefin- a tefin pana vilaana saat.’

40 Na Yesus fo texaas sena lamonan sina e a xuuse, “Saimon, a toxan a mo ne buk xuus nano pana.”

E nane suie, “Ferawai saa, Mataa ina Fepitaa.”

41 E na Yesus a kuus, “A mataa taragua re toxan a faat re siaxe sina saxa mataa ina faasot pana faat. Saxa fo siak a faat fexaxaas sena K2,000 e a xasa siak K200.

42 Nare xapiak re piau ta faat xena sui faˈuli a faat re fo siaxe e voxo a mataa ina faasot pana faat a fataxapin a faat re siaxe sena. E naboxo, a vubuxanan siseˈ i taa pelalava?”

43 Na Saimon a suie, “Naak a saxa aava fo siak a faat moxaves.”

Na Yesus a kuus, “No fo lamon faroxo.”

44 E nane puk nane xa xe sina tefin aave e a kuus xe si Saimon, “No xalum a tefin aanabeˈ? Nenia, ne laak la lifu siim e no pife tavaiau pana raarum xena xamaxaana kaak taasaxa nane xamak a kaak pana raarum ti la matana e fapagalaye pana fui ina.

45 Layaan ne laak la lifu
siim no pife ngusau. Taasaxa
tefin aanabeˈ taxa lo ngus
faxavesan a kaak.
46 No pife timin a wel la
putok taasaxa nane fo tiuan
a wel pana lasan roxo la
kaak.
47 E voxo ne xuus nano o a
maana vilaana saat sina ri fo
lamon tapinan. E a vubuxan
xasingitan molava sina a fax-
alit nami pana. Taasaxa saxa
aava fo lamon tapinan pana
mo modak mon, a vubuxan
xasingitan sina i taa modak
mon.”
48 E na Yesus moxo a kuus
xe sina tefin aave, “A mu
vilaana saat siim ri lamon
tapinan.”
49 A xasanofuna aava ri
taxa waan la lifu, ri fefiaian
nari xa, “Nane a so ta buk
mataa aava lamon tapin a
vilaana saat?”
50 E na Yesus a kuus xe sina
tefin aave, “A namkaian siim
fo fakaxup nano, falet lana
luaian.”

8

A Ferawaian Paap Pana Mataa Tataraˈuma
Mt 13:2-15; Mk 4:1-12

1 Lamina, na Yesus taxa
falet xolai la mu bina xena
kuusan fasavat a Lagasai
Roxo sena fatataganan sina
Piran. E a mu yaamut san-
gafilu saxa pana taragua ri
falet xuvul pana.
2 E saxano lutefin vaxa
aava nane vil faroxoi nari
sena giisan e sena vovau
saat aava vao nari, ri doxote:
Maria (a xasa isina na Mek-
dala) aava toxan a mu vovau
saat pisiguak e ri fo taˈulane,
3 na Joaana, a tefin si Susa
aava paamuian a maana mo
la lifu si Herot, na Susaana
e xasanofuna. A lutefin aan-
abeˈ ri xavang na Yesus e mu
yaamut sina e ri tavai nari
pana mu faat.
4 Layaan a malila ti la
mu bina xaves ri maa faxu-
vul xena langaiaan na Yesus,
nane xuus nari pana ferawa-
ian paap aanabeˈ:
5 “A mataa ina taraˈuma a
falet xena xapis a mu kam
sina. Layaan nane taxa
tapalan a mu kam la uma,
saxano kam ri poxo la salan;
a rabuna ri paasane e mu
maanu ri ngane.
6 Saxano kam ri poxo la
nobina toxai faat e layaan
ri boak ri femaiyang senaso
piau ta raarum.
7 Xasano kam ri poxo lana
yeis tuturuk aava boak fataa-
pus e fexafut nari e ri pife
fuaa.
8 Xasanofuna ri poxo la
xavala roxo e ri palak faroxo
paaliu e ri fuaa faroxo. Ri
fasavat a kam xaves paaliu
liu nari aava xapisan.”
Layaan nane fo kuus
malaan, a xukulai, “Nami
aava mi pife rabuna vaang,
lalamon pana mo mi fo
langaie e mi taa masame.”
9 A mu yaamut sina ri fine
pana malasuf ina ferawaian
paap aave.
10 E nane sui nari, “A tex-
aasan sena mo fufunai sina
fatataganan sina Piran ne taa
xuus famatavas nami pana
taasaxa xe sina xasanofuna
ne taa ferawai paap mon
talo:

‘Ri fexaxaas sena xalume taasaxa ri taa pife taraxalie, ri fexaxaas sena langaie taasaxa ri taa pife masam.”
Ais 6:9

A Fufuna Mu Ferawaian Paap
Mt 13:18-23; Mk 4:13-20

11 “Nabe' ve a malasuf ina ferawaian paap aave: a kam a malaan sena ferawaian sina Piran.
12 Nari aava la salan, ri langai taasaxa na Setan i taa siak tapin a Ferawaian la xunus iri e ri taa pife namkai xena fakaxupan.
13 Nari aava la bina faat, ri langai e ri faamamaas pana Ferawaian aave taasaxa ri piau ta xarei. Ri namkai pana lou modak mon e mui layaan a vavalam a savat ri poxo lana namkaian siri.
14 A kam aava poxo lana yeis tuturuk a malaan seri aava ri langai e ri usie taasaxa mu mamaxusan, fafanaian e a vubuxanan siri, ri punuk a namkaian e ri pife palak.
15 Taasaxa mu kam aava la xavala roxo ri malaan seri aava xunus iri a xaradak e roxo. Ri langai a Ferawaian e ri tao fatateaxe e ri faisok faagut vulai xena fasavat a maana vilaana roxo.

A Laam Aava Tofai La Xok

16 “Pi ta mataa i taa faram a laam e fune lana xariu o timine lapaana ivin, piau, i taa fatofane la xok talo nari aava ri laak la lifu ri taa xalum a malang ina.
17 A maana mo aava xaweian ri taa talakas e a maana mo aava fufunai ri taa waan la matavas e mu rabuna ri taa texaas sena.
18 E voxo lamon faroxo pana so ta mo no fo langaie. A mataa aava toxan a maana mo xaves i taa tavaian pana maana mo fulaa e a mataa aava pi ta mo, a so ta mo modak aava nane toxane, i taa siak tapinan xasena.”

Na Nina Yesus Xuvul Pana Mu Tina
Mt 12:46-50; Mk 3:31-35

19 A malila ri kaliuan na Yesus e layaan na ninana e mu tina xo ri savat xena xalumaana ri pife fexaxaas sena laak soxote.
20 E saxa mataa xo a xuuse, “Na ninaam e mu tiam ri taxa tigina pe lamalei, rao ri xalum nano.”
21 E nane suie, “Na ninaang e mu tiak movoxo nari aava ri langai a Ferawaian sina Piran e ri usie.”

Na Yesus A Faluai A Xaing Molava
Mt 8:23-27; Mk 4:36-41

22 Saxa yaan na Yesus a xuus a mu fefeng sina, “Taara taa falet xe la xasa paxasing ina raarum.” E voxo ri xawas xuluna xaati e ri fepaan.
23 La fena faletan siri nane matef. A reref a sivimaan ti xuluna put e a fasavat a xaing molava. A raarum a laak lana xaati e faasilak paaliu ri taa lus.
24 A mu fefeng ri faparaye e ri kuus, “Memai, Memai, taara taa xarak.”

Nane tamasiak e baras a
reref e xaing e re feluai e a
raarum femararol.
25 E nane fin a mu fefeng
sina, “A namkaian simi faa?”
Lana matautan e ipulan
siri, ri fefiaian nari xa, “Nane
ve a so ta buk mataa? Nane
kuus faagut e a reref e
raarum re langaie?”

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Pana Vovau Saat
Mt 8:28-34; Mk 5:1-20

26 Ri falet xe la nobina sina
mu Gerasin aava waan la
paxasing ina Laman Galili.
27 Layaan na Yesus a ung,
a mataa ti la bina aave aava
bas pana mu vovau saat,
maa savat sina. Pana mari-
aas xaves nane pi falak ta
nemarapi e pife taagul lanˈ ta
saxa lifu. Nane fuuna taagul
si pe la matana xawaa.
28 Layaan a xalum na
Yesus, a taangiis falava e
bukaak la kana e xukulai
faagut, “Rao no sivinau
Yesus, Lak Tomexaan sina
Piran Laaˈui Paaliu? Ne
nung nano o no muta
fakasanamau.”
29 A ferawai malaan
senaso na Yesus a xuus
faagutan a mu vovau saat
rao ri taa taˈulan a mataa
aave e ri savat lamalei. A
maana yaan xaves a vovau
saat a yote naapalaan a
mu rabuna ri fo bugut a
mana e kana pana ‘sein’ e ri
faxatange. Taasaxa layaan a
mu vovau saat aave ri fagute
nane fuuna piit a ‘sein’ sina
e mu vovau saat aave ri xupe
xe pe la bina vingil.
30 Na Yesus a fine, “A isaam
naseˈ?”
E nane suie, “Aami”
senaso maana vovau saat ri
fo vawe.
31 E ri nung faxavesane rao
i muta feng tapin nari xe lana
vaaˈul aava piau ta taxapu-
san ina.
32 A toxan a tagaan vio ri
taxa fangan pave la xasing
ina put. E mu vovau saat ri
nung na Yesus rao i taa feng
falak nari xe lana mu vio
aave e nane turoxoian nari.
33 Layaan a mu vovau saat
ri taˈulan a mataa aave ri
felaak lana mu vio e nari, ri
fala ti laaˈui xuluna put xe
lapi la raarum e ri fexarak.
34 Layaan nari aava ri fu-
una faxatang a mu vio, ri
xalum a mo aava fo savat
ri sinuf e ri fe kuusane lana
maana mu bina faasilak.
35 E a maana rabuna ri
falet xena xalumaana so ta
buk mo fo savat. Layaan ri
savat si Yesus, ri maa tingin
xo a mataa aava mu vovau
saat ri fo taˈulane. E nane fo
mawas pana marapi e i taxa
nai la ka Yesus e a lamonan
sina fo roxo faˈulaa. E nari,
ri mataut.
36 Nari aava ri fo xalum a
vil faroxoiaana mataa aave
ri kuusane.
37 E a mu rabuna xapiak
ti la bina sina mu Gerasin
ri xuus na Yesus o i taa
taˈulan nari senaso a matau-
tan molava fo siak nari. E
voxo nane fe xawas xuluna
xaati e ri fe paan.
38 A mataa aava mu vovau
saat ri fo taˈulane, a nung
na Yesus o i taa falet xuvul
pana taasaxa na Yesus a feng
faˈulie e xuuse,
39 “Ulaa xe la bina siim e no
fe kuusan a maana mo roxo
aava Piran fo vile sema.” E

voxo a mataa aave a falet e
fe kuusan xolan a maana mo
roxo na Yesus fo vile sena.

A Lak Tefin Si Jairus E
Tefin Pana Giisan Molava
Mt 9:18-26; Mk 5:22-43

40 Layaan na Yesus a savat
fulaa pe Galili a malila ri maa
fesuaiane senaso ri texaas o i
taa savatmaan.
41 A saxa paamua ina lifu
ina faxuvulan, a isina na
Jairus, maa poxo la ka Yesus
e nung faagutane o i taa falet
xe la lifu sina
42 senaso nane toxan a lak
tefin saxa mon pana mariaas
sangafilu saxa pana taragua
e nane giis fasaat e faasilak i
taa maat.
Layaan na Yesus i taxa
falet xuvul pana, a malila ri
fakaliuane.
43 E la palou iri a toxan a
saxa tefin aava toxan a la-
gafan pana ragei lava pana
mariaas sangafilu saxa pana
taragua e pi ta mataa a fex-
axaas sena vil faroxoie.
44 A tefin aave a sangas-
maan lami Yesus e maa tao
a itina marapi sina e a giisan
aave moxo malit paaliu et
sena.
45 Na Yesus a fiai, “Nase' fo
tawau?”
Layaan nari xapiak ri faax-
olus, na Pita a kuus, “Memai,
a rabuna xaves ri taxa fakali-
uan nano e ri taxa sot la
taam.”
46 Taasaxa na Yesus a kuus,
“Saxa fo tawau. Ne texaas o
a gutan fo falet xasega.”
47 Layaan a tefin aave a
texaas o a pife fexaxaas sena
fufunai sena, a radakuimaan
e maa tapiit turung la
kana. E la matana mu
rabuna xapiak a kuusan
fasavat a giisan sina e a vil
faroxoiaana.
48 E na Yesus a xuuse,
“Xalak tefin, a namkaian
siim fo vil faroxoi nano.
Falet pana luaian.”
49 Layaan na Yesus i taxa
tigina ferawai lunai saxa
mataa a savatmaan ti la lifu
si Jairus e maa xuuse, “A lak
tefin siim fo maat. Muta lo
fasorak a mataa ina fepitaa.”
50 Layaan na Yesus a langai
a mo aanabe' nane xuus
na Jairus, “Muta mataut,
namkai mon e i taa roxo
fa'ulaa.”
51 Layaan nane savat la lifu
si Jairus, na Pita, Jon e na
Jems xuvul pana ninana lak
e tamana, nari sang mon ri
laak xuvul pa Yesus.
52 E lana lifu aave xo, a mu
rabuna ri taxa lo tangiis a
mamaat e na Yesus a kuus,
“Mi muta taangiis, mi nai
kasam, a tefin a pife maat, i
taxa matef mon.”
53 Ri nangan xuluna senaso
ri texaas sena maatan sina
lak aave.
54 Taasaxa nane tao a
mana lak e a kuus, “Xalak,
no tamasiak!”
55 A vovau sina lak aave a
ulaamaan fulaa e nane tigina
fa'ipul. E na Yesus a xuus
nari o ri taa tavaie pana fan-
ganan.
56 A ninana lak e tamana
re ipul faagut taasaxa nane
xuus faagutan nare o re
muta kuusan a mo aanabe'
xe sina mu rabuna.

9

Na Yesus A Feng Xolan A

Mu Yaamut Sina
Mt 10:9-15; Mk 6:8-11

1 Layaan na Yesus fo
xel faxuvul a mu yaamut
sangafilu saxa pana taragua
nane tavai nari pana gutan
sina e a tateaxan xena gei
tapin a mu vovau saat e
xena vil faroxoiaana maana
rabuna aava ri giis.
2 Nane feng fepatoxan nari
xena kuusan fasavat a fatata-
ganan sina Piran e xena vil
faroxoiaana mu giisan.
3 Nane xuus nari, “Muta
siak ta mo xena faletan simi,
muta siak ta xipa o ta bi, e
muta siak fanganan o faat o
xasa marapi, piau.
4 A so ta lifu no laak lana,
matef pave fefexaxaas no
ta'ulan a bina aave.
5 Tamo pi ta rabuna ri suai
sema, layaan no ta'ulan a
bina siri lavaxa, saf tapin a
pof la kaam. I taa malaan
sena gel tifiaan nari.”
6 E voxo nari aave ri
tamasiak e ri fe kuusan
fasavat a Lagasai Roxo e ri
vil faroxoi a rabuna la mu
bina xaves.

Na Herot A Langai Se Yesus
Mt 14:1,2; Mk 6:14-16

7-9 A maana rabuna xaves
ri ferawai se Yesus e vilaana
sina. E saxanofuna ri kuus
o nane ve na Jon aava fata-
toi fa'ulian ti la mamaat. E
xasanofuna ri kuus o nane
ve na Ilaija aava fo savat
fulaa e xasanofuna fulaa ri
kuus o nane ve a mataa ina
kuus fatuxai ti kavai aava to
fa'ulaa. E layaan na Herot
aava paamua ti Galili, a lan-
gai pana maana mo aanabe'
a lamonan sina a tavanat e
a kuus, “Nenia, ne fo patal
tapin a putu Jon. Naboxo ne
taxa langai pase'?” E nane
vubuk xalum na Yesus.

Na Yesus A Fafangan A Mu Rabuna 5,000
Mt 14:13-21; Mk 6:32-44; Jn 6:5-13

10 Layaan a mu yaamut ri
fo ulaa, ri kuusan a maana
faisok siri xe si Yesus. E nane
lisan nari xe la bina Betsaida
xena fangaafus.
11 Taasaxa malila ri langai
sena e ri usie. Nane fasusui
nari e a ferawai xe siri pana
fatataganan sina Piran e a vil
faroxoi nari aava ri giis.
12 La leaaf xo a mu yaa-
mut ri savat sina e ri kuus,
“Feng tapin et a maana mu
rabuna aanabe' talo ri tafe
seng fanganan e ta nobina
xena matefan siri la maana
nu bina faasilak senaso taara
waan nabe' la bina xobingil.”
13 E nane sui nari, “Mi
tavai nari pana fanganan.”
E ri suie, “Maam toxan
a fomirak bret pama e din
taragua mon nabe'. Naak
maam taa fe maraan bret
xari xapiak, bo?”
14 (Faasilak a mu rabuna
tomexaan 5,000 ri taxa waan
pave la noyaan aave.)
Taasaxa nane xuus a
mu fefeng sina, “Fanei
fepatoxan nari lana maana
xuvulaian ina rabuna san-
gafilu pama.”
15 A mu fefeng ri vil
malaane e nari xapiak ri nai
su'.
16 Nane siak a fomirak bret
pama e a ro din e a kaalum
xe laa'ui la xunavata e kuus

faasiroxo xe sina Piran pana
e viaxe. E a tavai a mu
fefeng sina pana, xena fepa-
toxanaana la palou iri.
17 Nari xapiak ri fangan e
ri maasi. A mu fefeng sina
ri siak faxuvul a maana xavil
ina fanganan aava waan e
ri tifi a maana bi titifai
sangafilu saxa pana taragua
pana.

Na Pita A Kuus Famatavas Se Yesus
Mt 16:13-16; Mk 8:27-29

18 Saxa yaan, layaan na
Yesus taxa fenung e mu fe-
feng sina ri taxa waan xu-
vul pana, nane fin nari, “A
mu rabuna ri kuus o nenia
nase'?”
19 Ri suie, “Saxanofuna ri
kuus o na Jon ina Fasu-
fan, xasanofuna ri kuus o
na Ilaija e xasanofuna fulaa
ri kuus o a mataa ina kuus
fatuxai ti kavai aava fatatoi
fa'ulian ti la mamaat.”
20 E na Yesus a fin nari, “E
nami, mi lamon malaafaa?
Nenia nase'?”
E na Pita a suie, “Nano,
no Krais, a Mataa Failai sina
Piran.”
21 Na Yesus a pebukan
faagutan nari o ri muta xuus
a rabuna pana.
22 E a kuus, “A Natuna
Mataa i taa maasak faagut
pana maana mo xaves e mu
paamua priis, mu matalava
e a mu rabuna ina fepitaa
pana vuputkai, ri taa tisuie
e punuxe. E la fatalatulaana
yaan i taa fatatoi fa'ulian.”
23 E nane kuus xe siri
xapiak, “Nase' ta mataa i taa
usiau i muta lamon paamuin
a taagulan sina e la maana
yaan xapiak i taa yaas a bolo
sina e i taa usiau.
24 Nase' ta mataa a vubuk
tao fatateak a toyan sina,
a toyan aave i taa malit
taasaxa nase' ta mataa i taa
ta'ulan a toyan sina xena
usiau, i taa fakaxupan.
25 A mataa i taa toxan a so
ta malangiis tamo i taa siak
faxuvul a maana mo xaves
lana taagulan sina la xavala
e mui a toyan tuuna sina i taa
malit?
26 Tamo mataa taa mangil
sega e sena ferawaian siak,
a Natuna Mataa i taa mangi-
lane vaxa layaan i taa fili-
maan lana malang molava
piis sina e na Tamana e mu
angelo xaradak.
27 Ne kuus tuuna xe simi,
saxanofuna aava ri taxa tig-
ina nabe' ri taa pife maat
paamuina yaan ri taa xalum
a fatataganan sina Piran.”

A Puxaan Na Yesus
Mt 17:1-8; Mk 9:2-8

28 Na Yesus a ferawai
malaanabe' e lamina mu
yaan pisiktul fo falet a xel
faxuvul na Pita narutul
Jems e na Jon e ri fe laak
xuluna put talo na Yesus i
taa fenung.
29 Layaan i taxa fenung a
xakaaluman ina nonau ina
a puk e a marapi sina fer-
arapak faagut malaan sena
yaamit.
30 A rovaat tomexaan aava
na Moses nare Ilaija
31 re sivimaan lana malang
molava ti laa'ui la xuna-
vata e re maa ferawai xu-
vul pa Yesus. Rutul fer-
awai pana faisok sina aava i

taa fataxapine pe Jerusalem
layaan i taa ta'ulan a xavala.
32 Na Pita narutul xo, rutul
matef maat taasaxa layaan
rutul para fa'ulaa rutul
xalum a malang molava sina
e rovaat aava re taxa waan
xuvul pana.
33 Layaan a rovaat aave
re taxa ta'ulan na Yesus,
na Pita a kuus xe sina,
“Memai, a mo roxo maatul
taxa waan nabe'. Maatul
taa vesan a sawat talatul;
saxa xanum, saxa xa Moses
e saxa xa Ilaija.” (Nane ipul
faagut sena maana mo aava
savat e pife ferawai pana
masaman.)
34 Layaan i taxa ferawai a
vata a savat e maa xafut nari.
E ri mataut layaan ri laak
lana vata aave.
35 Saxa ling a ferawai ti
lana vata aave e a kuus,
“Nabe' ve a Lak Tomexaan
siak. Ne fo siak fatie, langai
sina.”
36 Layaan a ling fo ferawai
xapiak ri xalum na Yesus
sang mon i taxa waan. A
mu fefeng talatul aave, ru-
tul waan kasam sena e lana
yaan aave ri pife xuus fa-
texaas a rabuna pana maana
mo ri fo xalume.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Lak Tomexaan Pana Vovau Saat
Mt 17:14-18,22,23; Mk 9:14-27,30-32

37 A yaan mui xo, layaan
ri sivi ti xuluna put, a malila
molava ri fefasusuie.
38 E saxa mataa la palou
iri a kuus falava, “Mataa ina
Fepitaa, ne nung nano o no
taa xalum a lak tomexaan
siak, ne pi ta saxa fulaa, nane
sang mon.
39 A vovau saat a vawe e
nane fuuna xukulai fa'ipul;
a fuuna tapin fasivie e nane
fuuna gaga e a reng fuuna
savat ti la valana. I taxa
lo waan xuvul pana e i taxa
kawaasane.
40 Ne nung a mu fefeng
siim o ri taa vil tapine
taasaxa ri pife fexaxaas.”
41 E na Yesus a suie, “Aa,
nami ve mu rabuna aava mi
pife namkai e mi fuuna fa-
tavanat a lamonan simi, ne
taa waan xuvul pami pana
yaan talavisan? Ne taa yaas
a matafanan simi pana yaan
talavisan? Lisanmaan a lak
siim.”
42 E layaan a lak aave
taxa filimaan, a vovau saat
a tapin fasivie xe lapia pana
radakuian. Taasaxa na Yesus
a baras a vovau saat aave e a
vil faroxoi a lak e lisan fa'ulie
xe si tamana.
43 E nari xapiak ri ipul
faagut pana gutan lava sina
Piran.
Layaan a mu rabuna ri
taxa ferawai pana maana mo
aava na Yesus a vile, nane
xuus a mu fefeng sina,
44 “Langai faroxoi a maana
mo ne taxa xuus nami pana:
a Natuna Mataa xo, saxa i taa
pet lisane xe sina mu rabuna
saat.”
45 Taasaxa mu fefeng ri
pife masam sena malasuf ina
ferawaian sina senaso a fu-
nan seri talo ri pife fexaxaas
sena lamon texaasane. E ri
mataut sena fin fulane.

Nase' A Pelalava
Mt 18:1-5; Mk 9:33-40

46 A mu yaamut xo ri taxa
lo fegagelai o nase' ve a
pelalava.
47 E na Yesus fo texaas sena
lamonan siri e siak fatiginei
a saxa lak la tana
48 e xuus nari, "Nase'
ta mataa i taa fakas a lak
modak aanabe' lana isaak a
fakasau e nase' ta mataa a
fakasau, a fakas nane aava
fengau. Senaso nane aava
sisiak xe simi xapiak, nane
xo a pelalava."
49 E na Jon a kuus, "Memai,
maam xalum a saxa mataa
i taxa gei tapin a mu vo-
vau saat lana isaam e maam
pebukane senaso nane pife
waan xuvul pamaam."
50 Na Yesus a suie malaan,
"Muta pebukane senaso nari
aava ri pife faisok patak semi
ri taxa faisok xuvul pami."

*Saxano Rabuna Ti Same-
ria Ri Tisui Na Yesus*

51 A yaan ina laaxan sina
xe laa'ui la xunavata i taxa
savatmaan faasilak e na
Yesus a lamon fatateak o i taa
laak xe Jerusalem e a falet xo.
52 E nane feng paamuin a
mu fefeng sina e ri fe laak xe
la saxa bina pe Sameria xena
faigotan a maana mo xana.
53 Taasaxa mu rabuna
pave ri bai fakase senaso i
taxa laak xe Jerusalem.
54 E layaan a ro yaamut,
na Jems nare Jon, re xalum
a vilaana aanabe', re fine,
"Memai, no vubuk o maame
taa xel fasivi a fata ti laa'ui
la xunavata xena kawaasan
xapin nari?"
55 Taasaxa na Yesus a
tapuk e baras nare
56 e ri falet xe la xasa bina.

*Saxano Rabuna Aava Ri
Vubuk Usi Na Yesus*
Mt 8:19-22

57 Ri taxa sangas la salan e
saxa mataa a kuus xe sina,
"Ne taa usi nano tamo no
falet xe faa."
58 E na Yesus a xuuse, "A
mu vupung ri toxan a mu
liing siri e mu maanu laa'ui
la tavegof ri toxan a mu singa
siri taasaxa Natuna Mataa a
pi ta nobina xena mati lana."
59 Nane kuus xe sina xasa-
funa, "Usiau."
Taasaxa mataa aave a xu-
use, "Memai, ne tafe xaafan
na tamaang xalak e mui ne
taa usi nano."
60 Na Yesus a xuuse, "Nari
aava ri maat lana namkaian
siri, ri taa xaafan su' a ma-
maat. E nano, no fe kuusan
fasavat a fatataganan sina Pi-
ran."
61 E a xasafuna a kuus, "Ne
taa usi nano, Memai, taasaxa
paamua ne ulaa xalak ne
xuus a matafetama siak pana
faletan siak."
62 Na Yesus a xuuse, "Tamo
Piran fo xel a mataa xena vil
a faisok sina e nane kaalum
fa'ulaa xe sina maana mo
sina ti la xavala, nane pife
fexaxaas sena faisok lana fa-
tataganan sina Piran."

10

*Na Yesus A Feng Xolan A
Mu Rabuna 72*
Lk 9:3-5

1 E mui lamina a Memai a
siak fati a sangafilu pisiguak
pana taragua fulaa e a
feng tapin nari, taragua pa
taragua. Ri falet paamuine
xe la mu bina aava nane buk
laak lana.

2 Nane xuus nari, “A
maana mo la uma ri fo
matoxol taasaxa piau ta
rabuna xena siak faxuvule.
Fin a Memai ina uma o i taa
feng a mu rabuna ina faisok
sina xena siak faxuvulaana
maana mo sina.
3 Falet! Ne taxa feng tapin
nami. Mi taa malaan sena
sipsip la palou ina mu piu
kai.
4 Muta siak ta bi o faat
o marapi; falet fataapus e
muta fasusui ta mataa la
salan.
5 “Layaan mi laak la saxa
lifu mi taa kuus, ‘A luaian xe
simi xapiak.’
6 Tamo mataa ina luaian
taxa waan pave a luaian simi
i taa waan xuluna. Tamo
piau, i taa ulaa xe simi.
7 Taagul pave la lifu ina
luaian, fangan e num a so ta
mo ri tavai nami pana senaso
a mataa ina faisok i taa siak
a mamareiai ina faisok sina.
Muta falet xolai xe la lifu
xaves.
8 “Layaan mi laak la bina e
a rabuna ri fakas nami, ngan
a so ta mo ri tavai nami pana.
9 Vil faroxoi a mu rabuna
aava ri giis pave e xuus
nari malaan, ‘A fatataganan
sina Piran fo filimaan faasi-
lak paaliu.’
10 Taasaxa layaan mi laak
la bina e rabuna ri pife fakas
nami, savat xe lamalei la mu
salan siri e mi kuus,
11 ‘A pof la salan simi
aava doxot la kamaam,
maam taa saf tapine malaan
sena fakalimaanan xe simi.
Taasaxa texaas faroxo: a
fatataganan sina Piran fo
waan faasilak xo.’
12 Ne xuus nami, lana yaan
ina tiisan a mu rabuna ti
Sodom, ri taa pife siak a
fakasanaman aava molava
sena rabuna ti la bina aave.

A Rabuna La Mu Bina Ri Pife Namkai

Mt 11:21-23,25-27; Mt 13:16,17

13 “Kaari, nami mu Ko-
rasin, kaari, nami mu Bet-
saida, senaso tamo maana
mo fa'ipul aava ri savat simi
ri tafo savat xapiak pe la
ro bina Tair nare Saidan, re
taa puk tapin fatapusan nare
xasena mu vilaana saat sire
e re taa nai lana vebit ina
fata pana marapi ina mimil-
isaatan.
14 Taasaxa mu rabuna ti
Tair nare Saidan, a fakasana-
man xari i taa pife molava
semi lana yaan ina tiisan.
15 E nano, bina Kapanam,
naak a isaam i taa laak
xe laa'ui la xunavata vulai,
bo? Piau, a bina siim i taa
kawaasanan e a isaam lava i
taa taxapus.
16 “Nase' ta mataa a langai
simi, a langai siak sait. E
nase' ta mataa a tisui nami
a tisuiau vaxa, taasaxa nane
aava tisuiau a tisui nane
aava fengau.”

A Mu Sangafilu Pisiguak Pana Taragua Ri Ulaa

17 A mu fefeng sangafilu
pisiguak pana taragua ri
ulaamaan pana faama-
maasan e ri kuus, “Memai,
layaan maam ferawai lana
isaam a mu vovau saat xo ri
langai nemaam.”
18 E nane sui nari, “Ne
xalum na Setan a poxo ti

laaˈui la xunavata malaan
sena yaamit.
19 Langai, ne fo tavai nami
pana gutan xena paasan a
mu tiui e pungup e xena
faˈonam a gutan xapiak sina
mu xaiyaas sitaara, pi ta mo
i taa kawaasan nami.
20 Taasaxa, muta faama-
maas o a mu vovau saat ri
langai nami, piau, faama-
maas senaso a mu isimi fo
xaleian laaˈui la xunavata.”

Na Yesus A Faamamaas

21 Lana yaan aapave xo a
Vovau Xaradak a fabas na
Yesus pana faamamaasan e
a kuus, “Ne nangus nano,
Tamaang aava Memai ina
xunavata e xavala, senaso no
fo fun a maana mo aanabeˈ
xasena mu rabuna ina tex-
aasan ti la xavala e no kuu-
san famatavase xe sina rafu-
lak modak. Aang, Tamaang,
nabeˈ ve a vubuxanan siim.
22 “Na Tamaang a tavaiau
pana maana mo xapiak. Pi ta
mataa a texaas faroxo paaliu
sena Lak Tomexaan taasaxa
na Tamana sang mon. E pi ta
mataa texaas faroxo paaliu
vaxa se Tamana taasaxa na
Natuna sang mon, e nari
aava na Natuna a buk xuus
famatavas nari pana.”
23 E nane titapuk xe sina
mu fefeng sina e a xuus
kasam nari, “Mi taa faama-
maas sena maana mo mi fo
xalume.
24 Senaso ne xuus nami o
a maana rabuna ina kuus
fatuxai e maana piran king,
ri vubuk o ri taa xalum
a maana mo aava mi taxa
xalume taasaxa piau. E
ri buk langai a maana mo
aava mi taxa langaie taasaxa
piau.”

A Ferawaian Paap Sena
Mataa Roxo Ti Sameria
Mt 22:34-40; Mk 12:28-31

25 Saxa yaan a saxa mataa
aava texaas faagut sena
vuputkai a tigina xena valam
na Yesus e a fine, “Mataa ina
Fepitaa, a so ta mo ne taa vile
xena siak a toyan xe vulai,
vulai?”
26 E na Yesus a suie, “A so ta
mo a waan la vuputkai? No
lamon malaafaa pana?”
27 E a mataa aave a suie,
“Vubuxan xasingit a Memai
aava Piran siim, pana xunus
xapiak siim, pana gutan
xapiak siim e pana lamonan
xapiak siim e vubuxan
xasingit a mu tauma malaan
seˈ no vubuxan nano xa.”
28 Na Yesus a suie, “No fo
sui faroxoi paaliuane. Vil
malaane e no taa to.”
29 Taasaxa mataa aave a
vubuk rao a mu rabuna ri taa
lamon faroxo pana e voxo a
fin na Yesus, “E naseˈ ve a mu
tauga?”
30 Na Yesus a suie pana
xuuskuus aanabeˈ, “A toxan
a saxa mataa pe Jerusalem
i taxa sivi xe puaa Jeriko.
La fena faletan sina a mu
rabuna ina fenau ri faloue.
Ri turirik tapin a marapi
sina, ri sip fasaate e ri taˈulan
faneie suˈ e nane faasilak i
maat.
31 Saxa priis xo, i taxa san-
gas sivi xe puaa la salan
naang e layaan a xalum a
mataa aave a sangas liue la
xasa paxasing.

32 E vaxa a Livai aava
faisok la lifu lotu, layaan a
xalum a mataa aave nane
vaxa a sangas liue la xasa
paxasing.
33 Taasaxa mataa ti Same-
ria, lana faletan sina xo, a sa-
vat sina mataa aave e layaan
a xalume a muluxe.
34 Nane falet xe sina e a
irine pana wel e wain. E
a yaas faneie xuluna 'donki'
sina e lisane xe la lifu sasax-
ong e fe faxatang faroxoie.
35 A yaan mui nane siak
a K20 e tavai a mataa ina
lifu sasaxong pana e a xuuse,
'Faxatang faroxoie. Layaan
ne ulaamaan ne taa sui fa'uli
a faat aava no fo fataxapine
xena faxatangaana.'
36 Fetaxapus e na Yesus a
kuus, "No lamon malaafaa?
Nase' ve a tauna mataa aava
rabuna ina fenau ri sipe?"
37 A mataa ina texaasan xo
a suie, "A saxa aava muluxe
e fangasixe."
Na Yesus a xuuse, "Falet e
no fe vil malaane."

*Na Yesus A Ti Xulum A Ro-
fetinan, Na Marta Nare Maria*

38 Na Yesus e mu yaamut
sina ri taxa sangas falet e ri
fe savat la saxa bina. E pave
a saxa tefin, a isina na Marta,
a fakas nari la lifu sina.
39 A tefin aave a toxan a
saxa tina, a isina na Maria.
E nane fe nai faasilak la ka
Yesus xena langai a maana
ferawaian sina.
40 Taasaxa na Marta a ma-
maxus pana faigotanaana
maana mo ina matafan-
ganai. Nane maa savat
si Yesus e a fine, "Memai
no pife muluxau, bo? Na
tiak pife xavangau e nenia
sang mon ne taxa faisok.
Fengmaane i xavangau!"
41 A Memai a suie, "Marta,
Marta, no taxa mamaxus
faagut pana maana mo xaves
42 taasaxa saxa mo mon a
molava. Na Maria fo siak a
mo peraroxo paaliu e ne taa
pife siak tapine xasena."

11

*Na Yesus A Fepitaa Pana
Vilaana Ina Fenung*
Mt 6:9-13; Mt 7:7-11

1 Saxa yaan na Yesus taxa
fenung pe la saxa bina. E
layaan a fataxapin a fenun-
gan sina, saxa mataa aava
fuuna usie, a fine, "Memai,
fapiti nemaam pana vilaana
ina fenungan malaan se Jon
a fapiti a mu rabuna aava ri
fuuna usie."
2 E nane xuus nari,
"Layaan no fenung, no taa
ferawai malaan:
Tamamaam, a
isaam a pelalava
sena mu isin
e maam suai faagut
sena;
a fatataganan siim i
taa savatmaan.
3 Tavai nemaam pana fan-
ganan a fexaxaas xe
tanin.
4 Lamon tapin a mu vilaana
saat simaam
senaso nemaam vaxa
maam lamon tapin
nari aava ri bilai
fasaat xasemaam.
E no tivotan nemaam
sena mu vavalam."
5 E nane moxo xuus nari,
"Tamo mataa a toxan a
fesing e a falet xe sina la
xunavung e fe xuuse, 'Ka

fesing, tavaiau pana bret talatul
6 senaso saxa fesing siak,
i taxa falet xe la saxa bina
e monabeˈ mon maa savat
siak e ne pi ta fanganan xena
tavaiaana.’
7 “E nane lana lifu aave
a suie, ‘Muta fatatalau. Ne
fo xawei a matana lifu xo
e nemaam, mu rafulak siak,
maam taxa mati la ivin. Ne
pife fexaxaas sena tamasiak
fulaa xena tavaiaan nano.’
8 Ne xuus nami o a mataa
aave i taa pife tamasiak
xena tavaiaana fesing sina
pana bret taasaxa i taa
tamasiak e i taa tavaie pana
so ta mo nane vubuxane
senaso a mataa aave taxa lo
famasasaafe.
9 “E voxo ne xuus nami, fiai
e mi taa siaxe, seseng e mi
taa tingine, vipit la matana
lifu e i taa talakas xe simi.
10 Senaso naseˈ ta mataa
aava fenung i taa siaxe, nane
aava seseng, i taa tingine e
nane aava vipit la matana
lifu, i taa talakas xe sina.
11 “Nami mu tamana rafu-
lak, tamo ta lak tomexaan
siim i taa fiai pana din, naak
no taa tavaie si pana tiui, bo?
12 O tamo a fin nano pana
xatuluk, naak no taa tavaie si
pana piraksoxomaat, bo?
13 Tamo nami, naapalaan
mi rabuna saat, mi fexaxaas
sena tavai a mu rafulak simi
pana tatavai roxo, mi lamon
o na Tamami la xunavata i
taa pife tavai nami aava mi
fuuna fenung xe sina, pana
Vovau Xaradak?”

Na Yesus Nare Bilsibul
Mt 12:22; Mk 3:23-27

14 Na Yesus taxa gei tapin
a masalai aava pife fexax-
aas sena ferawai. Layaan
a masalai aave a taˈulai, a
mataa aava tamu po moxo
a ferawai e a malila ri ipul
faagut.
15 Taasaxa saxanofuna ri
kuus, “Pana gutan si Bilsibul
aava memai ina mu masalai,
nane taxa gei tapin a mu
masalai.”
16 Xasanofuna ri tafange
pana i taa faxalit nari pana
saxa mo faˈipul ti laaˈui la
xunavata.
17 Na Yesus fo texaas sena
lamonan siri e a xuus nari,
“Tamo a gavamen a pife tig-
ina faxuvul, a gavamen aave
i taa pife waan xe kavai e
tamo a saxa matafetama o
pabung ri tigina fepatok a
matafetama o pabung aave i
taa kawaasanan.
18 Tamo na Setan a fepa-
toxanan, a gutan sina i taa
tigina malaafaa? Ne ferawai
malaanabeˈ senaso mi kuus
o nenia, ne taxa gei tapin a
mu masalai pana gutan sina
memai siri, na Bilsibul.
19 Tamo nenia xa, ne taxa
gei tapin a mu masalai pana
gutan si Bilsibul lavaxa mu
rabuna simi ri fuuna gei
tapine pana gutan siseˈ?
Lavaxa, pana faisok siri mi
taa tiis a faisok siak.
20 Taasaxa tamo ne taxa
gei tapin a mu masalai pana
gutan sina Piran, a fatata-
ganan sina Piran fo savat
naboxo la palou imi.
21 “Layaan a saxa mataa
tateak pana tol e pinis sina,
i taxa faxatang a lifu sina, a
maana mo sina ri taa waan

faroxo e pi ta mataa i taa
fenoue.
22 Taasaxa, layaan a xasa
mataa aava petateak sena, i
taa faloue e fa'oname i taa
siak tapin a maana mo aava
mataa tafuna lifu i taxa lisan
tuunei a lamonan sina xu-
luna xena xavangaana e i taa
fepatoxan a maana mo sina.
23 "Nane aava pife waan
xuvul paga, i taxa tisuiau e
nane aava pife faxuvul xuvul
paga, nane, i taxa tapalai.

A Ulaian Sina Vovau Saat
Mt 12:22,24-29,43-45

24 "Layaan a vovau saat i
taa ta'ulan a mataa, i taa san-
gas falet la bina pagala xena
seng a maagusan e seng maat
e kuus, 'Ne taa ulaa xe la lifu
aava ne fo ta'ulane.'
25 E layaan a savat pave a
tingin a lifu naang fo roxo e
pife vusiit.
26 E nane fe xel faxuvul a
xasano vovau saat pisiguak
aava ri pemamosaat paaliu
sena e nari xapiak, ri fe laak
la lifu naang e ri fe taagul
pave. E naboxo a toyan
sina mataa aave xo a pe-
sasaat paaliu sena waanan
sina paamua."

A Faamamaasan Tuuna

27 Layaan na Yesus taxa
ferawai malaanabe' a saxa
tefin la palou iri moxo kuus
falava malaan, "A tefin aava
luk nano e fasus nano, nane
i taa faamamaas."
28 E nane suie, "Piau, nari
aava ri langai a ferawaian
sina Piran e ri usie, nari xo,
ri taa faamamaas."

Ri Fasoraxe Pana Mo Fa'ipul
Mt 12:39-42

29 A malila ri taxa ivung-
maan na Yesus e nane kuus,
"A mu rabuna saat ti tanin, ri
fiai fasoraak pana mo fa'ipul
taasaxa i taa piau, ri taa
toxan a fakalimaanan aava
na Jona mon.
30 Malaan se Jona ve a
fakalimaanan xe sina mu
Ninive', a Natuna Mataa ve
a fakalimaanan xe sina mu
rabuna ti tanin.
31 La yaan ina tiisan a
matalava tefin ti paa, i taa
tigina xuvul pana mu rabuna
ti tanin e i taa gel tifi nari.
Senaso nane filimaan ti la-
suun paaliu xena langaiaana
fepitaian roxo si Solomon e
naboxo saxa aava pelalava
se Solomon i taxa waan e
nami, mi pife langaie.
32 E a mu rabuna ti Ninive'
vaxa ri taa tigina la yaan ina
tiisan xuvul pami e ri taa gel
tifi nami senaso nari, ri puk
tapin nari xa xasena vilaana
saat siri layaan ri langai a
ferawaian si Jona e naboxo
saxa aava pelalava se Jona i
taxa waan nabe'.

A Malang La Tana Mataa
Mt 6:22,23

33 "Pi ta mataa i taa faram a
laam e timine la bina fufunai
o lapaana piing ina maiyang,
piau. I taa fatofane laa'ui
xuluna xok talo nari aava ri
filimaan, ri taa xalume.
34 A mataam ve a malaan
sena laam ina taam. Layaan
re kaalum famatavas, a
taam xapiak i taa bas pana
malang. Taasaxa layaan a

mataam re kaalum fasaat a
taam xapiak a bas pana suk.
35 Faxatang faroxo! Pife
roxo tamo a malang ina taam
i taa suk.
36 E voxo tamo taam
xapiak a bas pana malang
e pi ta suk modak fe votane,
lavaxa i taa bas xapiak pana
malang malaan sena yaan
a malang ina laam a lang
xulum.”

Na Yesus A Kuus Favupunoi A Mu Ferasi

37 Layaan na Yesus a fa-
taxapin a ferawaian sina,
saxa Ferasi fine o re taa fe
fangan xuvul. E voxo nane
laak e fe nai fangan xuvul
pana.
38 Taasaxa Ferasi aave a
xalum na Yesus pife xamak a
mana paamuina fanganan e
a ipul.
39 E a Memai a kuus xe
sina, “Nami mu Ferasi xo mi
fuuna xamak faroxoi a tana
maana mo taasaxa xunus
imi va bas pana saatan e
naixaaman.
40 Nami mu lamavaang!
Nane aava vesan a tana mo,
a vesan a lana vaxa, bo?
41 Tavai a mu valagof pana
so ta mo i taxa waan lana
fafanaian siim e maana mo
xapiak i taa piau ta lalosaat
xe siim.
42 “Nami mu Ferasi, fax-
atang! Senaso mi fuuna
tatavai xe sina Piran pana
fasangafiluaana maana mo
modak ti la uma taasaxa mi
pife lamon faroxo pana vi-
laana ina tiisan roxo e vi-
laana ina vubuxan xasingi-
taana Piran. Muta lamon
pana mu tatavai simi mon,
piau, mi taa tapal pana mu
vilaana xapiak aave.
43 “Nami mu Ferasi, fax-
atang! Senaso mi vubuk
nai lupaamu lana lifu lotu
talo mu rabuna ri taa xalum
nami. E mi vubuxan a
mu rabuna aava ri falet la
maana nobina ina faasot e
lana lifu ina faxuvulan, ri taa
fasusui nami.
44 “Faxatang! Senaso
nami, mi malaan sena mu
bina ina mamaat aava
ri piau ta fakalimaanan
xuluna e mu rabuna lana
vungutan siri, ri vaapaas
xolai xuluna.”
45 Saxa mataa aava texaas
sena vuputkai a suie, “Mataa
ina Fepitaa, layaan no fer-
awai malaan no fakasal ne-
maam sait.”
46 E na Yesus a suie, “E
nami aava mi texaas sena
vuputkai, faxatang nami xa
senaso mi fuuna fayaas a
mu rabuna pana faisok lala-
gaf aava ri pife fexaxaas
sena yaasaana e nami xa mi
pife xavang fadak nari, piau
paaliu.
47 “Faxatang! Senaso mi
vesan a maana nobina roxo
paaliu ina mamaat xana mu
rabuna ina kuus fatuxai aava
kavai a mu bumi ri fo punuk
nari.
48 E layaan mi vil malaane
mi turoxo pana mo a mu
bumi ri vile: ri punuk a mu
rabuna ina kuus fatuxai e
nami, mi vesan a bina ina
mamaat xari.
49 Mi fo vil malaane e a
Piran, lana texaasan sina,
a kuus, ‘Ne taa feng a mu
rabuna ina kuus fatuxai e
mu yaamut xe siri. Ri taa

punuk a saxanofuna e sax-
anofuna ri taa vil pengan
nari.'
50 E voxo, a mu rabuna ti
tanin, ri taa waan lapaana
vupunoian ina maatan sina
mu rabuna xapiak ina kuus
fatuxai, ti la tangpat ina
xavala
51 layaan na Kein a punuk
na tina, na Ebal, fefexaxaas
a yaan ri punuk na Sekaraia
la palou ina ivin ina faraa-
man e nobina taap sina Pi-
ran lana lifu lotu. Tuuna
ne xuus nami, a mu rabuna
ti tanin ri taa waan lapaana
vupunoian ina maana mo
aanabeˈ.
52 "Faxatang! Nami aava
mi texaas faagut sena mu
vuputkai senaso mi fo siak
tapin a fufuna texaasan.
Nami xa mi pife texaas
faroxo e mi tivotan nari aava
ri taxa xaveak texaas."
53 Na Yesus a taˈulan a
lifu aave e a mu Ferasi e
mu rabuna ina fepitaa pana
vuputkai ri marala faagut e
ri tisui a fepitaian e faisok
sina. E ri fine pana maana
fiaian bit
54 senaso ri lamon o i taa
milung lana susuaa sina.

12

A Mu Pebukaian E Mu Fagutan
Mt 10:26-33

1 Lana yaan aanabeˈ a tang
malila ri maa faxuvul. Ri
malila temasaat e ri taxa
fepaasan xolan a kari. Lana
yaan aave na Yesus a fer-
awai xe sina mu fefeng sina e
kuus, "Faxatang votan nami
xa sena vilaana ina lalama
maranga sina mu Ferasi.
2 A maana mo xapiak aava
fufunai naboxo a mu rabuna
ri taa texaas sena e maana
mo aava xafutan ri taa savat
la matavas.
3 A so ta mo mi ferawai
pana la suk a mu rabuna ri
taa langaie la paanaas e so ta
buk ferawaian mi fefinaasan
kasame la lifu, a mu rabuna
ri taa texaas sena malaan seˈ
ri taxa xukulaiane laaˈui xu-
luna putuna lifu.
4 "Ne xuus nami kamu
fesing, muta matautan a
rabuna aava ri fexaxaas sena
punuxaana tana mataa mon
e ri pife fexaxaas sena vil ta
mo fulaa.
5 Piau, ne taa faxalit nami o
naseˈ mi taa mataut sena: mi
matautan mon a saxa aava
lamina punuxaana mataa a
fexaxaas sena tapin fasivi-
aana xe la bina ina fata aava
i taxa raam vulai. Langaiau,
suai faagut sena saxa pana
gutan malaan.
6 A Piran a lamon faˈuli a
maana miraxana maanu mi
maraane, a mamareiai iri va
2 toea lapaana pama. Tuuna,
a maana maanu aanabeˈ ri
modak paaliu taasaxa Piran
pife maluf paaliuan ta saxa.
7 E voxo mi lamon o a
Piran i taa maluf nami, bo?
Piau. Nane texaas sena fui
talavisan xapiak i taxa waan
la putumi. Muta mataut, i
taa faxatang faroxoi nami.
Nami, mi pelalava sena
maana maanu la matana.
8 "Ne xuus nami o naseˈ
i taa kuusan famatavasau
la palou ina mu rabuna, a
Natuna Mataa vaxa i taa
kuusan famatavase sait la

matana mu angelo sina Piran.
9 Taasaxa, nane aava faaxolusanau la palou ina mu rabuna, a Natuna Mataa sait vaxa i taa faaxolusane la matana mu angelo sina Piran.
10 E nase' ta mataa a ferawai fasaat sena Natuna Mataa, a Piran i taa lamon tapin a saatan sina, taasaxa nase' ta mataa a pet pengan a Vovau Xaradak e pife suai fatak sena, a Piran taa pife lamon tapin a saatan sina.
11 "E layaan ri lisan nami xe sina mu paamua ina lotu o mu matalava o paamua ina bina, muta mamaxus pana so ta mo mi taa ferawai pana o malaafaa mi taa kuusan famatavas a namkaian simi
12 senaso lana yaan fatak aave a Vovau Xaradak i taa fapiti nami pana susuaa roxo."

A Ferawaian Paap Sena Mataa Piran Ngong

13 Saxa la palou iri a kuus xe sina, "Mataa ina Fepitaa, xuus na tiak o i taa fepatoxan a maana mo si tamamaame e i taa tavaiau pana xavil xanak."
14 Na Yesus a suie, "Matuvaat, nase' fo siak fatiau xena mataa ina tiisan la palou ime?"
15 E mui nane xuus nari, "Faxatang faroxo! Muta lamon fati vulan a maana mo mi vubuxane talo mi taa pife naixaam; a toyan tuuna sina mataa pife waan lana maana mo sina."
16 E nane xuus nari pana ferawaian paap aanabe': "A saxa mataa piran a toxan a xavala xaves. A xavala aanabe' a xavala roxo e a fasavat a fanganan xaves.
17 A mataa aave a ilisai, 'Ne taa vil a so? Ne pi ta nobina aava fexaxaas xena faxuvulaana maana fanganan xaves aanabe'.'
18 "Nane moxo kuus, 'Ah! Ne taa ngas tapin a mu lifu ina fawaanaana fanganan siak e ne taa vesan a mu lifu fa'ui aava molava sena. Tuuna ne taa vil malaane e ne taa timin a fanganan e maana mo siak lana.'
19 E mui ne taa kuus, 'Naboxo ne toxan a maana mo xaves. Ne taa pife faisok fulaa lana xasano mariaas aava ri taa filimaan. Tuuna, ne taa waan faroxo paaliu; ne taa fangan e num e ne taa faamamaas."
20 "Taasaxa Piran a xuuse, 'Nano, no mataa lamavaang paaliu! Monabe' mon la vung i taa yaan ina maatan siim. E nase' taa siak a maana mo no fo faxuvule xaanum?'
21 "I taa savat malaanabe' xe sina saxa aava faxuvul a maana mo ti la xavala xena fafaamamaasaana tana e pife faxuvul a maana mo aava xena fafaamamaasaana Piran."

Muta Mamaxus
Mt 6:25-33

22 E mui na Yesus a kuus xe sina mu fefeng sina, "Naboxo ne xuus nami, muta mamaxus soxot a maana mo xena toyan simi malaan sena fanganan o maana mo xena xafutaana tami.
23 A toxan a maana mo molava sena fanganan lana

toyan simi e maana mo
molava sena marapi ina
xafutaan nami.
24 Lalamon faagut pana
mu maanu: ri pi ri xakaapis
la uma o siak faxuvul a fan-
ganan ti lana, ri piau ta bina
xena fanei faxuvul a fan-
ganan xe la xasa yaan, piau.
A Piran sang mon a fafangan
nari. E nami, mi pelalava
sena mu maanu la matana
Piran!
25 Nase' a fexaxaas sena
famodusaana toyan sina
pana mamaxusan?
26 Mi pife fexaxaas sena vil
a mo modak aanabe' e voxo
xenaso mi mamaxus pana
xasano mo fulaa?
27 "Lalamon faagut pana
malaafaa a mu fur ri boak.
Ri pife faisok o bis xena
boak, piau. Taasaxa ne
xuus nami o a xakaaluman
sina mu fur a peraroxo se
Solomon layaan a falak a
maana marapi ina piran king
sina.
28 Lavaxa, a Piran xo a
famaus a yi pana fur e a yi
aave taxa waan tanin e mafu
ri taa farame. Tamo Piran a
faxatang faroxoi a yi malaan,
mi lamon o i taa pife fax-
atang faroxoi nami malaan
sait, bo? Naak a namkaian
simi a modak paaliu.
29 Muta mamaxus pana so
ta mo mi taa ngane o nume.
30 A mu rabuna aava ri pife
namkai, ri fuuna sei soxot a
maana mo aave e na Tamami
ti laa'ui la xunavata, nane fo
texaas sena vubuxanan simi.
31 Sei soxot a maana mo
ina fatataganan sina Piran e
mi taa siak a maana mo mi
vubuxane sait.

Faxuvul A Maana Mo Roxo La Xunavata

32 "Kamu rafulak modak,
na Tamami fo tavai nami
pana maana mo aava ri
waan la fatataganan sina e
voxo muta mataut.
33 Faasot pana maana mo
simi e tatavai xe sina mu
valagof. Tamo mi usi a salan
aanabe' a malaan se' mi taa
siak a bi aava i taa pife miit
e vaxa a malaan sena fafana-
ian la xunavata aava i taa
pife taxapus. E pave a mataa
saat i taa pife laak xena fe-
nouaana e pi ta mo i taa
kawaasane. Piau.
34 Faxuvul a maana fafana-
ian simi la xunavata senaso
mi taa lamon fati vulan a
nobina aava fafanaian simi i
taxa waan lana.

Faxatang Vulai
Mt 25:1-13; Mk 13:33-37

35 "Tamasiak vulai xena
faisok e faram a laam simi i
taa raam vulai.
36 Tamo mi taa vil malaane
mi taa malaan sena rabuna
sisiak aava ri taxa waan
bang a ulaian sina mataa
tafuri ti la maraanaana tefin.
Layaan i taa vipit la matana
lifu a mu sisiak sina ri taa
kas fatapusan a matana lifu
xe sina.
37 Layaan a mataa tafuna
mu sisiak i taa savatmaan
i taa mo roxo paaliu tamo
mu sisiak sina ri taxa waan
bange e ri pife matef. Ne
xuus tuunei nami o i taa
falak a marapi ina sisiak e
i taa fanei nari la ivin ina
fanganan e i taa faigotan a
fanganan xari e taa sisiak
siri.
38 A mu sisiak aava ri fax-
atang vulai, ri taa pife mangil
tamo mataa tafuri taa savat

la xunavung o laso ta yaan
nane savat.”
39 E na Yesus a kuus fu-
laa, “Famatavas a lamonan
simi: tamo mataa tafuna lifu
fo texaas sena so ta yaan a
mataa ina fenau i taa savat,
a mataa tafuna lifu aave i
taa faxatang a lifu talo mataa
saat i taa pife laak lana.
40 Nami sait, mi taa fax-
atang vulai senaso a Natuna
Mataa i taa savat la yaan mi
pife texaas sena.”
41 Na Pita a fiai, “Memai,
no taxa kuus pana ferawaian
paap aanabe' xe simaam o xe
sina mu rabuna xapiak?”
42 A Memai a suie, “A
sisiak aava usi a vilaana
roxo e faisok faagut vulai,
a mataa tafuna i taa tavaie
pana ngavuk ina paamuian
a xasano sisiak e xena tavai
nari pana fanganan la yaan
fatak ina fanganan.
43 Tamo sisiak aave taxa lo
vil a vubuxanan sina mataa
sina, a mataa aave i taa faa-
mamaas pana layaan a ulaa-
maan.
44 Ne kuus tuuna, i taa siak
fati a sisiak aave xena paa-
muian a maana mo xapiak
sina.
45 Taasaxa tamo sisiak
aave a ilisai, ‘A mataa
tafuga i taa pife ulaamaan
fataapus,’ e voxo nane sip
xolan a mu sisiak xapiak,
a tomexaan e tefin sait, e
fangan e num temasaatan a
raarum tateak,
46 a mataa tafuna i taa
ulaamaan a saxa yaan a
sisiak aave a pife lalamon
pana e lana yaan naang a
pife tamasiak bange. E a
mataa tafuna i taa putuk
xapin a sisiak aave e timin
faxuvule xuvul pana mu
rabuna aava ri pife namkai.
47 “A sisiak aava texaas
sena vubuxanan sina mataa
tafuna taasaxa pife tamasiak
xena vile, a mataa sina i taa
inis faagutane.
48 Taasaxa nane aava pife
texaas faroxo sena vubux-
anan sina mataa sina e a
vil a mo mosaat, a fakasana-
maana i taa pife lava, ri taa
pife sip faxavesane. Senaso
tamo mataa a toxan a tex-
aasan, xasanofuna ri taa la-
mon o i taa faisok lapaana
texaasan aave e i taa pife bi-
lai malaan sena mataa ngong
e tamo toxan a ngavuk lava,
xasanofuna ri lamon o i taa
vil xapin a maana faisok sina
e xasliue pana maana faisok
fulaa.

Na Yesus A Savat Xena Fepatoxan A Rabuna

Mt 10:34-36

49 “Ne fo savatmaan xe lapi
la xavala xena lisan a fata ina
tiisan e ne vubuk rao i taa
raam xo!
50 Taasaxa lagafan molava
i taxa xafutau e ne taxa
maasak faagut fefexaxaas i
taa taxapus.
51 Mi lamon o ne savat-
maan xena lisan a luaian,
bo? Piau, ne pife lisanmaan
a luaian taasaxa ne savat
xena fepatoxan nami.
52 Tamo saxa matafetama
a toxan a rabuna pama ri
taa fepatok, taragua xasena
talatul.
53 Ri taa fepatok, na
tamana lak nare na lak
tomexaan re taa ti patak, na
ninana lak tefin nare na lak

tefin re taa ti patak e mu
enana vaxa ri taa ti patak.”

Masamaana Mu Yaan

54 Nane kuus xe sina
malila, “Layaan mi xalum
a vata i taxa falaak pe kol,
fataapus mi kuus, ‘I taa
raafui’ e a raafui a savat.
55 E layaan a reref a savat
ti pul mi kuus, ‘A bina i taa
lagaf,’ e bina lagaf.
56 Nami, mu lalama
maranga! Mi texaas faagut
sena fakalimaanan ina
xavala e tavegof taasaxa
maana fakalimaanan ti tanin
mi vungut sena, bo?
57 “Xenaso nami xa, mi pife
tiis a so ta mo a roxo?
58 Layaan name ro xaiyaas,
me taxa falet xe sina mataa
ina tiisan, no taa faisok
faagut xena vil faroxoi a
fegagelaian sime ulaa mataa
aave i tamaa lisan nano
xe lana bina ina tiisan
lava. E a mataa ina tiisan
aave i tamaa tavai a mataa
ina faxatangaana mu vipis,
pama e nane aave i taa tapin
fasivi nano lana bina ina
vipisan.
59 Ne xuus nami o mi taa
pife ta'ulan a bina aave fe-
fexaxaas mi maraan xapin
a mamareiai aava ri tavai
nano pana.”

13

Na Yesus A Ferawai Pana Puk Tapinaana Vilaana Saat

1 Saxanofuna la palou ina
malila aave ri xuus na Yesus
pa Pailat e malaafaa nane
punuk a mu rabuna ti Galili
e a ria iri fefaxuvul pana ria
ina mu tatavai taap siri.
2 E na Yesus a sui nari, “Mi
lamon o a mu Galili aava ri
maat malaan, a vilaana siri a
pesasaat sena xasano Galili,
bo?
3 Ne xuus nami piau!
Taasaxa tamo nami, mi pife
puk tapin nami xa xasena
vilaana saat simi, nami
xapiak, mi taa maat vaxa.
4 Lamon sena rabuna
sangafilu saxa pana pisiktul
aava ri maat layaan a lifu
modus xe laa'ui pe Siloam a
poxo punuk nari. Mi lamon
o nari, ri vupuno temasaat
sena xasanofuna aava ri
waan pe Jerusalem, bo?
5 Ne xuus nami piau!
Taasaxa tamo mi pife puk
tapin nami xa xasena vi-
laana saat simi, nami vaxa,
mi taa maat.”

A Ferawaian Paap Sena Falaang Aava Pife Fuaa

6 E na Yesus a kuus
pana saxa ferawaian paap
malaan: “Saxa mataa a
toxan a falaang aava waan
la uma sina. Nane fe seng a
xalana taasaxa seseng maat.
Piau ta xalana.
7 E a kuus xe sina mataa
ina faxatangaana uma, ‘Pana
mariaas talatul xo ne fo seng
a xalana wai aanabe' taasaxa
piau. Tei tapine! Xenaso i
taa waan nabe' lana xavala
roxo?’
8 A mataa ina faxatan-
gaana uma a kuus, ‘Mata-
lava, mune! I taa waan pana
mariaas saxa fulaa e ne taa
xaf fakaliuan a funa e ne taa
timin a xawa lana.
9 Tamo i taa fuaa la mari-
aas mui, a roxo. Tamo piau,
lavaxa tei tapine.”

Na Yesus A Vil Faroxoi A Tefin Maalapen La Yaan Ina Fangaafusan

10 La saxa Yaan ina Fangaafusan na Yesus taxa fepitaa lana saxa lifu ina faxuvulan
11 e a toxan a tefin aava maalapen senaso a vovau saat fo vawe. Pana mariaas sangafilu saxa pana pisiktul i taxa lo waan malaan e pife fexaxaas sena tigina faroxo.
12 Layaan na Yesus a xalume, a xelmaane e kuus xe sina, "Tefin, ne fo mulus nano xasena giisan siim."
13 E mui a timin a mana xuluna e monabeˈ mon a tefin aave a tigina fatak e a kuus fati a Piran.
14 A paamua ina lifu ina faxuvulan a marala senaso na Yesus a vil faroxoi a tefin la Yaan ina Fangaafusan e nane kuus xe sina rabuna, "A toxan a yaan pisaxa mon xena faisok. Savat xena vil faroxoiaan nami lana mu yaan aave e pife la Yaan ina Fangaafusan."
15 A Memai a suie, "Nami xalema maranga! Nami saxa saxa, mi fuuna mulus tapin a 'donki' o bulmakau simi la Yaan ina Fangaafusan, bo? E mi lisan fasavate xe lamalei talo i fexaxaas sena num, bo?
16 Lavaxa, a tefin aanabeˈ ve a lak tefin si Abrahem aava na Setan fo bugute pana mariaas sangafilu saxa pana pisiktul. E nami, mi lamon o pife roxo nane vaxa taa mulusan xasena mo aava fo bugutmaane la Yaan ina Fangaafusan, bo?"
17 Layaan a kuus malaan nari aava ri gilise, ri mangil taasaxa mu rabuna si, ri faamamaas pana maana mo roxo nane taxa vile.

Ro Ferawaian Paap Sena Fatataganan Sina Piran

A Kam Ina Mastaat
Mt 13:31,32; Mk 4:30-32

18 E voxo na Yesus a fiai, "A fatataganan sina Piran a malaan sena so? Ne taa ferawai paap pana malaafaa?
19 A malaan sena fomirak kam ina mastaat aava mataa fe xapise la uma sina. A boak e femolava e a mu maanu ti la tavegof ri maa vesan a singa siri la raxana."

A Yiis Ina Fasul A Flaua
Mt 13:33

20 E a fiai fulaa, "Ne taa ferawai paap pana fatataganan sina Piran malaafaa?
21 A malaan sena yiis aava tefin a timin a kaamodak ina lana flaua xaves e fe fasul xapin a flaua."

Naseˈ Taa Waan La Fatataganan Sina Piran

A Fomirak Matana Lifu

22 Na Yesus, la fena faletan sina xe pe Jerusalem, a laak lana mu bina xaves e fepitaa pave.
23 E saxa mataa fine, "Memai, a mu rabuna talavisan ri taa fakaxupan? Pife xaves, bo?"
24 E nane kuus xe siri, "Tatalai faagut xena laak lana fomirak matana lifu senaso ne xuus nami o a maana rabuna xaves ri taa laak taraa taasaxa ri pife fexaxaas sena.
25 Layaan a mataa tafuna lifu a tamasiak e xawei a matana lifu, mi taa tigina

vipit maat lamalei e fe-
nung, ‘Memai, kas a lifu xe
simaam.’
“Taasaxa i taa sui nami,
‘Ne ngalngolan nami e ne
pife texaas o mi filimaan ti
faa!’
26 “E nami, mi taa kuus,
‘Maam fangan e num xuvul
pama e no fepitaa la bina
simaam.’
27 “Taasaxa i taa suie, ‘Ne
ngalngolan nami e ne pife
texaas o mi filimaan ti faa?
Faapalau sega, nami mu
rabuna saat.’
28 “Layaan mi xalum
na Abrahem, Aisaak nare
Yaakop e a mu rabuna ina
kuus fatuxai, ri taxa waan
la fatataganan sina Piran,
mi taa taangiis e mamaxus
senaso nami xa mi taxa
waan lamalei e mi pife
fexaxaas sena laak xe pave.
29 A mu rabuna ti pul, ti
kol, ti puaa e ti paa ri taa nai
la matafanganai sina Piran la
fatataganan sina.
30 A tuuna, nari aava ri
taxa waan la fataxapiak
naboxo ri taa tigina paamua
e nari aava ri taxa waan
paamua naboxo, ri taa waan
la fataxapiak.”

Na Yesus A Muluk Faagutan A Bina Jerusalem
Mt 23:37-39

31 Lana yaan aave saxano
Ferasi ri maa savat si Yesus
e ri xuuse, “Ta'ulan a bina
aanabe' e no paan patak.
Na Herot a vubuk rao i taa
punuk nano.”
32 Na Yesus a sui nari, “Fe
xuus a mataa ina suaxan
aave o ne taa feng tapin a
mu vovau saat e vil faroxoi
a mu rabuna tanin e mafu e
la fatalatulaana yaan ne taa
fataxapin a faisok siak.
33 Ne taa lo falet tanin,
mafu e la yaan mui lamina
senaso pi ta mataa ina kuus
fatuxai aava i taa maat patak
xolai xase' Jerusalem.
34 “Nami mu Jerusalem,
nami mu Jerusalem, mi
punuk a mu rabuna ina
kuus fatuxai e mi soxoi a
mu fefeng aava ri savat simi
pana faat taasaxa ne fuuna
vubuk faxuvul a rafulak
simi malaan sena pura tefin
a faxuvul a mu natuna
lapaana xakavena taasaxa
mi bai!
35 Kaalum, a bina simi i
taa kawaasanan. Ne xuus
nami o mi taa pife xalum
fulanau fefexaxaas a yaan
mi taa kuus, ‘A Piran i taa
tavai a mataa aava savat la-
paana tateaxan ina Memai
pana roxoyan.”

14

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Giis La Lifu Sina Saxa Ferasi

1 La saxa Yaan ina Fangaa-
fusan, layaan na Yesus a laak
la lifu sina saxa Ferasi lava
xena fangan, a rabuna xaves
ri falime.
2 Pave la nona, a saxa
mataa pana giisan lava taxa
nai.
3 Na Yesus a fin a mu Ferasi
e mu rabuna aava ri tex-
aas sena vuputkai malaan,
“A mu vuputkai sitaara ri
turoxo pana vil faroxoiaana
mataa la Yaan ina Fangaafu-
san, bo?”

4 Taasaxa ri nai kasam. E
voxo na Yesus a tao a mana
mataa aave e a vil faroxoie e
feng tapine.
5 E mui nane fin nari,
“Tamo a lak tomexaan siim o
a bulmakau siim i taa poxo
la vaaˈul la Yaan ina Fan-
gaafusan no taa yuuf falak
fatapusane, bo?”
6 Taasaxa ri nai xanakuut.
7 A mu rabuna aava ri
waan la fenamo aave ri fu-
una buk nai la nobina lava
e layaan na Yesus a xalume
nane ferawai paap xe siri
malaan:
8 “Layaan a saxa mataa
a xel nano xena filimaan
xe la fenamaraan tefin sina,
muta nai la nobina lava
senaso ulaa saxa mataa aava
pelalava sema tamaa savat.
9 E tamo savat malaan, a
mataa aava xelmaan name
xapiak xe lana matafan-
ganai, i taa xuus nano
‘Tavai a mataa aanabeˈ pana
nobina siim.’ E nano, no taa
mangil e no taa fe nai lumui
paaliu.
10 Taasaxa layaan no laak
lana fenamo, nai lumui talo
a memai ina fenamo, layaan
i taa savat, i taa xuus nano,
‘Ka Fesing, no maa nai la
nobina lava.’ E a mu rabuna
la fenamo ri taa suai sema.
11 Naseˈ ta mataa i taa vil
falavai nane xa i taa poxo e
femangil. E naseˈ i taa vil
fasivi nane xa i taa faˈisinan
pana isin lava.”
12 Na Yesus a xuus a memai
ina fenamo aave malaan,
“Layaan no faigotan a fen-
amo muta xel a mu fesing
siim o mu tiam o mu tauma
o mu piran, xena filimaan,
piau. Tamo no vil malaane,
mui ri taa xel nano vaxa e no
taa siak faˈuli a malangiis ina
faisok roxo siim.
13 Taasaxa layaan no faig-
otan a fenamo xel a mu
valagof, mu ka tapil, mu
mata piif e mu maalapen.
14 Vil malaane e no taa faa-
mamaas. Nari, ri pife fex-
axaas sena maraan faˈuli a
roxoyan siim taasaxa no taa
siak a roxoyan ina layaan a
mu rabuna fatak ri taa to
faˈulaa.”

A Ferawaian Paap Sena Fenamo Lava
Mt 22:2-14

15 Layaan a saxa aava
waan xuvul pa Yesus la
fenamo naang a langaie, a
kuus, “A mataa aava i taa
nai fangan la fenamo la
fatataganan sina Piran i taa
faamamaas.”
16 Na Yesus a suie, “Saxa
mataa xo a faigotan a fen-
amo molava e fin a rabuna
xaves xena filimaan.
17 La yaan ina fenamo xo
savat e a mataa aave xo a
feng a sisiak sina xena xuus
fatexaas a mu rabuna aava
ri fo siak a lagasai xena
filimaanan, pana, ‘Filimaan,
senaso a maana mo ina fen-
amo ri fo faigotanan xo.’
18 “Taasaxa nari xapiak ri
favavof a malitan siri. Saxa
a kuus, ‘Monabeˈ mon ne fo
maraan a nexavala e ne taa
fe xalume. Kaari, ne pife
fexaxaas sena falet.’
19 “A xasafuna a kuus,
‘Monabeˈ mon ne maraan a
mu bulmakau sangafilu e ne
taa fe tafang nari. Kaari, ne
pife fexaxaas sena falet.’

20 “A xasafuna fulaa a
kuus, ‘Naboxo ne fo maraan
a tefin e voxo ne pife
fexaxaas sena falet.’
21 “A sisiak aave a ulaa-
maan xo e maa xuus fatexaas
a mataa tafuna pana. E a
mataa tafuna xo a marala e
a xuus faagutan a sisiak sina,
‘Fataapus, falet la maana
xasing xapiak ina bina e no
lisanmaan a mu valagof, mu
maalapen, mu rabuna piif e
a mu rabuna kari saat.’
22 “E mui, lamina ulaa-
maanan sina, a sisiak aave a
kuus, ‘Matalava, ne fo usi fa-
tak a ferawaian siim taasaxa
toxan a maana vepen lunai ri
taxa waan palau.’
23 “A mataa tafuna fenamo
xo a xuus a sisiak sina, ‘Falet
xe la mu salan lava e mu
salan la latan e lisanmaan
nari xapiak aava ri waan
pave talo lifu siak i taa bas
pana rabuna.
24 Ne xuus nano, pi ta saxa
la palou iri aava ri siak a la-
gasai xena filimaanan, ri taa
fangan famodak la fenamo
siak.’ ”

A Mamareiai Ina Usiaan Na Yesus

25 A malila ri taxa sangas
xolai xuvul pa Yesus e nane
tapuk xe siri e kuus,
26 “Nase' ta mataa a fili-
maan xe siak xena usi fa-
taxau i taa baian na ninana e
tamana, a tefin e mu rafulak
sina, mu tina e mu vasaana e
i taa baian a toyan sina vaxa.
Tamo pife vil malaane i taa
pife fefeng siak.
27 E tamo i taa pife yaas
a bolo sina a pife fexaxaas
sena usi fataxau.
28 “Tamo saxa mataa a
buk vesan a lifu modus xe
laa'ui, paamua i taa lala-
mon pana mamareiai ina
vesanaana tamo nane toxan
a faat a fexaxaas sena fa-
taxapine, bo?
29 Tamo i taa timin a fu-
funa lifu aave taasaxa pife
fexaxaas sena fataxapine, a
mu rabuna ri taa nangan xu-
luna
30 e ri taa kuus, ‘A mataa
aanabe' a tangpat pana
vesanaana lifu e pife fexax-
aas sena fataxapine.’
31 “O tamo saxa ‘king’
i taa falet xena fevisan a
xasafuna i taa nai lalamon
pana kataana mu rabuna ina
rawen sina tamo ri fexaxaas
sena fa'onam a rabuna sina
xasafuna.
32 Tamo pife fexaxaas
sena, layaan a xasafuna i
taxa lasuun lunai i taa feng
a mu matalava sina xena
fadaarum nari.
33 E a malaanabe', nano,
no taa lalamon faagut pana
mamareiai ina usiaan nenia,
senaso tamo no taa pife puk
tapin nano xa xasena maana
mo xapiak ti la xavala, no taa
pife usi fataxau.
34 “A sol a mo roxo taasaxa
tamo a xakaarixan ina i taa
malit malaafaa i taa roxo fu-
laa?
35 I taa pife roxo xena
timine la xavala o la xawa; ri
taa tapin pataxe.
“Langai, tamo a tangami a
talakas.”

15

A Ferawaian Paap Pana Saxa Sipsip Aava Malit
Mt 18:12-14

1 Lana yaan aanabeˈ a mu
rabuna ina siak taakis xuvul
pana mu ‘rabuna sasaat’ ri
maa faxuvul la ta Yesus xena
langaiaana.
2 Taasaxa mu Ferasi e mu
rabuna ina fepitaa pana
vuputkai ri ferawai kasam
e fefinaas malaan, “A mataa
aanabeˈ a fesing xuvul pana
mu rabuna saat e fangan
xuvul pari.”
3 Na Yesus moxo a xuus
nari pana ferawaian paap
aanabeˈ:
4-5 “A saxa la palou imi
a toxan a mu sipsip san-
gafilu sangafilu e saxa fe-
malit. Nane taˈulan nari
aava ri taxa waan lunai la
nobina matavas xena seng
a sipsip aave. I taa seseng
fefexaxaas i taa tingine e i taa
famasaxe la kolumana e ulaa
xe la lifu sina.
6 E mui a xel faxuvul a mu
fesing sina e kuus, ‘Faama-
maas xuvul paga; ne fo tin-
gin a sipsip siak aava malit
paamua.’
7 Ne xuus nami, malaan
sena mataa aave a faa-
mamaas sena sipsip sina,
a toxan a faamamaasan
molava la xunavata pana
saxa mataa saat aava puk
tapin nane xa xasena vilaana
saat sina. A faamamaasan
sena saxa aave a molava
sena faamamaasan sena
rabuna xaves aava ri roxo
e ri pi ta mo xena puk tapin
nari xa xasena.”

*A Ferawaian Paap Pana
Faat Aava Malit*

8 E fulaa na Yesus a fer-
awai, “E tamo a tefin a toxan
a mu faat ‘silva’ sangafilu e
saxa a malit, i taa vil a so?
Nane taa faram a laam, gon a
lifu e seng faroxo fefexaxaas
i taa tingine, bo?
9 E layaan a tingine, i taa
xel faxuvul a mu fesing sina
e kuus, ‘Faamamaas xuvul
paga senaso ne fo tingin xo a
faat aava malit.’
10 E malaan sena faama-
maasan sina tefin aanabeˈ,
ne xuus nami o a mu angelo
sina Piran ri fuuna faama-
maas faagut layaan a saxa
mataa saat a puk tapin nane
xa xasena vilaana saat sina.”

*A Ferawaian Paap Pana
Lak Tomexaan Aava Malit*

11 Na Yesus a kuus saa fu-
laa pana, “Saxa mataa toxan
a ro lak tomexaan taragua.
12 A lak ti lumui a xuus na
Tamana ‘Fepatoxan a maana
mo siim xe simaame rofeti-
nan.’ Lavaxa, na Tamana xo
a fepatoxane.
13 “A lak ti lumui xo a
faxuvul a maana mo sina e
fe paan xe la bina lasuun.
Layaan i taxa waan pe la
bina lasuun aave a fataxapin
a faat sina pana maraanaana
maana vilaana saat.
14 Layaan a faat sina fe-
taxapus, a song molava a sa-
vat la bina aave e nane xo
lagai.
15 Nane paan e fesavat sina
saxa mataa e fine pana saxa
faisok xolai. A mataa aave
a tavaie pana faisok xena
fafangan a tagaan vio sina.
16 Layaan nane taxa fafan-
gan a mu vio pana vapak
ina ‘biin’ nane lagai fasaat
xo e vubuk rao i taa fangan
xuvul pana mu vio. Taasaxa

pi ta mataa a tavaie panˈ ta
fanganan.
17 “E voxo a nai xo e a la-
monan roxo savat fulaa sina
e nane lamon malaan, ‘A
maana mu sisiak si Tamaang
ri toxan a fanganan xaves
taasaxa nenia, ne taxa maat
pana lagaian.
18 Naak a roxo ne taa
tamasiak naboxo e ne taa
ulaa. Layaan ne falet ne taa
fe savat si Tamaang e ne taa
xuuse, “Tamaang, naboxo ne
fo vil a saat la matana Piran
e la mataam.
19 A pife roxo no taa xaliau
pana lak siim. A roxo naak
no taa xaliau mon pana saxa
sisiak siim.”
20 “Lavaxa, layaan i taxa
filimaan lasuun lunai na
Tamana fo xalume e a vi-
launa sei soxote e a muluxe.
E nane fala xe sina e feyot
fatateaxe e nguse.
21 “Na natuna xo a xuuse,
‘Tamaang, ne fo vil a saat la
matana Piran e la mataam. E
pife roxo fulaa no taa xaliau
pana lak siim.’
22 “Taasaxa, na Tamana a
xuus a mu sisiak sina, ‘Mi
siakmaan a saxa ligilot siak e
mi siakmaan a saxa maaxui
e maa timine la mana. Mi
timin a xiut la kolumana.
23 E mi paan e mi siak a
saxa lak bulmakau palak e
mi punuxe setaara taa fan-
gan e taara taa faamamaas.
24 Senaso a lak siak fo maat
taasaxa nabeˈ fo to faˈulaa,
a malit e naboxo fo savat
faˈulaa.’ E ri vil a fenamo
molava.
25 “Taasaxa, lak tuaan va
taxa waan la uma. Layaan
nane maa savat faasilak la
lifu, a langai a rabuna ri taxa
faamamaas e ri taxa merao.
26 E nane xel a saxa sisiak
si Tamana e fine, ‘A rabuna
aapave ri taxa sou?’
27 E a sisiak aave a xu-
use, ‘Na tiam xo fo ulaa e
na Tamaam a punuk a saxa
fomirak bulmakau senaso a
lak aave sina fo ulaa faroxo.’
28 “A lak tuaan xo a marala
e a vilauna kasal e a bai laak
xe lana lifu. E na Tamana xo
savatmaan xe lamalei e maa
nung faagutane o i taa laak
xena faamamaas xuvul pari.
29 Taasaxa, a sui a fer-
awaian si Tamana e xuuse,
‘A mariaas xaves ne tao a
maana faisok siim nabeˈ
malaan sena saxa sisiak
palau. Ne pife ket sui ta saxa
vapaling siim taasaxa no pi
vupunuk ta saxa fomirak
meme talo ne taa faamamaas
xuvul pana saxano fesing
siak, piau paaliu.
30 Taasaxa, layaan a lak
siim aava tapin palou a
maana mo siim xe sina
lutefin pana vilaana saat, a
ulaamaan fulaa, nano, no
muluxe e no punuk a saxa
bulmakau xana.’
31 “E na Tamana a xu-
use, ‘Natuk, vulai, vulai taare
taxa waan faxuvul. A maana
mo xapiak siak ve xanum.
32 Taasaxa, no taa faama-
maas. A vilauma i taa roxo
vulai. Na tiam aanabeˈ va
fo maat taasaxa naboxo a
to faˈulaa; fo malit taasaxa
naboxo a savat faˈulaa.”

16

A Ferawaian Paap Pana Mataa Sisiak Aava Faigot Pana Toyan Sina

1 Na Yesus a xuus a maana
mu fefeng sina, “A toxan a
saxa mataa piran e a rabuna
ri maa xuuse o a mataa aava
fuuna faisok pana faxatan-
gaana maana mo sina, a pife
faisok faroxo. Nane fuuna
tapin palou a maana mo.
2 E voxo nane a xel a mataa
aave e fine, ‘A maana fer-
awaian ne fo langaie pama
ve so? Xuus famatavasau
pana faisok siim senaso no
pife fexaxaas sena faisok fu-
laa la lifu siak.’
3 “A mataa faisok aave a
ilisai, ‘Naboxo ne taa vil a
so? A mataa siak naboxo i
taa fataxapinau sena faisok
siak. Ne pi ta gutan xena
kaaf vaa'ul, e ne mangil sena
fenung vulai.
4 Aa! Ne texaas sena so ta
mo ne taa vile talo a rabuna
ri taa kas a lifu siri xe siak
layaan ne pi ta faisok fulaa.’
5 “E nane xel faxuvul a mu
rabuna aava ri siak palou a
mo sina mataa tafuna. E
nane fin a saxa, ‘No siak
palou a mo talavisan sina
paamua siak?’
6 “A mataa aave suie, ‘A
vaan sangafilu saxa pana
pama ina wel’.
“E a mataa faisok a xu-
use, ‘Nai, fataapus, e no xule.
Xalei a vaan pisiktul mon.’
7 “E a fin a xasafuna, ‘No
siak palou a mo talavisan
sina paamua siak?’
“E nane suie, ‘A bi titi-
fai sangafilu sangafilu pana
kam ina ‘wiit’.’
“E a xuuse, ‘Fataapus, no
xalei a sangafilu pisiktul
mon.’
8 “A mataa piran aave a
ferawai faroxo sena mataa
faisok sina aava bit senaso
a faigotan a maana mo xena
taagulan sina. A mu rabuna
aava ri sangas lana mu salan
ti la xavala ri fuuna faigotan
a maana mo xena toyan siri.
Taasaxa mu rabuna aava ri
sangas lana malang, ri pife
malaan seri.
9 Ne xuus nano, lamon
pana toyan siim xe vulai.
Nabe' la xavala, tapin a faat
e maana mo siim xena xa-
vang a mu rabuna talo ri taa
fesing siim e layaan a mu
faat aave ri taxapus, a mu
rabuna aave ri taa faama-
maas pana xalumaan nano
la xunavata.
10 “Nase' fexaxaas sena
faxatang faroxoi a mo
modak a fexaxaas sena
faxatang a mo molava vaxa.
E nase' a faisok bit pana faat
modak taa vil malaane vaxa
pana faat molava.
11 Tamo no pife faxatang
faroxoi a maana fafanaian
ti la xavala, nase' taa tavai
nano pana fafanaian tuuna
sina Piran?
12 E tamo no pife faxatang
faroxoi a mo sina xasafuna,
nase' taa tavai nano pana
maana mo xaanum?
13 “Pi ta mataa faisok a
fexaxaas sena faisok lapaana
ro piran taragua, piau. I
taa baian a saxa e vubuxan
xasingit a saxa o i taa suai
sena saxa e lamon fasaat
sena saxa. No pife fexaxaas
sena faisok lapaana Piran e
lamon soxot a faat sait.”
14 A mu Ferasi aava ri
vubuxan xasingit a faat, ri
langaie e ri suaxan a ferawa-
ian sina.

15 E nane xuus nari, “Nami, mi kuusan famatavas
a maana vilaana simi la
matana mu rabuna, taasaxa
Piran a texaas sena vubux-
anan simi. A maana mo
aava rabuna ri vubuxan
temasaatane, a Piran a
baiane.

A Fepitaian Fulaa

16 “A mu vuputkai e maana
ferawaian sina rabuna ina
kuus fatuxai fo kuusan fasa-
vatan fefexaxaas a yaan na
Jon a savat. Naboxo, lamina
yaan si Jon, a Lagasai Roxo
ina fatataganan sina Piran i
taxa kuusan fasavatan. E a
maana rabuna xaves ri taxa
vubuk paaliu o ri taa laak xe
lana.
17 A fexaxaas o a xuna-
vata e xavala re taa malit
taasaxa piau ta xavil modak
ina xakalayan ina vuputkai i
taa malit.
18 “E naseˈ ta mataa a
taˈulan a tefin sina xena
tamai sina xasa tefin i
taxa laxao a vuputkai ina
tamaian e a mataa aava
tamai sina saxa tefin aava
lavana taˈulane, i taxa laxao
a vuputkai ina tamaian sait.

A Mataa Piran Nare Lasarus

19 “A toxan a saxa mataa
piran aava fuuna falak a
maana marapi raf aava roxo
e fuuna ngan a maana buk
fanganan roxo sang mon.*
20 E faasilak la matana lifu
sina a saxa mataa valagof
taxa mati, isina na Lasarus.
Nane fuuna lamon pana piak
a maana xavil ina fanganan
aava poxo lapi lapaana ivin
sina mataa piran aave e a viis
la tana ri xaves.
21 E maana piu ri fuuna fil-
imaan e ri maarimit a maana
viis sina pana xalemari.

22 “Lumui a mataa valagof
a maat e a mu angelo ri yaas
falaxe xe laaˈui e ri faneie
xuvul pa Abrahem. E a
mataa piran vaxa a maat e ri
xaafane.
23 E nane xo a waan la bina
ina fata aava raam vulai e
a toxan a maasaxan vulai.
Nane kaalum laak xe laaˈui
e xalum na Abrahem nare
Lasarus re taxa waan lasuun
temasaat.
24 A mataa piran xo a kel
e kuus, ‘Tamaang Abrahem,
muluxau e feng na Lasarus
i sivimaan xena timin a
vipirigum ina mana lana
raarum e maa fapiraus
famodak a xalemaak. Ne
nasam penganau lana fata
aanabeˈ.’

25 “Taasaxa na Abrahem a
kuus, ‘Natuk, naboxo lamon
faˈuli a mo aanabeˈ: lumua
lana toyan siim, no siak a
maana mo roxo e na Lasarus
a siak a maana mo mosaat.
Taasaxa naboxo, lana bina
aanabeˈ nane xo a famalu-
luman e nano, no toxan a
maasaxan.
26 E saxa mo vaxa, la palou
itaara a Piran a timin a saxa
mamata talo rabuna simaam
ri pife fexaxaas sena falet xe
move e a rabuna simi vaxa ri
pife fexaxaas sena filimaan
xe nabeˈ.’

27 “E a mataa piran a kuus,
‘Ka Tamaang Abrahem, ne
fin nano o no taa feng na

* **16:19:** A mamareiai ina marapi raf a molava paaliu e mu piran mon ri fuuna mawas pana marapi malaan.

Lasarus i paan xe la lifu si tamaang.
28 Ne toxan a mu tiak pama
e na Lasarus taa lisan a fer-
awaian tateak xe siri ulaa
nari sait ri tamaa filimaan
xe la bina ina maasaxan lava
aanabeˈ.’
29 “Taasaxa na Abrahem a
kuus, ‘Ri toxan a ferawaian
aava na Moses e mu rabuna
ina kuus fatuxai ri fo kuu-
sane e ri taa langaie.’
30 “E a mataa piran a kuus,
‘Piau, Tamaang Abrahem, a
pife fexaxaas, taasaxa tamo
saxa mataa aava fo maat e
a to faˈulaa ti lana mamaat
i taa falet xe siri voxo ri taa
puk a xunus iri.’
31 “Na Abrahem a xuuse,
‘Tamo ri pife langai sena
ferawaian si Moses e sena
rabuna ina kuus fatuxai,
lavaxa naapalaan tamo saxa
mataa i taa to faˈulaa ti la
mamaat ri taa pife namkai
sena.”

17

A Maana Vilaana Ina Faasaalan Ri Taa Waan

1 Na Yesus a kuus xe sina
mu fefeng sina, “A maana
mo xaves xena fafaasaal
a mu rabuna ri taa savat,
taasaxa muluk a mataa aava
fasavate.
2 A mataa aave i taa mimil-
isaat temasaat tamo i taa vil
fafaasaal a saxa lak modak.
A mo roxo ri taa xiute pana
faat matafan e tapine la
laman.
3 Faxatang faroxoi nano
xa.
“Tamo na tiam a faasaal,
barase e tamo a puk tapin
nane xa xasena vilaana saat
sina, lamon tapine.
4 Tamo, lana yaan saxa, i
taa bilai fasaat fapisiguak xe
siim e i taa ulaa fapisiguak
xe siim e kuus, ‘Ne muluk a
vilaana saat siak.’ Lavaxa,
no lamon tapine.”
5 A mu yaamut ri kuus xe
sina Memai, “Memai, falavai
a namkaian simaam.”
6 Nane sui nari, “Tamo
a namkaian simi a molava
malaan sena fomirak kam
ina mastaat, a fexaxaas mi
taa kuus xe sina wai aanabeˈ,
‘Put tapin nano xa e no fe
boak la laman’ e i taa langai
nano.

A Faisok Sina Mu Rabuna Sisiak

7 “Lalamon faagut! Saxa
mataa a toxan a mataa faisok
aava fuuna faisok la uma o
faxatang a mu sipsip sina.
Layaan a mataa faisok aave
i taa savat, no lamon o a
mataa tafuna taa ferawai xe
sina malaan, ‘Filimaan, nai e
no fangan.’ Piau!
8 I taa ferawai malaan,
‘Faigotan a fanganan
xaanak, tamasiak e no
lisanmaan a fanganan xe
siak e lamina bak no taa
fangan e num.’
9 Naak i taa kuus faasiroxo
xe sina mataa faisok sina
senaso a vil a faisok sina?
Piau!
10 E layaan mi fataxapin a
maana faisok aava ri xuus
nami pana vesanaana, mi
taa kuus, ‘Maam pife mu
rabuna faisok roxo temasaat
senaso maam fo vil a faisok
simaam mon e piau ta mo
fulaa.”

A Mataa Sangafilu Pana Tapak Ri Savat Roxo Fulaa

11 Lana sangasan sina xe
Jerusalem, na Yesus a falet la
itina fafalas la palou i Same-
ria e Galili.
12 Layaan i taxa laak la
saxa bina, a mu rabuna
tomexaan sangafilu a tari
tapak, ri maa fesuaiane. Ri
tigina lasuun famodak
13 e ri taxa xukulai faagut,
“Yesus, Memai, muluk ne-
maam!”
14 Layaan nane xalum
nari, a kuus, “Falet, faxalum
a mu priis pana tami.” E lana
faletan siri, a tari feroxo.
15 Saxa la palou iri, layaan
a xalum a roxoian sina, a
ulaa e maa kuus fati a isina
Piran pana ling molava.
16 A tapiit turung la ka
Yesus e kuus faasiroxo xe
sina e nane ve a mataa ti
Sameria.
17 Na Yesus a fiai, “Ne la-
mon o a mataa sangafilu ve
tari tapak e ri fo roxo. A
xasanofuna ri paan xe faa?
18 A saxa mon a ulaa xena
kuus fati a isina Piran e nane
ve a mataa topen, bo?”
19 E a xuuse, “No falet, a
namkaian siim fo vil faroxoi
nano.”

*A Filimaanan Sina Fatata-
ganan Sina Piran*
Mt 24:37-39

20 Saxa yaan a mu Ferasi
ri fine pana fatataganan sina
Piran taa savat laso, e na
Yesus a sui nari, “A fatata-
ganan sina Piran i taa pife
savat la matavas. I taa pi ta
fakalimaanan talo a rabuna
ri taa xalume
21 senaso a fatataganan
sina Piran taxa waan la
xunus imi. Pi ta rabuna ri taa
kuus o ‘I taxa waan nabeˈ’ o
‘I taxa waan pave.”
22 E mui a xuus a mu fe-
feng sina, “A yaan taa savat
layaan mi taa vubuk xalum
a filimaanan sina Natuna
Mataa taasaxa mi taa pife
xalume.
23 A rabuna taa xuus nami,
‘I taxa waan pave!’ o ‘I taxa
waan nabeˈ!’ Muta fala xolai
xena xalum nari.
24 A filimaanan sina
Natuna Mataa i taa savat
malaan sena yaamit. I
taa rarapak e famalang a
xunavata xapiak, ti paa xe
kol.
25 Taasaxa paamua, i
taa maasak faagut lapaana
maana mo xaves e a mu
rabuna ti tanin ri taa tisuie.
26 “A mu yaan sina Natuna
Mataa ri malaan sena yaan si
Noyeˈ.
27 A mu rabuna lana yaan
aave ri pife tamasiak: ri fan-
gan, num e ri tamai. Ri taxa
lo fetamai fefexaxaas a yaan
na Noyeˈ laak xe lana xaati
aava malaan sena lifu. La
yaan aave a ulim molava piis
a savat e faxarak xapin nari
xapiak aava ri taxa waan
lamalei.
28 “Lana mu yaan si Lot a
malaan vaxa. A mu rabuna
ri taxa fangan e num, ma-
mareiai e faasot, kaapis e
vavesai.
29 Taasaxa lana yaan na
Lot a taˈulan na Sodom, a
fata e salfa* re poxo sivi ti

* **17:29:** Salfa a mo malaan sena vebit aava mafiu e nuk a tana rabuna.

laa'ui malaan sena raafui e
kawaasan xapin nari xapiak.
30 “E a mu rabuna ti tanin
vaxa ri taa pife tamasiak la
yaan a Natuna Mataa taa sa-
vat la matavas.
31 Lana yaan aave a mataa
aava taxa waan laa'ui la
putuna lifu sina, i taa pife
sivi e laak xe la lifu xena siak
faxuvul a maana mo sina. E
a mataa aava taxa faisok la
uma vaxa i taa pife ulaa xe
la bina xena siak faxuvul a
maana mo sina.
32 Lamon fa'uli a tefin si
Lot.
33 Nase' ta mataa a vubuk
tao fatateak a toyan sina
nabe' la xavala, i taa pi ta
toyan vulai xe vulai. E
nase' ta mataa i taa lamon
fepalauan a toyan sina nabe'
i taa siak a toyan vulai xe
vulai.
34 Ne xuus nami o la vung
aave layaan ro mataa taxa
matef la ivin saxa; saxa i taa
malit e saxa i taa waan.
35 A ro tefin aava re taxa
mimit a mu kam; saxa i taa
malit e saxa i taa waan.”
36 [A rovaat aava re taxa
faisok la uma; saxa i taa
malit e saxa i taa waan.]
37 E ri fine, “I taa savat faa,
Memai?”
E nane sui nari, “Laso ta
bina aava toxan a mamaat a
mu kor ri taa faxuvul lana.”

18

A Ferawaian Paap Pana Saxa Tefin Nakmaal Nare Na Mataa Ina Tiisan

1 E mui na Yesus a ferawai
paap xena fapiti nari talo ri
taa fenung vulai e ri taa pife
taxapus.
2 Nane kuus, “La saxa bina
a toxan a mataa ina tiisan
aava pife mataut sena Piran
e pife lamon faroxo sena mu
rabuna.
3 E lana bina aave toxan
a tefin nakmaal aava taxa lo
savat xena fenung xe sina
malaan, ‘Tiis faroxoiau xas-
ena mu xaiyaas siak.’
4 “Pana maana yaan xaves
nane pi lalangai sina tefin
aave. Taasaxa nane ma-
maxus pana fenungan sina
e a ilisai, ‘Naapalaan ne
pife mataut sena Piran e ne
pife lamon faroxo sena mu
rabuna
5 ne taa xavang a tefin
nakmaal aanabe' pana tiisan
roxo talo i taa pife faso-
raxau.”
6 E a Memai a kuus, “Lala-
mon pana ferawaian sina
mataa saat ina tiisan.
7 A Piran i taa xavang
tuunei a mu rabuna sina
layaan ri taangiis e fenung xe
sina la maana yaan e vung
sait, bo? I taa pife waan,
waan, waan, xena xavan-
gaan nari, bo?
8 Ne xuus nami o a Pi-
ran i taa tavai fatapusan
nari pana xakaavangan sina.
Taasaxa layaan a Natuna
Mataa i taa savat fulaa naak
i taa tingin a maana rabuna
xaves aava ri taxa namkai o
piau, bo?”

A Ferawaian Paap Pana Saxa Ferasi Nare Na Mataa Ina Siak Taakis

9 Na Yesus a ferawai paap
malaanabe' xe sina saxano
rabuna aava ri lamon o
a faisok siri a xaradak e
ri xalum fasivi a xasano
rabuna

10 e a kuus, “A rovaat
tomexaan re laak xe lana
tang lifu lotu xena fenung xe
sina Piran. A saxa mataa ve
a Ferasi e a xasafuna ve a
mataa ina siak taakis.
11 A Ferasi aave a ti fe-
nung pana xa malaan, ‘Piran
ne kuus faasiroxo xe siim
senaso nenia, ne pife malaan
sena xasanofuna aava ri fe-
nau o ri tamai xolai o ri vivil
a saat e vaxa ne pife malaan
sena mataa ina siak taakis
aamove.
12 Nenia, ne fuuna falfaal
a yaan taragua ti lana yaan
pisiguak e ne tatavai xe siim
pana fasangafiluaana maana
mo xapiak aava ne siaxe.’
13 “Taasaxa mataa ina siak
taakis a tigina lasuun fadak.
Nane tigina pana mangilan e
pife kaalum xe laa'ui la xu-
navata. Nane sip a famarena
e a kuus, ‘Piran muluxau, ne
mataa saat.’
14 “Lavaxa, ne xuus nami
o a mataa aanabe' ina siak
taakis, nane sang mon a
ta'ulan a lifu lotu pana
luaian la xunus ina. Senaso
nane aava lamon falavai
nane xa, a Piran i taa lamon
fasivie e nane aava lamon
fasivi nane xa, a Piran i taa
fatiginei fataxe.”

Na Yesus Xuvul Pana Mu Rafulak Modak
Mt 19:13-15; Mk 10:13-16

15 Saxano rabuna ri taxa
lisan a mu rafulak siri xe
si Yesus talo i taa tao nari.
Layaan a mu fefeng sina ri
xalume, ri baras nari.
16 Taasaxa na Yesus a xel
a mu rafulak xe sina e a
kuus, “Turoxoian a mu ra-
fulak xena filimaan xe siak
e muta ti votan nari senaso
a fatataganan sina Piran ve
siri.
17 Ne kuus tuuna, nase' ta
mataa a pife namkai malaan
sena lak dak, i taa pife waan
lana fatataganan sina Piran.”

A Mataa Piran A Vubuxan A Toyan Xe Vulai
Mt 19:16-29; Mk 10:17-30

18 A saxa matalava a fine,
“Mataa roxo ina fepitaa ne
taa vil a so xena siak a toyan
xe vulai?”
19 Na Yesus a suie, “Xenaso
no xaliau pana mataa roxo?
Pi ta mataa roxo, a Piran
sang mon a roxo.
20 No texaas sena mu
vuputkai: muta femilungai
pana vilaana ina tamaian,
muta punuk mataa, muta
fenau, muta kuus xakaavang
bit e suai faagut se ninaam
nare tamaam.”
21 E a matalava aave
a kuus, “Nenia, ne fo
vil malaan maane ti lana
modaxan siak.”
22 Layaan na Yesus a lan-
gaie, a suie, “Saxa vilaana
a malit lunai. Faasot pana
maana mo xapiak siim e
tavai a mu valagof pana faat
ina e nano, no taa toxan a
fafanaian xaves paaliu la xu-
navata. E mui, maa usiau.”
23 Layaan a mataa aave
a langaie, nane kanamsaat
senaso nane ve a mataa pi-
ran pana fafanaian xaves
paaliu.
24 Na Yesus a kaalum xe
sina e a kuus, “A mo lagaf
paaliu layaan a mataa piran
a vubuk waan lana fatata-
ganan sina Piran Tuuna.

25 A tuuna, a ‘kaamel’ aava
tiir molava sena ‘hos’, a fex-
axaas sena laak xe lana valof
ina niil paamuina mataa pi-
ran i taa laak xe lana fatata-
ganan sina Piran Tuuna.”
26 Nari aava ri langaie ri
fine, “Nase' a fexaxaas sena
fakaxupan?”
27 E na Yesus a sui nari, “A
so ta mo a matatuuna a pife
fexaxaas sena vile a Piran a
fexaxaas sena vile.”
28 Na Pita a xuuse, “Maam
fo ta'ulan a maana mo
simaam xena usiaan nano.”
29 E na Yesus a kuus xe
siri, “Ne kuus tuuna, nase' ta
mataa a ta'ulan a lifu o tefin
o mu tina o mu vasaana o mu
rafulak sina xena vil a faisok
sina Piran
30 i taa siak a maana mo
xaves naboxo lana yaan aan-
abe' e mui vaxa lana toyan
vulai xe vulai.”

Na Yesus A Ferawai Fulaa Pana Maatan Sina
Mt 20:17-19; Mk 10:32-34

31 Na Yesus a xel patak a
mu yaamut sangafilu saxa
pana taragua sina e a xuus
nari, “Taara taa laak xe
Jerusalem e a maana mo
aava mu rabuna ina kuus
fatuxai fo kala pana sena
Natuna Mataa, ri taa savat
la matavas.
32 A mu rabuna aava ri pife
Juda ri taa tao fatateaxe e ri
taa sarak sena; ri taa kuusan
pengane; ri taa xanuse; ri taa
inise e ri taa punuxe.
33 E la fatalatulaana yaan i
taa to fa'ulaa.”
34 A mu fefeng aave ri pife
masam pana ferawaian aan-
abe' senaso a malasuf ina a
funan xaseri e a lamonan siri
a sotuk.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Piif La Salan Xe Jeriko
Mt 20:29-34; Mk 10:46-52

35 Layaan na Yesus taxa
savatmaan pe Jeriko, a saxa
mataa matana piif taxa nai
la xasing ina salan. E i taxa
fenung faat o xasano mo.
36 Layaan nane langai a
ling ina malila aava ri taxa
sangas et, nane fiai ri taxa so.
37 E ri xuuse, “Na Yesus ti
Nasaret i taxa filimaan.”
38 E nane xukulai, “Yesus,
Lak si Devit, muluxau.”
39 Nari aava ri sangas paa-
muin a malila, ri barase e
ri xuuse o i taa nai kasam.
Taasaxa nane xukulai faagut
maan, “Lak si Devit, mu-
luxau.”
40 Na Yesus a tigina e a
xuus faagutan a rabuna o ri
taa lisanmaane. Layaan a
maa savat faasilak la tana, na
Yesus a fine,
41 “No vubuk rao ne taa vil
a so xaanum?”
E nane suie, “Memai, ne
buk kaalum.”
42 Na Yesus a xuuse, “Mon-
abe' mon kaalum. A namka-
ian siim fo vil faroxoi nano.”
43 Fataapus nane fexaxaas
sena kaalum e a usi na Yesus
e i taxa lo kuus fati a isina
Piran. Layaan a mu rabuna
ri xalume, nari vaxa ri kuus
fati a isina Piran sait.

19

Na Sekias A Namkai Se Yesus

1 Na Yesus a laak la bina
Jeriko e i taxa falet vuak lana.

2 Saxa mataa piran aava
paamua ina mu rabuna ina
siak taakis, i taxa waan pave,
isina na Sekias.
3 Nane buk xalum na Yesus
taasaxa nane ve a mataa xax-
aalif e pife fexaxaas sena
xalume sena malila.
4 Nane texaas sena salan
aava na Yesus i taa sangas et
lana e voxo nane fala paamu
e fe fani a wai sikamo xena
xalumaana.
5 Layaan na Yesus a sa-
vatmaan lapaana wai aave a
kaalum xe laa'ui e a kuus xe
sina, “Sekias, sivimaan mon-
abe' mon. Ne taa waan xuvul
pama tanin.”
6 Nane sivimaan fataapus e
a kas a lifu sina xe si Yesus
pana faamamaasan.
7 A mu rabuna xapiak ri
xalum a vilaana si Yesus e ri
ferawai lilimugai, “Nane fo
laak xe lana lifu sina saxa
‘mataa fafasaal’.”
8 Taasaxa na Sekias a
tigina e a ferawai xe sina
Memai, “Kaalum Memai,
monabe' mon ne taa tavai
a mu valagof pana xavil ina
maana mo siak. E tamo ne
fo suaxan a mataa e ne siak
a maana mo sina, ne taa
lisan fa'uli fatalafaatan a mo
aave.”
9 Na Yesus a xuuse, “Tanin,
a mu rabuna lana lifu aan-
abe' ri fo fakaxupan senaso
a mataa aanabe' vaxa a lak si
Abrahem.
10 A Natuna Mataa maa
savat nabe' xena sengaana
mu rabuna aava ri fo milung
xena fakaxup nari.”

A Ferawaian Paap Pana Faat Sangafilu
Mt 25:14-30

11 Na Yesus taxa savat
faasilak xo la bina Jerusalem
e a mu rabuna ri lamon o
a fatataganan sina Piran i
taa savat monabe' mon. E
voxo layaan a malila ri taxa
langai faagut lunai na Yesus
a ferawai paap xe siri.
12 Nane kuus, “A saxa
mataa piran a falet lasuun
xe la xasa bina talo i taa siak
a ngavuk ina paamua king.
E mui i taa ulaamaan.
13 Paamuina paanan sina
nane xel faxuvul a mu sisiak
sangafilu sina e tavai nari
saxa saxa pana K1000 e a
xuus nari o ri taa faisok pana
e falavaie fefexaxaas a yaan
i taa ulaa.
14 “Taasaxa mu rabuna la
fatataganan sina ri baiane e
ri feng a mu matalava siri o
ri taa usie xe la bina lasuun
xena kuus o ri baian nane i
taa paamuian nari.
15 “Taasaxa mataa piran
aave a fa'isinan pana paa-
mua king siri e a ulaa xe la
bina sina. Layaan nane sa-
vat, a xel faxuvul a mu sisiak
sina xena texaas o ri fo faisok
malaafaa pana mu faat sina.
16 Saxa maa xuuse, ‘Mata-
lava, no tavaiau pana K1000
e naboxo ne fo siak a K10,000
xaanum.’
17 “E a mataa piran aave a
xuuse, ‘A faisok roxo paaliu!
Nano, no sisiak roxo. No fo
faxatang faroxoi a valafaat
siak e voxo ne texaas o ne
fexaxaas sena tavai tuunei
nano pana faisok lava ina
paamuian a bina sangafilu.’
18 “A fataraguiaana sisiak
maa savat e a xuuse, ‘Mata-

lava, pana K1000 siim ne fo
fasavat a K5000 xaanum.’
19 “E a mataa piran aave a
kuus, ‘Lavaxa nano, no taa
paamuian a bina pama.’
20 “E a xasa sisiak maa sa-
vat sina e a kuus, ‘Matalava,
ne fo tao fatateak a K1000
siim. Ne fune lana marapi.
21 Ne mataut sema senaso
nano ve no mataa tateak. No
siak tapin a mo aava pife
siim e no siak faxuvul a mo
no pife xapise.’
22 “A mataa piran sina a
suie, ‘Ne taa tiis nano pana
ferawaian siim! Nano, no
sisiak saat. No texaas o ne
mataa tateak, bo? Ne fu-
una siak tapin a maana mo
aava pife siak e ne fuuna siak
faxuvul a maana mo ne pife
xapise, bo?
23 Xenaso no pife fawaan
a faat siak lana lifu ina faat
talo layaan ne ulaamaan ne
taa siaxe pana mamareiai
ina?’
24 “E nane ferawai xe siri
aava ri taxa tigina faasilak,
‘Siak tapin a K1000 sina e
tavai a sisiak aava toxan a
K10,000 pana.’
25 “E nari, ri kuus, ‘Taasaxa
Matalava, a sisiak aave xo fo
toxan a K10,000.’
26 “E a mataa piran a kuus,
‘Ne xuus nami o nase¹ ta
mataa a toxan a mo i taa siak
a xasano mo fulaa. Taasaxa,
nane aava piau ta mo, a mo
modak aava nane toxane, i
taa siak tapinan xasena.
27 E naboxo, a mu xaiyaas
siak aava ri bai o nenia,
ne taa paamuian nari, lisan-
maan nari e punuk nari la
mataak.”

*A Mu Rabuna Ri Faama-
maas Pana Laaxan Si Yesus
Xe Jerusalem*

*Mt 21:1-9; Mk 11:1-10; Jn
12:12-15*

28 Layaan na Yesus fo kuus
xapiak malaan nane san-
gas laak paamua xe la bina
Jerusalem.
29 Layaan i taxa savatmaan
xe la ro bina, Betfas nare
Betani aava re waan la put
modak ri xalie pana Put Olif,
nane feng a ro fefeng sina e a
kuus xe sire,
30 “Falet fatak xe la bina
aapave e layaan me laak lana
me taa tingin a saxa ‘donki’
aava piau ta mataa fo nai xu-
luna. Muluse e lisanmaane
xe nabe¹.
31 Tamo ta mataa i taa fin
name, ‘Xenaso me taxa mu-
lus tapine?’ Me taa xuuse, ‘A
Memai a vubuxane.”
32 Nare aava nane fo feng
nare, re tingin a maana mo
malaan sena kuusan sina.
33 E layaan re taxa mu-
lus a natuna ‘donki’, a mu
mataa tafuna ‘donki’ aave ri
fin nare, ‘Xenaso me taxa
mulus a ‘donki’?’
34 E re suie, ‘A Memai a
vubuxane.’
35 Re ulaamaan pana xe
si Yesus e re xafut a mina
natuna ‘donki’ pana marapi
ina xakaafutan sire e re fanei
na Yesus xuluna.
36 Layaan i taxa falet, a mu
rabuna ri sului a marapi siri
la salan.
37 Layaan nane maa savat
faasilak la salan aava sivi
xe la Put Olif, a malila ina
mu fefeng sina ri tangpat
pana kuus fati a isina Piran.

Ri xukulai faagut pana faa-
mamaasan sena maana mo
fa'ipul ri fo xalume.
38 Ri kuus,
"A Piran King aava savat
lapaana isi Memai, a
naian sina i taa roxo
paaliu." *Yng 118:26*
"A luaian taxa waan la xuna-
vata e a suaian molava
piis xe sina Piran aava
waan la xunavata."
39 Saxano Ferasi la palou
ina malila ri xuus na Yesus,
"Mataa ina Fepitaa, baras a
mu fefeng siim."
40 Taasaxa na Yesus a sui
nari, "Ne xuus nami o tamo
nari, ri taa kasam a mu faat
la xavala ri taa xukulai pana
faamamaasan."

Na Yesus A Muluk Na Jerusalem

41 Nane taxa sivi xe pe
Jerusalem e layaan a xalume,
nane tangiis soxote
42 e a kuus, "Monabe' mon
a luaian xe vulai fo savat
la taam. Taasaxa nano, no
pife texaas sena. No tisuie e
naboxo fo liu nano.
43 Lana yaan xe mui a mu
xaiyaas siim ri taa xaf faxu-
vul a xavala la tana vaabat
siim. E ri taa fakaliuan nano
e ri taa tivotan a xakaavan-
gan sina xasano rabuna xas-
ema.
44 Ri taa kawaasan nano
e a mu rabuna aava ri taxa
waan lana vaabat siim. Piau
ta faat i taa waan xuluna
xasa faat senaso no ngal-
ngolan a yaan layaan a Piran
a savat xena fakaxup nano."

Na Yesus A Falet Xe La Tang Lifu Lotu

Mt 21:12-16; Mk 11:15-18; Jn 2:13-16

45 E mui nane laak la tang
lifu lotu e fe xup tapin a mu
rabuna ina faasot lana.
46 E a kuus, "Lana
Xakalayan Taap a kuus,
'A lifu siak ve a lifu ina
fenungan.' *Ais 56:7*
taasaxa 'sena vilaana simi ri
xalie pana nobina ina fufu-
nai sina mu rabuna fafenau.'
Jer 7:11
47 A maana yaan xapiak
nane taxa fepitaa lana lifu
lotu aave. Taasaxa mu paa-
mua priis, mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai e mu
matalava, ri taxa lo seng ta
salan xena punuxaana.
48 Taasaxa ri pife fexaxaas
sena vile senaso a mu rabuna
ri buk langai vulan a ferawa-
ian sina.

20

Ri Fiai O A Tateaxan I Yesus A Savat Ti Faa

Mt 21:23-27; Mk 11:27-33

1 Saxa yaan pe la lifu
lotu, layaan na Yesus i taxa
fapiti a mu rabuna e ku-
usan famatavas a Lagasai
Roxo, a mu paamua priis
e mu rabuna ina fepitaa
pana vuputkai xuvul pana
mu matalava, ri maa savat
sina
2 e ri xuuse, "Xuus tuunei
nemaam, lapaana tateaxan
ise' no taxa vil a maana
mo aanabe'? Nase' tuuna
a tavai nano pana tateaxan
aanabe'?"
3 Nane sui nari, "Nenia
vaxa, ne buk fin nami pana
saxa mo. Xuusau,
4 a fasufan si Jon a savat
ti laa'ui la xunavata o sina
matatuuna?"

5 Ri feferawai la palou iri
e ri kuus, “Tamo taara taa
kuus o a savat ti laa'ui la xu-
navata, i taa fin netaara, ‘Xe-
naso mi pife namkai sena?’
6 Taasaxa tamo taara taa
kuus o ‘sina matatuuna’ a
mu rabuna ri tamaa soxoi
netaara pana faat senaso ri
namkai se Jon va mataa ina
kuus fatuxai.”
7 E voxo ri suie, “Maam
pife texaas o a savat ti faa.”
8 E na Yesus a kuus, “E
nenia vaxa ne taa pife
xuus nami o ne taxa vil a
maana mo aanabe' lapaana
tateaxan ise'.”

A Ferawaian Paap Pana Mu Rabuna Faisok Ina Uma Wain
Mt 21:33-46; Mk 12:1-12

9 Na Yesus a xuus a mu
rabuna pana ferawaian paap
aanabe': “Saxa mataa a
xapis a uma wain sina e a
turoxoian a xasano rabuna
xena faxatange. E nane fe
paan xe lasuun la saxa bina e
fe waan pana mariaas xaves.
10 La yaan ina siak faxuvul
a mu xalana wain nane
feng a saxa sisiak sina xe
siri xena siaxaana saxano
xalana wain xana. Taasaxa
rabuna ina faxatangaana
uma aave, ri sipe e ri feng
tapin paloue.
11 A mataa aave a feng
a xasa sisiak sina fulaa e
nane vaxa ri fesipe e ri vil
famangile. E ri feng tapin
paloue.
12 A mataa aave a feng a
fatalatulaana sisiak sina e ri
sip faagutane e ri tapine.
13 “E a mataa tafuna uma
aave a kuus, ‘Ne taa vil a so?
Aa! ne taa feng a lak tomex-
aan siak aava ne vubuxan
xasingite. Naak ri taa suai
sena.’
14 “Taasaxa layaan a mu
rabuna ina faxatangaana
uma ri xalume ri ferawai
e ri kuus, ‘A lak tomexaan
aanabe' ve a lak tuaan. I taa
siak a maana mo xapiak si
tamana. Taara taa punuxe
xena siaxaana maana mo
aave.’
15 E voxo ri tapine xe
lamalei e ri ngaapunuxe.”

E na Yesus a fin nari, “A
mataa tafuna uma aave i taa
vil a so xe siri aava ri taxa
faxatang a uma?
16 Ne xuus nami, a mataa
tafuna uma aave i taa ngaa-
punuk nari e i taa tavai a xas-
ano rabuna pana uma wain
sina.”

Taasaxa layaan a rabuna
ri langaie, ri kuus, “Piau, i
muta vil malaane!”
17 Na Yesus a kaalum fatak
xe siri e a fiai, “Lavaxa, lana
Xakalayan Taap a so ta mala-
suf a waan lapaana ferawa-
ian aanabe':

“A faat aava mu rabuna ina
vavesai ri baiane, a
faat naang xo fo savat
pelalava.” *Yng 118:22*

18 A mu rabuna sasaxayai
aava ri poxo xuluna faat
aave ri taa tugurum taasaxa
nane aava faat aave a poxo
xuluna, i taa tamimit.”
19 A mu rabuna ina fepitaa
pana vuputkai xuvul pana
mu paamua priis, ri seng a
salan xena pis fatapusan na
Yesus senaso ri texaas o nane

fo ferawai seri pana ferawaian paap aanabeˈ. Taasaxa ri matautan a mu rabuna.

Ri Fiai Pana Maraanaana Taakis Si Sisaa
Mt 22:15-22; Mk 12:13-17

20 Ri taxa waan bang a yaan fatak xena pisaan na Yesus e voxo ri feng a rabuna xena falet xe sina malaan sena rabuna roxo. Ri vubuk rao ri taa familung na Yesus pana ferawaian sina. Tamo nane taa vil malaane ri fexaxaas sena lisane xe sina paamua siri ti Rom talo i taa waan lapaana gutan sina.

21 E voxo ri fin na Yesus, “Mataa ina Fepitaa, maam texaas o no fuuna ferawai e fepitaa pana maana mo aava fatak e no fapiti fatak a rabuna pana salan tuuna sina Piran e no pife lamon o naseˈ pana isin lava.

22 Xuus nemaam, a mo roxo taara taa maraan a taakis si Sisaa o piau?”

23 Na Yesus fo texaas sena bitan siri e a kuus xe siri,

24 “Faxalitau pana saxa faat. A xaxaalua xuvul pana xakalayan siseˈ taxa waan xuluna?”

25 Ri suie, “Si Sisaa.”

E nane xuus nari, “Lavaxa, tavai na Sisaa pana maana mo sina e tavai a Piran pana maana mo sina.”

26 Ri pife fexaxaas sena familunge pana ferawaian sina la matana rabuna. E ri ipul sena susuaa sina e ri fexanakut.

A Fiaian Pana To Faˈulaian Ti La Maatan
Mt 22:23-33; Mk 12:18-27

27 Saxano Sedusi ri maa savat si Yesus. (Nari, ri fuuna kuus o piau ta to faˈulaian ti la maatan.) E ri kuus,

28 “Mataa ina Fepitaa, na Moses fo xalei a vuputkai aanabeˈ xataara: tamo mataa a maat tapin a tefin e piau ta rafulak, a tina aava taxa to lunai, i taa tamai sina tefin aave e i taa fasavat a lak xa tina aava fo maat.

29 Lavaxa, a toxan a fetinan pisiguak e saxa a tamai sina saxa tefin. Nane maat tapine pana piau ta lak.

30 A fataraguiaana tina a tamai sina tefin aave e nane vaxa a maat pana piau ta lak.

31 A fatalatulaana tina vaxa a maat tapine e malaan seri pisiguak xapiak ri maat e ri piau ta lak.

32 E mui a tefin naang xo a maat.

33 Lavaxa, lana yaan ina to faˈulaian ti la maatan a tefin aave i taa naasaseˈ tuuna? Nari pisiguak xapiak aave ri tamai sina.”

34 Na Yesus a sui nari, “A mu rabuna ti tanin ri taxa tamai.

35 Taasaxa nari aava Piran a lamon faroxo pari xena fatatoi faˈuli nari ti la maatan lana yaan i taa savat, ri taa pife tamai.

36 Nari, ri malaan sena mu angelo senaso ri taa pife maat taasaxa ri mu rafulak sina Piran senaso ri fo to faˈulaa ti la maatan.

37 Na Moses a faxaalit famatavas pana to faˈulaian ti la maatan. Lana xuuskuus ina latan i taxa raam, nane ferawai pana Piran malaan: ‘Nane ve a Piran si Abrahem,

a Piran si Aisaak e a Piran si
Yaakop.' *Tln 3:6*
38 Nane pife Piran sina mu
mamaat, piau. Nane ve a
Piran sina mu rabuna aava
ri taxa to e la matana Piran
a mu rabuna xapiak ri taxa
to."
39 Saxano rabuna ina fepi-
taa pana vuputkai ri kuus,
"A susuaa roxo, Mataa ina
Fepitaa!"
40 E pi ta saxa a fine pan' ta
mo fulaa.

A Mataa Failai A Lak Sise'?
Mt 22:41–23:7; Mk 12:35-40
41 E na Yesus a kuus xe siri,
"Malaafaa a rabuna ri kuus o
a Mataa Failai a lak si Devit?
42 Senaso lana mu Yan-
ganan, na Devit xa a kuus:
'A Memai a kuus
xe sina Memai
siak, "Nai su' la
pamuaan siak
43 fefexaxaas a yaan
ne timin a mu xaiyaas siim
lapaana kaam malaan sena
vena vaapaas." ' *Yng 110:1*
44 Na Devit a xalie pana
'Memai'. Malaafaa nane a
lak si Devit?"
45 Layaan a mu rabuna
taxa langai, na Yesus a xuus
a mu yaamut sina,
46 "Faxatang sena mu
rabuna ina fepitaa pana
vuputkai. Ri fuuna famaus
a tari pana marapi modus
xena sangas xolai e ri vubuk
o a mu rabuna ri taa suai
seri. E vaxa ri buk nai
la vepen lava lana lifu ina
faxuvulan e lana mu fenamo.
47 Ri pife lamon faroxo
pana lutefin nakmaal e ri
kawaasan a waanan siri e
mui ri ti fenung faxaarus talo
a rabuna ri taa xalum nari.
A mu rabuna malaan, a Pi-
ran i taa fakasanam faagutan
nari."

21

A Tatavai Sina Saxa Tefin Nakmaal
Mk 12:41-44
1 Layaan nane kaalum xo-
lai, nane xalum a mu mataa
piran aava ri taxa timin a
tatavai siri lana mo ina tifi-
aana maana tatavaian la lifu
lotu.
2 Nane xalum a saxa tefin
nakmaal vaxa i taxa tatavai
pana ro faat modak paaliu.
3 Na Yesus a kuus, "Ne
xuus tuunei nami, a tefin
nakmaal aanabe' a tatavai
pana mo molava paaliu sena
xasanofuna xapiak.
4 Senaso nari mu piran,
ri tatavai pana xavil mon ti
lana fafanaian siri. Taasaxa
nane ve a tefin valagof e
a tatavai pana maana mo
xapiak sina."

Na Yesus A Ferawai Pana Maana Mo I Taa Savat La Fataxapiak Ina Yaan
Mt 24; Mk 13; Mt 10:17-22
5 Saxano fefeng si Yesus
ri taxa lo ferawai pana
xakaaluman aava magaaf
faroxo ina lifu lotu. A
lifu aave ri famaus faroxoi
paaliuane pana maana faat
roxo e pana maana tatavaian
roxo malaan sena 'gol'.
6 Taasaxa na Yesus a kuus,
"A mo mi taxa xalume
naboxo, saxa yaan i taa
filimaan e mi taa pife xalum
ta saxa faat ina i taa mati

laaˈui xulunˈ ta xasa faat,
nari xapiak ri taa tagalas xe
lapia.”
7 E ri fine, “Mataa ina Fepi-
taa, laso ta yaan tuuna a
maana mo aanabeˈ ri taa sa-
vat? E a so ta mo i taa fakali-
maan a yaan layaan a maana
mo aanabeˈ ri taa savat?”
8 E nane sui nari, “Fax-
atang faroxo ulaa ri tamaa
bit nami. Senaso a maana
rabuna xaves ri taa filimaan
lapaana isaak e ri taa kuus o
‘Nenia ve ne Mataa Failai’, e
‘A yaan ina kawaasanan ve
i taxa faasilak.’ Ai, taasaxa
muta usi nari.
9 E layaan mi taa langai
pana maana fevisan, muta
mataut. A maana mo aan-
abeˈ ri taa savat paamua
taasaxa fataxapiak ina yaan i
taa pife savat monabeˈ mon.”
10-11 E mui nane kuus xe
siri, “A maana mu bina ri taa
fevisan nari. Ri taa toxan
a maana maraˈulia molava,
a song molava e a maana
buk giisan lava ri taa savat
la maana mu bina. E ti
laaˈui la xunavata a maana
mo famataut e maana fakali-
maanan molava ri taa savat.
12 “Paamuina yaan aave ri
taa yot nami e ri taa vil pen-
gan nami. Ri taa lisan nami
xe lana mu lifu ina faxuvu-
lan e lana bina ina vipisan.
Ri taa fatiginei nami la nona
mu king e mu paamua ina
gavamen sena isaak mon.
13 E voxo mi fexaxaas sena
xuus nari pana maana faisok
sina Piran.
14 Taasaxa, lana lamonan
simi mi muta lamon faax-
aves pana so ta mo mi taa
kuusane.
15 Senaso ne taa tavai nami
pana ferawaian e texaasan
aava mu xaiyaas simi ri taa
pife faaxolusane.
16 A mu tamami e mu ni-
nami, mu timi e mu fesing
simi ri taa pet lisan nami e
saxanofuna imi ri taa punuk
nami.
17 A mu rabuna xapiak ri
taa baian nami senaso mi
namkai sega.
18 Taasaxa mi taa waan
faroxo; piau ta fui la putumi
i taa malit.
19 Tamo mi taa tigina fa-
tateak vulai lana namkaian
simi, mi taa siak a toyan xe
vulai.”

Na Yesus A Ferawai Pana Kawaasanaan Na Jerusalem

20 “Layaan mi xalum a
mu rabuna ina rawen, ri
taxa kaliuan na Jerusalem,
mi taa texaas o a yaan ina
kawaasanaana fo faasilak.
21 Lana yaan aave a mu
rabuna ti la maana mu bina
pe Judia aava ri taxa fakali-
uan na Jerusalem, ri taa
sinuf xe xuluna maana mu
put e nari aava ri waan pe
Jerusalem, ri taa taˈulan a
bina aave. Nari aava ri taxa
waan lamalei se Jerusalem ri
taa pife laak xe lana.
22 Senaso a yaan ina
fakasanaman aanabeˈ a
yaan aava mu rabuna ina
kuus fatuxai, ri fo ferawai
pana.
23 A lagafan molava paaliu
i taa savat sina lutefin ri tiva
e nari aava ri taxa fasus a
rafulak siri. Sena maraleian
sina Piran xe siri mu Juda i
taa toxan a maana lagafan
molava paaliu ri taa savat.

24 Ri taa punuk nari lana
fevisan. E ri taa yot nari
e lisan nari xe la bina
ina vipisan la maana bina
xapiak. A rabuna aava ri pife
Juda, ri taa paasan xolan na
Jerusalem fefexaxaas a yaan
aava Piran fo kuusane.
25 "I taa toxan a maana
fakalimaanan lana ngaas, fu-
lun e la maana vapara. Xu-
luna xavala a mu rabuna ri
taa mataut e ri taa pife texaas
o malaafaa a xaing i taxa
tibur falava.
26 A mu rabuna xapiak ri
taa maat faxavil pana matau-
tan layaan ri xalum a maana
mo ti laa'ui la vata ri taxa
radakui senaso ri pife texaas
sena so ta mo i taa savat la
xavala.
27 Lana yaan aave ri taa
xalum a Natuna Mataa i
taxa filimaan lana vata pana
gutan e pana malang molava
paaliu.
28 Layaan a maana mo aan-
abe' ri taxa savat, tigina fa-
tateak lana namkaian simi
senaso a fakaxupaan nami i
taxa filimaan faasilak."
29-30 Nane xuus nari pana
ferawaian paap aanabe':
"Layaan mi xalum a novala
taxa rul mi texaas o a yaan
ina fenamo i taa savat.
31 E layaan mi xalum a
maana mo aave ri taxa savat,
mi taa texaas o a fatataganan
sina Piran fo faasilak.
32 "Ne kuus tuuna xe simi
o a mu rabuna xapiak aan-
abe' ri taa pife malit xapiak
paamuina yaan a maana mo
aanabe' ri taa savat.
33 A xunavata e xavala re
taa taxapus, taasaxa maana
ferawaian siak ri taa waan
vulai.
34 "Faxatang faroxo! A
pife roxo tamo no taa lala-
mon faagut sena maana mo
ti la xavala malaan sena mu
fenamo, numaana raarum
tateak e a maana lagafan ina
toyan nabe' e a yaan aave
i taa savat fa'ipulan nano
malaan sena vio aava sangas
vaang laak marasaxa lana
filung.
35 A maana mo aanabe' i
taa savat e piau paaliu ta
mataa i taa sinufane.
36 E voxo, faxatang faroxo
vulai e fenung talo no fexax-
aas sena sinufan a maana mo
aava i taa savat e no taa tig-
ina la nona Natuna Mataa."
37 Maana yaan xapiak na
Yesus taxa fepitaa la lifu lotu
e maana vung nane ta'ulai
xena falet xe xuluna Put Olif.
38 E la paanen lolof a
maana rabuna xaves ri
fuuna savat soxote xena
langaiaana fepitaian sina pe
lana lifu lotu.

22

1 Faasilak naboxo a yaan
ina Fenamo ina Bret A Piau
Ta Yiis aava ri xalie pana
Paaliuan, i taa savat.
2 A mu paamua priis e
mu rabuna ina fepitaa pana
vuputkai, nari xapiak ri
mataut sena malila e voxo ri
vubuk rao ri taa punuk fun
na Yesus.

Na Judas A Turoxo Pana Pet Lisanaan Na Yesus
Mt 26:2-5; Mk 14:1,2,10,11

3 E mui na Judas aava ri
xalie pa Iskeriot, a saxa ti

la palou ina mu yaamut sangafilu saxa pana taragua, na
Setan a lam la xunus ina.
4 E voxo na Judas a falet
e fe ferawai xuvul pana mu
paamua priis e mu matalava
aava ri faxatang a lifu lotu.
Ri ferawai pana malaafaa i
taa pet lisan na Yesus xe siri.
5 Nari, ri faamamaas e ri
kuus o ri taa tatavai xe sina
pana faat.
6 Na Judas a turoxo pana
e seng xo ta salan xena pet
lisanaan na Yesus xe siri talo
rabuna ri taa vungut sena.

Na Yesus A Faigot Pana Nganaana Fenamo Ina Paaliuan

Mt 26:17-35; 20:25-28; Mk 10:42-45; 14:12-31; 1 Kr 11:23-25; Jn 13:21-30,37,38

7 La fena Paaliuan a yaan
ina punuk a sipsip xena fen-
amo a savat.
8 E na Yesus a feng na Pita
nare Jon pana fefasaian aan-
abeˈ, “Falet e fe faigotan a fe-
namo ina Paaliuan talo taara
fexaxaas sena fangan.”
9 E re fine, “Maame taa
faigotane faa?”
10 E nane sui nare, “Layaan
me taxa laak la bina, saxa
mataa aava i taxa yaas a
mo ina raarum, i taa fasusui
name, usie e laak lana lifu
aava i taa laak lana
11 e xuus a mataa tafuna
lifu, ‘A Mataa ina Fepitaa i
taxa fiai pana faa ta nobina
ina nganaana Paaliuan xu-
vul pana mu yaamut siak?’
12 E nane taa faxalit name
pana nobina roxo e pave me
taa faigotan a maana mo.”
13 Re falet e a maana mo
a savat fexaxaas malaan se
Yesus fo xuus nare pana e re
faigotan a fenamo ina Paali-
uan.
14 A yaan fatak xo a savat
e na Yesus a nai la vepen
sina la ivin xuvul pana mu
yaamut.
15 Nane xuus nari, “Ne
vubuk temasaat o ne taa fan-
gan lana fenamo ina Paali-
uan aanabeˈ xuvul pami paa-
muina maasaxan siak.
16 Senaso ne xuus nami,
ne taa pife ngan fulan a
fanganan malaan fefexaxaas
taara taa fangan faxuvul fu-
laa la fatataganan sina Pi-
ran.”
17 E mui na Yesus a siak a
lisa e fenung xe sina Piran
pana e a kuus, “Siak a lisa ina
wain aanabeˈ e fepatoxane la
palou imi.
18 Ne xuus nami o ne taa
pife num fulan a wain aan-
abeˈ fefexaxaas a yaan a fa-
tataganan sina Piran i taa sa-
vat la matavas.”
19 E mui nane siak a nebret
e fenung xe sina Piran pana
e viaxe e tavai nari pana e a
kuus, “Nabeˈ ve a vipin siak
aava ne taxa tatavai pana
xami. Usi a vilaana aanabeˈ
xena lamon faˈuliau.”
20 E lamina fanganan, nane
tao a lisa ina wain e a kuus,
“A lisa ina wain aanabeˈ a
kuus turoxoian faˈui sina Pi-
ran e ne taxa kuus turoxo
sena pana ria iga aava i taa
talatiu xami.
21 Taasaxa kaalum, a saxa
aava i taa pet lisanau naboxo
i taxa waan nabeˈ la palou
itaara.
22 A Natuna Mataa i taa
maat senaso a Piran xa fo
lamon faati pana, taasaxa

ne taxa muluk marasaxain a
saxa aava i taa pet lisanau.”
23 E mui ri fefiai xolai nase'
tuuna ti la palou iri i taa vil a
mo aanabe'.

A Fegagelaian Pana Nase' A Matalava

24 A mu yaamut ri fegagelai
o nase' ti la palou iri i taa
matalava siri.
25 E na Yesus a xuus nari,
“A mu piran sina rabuna ri
fuuna paamuian a rabuna
pana gutan e a mu paamua
pana tateaxan ri xalian pana
‘Fesing sina Rabuna’.
26 Taasaxa vilaana aanabe'
pife vilaana simi, piau! A
matalava simi i taa malaan
sena lak e a paamua simi i
taa xakaavang malaan sena
sisiak.
27 Nase' a matalava? A
saxa aava nai fangan o a saxa
aava tigina faasilak xena
sisiak xe sina? A mataa aava
taxa nai fangan, bo? Taasaxa
nenia, ne waan la palou imi
malaan sena sisiak mon.
28 Nami, mi fo waan xuvul
paga lana matafanan siak.
29 Na Tamaang a tavaiau
pana ngavuk ina Memai e
voxo ne fexaxaas ne taa tavai
nami pana sait.
30 E mi taa fangan e num
la ivin lana fatataganan siak
e vaxa mi taa nai la vena
Memai xena tiisaana pabung
sangafilu saxa pana taragua
sina mu Israel.

Na Yesus A Kuus Famatavas Pana Faaxolusan Si Pita

Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38

31 “Saimon, Saimon, lan-
gai! Na Setan a vubuk
rao i taa valam nano; i taa
fepatoxan nano malaan sena
kam e a xawa, a xavil ina i
taa waan e a xavil ina no taa
tapine.
32 Taasaxa ne fo fenung
pama, Saimon, talo a namka-
ian siim i taa pife poxo. E
layaan no ulaa xe siak, fagut
a mu tiam.”
33 Taasaxa na Pita a suie,
“Memai, ne taa vipis e maat
xuvul pama.”
34 Na Yesus a suie, “Ne
xuus nano, Pita, a pura taa
pife taliskukuk lunai e no taa
faaxolusanau faatalatul.”
35 E na Yesus a fin nari,
“Layaan ne feng nami xe la
nu bina e mi piau ta faat o
marapi o ‘slipa’, a maana mo
simi a fexaxaas o piau?”

E ri suie, “A fexaxaas.”

36 E nane xuus nari,
“Taasaxa naboxo, tamo
no toxan ta faat, siaxe e
taaxanum ta bi, e tamo no
piau ta pinis, faasot pana
marapi siim xena maraan
taaxanum.
37 A Xakalayan Taap a
kuus, ‘Ri xalie pana mataa
fafaasaal.’ *Ais 53:12*
A mo aanabe' i taa savat
la matavas sega. Aang, a
lagasai sega i taxa savat la
matavas monabe' mon.”
38 E a mu yaamut ri kuus,
“Kaalum Memai, a toxan a
pinis taragua.”

E nane sui nari, “A fexax-
aas.”

Na Yesus A Fenung Xuluna Put Olif

Mt 26:36-46; Mk 14:32-42

39 Na Yesus a ta'ulan a bina
e falet xe la Put Olif malaan

sena vilaana sina e a mu yaamut sina ri usie.
40 Layaan ri savat pave a xuus nari, “Fenung talo mi taa pife poxo lana tatafangan.”
41 Nane ta'ulan nari, taasaxa pife lasuun temasaat, e fe bukaak e fenung,
42 “Tamaang, tamo no vubuxane, siak tapin a lisa ina maasaxan aanabe' i taa savat xulok. Taasaxa pife vubuxanan siak i taa savat, a vubuxanan siim.”
43 A angelo ti laa'ui la xunavata a savat xe sina e fagute.
44 E lana mimilisaatan molava paaliu sina nane fenung faagut fulaa e a maxarafan sina, malaan sena ria, taxa poxo xe lapia.
45 Nane fataxapin a fenungan sina e tamasiak e ulaa xe sina mu yaamut e fe tingin nari ri taxa matef senaso ri maagus pana mimilisaatan siri.
46 Nane fin nari, “Senasou mi taxa matef? Para e mi fenung talo mi taa pife poxo lana tatafangan.”

A Pisaan Na Yesus
Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-11

47 La fena ferawaian sina a malila ri savat xuvul pa Judas, a saxa ti la palou ina mu yaamut sangafilu saxa pana taragua, e i taxa paamuianmaan nari. Nane sangasmaan xe si Yesus xena ngusaana.
48 Taasaxa na Yesus a fine, “Judas, no taxa pet lisan a Natuna Mataa pana fengusan, bo?”
49 Layaan a fefeng si Yesus ri xalum a so ta mo i taxa savat, ri kuus, “Memai, taara taa fevis pana pinis sitaara?”
50 E a saxa a sip a sisiak sina priis lava e patal a tangana la pamuaan.
51 Taasaxa na Yesus a suie, “Mune.” E nane tao faroxoi a tangana sisiak aave.
52 E mui na Yesus a ferawai xe sina mu paamua priis, mu paamua sina rabuna ina faxatang a lifu lotu e mu matalava, nari xapiak aava ri savat xena pisaana e a kuus, “Mi filimaan pana tol e vam xena pisaan nenia malaan sena paamua ina rabuna mosaat paaliu, bo?
53 La maana yaan xapiak ne waan xuvul pami la maana nobina pe la lifu lotu e mi pife pisau. Taasaxa yaan aanabe' a yaan simi, a yaan si Setan.”

Na Pita A Faaxolusan Na Yesus
Mt 26:69-75; Mk 14:66-72; Jn 18:16-18,25-27

54 Ri pis na Yesus e ri lisan falaxe xe la lifu sina priis lava. Na Pita xo usi saa taasaxa waan lasuun famodak.
55 A fata taxa raam la xunamalei e na Pita maa nai xuvul pari aava ri taxa nai maari.
56 Layaan a saxa tefin sisiak a xalume taxa nai maari nane kaalum fatak xe sina e kuus, “A mataa aanabe' sait fuuna waan xuvul pana.”
57 Taasaxa na Pita a faaxolus, “Tefin, ne vungut sena.”

58 E mui fadak a xasafuna a
xalume e fine, “Nano sait, no
saxa siri, bo?”
E na Pita a suie, “Au, nenia
ve, ne piau.”
59 A awa saxa a falet e xasa-
funa a kuusan faagutane, “A
mataa aanabeˈ fuuna waan
xuvul pana senaso nane ti
Galili.”
60 E na Pita a suie, “Au,
ne vungut paaliu sena so ta
mo no taxa ferawai pana.”
La fatalatulaana faaxolusan
sina a pura rawei.
61 A Memai a gilim e
kaalum fatak xe si Pita. E
mui na Pita a lamon faˈuli a
ferawaian sina Memai sena:
“A pura i taa pife rawei
lunai e no taa faaxolusanau
faatalatul.”
62 E na Pita a savat xe
lamalei e taangiis faagut.

A Mu Rabuna Ina Fevis Ri Suaxan Na Yesus
Mt 26:67,68; Mk 14:65; Jn 18:22,23

63 A rabuna ina fevis aava
ri faxatang na Yesus, ri suax-
ane e ri sipe.
64 Ri pis votan a matana
pana marapi e ri kuus,
“Mataa ina kuus fatuxai,
xuus nemaam; naseˈ sip
nano?”
65 E ri suaxane pana xas-
ano mo fulaa.

Na Yesus La Mata Pailat Nare Herot
Mt 26:63–27:26; Mk 14:61–15:15; Jn 18:19–19:16

66 La paanen paaliu a mu
matalava sina mu Juda e mu
paamua priis e mu rabuna
ina fepitaa pana vuputkai ri
filimaan faxuvul e ri xel na
Yesus xe siri.
67 E ri kuus, “Tamo nano,
no Krais, no Mataa Failai
sina Piran, xuus fatexaas ne-
maam.”
E na Yesus a sui nari,
“Tamo ne xuus nami, mi taa
pife namkai sega
68 e tamo ne fin nami, mi
taa pife suiau.
69 Taasaxa ti la yaan aan-
abeˈ a Natuna Mataa i taa nai
la pamuaan sina Piran pana
Gutan Xapiak.”
70 E nari xapiak ri fine,
“Nano, no Natuna Piran?”
E nane sui nari, “Mi kuus
fatak layaan mi ferawai
malaan.”
71 E mui nari, ri kuus,
“Xenaso maam taa seng ta
rabuna xena kuus fulaa?
Maam fatak, maam fo langai
a ferawaian sina.”

23

1 E mui a faxuvulan ina
rabuna aave ri tamasiak e ri
lisan na Yesus xe si Pailat.
2 Ri gel tifie e ri kuus,
“Maam texaas o a mataa aan-
abeˈ i taxa yuuf a mu rabuna
simaam. Nane xuus nari o ri
muta mamareiai xe si Sisaa e
nane kuus o nane ve a Mataa
Failai e a piran.”
3 E voxo na Pailat a fin na
Yesus, “Nano, no piran sina
mu Juda, bo?”
E na Yesus a suie, “Aang,
a malaan sena ferawaian
siim.”
4 E mui na Pailat a xuus a
mu paamua priis e malila,
“Ne pife tingin ta saxa
mo xena pisaana mataa
aanabeˈ.”
5 Taasaxa, ri kuus fulaa,
“Nane taxa vil faraak a
rabuna lana maana nobina
pe Judia pana fepitaian sina.

Nane tangpat pe Galili e
naboxo a savat iau.”
6 Layaan na Pailat a langai
a mo aanabeˈ nane fiai tamo
a mataa aave ti Galili.
7 E layaan nane langai o na
Yesus a filimaan ti la fatata-
ganan si Herot, nane feng na
Yesus xe si Herot aava taxa
waan pe Jerusalem la yaan
aapave.
8 Layaan na Herot a xalum
na Yesus nane faamamaas
paaliu senaso la maana yaan
xaves nane vubuk xalume.
Na Herot fo langai a maana
mo se Yesus e nane buk
xalume i taa vil a mo faˈipul.
9 Nane fin na Yesus pana
fiaian xaves taasaxa na Yesus
a pife suie.
10 A mu paamua priis e
mu rabuna ina fepitaa pana
vuputkai ri taxa tigina pave
e ri gel tifi faagutane.
11 E mui na Herot e mu
rabuna ina fevis, ri suaxan
na Yesus. Ri fafalaxe pana
marapi ina piran e ri feng
faˈulie xe si Pailat.
12 Lana yaan aapave
xo, na Herot nare Pailat
re fesing faˈulaa senaso
paamuina mo aanabeˈ re
fuuna femaraleiai.
13 Na Pailat a xel faxuvul a
mu paamua priis, mu mata-
lava e mu rabuna
14 e a xuus nari, “Mi lisan-
maan a mataa aanabeˈ e mi
kuus o nane taxa yuuf a
mu rabuna. Nenia, ne fine
pana maana fiaian xaves la
matami e ne pife tingin ta mo
xena pisaana.
15 E na Herot vaxa malaan,
senaso nane feng faˈuli a
mataa aanabeˈ xe sitaara. A
matavas o na Yesus a pife vil
ta mo xena punuxaana.
16 E voxo ne taa sipe e mui
ne taa mulus tapine.”
17 [Na Pailat a toxan a tox-
olan xena mulus tapinaana
mataa la fenamo ina Paali-
uan.]
18 Pana ling saxa a malila
ri xukulai, “Siak tapin a
mataa aanabeˈ e punuxe e
mulus tapin na Baraabas xe
simaam!”
19 (Na Baraabas a vipis
sena fevisan e ngaapunuk.)
20 Na Pailat a vubuk rao i
taa mulus tapin na Yesus e
nane ferawai fulaa.
21 Taasaxa ri taxa xukulai
lunai, “Niil fataxutane, niil
fataxutane.”
22 A fatalatulaana yaan
nane ferawai xe siri, “Xe-
naso? Nane fo vil a so ta
vilaana saat? Ne pife tingin
ta mo xena punuxaana. E
voxo ne taa sipe mon e ne
taa mulus tapine.”
23 Taasaxa, pana xukula-
ian molava ri kuus faagut
o i taa niil fataxutanan. E
a xukulaian siri a molava
temasaat sena ferawaian si
Pailat.
24 E voxo na Pailat a lamon
o i taa tavai nari pana vubux-
anan siri.
25 Nane mulus tapin a saxa
aava waan la vipis sena fe-
visan e ngaapunuk, a saxa
aava ri vubuxane e nane
tavai nari pa Yesus xena
faxaˈusi a lamonan siri.

Ri Niil Fataxutan Na Yesus
Mt 27:33-44; Mk 15:22-32;
Jn 19:17-24

26 Ri taxa paamuian et na
Yesus e ri fe saxam na Simon
ti Sairiin aava filimaan ti la

bina ina uma e ri timin a
bolo si Yesus la mina xena
yaasaana. E nane usi na
Yesus pana.
27 A malila ri usie e la palou
iri a toxan a saxano lutefin
aava ri muluk na Yesus.
28 Na Yesus a gilim xe siri e
a kuus, “Lutefin ti Jerusalem,
muta muluxau taasaxa mu-
luk nami xa e mu rafulak
simi.
29 Senaso a yaan saat taa
savat layaan a rabuna ri taa
kuus, ‘A lutefin aava ri pi
luluk o pi fasus ta lak, ri taa
faamamaas.’
30 E mui lana yaan saat
naang a rabuna ri taa kuus
xe sina mu put, ‘Poxoi ne-
maam’ e xe sina put modak
‘xafut nemaam.’
31 Senaso tamo rabuna ri
taa vil a mo mosaat xe siak a
so ta mo ri taa vile xe simi?”
32 Ri lisanmaan vaxa
a rovaat ina fenau xena
punuxaan nare xuvul pa
Yesus.
33 Layaan ri savat la bina
aava ri xalie pana veng, ri
niil fataxutan na Yesus xu-
luna bolo e a ro mataa saat
la nu itina, saxa la pamuaan
e saxa la paxaiya.
34 E na Yesus a kuus,
“Tamaang, lamon tapin a
vilaana saat siri senaso ri
vungut sena so ta mo ri taxa
vile.” Saxano rabuna ina
fevisan ri tapin a faat xena
siak a marapi si Yesus.
35 Maana rabuna ri taxa
ti falime. E a mu paamua
ri suaxane e ri kuus, “Nane
fakaxup a xasanofuna, tamo
nane a Mataa Failai, a saxa
aava Piran fo bure, naak
nane taa fakaxup fatak nane
xa.”
36 A mu rabuna ina fevis,
ri tavaie pana wain mopaak
xena num. E ri filimaan
faasilak xena suaxane e ri
kuus,
37 “Tamo nano, no piran
sina mu Juda fakaxup fatak
nano xa.”
38 A toxan a lagasai laaˈui
xuluna bolo aava kuus,
“Nabeˈ ve a piran sina mu
Juda.”
39 A saxa mataa saat a
kuus pengan a isina Piran
e a kuus, “Nano, no Mataa
Failai, bo? Fakaxup fatak
nano xa e nemaame sait.”
40 Taasaxa xasa mataa
saat a barase, “Nano, no
pife mataut sena Piran,
bo? A fakasanaman siim a
fexaxaas sena fakasanaman
si Yesus.
41 Ri vil fakasanam netaare
senaso taare vil a maana mo
mosaat. Taasaxa mataa aan-
abeˈ a pife vil ta mo mosaat.”
42 E mui nane kuus, “Yesus,
layaan no siak a vepen ina
piran siim, lamon faˈuliau.”
43 E na Yesus a suie, “Ne
xuus tuunei nano, tanin mon
no taa waan xuvul paga la
bina roxo, Paradais.”

A Maatan Si Yesus
Mt 27:45-56; Mk 15:33-41

44 A faasilak la belo la
paanaas e a malang ina
ngaas a malit e a bina fe suk
fefexaxaas leaaf.
45 A marapi aava fuuna to-
fai lana tang lifu lotu a tiririk
la palou ina ti laaˈui xe lapia.
46 E na Yesus a xukulai
faagut, “Tamaang, ne tavai
nano pana vovau iga.” Nane
ferawai malaan e a maat.

47 A saxa paamua sina
rabuna ina fevisan a xalum
a maana mo ri fo savat e a
kuus fararoxo xe sina Piran
e a kuus, “A tuuna paaliu,
a mataa aanabeˈ a mataa
xaradak.”
48 Layaan a rabuna aava
ri faxuvul xena falime, ri
xalum a so ta mo fo savat,
ri ulaa xe la lifu siri pana
matafanan molava.
49 Taasaxa lutefin aava ri
usi na Yesus ti Galili, xu-
vul pana xasano fesing fu-
laa sina, ri tigina lasuun
famodak e ri falim a maana
mo aanabeˈ.

A Xaafanaan Na Yesus
Mt 27:57-61; Mk 15:42-47;
Jn 19:38-42

50-51 A saxa mataa, isina na
Yosep, a filimaan ti la saxa
bina lana Judia ri xalie pa Er-
imatia. Nane a mataa pana
vilaana roxo aava rabuna
ri suai sena. E nane taxa
waan bang a savatan ina fa-
tataganan sina Piran. Nane
waan la palou ina mu paa-
mua sina mu Juda taasaxa
nane pife turoxo pana lamo-
nan e vilaana siri.
52 Nane falet xe si Pailat e
fe fine pana mamaat i Yesus.
53 E mui nane siak faduie
e pise pana marapi faˈui e
famatie lana liing aava ri
taxe lana faat. A nobina aan-
abeˈ a faˈui paaliu e ri pife
timin a saxa mamaat lana
lunai.
54 A yaan aanabeˈ a yaan
ina faigotan a maana mo
xena Yaan ina Fangaafusan
aava i taa tangpat faasilak.
55 A lutefin aava ri fo usi na
Yesus ti Galili, ri usi na Yosep
e ri xalum a liing ina ma-
maat e malaafaa nane famati
a mamaat i Yesus lana.
56 E mui ri falet xe la
lifu siri xena faigotan a mo
lalas ina xaxaafai. Ri usi
a vuputkai siri e lana Yaan
ina Fangaafusan aave ri nai
palau mon.

24

A Fatatoi Faˈuliaan Na Yesus
Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Jn
20:1-8

1 Taasaxa la yaan mata
ina ‘wiik’, la paanen lolof,
a lutefin ri falet xe la liing
ina mamaat pana maana mo
lalas aava ri fo faigotane.
2 Ri xalum a faat molava a
pife ti votan fulan a liing ina
mamaat.
3 Ri laak lana taasaxa ri
pife tingin a mamaat i Memai
Yesus.
4 Layaan ri taxa lalamon
pana mo aanabeˈ, fataapus
paaliu, a rovaat tomexaan
lana marapi aava rarapak
malaan sena yaamit re maa
tigina la tana lutefin aave.
5 Nari, ri mataut faagut e
ri bukaak xe lapia, taasaxa
a rovaat aave re xuus nari,
“Xenaso mi taxa seng a saxa
aava fo to faˈulaa nabeˈ, la
palou ina mu mamaat?
6 Nane pife waan iau, i taxa
to! Lamon faˈuli a ferawaian
sina. Layaan i taxa waan
xuvul pami pe Galili nane
xuus nami o
7 a Natuna Mataa, ri taa
tavai a mu rabuna saat pana
e ri taa niil fataxutane e lam-
ina, la fatalatulaana yaan i
taa to faˈulaa.”

8 E mui ri lamon fa'uli a
ferawaian sina.
9 Layaan ri ulaa ti la liing
ina mamaat ri xuus fatexaas
a mu yaamut sangafilu saxa
pana saxa xuvul pana xas-
anofuna.
10 Na Maria Mekdala, na
Joaana e na Maria na nina
Jems, rutul xuvul pana xas-
ano lutefin, ri xuus fatexaas
a mu yaamut pana maana
mo aanabe'.
11 Nari, ri lamon o a fer-
awaian sina lutefin a ferawa-
ian palau mon.
12 Taasaxa na Pita xo a
tamasiak e fala xe la liing
ina mamaat. Nane xewai e
xalum a marapi ina mamaat
mon taxa waan e nane ulaa
e lalamon pana so ta mo fo
savat.

A Rovaat Re Sangas Xe Imeas

13 Lana yaan aanabe' a
rovaat aava re fuuna usi na
Yesus, re taxa sangas sivi xe
la bina Imeas, pife lasuun se
Jerusalem, faasilak 12 kilo-
mita mon,
14 e re taxa ferawai pana
maana mo aava fo savat.
15 La fena sangasan sire na
Yesus fatak xa maa savat e
sangas xuvul pare.
16 A saxa mo tivotan a
masaman sire e re ngal-
ngolane.
17 Nane fin nare, "A so ta
mo me taxa paa fexuusane?"
Re tigina kasam, a nonau
ire a nanosaat.
18 A saxa sire, isina na Ki-
apas, a fine, "Nano, no taxa
waan pe Jerusalem e no pife
texaas sena maana mo aava
fo savat iau lana mu yaan
aanabe', bo?"
19 E na Yesus a fiai, "A so ta
mo?"
Nare, re suie, "A maana
mo se Yesus ti Nasaret. Nane
ve a mataa ina kuus fatuxai
aava toxan a gutan lana fer-
awaian e vilaana sina la
matana Piran e mu rabuna
xapiak.
20 E mu paamua priis e mu
matalava sitaara ri yot lisane
xe sina paamua ti Rom xena
punuxaana e nari, ri niil fa-
taxutane.
21 Taasaxa maam fo lamon
o nane a saxa aava i taa
maraan fa'uli na Israel. E
naboxo a yaan talatul fo falet
xo.
22 E vaxa, saxano lutefin
simaam ri fa'ipul nemaam.
La paanen lolof ri falet xe la
liing ina mamaat,
23 taasaxa ri pife xalum a
vipin ina. Ri maa xuus ne-
maam o ri fo xalum a ro
angelo aava kuus o nane fo to
fa'ulaa.
24 Saxanofuna imaam, ri
falet xe la liing ina mamaat e
ri tingin a maana mo malaan
sena lutefin ri fo kuusane
taasaxa ri pife xalum nane."
25 E na Yesus a ferawai xe
sire, "A lamonan sime a ta-
vanat, me pife matavas sena
maana mo a mu rabuna ina
kuus fatuxai ti kavai ri fo
kuusane. Me pife masam
lunaiane, bo?
26 A mu rabuna ina kuus
fatuxai ri fo kuus o a Mataa
Failai i taa maasak pana
maana mo aanabe' e mui i
taa laak lana malang molava
sina, tuuna?"
27 E nane tangpat pana
xakalayan si Moses e maana
rabuna ina kuus fatuxai
xapiak e a xuus famatavas

nare pana maana mu
palagasai aava waan lana
Ferawaian sina Piran sena.
28 Rutul fe savat faasilak la
bina sire e na Yesus a sangas
ludalet e bilai malaan sena i
taxa falet xe lasuun.
29 Taasaxa re bukane o i
taa waan xuvul pare e re
kuus, “Faasilak a ngaas i
rul e a bina taxa rao i suk,
no waan xuvul pamaame
xalak.” E voxo nane fe laak
la lifu sire xena waan xuvul
pare.
30 Layaan nane taxa nai xo
xuvul pare la ivin, nane siak
a bret e fenung pana e viaxe
e a tavai nare pana.
31 E mui a matare talakas
e re kaalum pana masaman
e re taraxalie. Taasaxa nane
malit palau la matare.
32 E re fefiaian nare, “A
tuuna, a malaan sena fata
taxa raam la xunus itaare
layaan nane taxa kuusan
famatavas a ferawaian sina
Piran xe sitaare la fena san-
gasmaanan sitaare.”
33 Re tamasiak fataapus e
re ulaa xe Jerusalem. Pave re
tingin a mu yaamut sangafilu
saxa pana saxa e saxanofuna
ri taxa faxuvul
34 e nari, ri taxa kuus, “A
tuuna, a Memai fo to faˈulaa.
Nane fo savat si Saimon.”
35 E mui a rovaat aave re
xuus nari pana so ta mo fo
savat la fena sangasan sire
e malaafaa re taraxali na
Yesus layaan nane viak a
bret.

Na Yesus A Savat Sina Mu Rabuna Sina
Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23

36 Layaan ri taxa ferawai
pana maana mo aanabeˈ na
Yesus fatak xa maa tigina la
palou iri e a kuus, “A luaian
xe xulumi.”
37 Nari, ri ipul e ri mataut
senaso ri lamon o a rongan.
38 E nane xuus nari, “Xe-
naso mi ipul e xenaso sait mi
taxa lamon xolai?
39 Xalum a maak e a kaak.
Nenia move. Tao nenia e mi
taa texaas, a rongan piau ta
meska e tun malaan sega.”
40 Nane kuus malaan e mui
nane faxalit nari pana mana
e kana.
41 Ri pife fexaxaas sena la-
mon fatak senaso ri faama-
maas fasaat paaliu e nane
fiai, “Mi toxan ta fanganan
ve taxa waan?”
42 Ri tavaie pana nedin
aava ri fo suluxe
43 e nane ngane la matari.
44 E mui nane xuus nari,
“Ne fo xuus fatexaas nami
pana maana mo aanabeˈ
layaan ne taxa waan xu-
vul pami lunai; a maana
mo aava ri xaleie lana
vuputkai si Moses sega e lana
xakalayan sina mu rabuna
ina kuus fatuxai e lana mu
yanganan sega, ri fo savat la
matavas.”
45 E mui nane ferawai fa-
talakas a lamonan siri talo
ri taa masam faroxo pana
Ferawaian sina Piran.
46 Nane xuus nari, “Ri fo
kala malaan: A Mataa Failai
i taa maasak e taa to faˈulaa
ti la maatan la fatalatulaana
yaan,
47 e lana isina, a rabuna ri
taa kuusan a lagasai o a Piran
i taa lamon tapin a vilaana
saat tamo ri taa puk tapin

nari xa xasena vilaana saat
siri e ri usi na Yesus. A
lagasai aanabeˈ ri taa fapiti a
mu rabuna xapiak pana e ri
taa tangpat nabeˈ Jerusalem.
48 Nami, mi fo xalum a
maana mo aanabeˈ.
49 E ne taa feng a so ta mo
na Tamaang fo kuus fanai
pana xe simi. Taasaxa mi taa
waan la bina fefexaxaas a
gutan ti laaˈui i taa sivimaan
xulumi.”

A Xel Falaxaan Na Yesus

50 Layaan nane paamuian
nari xe pe Betani, nane talan-
gai xe laaˈui e kuus fararoxo
xuluri.
51 Layaan i taxa ferawai
malaan nane taˈulan nari e a
xel falaxan xe laaˈui la xuna-
vata.
52 E ri nanguse e mui ri
fe ulaa xe Jerusalem pana
faamamaasan molava paaliu
marasaxa.
53 E ri waan vulai lana
lifu lotu e ri fuuna kuus
faasiroxo vulai xe sina Piran.

Na Jon
A Lagasai Roxo Na Jon A Xaleie
A Ferawaian Paamua

A fatalafaataana lagasai aanabeˈ a fataxapiak ina mu buuk taara xalie pana mu Lagasai Roxo. Na Jon a vubuk rao i taa ferawai pana malasuf ina maana mo xapiak aava na Yesus fo vile e fo kuusane. A lamonan sina, naak a malaan: layaan a rabuna ri taa texaas faroxo sena maana mo aanabeˈ ri taa masam tuuna o na Yesus a Natuna Piran, a mataa ina fakaaxupan. A maana mo na Yesus fo vile ri fakalimaan a gutan ina vepen sina. A mu fefeng sina ri pife masam faroxo sena ferawaian sina e sena mu vilaana sina paamua, taasaxa lumui a Vovau Xaradak a famatavas faroxoi a lamonan siri e ri masam tuuna bak o na Yesus ve naseˈ. Vulai na Jon fuuna lo lalamon faaxaves paaliu pana Piran aava vesan a maana mo xapiak taasaxa sivimaan xe la xavala e lam lana vipin ina mataa e a taagul la palou itaara mu rabuna.

A Ferawaian A Savat Mataa

1 Layaan a maana mo xapiak ri tangpat, na Ferawaian fo waan. Na Ferawaian a taagul xuvul pana Piran e narie, na Ferawaian e a Piran, re saxa.

2 Nane taxa waan xuvul pana Piran ti la tangpat.

3-4 Nane fasavat a maana mo xapiak e piau ta saxa mo aava fo savat, a savatmaan ti lana xasa salan, piau! Nane a fufuna toyan ina maana mo xapiak aava fo waan, nane sang mon. E a toyan sina ve a malang xana mu rabuna.

5 E a malang aave a lang lana bina suk taasaxa suk pife fexaxaas i taa xasliue.

6 A toxan a saxa mataa aava Piran a fenge, a isina na Jon.

7 Nane filimaan malaan sena xasa mataa ina kuus xakaavang. Nane maa kuusan fasavat a lagasai sena malang talo pana kuus xakaavangan sina, a maana rabuna ri taa namkai sena malang aave.

8 Nane xa pife malang aave taasaxa nane maa savat xena kuus xakaavang sena malang.

9 A malang tuuna naang aava famalang a maana rabuna xapiak, i taxa filimaan xena sangas xolai la xavala.

10 Pevoxo, nane savat la xavala taasaxa naapalaan nane fo vesan a xavala e maana mo xapiak, a maana rabuna ri pife taraxalie.

11 Nane fo savat xe sina maana rabuna sina, taasaxa ri pife fesuaiane.

12 Taasaxa saxano rabuna xo, ri fesuaiane e nari aava ri namkai sena isina, nane turoxoian nari, ri taa savat rafulak sina Piran,

13 a rafulak malaan seˈ ri fo luxan taasaxa pife sena

matatuuna o a vubuxanan
sina mataa o sena tamaian,
piau! A fufuna savatan siri
ve a vubuxanan sina Piran.
14 Na Ferawaian xo, fesa-
vat mataa e taagul la palou
itaara e taara fo xalum a
malangan sina, a malangan
sina saxa fatak sina Piran,
na Tamana. Nane a bas
pana xakaavangan xatam e
ferawaian tuuna.
15 A kuusan si Jon sena
a malaan. Nane xukulai
faagut, “Nabeˈ ve, a mataa
ne fo ferawai sena layaan
ne kuus: ‘Nane aava savat
lamiak, i taa xasliuau senaso
nane fo waan paamuin ne-
nia.”
16 Ti lana xakaavangan
xatam sina, nane fo tavai
netaara pana maana mo
roxo; saxa mo roxo xuluna
saxa mo roxo fulaa maan.
17 Na Moses a lisanmaan a
vuputkai sina Piran taasaxa
na Yesus Krais a lisan a
xakaavangan xatam e fer-
awaian tuuna.
18 Piau ta mataa fo xalum
a Piran taasaxa, a Saxa
aava fuuna waan faasilak se
Tamataara, nane ve a Piran
e Lak Fatak Mon e fo waan la
xasing ina. Nane fo faxalit a
Piran xe sitaara.

A Kuusan Fulaa Si Jon Ina Fasufan

19-20 Saxa yaan xo, a mu
matalava sina mu Juda pe
Jerusalem ri feng a saxanu
priis e saxanu rabuna lana
pabung si Livai xe si Jon rao
ri taa fine, “Nano naseˈ?”
Ri vil malaane e na Jon a
xuus nari malaan, “Nenia, ne
pife Krais, a Mataa Failai.”
Nane kuus famatavas e pife
bit nari.
21 E ri fin fulane, “A isaam
naseˈ? Nano, no Ilaija?”
E nane xuus nari, “Pife ne-
nia ve.”
E ri fin fulane, “Nano, no
matalava ina kuus fatuxai,
bo?”
E nane sui nari, “Piau.”
22 E mui ri fine, “Nano
naseˈ? Sui nemaam senaso
maam taa lisan faˈuli a fer-
awaian siim xe siri aava ri
feng nemaam. Nano fatak no
kuus o nano naseˈ?”
23 E na Jon a sui nari pana
ferawaian si Aisaia, saxa
mataa ina kuus fatuxai sina
Piran. A kuus malaan: “Ne-
nia a saxa ling aava taxa kel
lana xobingil, ‘Faxaradak a
salan xana Memai.’ ”
24-25 E saxanu Ferasi aava
fengan xuvul pari, ri fine,
“Tamo no pife Krais e no pife
Ilaija e no pife mataa ina
kuus fatuxai xenaso no taxa
lo fasuf a maana rabuna?”
26 E na Jon a sui nari,
“Nenia, ne fasuf a mu
rabuna pana raarum taasaxa
la palou imi a saxa taxa
tigina e mi pife texaas sena.
27 Nane ve a Saxa aava fo
savat lamiak taasaxa a toxan
a isin lava sega. Nane ve,
ne pife roxo fexaxaas sena
mulus a ‘slipa’ sina.”
28 A maana vilaana aan-
abeˈ a savat faasilak la bina
Betani aava waan la xasing
ina Raarum Jordan, layaan
na Jon taxa fasuf a mu
rabuna pave.
29 La yaan mui na Jon a
xalum fulan na Yesus i taxa
sangasmaan e nane kuus,
“Kaalum, a Natuna Sipsip

sina Piran aava i taa siak
tapin a lalosaat sina maana
mu rabuna.
30 Nane ve a saxa ne fer-
awai sena layaan ne kuus,
'A mataa aava savat lamiak
i taa xasliuau senaso nane
waan paamuin nenia.'
31 Lumua ne pife texaas
sena taasaxa, a fufuna faisok
siak pana fasufaana mu
rabuna a malaan: xena vil
fasavat nane la matana mu
rabuna Israel."
32 E mui na Jon a kuus,
"Ne xalum a Vovau Xaradak,
a xakaaluman ina malaan
sena vaalus, a sivimaan ti
la xunavata e maa waan xu-
luna.
33 Ne pife fexaxaas sena
taraxalie taasaxa, a Saxa
aava fengau xena fasuf a
mu rabuna pana raarum a
xuusau: 'A mataa aava no
xalum a Vovau Xaradak a
sivimaan e maa nai xuluna,
nane ve a Saxa aava i taa
fasuf a mu rabuna pana
Vovau Xaradak.'
34 Ne fo xalum a fakali-
maanan aanabeˈ e ne kuus
faagut o nane ve a Natuna
Piran."

Saxanu Rabuna Ri Buk Waan Xuvul Pa Yesus
Mt 4:18-22; Mk 1:16-20; Lk 5:2-11

35 Xe mafu saa xo, na
Jon taxa tigina fulaa la xasa
nobina pave xuvul pana ro
fefeng sina.
36 E layaan nane xalum na
Yesus a sangas liu ete nane
kuus, "Xalume, a Natuna Sip-
sip sina Piran!"
37 Layaan a ro fefeng sina
re langai a ferawaian sina, re
usi moxo na Yesus.
38 Na Yesus a gilim e xalum
nare e fin nare, "Rao me
sou?"
E re kuus, "Raabai, (A
malasuf ina vapaling aan-
abeˈ ve 'Tisa' o Mataa ina
Fepitaa) nano, no taxa ma-
matef faa?"
39 Nane sui nare, "Filimaan
e me taa xalume." E rutul
paan e rutul fe savat la lifu
aava nane mamatef lana e
re waan xuvul pana la vung
aave senaso a yaan ve faasi-
lak 4 oklok la leaaf.
40 E saxa ire aava fo langai
a kuusan si Jon e mui a usi
na Yesus, isina na Endru, na
ti Saimon Pita.
41 Nane fe tingin na tina,
na Saimon, e xuus malaane,
"Maame fo tingin a Mataa
Failai, na Messia."*
42 E nane lisan ete xe si
Yesus. Na Yesus a xalume e
kuus, "Nano, no Saimon, a
lak si Jon taasaxa ri taa xali
nano pa Sifas." (Layaan no
taa puk a isin aanabeˈ i taa fe
savat 'Pita' e voxo taara xalie
pa Saimon Pita)
43 Xe mafu saa xo, na Yesus
a buk rao i taa paan xe Galili.
Nane tingin na Filip e xuuse,
"Usiau!"
44 A fufubina si Filip ve pe
Betsaida, malaan se Endru
narie Saimon Pita.
45 Na Filip fe tingin na
Nataaniel e a xuuse, "Ne-
maam fo tingine xo, nane
aava na Moses fo kala sena
lana mu vuputkai e lana
xakalayan sina mu rabuna

* **1:41:** Layaan no taa puk a isin Messia lana pok Griik i taa savat 'na Krais.'

ina kuus fatuxai, na Yesus a
lak si Yosep ti Nasaret.”
46 E na Nataaniel a fine,
“Ai, a fexaxaas ta mo roxo i
taa savat ti Nasaret?”
E na Filip a xuuse, “Fili-
maan xuvul paga e no maa
xalume.”
47 Na Yesus a xalum na
Nataaniel i taxa filimaan e
nane kuus sena, “Kaalum,
nabeˈ ve saxa mataa Israel
tuuna e nane pi vibit.”
48 Na Nataaniel a fine,
“Malaafaa no texaas sega?”
E na Yesus a suie, “Paa-
muin na Filip fe xel nano ne
fo xalum nano, no taxa nai
lapaana wai xakaap.”
49 Na Nataaniel a suie,
“Mataa ina Fepitaa, nano, no
Natuna Piran; nano, no Piran
King sina mu Israel.”
50 Na Yesus a xuuse, “Nano,
no namkai sega senaso ne
xuus nano o ne fo xalum
nano lapaana wai xakaap?
Ai, no taa xalum a maana mo
lava sena mo aanabeˈ.”
51 E mui a xuus fulane, “Tu-
una paaliu, no taa xalum a
xunavata i taa talakas e mu
angelo sina Piran ri taxa laak
xe pave e sivimaan xuluna
Natuna Mataa.”

2

Na Yesus A Fasavat A Wain Pana Raarum

1 A yaan talatul lamina, a
fenamo ina tamaian a savat
la bina Kena pe Galili. E nari,
ri xel na nina Yesus o i taa fe
waan pave.
2 Ri xel na Yesus xuvul
pana maana fefeng sina, rao
ri taa waan pave sait la fen-
amo. E voxo nari xapiak ri fe
waan.
3 E layaan a wain a taxapus
na nina Yesus a xuuse, “Nari,
ri fo piau ta wain!”
4 E na Yesus a suie, “Aang,
taasaxa xenaso no taxa xu-
usau pana? A yaan siak pife
savat lunai.”
5 Taasaxa na ninana a xuus
a mu sisiak pave, “A so ta mo
i taa fasei nami pana, mi taa
vile.”
6 La faasilak, a toxan a mu
vaan pisaxa ina raarum aava
ri vesane pana faat, ri taxa
tigina. Ri toxan a raarum
xena xamak a mari mu Juda
malaan sena vilaana ina lotu
siri a kuus pana. E mu vaan
ri molava e nari saxa saxa ri
toxan a ‘lita’ 100 o 150.
7 E na Yesus xo a xuus nari
mu sisiak, “Fabas a mu vaan
pave pana raarum.” E voxo
ri fabas nari e ri fe bas soliu.
8 E nane fasei nari,
“Lavaxa, pituf saa e lisane xe
sina mataa aava paamuian a
mu tatavai.”
E ri pituf lisane xe sina.
9 Layaan a paamua ina fe-
namo fo num a wain aava fo
mo raarum nane xelmaan a
mataa faˈui aava tamai. A
paamua ve a vungut sena fu-
funa wain aave, taasaxa mu
sisiak ri texaas.
10 E a paamua a xuus a
mataa faˈui, “A mu matalava,
ri fuuna tavai a mu rabuna
pana wain roxo paamua e
layaan ri fo num temasaat ri
taa tavai nari pana wain a
pife roxo temasaat; taasaxa
nano, no fo faxarang a wain
roxo paaliu e mo nabeˈ mon
no fasavate.”
11 Nabeˈ ve a mo faˈipul
mata aava na Yesus a vesane
e nane vile la bina Kena

pe Galili. Nane faxalit
famatavas a roxoyan sina
e voxo a mu fefeng sina ri
namkai sena.
12 Lumui nane sivi xe paa
Kapanam, nane e na ninana
xuvul pana mu tina e mu
fefeng sina, nari xapiak ri
fe taagul pave pana saxano
yaan.

Na Yesus A Xup Tapin Nari, Ri Taxa Faasot Lana Lifu Lotu

Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46

13 Layaan a Fenamo ina
Paaliuan sina mu Juda a sa-
vat faasilak, na Yesus a laak
xe Jerusalem.
14 Lana nobina aava fakali-
uan a Tang lifu lotu pave
nane xalum a mu rabuna ri
taxa faasot pana bulmakau
e sipsip e vaalus. E sax-
anofuna ri taxa nai la mu
ivin xena xul faat sina mu
rabuna.
15 E voxo nane vesan a mo
ina fesipan pana mu yeis e
nane fexup nari xapiak ti
lana nobina ina lifu lotu. A
xup a mu bulmakau e sipsip
e nane tapin xolan a faat sina
mu rabuna ina xul faat e puk
tapin a mu ivin siri.
16 E ferawai faagut xe siri
aava ri faasot pana vaalus,
“Siak tapin et a mo aanabeˈ!
Malaafaa mi fexaxaas sena
vil a Lifu si Tamaang malaan
sena lifu ina faasot?”
17 A mu fefeng sina ri la-
mon faˈuli a xakalayan aan-
abeˈ: “A sei soxotaana Lifu
siim i taa vawau.”
18 A mu matalava Juda ri
fine, “A so ta fakalimaanan
no taa faxalit nemaam pana
xena turoxo pana vilaana
siim?”
19 E na Yesus a sui nari,
“Kawaasan xapin a lifu lotu
aanabeˈ e lana yaan talatul
mon ne taa siak fati fulane.”
20 E mui a mu Juda ri kuus,
“Ai, ri fo faisok pana mari-
aas sangafilu talafaat pana
pisaxa xena vesan a lifu lotu
aanabeˈ e nano, no taa vil
fatigineie lana yaan talatul,
bo?”
21 Taasaxa nane taxa fer-
awai sena vipin sina, a lifu
lotu sina Piran.
22 Layaan nane fo to
faˈulaa ti lana mamaat, a
mu fefeng sina ri lamon
faˈuli a kuusan sina e voxo ri
namkai sena mu xakalayan
e ferawaian aava na Yesus fo
kuusane.
23 Layaan na Yesus a
taagul pe Jerusalem la
Fenamo ina Paaliuan a mu
rabuna xaves ri namkai sena
layaan ri xalum a maana
fakalimaanan aava nane
taxa vile.
24 Taasaxa nane pife turox-
oian a mu lamonan siri sena,
senaso nane masam faroxo
sena vilaana sina mu rabuna
25 e nane pife langai ta
ferawaian sina mataa sena
rabuna senaso nane fatak a
texaas sena so ta lamonan
taxa waan sina mu rabuna.

3

Na Nikodimaas A Savat Si Yesus

1 Saxa Ferasi aava saxa pi-
ran sina mu matalava Juda, a
isina na Nikodimaas
2 a savat si Yesus la vung
e kuus malaan, “Mataa ina
Fepitaa, maam texaas o no fo

filimaan xe nabeˈ ti la bina
sina Piran xena vil a faisok
ina fepitaian. Maam lamon
malaan senaso a mataa sang
mon pife fexaxaas sena vil
a maana mo faˈipul malaan
sema, tamo Piran pife waan
xuvul pana.”
3 Na Yesus a suie, “Tuuna
paaliu ne xuus nano, tamo ta
mataa i taa pife luxan fulaa
ti laaˈui, i taa pife xalum a
fatataganan sina Piran.”
4 Na Nikodimaas a fine,
“Malaafaa a mataa vaiak i
taa luxan fulaa? Fexaxaas i
taa laak fulaa la xu ninana e
taa luxan fulaa?”
5 E na Yesus a sui fulane,
“Tuuna paaliu ne xuus nano,
tamo ta mataa a pife luluk
pana raarum e pana Vovau
nane pife fexaxaas sena laak
lana fatataganan sina Piran.
6 Lamon pana ferawaian
aanabeˈ: layaan a tefin taa
luk a lak i taa savat mataa tu-
una, bo? Taasaxa, a Vovau i
taa luluk pana mo ina Vovau.
7 Muta ipul sena ferawaian
ne xuus nano pana. Nami
xapiak mi taa luxan fulaa ti
laaˈui.
8 A reref i taxa fiit xolai
laso ta bina a vubuxane e
nami, mi langaie taasaxa mi
vungut o a reref fo savat-
maan ti faa o a so ta bina i
taa falet xe lana. E voxo a mu
rabuna aava ri luxan sena
Vovau, ri fexaxaas paaliu
malaan sena reref.”
9 Na Nikodimaas a fiai
malaan, “Maana mo aan-
abeˈ, ri taa savat malaafaa?”
10 Na Yesus a xuuse, “Nano,
no Mataa ina Fepitaa ti Israel
e no pife masam sena maana
mo aanabeˈ?
11 Tuuna paaliu ne xuus
nano, maam ferawai sena
maana mo maam texaas
sena e kuus pana maana mo
maam fo xalume taasaxa
piau ta saxa simi fesiak
tuunei a kuusan simaam.
12 Tamo ne ferawai tu-
una xuvul pami sena maana
mo ti la xavala e mi pife
namkai sena ferawaian siak
malaafaa mi fexaxaas sena
namkai layaan ne ferawai
pana mo ti la xunavata?
13 A Natuna Mataa, nane
sang mon a sivimaan ti laaˈui
la xunavata e piau ta mataa
fulaa fo waan pe laaˈui.
14 Na Moses fo yaas fati a
tiui ‘braas’ pe la bina vingil
e mui a Natuna Mataa i taa
yaas fatian malaan
15 talo a mu rabuna xapiak
aava ri namkai sena, ri taa
toxan a toyan vulai, vulai.
16 “Senaso, a Piran a
vubuxan xasingit a mu
rabuna xapiak la xavala
e voxo nane turoxo pana
maatan sina Lak Tomexaan
Fatak sina talo naseˈ ta
mataa aava i taa namkai
sena, i taa pife maat, taasaxa
i taa toxan a toyan vulai,
vulai.
17 A Piran pife feng a Lak
Tomexaan sina xena lisan
a fakasanaman xe sina mu
rabuna xapiak, piau. Nane
tavaie pana faisok xena
fakaxupaana mu rabuna.
18 Naseˈ ta mataa aava
namkai sena i taa pife ti-
isan; nane aava bai namkai
sena, a mataa aave fo tiisan
xo senaso nane pife namkai
sena Lak Saxa Fatak sina Pi-
ran.
19 E a tiisan taa savat

malaan: a malang fo savat
xuluna xavala, taasaxa mu
rabuna xapiak ri vubuxan
a suk e ri baian a malang
senaso a mu vilaana siri, ri
saat paaliu.
20 A mu rabuna aava ri bi-
lai fasaat, ri baian a malang
e ri pi sasangas lana malang
senaso ri mataut o mu vi-
laana saat siri taa savat la
matavas.
21 Taasaxa nari aava ri fu-
una taagul lana tuunayan, ri
sasangas lana malang e voxo
a malang taa faxaalit o a
Piran va fufuna mu vilaana
roxo siri.”

A Kuusanaan Na Yesus Si Jon Ina Fasufan

22 Lamina mu yaan aan-
abeˈ na Yesus nari mu fefeng
sina ri falet xe la xobingil
pe Judia e pave nane irimai
xuvul pari e fasuf a saxano
rabuna.
23 E na Jon vaxa, taxa fa-
suf a mu rabuna sait e nane
taxa taagul pe Enon faasilak
se Selam senaso a raarum
molava taxa waan pave e mu
rabuna xaves ri fuuna savat
xena fasufan.
24 (A yaan aanabeˈ ve paa-
muina vipisan si Jon.)
25 E saxano fefeng si Jon
xuvul pana saxa matalava
sina mu Juda ri fetok sena
vilaana ina fasufan lana
vuputkai siri.
26 Ri fe savat si Jon e ri
xuuse, “Mataa ina Fepitaa,
a mataa aava waan xuvul
pama la xasa paxasing ina
Raarum Jordan — nane aava
no fo kuusane — nane vaxa,
i taxa fasuf a mu rabuna e
nari xapiak, ri taxa lo falet xe
sina.”
27 Na Jon a sui nari, “A
Piran pe la xunavata i taa
lamon pana so ta mo i taa
tavai a mataa pana e a mataa
taa siak a maana mo aave.
28 Nami fatak mi texaas o
ne kuus malaan: ‘Nenia, ne
pife Krais, a Mataa Failai,
taasaxa nenia, ne fo fengan
paamuine.’
29 A tefin va mo sina la-
vana. A fesing sina la-
vana aava fuuna fangasixe, a
waan bang xena langaiaana
e layaan a langai a ling ina,
nane i taa faamamaas. A
faamamaasan aave ve siak
e naboxo ne fo bas paaliu
pana.
30 A mo roxo o a isina i tafe
molava e isaak tafe modak.
31 “A Saxa aava savat
ti laaˈui i taa paamuian a
maana mo xapiak e nane
aava savat ti lapia nane a
mo ti la xavala e nane ve
taxa ferawai malaan sena
saxa ti la xavala. Ne kuus
fulaa o nane aava savat ti la
xunavata i taa paamuian a
maana mo xapiak.
32 Nane taa kuusan a
maana mo xapiak nane fo
xalume e fo langaie taasaxa
mu rabuna ri bai langai a
kuusan sina.
33 Taasaxa mataa aava lan-
gai e namkai sena, nane taxa
faxaalit o a ferawaian sina
Piran a tuuna.
34 Nane aava Piran fo
fenge, nane taxa ferawai
pana ferawaian sina Piran
e a Piran fuuna feng a Vovau
sina e a Vovau sina i taa pife
taxapus.

35 Na Tamana pe la xuna-
vata nane vubuxan xasingit
a Natuna e voxo fo tavaie
pana maana mo xapiak.
36 Nase' ta mataa i taxa
namkai se Natuna a toxan a
toyan vulai, taasaxa nase' ta
mataa i taa baian a Natuna i
taa pife siak a toyan senaso
a maraleian sina Piran taa
waan xuluna mataa aave.”

4

Na Yesus Narie Na Tefin Ti Sameria

1 Nari mu Ferasi ri langai
o a mu rabuna aava ri siak
a fasufan si Yesus e ri usie,
ri rabuna xaves paaliu seri
aava ri usi na Jon
2 taasaxa pife na Yesus ve
taxa fasuf nari, a mu fefeng
sina ri taxa fasuf nari xapiak.
3 E layaan na Yesus a tex-
aas sena lalamonan siri mu
Ferasi, nane ta'ulan a maana
mu bina Judia e fe ulaa fulaa
xe la mu bina pe Galili.
4 Layaan ri taxa ulaa saa,
nane e mu fefeng sina, ri fe
sangas dal a bina Sameria.
5 E ri fesavat la saxa bina
pe Sameria ri xalie pa Saikar.
A bina ve taxa waan faasilak
la bina aava na Yaakop fo
tavai a lak sina, na Yosep,
pana.
6 A raakaaf ina raarum na
Yaakop fo xafe, taxa waan
pave. A bina xo fo paanaas
e na Yesus a maagus fadak
sena sangasan sina e voxo
maa nai la vangana raakaaf.
7 Layaan a saxa tefin ti
Sameria a savat xena pituf
raarum na Yesus a fine, “A
fexaxaas no taa tavaiau pana
raarum?”
8 (A mu fefeng sina ri fo
laak xe lana bina aapave
xena maraan fanganan.)
9 A tefin ti Sameria a xu-
use, “Nano, no mataa ti Judia
e nenia, ne tefin ti Same-
ria. Xenaso no nungau pana
raarum?” (A mu Juda ri pi
fesingan a mu Sameria.)
10 Na Yesus a suie, “Tamo
no texaas sena tatavaian sina
Piran e no masam faroxo
sese' fo nung nano pana
raarum, naak no tamaa
nunge e i taa tavai nano pana
raarum aava toxan a toyan.”
11 E a tefin a xuuse, “Mata-
lava, no piau ta mo xena
pituf raarum e a raakaaf
aanabe' a tu. No taa pituf
raarum ina toyan faa?
12 Nano, no matalava
molava sena butaara na
Yaakop aava tavai netaara
pana raakaaf aanabe', bo?
Nane fatak fo num a raarum
ti lana e fulaa a mu rafulak
sina e mu tiir, sipsip e
bulmakau sina vaxa, ri num
ti lana.”
13 E na Yesus a suie, “Nase'
ta mataa aava num a raarum
aanabe' i taa ma'iu fulaa,
14 taasaxa nase' ta mataa i
taa num a raarum ne tavaie
pana, i taa pife ma'iu fulaa.
Tuuna a raarum ne tavaie
pana i tafe savat malaan
sena matana raarum pe la
xunus ina e a mataa aave
i tafe bas pana toyan vulai,
vulai.”
15 E a tefin a nunge,
“Matalava, tavaiau pana
raarum aanabe' talo ne taa
pife ma'iu e ulaa xe nabe'
xena pituf raarum fulaa.”

16 E nane xuuse, “Falet, fe
xel na lavaam e me ulaa-
maan.”
17 E nane suie, “Nenia, ne
piau ta lavaak.”

E na Yesus a xuuse, “No
kuus tuuna layaan no kuus o
no piau ta lavaam.
18 A mo tuuna o no fo toxan
a mu lavaam pama e a mataa
aava no taxa taagul xuvul
pana naboxo a pife lavaam.
Aang, a ferawaian no kuu-
sane monabeˈ mon a tuuna
paaliu.”
19 “Ai, matalava” a tefin
a kuus, “Naboxo ne texaas
o nano, no saxa mataa ina
kuus fatuxai.
20 A mu bumaam ri
naangus xuluna put aanabeˈ,
taasaxa nami mu Juda mi
kuus faagut o a bina ina
naangusan tuuna sitaara i
taxa waan pe Jerusalem.”
21 E na Yesus a kuus xe
sina, “Langai faroxoiau; saxa
yaan i taa savat e a naangu-
san xe sina Tamataara i taa
pife waan xuluna put aan-
abeˈ o pe Jerusalem.
22 Nami, mi nangus a mo
mi pife masam sena; maam
nangus a saxa maam tex-
aas sena, senaso a fufuna
fakaaxupan a savat la palou
ina mu Juda.
23 Taasaxa a yaan i taa
savat e naboxo taxa waan
faasilak, layaan a mu rabuna
aava ri namkai tuuna ri taa
nangus na Tamataara pana
vovau e pana lamonan tu-
una. E voxo na Tamataara
taxa seng a mu rabuna ri fex-
axaas xena nangus tuuneie.
24 A Piran ve a vovau e nari
aava rao ri nanguse, ri taa
nanguse pana vovau e pana
lamonan tuuna.”
25 A tefin a xuuse, “Ne tex-
aas o a Mataa Failai (nane
aava ri xalie pa Krais) i taxa
filimaan. E layaan i taa savat
i taa xuus fatexaas netaara
pana maana mo xapiak.”
26 E na Yesus a xuuse,
“Nenia mon ne mataa aave;
naboxo taare taxa irimai.”

A Mu Fefeng Ri Savat Ulaa

27 E monabeˈ mon a mu
fefeng si Yesus ri savat e ri
maa ipulane taxa irimai xu-
vul pana tefin, taasaxa piau
ta saxa a fine o “A so to mo
no vubuxane?” o “Xenaso no
irimai xuvul pana?”
28 A tefin xo, a taˈulan a vuk
ina pituf raarum e falet xe la
bina e fe xuus a mu rabuna,
29 “Filimaan e mi maa
xalum a mataa aava xuus
fatexaasau pana maana mo
xapiak aava ne fo mo vile.
Naak, nane ve a Mataa
Failai?”
30 Nari, ri savat xe lamalei
sena bina e ri fepaan xe sina.
31 La noyaan aave xo, a
mu fefeng ri xuuse, “Mataa
ina Fepitaa, no fangan saa
xalak.”
32 E nane sui nari, “Nenia,
ne toxan a fanganan aava mi
vungut sena.”
33 E mu fefeng ri ferawai
la palou iri xa o “Naak, a
saxa mataa fo tavaie pana
fanganan?”
34 Na Yesus a xuus nari,
“A fanganan siak a malaan,
ne taxa vil a vubuxanan sina
Saxa aava fo fengau e vaxa
xena fataxapin a faisok sina.
35 Mi fuuna ferawai
malaan bo? ‘A fulun talafaat

e a yaan ina faxuvul a
fanganan taa savat.’ Taasaxa
ne xuus nami: kaalum xolai,
xalum a mu uma, naboxo ri
fo matoxol e ri fo fexaxaas
sena faxuvulan.
36 E naboxo a mataa ina
siaxaana fanganan i taxa
faisok pana faxuvulaana e i
taa siak a mamareiai sina. E
a mo nane taxa faxuvule ve
a toyan vulai, vulai. E voxo
a mataa aava xapis a kam
ina fanganan e a mataa aava
siak faxuvul a fanganan re
taa faamamaas xuvul.
37 E voxo a ferawaian ti
kavai aanabeˈ a tuuna o saxa
i taa xapis a kam ina fan-
ganan e xasafuna i taa faxu-
vul a fanganan ina.
38 Nenia, ne feng nami
xena siak faxuvul a fan-
ganan aava paamua mi pife
faisoxane. Saxanofuna ri fo
faisok faagut pana e nami,
mi taxa faisok xuvul pari
layaan mi taxa siak faxuvul
a fanganan aave.

A Mu Sameria Xaves Ri Namkai

39 A mu Sameria xaves ti
la bina aave ri namkai se
Yesus sena ferawaian sina
tefin aave layaan nane kuus,
“Nane xuus fatexaasau pana
maana mo xapiak aava ne fo
mo vile.”
40 Layaan a mu Sameria ri
savat si Yesus ri nunge o i
taa taagul xuvul pari. E nane
taagul la palou iri fefexaxaas
sena yaan taragua.
41 E a rabuna xaves ri
namkai senaso ri langai a
ferawaian sina.
42 E ri xuus a tefin aave,
“Maam namkai naboxo
taasaxa fufuna namkaian
simaam pife sena ferawaian
siim. Nemaam fatak fo
langaie e maam texaas tuuna
o a Mataa aanabeˈ ve i taa
fakaxup a mu rabuna la
xavala.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Lak Sina Matalava

43 Lamina yaan taragua
aave nane taˈulan nari xena
falet xe puaa Galili.
44 (Paamua na Yesus fatak
fo kuus sena mu rabuna ina
kuus fatuxai o a mu rabuna
ti la fufubina siri ri taa pife
suaian nari.)
45 Layaan nane savat pe
Galili, a mu Galili ri faama-
maas sena, senaso nari vaxa
ri fo falet xe Jerusalem e ri
waan pave la Fenamo ina
Paaliuan. E ri fo xalum a
maana mo xapiak nane fo
vile pave.
46 E nane savat faˈulaa la
bina Kena pe Galili, a bina
aava nane fo puk a raarum
e fasavat a wain. E pave
saxa matalava sina piran
king taxa waan bange e a
lak sina taxa mati giis pe Ka-
panam.
47 A mataa aave a langai o
na Yesus fo savat pe Galili ti
Judia. E nane falet xe sina
e nung faagutane o i taa fe
vil faroxoi a lak sina aava
faasilak i taa maat.
48 E na Yesus a kuus,
“Nami mu rabuna mi lamon
malaan: tamo mi tamaa
xalum a mo faˈipul o a mo
ina gutan mi taa namkai.”
49 Taasaxa matalava sina
piran king a xuuse, “Piran,
filimaan ulaa lak siak i tamaa
maat.”
50 Na Yesus a xuuse, “Ulaa
saa. A lak siim i taa to.”

E a matalava a namkai
pana ferawaian na Yesus a
xuuse pana e falet.
51 Layaan nane taxa falet
e pife savat lunai, a mu
sisiak sina ri maa fesuaiane
la salan e ri xuuse o a lak sina
i taxa waan faroxo.
52 E nane fin nari, “Laso
ta yaan a lak siak fo savat
faroxo?”
E ri suie, “Lanef, faasi-
lak la paanaas, a giisan sina
ta'ulane.”
53 E a tamana lak a texaas
o a yaan aapave a yaan fatak
aava na Yesus fo xuuse, “A
lak siim i taa to.” E voxo a
mataa aave e maana rabuna
lana lifu sina ri namkai se
Yesus.
54 A mo aanabe' a fa-
taraguiaana fakalimaanan
aava na Yesus a vile layaan
nane falet xe Galili ti Judia.

5

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa La Raarum Betesda

1 Saxanu yaan lumui na
Yesus a laak xe Jerusalem xe
la fenamo lava sina mu Juda.
2 E pave la bina Jerusalem,
faasilak la matana bina ri
xalie pana Yalaxau sina mu
Sipsip, ri toxan a bina pana
raarum xena susuuf, lana
pok bina Erameik ri fuuna
xalie pana Betesda. E a
bina raarum aanabe' a toxan
a ‘veraanda’ pama a fakali-
uane.
3 La bina aapave, a mu
rabuna pana matafanan ri
fuuna faxuvul, a maana buk
rabuna malaan: a mataa
piif, mataa pana kana tapil,
o a mataa pana kana o
mana maat. Nari, ri fuuna
waan bang a faburaaxan ina
raarum.
4 Senaso la saxano yaan
a angelo i taa sivi xe pave
e i taa faburaak a raarum.
E nase' ta mataa i taa du
paamua lana raarum lam-
ina faburaaxan ina, a mataa
aave i tafe roxo fulaa sena so
ta giisan aava fo sipe.
5 Lavaxa, saxa mataa taxa
mati pave fo toxan a giisan
pana mariaas sangafilu ta-
latul pana pisiktul.
6 Layaan na Yesus a
xalume, nane texaas o a
mataa aave fo waan lokavai
paaliu e a xuuse, “No vubuk
roxo fulaa?”
7 E a mataa pana giisan a
suie, “Matalava, ne piau ta
mataa xena xavang faduiau
lana raarum layaan a angelo
fo faburaaxe, la yaan ne taxa
rao ne du a xasa mataa fo du
paamuin nenia.”
8 E na Yesus a xuuse,
“Tamasiak, siak a ivin siim
e no sangas.”
9 E monabe' mon a mataa
aave a savat roxo e nane siak
a ivin sina e sangas.
A yaan aanabe' ve a Yaan
ina Fangaafusan.
10 E voxo a mu matalava
Juda ri xuus a mataa aava fo
roxo fulaa, “Nabe' ve a Yaan
ina Fangaafusan, pife roxo
no taxa yaas a ivin siim!”
11 E nane sui nari, “A
mataa aava vil faroxoiau a
xuusau, ‘Siak a ivin siim e no
sangas.”
12 E ri fine, “Nase' ta mataa
a xuus nano, ‘Siak a ivin siim
e sangas?”
13 Taasaxa, a mataa aava
vil faroxoian, a vungut o

nase' ve fo vil faroxoie. E
na Yesus fo laak malit senaso
a malila molava ri waan la
bina aapave.

*Na Yesus Fepitaa Pana
Tamana Narie Natuna*

14 Mui xo, na Yesus a tingin
a mataa aave lana tang lifu
lotu e xuuse, "Kaalum, no fo
vil faroxoian, muta faasaal
fulaa, tamo no bilai fasaat
naak a mo saat sena giisan
siim tamaa savat la toyan
siim."
15 E a mataa aave a paan e
fe xuus a mu matalava Juda o
na Yesus mon fo vil faroxoie.
16 E voxo lamina yaan aan-
abe' a mu matalava Juda ri
vil pengan na Yesus senaso
nane fo vil a mo fa'ipul aan-
abe' la Yaan ina Fangaafu-
san.
17 E na Yesus a xuus nari
mu matalava Juda, "Mi la-
mon o na Tamaang taxa fan-
gaafus sena faisok sina, bo?
Piau! Naboxo nane taxa
faisok e nenia vaxa, ne taxa
faisok malaan sena."
18 E voxo nari mu matalava
Juda ri faagut paaliu pana
punuk na Yesus senaso ri
lamon o i taxa kawaasan a
Yaan ina Fangaafusan e fulaa
ri baian nane kuus o a Piran
ve na Tamana. Layaan nane
kuus malaan ri texaas o nane
kuus o nane e a Piran, re
fexaxaas.
19 Na Yesus a xuus fulan
nari, "Tuuna paaliu ne xuus
nami, na Natuna mon, a pife
fexaxaas sena vil ta saxa mo.
Nane a fexaxaas i taa vil a
mo aava nane fo xalum na
Tamana vile. E voxo so ta
vilaana na Tamana taxa vile,
na Natuna taa usie sait.
20 Senaso na Tamana a
vubuxan xasingit na Natuna
e nane taxa faxalite pana
maana mo xapiak aava nane
taxa vile. A mo fa'ipul mi fo
xalume, na Tamana taa fax-
alit na Natuna pana maana
mo molava sena e voxo mi
taa ipul temasaat seri.
21 Na Tamana a fexaxaas
sena yaas fatiginei a mu ma-
maat e tavai nari pana toyan,
bo? E na Natuna vaxa taa
tavai nari aava nane taa siak
fati nari, pana toyan.
22 Ne kuus tuuna, na
Tamana taa pife tiis ta saxa
mataa. A maana mo xapiak
ina tiisan na Tamana fo tavai
na Natuna pana
23 talo nari mu rabuna
xapiak taa suai se Natuna
malaan se' ri suai se Tamana.
Na Tamana fo feng na
Natuna e nase' ta mataa i taa
pife suaiane, i taa pife suaian
sait na Tamana.
24 "Ne xuus tuunei nami,
tamo ta mataa aava langai
a ferawaian siak e namkai
sena Saxa aava fo fengau, a
mataa aave a toxan a toyan
vulai. E nane aave i taa
pife xalum a yaan ina ti-
isan senaso nane fo xasliu a
maatan e taxa to.
25 Ne xuus tuunei nami fu-
laa: saxa yaan taxa filimaan
e fo savat naboxo, e la yaan
aave a mu mamaat ri taa
langai a ling i Natuna Piran e
nari aava ri langai faroxo ri
taa to.
26 Na Tamana a fufuna
toyan, bo? E vaxa nane siak
fati na Natuna talo i taa waan
a fufuna toyan sait.
27 E saxa mo fulaa, nane
fo tavaie pana ngavuk ina

tiisaana maana mo xapiak
senaso nane ve a Natuna
Mataa.
28 “Muta ipul sena ferawa-
ian aanabe', senaso a yaan
taxa filimaan e lana yaan
aave a maana rabuna aava ri
fo maat e ri taxa waan la bina
mamaat, ri taa langai a ling i
Natuna,
29 e ri taa savat xe sina.
Nari aava mu vilaana siri
roxo ri taa siak a toyan vu-
lai e nari aava mu vilaana
siri pife roxo ri taa siak a
fakasanaman.
30 Nenia, ne piau ta gutan
xena vil ta saxa mo; ne taxa
titiis fexaxaas sena ferawa-
ian sina Tamaang e a tiisan
siak a fatak senaso ne pife usi
a vubuxanan siak, ne taxa
usi a vubuxanan sina Saxa
aava fo fengau.

A Mu Kuusan Se Yesus

31 “Tamo nenia fatak ne
kuusanau, a kuusan siak a
pife fexaxaas.
32 Taasaxa toxan a saxa fu-
laa aava kuusanau e nenia,
ne texaas o a kuusan sina
sega a tuuna.
33 “Mi fo fin na Jon e nane
fo ferawai fatak.
34 Nenia, ne pife lalamon
faagut sena kuusan siri mu
rabuna mon, taasaxa ne
xuus nami pana talo mi taa
fakaaxupan.
35 Na Jon a malaan sena
laam aava taxa raam e lang
faagut e mi fo faamamaas
pana malangan sina pana
saxano yaan mon.
36 “Taasaxa a kuusan sega
a molava sena kuusan si
Jon. A mu faisok aava na
Tamaang fo tavaiau pana
xena fataxapine, a maana
faisok aave nenia, ne taxa
vile. A mu faisok aanabe'
ri kuusanau sait e ri faxalit
nami o na Tamaang fo fen-
gau.
37 E na Tamaang aava fo
fengau, nane vaxa fo kuu-
sanau. Mi pi lalangai a ling
ina e mi pi xaxalum a vipin
ina.
38 A ferawaian sina a pife
taagul la xunus imi senaso
mi pife namkai sena saxa
aava nane fo fenge.
39 Mi taxa seng, seng vu-
lai lana Xakalayan ina Fer-
awaian sina Piran senaso
mi lamon o a toyan vulai
taxa waan lana, taasaxa a
Xakalayan aanabe' taxa kuu-
sanau
40 e mi bai filimaan xe siak
xena siak a toyan aanabe'.
41 “Nenia, ne pife lalamon
temasaat pana suaian sina
mu rabuna,
42 taasaxa ne texaas o
nami, mi piau ta vubuxan
xasingitan sena Piran la
xunus imi.
43 Ne fo savat nabe' la-
paana isina Tamaang e mi
pife suaian nenia. Tamo ta
saxa mataa i taa savat la-
paana isin sina fatak mon,
mi taa suaian nane, bo?
44 Malaafaa mi fexaxaas
sena namkai layaan mi lala-
mon temasaat sena suaian
simi e mi pife seng a suaian
aava Piran fatak a fexaxaas
sena tavai nami pana.
45 “Muta lamon o nenia,
ne taa gel tifi nami la mata
Tamaang, piau. Na Moses
aava mi lamon o i taa xavang
nami, nane ve i taa gel tifi
nami.

46 Tamo mi fo namkai sena
Xakalayan si Moses mi taa
namkai sega senaso nane fo
kala sega.
47 Tamo mi pife namkai
sena Xakalayan sina,
malaafaa mi taa namkai
sena ferawaian siak?”

6

Na Yesus A Fafangan A Rabuna 5,000

Mt 14:13-21; Mk 6:32-44; Lk 9:10-17

1 Lumui na Yesus a laak
xuluna xaati e falet xe la xasa
paxasing ina Laman Galili; ri
xalie pana Raarum Taibirius.
2 A toxan a tang malila taxa
usie senaso ri fo xalum a
maana mo fa'ipul aava nane
fuuna vile xena vil faroxoi a
mu rabuna pana giisan.
3 Na Yesus a ung e laak
xe xuluna put e fe nai pave
xuvul pana mu fefeng sina.
4 A fenamo molava sina
mu Juda, a Yaan ina Paali-
uan, fo faasilak.
5 Na Yesus a kaalum e
xalum a tang malila taxa sa-
vatmaan xe sina e nane fin
na Filip, “Taara taa maraan a
bret fexaxaas xena fafangan
a mu rabuna aapave faa?”
6 Nane kuus malaan
senaso nane buk tafang mon
na Filip, taasaxa nane fatak
xa a texaas o so ta mo nane i
taa vile.
7 Na Filip a suie, “Ai, tamo
ne faisok pana fulun pisik-
tul, ne pife fexaxaas sena
maraan a bret fexaxaas xena
fafangan nari xapiak pana
xavil modak, modak.”
8 Taasaxa saxa fefeng, na
Endru, na ti Saimon Pita, a
kuus,
9 “A toxan a saxa lak
modak nabe' pana bret
baali pama e a din taragua;
taasaxa fanganan modak
malaan a pife fexaxaas xena
fafanganaan nari xapiak.”
10 Na Yesus a kuus, “Xuus
a mu rabuna o ri taa nai.”
A bina aave ve toxan a yi e
mu tomexaan xo ri nai su'
e a xakatan siri ve faasilak
5,000.
11 Na Yesus a siak a
bret baali e fenung e kuus
faasiroxo paaliu xe sina
Piran. Mui nane viak a bret
e tavai a mu rabuna aava
ri nai xolai pana e nane vil
malaane pana din sait. E
mu rabuna xapiak ri siak
fanganan fefexaxaas sena
vubuxanan siri.
12 Layaan ri fo maasi xo,
na Yesus a xuus a mu fefeng
sina, “Faxuvul a mu xavil
xapiak aava ri taxa waan
senaso ne buk o piau ta saxa
xavil i taa milung.”
13 Lavaxa, ri faxuvule e
ri fabas a bi sangafilu saxa
pana taragua pana mu xavil
ina bret baali aava waan
lamina fanganan.
14 A mu rabuna ri xalum a
mo fa'ipul aava na Yesus fo
vile e ri kuus, “A tuuna, nane
ve a Mataa ina Kuus Fatuxai
aava kavai ri fo kuus o i taa
filimaan xe la xavala.”
15 E voxo na Yesus fo texaas
o nari rao ri taa yote e ri taa
fatigineie malaan sena ‘king’
siri e nane sang mon fe laak
fufunai xe xuluna put.

Na Yesus A Sangas Xuluna Laman
Mt 14:22-33; Mk 6:47-51

16 Lavaxa, a bina xo leaaf paaliu e mu fefeng si Yesus ri sivi xe la gun.

17 Ri xawas xuluna xaati e rao ri taa falet xe Kapanam. A bina xo suk e na Yesus a pife savat siri lunai.

18 Ri taxa falet e a tof a savat siri senaso a reref molava taxa tigina.

19 Lamina yaan ri xaul, xaul naak faasilak a kilomita pama o pisaxa, ri xalum na Yesus i taxa sangasmaan xuluna laman. Nane savat faasilak la tana xaati e ri mataut fasaat paaliu.

20 Nane xuus nari, “Nenia move, muta mataut!”

21 E ri vubuk o i taa xawas xuluna xaati e fataapus paaliu ri savat la bina aava rao ri ung lana.

22 La yaan lamina a malila aava ri waan pave la xasing ina laman, ri texaas o a xaati saxa mon fo waan pave e mu fefeng si Yesus sang mon ri fo falet taasaxa nane pife xawas xuluna xaati xuvul pari.

23 Xasano xaati ti Taibirius ri savat xe la bina aapave; a bina aave a malila fo ngan a bret aava Memai fo fenung xuluna

24 e voxo, layaan a malila ri texaas o na Yesus e a mu fefeng sina ri pife waan fulaa, nari sait ri xawas xuluna maana xaati e ri falet xena seng na Yesus pe Kapanam.

25 Layaan ri tingine la xasa paxasing ina laman ri fine, “Ai, Mataa ina Fepitaa, laso ta yaan no fo savat nabe'?”

26 Na Yesus a sui nari malaan, “Tuuna paaliu ne xuus nami, mi pife sengau senaso mi xalum a mo fa'ipul ne vile. Taasaxa mi sengau senaso mi fo ngan a bret pave e mi maasi.

27 Muta faisok pana maana buk fanganan aava i taa masiik, piau. Taasaxa faisok pana fanganan aava i taa waan vulai e i taa lisan a toyan xe vulai. A fanganan naang ve a Natuna Mataa i taa tavai nami pana senaso a Piran Tamataara fo siak fatie e tavaie pana gutan xena vil malaane.”

28 E ri kuus, “A so ta mo maam taa vile xena vil a faisok aava Piran a vubuxane?”

29 Na Yesus a sui nari, “A faisok sina Piran a malaan: ‘Mi taa namkai sena saxa aava Piran fo fenge.”

30 E ri xuus fulane, “Lavaxa, a so ta fakalimaanan no taa vile talo maam taa xalume e namkai sema. No taa vil a so?

31 A mu butaara ri ngan a mo taara xalie pana ‘maanaa’ pe la xobingil, malaan sena Ferawaian sina Piran aava kuus: ‘Nane tavai nari pana bret ti la xunavata xena fanganan.” *Tln 16:4,15*

32 Na Yesus a xuus nari, “Ne taa xuus tuunei nami pana fufuna ferawaian aave, na Moses pife tavai nami pana bret ti la xunavata, taasaxa a malaan, na Tamaang i taxa tavai nami pana bret tuuna ti la xunavata.

33 Senaso a bret sina Piran a mo aava sivimaan ti
la xunavata e i taa tavai a
mu rabuna la xavala pana
toyan.”
34 E ri nunge, “Memai,
tavai nemaam pana bret
aanabeˈ vulai.”
35 Na Yesus a xuus nari,
“Nenia xa, ne bret ina toyan,
naseˈ i taa filimaan xe siak
i taa pife lagai e vaxa nane
aava i taa namkai sega i taa
pife maˈiu fulaa.
36 Ne xuus nami o mi
fo xalumau taasaxa mi pife
namkai lunai sega.
37 A maana rabuna aava
Piran a tavaiau pana, ri taa
tamana filimaan xe siak e ne
taa pife feng tapin ta saxa
mataa aava i taa savat xe
siak.
38 Senaso ne pife sivimaan
ti la xunavata xena vil a
vubuxanan siak, piau. Ne fo
sivimaan xena vil a vubux-
anan sina saxa aava fengau.
39 E a vubuxanan sina
saxa aava fengau a malaan:
nari mu rabuna aava nane
fo tavaiau pari, ne taa
pife taˈulan ta saxa iri.
Taasaxa ne taa fatatoi faˈuli
nari xapiak lana Yaan
Fataxapiak.
40 A vubuxanan si
Tamaang a malaan: a
maana mu rabuna aava ri
xalum tuunei na Natuna e ri
namkai sena, nari xo ri taa
siak a toyan vulai, vulai, e
fulaa ne taa fatatoi faˈuli nari
lana Yaan Fataxapiak.”
41 E nari mu Juda ri fefi-
naas xolai se Yesus senaso
nane kuus, “Nenia, ne Bret
aava sivimaan ti la xuna-
vata.”
42 E ri kuus, “Nane na
Yesus, bo? A lak si Yosep? Na
tamana narie ninana, taara
texaas sere, bo? Malaafaa
nane kuus: ‘Nenia, ne fo sivi-
maan ti la xunavata?”
43 Na Yesus a xuus nari,
“Muta lo fefinaasai malaave.
44 Piau ta saxa a fexaxaas
sena filimaan xe siak tamo
na Tamataara aava fengau, a
pife xele. E naseˈ ta mataa
aava fo xelan, ne taa fatatoie
la Yaan Fataxapiak.
45 A xakalayan aanabeˈ
taxa waan lana Xakalayan
sina mu rabuna ina kuus
fatuxai: ‘E nari xapiak, a
Piran taa fapiti nari.’ *Ais
54:13*
A maana rabuna xapiak aava
ri fo langai a ferawaian si
Tamataara e ri fo siak a tex-
aasan sena, nari ve ri taa
filimaan xe siak.
46 Piau ta mataa fo xalum
na Tamataara taasaxa saxa
aava fo sivimaan ti laaˈui
sina Piran, nane sang mon fo
xalum na Tamataara.
47 Ne xuus tuunei nami, nane
aava namkai i taa toxan a
toyan vulai, vulai.
48 Nenia ve ne Bret ina Toyan.
49 A mu bumi ri ngan a
‘maanaa’ pe la bina xobingil,
taasaxa ri femaat.
50 Nabeˈ ve si a bret aava sivi-
maan ti la xunavata e voxo
layaan ta mataa taa ngane i
taa pife maat.
51 Nenia xa, ne bret i taxa
to aava sivimaan ti la xu-
navata. Tamo ta mataa taa
ngan a bret aanabeˈ i taa to
vulai. A bret aanabeˈ ve a
vipin iga aava ne taa lisane
xena maraan faˈuli a maana
rabuna ti la xavala.”

52 E voxo mu Juda ri fetok
faagut la palou iri, “Malaafaa
a mataa aanabeˈ a fexax-
aas sena tavai netaara pana
vipin ina xena nganaana?”
53 E na Yesus a xuus fulan
nari, “Ne taxa xuus tuunei
nami, tamo mi pife ngan a
meska ina Natuna Mataa e
mi pife num a ria ina, mi taa
piau ta toyan tuuna.
54 Naseˈ ta mataa taa ngan
a meska iga e num a ria iga,
nane ve, a toxan a toyan vu-
lai e ne taa tamana fatatoie la
Yaan Fataxapiak.
55 Senaso a meska iga a
fanganan tuuna e a ria iga a
mo ina numan tuuna.
56 Naseˈ ta mataa i taa ngan
a meska iga e i taa num a
ria iga, i taa taagul lapaana
gutan siak e nenia, ne taa
taagul xuvul pana.
57 Ta mataa aava i taa
ngan vulanau i taa to senaso
nenia, ne taxa to. A mo
aanabeˈ a fexaxaas senaso
na Tamataara fo fengau
e ne taxa to vulai lapaa
Tamataara.
58 Nabeˈ ve a bret aava sivi-
maan ti la xunavata. A pife
malaan sena ‘bret maanaa’
a mu bumi fo ngane, piau.
A bret siri a pife ti votan a
maatan seri. Taasaxa nane
aava i taa ngan a bret aan-
abeˈ i taa siak a toyan vulai,
vulai.”
59 Na Yesus a kuus malaan
layaan nane taxa fapiti nari
lana lifu ina faxuvulan pe
Kapanam.

Saxano Fefeng Si Yesus, Ri Taˈulane

60 E xaves ina mu fefeng
si Yesus, layaan ri langai a
ferawaian aanabeˈ ri kuus
malaan, “A ferawaian aan-
abeˈ a lagaf temasaat. Naseˈ
fexaxaas i taa langaie?”
61 Na Yesus a texaas lana
xunus ina o a mu fefeng
sina ri taxa fefinaas sena
mo aanabeˈ e a xuus nari,
“A ferawaian aanabeˈ naak
i taxa fakasal temasaatan
nami, bo?
62 A so ta mo i taa savat
tamo mi taa xalum a Natuna
Mataa i taxa laak faˈulaa xe
la bina aava nane waan lana
paamua?
63 A Vovau a tatavai pana
toyan; a vipin o meska, re mo
palau mon. A mu vapaling
aava ne fo xuus nami pana,
nari ve ri vovau e ri toyan
xana mataa.
64 Taasaxa saxanofuna imi,
mi pife namkai.” Senaso na
Yesus fo texaas ti la tangpat o
naseˈ ta mu fefeng sina ri pife
namkai tuuna e nane texaas
o naseˈ i taa pet lisane.
65 E nane kuus fulaa, “A
vilaana aanabeˈ a fufuna fer-
awaian siak layaan ne xuus
nami o piau ta mataa fefex-
axaas sena filimaan xe siak
tamo na Tamataara a pife
xele.”
66 Tangpat la yaan aanabeˈ
e falet, saxano fefeng sina
ri taˈulane e ri pife sangas
xuvul pana fulaa.
67 E na Yesus a fin nari mu
yaamut sangafilu saxa pana
taragua, “Nami vaxa, mi buk
paan patak?”
68 E na Saimon Pita a suie,
“Memai, maam taa falet xe
siseˈ? Nano, no toxan a fer-
awaian ina toyan vulai

69 e maam fo namkai e
masam tuuna o nano, no
Saxa Mataa Taap sina Piran."
70 E na Yesus a suie, "Ne fo
siak fati nami bo, nami San-
gafilu Saxa pana Taragua?
Taasaxa saxa la palou imi ve
si Setan."
71 Nane taxa ferawai se Ju-
das, na natu Simon Iskeriot
senaso nane a saxa sina mu
Sangafilu Saxa pana Taragua
e nane ve i taa pet lisan na
Yesus.

7

Na Yesus A Laak Xe La Saxa Fenamo Pe Jerusalem

1 Lamina mu yaan aanabeˈ
na Yesus a falet e fe san-
gas xolai pe Galili. Nane vil
malaane senaso a mu Juda
pe Judia rao ri punuxe.
2 Mui xo, saxa fenamo sina
mu Juda a faasilak, a Fenamo
ina Sawat.
3 E voxo nari mu ti Yesus ri
xuuse, "Taˈulan a bina aan-
abeˈ e no falet xe Jerusalem
talo a mu fefeng siim pave ri
taa xalum a mu faisok lava
aava no taxa vile.
4 Senaso tamo ta mataa a
vubuk o a mu rabuna xaves
ri taa texaas sena, i taa pife
fun a faisok sina. Nano,
no fuuna vil a maana mo
aanabeˈ e voxo faxalit a mu
rabuna la xavala pana."
5 Ri kuus malaan senaso
nari, mu fetinan vaxa, ri pife
namkai sena.
6 Na Yesus a xuus nari, "A
yaan roxo siak a pife savat
lunai taasaxa nami a maana
yaan xapiak ri roxo semi.
7 A mu rabuna ti la xavala
ri pife fexaxaas sena ba-
ian nami, taasaxa ri baianau
senaso ne fuuna kuus o a
maana mu vilaana ri vivile ri
saat sang.
8 Mi laak saa xe la fenamo
aapave. Ne taa pife laak
lunai senaso a yaan roxo
xanak pife savat lunai."
9 Nane kuus malaan e a
waan suˈ pe Galili.
10 Taasaxa lamina yaan ri
fo paan xe la fenamo, nane
sait a laak saa taasaxa pife
sangas la matavas, nane falet
fufunai mon.
11 Pave la fenamo a mu
Juda ri taxa lo senge e ri
kuus, "Faa ta mataa aave?"
12 La palou ina tang malila
aave ri taxa lo fefinaas xolai
sena. Saxanofuna ri kuus,
"Nane a mataa roxo!"
E xasanofuna ri sui nari,
"Piau, nane taxa familung a
rabuna xaves!"
13 Taasaxa nari xapiak ri
pife ferawai sena la matavas
senaso ri mataut sena mu
matalava Juda.
14 La palou ina Fenamo, na
Yesus a laak xe la tang lifu
lotu e fefepitaa.
15 A mu matalava Juda ri
ipul e ri kuus, "A mataa aan-
abeˈ, piau taa mataa fe fapi-
tie, bo? E malaafaa nane fo
siak a texaasan aapave?"
16 E na Yesus a sui nari, "A
fepitaian aanabeˈ a pife mo
siak taasaxa mo sina Saxa
aava fo fengau.
17 Layaan ta mataa a buk
usi a vilaana sina Saxa aave,
i taa texaas sena fufuna fepi-
taian aanabeˈ, tamo fo savat
sina Piran o tamo nenia, ne
ferawai lapaana gutan siak
fatak.

18 A mataa aava taxa fer-
awai lapaana gutan sina fa-
tak nane buk siak fati a isina
xa; taasaxa nane aava buk
siak fati a isina Saxa aava
fenge, nane ve, a mataa ina
tuunayan e piau ta lalosaat fe
waan sina.
19 Na Moses fo tavai nami
pana mu vuputkai, bo?
Taasaxa piau ta saxa simi fe
usi fatak a maana vuputkai.
Xenaso mi taxa lo tafang
pana punuxau?”
20 E mu rabuna pave ri
suie, “Ai, a masalai fo vao
nano. Nase' taxa rao i punuk
nano?”
21 Na Yesus a xuus nari fu-
laa, “A toxan a saxa faisok
ne fo vile la Yaan ina Fan-
gaafusan e mi taxa lo lamon
fatateak lunai sena.
22 Na Moses fo fapiti nami
pana vilaana ina vuputuk
(taasaxa pife savat si Moses,
a savat paamua sina mu bu-
taara ti kavai) e a vilaana
aanabe' nami vaxa mi fuuna
vile la Yaan ina Fangaafusan.
23 Tamo mi taa putuk a
lak la Yaan ina Fangaafusan
talo mi taa pife faasaal sena
vuputkai si Moses, xenaso
mi taxa marala sega layaan
ne vil faroxoi xapin a saxa
mataa la Yaan ina Fangaafu-
san?
24 Muta lo tiis a maana
mo pana xakaaluman mon
taasaxa lamon faroxoie e tiis
faxaradaxe.”
25 Lavaxa, saxano rabuna
pe Jerusalem ri fefiai
malaan, “A saxa aanabe'
mon ve, a mataa aava ri taxa
tafang pana punuxaana, bo?
26 Taasaxa kaalum, nane
taxa ferawai la matavas e
ri piau ta vapaling xena
suiaana. A fexaxaas a mu
matalava sitaara ri masam o
nane a Mataa Failai?
27 Taasaxa taara texaas
sena fufubina sina mataa
aanabe' e layaan a Mataa
Failai i taa savat, piau ta
mataa i taa texaas sena
fufubina sina.”
28 Layaan na Yesus taxa
fepitaa pe lana tang lifu lotu
nane xukulai, “Aang, mi tex-
aas sega e mi texaas sena fu-
fubina siak. Taasaxa ne pife
filimaan lapaana gutan siak
fatak. Nane aava fo fengau,
nane ve a tuunayan e nane
xo, mi vungut sena.
29 Nenia, ne texaas sena
senaso ne savatmaan ti la
bina sina e nane fo fengau.”
30 Sena ferawaian aanabe'
rao ri pise taasaxa piau ta
mataa fe tawe senaso a yaan
sina pife savat lunai.
31 A mu rabuna xaves lana
malila, ri namkai sena e
ri kuus, “Layaan a Mataa
Failai taa savat, i taa vil a
maana fakalimaanan xaves
sena mataa aanabe'?”
32 A mu Ferasi ri langai
sena maana mo a malila ri
taxa fefinaas pana. E voxo a
mu memai priis e mu Ferasi
ri feng a mu sisiak, a rabuna
ina kaalum votai siri xena
pise.
33 Na Yesus a kuus, “Ne taa
waan xuvul pami famodak
fulaa lunai e mui ne taa paan
xe sina aava fengau.
34 Mi taa sengau taasaxa
mi taa pife tinginau e la bina
ne taa taagul lana mi pife
fexaxaas sena savat pave.”

35 A mu Juda ri fefiaian
nari xa, “Ai, a mataa aanabeˈ
rao i taa paan xe faa e taara
pife fexaxaas sena tingine?
Naak nane taa falet xe la mu
bina sina mu tautaara aava
ri taxa taagul la palou ina mu
Griik, bo? I taa fe fapiti nari,
mu Griik, bo?
36 A so ta malasuf ina fer-
awaian aanabeˈ sina: ‘Mi taa
sengau taasaxa mi pife fex-
axaas sena tinginau senaso
la bina ne taagul lana mi pife
fexaxaas sena savat lana’?”
37 La yaan fataxapiak ina
fenamo aanabeˈ ve, a yaan
molava ina e na Yesus a tig-
ina e kuus, “Naseˈ ta mataa
taxa maˈiu, a fexaxaas i taa
filimaan xe siak e num.
38 Naseˈ ta mataa namkai
sega malaan sena xakalayan
fo kuus: a raarum ina toyan
i taa liu savat ti pe la xunus
ina.”
39 Nane ferawai malaan,
sena Vovau Xaradak senaso
a mu rabuna aava ri namkai
se Yesus, ri taa siak a Vovau
Xaradak. Taasaxa la yaan
naang, la yaan ina ferawa-
ian sina, a Vovau Xaradak a
pife lisanan lunai senaso na
Yesus pife siak a maasaxan
sina lunai e pife laak xe la
bina sina Piran.
40 Layaan a saxano rabuna
la palou ina malila ri langai
a ferawaian aanabeˈ ri kuus,
“Ai fatak ve, a mataa aanabeˈ
ve a saxa Matalava ina Kuus
Fatuxai.”
41 E xasanofuna ri kuus,
“Nane ve a Mataa Failai.”

Taasaxa saxanofuna ri fe-
fiai, “Naak a Mataa Failai i
taa pife savat ti Galili.
42 A xakalayan sitaara a
kuus malaan: a Mataa Failai
i taa savat ti lana pabung si
Devit e Betlihem ve a bina si
Devit, bo?”
43 E voxo a malila ri toxan
a lamonan taragua sena.
44 Saxanofuna ri vubuk
pise taasaxa piau ta mataa fe
timin ta ma laaˈui xuluna.
45 Nari, mu rabuna ina
kaalum votai, ri ulaa xe sina
mu memai priis e mu Ferasi
e ri fin nari, “Ai, xenaso mi
pife lisanmaan na Yesus?”
46 E mu rabuna ina kaalum
votai ri sui nari, “Piau ta
mataa xa fe ferawai malaan
sena mataa aapave taxa fer-
awai.”
47 E mu Ferasi ri xuus
nari, “E nami sait nane fo
familung nami?
48 Naak, ta saxa matalava
sitaara o ta saxa Ferasi fo
namkai sena? Piau!
49 Taasaxa malila aanabeˈ
ri pife texaas faroxo sena
Vuputkai sitaara e nari xo,
a kuus fatutulan taxa waan
xuluri.”
50 E na Nikodimaas aava
fo savat xe si Yesus paamua,
nane a saxa siri e a xuus nari
malaan,
51 “Naak, a vuputkai
sitaara i taxa timin a
fakasanaman xuluna mataa
paamuina yaan i taa savat la
tiisan, la yaan i taa kuusan
fasavat a so ta mo nane taxa
vile?”
52 E ri suie, “Nano vaxa,
nano ti Galili, bo? Kaalum
lana xakalayan sitaara e no
taa masam o piau ta mataa
ina kuus fatuxai i taa savat ti
pe Galili.”

53 * [E nari xapiak ri ulaa
xe la lifu siri saxa saxa.

8

1 Taasaxa na Yesus fe laak
xe xuluna Put Olif.
2 La paanen lolof nane sivi
e fe laak fulaa xe lana tang
lifu lotu. A maana rabuna
xaves ri savat xe sina e nane
nai e tangpat pana fapitiaan
nari.
3 A mu rabuna ina fepi-
taa pana mu vuputkai e mu
Ferasi ri lisanmaan a saxa
tefin tamai aava ri fo yote
layaan i taxa mati xuvul
pana saxa mataa patak. Ri
fatigineie la palou iri e na
Yesus
4 e ri xuuse, “Mataa ina
Fepitaa, a tefin aanabeˈ
maam tingine layaan nane
taxa mati xuvul pana saxa
mataa patak. Layaan re taxa
vilai fasaat.
5 Lana mu vuputkai, na
Moses a kuus o taara taa
punuk a lutefin malaan pana
soxoiaan nari pana faat.
Nano, no kuus malaafaa?”
6 Ri xuuse malaan xena
tafangaana senaso rao ri taa
tiise sena ferawaian sina.
Taasaxa na Yesus a sonai
suˈ e taxa kala la xavala pana
vipirigum ina mana.
7 Layaan ri taxa lo fine,
nane tamasiak e xuus nari,
“Lavaxa, naseˈ la palou imi
aava pi fafaasaal, nane fex-
axaas sena soxoin paamuin a
faat sina.”
8 E nane sonai suˈ fulaa e
kala la xavala.
9 Layaan ri langaie nari
saxa saxa ri taˈulane, nari
mu vaiak paamua e nari
xapiak lamiri. E ri falet xe
lamalei e na Yesus narie na
tefin re taxa lo waan pave.
10 Na Yesus a tamasiak e
xuuse, “Tefin, faa nari? Piau
ta mataa taxa tiis nano?”
11 E nane kuus, “Matalava,
piau ta saxa.”
E na Yesus a xuuse, “Nenia
vaxa, ne taa pife tiis nano.
Falet xo e muta poxo fulaa.”]
12 Mui fulaa na Yesus a
kuus xe siri, “Nenia, ne
malang xana maana rabuna
xapiak la xavala. Naseˈ aava
usiau, i taa pife sangas la suk
taasaxa i taa toxan a malang
ina toyan.”
13 A mu Ferasi ri tisuie,
“Nano, no taxa kuus xakaa-
vang sema fatak. A kuusan
siim pife tuuna.”
14 Na Yesus a sui nari,
“Tamo ne kuus xakaavang
sega fatak a kuusan siak a
tuuna senaso ne texaas sena
fufubina siak e ne texaas o
nenia, ne taa falet xe faa.
Taasaxa nami, mi pife texaas
o laso ta bina ne filimaan ti
lana o laso ta bina ne taxa
falet xe lana.
15 Mi taxa titiis pana lalam-
onan sina mataa mon; nenia,
ne pife tiis ta saxa mataa.
16 Tamo ne taa titiis, a ti-
isan siak i taa tuuna senaso
pife nenia sang mon ne taxa
vile. Na Tamaang aava fen-
gau, taxa waan xuvul paga.
17 Lana mu vuputkai simi
fo xaleian malaan: a kuus
xakaavangan sina ro mataa
taragua a tuuna.

* **7:53:** Saxanu lagasai ti kavai paaliu ri piau ta paferawaian aanabeˈ lana. (Jn 7:53–8:11)

18 Lavaxa nenia, ne saxa
aava ne taxa kuus xakaa-
vang sega fatak, a xasafuna
aava i taxa kuus xakaavang
sega ve na Tamaang aava
fengau.”

19 E nari, ri fine, “E na
tamaam faa?”

Na Yesus a sui nari,
“Mi pife texaas sega e se
Tamaang. Tamo mi texaas
sega mi taa texaas sena
Tamaang sait.”

20 Nane kuus pana fer-
awaian aanabeˈ layaan nane
waan lana bina ina faxuvu-
laana tatavai la tang lifu lotu
pave la fena fepitaian sina e
piau ta mataa fe pise senaso
a yaan sina pife savat lunai.

21 Nane xuus fulan nari,
“Nenia, ne taa paan patak e
mi taa sengau taasaxa mi taa
maat lapaana vilaana saat
simi. A bina ne taa falet xe
lana mi pife fexaxaas sena
laak lana.”

22 A mu Juda ri fefiai, “A
sou, i taa punuk nane xa,
senaso nane taxa kuus, ‘A
bina ne taxa falet xe lana
mi pife fexaxaas sena laak
lana.”

23 Nane xuus nari, “Nami,
mi mu rabuna ti lapia; nenia,
ne ti laaˈui. Nami, mi maana
mo ti nabeˈ la xavala; nenia,
ne pife mo ti nabeˈ la xavala.

24 E voxo nabeˈ a fufuna
ferawaian siak xe simi o mi
taa maat lapaana faasaalan
simi; tamo mi pife namkai o
nenia, ne Saxa aava molava,
mi taa femaat lapaana mu
vilaana saat simi.”

25 Lavaxa, ri fine, “E nano
naseˈ?”

Na Yesus a xuus nari, “Ne
fo xuus faxavesan nami xo!

26 Ne toxan a mo xaves
paaliu xena kuusanaana e
xena tiisaan nami, taasaxa
nane aava fengau, nane
fatak a Tuunayan e a maana
mo xapiak nane xuusau
pana, ne taxa kuusane xe
simi maana rabuna ti la
xavala.”

27 Nari, ri vungut o nane
taxa ferawai xe siri pa
Tamana.

28 Na Yesus a kuus,
“Layaan mi taa siak fati a
Natuna Mataa, lavaxa mi
taa texaas o nenia, ne Saxa
aava molava e vaxa ne pife
vil ta saxa mo lapaana gutan
siak, taasaxa ne taxa ferawai
pana so ta mo na Tamaang
fo fapitiau pana.

29 E nane aava fengau
i taxa waan xuvul paga.
Nane pife taˈulanau e ne
fenakmaal, piau. Senaso ne
taxa vil vulan a maana mo
xena fafaamamaase.”

30 E layaan nane taxa fer-
awai lunai a rabuna xaves ri
namkai tapang sena.

31 Na Yesus a xuus nari
mu rabuna Juda aava ri fo
namkai tapang sena, “Tamo
mi vubuk waan fefeng tuuna
siak mi taa sangas vulai la-
paana ferawaian siak;

32 vil malaane e mi taa
taraxali a tuunayan e voxo
a tuunayan aave i taa mulus
nami.”

33 Ri suie, “Nemaam,
maam mu bu Abrahem e
maam pi taagul malaan sena
yaasok sinˈ ta xasa mataa.
Malaafaa no taxa kuus o
maam taa mulusan?”

34 Na Yesus a xuus fu-
lan nari, “Tuuna paaliu ne
xuus nami, nase' ta mataa a
faasaal, nane ve a sisiak sina
faasaalan.
35 A yaasok sina mataa
a pife waan tuuna lana
pabung sina mataa aave
taasaxa, a natuna ve taxa
waan la pabung sina vulai.
36 E voxo tamo a Natuna
taa mulus nami, a tuuna mi
fo mulusan.
37 Ne texaas o nami, mi mu
bu Abrahem, taasaxa nami,
mi vubuk punuxau senaso
mi piau ta nobina la xunus
imi xana ferawaian siak.
38 Nenia, ne taxa kuus
pana so ta mo ne fo xalume
se Tamaang, taasaxa nami,
mi taxa lo vil a so ta mo na
tamami fo xuus nami pana.”
39 Ri suie, “Na Tamamaam
ve na Abrahem!”
Na Yesus a xuus nari,
“Tamo mi mu rafulak si
Abrahem, naak, mi taa usi
a vilaana si Abrahem, bo?
40 Nenia, ne fo kuusan a tu-
unayan aava ne langaie sina
Piran e mi taxa seng ta salan
xena punuxau, na Abrahem
a pife vil malaane.
41 Nami, mi taxa usi a vi-
laana si tamami.”
E ri suie, “Muneta lamon o
maam piau ta pabung! A Pi-
ran sang mon a Tamamaam
e Memai simaam.”
42 Na Yesus a xuus nari,
“Tamo Piran a Tamami, mi
taa vubuxanau senaso ne fo
filimaan sina Piran e naboxo
ne taxa waan nabe'. Ne pife
savatmaan lapaana gutan
siak taasaxa nane fo fengau.
43 Xenaso mi pife masam a
lagasai siak? Naak, mi pife
fexaxaas sena langai a mo ne
taxa kuusane, bo?
44 Mi fo savat ti la bina
si tamami, na Setan, e voxo
mi vubuk vil a maana mo
aava nane xuus nami pana.
Paamua paaliu ti la tang-
pat, nane a mataa ina ngaa-
punuk. E nane pife fexaxaas
sena tigina lana kuus tuu-
nayan senaso a piau paaliu
ta tuunayan. Layaan nane
taxa kuus bit i taxa ferawai
lana pok bina sina senaso
nane a mataa vibit e na
tamana maana bitan xapiak.
45 Nami, mi pife fexaxaas
sena namkai sega senaso ne
taxa ferawai pana tuunayan
mon.
46 A fexaxaas ta saxa
imi i taa tiisau pana so
ta faasaalan? Tamo ne
taxa kuus tuuna sang mon,
xenaso mi pife namkai sena
ferawaian siak?
47 Nase' sina Piran ve i taa
langai a ferawaian sina Pi-
ran. A fufuna lamavaangan
simi ve a malaan: mi pife
rabuna sina Piran!”
48 A mu matalava Juda ri
xuuse, “Naak maam taxa fer-
awai fatak, bo? Nano, no
saxa Sameria e a vovau saat
fo vao nano, bo?”
49 Na Yesus a sui nari,
“Piau ta vovau saat fe
vawau, taasaxa ne suaian
na Tamaang e mi pife suaian
nenia.
50 Ne pife seng ta isin lava
paga fatak; a toxan a xasa-
funa falak ve taxa senge e
nane ve a saxa ina tiisan.
51 Ne xuus tuunei nami,
layaan ta mataa i taa usi
fatak a ferawaian siak a
maatan i taa pife siaxe.”

52 E nari mu matalava Juda
ri xuuse, “Naboxo maam tex-
aas tuuna o a vovau saat fo
vao nano. Na Abrahem fo
maat e vaxa mu rabuna ina
kuus fatuxai sait e nano, no
taxa kuus o tamo ta mataa
taa usi fatak a ferawaian
siim a maatan i taa pife
siaxe?
53 Naak, nano, no matalava
se tamamaam, na Abrahem
aava fo maat? A mu rabuna
ina kuus fatuxai vaxa ri fo
maat. No lamon o nano
nase', no xali nano pase'?”

54 Na Yesus a sui nari,
“Tamo nenia fatak mon ne
taxa siak fati a isaak, a isin
lava siak a mo palau. Na
Tamaang aava mi kuus o a
Piran simi, nane ve i taxa
siak fatiau.
55 Mi pife texaas sena
taasaxa nenia, ne texaas
sena. Tamo ne taa kuus o ne
pife texaas sena, nenia, ne
taa mataa vibit malaan semi,
taasaxa piau. Ne texaas sena
e ne sasangas vulai lapaana
ferawaian sina.
56 Na tamami, na Abra-
hem, a faamamaas layaan a
xalum a yaan siak, nane fo
xalume e taxa nanam.”

57 A mu matalava Juda ri
xuuse, “A sou, no pife mari-
aas sangafilu pama lunai e
no fo xalum na Abrahem,
bo?”

58 Na Yesus a xuus nari, “A
tuuna paaliu, ne xuus nami:
paamuina luluuxan si Abra-
hem nenia, ne fo waan!”

59 E fataapus ri siak a mu
faat xena soxoiaana taasaxa
na Yesus a fufunai xaseri e
nane ta'ulan a tang lifu lotu.

9

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Matana Piif

1 Na Yesus e mu fefeng
sina ri taxa sangaset e nane
xalum a saxa mataa matana
piif ti la yaan ina luluuxan.
2 E mu fefeng ri fin na
Yesus, “Ai Mataa ina Fepi-
taa, nase' fo faasaal, a mataa
aanabe' o na ninana nare
tamana e voxo nane maa
luxan pana matana piif?”
3 Na Yesus a sui nari, “A
mo aanabe' pife savat sena
faasaalan sina o si ninana
nare tamana, piau. Nane fo
luxan malaan talo Piran i taa
faxalit a gutan sina sena.
4 Layaan a bina taxa
paanaas lunai taara taa vil
a maana faisok sina saxa
aava fengau. A vung i taxa
filimaan e piau ta saxa a
fexaxaas sena faisok.
5 Layaan nenia, ne taxa
waan la xavala, nenia xa ne
malang xana mu rabuna la
xavala.”
6 Layaan nane fo ferawai
malaan nane kaanus xuluna
xavala e vesan a fomirak ru-
ruveak e timine la ro matana
mataa aave
7 e xuuse, “Falet e no fe suf
la Raarum ti Siloam (a mala-
suf ina vapaling, siloam ve:
fengan).” E voxo nane falet e
fe susuuf e layaan nane ulaa
nane fexaxaas sena kaalum.
8 A mu rabuna aava ri fu-
una taagul faasilak sena e
nari aava ri fo xalume paa-
mua layaan fuuna taaxanak
xolai, ri kuus, “Ai, a mataa
aanabe' mon ve fuuna lo
taaxanak, bo?”
9 Saxanufuna ri kuus,
“Aang” e xasanofuna ri kuus,

“Piau, nane kaalum fexaxaas
malaan sena mon.”
Taasaxa nane fatak a kuus,
“Nenia move!”
10 E ri fine, “A ro mataam,
re talakas malaafaa?”
11 Nane sui nari, “A mataa
ri xalie pa Yesus, nane vesan
a ruruveak e timine xuluna
ro mataak e xuusau, ‘Falet e
no fe suuf pave Siloam.’ E
voxo ne falet xe pave e ne fe
susuuf e naboxo ne fexaxaas
sena kaalum.”
12 E ri fine, “E faa ta mataa
aave?”
Nane sui nari, “Ne pife tex-
aas.”

A Mu Ferasi Ri Fefiaian A Roxoian Sina

13 Ri lisan et a mataa aava
fo mo piif xe sina mu Ferasi.
14 Senaso la yaan aava na
Yesus a vesan a ruruveak e
vil fatalakas a matana mataa
aave ve la Yaan ina Fangaa-
fusan.
15 E nari mu Ferasi ri fin
fulane o malaafaa nane fex-
axaas sena kaalum. E nane
xuus nari, “Nane timin a ru-
ruveak xuluna ro mataak e
ne fe suuf e naboxo ne fexax-
aas sena kaalum.”
16 Saxanu Ferasi ri kuus, “A
mataa aava vil malaane ve,
pife sina Piran senaso nane
pife usi a vuputkai ti la Yaan
ina Fangaafusan.”
E saxanofuna ri kuus, “A
fexaxaas vaxa saxa mataa
saat i taa vil a mo fa'ipul
malaan?” E ri fegagelai xolai
sena.
17 Ri fin fulan a mataa
aava fo mo piif, “No kuus
malaafaa sena mataa aa-
pave, senaso no kuus o nane
fo fatalakas a ro mataam?”
E nane kuus, “Nane a
mataa ina kuus fatuxai.”
18 A mu matalava Juda
xaves ri pife namkai sena
ferawaian sina layaan nane
kuus o nane fo mo piif e
naboxo nane fexaxaas sena
kaalum. E voxo ri xel na
ninana nare tamana,
19 e ri fin nare, “A lak sime
nabe' bo? Me kuus o nane
piif ti la yaan ina luluuxan,
bo? Malaafaa nane fexaxaas
sena kaalum naboxo?”
20 Na ninana nare tamana
re kuus, “Maame texaas o
nane a natumaame e vaxa
nane piif ti la yaan ina lulu-
uxan.
21 Taasaxa maame pife tex-
aas malaafaa nane fexaxaas
sena kaalum naboxo o nase'
fo kas a ro matana. Nane a
matalava, fine; nane fexax-
aas i taa ferawai pana fatak.”
22 Nare, re kuus malaan
senaso re matautan a mu
matalava Juda. Nari mu
matalava Juda ri fo turoxo
o tamo ta mataa taa kuus o
na Yesus ve a Mataa Failai,
lavaxa ri taa ti votan a mataa
aave i muta laak lana mu lifu
ina faxuvulan.
23 Malaan e na ninana nare
tamana ri kuus o fine su'
senaso nane a matalava.
24 La yaan naang xa, ri xel
fulan a mataa aava fo mo
piif. E ri xuuse, “Kuus tuuna.
Maam texaas o a mataa aave
a mataa ina faasaalan.”
25 Nane sui nari, “Ne pife
texaas tamo nane a mataa
fafaasaal o piau. Saxa mo
ne texaas sena ve, nenia ne
luxan pana mataak a piif
e naboxo ne fexaxaas sena
kaalum.”
26 E ri fin fulane, “A so
ta mo nane fo vile sema?

Malaafaa nane fo fatalakas a
mataam?”
27 Nane sui nari, “Ne fo
xuus nami pana e mi lan-
gai pesalai. Xenaso mi buk
langai fulane? Naak nami
vaxa, rao mi savat fefeng
sina sait?”
28 E ri sei pengane, “Nano,
no fefeng sina, taasaxa ne-
maam, maam mu fefeng si
Moses.
29 Maam texaas o a Piran
fo ferawai xe si Moses,
taasaxa mataa aanabeˈ
maam vungut sena so ta bina
nane filimaan ti lana.”
30 A mataa aave a sui nari,
“Ai, a mo faˈipul nabeˈ, nami,
mi vungut o nane filimaan
ti faa taasaxa nane xo, fo
fatalakas a mataak.
31 Taara texaas o a Piran i
taa pife langai a mu rabuna
saat, taasaxa naseˈ ta mataa
i taa suaian fatak a Piran e
i taxa usi a vubuxanan sina,
a Piran i taa langai a mataa
malaan.
32 Taara pi lalangai maan ti
paamua xa pana saxa mataa
fo vil fatalakas a matana
mataa aava fo luxan pana
matana piif.
33 A mataa aanabeˈ a savat
sina Piran, tamo piau, nane
pife fexaxaas sena vil ta saxa
mo!”
34 E nari, ri suie, “Nano,
no fo taagul lapaana vilaana
saat ti la yaan ina luxaan
nano, malaafaa no taxa la-
mon o no fexaxaas sena
fapiti nemaam?” E ri ti
votane i muta laak lana mu
lifu ina faxuvulan.

*A Rabuna Ri Piif Lana Vo-
vau Siri*

35 Na Yesus a langai o
nari, ri fo ti votan a mataa
aave e layaan nane tingine, a
fine, “Nano, no namkai sena
Natuna Mataa?”
36 E nane suie, “Ai, Mata-
lava, nane naseˈ? Xuusau
talo ne taa namkai sena.”
37 Na Yesus a xuuse, “No
fo xalume. Nane xo, i taxa
ferawai xuvul pama.”
38 Nane kuus, “Matalava,
ne namkai.” E nane tapiit
turung faasilak la ka Yesus.
39 Na Yesus a kuus, “Ne
sivimaan xe nabeˈ la xavala
xena tiisaana mu rabuna talo
nari aava ri piif ri taa kaalum
e nari aava ri xakaalum, ri
tafe piif.”
40 E saxano Ferasi aava ri
taxa waan xuvul pana, ri lan-
gaie e ri fine, “Nemaam vaxa,
maam piif?”
41 Na Yesus a xuus nari,
“Tamo mi rabuna piif, mi
taa pife vupuno. Taasaxa
mi fo kuus o mi fexaxaas
sena kaalum e voxo mi taxa
vupuno lunai.

10

*A Vilaana Sina Mataa Ina
Faxatang A Sipsip*

1 “A ferawaian aanabeˈ a
tuuna, a mataa aava pife
laak la matana vaafa xe lana
nobina ina mu sipsip taasaxa
nane fani a vaafa o laak la
xasano bina patak, nane ve a
mataa ina fenau e a saat.
2 A mataa aava laak la
matana bina, nane ve a
mataa tuuna ina faxatang a
mu sipsip.
3 A mu rabuna ina fax-
atang a nobina aapave ri taa
kas a matana vaafa xe sina. E

mu sipsip sina ri fuuna langai taraxali a lingina. Nane fuuna xel a mu sipsip sina pana isiri saxa saxa e fuuna lisan nari xe lamalei.
4 E layaan nari xapiak ri fo waan lamalei nane fuuna sangas paamuian nari. E mu sipsip sina ri usie senaso ri texaas sena lingina.
5 Taasaxa ri taa pife usi a mataa patak, piau. Ri taa sinufane senaso ri pife langai taraxali a lingina."
6 Na Yesus a xuus nari pana ferawaian paap aanabeˈ taasaxa ri pife masam sena mo aava nane vubuk fapiti nari pana.
7 E voxo na Yesus a kuus fulaa, "Ne xuus tuunei nami, nenia ve ne matana bina sina mu sipsip.
8 Nari xapiak aava ri savat paamu sega ri mu rabuna ina fenau e nari aava ri fuuna famataut a mu rabuna xena siak palou a maana mo siri, taasaxa nari mu sipsip ri pife langai nari.
9 Nenia, ne matana bina e ne yalaxau; tamo ta mataa taa laak lapaaga i taa fakaxupan e nane fexaxaas sena laak e sivi e i taa tingin a fanganan roxo.
10 A mataa ina fenau a filimaan mon xena fenau, ngaapunuk, e ngaagalas. Nenia xo, ne fo savat xena tavai a mu rabuna pana toyan e ri taa bas paaliu marasaxa pana.
11 "Nenia, ne mataa roxo ina faxatang a mu sipsip. A mataa roxo ina faxatang i taa lisan a tana xena xavang a mu sipsip naapalaan a so ta mo taa savat sina.
12 A sisiak mon pife mataa ina faxatang a sipsip o mataa tafuna sipsip e layaan a mo saat malaan sena piu vupung i taa savat, nane i taa sinuf tapin a mu sipsip. E a piu vupung aave i taa xup fepatoxan a mu sipsip e taa xet punuk a saxanofuna.
13 A sisiak aave i taa vil malaane senaso nane taxa faisok xena siak faat mon e pife muluk temasaatan a mu sipsip.
14 "Nenia xo, ne mataa roxo ina faxatang a mu sipsip; ne texaas sena mu sipsip siak e nari, ri texaas sega,
15 malaan seˈ nenia, ne texaas se Tamaang e nane texaas sega. E ne taxa lisan a toyan siak xana mu sipsip siak.
16 Ne toxan a xasano sipsip sait e ri pife waan lana tagaan aanabeˈ. Ne taa lisanmaan nari sait senaso ri taa langai a lingaak. E i taa toxan a tagaan saxa mon lapaana mataa saxa xena faxatang nari.
17 Na Tamaang a vubuxanau senaso ne taa lisan a toyan siak talo ne taa siak faˈulie.
18 Piau ta mataa i taa siak tapin a toyan siak, piau. Nenia fatak xa, ne turoxo pana. Ne toxan a gutan fexaxaas xena lisan a toyan siak e ne toxan a gutan fexaxaas xena siak faˈulie vaxa. A mo aanabeˈ na Tamaang a xuusau o ne taa vile."
19 E mui nari mu Juda ri fetok faagut sena ferawaian

sina.
20 Xaves ri kuus, “Nane
toxan a vovau saat fo vawe e
vil fangonge. Mi taxa langaie
xenaso?”
21 Saxanofuna ri kuus, “Ai,
a ferawaian aanabe' pife fer-
awaian sina mataa pana vo-
vau saat. A vovau saat vaxa
fexaxaas sena vil fatalakas a
matana mataa piif? Piau!”

A Mu Ferasi Rao Ri Soxoi Na Yesus Pana Faat

22 A Fenamo ina Kasaana
Lifu (o a Fenamo ina Malang)
a savat pe Jerusalem. A bina
xo vutung.
23 E na Yesus taxa sangas
pe la nobina lana tang lifu
lotu aava ri xalie pana ‘Ver-
aanda’ si Solomon.
24 E mu matalava Juda ri
fakaliuane e ri fine, “Maam
taa waan vungut sema fefex-
axaas a so ta yaan? Tamo
nano, no Mataa Failai no
xuus famatavas nemaam.”
25 E na Yesus a sui nari, “Ne
fo xuus nami, taasaxa mi pife
namkai sega. A maana mo
ne faisoxan nari lapaana isi
Tamaang, nari vaxa ri kuu-
san fasavatau sait.
26 Taasaxa nami xo, mi pife
namkai sega senaso mi pife
sipsip siak.
27 A mu sipsip siak ri fuuna
langai a lingaak, ne texaas
seri e ri fuuna usiau.
28 Ne tavai nari pana toyan
xe vulai e nari, ri taa pife
maat e piau ta mataa a fex-
axaas sena paxai tapin nari ti
lana maak.
29 Na Tamaang a molava
sena maana mo xapiak e a
mu rabuna nane fo tavaiau
pana, piau ta saxa a fexaxaas
sena paxai tapin nari ti la ma
Tamaang.
30 Na Tamaang e nenia
maame saxa.”
31 A mu Juda ri siak faat
fulaa xena soxoiaana pana.
32 E na Yesus a fin nari,
“Ne fo faxalit nami pana mu
fakalimaanan roxo aava fil-
imaan sina Tamaang. A so
ta fakalimaanan ve rao mi
soxoiau pana faat sena?”
33 A mu Juda ri suie, “Piau,
pife sena fakalimaanan roxo
maam taa soxoi nano pana
faat, taasaxa no ferawai
fasaat sena Piran aava taap.
E vaxa nano, no mataa mon
e no taxa xali nano xa o no
fexaxaas malaan sena Piran.
A mo aanabe' ve a fufuna
soxoiaan nano.”
34 E na Yesus a xuus nari,
“Saxa xakalayan lana mu
vuputkai simi a malaan, bo?
‘Nenia, ne fo kuus o nami, mi
mu piran’ *Yng 82:6*
35 Nane xali nari aava fer-
awaian sina Piran a savat xe
siri, pana mu piran. E mi
pife fexaxaas sena vis tapin
a ferawaian sina Piran, bo?
36 E naboxo xe sina mataa
aava Piran fo bure e fo fenge
xe la xavala, naboxo mi xu-
use o ‘No ferawai fasaat sena
Piran aava taap’ senaso ne
kuus o ‘Nenia ne Natuna Pi-
ran?’
37 Tamo ne pife vil a faisok
sina Tamataara, lavaxa muta
namkai sega.
38 Taasaxa layaan ne taxa
vil a faisok sina, naapalaan
mi bai namkai sega, namkai
sena mu faisok senaso a mu
faisok aave ri taxa faxalit
nami e fatexaas nami o na

Tamataara taxa waan xu-
lok e ne taxa taagul lapaa
Tamataara.”
39 E fulaa rao ri saxame
taasaxa nane sinuf seri.
40 Na Yesus a ulaa fulaa e fe
paaliu a Raarum Jordan xe la
bina aava na Jon tamu fasuf
a rabuna lana e fe taagul
pave.
41 E a rabuna xaves ri savat
xe sina e ri kuus, “Na Jon a
pife vil ta saxa mo ina fakali-
maanan taasaxa maana mo
xapiak aava na Jon fo kuu-
sane sena mataa aanabeˈ, ri
tuuna.”
42 E a mu rabuna xaves ti la
bina aave ri namkai sena.

11

A Maatan Si Lasarus

1 A toxan a mataa a isina
na Lasarus, i taxa giis e nane
ve ti Betani, a bina si Maria
narie tina na Marta.
2 Na Maria aave mon ve,
mo tiuan a mo musung roxo
la ka Yesus e saf fapigalipe
pana fui sina e na vasaana,
na Lasarus ve, taxa giis.
3 E ro fetinan aave re lisan
a lagasai xe si Yesus e re xu-
use, “Matalava, a fesing siim
taxa giis.”
4 Layaan na Yesus a langai
sena nane kuus, “A giisan
aanabeˈ i taa pife taxapus
lana mamaat. Taasaxa giisan
aanabeˈ fo savat xena faxalit
a gutan sina Piran e fulaa
xena vil famalang a Natuna
Piran pana.”
5 Na Yesus a vubuxan xas-
ingit na Marta e na tina e na
Lasarus.
6 Taasaxa layaan nane lan-
gai o na Lasarus taxa giis,
nane taagul suˈ la nobina aa-
pave pana yaan taragua fu-
laa,
7 e mui nane xuus a mu fe-
feng sina, “Taara taa sangas
ulaa xe Judia fulaa.”
8 E mu fefeng ri xuuse,
“Mataa ina Fepitaa, piau ta
yaan xaves feliu lunai layaan
a mu matalava Juda ri tafang
pana soxoiaan nano pana
faat e rao no ulaa xe pave
fulaa?”
9 Na Yesus a sui nari
pana ferawaian aanabeˈ, “A
ngaas fuuna waan pana awa
sangafilu saxa pana taragua
mon, bo? Layaan a mataa
taa sangas xolai la matavas
i taa pife poxo senaso nane
fexaxaas sena kaalum lana
malang ina ngaas.
10 Taasaxa, tamo ta mataa
taa sangas xolai la vung nane
taa kalaxoi senaso nane piau
ta malang xena kaalum.”
11 Nane kuus malaan e
mui a xuus nari, “A fesing
sitaara, na Lasarus, i taxa
matef maat, taasaxa nenia,
ne taa falet xe pave xena
faparayaana.”
12 Taasaxa mu fefeng ri xu-
use, “Ai Matalava, nane i taa
roxo tamo i taxa matef.”
13 Taasaxa na Yesus taxa
ferawai pana maatan sina e
ri lamon o nane taxa ferawai
pana matefan mon.
14 E na Yesus a xuus
famatavas nari, “Na Lasarus
fo maat!
15 E a mo roxo nenia, ne
pife waan pave senaso ne
vubuk xavang a namkaian
simi. Taara taa falet xe
pave.”

16 E voxo na Tomas, a xasa
isina na ‘tauna lua’, a xuus
a xasano fefeng, “Lavaxa,
taara xapiak taa falet vaxa
talo taara taa femaat xuvul
pana.”

Na Yesus A Fagut A Namkaian Si Marta

17 La yaan na Yesus a savat
pave, ri xuuse o ri fo timin
na Lasarus lana liing ina ma-
maat e a yaan talafaat fo liu
xuluna.
18 A bina Betani ve
waan faasilak se Jerusalem,
malaan sena kilomita talatul
mon.
19 E a mu rabuna Juda
xaves ri maa savat si Marta
narie Maria xena famalulum
nare sena maatan si vasaare.
20 Layaan na Marta xo, a
langai o na Yesus taxa fil-
imaan nane falet xena fes-
uaiane, taasaxa na Maria a
waan su' pave lana lifu.
21 Na Marta a xuus na
Yesus, “Memai, naak tamo
no waan nabe' na vasaak i
taa pife maat.
22 E ne texaas o monabe'
mon a Piran taa tavai nano
pana so ta mo no taa fenung
xe sina pana.”
23 Na Yesus a xuuse,
“Na vasaam i taa tamasiak
fa'ulaa.”
24 E na Marta a suie, “Ne
texaas o i taa tamasiak
fa'ulaa lana To Fa'ulaian la
Yaan Fataxapiak.”
25 Na Yesus a xuuse, “Nenia
ve ne To Fa'ulaian e ne Toyan
Tuuna. Nase' aava namkai
sega, naapalaan a maat, i taa
to.
26 E ta mataa aava i taxa
to e i taxa namkai sega, a
mataa aave i taa pife xalum
a maatan. Nano, no namkai
sena ferawaian aanabe'?”
27 E nane suie, “Aang
Memai, ne namkai o nano,
no Mataa Failai, no Natuna
Piran, nane aava i taa
savatmaan xe la xavala.”

Na Yesus A Ferawai Xuvul Pa Maria

28 Layaan nane kuus
malaan nane falet e fe xel na
tina, na Maria e a xuuse, “A
Mataa ina Fepitaa fo savat e
taxa xel nano.”
29 Layaan na Maria a lan-
gai malaan nane tamasiak
fataapus e falet xe sina.
30 Na Yesus a pife laak lana
bina lunai taasaxa nane taxa
waan xa la nobina aava na
Marta fo fesuaiane lana.
31 La yaan aave saxano
rabuna Juda ri taxa waan xu-
vul pa Maria lana lifu e ri
taxa fetaangiis xuvul pana e
ri xalum nane tamasiak fa-
taapus e falet xe lamalei. E ri
usie senaso ri lamon o i taa
paan xe la bina ina mamaat
xena taangiis pave.
32 Layaan nane savat si
Yesus nane poxo la kana e
xuuse, “Memai, naak tamo
no waan nabe' na vasaak i
taa pife maat.”
33 Na Yesus a xalum na
Maria taxa taangiis e a mu
rabuna Juda aava ri savat-
maan xuvul pana vaxa ri
taxa taangiis. E a xunus ina
nasam a mamaxusan e a vo-
vau ina piau ta luaian.
34 E a fin nari, “Mi fo timine
faa?”
E ri suie, “Matalava, fili-
maan xuvul pamaam e no
taa xalume.”
35 E na Yesus a taangiis.

36 Nari mu rabuna Juda ri
ferawai sena, “Kaalum, nane
vubuxan xasingite.”
37 Taasaxa saxanofuna
iri, ri piile, “Nane fo kas
a matana mataa piif; a
sou pife fexaxaas sena ti
votan a mataa aanabeˈ sena
maatan?”
38 Na Yesus nari, ri fe savat
la bina ina mamaat e fulaa a
xunus i Yesus a mamaxus. A
bina ina mamaat sina mataa
aave ve a liing e ri timine
lana e ri xaweie pana faat
molava.
39 E na Yesus a xuus nari,
“Pul tapin a faat aapave.”
E na Marta, a vasaana
mataa aava maat, a xukulai,
“Memai, nane fo maat e a
yaan talafaat fo liu xuluna
naboxo, i taa mafiu faagut
ve.”
40 Na Yesus fine, “Ne fo
xuus nano paamua e bo, o
tamo no taa namkai sega no
taa xalum a gutan sina Pi-
ran?”
41 E voxo ri pul tapin a faat
e na Yesus a kaalum xe laaˈui
e kuus, “Tamaang, ne kuus
faasiroxo xe siim senaso no
fo langaiau.
42 Ne texaas o no fuuna
langai vulanau, taasaxa xana
mu rabuna xaves aanabeˈ
aava ri taxa ti langai, ne kuus
malaan talo ri taa masam e
namkai o nano, no fo fen-
gau.”
43 A kuus malaan e xuku-
lai faagut, “Lasarus, savat-
maan!”
44 A mataa aava maat a
tamasiak e savat xe lamalei
pana nu mana e nu kana
pisan pana marapi e a toxan
a marapi la nona sait.
E na Yesus a xuus nari,
“Mulus tapin a marapi sena
talo i taa sangas.”

A Mu Matalava Juda Ri Lamon Pana Punuxaan Na Yesus

45 E voxo xaves sina mu
rabuna Juda aava ri fo savat
xena famalulum na Maria,
ri xalum a mo ina gutan na
Yesus fo vile e ri namkai
sena.
46 Taasaxa saxano rabuna
Juda aava ri waan pave sait
ri falet xe sina mu Ferasi e ri
fe xuus fatexaas nari pana so
ta mo na Yesus fo vile.
47 E voxo mu memai priis
e mu Ferasi ri xel faxuvul a
mu piran Israel xe lana Fax-
uvulan Lava.
E ri kuus, “A mataa aan-
abeˈ i taxa vil a mu fakali-
maanan xaves. E taara taxa
vil a so?
48 Tamo taara taa nai fe
palau sena, malaan naboxo,
naak a mu rabuna xapiak ri
taa namkai sena e voxo a mu
Rom ri taa savat xena galas a
tang lifu lotu sitaara e ri taa
siak tapin a isin sitaara e a
bina sitaara.”
49 E saxa siri, na Kaiafas
aava memai priis la mariaas
aave, a xuus nari, “A tex-
aasan simi a mo palau.
50 Mi pife lamon o a mo
roxo paaliu tamo saxa mataa
i taa maat xana mu rabuna
xapiak. A mo aanabeˈ a roxo
sena maana rabuna Israel
xapiak ri taa maat.”
51 Nane pife kuusan a
ferawaian aanabeˈ lapaana
gutan sina fatak, taasaxa
nane a memai priis la
mariaas aave e voxo nane

kuus fatuxai o na Yesus i taa
maat xana mu rabuna Israel.
52 E pife xana mu Israel
mon, i taa maat xena faxu-
vul a maana mu rafulak sina
Piran talo ri taa waan lana
pabung saxa.
53 E voxo la yaan aapave
nari mu Juda ri lamon faagut
o ri taa punuk na Yesus.
54 E nane xo pife sangas
fulaa la matavas la palou ina
mu rabuna Juda. Taasaxa, a
ta'ulan a bina aapave e falet
xe la bina Efriam, faasilak
la xobingil. E pave nane
taagul xuvul pari aava ri fu-
una usie.
55 A Yaan ina Paaliuan
sina mu Juda a faasilak e a
rabuna xaves ri laak ti la mu
bina siri xe Jerusalem paa-
muina fenamo xena vil tapin
a lalosaat siri.
56 E nari, ri taxa seng na
Yesus e ri taxa fefiai la palou
iri layaan ri taxa irimai lana
tang lifu lotu, "Ai, mi lamon
malaafaa? Naak, i taa pife sa-
vat la Fenamo aanabe', bo?"
57 Senaso a mu memai priis
e mu Ferasi ri fo fasei a mu
rabuna o tamo ta mataa a
texaas o na Yesus taxa waan
faa i taa xuus fatexaas nari
talo ri taa fe pise.

12

Na Maria A Xamak A Ka Yesus Pana Naart

1 A yaan pisaxa paamuina
fenamo na Yesus a savat pe
Betani, a bina si Lasarus
aava nane fo xel fatatoi
fa'ulie ti la mamaat.
2 Narutul aave rutul faig-
otan a fanganan xana. Na
Marta fetavai pana fanganan
e na Lasarus vaxa a saxa la
palou iri aava ri taxa nai xu-
luna ivin xuvul pana.
3 Na Maria a siak a fomi-
rak vuk pana mo musung
roxo lana, ri xalie pana naart
e a mamareiai ina molava
temasaat. E nane maa xa-
mak a ro ka Yesus pana e mui
a fapigalipe pana fui sina. A
lifu aave a las faagut paaliu
pana lasan roxo ina naart.
4 Na Judas Iskeriot, a saxa
yaamut si Yesus aava i taa pet
lisane, a kuus,
5 "Xenaso a mo musung
roxo aanabe', no pife faasot
pana? Naak a mamareiai ina
a molava sena K1,000 e mui
no taa tavai a mu valagof
pana!"
6 Nane pife kuus malaan
senaso nane lalamon
temasaat sena mu valagof,
piau. Taasaxa nane fuuna
faxatang a maana faat siri e
fuuna fenou a mo aava mu
rabuna ri tavai nari pana.
7 Taasaxa na Yesus a kuus,
"Muta riise! Naapalaan; i
taa tao a mo musung roxo
aanabe' xena fasufau la yaan
ina xaxaafaian siak.
8 A mu valagof ri taxa
waan vulai, taasaxa nenia,
ne taa pife waan vulai xuvul
pami."
9 A mu matalava Juda
xaves ri fetexaas o na Yesus
taxa waan pave e a tang
malila ri savat xena xalume.
E pife nane sang mon ri buk
xalume, ri savat xena xalum
na Lasarus sait aava na Yesus
fo fatatoi fa'ulie ti la maatan.
10 E voxo nari mu memai
priis ri fo lamon faati o ri taa
punuk na Lasarus sait,

11 senaso a mu rabuna
Juda xaves paaliu ri taxa
ta'ulan nari e ri taxa namkai
se Yesus sena mo fa'ipul aava
nane fo vile se Lasarus.

A Laaxan Si Yesus Xe Jerusalem

Mt 21:4-9; Mk 11:7-10; Lk 19:35-38

12 A yaan lamina, a tang
malila molava aava ri savat
la fenamo, ri langai o na
Yesus taxa sangasmaan xe
Jerusalem
13 e ri siak a mu paxana
nunui e xasano mo e ri fe
paan xena fasusuie. E ri taxa
lo xukulai:
"Hosaana! Fakaaxup!
Nane aava i taxa savat-
maan lapaana isina Pi-
ran i taa faamamaas!
Faamamaasan xu-
luna Piran King ti
Israel!" *Yng*
118:25
14 Na Yesus a siak a 'donki' e
nai xuluna e a savat malaan
sena xakalayan a kuus pana:
15 "Muta mataut, lak tefin ti
Saion.
Kaalum. A Piran King
siim i taxa filimaan e
nane taxa nai xuluna
natuna 'donki'." *Skr*
9:9
16 A mu fefeng sina ri pife
masam sena vilaana aan-
abe' paamua, taasaxa lam-
ina yaan na Yesus fo siak
a miridingan sina, ri lamon
fa'uli a xakalayan sina mu
Juda aava kuusan fasavat a
mo aanabe' se Yesus. E
fulaa ri lamon fa'ulie o a
mu rabuna pave, ri fo vil a
maana mo lana kuus fatuxa-
ian pa Yesus.
17 A mu rabuna aava ri
xalume layaan nane fo xel
na Lasarus ti lana liing ina
mamaat e fatatoi fa'ulie ti la
maatan, ri kuus xakaavang
sena mo aave.
18 E voxo a tang malila ri
falet soxote senaso ri fo lan-
gai sena mo fa'ipul aanabe'.
19 E mu Ferasi ri fefiaian
nari, "Xalume, taara taa vil a
so? A maana rabuna xapiak
ri taxa usie naboxo."

Na Yesus A Kuus Fatuxai Sena Maatan Sina

20 A toxan a saxano rabuna
'Griik' ri taxa waan la palou
ina tang malila aava ri savat
xena nangus a Piran la Fen-
amo aanabe'.
21 E ri savat si Filip ti Bet-
saida pe Galili e ri xuuse,
"Matalava, maam vubuk fer-
awai xuvul pa Yesus."
22 Na Filip fe xuus na En-
dru e na Endru narie Filip re
fe xuus na Yesus.
23 Nane sui narie, "A yaan
fo savat naboxo, a Natuna
Mataa i taa siak a isin lava.
24 Ne xuus tuunei nami,
a kam ina 'wiit' i taa pife
xaves tamo i taa pife poxo xe
lana xavala e maat. Taasaxa
layaan i taa du lana xavala
i taa boak e fuaa pana kam
xaves.
25 Ta mataa aava vubuxan
temasaatan a toyan sina, i
taa pife siak a toyan tuuna;
ta mataa aava baian a toyan
sina xuluna xavala aanabe', i
taa siak a toyan tuuna aava i
taa waan xe vulai.
26 Tamo ta mataa rao i
sisiak siak, nane i taa usi
tuuneiau e a so ta bina ne
taxa waan lana, a sisiak aave
sait i taa waan lana. Layaan
a mataa taa sisiak siak, na
Tamaang taa suaiane.

27 “Taasaxa naboxo a
xunus iga a pife luai, ne taa
kuus malaafaa: Tamaang,
fakaxupau sena yaan aan-
abeˈ? Piau! A yaan aanabeˈ
mon ve a fufuna savatan
siak.
28 Tamaang, siak fati a
isaam!”

E a ling a savat ti laaˈui
la xunavata e a kuus, “Ne fo
siak fati a isaak paamua e ne
taa siak fati fulane.”

29 A rabuna xaves lana
malila aava ri taxa tigina
pave ri langai a ling aave e
ri kuus o a tang vabarak fo
tuung. Saxanofuna ri kuus,
“Piau, saxa angelo fo ferawai
xuvul pana.”

30 Na Yesus a xuus nari, “A
ling aanabeˈ pife ferawaian
xanak taasaxa a ferawaian
xami.
31 A mu rabuna xapiak ti la
xavala ri taxa tigina lapaana
tiisan e matalava ti la xavala
aanabeˈ i taa xup tapinan.

32 E la yaan ri taa yaasau ti
lapia xe laaˈui, ne taa yuuf a
maana rabuna xe siak.”
33 Nane kuus malaan xena
faxalit nari pana so ta buk
maatan nane taa siaxe.

34 A rabuna lana malila
ri fine, “Lana mu vuputkai
a xuus nemaam o a Mataa
Failai i taa waan xe vulai.
Malaafaa no taxa kuus o a
Natuna Mataa ri taa yaase?
A Natuna Mataa aave ve
naseˈ?”

35 Na Yesus a sui nari, “A
malang i taa waan la palou
imi famodak lunai mon. E
layaan mi taxa toxan luna-
ian a malang, sangas saa
lana talo suk i taa pife xasliu
nami. Nane aava sangas xo-
lai la suk pife texaas o i taxa
paan xe faa.
36 Layaan mi toxan luna-
ian a malang, namkai sena
malang aave talo mi tafe sa-
vat mu rafulak sina malang.”
Layaan na Yesus fo ferawai
malaan nane taˈulan nari e
fe fufunai seri.

A Mu Matalava Juda Ri Bai Namkai Se Yesus

37 Nane fo vil a maana
fakalimaanan xaves la
matari taasaxa ri pife
namkai sena,
38 e voxo a ferawaian sina
mataa ina kuus fatuxai, na
Aisaia, a savat tuuna. A kuus
malaan:

“Piran, naseˈ fo
namkai sena laga-
sai sitaare?
E naseˈ fo masam o a
gutan sina Piran ve fo
savat xo?” *Ais 53:1*

39 Ri pife fexaxaas sena
namkai senaso na Aisaia a
kuus fulaa:

40 “Nane fo fapiif a
matari e fatavanat a
lamonan siri.
A vil malaane talo ri
taa pife kaalum faroxo
pana matari e ri taa
pife lamon faroxo la
xunus iri.
Tamo ri taa kaalum
faroxo e lamon
faroxo
ri tamaa taˈulan a vi-
laana saat siri e ne taa
vil faroxoi nari.” *Ais 6:10*

41 Na Aisaia a kuus malaan
senaso nane fo xalum a
malangan si Yesus e nane
taxa ferawai sena.
42 Lavaxa, a rabuna xaves
e saxanu matalava sina mu

Juda sait, ri fo namkai se
Yesus taasaxa ri pife kuusane
la matavas senaso ri matau-
tan a mu Ferasi ulaa ri tamaa
ti votan nari, ri muta laak
lana mu lifu ina faxuvulan.
43 A rabuna aave, ri lamon
o a kuus faatulaian sina mu
rabuna a pelalava sena kuus
faatulaian sina Piran.
44 Na Yesus a xukulai
faagut, “Nane aava namkai
sega i taa pife namkai sega
sang mon, piau. Nane i taxa
namkai vaxa sena Saxa aava
fengau.
45 Layaan mi taxa
xalumau, mi fo xalum sait
nane aava fengau.
46 Nenia, ne malang e
ne fo savatmaan xe nabeˈ
la xavala talo mataa aava
namkai sega i taa pife waan
la suk.
47 “Tamo a mataa i taa lan-
gai a ferawaian siak taasaxa
a bai usie, lavaxa ne taa pife
tiise senaso ne pife savat-
maan xena tiis a mu rabuna
la xavala, ne filimaan xena
fakaxup nari.
48 Naseˈ i taxa tisuiau e
taxa lamavaang sena mu fer-
awaian siak, nane toxan a
mo ina tiisaana. A mo aan-
abeˈ ve a lagasai ne fo kuu-
sane, a lagasai siak i taa tiis
a mu rabuna malaan la Yaan
Fataxapiak.
49 Muta lamon o nenia, ne
taxa ferawai lapaana gutan
siak fatak, piau. Taasaxa
nane aava fo fengau, na
Tamataara fatak, a fasei
faagutanau pana so ta
maana mo ne taa ferawai
pana.
50 Ne texaas o a fefasaian
sina i taa fasavat a toyan
vulai. Nenia, ne kuus fa-
tak pana ferawaian aava na
Tamataara fo xuusau pana.”

13

Na Yesus A Xamak A Kana Mu Fefeng Sina

1 A yaan ina Fenamo ina
Paaliuan xo, a faasilak. E
na Yesus a texaas o a yaan
ina taˈulan a xavala xena
ulaa xe si Tamana fo faasi-
lak. Nane vubuxan xas-
ingit a mu rabuna sina la
xavala e naboxo i taa fax-
alit nari pana vubuxanan
molava paaliu sina.
2-3 Na Yesus a texaas o na
Tamana fo tavai nane fatak
pana maana mo xapiak e
vaxa nane fo filimaan ti pave
sina Piran e i taa ulaa fulaa
xe sina. Na Setan xo, fo
lamon faati o na Judas, a lak
si Saimon Iskeriot, i taa pet
lisan na Yesus.
4 Xe la vung xo, la fena fan-
ganan, na Yesus a tamasiak e
mulus a saxanu marapi sina
e siak a marapi ina sasak e fai
yowange pana.
5 E mui a tiuan a raarum
lana ‘dis’ e xamak a kana
mu fefeng sina e saf fapigalip
nari pana marapi aava nane
fo fai yowang nane xa pana.
6 Nane filimaan xe si Sai-
mon Pita e na Pita fine,
“Memai, rao no xamak a
kaak?”
7 Na Yesus a suie, “A mo
ne taxa vile naboxo mi pife
texaas sena, taasaxa muibak
mi taa masam faroxo sena.”
8 Na Pita xuuse, “No muta
xamak a kaak!”
Na Yesus a sui fulane,
“Tamo ne taa pife xamak

nano, no taa piau ta nobina
lana faisok siak.”
9 E na Saimon Pita xuuse,
“Ai Memai, muta xamak a ro
kaak mon, xamak a ro maak
e putok sait.”
10 Na Yesus a xuuse, “Nane
aava fo suf, i taa pife suf fu-
laa senaso a tana pife vusiit,
taasaxa i taa xamak tapin a
vusiit ti la kana mon; e nami,
mi fo roxo, taasaxa, a saxa
piau.”
11 Senaso nane fo texaas
sese' i taa pet lisane. E voxo
nane kuus malaan o a saxa a
vusiit lunai.
12 Layaan nane xamak
xapin a mu kari, nane falak
fa'uli a marapi sina e fe nai
la vepen sina xuluna ivin.
E nane fin nari, “Mi masam
sena mo ne fo vile semi?
13 Mi fuuna xaliau pana
‘Mataa ina Fepitaa’ e ‘Memai’
e mi kuus tuuna senaso ne-
nia, ne Mataa ina Fepitaa e
ne Memai simi.
14 Taasaxa layaan nenia
aava Mataa ina Fepitaa e
Memai simi, ne taa xamak a
mu kami lavaxa, nami sait
mi taa fexamaxan a mu kami
xa.
15 Ne fo tavai nami pana
saxa vilaana talo mi taa usie.
A roxo nami xapiak mi taa
usi a mu vilaana siak.
16 Ne kuus tuuna, a yaasok
pife lava sena mataa tafuna e
a fefeng pife lava sena mataa
aava fo fenge.
17 Tamo mi masam sena fu-
funa mo aanabe' mi taa faa-
mamaas layaan mi taa vile.

Na Yesus A Kuus Fatuxai Pana Saxa I Taa Pet Lisane

18 “Ne pife ferawai semi
xapiak, ne texaas seri aava
ne fo xel nari. Taasaxa Fer-
awaian sina Piran aanabe' i
taa savat tuuna: ‘Nane aava
fo fangan xuvul paga, nane
ve fo paas fasiviau.’ *Yng 41:9*
19 “Ne taxa xuus nami
pana mo aanabe' paamuina
yaan i taa savat talo mi taa
masam o nenia ve ne saxa
aava i taa savat.
20 Tuuna paaliu ne xuus
nami, ta mataa aava i
taa suaian a mataa aava
ne fenge, nane ve taxa
suaianau. E ta mataa aava i
taxa suaianau, i taxa suaian
vaxa a Saxa aava fo fengau.”
21 Layaan na Yesus a kuus
malaan a xunus ina a nasam
a mamaxusan e nane kuus,
“Ne kuus tuuna paaliu, a
saxa simi i taa pet lisanau.”
22 A mu fefeng sina ri taxa
fexalumai senaso ri vungut o
nane taxa ferawai pase'.
23 E saxa yaamut sina,
a saxa aava na Yesus a
vubuxan marasaxaine, taxa
nai la xasing i Yesus.
24 E na Saimon Pita a
kaaluf xe sina o i taa fin na
Yesus o nane taxa ferawai
pase'.
25 Nane fakaiak fulaa saa
xe la ta Yesus e fine, “Memai,
no taxa ferawai pase'?”
26 Na Yesus a suie, “A bret
aanabe' ne taa sugup fadaxe
lana nim aanabe' e ne taa
tavaie pana.” Na Yesus a
sugup famodak a xavil ina
bret lana nim e tavai na Ju-
das, a lak si Simon Iskeriot,
pana.
27 Layaan a ngane na Setan
a vawe.

Na Yesus a xuuse, “Vil fatapusan a so ta mo no taa vile.”
28 E nari xapiak aava ri taxa nai pave ri vungut sena so ta mo nane fo ferawai xe sina pana.
29 Saxanufuna ri ilisai o naak na Yesus fo xuuse, “Fe maraan a mo talo taara taa faigotan a fenamo.” E xasanofuna ri lamon o naak a xuuse o i taa tavai a mu valagof pana saxano mo senaso na Judas fuuna faxatang a maana fafanaian siri.
30 Lamina siaxaana xavil ina bret nane tamasiak e falet. E a bina xo fo suk.

Na Yesus A Kuus Fatuxai Sena Faaxolusan Si Pita
Mt 26:33-35; Mk 14:29-31; Lk 22:33-34

31 La yaan na Judas fo falet xo, na Yesus a kuus, “Naboxo a Natuna Mataa i taa siak a isin lava sina e xuvul pana, a Piran sait i taa siak a isin molava.
32 Lavaxa, layaan a Piran i taa siak a isin lava se Natuna, a Piran i taa vil falavai a isina lana nobina ina waanan sina e i taa vile monabeˈ mon.
33 “Mu rafulak, ne taa waan xuvul pami pana lou modak mon. Mi taa sengau taasaxa malaan seˈ ne fo xuus a mu matalava Juda, ‘Ne taa falet xe la saxa bina e nami, mi pife fexaxaas sena falet xe lana.’ E nami vaxa ne xuus nami o mi pife fexaxaas sena falet xe lana sait.
34 “Ne taa tavai nami pana vuputkai faˈui malaan: ‘Fevubuxan xasingit nami xa.’ Mi taa fevubuxan xasingit nami xa malaan seˈ ne vubuxan xasingit nami.
35 A fevubuxaian xasingitan simi i taa faxalit a xasano rabuna o nami, mi mu fefeng siak.”
36 Na Saimon Pita a fine, “Memai, no taa falet xe faa?”
Na Yesus a suie, “A bina ne taa falet xe lana naboxo mi pife fexaxaas sena usiau xe lana, taasaxa muibak mi taa usiau.”
37 Na Pita a xuuse, “Memai, xenaso ne pife fexaxaas sena usi nano xe lana naboxo? Ne taa solisan a taak xena xavang nano.”
38 Na Yesus a suie, “No kuus tuuna o no taa solisan a taam xena xavangau? Tuuna paaliu a pura taa pife taliskukuk lunai e no taa kuus faatalatul o no pife texaas sega.

14

Na Yesus A Fagut A Mu Yaamut Sina

1 “Muta fanasam a mamaxusan la xunus imi. Mi namkai sena Piran e mi taa namkai sega sait.
2 La bina sina Tamaang a toxan a lifu xaves. Tamo pife tuuna, ne taa pife xuus nami o ne taxa falet xe pave xena faigotan a nobina xami, bo?
3 Ne taa falet xena faigotan a nobina xami e ne taa ulaamaan xena xel nami talo mi taa fe taagul xuvul paga.
4 Mi texaas sena salan xe la bina aava ne taa falet xe lana.”

Na Yesus Ve A Salan Xe Sina Piran

5 Na Tomas a fine, “Memai, maam pife texaas sena so ta bina no taa falet xe lana,

malaafaa maam taa texaas
sena salan aave?”
6 Na Yesus a suie, “Nenia
ve, ne Salan, ne Tuunayan,
e ne Toyan. Piau ta saxa
mataa taa savat sina Piran
lana xasa salan patak, nenia
sang mon ne Salan.
7 Tamo no texaas sega no
taxa texaas se Tamaang sait.
Monabeˈ mon mi texaas sena
e mi fo xalume.”
8 Na Filip a xuuse,
“Memai, faxalit nemaam pa
Tamataara e mo aave i taa
fexaxaas semaam.”
9 Na Yesus a suie, “Ne
fo waan xuvul pami pana
yaan xaves paaliu Filip e mi
pife taraxaliau lunai? Nane
aava fo xalumau fo xalum
na Tamataara. Xenaso no
taxa finau, ‘Faxalit nemaam
pa Tamataara?’
10 A sou, mi pife namkai o
nenia, ne taxa waan xuvul pa
Tamataara e na Tamataara
taxa waan xuvul paga? A fer-
awaian aava ne xuus nami
pana ne pife kuusane la-
paana gutan siak, piau. Na
Tamataara aava taagul xuvul
paga a vile, nane fatak taxa
vil a faisok sina.
11 Namkai sena ferawaian
siak o ne taxa waan xuvul pa
Tamataara e na Tamataara
taxa waan xuvul paga; tamo
piau, namkai sena maana
faisok faˈipul ne taxa vile.
12 A tuuna paaliu ne
xuus nami, nane aava taxa
namkai sega, nane vaxa a
fexaxaas sena vil a mu faisok
faˈipul aava nenia, ne taxa
vile. E vaxa naak i taa vil
a mo faˈipul molava seri
senaso ne taxa falet xe si
Tamataara.
13 E a so ta mo mi taa fe-
nung pana lapaana isaak, ne
taa vile talo a Natuna i taa
siak fati a isina Tamataara.
14 Aang! A so ta mo mi taa
nungau pana lapaana isaak,
ne taa vile.

Na Yesus A Kuus Fanai Pana Vovau Xaradak

15 “Tamo mi vubuxan xas-
ingitau mi taa usi fatak a
vuputkai siak
16 e nenia ve ne taa nung
na Tamataara e nane i taa
tavai nami pana xasafuna fu-
laa ina xakaavangan aava i
taa waan xuvul pami vulai,
vulai.
17 Nane ve a Vovau ina Tu-
unayan aava nari mu rabuna
ti la xavala ri pife fexax-
aas sena siaxe senaso ri pife
xalume e ri pife texaas sena.
Nami, mi texaas sena senaso
nane taxa waan xuvul pami
e i taa waan la xunus imi.
18 Ne taa pife taˈulan nami
xena waan nakmaal, piau.
Ne taa savat xe simi.
19 Famodak fulaa mon e
a rabuna ti la xavala ri taa
pife xalumau fulaa, taasaxa
nami, mi taa xalumau. Ne-
nia, ne taxa to vulai e voxo
nami sait mi taa to vulai.
20 La yaan aapave mi taa
texaas tuuna o nenia, ne
taagul lana Tamaang e fu-
laa mi taa texaas o mi waan
xuvul paga e ne taxa waan
xuvul pami.
21 Nane aava masam sena
mu vuputkai siak e taxa usi
nari, nane ve i taxa vubuxan
xasingitau e nane aava
vubuxanau, na Tamaang i
taa vubuxane e nenia sait
ne taa vubuxane e ne taa

savat sina xena faxalite pana
maana mo siak.”
22 Na Judas (pife na Iskeriot
taasaxa xasa Judas) a xuuse,
“Memai, malaafaa no taa
faxalit nemaam pana maana
mo siim e no taa pife faxalit
a maana rabuna la xavala
pana?”
23 Na Yesus a suie, “Tamo
ta mataa i taxa vubuxan xas-
ingitau i taa usi a ferawa-
ian siak e na Tamaang i taa
vubuxane. E nemaame taa
savat xe sina e taa taagul la
xunus ina.
24 Nane aava pife vubux-
anau i taa pife usi a fer-
awaian siak; a ferawaian
aanabeˈ aava mi fo langaie,
pife ferawaian siak mon,
piau, taasaxa ferawaian si
Tamaang aava fo fengau.
25 “Naboxo ne taxa waan
xuvul pami lunai e ne taxa
xuus nami pana maana mo
aanabeˈ
26 taasaxa Saxa ina xakaa-
vangan, a Vovau Xaradak
aava na Tamataara taa fenge
lapaana isaak, nane ve i taa
fapiti nami pana maana mo
xapiak e i taa falamon faˈuli
nami pana maana ferawaian
aava ne fo xuus nami pana.
27 A tatavai siak xena
taˈulanaan nami a malaan:
ne tavai nami pana luaian.
Pife malaan sena luaian ti
la xavala, piau, taasaxa ne
tavai nami pana luaian siak.
Muta mimilisaat la xunus
imi e muta mataut!
28 “Mi fo langaiau layaan
ne xuus nami, ‘Ne taa taˈulan
nami taasaxa ne taa savat
faˈulaa xe simi.’ Tamo mi
vubuxan xasingitau naak mi
taa faamamaas paaliu o ne
taxa falet xe si Tamataara
senaso na Tamataara a lava
sega.
29 Monabeˈ mon paamuina
savatan siri, ne fo xuus nami
pana maana mo aanabeˈ e
voxo layaan ri savat mi taa
namkai.
30 Naboxo ne pife fexaxaas
sena ferawai temasaat xuvul
pami senaso a piran ti
la xavala i taxa filimaan.
Taasaxa piau ta mo la toyan
siak nane fexaxaas sena
yotau pana.
31 A maana vilaana aava ri
taa savat naboxo ri taa fax-
alit a maana rabuna xapiak
o nenia, ne vubuxan xas-
ingit na Tamataara e vaxa
a maana vilaana ne taxa
vile, na Tamataara fo faseiau
pana.
“Tamasiak, taara taa
taˈulan a bina aanabeˈ.”

15

A Ferawaian Paap Ina Yeis Wain

1 “Nenia, ne yeis ina wain
tuuna e na Tamaang ve, a
mataa ina faxatang a yeis ina
wain.
2 I taa tilip tapin a maana
raxan iga aava ri pife fuaa e
nane taa sapit gon faroxoi a
maana raxan iga aava ri fuaa
talo ri taa fuaa faagut.
3 Nami, ne fo faisoxan
faroxoi nami xo pana fer-
awaian aava ne xuus nami
pana.
4 Taagul xuvul paga,
malaan seˈ ne taxa taagul
xuvul pami. Tamo raxan pife
boak faxuvul xuluna wai ina,
a pife fexaxaas sena fuaa,

bo? E nami vaxa, tamo mi
pife taagul xuvul paga, mi
taa pife fuaa sait.

5 “Nenia, ne funa yeis e
nami, mi mu raxan ina.
Nane aava taagul xuvul
paga, lavaxa nenia, ne taxa
taagul xuvul pana e i taa fuaa
faagut. Tamo mi waan patak
sega a faisok simi i taa mo
palau.

6 Nase' ta mataa pife taagul
xuvul paga ri taa tapin fa-
palauane malaan sena raxan
ina wai aava mu rabuna ri
tapine talo i tafe maiyang.
Mui ri faxuvul a mu raxan
naang e ri timin nari lana
fata xena faramaana.

7 Tamo mi taagul xuvul
paga e a ferawaian siak i
taxa waan la xunus imi, mi
taa fenung pana so ta mo mi
vubuxane e a mo aave mi taa
siaxe.

8 A isi Tamaang a siak
fatian layaan mi taxa fuaa
faagut e layaan mi waan mu
fefeng tuuna siak.

9 “Na Tamataara taxa
vubuxan xasingitau e
malaan, nenia xo, ne taxa
vubuxan xasingit nami.
Taagul lapaana vubuxanan
siak.

10 A malaanabe': ne fo usi
fatak a vuputkai si Tamaang
e voxo ne taagul lapaana
vubuxanan sina; tamo mi
taxa usi fatak a vuputkai
siak mi taxa taagul lapaana
vubuxanan siak.

11 Ne fo xuus nami pana
ferawaian aanabe' talo a faa-
mamaasan siak i taa waan la
xunus imi e mi taa bas paaliu
pana faamamaasan.

12 E a vuputkai siak a
malaan: Mi taa vubuxan xas-
ingit nami xa malaan sena
vubuxanan siak xami.

13 A vubuxan xasingitan
molava paaliu sina mataa a
malaan: nane i taa kuus tur-
oxo sena maatan sina xana
mu fesing sina.

14 E nami, mi mu fesing
siak layaan mi taxa usi fatak
a mu vuputkai siak.

15 Ne taa pife xali nami
pana fefeng o sisiak siak fu-
laa, piau. Senaso a mu fe-
feng ri pife texaas sena so ta
mo a mataa tafuri taxa vile.
Taasaxa ne fo fa'isin nami
pana ‘fesing siak’ senaso ne
fo xuus fatexaas nami pana
maana mo xapiak aava na
Tamaang a xuusau pana.

16 Nami, mi pife siak fatiau,
piau. Ne fo siak fati nami e
fo bur nami o mi taa falet e
malaan sena mu wai roxo mi
taa fuaa faroxo. Mi taa fuaa
pana xalana aava i taa waan
vulai, e voxo a so ta mo mi
taa nung na Tamataara pana
lapaana isaak, i taa tavai
nami pana.

17 Nabe' ve a vuputkai siak:
‘Mi taa fevubuxan xasingitan
nami xa.’

A Rabuna Ti La Xavala Ri Taa Baian A Mu Rabuna Si Yesus

18 “Tamo a mu rabuna
ti la xavala ri taa baian
nami, muta ipul, senaso ri
fo baianau paamuin ri baian
nami.

19 A tuuna a mu rabuna
ti la xavala ri taa baian
nami senaso mi pife malaan
seri. Tamo mi saxa siri ri
taa vubuxan nami senaso mi
malaan seri. Taasaxa ne fo

xel nami ti la palou iri xe
lana pabung siak.
20 Lamon fa'uli a ferawa-
ian siak xami, ‘A sisiak a
pife lava sena mataa tafuna.’
Saxanofuna aava ri vil pen-
ganau, ri taa vil pengan nami
sait e saxanofuna aava ri lan-
gai a ferawaian siak, ri taa
langai a ferawaian simi sait.
21 Taasaxa ri taa vil a
maana mo aanabe' xe simi
sena isaak. Senaso ri pife
texaas sena Saxa aava fen-
gau.
22 Tamo nenia, ne taa pife
savat xena fasei nari, ri taa
pife texaas o ri toxan a
lalosaat la tari. Taasaxa
naboxo ri fo texaas e voxo ri
pife fexaxaas sena kuus vof a
saatan siri.
23 Nane aava baian
faagutanau, nane taxa baian
faagutan na Tamaang sait.
24 Tamo ne taa pife vil a
maana mo fa'ipul aava piau
ta mataa fulaa fexaxaas sena
vile, ri taa pife texaas o ri
toxan a lalosaat. Taasaxa ri
fo xalum a maana mo fa'ipul
siak e ri baian faagutan ne-
maame Tamaang.
25 E voxo a xakalayan lana
Vuputkai siri a savat tuuna
paaliu: ‘Ri baian faagutanau
e ri piau ta fufuna xena vil
malaane.’ *Yng 69:4*
26 “A toxan a Saxa ina
xakaavangan, a Vovau
ina Tuunayan aava na
Tamataara taxa fenge. E la
yaan ne taa fengmaane xe
simi ti pave sina Tamataara,
i taa kuusan fasavatau.
27 Nami vaxa, mi mu
rabuna xena ferawai xakaa-
vang sega senaso mi fo waan
xuvul paga ti la tangpat.

16

A Faisok Sina Vovau Xaradak

1 “Ne fo xuus nami pana
maana mo aanabe' talo mi
taa pife milung.
2 A rabuna ri taa ti votan
nami sena mu lifu ina faxu-
vulan. Tuuna paaliu a yaan
i taa savat layaan ta mataa
aava i taa punuk nami i
taa lamon o nane taxa vil a
faisok fatak ina lotu sina.
3 Ri taa vil malaane senaso
ri pife texaas se Tamataara e
ri pife texaas sega.
4 Taasaxa ne fo xuus nami
pana maana mo aanabe' talo
layaan ri taa savat tuuna mi
taa lamon fa'ulaa o ne fo
xuus fatexaas nami pari. A
saxano mo aanabe' ne pife
xuus nami pana la tangpat
layaan ne waan xuvul pami
paamua.
5 “Taasaxa naboxo ne taa
falet xe sina aava fo fengau
e piau ta saxa simi a finau o
‘No taxa falet xe faa?’
6 Naboxo a xunus imi a bas
pana mimilisaatan senaso ne
fo xuus fatexaas nami pana
maana mo aanabe'.
7 Taasaxa ne xuus tuunei
nami o a mo roxo taa savat
sena faletan siak. Tamo ne
pife falet a Saxa ina xakaa-
vangan i taa pife filimaan
taasaxa layaan ne falet ne
taa fenge xe simi.
8 E layaan i taa savat i
taa faxalit a mu rabuna ti
la xavala pana malasuf ina
faasaalan, a malasuf ina mu
vilaana fatak e a malasuf ina
vilaana ina tiisan e voxo mu

rabuna ri taa masam sena
saatan siri.
9 Nane i taa famasam nari
o layaan ri pife namkai sega
ri taxa faasaal.
10 E pana ulaian siak xe
si Tamaang talo mi taa pife
xalumau fulaa, i taa faxalit
nari o a mu vilaana siak ri
fatak paaliu.
11 E fulaa i taa faxalit nari o
a yaan ina tiisan fo savat xo,
senaso a saxa aava piran ti
la xavala aanabe', taxa waan
lapaana tiisan.

12 "Ne toxan a mo xaves
fulaa ne buk xuus nami pana
taasaxa mi pife fexaxaas
sena langaie naboxo.
13 Taasaxa layaan a Vovau
ina Tuunayan i taa savat-
maan i taa faxalit nami pana
maana mo xapiak aava ri tu-
una sega. Nane i taa pife
ferawai lapaana gutan sina
sang mon taasaxa maana mo
nane langaie i taa xuus nami
pana e i taa xuus fatexaas
nami pana mu vilaana aava
ri pife savat lunai.
14 I taa siak fati a isaak
senaso a maana mo aava i
taa xuus fatexaas nami pana
ve, ri maana mo sega.
15 A maana mo xapiak na
Tamataara a toxane ri mo
siak sait e voxo ne fo xuus
nami o a maana mo a Saxa
ina xakaavangan taa xuus
fatexaas nami pana ve, ri
maana mo sega.

16 "Famodak mon e mi taa
pife xalumau. E famodak
fulaa mi taa xalum fulanau."

A Kanamsaatan Siri I Taa Taxapus

17 Saxanu fefeng sina ri fe-
fiai, "A so ta malasuf ina fer-
awaian sina 'Famodak mon
e mi taa pife xalumau e
famodak fulaa mi taa xalum
fulanau?' E a so ta malasuf
ina 'Senaso ne taxa falet xe si
Tamaang?"
18 E voxo ri taxa fexuus, "A
so ta malasuf ina ferawaian
sina aave: 'Famodak mon?'
Taara pife texaas sena so ta
mo nane taxa ferawai pana."

19 Na Yesus a texaas o ri
buk fine pana e a xuus nari,
"A so ta mo mi taxa fefiaiane
la palou imi? Sena ferawaian
siak: 'Famodak mon e mi
taa pife xalumau e famodak
fulaa mi taa xalum fulanau?'
20 Ne xuus tuunei nami,
mi taa mamaaluk e mi
taa taangiis taasaxa a mu
rabuna ti la xavala ri taa
faamamaas; mi taa nasam
a mamaxusan la xunus imi
taasaxa mamaxusan simi
taa fasavat a faamamaasan
molava.
21 Layaan a tefin rao i lu-
luk, nane toxan a maasaxan
faagut senaso a yaan sina
fo savat, taasaxa lamina lu-
luuxan, nane faamamaas o
a mataa fa'ui fo savat la
xavala e voxo a maluf tapin
a maasaxan sina.
22 Naboxo mi toxan a
mamaxusan, taasaxa ne taa
xalum nami fulaa e a xunus
imi taa faamamaas e piau ta
mataa a fexaxaas sena siak
tapin a faamamaasan semi.
23 La yaan aapave mi taa
bai finau pana saxano fia-
ian. Ne xuus tuunei nami
layaan mi taa fenung xe si
Tamataara pana saxa mo la-
paana isaak, i taa tavai nami
pana mo aave.

24 Paamua fefexaxaas
tanin mi pife fenung pana
saxa mo lapaana isaak,
taasaxa naboxo mi fenung
saa e mi taa siaxe talo
mi taa bas paaliu pana
faamamaasan.
25 “Ne fo xuus nami pana
maana mo aanabeˈ lana fer-
awaian paap. Taasaxa a
yaan i taa savat layaan ne taa
pife ferawai xe simi pana fer-
awaian paap fulaa taasaxa
ne taa xuus fatexaas nami se
Tamataara pana ferawaian
fatak.
26 La yaan aapave mi taa
fenung lapaana isaak e ne
pife kuus o ne taa fenung xe
si Tamataara xami, piau.
27 Na Tamataara fatak i
taxa vubuxan xasingit nami
senaso mi taxa vubuxan xas-
ingitau e mi namkai o nenia,
ne fo filimaan ti pave sina
Piran.
28 Ne filimaan ti pave si
Tamataara e ne maa savat
la xavala e naboxo ne taa
taˈulan a xavala e ne taa ulaa
xe si Tamataara fulaa.”
29 Nari mu fefeng sina ri
kuus, “Aang, naboxo no taxa
ferawai fatak e no pife fer-
awai paap.
30 Naboxo maam texaas o
no masam sena maana mo
xapiak e no fo texaas vaxa
sena mu fiaian paamuin ta
mataa i taa fiai pana; pana
vilaana aanabeˈ siim maam
namkai o nano, no savat ti
pave sina Piran.”
31 Na Yesus a sui nari, “Tu-
una, mi namkai sega?
32 Faxatang! A yaan i
taa savat, naak naboxo taxa
waan, e ri taa xup tapin
nami e nami saxa saxa mi
taa sinuf xe la lifu simi e mi
taa taˈulanau e ne taa waan
nakmaal. Taasaxa ne taa
pife waan pasaxa senaso na
Tamataara i taxa waan xuvul
paga.
33 “Ne fo xuus nami pana
maana mo aanabeˈ talo la-
paana isaak a xunus imi taa
luai. La palou ina mu rabuna
ti la xavala mi taa toxan
a matafanan taasaxa muta
mataut, ne fo xasliu a maana
vilaana ti la xavala.”

17

Na Yesus Taxa Fenung

— Pana Xa

1 Na Yesus a ferawai
xapiak pana mo aanabeˈ e
mui nane kaalum xe laaˈui la
xunavata e kuus, “Tamaang,
a yaan fo savat xo; siak fati a
isi Natum talo na Natum taa
siak fati a isaam.
2 No fo tavaie pana gutan
e ngavuk ina paamuian a
maana rabuna xapiak ti la
xavala e i taa tavai nari aava
no fo siak fati nari, pana
toyan vulai.
3 E a toyan vulai aanabeˈ ve
a malaan: ri taa texaas sema,
o nano sang mon no Piran
tuuna e sena saxa vaxa aava
no fo fenge, na Yesus Krais
sait.
4 Ne fo siak fati a isaam
nabeˈ la xavala senaso ne fo
fataxapin a faisok aava no fo
tavaiau pana.
5 Naboxo Tamaang, tava-
iau fulaa pana malangan
aava taare fo toxane paa-
muina tangpat ina xavala.

— Pana Mu Yaamut

6 “Ne fo vil fasavat a isaam
xe sina mu rabuna aava no

fo tavaiau pari nabeˈ la palou
ina mu rabuna ti la xavala.
Nari, ri mu rabuna siim e
no fo tavaiau pari e ri fo usi
fatak a ferawaian siim.
7 Naboxo ri texaas tuuna o
nano, no fufuna maana mo
xapiak aava no fo tavaiau
pana,
8 senaso ne fo xuus nari
pana maana ferawaian aava
no xuusau pana. E ri fo lan-
gai a mu ferawaian aanabeˈ
e naboxo ri masam tuuna o
nenia, ne savatmaan ti pave
siim e ri namkai o no fo fen-
gau.
9 Ne taxa fenung pari aan-
abeˈ; ne pife fenung pari mu
rabuna ti la xavala taasaxa
ne taxa fenung pari aava no
fo tavaiau pari senaso nari, ri
mu rabuna siim.
10 A maana mo xapiak
aava ri mo siak, ri mo siim
sait e a maana mo siim, ri
mo siak. E nari, ri fo tavaiau
pana isin lava.
11 Naboxo ne taa pife waan
fulaa la xavala, taasaxa nari,
ri waan nabeˈ la xavala e ne
taxa falet xe siim. Tama-
maam Taap, faxatang nari
lapaana gutan ina isaam, a
isin aava no fo burau pana,
talo nari, ri taa saxa malaan
sena waanan sitaare.
12 Layaan ne waan xuvul
pari ne tagan faroxoi nari
pana gutan ina isaam aava
no tavaiau pana. Ne tagan
faagutan nari aanabeˈ e ri
pife tapigis fepatok, taasaxa
saxa xo tapigis seri, nane
aava no fo lamon sena o i taa
milung e i taa kawaasanan
talo a xakalayan sena i taa
savat tuuna.
13 “Naboxo ne taxa falet
xe siim e ne taxa kuus pana
ferawaian aanabeˈ talo nari,
ri taa masam tuunei a faama-
maasan siak e ri taa faama-
maas sait.
14 Ne xuus nari pana fer-
awaian siim e mu rabuna ti
la xavala ri baian nari senaso
naboxo nari aanabeˈ ri pife
mo ti la xavala malaan sega
vaxa, ne pife ti la xavala.
15 Ne pife fenung talo no
taa siak tapin nari ti la palou
ina mu rabuna ti la xavala,
piau. Taasaxa ne fenung xe
siim o no taa faxatang nari e
no taa kuus votan nari xas-
ena saxa aava saat paaliu.
16 Nari, ri pife ti la xavala
malaan sega vaxa ne pife ti la
xavala.
17 Bur nari lapaana tuu-
nayan. A tuunayan aave ve
a ferawaian siim.
18 Nenia, ne taxa feng nari
xe la palou ina mu rabuna
ti la xavala malaan seˈ no fo
fengau xe la palou ina mu
rabuna ti la xavala.
19 E nenia, ne waan fatak
lapaana tuunayan talo nari
vaxa ri taa waan fatak sait
lapaana tuunayan.

— Pana Maana Mu Rabuna Aava Ri Taa Namkai Mui

20 “Ne pife fenung pari
aanabeˈ sang mon, piau. Ne
taxa fenung vaxa pari mu
rabuna aava ri taa namkai
sega lapaana kuus xakaa-
vangan siri aanabeˈ
21 talo nari xapiak ri
taa faxuvul lapaana lam-
onan saxa xuvul pataare.
Tamaang, no taxa waan la
xunus iga e ne taxa waan
la xunus ima e ne vubuk o

ri taa waan malaan setaare.
E voxo a mu rabuna ti la
xavala ri taa namkai o no fo
fengau.
22 Ne fo timin a malang
aava no tavaiau pana xuluna
mu rabuna aanabeˈ talo ri
taa waan faxuvul lapaana la-
monan saxa malaan setaare.
23 Ne taa waan la xunus iri
malaan seˈ no taxa waan la
xunus iga talo ri taa waan
faxuvul faagut lapaana la-
monan saxa e voxo a mu
rabuna ti la xavala ri taa
texaas o nano, no fo fengau
e vaxa ne vubuxan xasin-
git nari aanabeˈ malaan sena
vubuxanan siim xanak.
24 “Tamaang, no fo tava-
iau pari e ne vubuk o ri
taa waan xuvul paga la bina
siak xena xalum a miridin-
gan siak; a miridingan aava
no fo faneie xulok. No fo
vile senaso paamuina faisok
siim ina vesanaana maana
mo ti la xavala aanabeˈ no
vubuxan xasingitau.
25 “Tamaang a maana vi-
laana siim ri xaradak e a mu
rabuna ti la xavala ri pife tex-
aas sema taasaxa nenia, ne
texaas sema e nari aanabeˈ ri
texaas o no fo fengau.
26 Ne fo faxalit nari pana
isaam e ne taa lo faisok vu-
lai xena siak fati nano talo
a vubuxan xasingitan aava
no toxane xanak i taa waan
xuluri sait e vaxa nenia, ne
taa waan la xunus iri.”

18

A Mu Sisiak Sina Mu Matalava Juda Ri Pis Na Yesus

Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53

1 Layaan na Yesus a
fataxapin a fenungan sina,
nane xuvul pana mu fefeng
sina ri taˈulan a lifu aave e
ri fe sangas liu a lana mui
Kitron. A toxan a nobina ri
xapis a wai olif lana e nane
xuvul pana mu fefeng sina ri
laak pe lana.
2 Na Judas aava xena pet
lisane, a texaas sena nobina
aapave senaso na Yesus fu-
una waan pave faxaves xu-
vul pana mu fefeng sina.
3 Lavaxa, na Judas a sa-
vat la nobina aapave xuvul
pana mu rabuna ina rawen
aava mu matalava Juda ri
feng nari e saxanu fefeng
sina memai priis e mu Ferasi
vaxa. E nari xapiak ri toxan
a lamak e laam e maana mo
ina fevisan: a tol, vam e pi-
nis.
4 Na Yesus a texaas sena
maana mo aava ri taa savat e
a sivi xena fasusui nari e a fin
nari, “Mi taxa seng naseˈ?”
5 E ri suie, “Na Yesus ti
Nasaret.”
“Nenia monabeˈ” na Yesus
a xuus nari. E na Judas vaxa
aava xena pet lisane, i taxa
tigina la palou iri.
6 E layaan nane kuus
malaan, monabeˈ mon nari
xapiak ri poxo suˈ xe lapia.
7 E nane fin fulan nari, “Mi
taxa seng naseˈ?”
E ri xuus fulane, “Na Yesus
ti Nasaret.”
8 Na Yesus a kuus, “Ne fo
xuus nami o nenia monabeˈ.
Lavaxa mi taa pife yot nari
xapiak aanabeˈ senaso mi fo
tinginau e nenia va ne saxa
aava mi taxa senge.”

9 Nane kuus malaan xena
vil fasavat a ferawaian sina
layaan nane fo kuus, “Ne pife
ta'ulan tapin a saxa siri aava
no fo tavaiau pana.”

10 Na Saimon Pita a toxan a
pinis e nane siaxe e sip a saxa
sisiak sina memai priis pana,
a isina na Melkas. Nane patal
tapin a tangana pamuaan.

11 Taasaxa na Yesus a baras
na Pita, “Timin fa'uli a pinis
siim! No lamon o ne taa
pife num ti lana lisa aava na
Tamaang fo tavaiau pana?”

Ri Lisan Na Yesus Xe Si Aanas
Mt 26:57

12 E nari mu rabuna ina
rawen e paamu siri e nari
mu fefeng sina mu matalava
Juda ri yot na Yesus. E ri pise
13 e ri lisan paamuiane xe
si Aanas. Nane va imu Ka-
iafas aava paamua priis la
mariaas aave.
14 Na Kaiafas a saxa aava fo
fasei a mu Juda o a vilaana
roxo tamo a mataa saxa
taa maat xana mu rabuna
xapiak.

15 Na Saimon Pita narie
xasa fefeng si Yesus re taxa
usi nari xuvul pa Yesus. E
xasa fefeng xo, fe laak xe
lana bina sina memai priis
senaso nari pave ri taraxalie.

16 Taasaxa na Pita pife fex-
axaas sena laak e nane waan
su' pe lamalei la matana bina
aave. E a fefeng aava memai
priis a texaas sena, nane
ulaa e fe ferawai xuvul pana
tefin aava fuuna faxatang a
yalaxau aave e xel falak na
Pita xe lana.

17 E a tefin aave a fin na
Pita, “Nano, no saxa fefeng
sina mataa aapave, bo?”

E na Pita a suie, “Au, pife
nenia!”

18 A bina a vutung e mu
sisiak e mu fefeng sina mu
matalava ri tigina fakaliuan
a fata aava ri sunge xena
maari. E na Pita sait taxa
tigina maari xuvul pari.

A Memai Priis Taxa Fin Na Yesus
Mt 26:59-68; Mk 14:55-65; Lk 22:63-71

19 La yaan aanabe' a
memai priis i taxa fin na
Yesus pana mu fefeng sina
e sena fepitaian sina.

20 Na Yesus a suie, “Ne
fo ferawai la matavas la
matana mu rabuna. Vulai
ne fuuna fepitaa lana mu lifu
ina faxuvulan o lana tang
lifu lotu, a mu bina aava nari
mu Juda ri fuuna faxuvul
lana. Ne pife kuus fufunai.

21 Muta finau! Mi fin nari
aava ri fo langaiau. Ri texaas
faroxo sena ferawaian siak.”

22 Layaan na Yesus a kuus
malaan a saxa paamua aava
i taxa tigina faasilak sena a
tavafe la yaavana e xuuse, “A
pife vilaana roxo ina sui a
memai priis ve malaan, bo?”

23 Na Yesus a xuuse, “Tamo
ne fo ferawai fasaat no taa
kuusane, tamo ne ferawai fa-
tak sena tuunayan xenaso no
fo tavafau?”
24 E na Aanas a lisan na
Yesus aava taxa vipis lunai,
xe si Kaiafas, xasa memai
priis.

Na Pita A Faaxolusan Na Yesus
Mt 26:69-75; Mk 14:66-72; Lk 22:55-62

25 Layaan na Saimon Pita
taxa maari la xasing ina fata
a saxa mataa fulaa a fine,
“Nano, no saxa ina mu fe-
feng sina mataa aapave, bo?”

E na Pita a kuus malaan,
“Piau! Pife nenia.”

26 E saxa sisiak sina memai
priis, a tauna mataa aava na
Pita patal tapin a tangana, a
tisui faagutane, “Naak, ne fo
xalum nano xuvul pana pave
la nobina ina olif?”

27 E na Pita a faaxolus fulaa
e la noyaan aave xa a pura a
taliskukuk.

Na Yesus A Tigina Lapaana Tiisan Si Pailat
Mt 27:11-23; Mk 15:2-15; Lk 23:2-3,18-25

28 Lavaxa, la paanen lolof
xo a mu Juda ri ta'ulan a lifu
si Kaiafas e ri lisan na Yesus
xe la lifu sina paamua lava
ti Rom. A mu Juda ri bai
laak lana lifu la yaan aapave
senaso ri lamon tamo ri taa
laak a lalosaat sina mu topen
i taa waan la tari e ri pife fex-
axaas sena fangan la Fenamo
ina Paaliuan.

29 E voxo na Pailat a savat
xe siri lamalei e fin nari, “A
so ta vilaana mi taxa gel tifi a
mataa aanabe' pana?”

30 “Tamo nane pife mataa
saat maam taa pife lisan-
maane xe siim” ri suie.

31 Na Pailat a xuus nari,
“Lavaxa, nami fatak, mi xele
saa e mi fe tiise lapaana
vuputkai simi.”

E ri sui fulane, “Taasaxa
maam piau ta ngavuk ina
punuk a mataa.”

32 A mo aanabe' a savat
talo a ferawaian na Yesus fo
xuus nari pana sena so ta
buk maatan sina, i taa savat
tuuna.

33 Na Pailat a xel na Yesus
e re ta'ulan nari. Re laak
lana lifu lava sina e nane
fine, “Nano, no piran king
sina mu Juda?”

34 Na Yesus a suie, “A fia-
ian aave ve siim fatak o xas-
anofuna ri xuus nano pana?”

35 Na Pailet a xuuse, “No
lamon o nenia, ne mataa ti
Judia? A mu rabuna siim
e mu memai priis siim ri fo
lisanmaan nano e ri nungau
o ne taa tiis nano. A so ta mo
no fo vile?”

36 Na Yesus a xuuse, “A
fatataganan siak pife waan
nabe' la xavala. Tamo i
taxa waan nabe' a mu fe-
feng siak ri taa fevis xena ti
votan a mu Juda sena pisaan
nenia. Taasaxa fatataganan
siak taxa waan pe lana bina
patak.”

37 E voxo na Pailat a fine,
“Nano, no saxa piran king,
bo?”

Na Yesus a suie, “No taxa
kuus tuuna layaan no kuus
o nenia, ne saxa piran king.
A tuuna paaliu a fufuna lulu-
uxan siak e a fufuna savatan
siak nabe' la xavala ve xena
kuusan fasavat a tuunayan.
A maana rabuna xapiak aava
ri vubuxan a tuunayan ri taa
langaiau.”

38 Na Pailat a fine, “A tuu-
nayan ve a so ta mo?” E nane
savat fa'ulaa xe sina mu
matalava Juda, pe lamalei e

xuus nari, “Ne pife tingin
ta fufuna ferawaian xena ti-
isaana mataa aanabeˈ.
39 Taasaxa mi toxan a saxa
vilaana malaan: ne fuuna
mulus tapin a saxa mataa
vipis la Yaan ina Paaliuan.
Mi vubuk o ne taa mulus
tapin a piran king sina mu
Juda?”
40 E ri xukulai faagut,
“Piau! A mataa aave
piau. Maam vubuxan na
Baraabas!” Na Baraabas
a mataa saat paaliu ina
fenauan.

19

Na Pailat A Fakasanam Na Yesus
Mt 27:27-31; Mk 15:16-20

1 Lavaxa na Pailat a lisan
na Yesus xe sina mu rabuna
ina rawen ti Rom e ri inis
fakasaname.
2 E ri fi a mo malaan sena
ligilot sina ‘king’ pana yeis
tuturuk e ri timine la putuna.
E ri fafalaxe pana marapi raf
malaan sena piran king
3 e ri taxa lo suaxane
pana tigina la nona e kuus,
“Kaalum, a piran king sina
mu Juda” e ri taxa lo tuxe la
nona.
4 Mui na Pailat a xel
na Yesus e re savat fulaa
xe siri lamalei e xuus
nari, “Xalume, ne taxa
lisanmaane xe simi talo
mi taa masam o nenia, ne
pife tingin ta saxa fufuna
ferawaian xena tiise pana.”
5 Layaan na Yesus a savat
xe siri pana maana mausan
ina piran king aava ligilot ina
yeis tuturuk e marapi raf, na
Pailat a xuus nari, “Kaalum!
A mataa naang naboxo!”
6 Layaan a mu memai priis
e mu fefeng siri ri xalume, ri
xukulai faagut, “Niil fataxu-
tane! Niil fataxutane!”
Taasaxa na Pailat a sui
nari, “Mi xele saa e mi fe niil
fataxutane. Nenia, ne pife
texaas sena saxa fufuna fer-
awaian xena tiis nane pana!”
7 A mu Juda ri xuuse,
“Maam toxan a vuputkai e
lapaana vuputkai aanabeˈ
maam taa punuxe senaso
nane kuus o nane a Natuna
Piran.”
8 Layaan na Pailat a langai
a ferawaian aanabeˈ nane xo
mataut paaliu.
9 E nane xel faˈuli na Yesus
xe lana lifu lava aave. E
a fine, “No filimaan ti faa?”
Taasaxa na Yesus a tigina
kasam.
10 “No bai ferawai xuvul
paga, bo?” na Pailat a fine.
“No pife texaas o nenia, ne
toxan a gutan xena mulus
nano o xena niil fataxutan
nano?”
11 Na Yesus a suie, “No taa
piau ta gutan xulok tamo a
Saxa pe laaˈui a pife tavai
nano pana. E voxo nari aava
ri lisanau xe siim ri taa toxan
a tiisan molava.”
12 A tangpat la yaan aan-
abeˈ e lamina na Pailat a
tafang pana mulus na Yesus
taasaxa mu Juda ri taxa lo
xukulai, “Tamo no mulus a
mataa aanabeˈ no pife fesing
si Sisaa. Naseˈ ta mataa
a kuus o nane saxa piran
king, nane ve vubuk xasliu
na Sisaa.”
13 Layaan na Pailat a langai
nari nane lisan na Yesus xe
lamalei e nane fe nai xuluna
ivin ina tiisan la nobina ri

xalie pana ‘A Veraanda Faat.’
(Lana pok bina Erameik ri
kuus, “Gabaata”)
14 A yaan aanabeˈ a Yaan
ina Faigotan a Fanganan
Xena Fenamo ina Paaliuan
e a faasilak a fapisaxayaana
awa.
E na Pailat a xuus a mu
Juda, “A piran king simi
nabeˈ!”
15 Taasaxa ri xukulai, “Gei
tapine! Gei tapine! Niil fa-
taxutane!”
Na Pailat a fin nari, “Ne
taa kuus pana niil fataxutan
a piran king simi?”
Nari mu memai priis, ri
kuus, “Maam piau ta xasa
‘king’ fulaa, na Sisaa sang
mon!”
16 E voxo na Pailat a kuus
turoxo o ri taa xele xena niil
fataxutane.

Ri Niil Fataxutan Na Yesus
Mt 27:33-44; Mk 15:22-32;
Lk 23:33-43

E ri yot na Yesus
17 e ri timin a bolo sina
xuluna xena yaasaana xe la
bina ri xalie pana Bina ina
Veng; lana pok Hibru ri kuus
‘Golgaata’.
18 E pave ri niil fataxutane.
Ri niil fataxutan a xasaro
mataa sait e ri fatiginei nare
la ro xasing ina bolo si Yesus.
19 Na Pailat a xalei a lagasai
e ri timine xuluna bolo si
Yesus. A xakalayan aave a
kuus malaan:
“Na Yesus ti Nasaret, a piran
king sina mu Juda”
20 A maana Juda xaves ri
xalum a lagasai aanabeˈ
senaso a bina aava ri niil
fataxutan na Yesus lana a
waan faasilak la xasing ina
bina lava aave e a lagasai a
xaleian lana pok bina talatul:
a pok Hibru, a pok Laatin, e
a pok Griik.
21 E mu memai priis sina mu
Juda ri tisui fadak na Pailat e
ri xuus, “Muta kala malaan:
‘A piran king sina mu Juda,’
taasaxa no taa kala malaan:
‘nane kuus o nenia, ne piran
king sina mu Juda.”
22 Na Pailat a sui nari,
“Piau, a lagasai ne fo xaleie,
ne fo xaleie!”
23 Layaan a mu rabuna
ina rawen ri fo niil fataxu-
tan na Yesus ri siak a mu
marapi sina e ri fepatox-
ane pana xavil talafaat, saxa
xavil xana saxa mataa ina
rawen. E ri siak a mo malaan
sena ‘siot’ sina sait, taasaxa
mu rabuna aava ri vesane,
ri vesan xurule pana piau ta
nobina ina ferumaiane.
24 E voxo ri ferawai sena,
“Taara taa pife ririxe taasaxa
taara taa fetafangai pana
faat talo taara taa texaas o
naseˈ taa siaxe.”
Ri vil malaane e voxo ri
fasavat tuunei a xakalayan
aava kuus malaan:
“Ri fepatoxan a mu marapi
siak la palou iri e ri
fetafangai pana faat
xena texaas o naseˈ i
taa siak a ‘siot’ siak.”
Yng 22:18
25 Lavaxa, na nina Yesus
narie tina xuvul pa Maria, a
tefin si Klopas e xasa Maria,
na Maria ti Mekdala, nari, ri
taxa tigina faasilak la tana
bolo si Yesus.
26 Na Yesus a xalum a ni-
nana nare na saxa yaamut
aava nane vubuxan xasin-
gite, re taxa tigina faxuvul

e nane xuus na ninana, “Ni-
naang, kaalum, na natum ve
taxa tigina.”
27 E mui nane xuus a yaa-
mut sina, “Kaalum, na ni-
naam ve taxa tigina.” E voxo
a tangpat la yaan naang a
yaamut aave a xel na nina
Yesus i taa taagul la lifu sina
vulai.

A Maatan Si Yesus
Mt 27:48-50; Mk 15:36-37; Lk 23:36

28 Na Yesus a texaas o nane
fo vil fataxapin a maana mo
xapiak sena. E mui xena
fasavat tuunei a Xakalayan
nane kuus, “Ne taxa ma'iu.”
29 Saxa vuk taxa waan
faasilak e a bas pana wain
aava mopaak famodak. E
nari mu rabuna ina rawen
ti Rom ri timin a pel lana
wain aave e ri timine xuluna
newai ‘isop’ e ri laxat falaxe
xe la valana.
30 Nane num a wain
mopaak aave e a kuus, “Fo
taxapus, xo!” E nane turung
e mulus tapin a vovau sina.

31 A yaan aave a yaan paa-
muina Yaan ina Fangaafusan
e voxo mu Juda ri nung na
Pailat o a mu rabuna ina
rawen ri taa vuak a nu karu-
tul xena famaat fatapusan
narutul talo ri taa siak tapin
a mu vipin sirutul. Senaso
a Yaan ina Fangaafusan aan-
abe' a yaan lava paaliu e pife
roxo o a mu vipin sirutul taa
tofai xuluna bolo la Yaan ina
Fangaafusan.
32 E voxo mu rabuna ina
rawen ri savat e ri vuak a
kana ro mataa aava ri niil fa-
taxutan nare xuvul pa Yesus.
33 Layaan ri savat la tana
bolo si Yesus, ri xalume o
nane fo maat xo e voxo ri pife
vuak a ro kana.
34 Taasaxa saxa mataa ina
rawen a xie la usik ina pana
tol. E la noyaan aave xa, a ria
e a raarum a talatiu xe la pia.
35 A mataa aava fo xalum
a maana mo aanabe' a kuus
xakaavang sena e nane tex-
aas o fo kuus tuuna. E a
kuus malaan xena xavang a
namkaian simi.
36 A mu vilaana aave ri
savat senaso a Xakalayan ti
Kavai a kuus malaan:
“E piau ta saxa tun ina taa
vuaxan.” *Yng 34:20*
37 E a xasa paferawaian ina
Xakalayan a kuus:
“Ri taa xalum nane aava ri fo
xie.” *Skr 12:10*

A Xaxaafaian I Yesus
Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:5-56

38 Mui na Yosep ti Erimatia
fe nung na Pailat pana
vipin i Yesus. Na Yosep a
saxa matalava aava namkai
se Yesus taasaxa mataut
sena mu matalava Juda e a
namkai fufunai. Na Pailat
a kuus turoxo o i taa siak a
vipin i Yesus e nane fe siak
faduie.
39 Nare Nikodimaas re
faisok faxuvul. Na Nikodi-
maas va mataa aava fo savat
si Yesus la saxa vung. E nane
siakmaan a maxi aava fuuna
las faroxo. A maxi aanabe'
ri vesane pana ro mo ‘aalou’
e ‘mur’ e fexaxaas sena 34
kilogram.
40 E re siak a vipin i Yesus e
ri pis falak a marapi ‘linen’
xuluna xuvul pana maxi
aave. Layaan ri vil malaane

ri taxa usi fatak a mu vilaana
ina xaxaafaian sina mu Juda.
41 Faasilak latana nobina
aava ri niil fataxutan na
Yesus lana, a toxan a fomirak
nobina roxo e lana nobina
aave a toxan a liing fa'ui ina
mamaat aava ri pife xaafan
ta mataa lana lunai.
42 Re taxa faisok fataapus
senaso a yaan aave ve a Yaan
ina Faigotan a Fanganan ina
Fenamo sina mu Juda, e voxo
re famati a vipin i Yesus pave
senaso a liing ina mamaat
aave a faasilak.

20

A Liing Ina Mamaat A Gof
Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-10

1 La paanen lolof la yaan
mata ina 'wiik', a bina suk
lunai e na Maria ti Mekdala
a savat la bina ina mamaat
aave. Nane xalum a faat ina
xawei a liing ina mamaat,
ri fo pul tapine e a matana
talakas.
2 E voxo nane fala fataapus
xe si Saimon Pita narie na
xasa yaamut aava na Yesus
a vubuxan xasingite e fe
xuus nare, "Ri fo siak tapin
a Memai ti lana mamaat e
maam pife texaas o ri timine
faa."
3 E voxo na Pita nare na
xasa yaamut aave re falet xe
la bina ina mamaat.
4 Nare, re fala fataapus
taasaxa xasa yaamut a fala
liu na Pita e fe savat la bina
ina mamaat paamua.
5 A sonai xena kaalum
lana liing e a xalum a mu
marapi 'linen' taxa waan
pave taasaxa nane pife laak
lana.
6 Mui na Saimon Pita aava
savat lamina, a laak lana li-
ing ina mamaat. E nane vaxa
a xalum a mu marapi 'linen'
taxa mati.
7 E a marapi aava ri pis a
putu Yesus pana, pife waan
xuvul pana xasanu marapi
'linen' taasaxa pulum farox-
oian e mati patak famodak.
8 Mui a xasa yaamut aava
savat la bina ina mamaat
paamua a laak lana. Nane
xalum a maana mo aave e
namkai sena maana ferawa-
ian si Yesus.
9 Taasaxa nare xapiak re
pife masam faroxo pana
Xakalayan ti Kavai aava
kuus o na Yesus i taa to
fa'ulaa sena maatan.
10 E a ro yaamut re ulaa
fulaa xe la lifu sire.
11 Na Maria ti Mekdala
taxa tigina lunai faasilak
la bina ina mamaat e taxa
taangiis. I taxa taangiis e
sonai su' xena kaalum lana
liing ina mamaat
12 e nane xalum a ro angelo
aava re falak a marapi pasak.
E re taxa nai la nobina aava
vipin i Yesus fo mati xuluna,
saxa la putuna e saxa la
kana.
13 E re fine, "Tefin, no taxa
tangiis a so?"

Nane sui nare, "Ri fo siak
tapin a vipin ina Memai siak
e ne pife texaas o ri timine
faa."
14 I taxa kuus malaan e
tapuk famodak e xalum na
Yesus taxa tigina faasilak
taasaxa nane pife texaas o na
Yesus ve.
15 Nane xuuse, "Tefin no
taxa tangiis a so? No taxa
seng nase'?"

Na Maria a lamon o nane
a mataa tatara'uma e voxo a
fine, “Ai matalava, tamo no
fo yaase xe la saxa nobina,
xuusau pana nobina aava no
timine lana talo ne taa fe
siaxe.”
16 Na Yesus a xele, “Maria.”
Nane tapuk xe sina e
xukulai lana pok Erameik,
“Raaboni!” (A malasuf ina
malaan: Mataa ina Fepitaa)
17 Na Yesus a xuuse, “Muta
yotau, senaso ne pife laak
fa'ulaa xe si Tamaang lunai.
Taasaxa no taa falet xe sina
mu fetinan siak e no taa xuus
nari malaan: ‘Ne taxa laak
xe si Tamaang aava Tamami
sait e xe sina Piran siak aava
Piran simi sait.’ ”
18 E voxo na Maria ti Mek-
dala a falet e fe xuus a mu
fefeng si Yesus malaan, “Ne-
nia, ne fo xalum na Memai”
e a xuus fatexaas nari pana
maana mo aava na Yesus a
xuuse pana.
19 A bina xo fevung la yaan
naang xa, a yaan mata ina
‘wiik’ e mu fefeng si Yesus ri
taxa waan faxuvul lana saxa
lifu e ri fo xawei fatateak a
maana matana lifu senaso ri
matautan a mu Juda. E na
Yesus a savat e maa tigina la
palou iri e kuus, “Ne vubuk
rao a luaian i taa waan la
xunus imi.”
20 Nane kuus malaan e fax-
alit nari pana ro mana e
usik ina. Layaan a mu fe-
feng ri xalume ri faamamaas
temasaat.
21 E na Yesus a xuus fu-
lan nari, “Ne vubuk rao a
luaian i taa waan la xunus
imi. Malaan se Tamaang fo
fengau, nenia, ne taxa feng
nami.”
22 E nane vipiif laa'ui xu-
luri e kuus, “Siak a Vovau
Xaradak.
23 Layaan mi taa lamon
tapin a vilaana saat sina
mataa, lavaxa ne taa lamon
tapin a vilaana saat sina. E
layaan mi taa pife lamon
tapin a vilaana saat sina saxa
mataa ne taa pife lamon
tapin a vilaana saat aave.”

Na Yesus A Savat Si Tomas

24 Na Tomas aava ri xalie
pa Didimas o tauna lua, a
saxa yaamut ti la palou iri
mu yaamut Sangafilu Saxa
pana Taragua, e nane pife
waan xuvul pari layaan na
Yesus a savat.
25 Layaan a xasanu fefeng
ri xuuse o ri fo xalum a
Memai, nane kuus, “Tamo ne
pife xalum a vavena ‘niil’ la
mana e pife tawe pana maak
e ne pife salen falak a maak
lana usik ina, ne taa pife
namkai sena mo aanabe' mi
taxa ferawai pana.”
26 A saxa ‘wiik’ mui lamina,
a mu fefeng si Yesus ri faxu-
vul fulaa lana lifu aave e na
Tomas taxa waan xuvul pari.
A mu matana lifu ri xawei
fatateaxe taasaxa na Yesus a
savat e maa tigina la palou
iri e kuus, “Ne vubuk rao
a luaian taa waan la xunus
imi.”
27 Lavaxa, nane xuus
na Tomas, “Tawau nabe',
xalum a ro maak. Filimaan
faasilak nabe' e no timin
a vipirigum lana usik iga.
Muta lamavaang, namkai
sega!”
28 E na Tomas a suie,
“Nano, no Memai siak. No
Piran siak.”

29 Na Yesus a xuus fulane,
“Nano, no namkai naboxo
senaso no fo xalumau? Nari
aava ri pife xalumau taasaxa
ri namkai sega, ri taa faama-
maas paaliu.”
30 La matana mu fefeng
sina, na Yesus a vil a maana
fakalimaanan fa'ipul xaves
aava ne pife xaleie lana
xakalayan aanabe'.
31 Taasaxa maana mo aava
ri waan lana xakalayan aan-
abe' ne xaleie talo mi taa
namkai o na Yesus a Mataa
Failai (na Messia) e a Natuna
Piran. E layaan mi taa
namkai sena mi taa siak a
toyan sina lapaana gutan ina
isina.

21

A Xasa Savatan Si Yesus

1 Lumui na Yesus a savat
fulaa xe sina saxano fefeng
sina la xasing ina Laman
Taibirius. A savat malaan:
2 Na Saimon Pita, Tomas
(aava ri xalie pa Didimas o
tauna lua), Nataaniel ti Kena
pe Galili, a ro lak si Sebedi
e xasaro fefeng ri taxa waan
faxuvul.
3 E na Saimon Pita a
xuus nari, “Ne taa paan, ne
faadin.”
E nari, ri xuuse, “Maam
taa falet xuvul pama.” E
voxo ri falet e ri xawas xu-
luna xaati, taasaxa la vung
naang ri pife siak fapes ta
saxa din.
4 La paanen lolof na Yesus i
taxa tigina la gun taasaxa mu
fefeng sina ri pife texaas o na
Yesus ve taxa tigina.
5 Nane xel nari, “Kamu
fesing, mi pife siak ta din?”
E ri suie, “Piau paaliu
marasaxa.”
6 E nane xuus nari, “Tapin
a vana simi xe la xasing la
pamuaan ina xaati e mi taa
siak a din xaves.” Layaan ri
vil malaane ri pife fexaxaas
sena yuuf falak a vana aave
senaso a mu din lana ri xaves
paaliu.
7 E a yaamut aava na
Yesus a vubuxan xasingite a
xuus na Pita, “A Memai ve!”
Layaan na Saimon Pita a lan-
gai, ‘A Memai ve’, fataapus
paaliu nane falak a ‘siot’ sina
(senaso nane muluse la yaan
ina faisok) e lalaas du lana
laman.
8 A xasano fefeng ri usie
pana xaati e ri taxa yuuf
a vana aava bas pana
din senaso ri pife lasuun
temasaat sena gun, a faasilak
100 mita mon.
9 Layaan ri ung ri xalum
a fata taxa rangat e saxanu
din nane taxa suluxe pave e
a bret sait.
10 Na Yesus a xuus nari,
“Lisanmaan a saxano din
aava mi fo siaxe monabe'
mon.”
11 E na Saimon Pita a laak
xuluna xaati e yuuf falak a
vana xe la gun. A vana a
toxan a din molava xaves, a
xakatan siri ve 153, taasaxa
vana pife tiririk.
12 E na Yesus a xuus nari,
“Filimaan taara fangan xo.”
E nari, ri mataut sena fine,
“Nano nase'?” senaso ri tex-
aas o a Memai mon.
13 Na Yesus a filimaan
faasilak xe siri e siak a bret
e tavai nari pana e a vil
malaane pana mu din vaxa.

14 A yaan aave a fatalat-
ulaana savatan si Yesus xe
sina mu fefeng lamina to
fa'ulaian sina ti la maatan.

Na Yesus A Fagut Na Sai-
mon Pita

15 Layaan ri fangan xapiak
na Yesus a xuus na Saimon
Pita, "Saimon, natu Jon, a
tuuna o a vubuxanan siim
xanak a molava sena vubux-
anan siim xana maana xas-
ano mo?"

E nane suie, "Aang Memai,
no texaas o ne vubuxan
nano."

Na Yesus a xuuse, "Tavai
a mu sipsip siak pana fan-
ganan."

16 Na Yesus a fin fulane,
"Saimon, natu Jon, no
vubuxan xasingitau tuuna?"

E nane sui fulane, "Aang
Memai, no texaas o ne
vubuxan nano."

Na Yesus a xuuse, "Fax-
atang faroxoi a mu sipsip
siak."

17 E na Yesus a fatalatul
a fiaian sina, "Saimon, natu
Jon, a tuuna no vubuxanau?"

Na Pita a mamaxus senaso
na Yesus a fin faatalatulane
pana 'Tuuna no vubux-
anau?' E voxo nane suie,
"Memai, no texaas sena
maana mo xapiak; no texaas
o ne vubuxan nano."

Na Yesus a xuus fulane,
"Tavai a mu sipsip siak pana
fanganan.

18 Ne xuus tuunei nano,
layaan no pife matalava no
falak a marapi siim xa e no
fo paan xe la so ta bina no
vubuxane; taasaxa layaan
no taa vaiak no taa ngangai
a maam e xasa mataa taa
fafalak nano pana marapi
siim e i taa paamuian nano
xe la saxa bina aava no bai
falet xe lana."

19 Na Yesus a kuus malaan
xena fasavat a so ta buk
maatan na Pita taa nangus
a Piran pana. E mui nane
xuuse, "Nano, no usiau!"

20 Na Saimon Pita a gilim
e xalum a fefeng aava na
Yesus a vubuxan xasingite, i
taxa usi nare. Nane ve, a
saxa aava femati la xasing i
Yesus la yaan ina fanganan
fataxapiak e fine, "Memai,
nase' ta mataa i taa pet lisan
nano?"

21 Layaan na Pita a xalume,
a fin na Yesus, "Memai a so ta
mo taa savat sena?"

22 A Memai a suie, "Tamo
ne vubuk i taa waan fefex-
axaas sena yaan ina ulaian
siak, pife mo siim. Nano, no
taa usiau."

23 Sena ferawaian aanabe'
a mu fetinan ri fuuna fexu-
usane o a fefeng aave i taa
pife maat. Taasaxa na Yesus
a pife kuus o i taa pife maat;
nane kuus mon, "Tamo ne
vubuk i taa waan to fefexax-
aas sena ulaian siak, pife mo
siim."

24 A fefeng naang ve nabe'
fo kuus xakaavang pana
maana mo aanabe' e fo
xaleie. E maam texaas o
a kuus xakaavangan sina a
tuuna.

25 A toxan a maana mo
xaves fulaa maan sait na
Yesus a vile. Tamo ri taa
xalei sasaxain nari xapiak,
naak, i taa piau ta nobina
la xavala xapiak fefexaxaas
xena maana mu buuk aava ri
taa xalei fasavate sena.

A Maana Faisok Sina Mu Yaamut

Na Luuk A Lisan A Fataraguiaana Lagasai Xe Si Tiofilas

A Ferawaian Paamua

A lagasai aanabeˈ va xalian pana ‘A Maana Faisok Sina mu Yaamut’ a rumui a ferawaian aava waan lana Lagasai Roxo Na Luuk A Xaleie. Na Luuk sait vaxa a xalei a buuk aanabeˈ. Lana buuk aanabeˈ taara xalum a Vovau Xaradak a faxalit a salan xe sina mu yaamut talo ri taa kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Yesus “pe Jerusalem e lana Judia e Sameria e pe la mu bina xapiak la xavala.” (1:8)

A buuk aanabeˈ a xuuskuus pana faxuvulan ina mu tinoxolan si Yesus aava tamasiak la palou ina mu Juda e mui a savat falava e a falet xolai la maana mu bina xapiak la xavala. Na Luuk rao i faxaalit vaxa o a faisok si Krais e toyan sina mu rabuna aava ri usie, a fasavat tuunei a maana mo aava lumua a Piran fo kuus fanai pana xe sina mu rabuna ti Israel.

A saxa mo molava a lagasai taxa kuusane ve a faisok sina Vovau Xaradak aava Vovau ina Piran. Paamua a Vovau Xaradak a filimaan xuluna mu yaamut e mu rabuna aava ri usi na Yesus la yaan ina Pentakos. E lumui a Vovau Xaradak a famatavas a lamonan siri e a tavai nari pana gutan e tateaxan. Lana buuk aanabeˈ taara xalum vaxa a ferawaian xaves a mu yaamut ri kuusan fasavate layaan ri xuus a xasanofuna pana Lagasai Roxo se Yesus. E lapaana Vovau Xaradak a rabuna xaves ri langai a ferawaian siri e ri faxaˈusi a Lagasai Roxo, e voxo a faxuvulan si Yesus i taxa savat faagut.

A lagasai aanabeˈ sait a toxan a xuuskuus ina mu yaamut xaves taasaxa a toxan a ferawaian xaves paaliu sena maana mo aava na Pita nare Pol re fo vile. Na Pita ve a saxa ina mu rabuna aava ri xol xuvul pa Yesus. Paamua na Pol a pife usi na Yesus, piau paaliu! Nane faisok faagut xena vil pengan a mu rabuna aava ri namkai se Krais. Taasaxa na Yesus a xele e a siak fatie xena savat mataa roxo paaliu xena vil a faisok sina.

La saxano xakalayan lana buuk aanabeˈ, layaan na Luuk rao i xuuskuus pana maana mo aava fo savat se Pol, nane kuus pana maana mo “nemaam, maam” fo vile. A rabuna ina masaman xaves ri lamon o na Luuk a tamu xol xuvul pa Pol xe la saxano bina e voxo nane kuus pana “nemaam” senaso nane sait fo waan lana maana nobina aave.

Na Yesus A Xuus Famatavas A Mu Yaamut Pana Faisok Siri

1 Ka fesing Tiofilas: Lana lagasai mata siak, ne fo kala

pana maana mo xapiak na
Yesus fo vile e fapiti a mu
rabuna pana fefexaxaas a
yaan nane laak xe laaˈui la
xunavata.
2 Paamuina laaxan sina
nane tavai a mu yaamut
aava nane fo siak fati nari,
pana fepitaian lapaana
gutan sina Vovau Xaradak.
3 Lamina maasaxan e
maatan sina, na Yesus xo a to
faˈulaa. E nane faˈipul nari
pana xasano vilaana ri pi
xaxalume xena faxalit nari o
i taxa to tuuna e pife rongan.
Lana yaan sangafilu talafaat
ri xalum faxavesane e nane
xuus nari pana fatataganan
sina Piran.
4 Saxa yaan layaan na
Yesus xo i taxa fangan
xuvul pari, nane tavai nari
pana fefasaian aanabeˈ,
“Muta taˈulan na Jerusalem,
taasaxa waan bang fatateak
a tatavai aava na Tamaang
fo kuus fanai pana xe simi e
nenia vaxa, ne fo xuus nami
pana.
5 Na Jon a fasuf a rabuna
pana raarum, taasaxa faasi-
lak xo, a Piran i taa fasuf
nami pana Vovau Xaradak
sina.”
6 Layaan a mu yaamut ri
waan xuvul pa Yesus ri fine,
“Memai, lana yaan aanabeˈ
no taa kawaasan a mu paa-
mua ti Rom e fati faˈuli a
fatataganan sina Piran nabeˈ
la xavala, bo?”
7 Na Yesus xo a sui nari
malaan, “Nabeˈ ve a faisok
si Tamaang sang mon. Nane
xa a texaas sena mu yaan
e mariaas e i taa pife xuus
fatexaas nami pana.
8 Taasaxa mi taa siak a
gutan layaan a Vovau sina i
taa savat xulumi. E nami,
mi taa ferawai xavang a mu
rabuna pe Jerusalem e lana
Judia e Sameria e pe la mu
bina xapiak la xavala, paga.”

A Piran A Xel Falak Na Yesus

9 Lamina ferawaian aan-
abeˈ a Piran a xel falak na
Yesus xe laaˈui. Layaan a
mu rabuna ri taxa saraak
xena xalumaana laaxan sina
xe laaˈui, a vata a sivimaan e
maa xafute xaseri.
10 Ri taxa kaalum xe laaˈui
e a ro mataa pana marapi
pasak re maa savat faˈipul
nari.
11 E re fiai, “Ai, mu Galili,
xenaso mi taxa lo ti kaalum
xe laaˈui? Lamon faˈuli na
Yesus naang aava Piran fo
xele xasemi xe la bina sina,
i taa ulaamaan fulaa malaan
seˈ mi fo xalum a laaxan sina
xe laaˈui.”
12 A rovaat aave re taˈulan
a mu rabuna. E mui, a mu
rabuna aave ri taˈulan a Put
Olif e ri sangas famodak xe la
bina lava, Jerusalem.*
13 Layaan ri maa savat pe
Jerusalem ri paan fatak xe la
nobina laaˈui lana lifu aava
ri fuuna nai fangaafus lana.
Pave, a mu yaamut; na Pita
nari Jon, Jems, Endru, Filip,
Tomas, Baatalamiu, Matiu,
xasa Jems aava lak si Elfias,
Saimon aava vubuk o a mu

* **1:12:** A vuputkai ina Yaan ina Fangaafusan siri a kuus votan o ri taa sangas liu et a kilomita saxa. † **1:13:** A rabuna malaan ri xalian pana mu Selot. Ri baian a mu Rom ri taa paamuian a mu Juda.

memai siri xa ri taa paa-
muian nari† e na Juut a lak
sina saxa Jems, ri waan pave.
14 Vulai, ri waan xuvul
pana saxano lutefin e na
Maria, na nina Yesus, e a
mu tina xena fenung xe sina
Piran.

A Mu Yaamut Ri Siak Fati A Yaamut Fa'ui Xena Waan La Vepen Si Judas

15 Saxa yaan, faasilak a
rabuna 120 ri waan xuvul
xena nungaana Piran. E na
Pita a ti ferawai la palou iri e
16 a kuus malaan, "Mu feti-
nan, a paferawaian sina Pi-
ran aanabe' a savat tuuna
la matavas, a ferawaian se
Judas aava Vovau sina Piran
a kuus fatuxai pana la ngusu
Devit. Na Judas aanabe' a
paamuian a mu rabuna aava
ri yot na Yesus.
17 Nane waan xuvul
pataara senaso na Yesus xa
fo siak fatie pana faisok sina
malaan setaara."
18 (Pana mu faat aava mu
paamua ri tavai na Judas
pana sena vilaana saat sina,
nane maraan a xavala e pave
nane poxo e maat. A xuna
a tuguput e a vilau ina a
turuvil xe la pia.
19 A mu rabuna xapiak
pe Jerusalem, ri langai pana
maatan si Judas e voxo ri
xali a xavala pave, lana pok
bina siri, pana "Akeldama",
a malasuf ina "A xavala pana
ria".)
20 Na Pita a kuus fulaa, "A
ferawaian sina Piran a kuus
se Judas lana mu Yanganan
malaanabe',

"A nobina sina taa gof, pi
ta mataa i taa taagul
lana." *Yng 69:25*

e xasa saxa fulaa,

"A xasa mataa fulaa i taa siak
a vepen sina." *Yng 109:8*

21 E voxo, taara taa siak fati a
saxa mataa ti la palou itaara
aava waan xuvul pataara la
mu yaan xapiak layaan na
Memai Yesus sitaara a waan
xuvul pataara;
22 a mataa aava fo waan
xuvul pataara ti la tangpat,
layaan na Jon a fasuf a mu
rabuna, fefexaxaas a yaan a
Piran a xel falak na Yesus
xasetaara. Senaso saxa la
palou itaara i taa kuus xakaa-
vang pana to fa'ulaian sina,
xuvul pataara."
23 Ri kuus pana rovaat
taragua: na Matias e na
Yosep Basaabas, a xasa isina
na Justus.
24-25 Nari xapiak xo ri fe-
nung xe sina Piran e ri kuus,
"Piran, nano xa no texaas
sena so ta mo a waan la
xunus imaam, e voxo fasavat
a faat pana isina mataa no
mo lamon faati o i taa vil a
faisok ina yaamut aava na
Judas a ta'ulane xena paan
xe la bina ina fakasanamaan
nane."
26 Ri xalei a isin xuluna faat
saxa saxa. Ri tapin a ro faat
e a faat pana isi Matias a
savat paamua. E voxo, na
Matias a waan xuvul pana
mu yaamut.

2

A Piran A Feng Fasivi A Vovau Xaradak Sina

1 Layaan a Yaan ina Pen-
takos a savat, a mu rabuna
aava ri usi na Yesus, ri waan
faxuvul lana saxa lifu.
2 A mo malaan sena reref
molava a savat fa'ipul ti la
xunavata e maa tifi a lana
lifu aava ri taxa nai lana.
3 E bak ri xalum a mo
malaan sena radaam ina fata
a savat e maa fala fepatok e
maa nai xuluna mu rabuna
saxa saxa.
4 E nari xapiak, ri febas
pana Vovau Xaradak e ri fer-
awai lapaana gutan sina lana
pok bina xaves aava ri pife
texaas sena.
5 E pe Jerusalem vaxa, a
mu rabuna Juda xaves aava
ri nangus a Piran, ri taxa
waan. Ri filimaan ti la mu
bina la xavala.
6 Layaan ri langai a reref
aave, a malila ri fesavat pave
e ri fetavanat senaso nari
saxa saxa ri langai a mu
rabuna aava ri usi na Yesus,
ri taxa ferawai pana pok
bina tuuna siri.
7 Ri ipul faagut e ri kuus, "A
mu rabuna aava ri ferawai
malaan, ri mu Galili, bo?
8 Malaafaa taara langai
nari, ri taxa ferawai lana pok
bina sitaara saxa saxa?
9 Taara mu rabuna ti la mu
bina xaves: ti Patia, Midia e
Ilam e Mesopotemia, ti Judia
e ti Kapadosia e Pontus e
Esia,
10 e Fridia e Pemfilia, ti
Isip e saxano bina lana Libia
faasilak la bina lava Sairiin,
e saxanofuna ti Rom,
11 a mu Juda xuvul pana
rabuna aava ri puk a la-
monan siri xena usi a vi-
laana ina lotu sina mu Juda,
e a rabuna ti Kriit e Ere-
bia sait. Taasaxa, netaara
xapiak, taara langai nari, ri
kuusan fasavat a maana mo
roxo paaliu aava Piran a
vesane. E ri taxa ferawai
lana mu pok bina sitaara."
12 A mu rabuna aave ri pife
masam faroxo sena maana
mo aava fo savat e ri fefiai la
palou iri, "A so ta mo nabe'
fo savat?"
13 Taasaxa saxanofuna ri
suaxan nari e ri kuus, "Ri fo
num temasaat."

*Na Pita A Kuusan A Laga-
sai Roxo*

14 Na Pita a tigina xuvul
pana mu yaamut sangafilu
saxa pana saxa e a ferawai
xe sina malila. Nane xuku-
lai malaanabe', "Ai, mi Juda
e nami aava mi taxa waan
fataalin nabe' Jerusalem, ne
taa xuus fatexaas nami pana
so ta mo fo savat iau, langa-
iau.
15 Nemaam nabe', maam
pife num malaan se' mi la-
mon pana. Naboxo faasilak
9 oklok la paanen mon e mi
texaas o taara pi nunum la
paanen.
16 Piau, lokavai mupiis,
lana Xakalayan Taap, na Joel,
a mataa ina kuus fatuxai,
a ferawai pana maana mo
aava savat tanin malaan-
abe':
17 A Piran a kuus, 'La fa-
taxapiak ina yaan, ne-
nia xa, ne taa tamana
tiuan a Vovau Xaradak
siak. E ne taa fabas
a mu rabuna xapiak
pana. A mu rafu-
lak simi ri taa kuus
fatuxai; a mu xulau
simi ri taa xalum a

xaxaalua e a mu mata-
lava simi ri taa mif.
18 Aang, lana mu yaan aa-
pave, xuluna mu sisiak siak,
a mu tomexaan e lutefin
xapiak, ne taa tamana tiuan
a Vovau Xaradak siak e nari,
ri taa kuusan fasavat a fer-
awaian siak.
19 E ne taa faxalit a maana
mo fa'ipul laa'ui la finavata
e a maana fakalimaanan
malaan sena ria, fata e vata
maxata lapi la xavala.
20 E vaxa a ngaas i taa maat
e a matana fulun i taa vuung
malaan sena ria. A maana
mo aanabe' ri taa savat xena
fakalimaan a yaan lava ina
ulaamaanan sina Memai.
21 Lana yaan aave, nase' ta
rabuna ri taa fenung xe sina
Piran pana mamaaluxan
sina, ri taa kaaxup.' *Jol*
2:28-32

22 "Nami mu Israel, langa-
iau: na Yesus ti Nasaret, a
Piran a turoxoian nane. E
pana gutan sina Piran, nane
xo fo vil a maana faisok ina
gutan e mo fa'ipul la palou
imi. A maana mo aanabe'
ri faxalit fatexaas nami o a
Piran fo fenge.

23 E a Piran xo lana tex-
aasan e vubuxanan sina, a
texaas o mi taa yot na Yesus.
E nami, pana xakaavangan
sina mu rabuna saat, mi
punuxe layaan mi niil fatax-
utane laa'ui xuluna bolo.

24 Nami xa, mi punuxe.
Taasaxa Piran xo a fata-
toi fa'ulie e mulus tapine
sena maasaxan ina maatan
senaso a maatan a pi ta gutan
fexaxaas xena tao fatateak
vulan na Yesus.

25 "Lana Xakalayan Taap, a
butaara, na Devit, a kuus pa
Yesus malaanabe',

'Nenia, ne xalum a Piran
a waan vulai lanoga.
Senaso nane waan la
pamuaan siak, ne taa
pife mataut.'

26 E vaxa ferawai fulaa
malaan,

'A viuga a nanam e ne
ferawai pana faama-
maasan. Ne taa pife
mataut sena maatan
27 senaso no taa pife
ta'ulanau lana bina ina
mamaat.'
E vaxa malaan laa,

'A mataa failai siim taa pife
masiik.
28 No faxalit famatavasau
pana vilaana ina toyan e no
taa fabasau pana merawan
la mataam.' *Yng 16:8-11*

29 "Naboxo, mu fetinan, ne
taa xuus tuunei nami pa bu-
taara, na Devit. Nane xo fo
maat e a mu rabuna ri fo
xaafane. A bina ina mamaat
sina taxa waan fefexaxaas a
yaan aanabe' tanin.

30 Na Devit ve a mataa ina
kuus fatuxai e a texaas o a
Piran a kuus fanai lapaana
isin sina xa o a saxa yaya si
Devit i taa nai la vavena nai
piranan sina, malaan sena.

31 Senaso na Devit a tex-
aas sena maana mo aava ri
taa savat, nane ferawai pana
to fa'ulaian si Krais layaan
a kuus o a Piran i taa pife
ta'ulane lana bina ina ma-
maat e vaxa a vipin ina i taa
pife masiik pave.

32 E lana yaan aanabe' a
Piran a fatatoi fa'uli na Yesus
e nemaam xapiak xa, maam
xalume.

33 E vaxa a Piran a siak
falak na Yesus xe la pa-
muaan sina e nane xo saxam
a Vovau Xaradak aava na
Tamana fo xuus faneie pana.
E a maana mo aanabeˈ aava
mi xalume e langaie tanin,
ri savat sena Vovau Xaradak
sina Piran.
34 Na Devit xo pife laak
xe laaˈui la xunavata taasaxa
nane kuus,
‘A Piran a xuus a Memai siak,
“Nai la pamuaan siak
fefexaxaas
35 ne taa timin a mu xaiyaas
siim lapaana kaam malaan
sena mo ina vaapaas.” *Yng
110:1*
36 “E voxo, nami mu Is-
rael, mi taa texaas se Yesus
aava mi fo niil fataxutane
laaˈui xuluna bolo, o a Piran
a faˈisine pana ro isin molava
paaliu; a Memai e na Mataa
Failai.”
37 Layaan a rabuna ri lan-
gaie, ri lamon tifi nari xa
pana vilaana saat siri. E ri fin
na Pita e mu yaamut, “Ai, mu
timaam, maam taa vil a so?”
38 Na Pita a sui nari, “Mi
taa muluk a maana vilaana
saat simi e mi taa puk a lamo-
nan saat simi. E nami xapiak
mi taa fasufan lapaana isi
Yesus talo a Piran i taa lamon
tapin a maana vilaana saat
mi fo mo vile. E mui, mi taa
siak a tatavai sina Piran aava
Vovau Xaradak.
39 A kuus fanaian aanabeˈ
ve xami e mu rafulak simi e
xana mu rabuna la mu bina
xapiak aava Piran a siak fati
nari xena namkai.”
40 E mui na Pita a nung
faagutan nari e a kuus,
“Fakaxup nano sang xasena
fakasanaman aava i taa
savat lumui xuluna mu
rabuna saat.”
41 E voxo nari aava ri kuus
turoxo pana ferawaian si
Pita, ri fasufan. E a xakatan
iri fexaxaas sena 3,000.
42 Lavaxa, ri waan xuvul
pana mu yaamut xena siax-
aana masaman. Ri fan-
gaasik e ri fangan faxuvul e
ri fenung xe sina Piran lana
waanan siri.
43 A mu rabuna xapiak ri
ipul sena maana mo faˈipul
e maana mo ina gutan aava
mu yaamut ri vesane.
44 A mu rabuna aava ri
namkai, ri taagul xuvul e ri
femiraaxan a maana mo siri.
45 Ri faasot pana maana
mo siri e ri maa lisan a faat
ina xena xavang nari aava ri
piau ta faat.
46 La maana yaan ri taxa lo
faxuvul pe la tang lifu lotu e
ri fangan xuvul pe la lifu siri
pana vilau roxo.
47 Ri kuus fati a isina Piran
pana merawan. E xasano
rabuna ri faamamaas pana
vilaana siri. A Piran i taxa lo
falak a xakatan iri la maana
yaan.

3

*A Vil Faroxoiaana Saxa
Mataa Tamu Maalapen*

1 Saxa yaan faasilak leaaf,
la 3 oklok, na Pita nare Jon
re taxa laak xe lana tang lifu
lotu xena fenung xe sina Pi-
ran.
2 Pave la matana vaabat
lava ina tang lifu lotu aava ri
xalie pana Yalaxau Magaaf,
a toxan a maalapen. Nane
toxane ti la modaxan sina e

la maana yaan xapiak sax-
anu tuvaat ri fuuna yaase
xe la Yalaxau Magaaf aave e
faneie pave xena nung faat
sina rabuna aava ri taxa laak
xena naangus.
3 Layaan nane xalum na
Pita nare Jon re taxa laak
vaxa, nane fin nare pan' ta
faat.
4 E na Pita xuvul pa Jon re
xalum fatateaxe e na Pita a
xuuse, “Xalum fatateak ne-
maame.”
5 E voxo, a maalapen a
xalum fatateak nare senaso
nane lamon o re taa tavaie
pana saxa mo.
6 E mui na Pita a kuus laa,
“Ne pi ta faat, taasaxa ne
taa tavai nano pana xasa mo,
lana gutan ina isi Yesus Krais
ti Nasaret— sangas.”
7 E na Pita a tao a pama-
muaan sina mataa aave e xa-
vang fatiginei a maalapen. E
fataapus, a ro kana xapiak re
fo roxo.
8 Nane xo tigina faroxo e
sangas tapang xolai. Nane
sangas e lalaas faagut e a
kuus fati a isina Piran. E mui,
nane laak xe la tang lifu lotu
xuvul pa Pita nare Jon. Nane
sangas e lalaas e kuus fati a
isina Piran.
9 A mu rabuna pe la lifu
aave ri xalum nane taxa san-
gas xolai e kuus fati a isina
Piran.
10 E ri xalum taraxali nane
a mataa tamu maalapen
aava fuuna nai la Yalaxau
Magaaf xena fenung faat xe
sina rabuna. E nari, ri ipul
faagut e ri pangaa senaso
ri pife texaas o nane a roxo
malaafaa.

Na Pita A Kuus Famatavas Pana Vil Faroxoiaana Maalapen

11 Lavaxa, a mataa tamu
maalapen i taxa doxot xolan
na Pita nare Jon e a mu
rabuna ri ipul faagut e ri
falapukmaan xe sirutul lana
saxa nobina ina tang lifu lotu
aava ri xalie pana Bina si
Solomon.
12 Layaan na Pita a xalum
a ipulan sina mu rabuna,
nane xuus nari, “Mu Israel,
senasou mi xalum fatateak
nemaatul? Naak mi lamon
o maame fo vil fasasangas a
mataa aanabe' pana gutan o
roxoyan simaame, bo? Piau!
13 A Piran si Abrahem,
Aisaak e na Yaakop ve a Pi-
ran sina mu butaara, nane
tavai a sisiak sina, na Yesus,
pana isin lava layaan nane
fatatoi fa'ulie ti la maatan.
Nami, mi tavai a mu paa-
mua simi pana xena punux-
aana. E na Pailat, a memai ti
Rom, nane tafo mulus tapine,
taasaxa mi bai.
14 Na Yesus naang, a
vilaana sina a xaradak,
taasaxa mi baiane. Mi fin na
Pailat o i taa mulus tapin a
saxa mataa ina punuk mataa
la vepen sina.
15 E mi punuk a mataa
aava tavai netaara pana
toyan tuuna, taasaxa Piran
a fatatoi fa'ulie ti la maatan.
E maam xalum tuuneie.
16 A mataa aanabe' xo, a
mataa tamu maalapen aava
mi texaas sena, a gutan si
Yesus a vil faroxoie. Lana
gutan e namkaian se Yesus,
a mataa aanabe' i taxa tigina
faroxo la matami.

17 “Naboxo mu fetinan, ne texaas o nami e mu paamua simi, mi fo vil a mo mosaat aanabeˈ lana vungutan simi.
18 Taasaxa lumua, a mu rabuna ina kuus fatuxai ri fo kuus o a Mataa Failai sina Piran i taa maasak faagut.” E tanin a mo aanabeˈ fo savat tuuna la matavas.
19 E voxo tanin, muluk a vilaana saat simi e puk a lamonan simi talo a Piran i taa lamon tapin a maana vilaana saat simi e a Yaan ina Fangaafusan Tuuna i taa savat sena Memai
20 e a Piran i taa feng a Mataa Failai, na Yesus aava nane fo siak fatie, xe simi.
21 Taasaxa nane xo taa waan la xunavata fefexaxaas a yaan a Piran i taa vil fafaˈui a maana mo xapiak malaan sena mu rabuna ina kuus fatuxai ri fo kuusan famatavase.
22 Na Moses aava mataa ina kuus fatuxai sait, a kuus pa Yesus malaan:

‘A Memai, a Piran simi, i taa feng fasavat a saxa mataa ina kuus fatuxai ti la palou imi malaan sena fo fengau. E a mataa aave mi taa langai faagutan a maana mo i taa xuus nami pana.’ *Vpt 18:15,18*

23 Naseˈ ta rabuna ri langai pesalai, a Piran i taa ti votan nari xasena mu rabuna sina e ri taa maat.”
24 “Aang, na Samwel e a mu rabuna ina kuus fatuxai lamina, ri fo kuusan famatavas a yaan ina savatan sina Mataa Failai sina Piran.
25 A mu kuus fanaian sina Piran aava mu rabuna ina kuus fatuxai ri fo mo kuusane, nari va xataara xapiak. E vaxa, a kuus fanaian sina aava nane tavai a mu bumi pana, i taa xafut netaara xapiak sait. A Piran a xuus na Abrahem pa Yesus malaan:

‘A mu rabuna xapiak la xavala ri taa siak a roxoyan sena yaya siim.’ *Tpt 22:18; 26:4*

26 Layaan a Piran a siak fati a sisiak sina, nane fenge xe simi paamua. E nane taa fafaamamaas nami layaan a puk tapin nami xasena maana vilaana saat simi.”

4

A Mu Memai Ina Lotu Juda Ri Kuus Votan Na Pita Nare Jon Sena Fepitaa Pa Yesus

1 Saxano paamua ina lotu Juda xuvul pana memai keptin sina mu rabuna ina faxatangaana tang lifu lotu e saxano Sedusi sait, ri savat si Pita nare Jon layaan na Pita taxa ferawai xe sina mu rabuna.
2 Nari, ri marala senaso a rovaat naang re taxa lo fapiti a mu rabuna pa Yesus e to faˈulaian ti la maatan sina. E vaxa re xuus a malila o a mu rabuna taa to faˈulaa lamina maatan siri senaso na Yesus a to faˈulaa.
3 Nari mu matalava aave ri marala faagut e ri yot na Pita nare Jon. Taasaxa ngaas faasilak i rul e voxo ri timin nare lana lifu ina vipisan fefexaxaas a yaan mui.

4 Taasaxa maana rabuna
xaves, faasilak 5,000, ri lan-
gai se Yesus e ri namkai.
5 A yaan mui, a mu paa-
mua e mu matalava xuvul
pana mu rabuna ina fepitaa
pana vuputkai sina Piran, ri
faxuvul pe Jerusalem.
6 Na Aanas, a memai priis,
a taagul pave, e na Kaiafas,
Jon e na Aleksanda e saxano
tau Aanas, ri taagul pave sait.
7 Nari, ri xel fasavat na
Pita nare Jon e re maa tig-
ina lanori la bina ina tiisan.
Re tigina pave e saxano tau
Aanas ri fin nare, “Me vil
faroxoi a maalapen aanabeˈ
malaafaa? Pana so ta gutan?
Lapaana gutan ina isiseˈ?”
8 Na Pita, pana gutan sina
Vovau Xaradak, a sui nari,
“Nami, mu paamua sina
rabuna e mu memai,
9 tanin, mi taxa xel fatig-
inei nemaame sena faisok
roxo maame fo vile sena
maalapen aanabeˈ e mi taxa
fin nemaame, ‘Nane naboxo
a roxo malaafaa?’
10 Lavaxa, maame vubuk
o nami e mu rabuna xapiak
ti Israel, mi taa texaas o mi
fo punuk na Yesus Krais ti
Nasaret, taasaxa Piran a fata-
toi faˈulie ti la maatan. E la-
paana gutan si Yesus naboxo
a mataa naang taxa tigina la
matami e fo roxo xapiak.
11 A xakalayan sina Piran
a ferawai pa Yesus malaan
layaan i taxa kuus pana
newai:
‘Nami mu rabuna ina vave-
sai, mi baian a wai
aave taasaxa a Piran
fo famati faˈulie la
vepen ina pungan
fataxapiak.’* *Yng*
118:22
12 Pi ta xasa mataa fulaa a
fexaxaas sena fakaxup ne-
taara, na Yesus sang mon.
A Piran a siak fatie xena
fakaxup netaara e nane sang
mon a salan ina roxoyan.”
13 Layaan ri xalum na Pita
nare Jon re pife mataut, ri
ipulan a vilaana sire senaso
ri texaas o nare, re pi ta
texaasan, re rovaat palau
mon. E mui, ri lamon faˈuli
a rovaat aave o re fo waan
xuvul pa Yesus.
14 E vaxa ri xalum a mataa
tamu maalapen taxa tigina
lanori e ri matakasam palau
mon.
15 E voxo, ri feng nare xe
lamalei talo ri taa ferawai
faxuvul.
16 Ri fefiai, “Taara taa vil
a so pana rovaat aanabeˈ?
A mu rabuna xapiak pe
Jerusalem ri texaas sena mo
faˈipul molava re fo vile
e taara pife fexaxaas sena
kuus o a bitan.
17 Taara baian a xas-
anofuna ri taa langai sena.
Lavaxa, taara taa kuus
bukan nare talo re taa
pife ferawai fulaa pana isi
Yesus.”
18 E bak, ri xel fulan nare e
ri fasei faagutan nare o re taa
muta ferawai o fepitaa fulaa
pana isi Yesus.
19 Taasaxa na Pita nare
Jon re sui nari e re kuus,
“La matana Piran, nami sang
mi lamon faati o a peraroxo

* **4:11:** o: nami, mu rabuna ina vavesai, mi baian a faat aave taasaxa Piran fo timine la vepen ina faat mata.

naak, maame taa langai simi
e pife sina Piran?
20 Maame taa lo ferawai
pana maana mo xapiak
maame fo xalume e langaie.”
21 Fulaa, a mu paamua ri
fasei faagutan nare e mui,
na Pita nare Jon re ta'ulan
nari. Ri pife lamon pana
fakasanamaan nare senaso a
mu rabuna ri kuus faasiroxo
xe sina Piran pana faisok
roxo nane fo vile
22 senaso a mataa tamu
maalapen a toxane pana
mariaas sangafilu talafaat.

A Mu Rabuna Aava Ri Namkai Ri Fenung

23 Layaan na Pita nare Jon
re ta'ulan a mu paamua
aave, re fe xuus fatexaas a
mu fesing sire pana fefasa-
ian sina mu memai priis e
mu matalava.
24 Layaan ri langaie, a
xunus iri a faxuvul e ri fe-
nung xe sina Piran e ri kuus,
“Piran pana Gutan Xapiak,
nano sang mon no fo vesan
a vata, xavala, laman e a
maana mo xapiak lana.
25 E sena Vovau Xaradak
siim no fo ferawai la
ngusuna sisiak siim, na
tamamaam, na Devit
malaan:
“Xenaso a mu rabuna aava ri
pife Juda ri sarak?
Xenaso a mu Israel ri la-
mon faagut pana mo ri
vungut sena?
26 A mu memai king la
mu bina, ri faigotan
nari xa
e a mu paamua ri faxu-
vul xena tisui a Piran
e a saxa aava nane
fo noxole, a Mataa
Failai sina.” *Yng
2:1,2*
27 A tuuna, na Herot nare
Ponsus Pailat, a ro memai
ti Rom, re fesavat sina mu
Rom e mu rabuna ti Israel pe
Jerusalem e ri fexuus kasam
xena fasivi a Sisiak Xaradak
siim, na Yesus aava nano Pi-
ran, no fo noxole.
28 Lana gutan e texaasan siim
a so ta mo no lamon faati
o i taa savat, nari xo, ri fo
fasavate.
29 E naboxo, Memai, lan-
gai a kasalan siri e fagut
a xunus imaam, mu sisiak
siim, xena kuusan fasavat a
Lagasai Roxo siim.
30 Talangaimaan xe simaam
pana gutan xena vil farox-
oiaana rabuna e xena vil
fasavat a mo fa'ipul e maana
fakalimaanan lapaana isin
sina Sisiak Xaradak siim, na
Yesus.”
31 Lamina fenungan siri a
nobina aava ri faxuvul lana a
radakui e a Vovau Xaradak a
fabas nari e ri fexuusan fasa-
vat a ferawaian sina Piran
pana gutan.

A Fangaasixan Sina Mu Rabuna Aava Ri Namkai

32 A mu rabuna aava ri
namkai, ri faxuvul lana
lamonan e nasaman siri.
Pi ta mataa felamon saxaie
pana maana mo xapiak sina.
Taasaxa ri femiraaxan a
maana mo siri.
33 Pana gutan molava
paaliu, a mu yaamut si Yesus
ri lo kuusan a to fa'ulaian si
Memai Yesus e a Piran a tavai
nari pana xakaavangan
xatam molava sina.
34 Piau ta saxa la palou
iri fe piau ta mo, senaso

a rabuna pana maana mo
xaves ri faasot pana xavala o
lifu siri e siak a maana faat
ina
35 e ri maa tatavai pana xe
sina mu yaamut. E nari, ri
tavai a mu valagof pana.
36 Na Yosep, a saxa ti lana
pabung si Livai aava ri luxe
pe Saipras, i taxa waan. A
mu yaamut ri xalie pana
xasa isin, na Baanabas, a
malasuf ina a malaan: a
mataa ina fagutaana rabuna.
37 Nane faasot pana xavala
sina e tavai a mu yaamut
pana mu faat xapiak ina.

5

A Piran A Tiis A Faasaalan Si Ananaias Nare Safaira

1 Taasaxa saxa mataa,
isina na Ananaias, xuvul
pa naasana, na Safaira, re
faasot pana saxa nexavala
sire.
2 Nane tavai a mu yaamut
pana faat, taasaxa nane pife
tavai nari pana faat xapiak.
Nane faxarang a saxano faat
e na naasana a texaas sena.
3 Layaan na Ananaias fe
lisan a faat xe si Pita, na Pita
a fine, “Ananaias, xenaso no
langai si Setan talo i taa fabas
a xunus ima e voxo no bit
a Vovau Xaradak pana ma-
mareiai ina xavala?
4 Paamuina yaan no faa-
sot pana, a nexavala aave ve
siim e lamina yaan no faasot
pana, a mu faat aave ve siim.
A so ta mo a valam nano e
no felamon malaan e voxo
no vil a vilaana saat malaan-
abeˈ? No pife bit a rabuna,
no fo bit a Piran.”
5 Layaan na Ananaias a
langaie nane poxo e femaat
marasaxa. Nari aava ri lan-
gaie, ri mataut faagut sena
fakasanaman aanabeˈ.
6 E mui a mu xulau ri fil-
imaan e ri maa xafute e ri
yaase e ri fe xaafane.
7 Lamina awa talatul, na
naasana savat. Taasaxa pife
texaas sena so ta mo fo savat
se lavana.
8 Na Pita fine, “Nabeˈ a faat
xapiak ina xavala aava me fo
faasot pana, bo?”
E nane suie, “Aang, a ma-
mareiai ina xavala movoxo.”
9 E na Pita a xuuse, “Xe-
naso me faxuvul pana lam-
onan malaan? Naak rao me
tafang a Vovau Xaradak sina
Piran? Kaalum, a mu xulau
aava ri xaafan na lavaam,
naboxo ri taxa ulaamaan e ri
taa xaafan nano sait.”
10 E fataapus, nane poxo
maat. Nari mu xulau ri tin-
gin nane maat e ri yaase e ri
fe xaafane la ta lavana.
11 A mu rabuna aava ri
namkai e xasano rabuna sait,
ri langai sena e ri mataut
faagut paaliu.

A Mu Yaamut Ri Vil Faroxoi A Mu Rabuna Xaves

12 A mu yaamut ri taxa
lo vil a maana mo faˈipul e
maana mo ina gutan la palou
ina rabuna. E mu rabuna
aava ri namkai, ri fuuna fax-
uvul lana saxa nobina ina
tang lifu lotu aava ri faˈisine
pana Bina si Solomon.
13 E nari aava ri pife
namkai xo, ri pife lalamon
temasaat pana faxuvul xuvul
pari, senaso ri mataut ulaa ri
tamaa maat. A tuuna, ri suai
faagut sena mu rabuna aava

ri namkai e ri pife kawaasan
a faxuvulan siri.
14 E la maana yaan xapiak,
a xakatan ina mu rabuna
aava ri namkai, taxa lo
molava et.
15 A mu rabuna ti
Jerusalem ri langai sena
maana mo a mu yaamut ri
fo vile e voxo ri siak fasavat
a maana rabuna aava ri giis
e ri fe famati nari la vangana
salan talo a xaxaalua i Pita i
taa poxo xuluri layaan i taxa
sangas et e ri taa roxo fulaa.
16 E a mu rabuna ti la nu
bina falet la xasing vaxa ri
lisanmaan a mu rabuna aava
ri giis e nari aava mu vovau
saat fo vao nari, xe si Pita e
mu yaamut talo ri taa roxo e
nari xapiak ri roxo.

A Mu Memai Ina Lotu Juda Ri Tivotan Fulan A Faisok Sina Mu Yaamut

17 A memai priis xuvul
pana mu tauna aava mu Se-
dusi, ri savat sina mu yaa-
mut xena tivotanaana faisok
siri. A mu paamua ina lotu ri
xinaas senaso a xakatan ina
rabuna aava ri namkai, taxa
lo molava et.
18 E voxo ri maa yot a mu
yaamut e timin nari lana lifu
ina fakasanaman.
19 Taasaxa la xunavung, a
angelo sina Piran a savat siri
e kas a matana lifu aave e
lisan nari xe lamalei.
20 E a xuus nari o ri taa
falet xe la tang lifu lotu xena
xuus fatexaas a mu rabuna
pana toyan xe vulai.
21 Nari, ri faxaˈusi a kuu-
san sina angelo aanabeˈ e ri
laak xe lana tang lifu lotu la
paanen paaliu e ri tangpat
pana fepitaa fulaa.

Layaan a mu paamua ina
lotu xuvul pana mu tauri,
nari aava ri xali nari pana
Saniidrin, ri maa savat la
lifu ina tiisan, ri feng a sax-
anofuna xe la lifu ina vipisan
xena xelaana mu yaamut.
22 A rabuna ina faxatang
a tang lifu lotu, ri fe savat
pave, taasaxa mu yaamut ri
malit. Ri fe xuus fatexaas a
mu matalava e memai keptin
siri pana
23 e ri kuus, “Maam fe sa-
vat pave la matana lifu ina
vipisan e a matana xaxawa
e a mu rabuna ina faxatang
a lifu aave ri taxa waan.
E layaan ri kase, piau ta
rabuna lana.”
24 Layaan a mu memai
priis e memai keptin ri langai
a ferawaian siri, ri lalamon
pana so ta mo naboxo i taa
savat.
25 Layaan a mu matalava
ri taxa fexuus, saxa mataa
maa savat siri e a xuus fatex-
aas nari, “A mu rabuna aava
mi fo yot nari lanef, ri taxa
waan la tang lifu lotu laa e ri
taxa fapiti fulan a rabuna.”
26 A mu rabuna ina fax-
atang a tang lifu lotu xuvul
pana memai keptin siri ri
falet e ri fe xel faroxoi a
mu yaamut ulaa mu rabuna
aava ri taxa langai sina mu
yaamut, ri tamaa marala e
tamaa soxoi nari mu Sani-
idrin pana faat.
27 Ri fatiginei a mu yaamut
la matana mu matalava ti la
Saniidrin e a memai priis a
xuus nari,
28 “Maam fo kuus bukan
nami o mi muta fepitaa fulaa
pana isin aanabeˈ. Taasaxa

mi fo yuuf a rabuna xaves
ti Jerusalem pana fepitaian
simi. Naak mi taxa vubuk
timin a maatan sina mataa
aanabeˈ xulumaam, bo?”
29 Na Pita e mu yaamut
ri sui a ferawaian siri, “Ne-
maam taa usi a ferawaian
sina Piran e pife sina mataa
malaan setaara.
30 A Piran sina mu
tamataara fo fatatoi faˈuli na
Yesus ti la maatan, nane aava
nami fo punuxe layaan mi
niile xuluna bolo.
31 E a Piran a xel faneie
la pamuaan sina e tavaie
pana vepen xena paamuian
a maana mo xapiak e faˈisine
pana Nges ina Vil Fatato talo
a mu Israel ri taa toxan a
yaan xena puxaana vilaana
siri. E nane taa lamon tapin
a mu vilaana saat siri.
32 Nemaam xuvul pana
Vovau Xaradak aava Piran
a tavai a mu rabuna aava
ri namkai pana, nemaam
xapiak, maam xalum a
maana mo aanabeˈ e maam
taxa fepitaa pana sait.”
33 Layaan ri langai a fer-
awaian sina mu yaamut ri
marala faagut e ri buk punuk
nari.
34 Taasaxa saxa Ferasi, a
isina Gameliel, a mataa ina
fepitaa pana vuputkai sina
Piran, nane tigina la palou
iri. A rabuna, ri suai sena e
voxo ri fuuna langaie e nane
kuus, “Feng nari xe lamalei.”
35 Ri falet xe lamalei e mui
na Gameliel a kuus, “Mu Is-
rael, mi taa lalamon faroxo
pana so ta mo mi taa vile
pari.
36 Lumua, na Teudas a sa-
vat e a kuus o nane sang
a matalava e faasilak a mu
rabuna 400 ri usie. Taasaxa,
xasanofuna ri punuxe e a mu
rabuna aava ri usie ri tapisi
fepatok e a faisok sina xo
malit.
37 Lami Teudas, lana yaan
ina fakataana rabuna, na Ju-
das ti Galili a savat e paa-
muian a saxano rabuna e ri
tisui a gavamen ti Rom. Nane
sait, ri punuxe e a mu fan-
gaasik sina, ri sinuf.
38 E voxo, ne taa fasei
nami, taˈulan a mu rabuna
aanabeˈ. Tamo ri taxa faisok
lapaana gutan sina mataa
mon, malaan sena rovaat
aava taara mo kuusane, a
faisok siri i taa poxo.
39 Taasaxa tamo ri taxa
faisok lapaana gutan sina Pi-
ran, mi pife fexaxaas sena
faˈonam nari senaso mi taa
tingin nami xa mi taxa tisui
a Piran.”
40 E voxo, a mu rabuna
ri langai a ferawaian si
Gameliel e ri xel falak fulan
a mu yaamut e ri saaxan
nari. Lamina saaxanaan
nari, a mu matalava ri fasei
faagutan nari o ri muta
fepitaa fulaa pana isi Yesus
e ri feng tapin nari.
41 A mu yaamut ri taˈulan
a lifu ina tiisan e ri merao.
Ri texaas o a Piran a faa-
mamaas pana vilaana siri
senaso nane turoxo o nari, ri
taa siak a maasaxan malaan
sena vilaana a rabuna ri mo
vile se Yesus.
42 La maana yaan lana tang
lifu lotu e la maana mu lifu
sina rabuna, a mu yaamut ri
taxa lo fepitaa e ri kuusan
fasavat a Lagasai Roxo o na

Yesus ve a Mataa Failai sina Piran.

6

A Mu Rabuna Aava Ri Namkai Ri Siak Fati A Rabuna Xakaavang Pisiguak Xena Femiraaxan A Fanganan

1 Lana yaan aapave, layaan a xakatan ina rabuna aava ri usi na Yesus taxa lo laak saa, a mu Juda ti la bina Griik, ri ferawai faaxaves sena mu Juda ti Judia, senaso a lutefin nakmaal siri aava mu tomexaan siri fo maat tapin nari, ri pi sisiak faroxoi a fanganan lana yaan ina tatavai pana fanganan.

2 E voxo, nari mu yaamut sangafilu saxa pana taragua, ri xel faxuvul a mu rabuna aava ri namkai e ri kuus, “Maam taa pife faisok pana tavaiaan nami pana fanganan senaso maam toxan a faisok xaves xena fepitaa pana maana ferawaian sina Piran.

3-4 Mu fetinan, siak fati ta nu mataa pisiguak xena tavai nami pana fanganan. Mi taa fati nari aava ri bas pana Vovau Xaradak e ri masam pana vilaana roxo. E maam taa tavai nari pana ngavuk ina tatavai talo maam taa toxan a yaan fexaxaas sena fenung xe sina Piran e fapiti a mu rabuna.”

5 A mu rabuna ri turoxo pana ferawaian siri e voxo, ri siak fati na Stefan, a mataa aava bas pana Vovau Xaradak e namkaian tuuna. E vaxa, ri fati na Filip, Prokos, Nikano, Timon, Pamenas e namaa Nikolas ti Antiaak, a mataa ti Griik aava puk a vilaana sina e fesavat saxa Juda sait.

6 Mui, ri lisan a nutuvaat aanabeˈ xe sina mu yaamut e ri xuus nari, “Nabeˈ a nutuvaat maam fo siak fati nari pana ngavuk ina tavaiaana rabuna sitaara pana fanganan.” E a mu yaamut ri turoxo pana e ri timin a mari la putuna nutuvaat pisiguak aanabeˈ e ri fenung xe sina Piran pari.

7 E voxo, a ferawaian sina Piran a fala fepatok fataapus e a xakatan sina mu rabuna aava ri usi na Yesus taxa lo laak fataapus. E mu paamua xaves ina lotu Juda sait, ri puk a lamonan siri e ri usi a vilaana si Yesus.

Ri Yot Na Stefan

8 Na Stefan aava bas pana xakaavangan xatam e gutan sina Piran, a vil a maana mo faˈipul e mu faisok ina gutan la palou ina mu rabuna.

9 Taasaxa saxano rabuna Juda ti Aleksandria e Sairiin, nari aava ti lana lifu ina faxuvulan ri xali nari pana ‘nari aava ri tamu sisiak’, nari xuvul pana xasano Juda ti Silisia e Esia, ri fegagelai xuvul pa Stefan.

10 Taasaxa ri pife fexaxaas sena tisuie senaso nane ferawai pana texaasan lapaana gutan sina Vovau Xaradak.

11 E voxo, ri maraan fun a saxano rabuna e ri xuus nari malaan, “Mi taa falet e mi taa fe kuus o mi fo langai nane suaxan na Moses e a Piran.”

12 Ri fe kuus malaan e a
ferawaian aanabeˈ a vil fata-
masiak a maraleian sina mu
rabuna e mu matalava e a
mu rabuna ina fepitaa. E ri
yot na Stefan e ri fe fatigineie
lana lifu ina tiisan.
13 Ri xel fasavat a rabuna
ina kuus xakaavang bit e
nari, ri bit tifi na Stefan e ri
kuus, “A mataa aanabeˈ taxa
lo ferawai fasaat vulai sena
tang lifu lotu aanabeˈ e sena
vuputkai si Moses.
14 E vaxa maam langai
nane kuus o na Yesus ti
Nasaret i taa kawaasan a
bina aanabeˈ e i taa puk a
maana vilaana na Moses fo
xuus netaara pana.”
15 Nari aava ri taxa nai
la lifu ina tiisan, ri xalum
fatateak na Stefan senaso ri
xalum a nonau ina a rarapak
malaan sena angelo.

7

Na Stefan A Ferawai Pana Vilaana Sina Mu Buri

1 E mui a memai priis a
fine, “A ferawaian aanabeˈ a
tuuna, bo?”
2 E na Stefan a suie, “Mu
fetinan e mu matalava,
langaiau. A Piran Pana
Miridingan Molava a savat
xe si tamataara, na Abra-
hem, layaan nane waan
pe Mesopotemia, paamuina
waanan sina pe Haran.
3 E a Piran a xuuse,
‘Taˈulan a bina aanabeˈ e mu
rabuna siim e no paan xe la
bina aava ne taa faxalit nano
pana.’ *Tpt 12:1*
4 “E voxo, na Abrahem
a tamasiak e taˈulan a
bina Saaldia aava waan pe
Mesopotemia e fe taagul
pe Haran. Lumui lamina
maatan si tama Abrahem,
a Piran a fenge xe la bina
aanabeˈ aava mi taxa taagul
lana tanin.
5 Nane pife tavai na Abra-
hem pa ta xavala o maana
mo, taasaxa nane kuus fanai
xe sina o nane e a mu buna
lamina, ri taa toxan a xavala
aanabeˈ. Naapalaan lana
yaan aapave na Abrahem pi
ta lak lunai.
6 A Piran a xuuse malaan,
‘A mu bum, ri taa waan la
bina patak malaan sena mu
topen e ri taa sisiak pave. E
a mu paamua ina bina aave
ri taa vil pengan nari fefex-
axaas a mariaas 400 fo taxa-
pus.’
7 A Piran a kuus fulaa,
‘Taasaxa, ne taa fakasanam
a rabuna aava ri fayaasok a
mu Juda. E lumui a mu Juda
ri taa taˈulan a bina aave e ri
taa filimaan xe siak e ri taa
nangus nenia nabeˈ.’
8 E vaxa a Piran a tavai na
Abrahem pana vilaana ina
vuputuk sait. A vilaana aan-
abeˈ a faxaalit o na Abrahem
a turoxo pana kuus fanaian
sina Piran. Na Abrahem a
fasavat a lak tuaan sina, na
Aisaak. E lamina luluuxan
sina, la fapisiktulaana yaan,
na Abrahem a usi a ferawa-
ian sina Piran e a putuk na
natuna. E lumui na Aisaak
a fasavat na Yaakop e na
Yaakop a fasavat a mu rafu-
lak tomexaan sangafilu saxa
pana taragua. Nari ve ri
tamana mu pabung ti Israel.
9 “A mu tamana Israel ri
xinaasan a tiri, na Yosep, e ri
faasot pana xe sina rabuna ti

Isip. Pave, nane sisiak siri,
taasaxa lana yaan aapave, a
Piran a waan xuvul pana
10 e xavange lana maana
lagafan sina. Nane tavai na
Yosep pana texaasan molava
e voxo a siak a roxoyan sina
piran king ti Isip, na Fero.
E lumui a piran king aave a
siak fatie xena faxatangaana
maana mo sina.
11 “E mui, a song molava a
savat lana bina Isip e Kenan.
A mu matalava sitaara ri
lagaf paaliu pana sengaana
fanganan.
12 Layaan na Yaakop a lan-
gai o ri toxan a fanganan
pe Isip, nane feng a mu
tamataara xe pave.
13 La fataraguiaana ulaian
siri xe pe Isip, na Yosep a
xuus fatexaas a mu tina o
nane ve a saxa ti la palou iri.
E vaxa na Fero a siak a tex-
aasan sena mu matafetama
si Yosep.
14 E lumui, na Yosep a fe-
feng pa tamana, na Yaakop,
e a mu tina xuvul pa ni-
nari. Nari xapiak, ri san-
gafilu pisiguak pana pama.
15 Na Yaakop xuvul pana
mu pabung sina, ri sivi xe ko-
lapi Isip e ri fetaagul pave fe-
fexaxaas sena yaan ri mata-
lava e ri maat pave.
16 E ri lisan a vipin siri xe
pe Sekam e xaafanan pave
lana saxa liing ina mamaat
aava na Abrahem fo maraan
faneie xasena matafetuaan
si Amor pana saxano faat.
17 “A mariaas 400 fo falet
xo e faasilak la yaan a
Piran taa fasavat a kuus
fanaian sina xe si Abrahem,
a xakatan sitaara pe Isip
femolava piis.
18 A xasa piran king patak
aava pife texaas se Yosep a
paamuian na Isip.
19 E nane vil pengan paali-
uan a mu rabuna sitaara e a
xuus faagutan a mu butaara
o layaan ri taa luk a mu popo
ri taa tapin nari talo ri taa
maat.
20 “La yaan aave na nina
Moses a luxe e nane pife
nelak palau mon. Pana fulun
talatul ri faxatange pe lana
lifu si tamana.
21 E layaan ri timine pe
lamalei a lak tefin si Fero a
tingine e faxatange malaan
sena lak tuuna sina.
22 Ri fapiti na Moses pana
maana texaasan xapiak ti
Isip fefexaxaas nane mata-
lava lana ferawaian e vi-
laana sina.
23 “Layaan a mariaas san-
gafilu talafaat sina a savat,
nane vubuk rao i paan i ti
xalum a mu tina aava mu
Juda.
24 Na Moses a xalum a saxa
Isip aava vil pengan a saxa
Juda e voxo nane ti votan a
Juda e nane xa punuk a saxa
Isip aave.
25 E na Moses a lamon o a
mu rabuna sina ri taa texaas
o a Piran fo fenge xena xa-
vangaan nari, taasaxa ri pife
texaas sena.
26 A yaan mui na Moses a
falet e fe savat sina ro Juda
aava re taxa fevis. Nane
vubuk rao i taa fadaarum
nare e voxo a xuus nare,
‘Name, me ro fetinan mon,
xenaso rao me fesopan
name?’

27 “Taasaxa saxa Juda aava
vil pengan a xasafuna, a
sasagen tapin na Moses e a
kuus, ‘Nase' fo siak fati nano
xena paamuian nemaam?
28 Naak rao no punuxau
malaan sena saxa Isip lanef?’
29 Layaan na Moses a
langaie a mataut e sinuf
fataapus xe pe Midian e fe
taagul pave malaan sena
saxa topen. A tamai pave e
a fasavat a ro lak tomexaan
taragua.

30 “Lamina mariaas san-
gafilu talafaat fe taxapus e
na Moses a toxan a mariaas
sangafilu pisiktul, a angelo a
savat sina lana radaam ina
fata, lana nolatan pe la xob-
ingil la tana Put Sainai.
31 Layaan na Moses
a xalume, a ipulan a
xakaaluman ina. E a falet
faasilak rao i xalum faroxoie
e a langai a ling i Piran a
kuus,
32 ‘Nenia ve a Piran sina
mu bum, a Piran si Abrahem,
na Aisaak e namaa Yaakop.’
Na Moses a radakui pana
matautan e a bai kaalum.

33 “A Piran a seie, ‘Siak
tapin a ro ‘slipa’ siim. A bina
aamove no taxa tigina lana, a
bina failai.
34 Ne fo xalum tuunei a vi-
laana saat aava ri vile xe sina
mu rabuna siak pe Isip. E
ne fo langai a taangiisan siri
e naboxo ne sivimaan xena
mulus tapin nari. Filimaan
faasilak, ne vubuk o ne taa
feng fa'uli nano xe pe Isip.’

35 “Na Moses aanabe' ve a
saxa naang aava mu Juda fo
tisuie e ri kuus, ‘Nase' fo siak
fati nano xena paamuian ne-
maam?’ A Piran fatak xa a
siak fati na Moses e a fenge
xena paamuian nari e mulus
tapin nari. E a angelo aava
savat la nolatan aave a xuus
fatexaase pana.
36 Nane a paamuian fasa-
vat nari ti pe Isip e a fasavat
a maana mo fa'ipul e maana
faisok ina gutan pe Isip e la
tana Taas Vung e pana mari-
aas sangafilu talafaat fulaa
lana bina vingil.

37 “Na Moses naang a xuus
a mu Israel, ‘A Memai, a Pi-
ran simi, i taa feng fasavat a
saxa mataa ina kuus fatuxai
ti la palou imi malaan se'
nane fo fengau. E i taa fenge
xe simi.’
38 Na Moses a waan xu-
vul pana mu Israel pe la
xobingil. Nane waan xu-
vul pana mu butaara e xu-
vul pana saxa angelo laa'ui
la Put Sainai. E a Piran a
tavaie pana lagasai ina toyan
xataara.

39 “Taasaxa langaiau, a mu
butaara, ri fo fepalauan a
ferawaian sina. E ri gigirane
e lana lamonan siri ri lamon
fa'ulaa xe pe Isip.
40 Ri xuus na Eron, na ti
Moses, malaan, ‘Vesan ta pi-
ran xena paamuian netaara.
Na Moses aava paamuian ne-
taara ti pe Isip, maa vungut
sena pevoxo fo falet. Taara
vungut o a so ta mo a savat
sina.’
41 Lana yaan aave ri vesan
a maaradaang ina bulmakau
e ri tatavai xe sina pana fan-
ganan. E ri vesan a matafan-
ganai xena faamamaas pana

mo aava nari xa ri fo vesane.
42 E a Piran a ti taaluugan
nari. E voxo, ri nangus a
mu vapara e xasano maana
mo malaan. E nabeˈ a tur-
oxo pana xakalayan sina mu
rabuna ina kuus fatuxai.

‘Ai, mu Israel, naak mi fo
tatavai xe siak pana
maana fanganan e
meska lana vingil
pana mariaas san-
gafilu talafaat?
43 Piau! Nami, mi nangus a
piran vavesai simi, na Molok
e a piran vapara, na Refan.
Mi yaas nare xuvul pami
lana faletan simi e voxo ne
taa feng tapin nami malaan
sena topen xe lumui lamina
bina Babilon.’ *Ems 5:25-27*

44 “A mu butaara ri toxan
a lifu marapi ina naangusan
xuvul pari pe la vingil. Ri
fo vesane malaan sena xax-
aalua aava Piran a tavai na
Moses pana.
45 Lumui, layaan na Jaasua
taxa paamuian nari, a mu
butaara ri lisan a lifu marapi
ina naangusan aanabeˈ e ri
faaguun xolai pana fefexax-
aas sena yaan a Piran a xup
tapin a mu xaiyaas siri e
tavai nari pana xavala ina
kuus fanaian. E a lifu marapi
aave a waan lana bina aa-
pave fefexaxaas sena yaan si
Devit.
46 Na Devit aava Piran a
turoxoiane, a fin a Piran o
lana vubuxanan sina i taa
vesan taxana Piran si Yaakop
ta lifu lotu tuuna malaan.
47 Taasaxa, na Solomon, na
natu Devit, fo vesan tavai a
Piran pana lifu aave.
48 “Taasaxa a Piran Laaˈui
Paaliu a pife taagul lana lifu
aava mu rabuna ri vesane,
bo? Nane fo kuus pana
la ngusuna mu rabuna ina
kuus fatuxai malaan:
49 ‘A xunavata pave a vepen
ina nai piranan siak
e a xavala a vavena
vaapaasan siak. A so
ta buk lifu mi vubuk
vesan tavaiau pana? A
so ta buk nobina mi
vubuk o ne taa nai fan-
gaafus lana?
50 Nenia sang ne vesan a
maana mo xapiak aanabeˈ
bo?” *Ais 66:1-2*
51 E na Stefan a ferawai
fulaa, “Nami ve mi rabuna
vaang bit. A lamonan simi
a tavanat. Mi usi a vilaana
sina Piran e mi putuk nami
taasaxa mi pife usi soxot
a Piran sang mon. Vulai
nami, mi vile malaan sena
mu bumi, mi taaluugan a Vo-
vau Xaradak.
52 A mu bumi ti kavai ri
vil pengan a mu rabuna ina
kuus fatuxai saxa saxa, bo?
E ri punuk nari aava ri ku-
usan fasavat a filimaanan
sina Sisiak Xaradak sina Pi-
ran aava na Yesus. E naboxo,
nami, mi malaan seri, mi pet
lisane e mi punuxe.
53 Nami xo, mi toxan a
vuputkai sina Piran aava mu
angelo fo tavai nami pana
taasaxa mi pife usie.”

*Ri Soxoi Punuk Na Stefan
Sena Ferawaian Sina*

54 E nari, ri langaie e ri
marala e ri faxakengatan a
fari.
55 Taasaxa na Stefan aava
bas pana Vovau Xaradak, a

kaalum xe laaˈui e xalum a miridingan molava ina Piran e na Yesus i taxa tigina la pamuaan sina Piran.

56 E na Stefan a kuus, “Kaalum, ne kaalum saa e ne xalum a xunavata a talakas e a Natuna Mataa i taxa tigina la pamuaan sina Piran.”

57 Sena ferawaian aanabeˈ a mu paamua ri marala faagut e vil votan a tangari, ri taxa xukulai faagut temasaat e ri faloue.

58 Ri raagan fasavat na Stefan xe lamalei e ri soxoie pana faat. E voxo, nari aava ri taxa ti kaalum, ri mul fanai faxuvul a maana marapi ina vupungan siri la kana saxa mataa faˈui, a isina, na Sol.

59 Layaan ri taxa soxoi na Stefan pana faat nane fenung xe sina Piran e a kuus malaan, “Memai Yesus, siak a vovau siak.”

60 Lumui nane bukaak e poxo turung xe lapia e a kuus faagut, “Memai, muta sui pengan nari.” E lumui nane poxo e femaat.

8

Na Sol A Vil Pengan A Mu Rabuna Aava Ri Namkai E Ri Sinuf Fepatok

1 Na Sol a turoxo pana maatan si Stefan. La yaan aapave a lagafan molava a savat xe sina mu rabuna aava ri namkai. E voxo ri sinuf fepatok xe la mu bina xapiak pe lana Judia e Sameria. Taasaxa mu yaamut ri waan pe Jerusalem.

2 Saxano rabuna sina Piran ri xaafan na Stefan e ri tangiis a mamaat sina. Pevoxo.

3 Taasaxa na Sol fe yot a mu rabuna aava ri namkai, a mu tomexaan e lutefin, e raagan nari ti lana lifu siri e timin nari lana lifu ina vipisan rao i taa kawaasan a lotu siri.

Na Filip A Kuusan Fasavat A Lagasai Roxo Pe Sameria

4 Taasaxa nari aava ri falet xolai xe la mu bina, ri taxa lo kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Yesus.

5 A saxa ti la palou iri, na Filip, a sivi xe puaa la saxa bina pe Sameria e a tangpat pana fepitaa pave pana Mataa Failai sina Piran.

6 Layaan na Filip a ferawai xe sina malila pave, ri langai faagut senaso nane fo vil a maana mo faˈipul xaves.

7 Nane gei tapin a maana vovau saat e vil faroxoi a saxano maalapen.

8 E voxo, a toxan a faamamaasan lava lana bina aapave.

Na Saimon, A Mataa Ina Neng, A Buk Maraan A Gutan Si Pita

9 A saxa mataa ina neng, isina na Saimon, a waan pe la bina aave e a faˈipul a mu Sameria pana gutan sina. Nane ferawai falalava o nane saxa matalava pana gutan.

10 A mu rabuna xapiak, ri langai sina e ri kuus, “A mataa aanabeˈ ve a siak a gutan sina piran aava ri xalie pana ‘Gutan Molava Paaliu.”

11 Ri usie senaso maana yaan xaves nane vil faˈipul nari pana gutan sina.

12 Taasaxa layaan a mu
rabuna ri langai a ferawa-
ian si Filip pana fatataganan
sina Piran e isi Yesus Krais,
a mu rabuna tomexaan e
lutefin xapiak ri namkai e ri
fasufan.
13 Na Saimon sait a
namkai. Lamina fasufan
sina nane waan faasilak la
ta Filip senaso nane ipul
sena maana fakalimaanan e
maana mo fa'ipul aava nane
xalume.
14 Layaan a mu yaamut pe
Jerusalem si ri langai o a mu
Sameria ri namkai sena fer-
awaian sina Piran, ri feng na
Pita nare Jon xe siri.
15 Lamina savatan sire, re
fenung xe sina Piran talo
nane taa tavai a mu Sameria
pana Vovau Xaradak sina.
16 A Vovau Xaradak a pife
sivimaan xuluri lunai. Ri
fo fasuf nari pana isi Yesus
Krais mon.
17 E mui, na Pita nare Jon
re timin a mare xuluri e a mu
rabuna aave ri siak a Vovau
Xaradak.
18 Layaan na Saimon a
kaalum o a rabuna ri fo siak
a Vovau Xaradak layaan a
ro yaamut re timin a mare
xuluri, nane tavai nare pana
faat e a kuus,
19 "Tavaiau pana gutan
aave sait talo ne taa timin
a maak xuluna rabuna e ri
taa siak a Vovau Xaradak."
20 E na Pita a suie, "Falet
saa pana xama faat aave
senaso no lamon o no fex-
axaas sena maraan a tatavai
sina Piran pana.
21 No piau ta nobina lana
faisok aanabe' senaso a la-
monan siim a pife roxo la
matana Piran.
22 Xul a lamonan siim aava
rao no taa maraan a tatavai
sina Piran e fenung xe sina.
Naak i taa muluk nano e taa
lamon tapin a lamonan saat
siim.
23 Ne texaas o nano, no bas
pana xinaasan e no sisiak
sina mo mosaat."
24 E mui na Saimon a suie,
"Fenung xe sina Piran paga
talo maana mo aava no fo
kuus pana ri taa pife savat
tuuna xe siak."
25 Layaan re fo xuus fa-
texaas nari pana faisok sina
Piran lana toyan sire e re fer-
awai pana lagasai si Memai,
na Pita nare Jon re ulaa xe
pul Jerusalem. La fena ula-
ian sire, re fepitaa pana La-
gasai Roxo lana maana mu
bina pe Sameria.

Na Filip A Xuus Famatavas A Matalava Ti Itiopia Pa Yesus

26 Na Filip taxa waan pe
Sameria lunai e saxa angelo
a xuuse, "Tamasiak e no
paan xe pul la salan aava
falet xe pe Gasa ti Jerusalem,
a salan lana xobingil."
27 Nane tamasiak e falet.
E pave a fesuai pana saxa
mataa ti Itiopia aava i taxa
ulaa xe la bina sina. Nane
a matalava aava fuuna fax-
atang a maana mo xapiak
sina piran tefin lava sina mu
Itiopia, ri xalie pa Kaadis.
A mataa aanabe' fo falet xe
Jerusalem xena nangus a Pi-
ran.
28 La fena faletan sina xu-
luna 'kaaris', i taxa nai kat
falavai a xakalayan si Aisaia,

a mataa ina kuus fatuxai sina Piran.
29 A Vovau Xaradak a xuus
na Filip, “Falet xe la ‘kaaris’
aapave e no waan faasilak la
tana.”
30 E mui, na Filip a falet
faasilak la tana ‘kaaris’ e a
langai a mataa taxa kat a
xakalayan si Aisaia. E na
Filip a fine, “No masam sena
maana mo no taxa kate?”
31 E nane suie, “Ne taa
texaas malaafaa tamo ne
pi ta mataa xena xuus
famatavasau pana?” E voxo
nane xel falak na Filip e fe
nai xuvul pana.
32 A mataa Itiopia ve i taxa
kat a paxakalayan sina Piran
aanabeˈ:
“Nane malaan sena sipsip
aava waan kasam
layaan ri lisane xe
lana bina ina punux-
aana o malaan sena
sipsip aava waan
kasam layaan ri taxa
sapiit a fui ina.
33 Nane famangilan e ri pife
tafang faroxoie lana lifu ina
tiisan. E i taa piau taa buna
senaso a toyan sina fo taxa-
pus nabeˈ la pia.” *Ais*
53:7-8
34 A mataa Itiopia a fin
na Filip, “Xuus fatexaasau, a
mataa ina kuus fatuxai i taxa
ferawai paseˈ, nane fatak o
xasa mataa fulaa?”
35 E mui na Filip a tang-
pat pana ferawaian aave e a
xuus fatexaase pana Lagasai
Roxo se Yesus.
36 Layaan re taxa faxaˈusi
et a salan, re savat la xasing
ina raarum e a mataa Itiopia
a kuus, “Kaalum, a raarum.
Xenaso ne taa pife fasufan
xo?”
37 [Na Filip a xuuse, “No
taa fasufan tamo no namkai
lana xunus ima.” E nane
suie, “Ne namkai o na Yesus
Krais ve a Natuna Piran.”]
38 A matalava aave a sei
fatiginei bang a ‘kaaris’ sina
e nare Filip re sivi xe lana
raarum pave. E na Filip a
fasufe.
39 Layaan re laak ti lana
raarum, fataapus, a Vovau
ina Piran a siak tapin moxo
na Filip e a mataa Itiopia
pife xalum fulane taasaxa
nane falet fulaa pana faama-
maasan.
40 Na Filip xo a savat pe
Asotus e a falet xe Sesaria. E
la fena sangasan sina nane
kuusan fasavat a Lagasai
Roxo la maana mu bina
xapiak.

9

Na Sol A Xaveak Namkai
Fk 22:3-16; Fk 26:9-18

1 Taasaxa na Sol i taxa lo
vubuk faagut o i taa punuk
a mu rabuna aava ri usi a
Memai. E voxo nane savat
sina memai priis
2 e fine rao i taa kuus
turoxo pana faletan sina
xe puaa Damaaskas. Nane
vubuk o i taa yot a mu
rabuna tomexaan e lutefin
aava ri usi a lotu faˈui
aanabeˈ xena lisanmaan
nari xe pe Jerusalem. E a
memai priis a tavaie pana
lagasai ina turoxoian xena
tavai a mu rabuna Juda lana
mu lifu ina faxuvulan pe
Damaaskas.

3 Lana sangasan sina xe
puaa Damaaskas, a yaamit a
sivi fa'ipul e fakaliuan nari.
4 E nane poxo xe lapia e
langai a ling a xuuse, “Sol,
Sol, xenaso no vil penganau.”
5 Na Sol a fiai, “Memai,
nano nase'?”
A ling aave a suie, “Nenia
ve na Yesus aava no taxa vil
pengane.
6 Naboxo, tamasiak e no
falet xe pe Damaaskas e pave
ri taa xuus fatexaas nano
pana so ta mo no taa vile.”
7 A mu rabuna aava ri taxa
sangas xuvul pa Sol, ri tig-
ina xapat senaso ri langai a
ling taasaxa ri pife xalum ta
mataa.
8 Na Sol a tamasiak ti lapia,
taasaxa layaan nane rao i kas
a matana, a matana piif. E
voxo ri tao a mana xe pe
Damaaskas.
9 Pana yaan talatul nane
piif e la nu yaan aave a pife
fangan o num.
10 Pe Damaaskas a toxan
a saxa mataa aava usi a vi-
laana si Yesus, a isina na
Ananaias. A Memai a savat
xe sina lana saxa xaxaalua e
kuus, “Ananaias!”
Nane suie, “A so Memai,
nenia nabe'.”
11 E a Memai a xuuse,
“Falet xe la lifu si Judas,
lana salan aava ri xalie pana
‘xaradak’ e no fiai pana saxa
mataa ti Taasus, a isina na
Sol, senaso nane taxa fe-
nung.
12 Lana saxa xaxaalua
nane fo xalum a mataa, a
isina na Ananaias, e nane
xo maa timin a ro mana
xuluna xena lisan fa'uli a
xakaaluman sina.”
13 Na Ananaias a suie,
“Memai, ne fo langai a
maana ferawaian sena
mataa aanabe' e malaafaa
nane famasak a mu rabuna
fatak siim pe Jerusalem.
14 E nane savat iau lapaana
tateaxan ina mu paamua ina
lotu Juda xena yotaana mu
rabuna aava ri fenung xe
siim.”
15 Taasaxa a Memai a xuus
na Ananaias, “Falet, ne fo
siak fati a mataa aanabe'
xena sisiak siak e i taa lisan
a texaasan sena isaak xe
la maana mu bina sina mu
rabuna aava ri pife Juda e xe
sina mu piran siri e xe sina
mu Israel.
16 Ne taa faxalite pana
maasaxan molava aava i taa
savat sina sena faisok la-
paana isaak.”
17 E mui na Ananaias a
falet xe la lifu aave e a laak
lana xena timin a ro mana
xulu Sol e a kuus, “Tiak Sol,
na Memai Yesus aava savat
xe siim la salan layaan no
taxa filimaan xe iau, nane
fengau talo no taa kaalum fu-
laa e no taa bas pana Vovau
Xaradak.”
18 E a mo malaan sena
xunuf ina din a faapalau
fa'ipul sena mata Sol e nane
moxo kaalum faroxo fulaa.
Nane tamasiak e a fasufan
19 e mui a fangan. E lamina
fanganan nane siak fulan a
gutan sina.
Na Sol a taagul pe
Damaaskas pana valayaan
xuvul pana mu rabuna aava
ri namkai.
20 Nane falet fatak xe la mu
lifu ina faxuvulan e a fapiti
nari o na Yesus ve a Natuna
Piran.

21 E a maana rabuna
aava ri langaie, ri ipul e ri
fiai, “Nane a saxa aava pe
Jerusalem a punuk a mu
rabuna aava ri namkai sena
isin aanabeˈ, bo? Nane savat
nabeˈ xena yot lisan a mu
rabuna aave xe sina mu
paamua priis, bo?”
22 Taasaxa, a fepitaian
si Sol taxa lo savat faagut
paaliu. E na Sol a faxalit
tuunei nari o na Yesus ve a
Mataa Failai e a mu Juda pe
Damaaskas ri pife fexaxaas
sena tisuie.
23 A maana yaan xaves fo
falet e a mu Juda ri fexuus
kasam xena punuxaana.
24 La maana paanaas e
vung ri falim a yalaxau
ina bina xena punuxaana.
Taasaxa, na Sol a texaas sena
lamonan siri.
25 E la saxa vung a mu
fesing si Sol ri xele e ri faduie
lana bi xe lamina vaabat ina
bina.

Na Sol A Laak Faˈulaa Xe Pul Jerusalem

26 Layaan nane savat pe
Jerusalem a vubuk faxuvul
xuvul pana mu rabuna aava
ri namkai taasaxa nari, ri
matautane senaso ri lamon
o nane pife puk tuunei a vi-
laana sina.
27 Taasaxa na Baanabas a
xel lisane xe sina mu yaamut
e xuus fatexaas nari pana
malaafaa a Memai fo savat
tuuna si Sol la fena sangasan
sina e ferawai sait xe sina e
vaxa, malaafaa na Sol a pife
mataut pana kuusanaana isi
Yesus pe Damaaskas.
28 E voxo na Sol a taagul
xuvul pari e a falet xolai
xena kuus fasavat lapaana
isi Memai.
29 Nane ferawai e tisui a
mu Juda ti Griik e voxo nari
sait, ri buk punuxe.
30 Layaan a mu fetinan ri
texaas sena, ri xel lisane xe
kolapi Sesaria e mui ri fenge
xe puaa Taasus.
31 E voxo a mu rabuna
aava ri namkai pe Judia,
Galili e Sameria, ri toxan
a fangaafusan sena lagafan
siri. Ri fegutai lana namka-
ian siri, ri suai faagut sena
Piran e senaso a Vovau
Xaradak a fagut nari, a
xakatan iri taxa lo molava
et.

Na Pita A Vil Faroxoi A Xasa Maalapen

32 Layaan na Pita taxa san-
gas xolai la nu bina, nane fe
tixalum a mu rabuna aava ri
namkai pe Lita.
33 Pave, nane xalum a saxa
mataa, a isina na Eneas.
Nane ve a maalapen aava
mati la vem sina pana mari-
aas pisiktul.
34 Na Pita a xuuse, “Eneas,
na Yesus Krais a vil faroxoi
nano. Tamasiak e pulum
a vem siim.” Fataapus, na
Eneas a tamasiak.
35 A mu rabuna aava
ri taagul pe Lita e Seron,
ri xalum a mataa tamu
maalapen e nari xapiak,
ri puk a lamonan siri e ri
namkai se Memai.

Pe Jaapa Na Pita A Fatatoi Faˈuli A Tefin Ti La Maatan

36 Pe la xasa bina, na Jaapa,
a toxan a saxa tefin aava
namkai, a isina na Tabita.
(A isina lana pok bina Griik,

na Dokas). Nane vil vulan a
maana mo roxo xena xavang
a mu rabuna valagof.
37 La fena yaan na Pita taxa
waan pe Lita, na Tabita a
giis e femaat. Ri fasufe e ri
timine la nobina laaˈui lana
lifu.
38 Na Lita a pife lasuun se
Jaapa e layaan a mu rabuna
aava ri namkai, ri langai o
na Pita i taxa waan pe Lita,
ri feng a saxa rovaat xe sina
pana fenungan aanabeˈ, “Fil-
imaan fataapus xe simaam.”
39 E voxo na Pita a
tamasiak e a falet xuvul pare
e layaan nane savat pave ri
xele xe la nobina aave laaˈui
lana lifu. A lutefin nakmaal
ri tigina fakaliuan na Pita.
Ri taxa taangiis e ri faxalite
pana maana mo xaves aava
na Dokas fo vesane layaan
nane taxa waan.
40 Na Pita a feng tapin
nari xapiak xe lamalei e mui
nane tapiit turung e a fe-
nung. Nane tapuk xe sina
tefin aava fo maat e a kuus,
“Tabita, tamasiak.” Nane
tafaangun e layaan a xalum
na Pita a nai fatak.
41 Na Pita tao a mana e
xavang fatigineie. E mui
nane xel a mu rabuna aava ri
namkai e lutefin nakmaal e a
lisan faˈuli na Tabita xe siri
pana toyan fulaa.
42 Ri toxan a texaasan sena
pe Jaapa e a maana rabuna
xaves ri puk a lamonan siri
e ri namkai se Memai Yesus.
43 Na Pita waan pe Jaapa
pana saxano yaan fulaa xu-
vul pa saxa Saimon aava fu-
una faisok pana vipin ina
tiir.

10

Na Kornilius, Saxa Sensurian, A Fefeng Pa Pita Xe Sina

1 Pe Sesaria a toxan a
mataa, a isina na Kornilius.
Nane ve a saxa paamua, a
sensurian lana parabuna ina
fevisan aava ri xali nari pana
‘Regimen ti Itali’.
2 Nane e mu matafetama
sina ri suai faagut sena Piran
e nane fenung vulai xe sina
e vaxa nane fuuna tatavai xe
sina mu Juda valagof.
3 Saxa paanaas, faasi-
lak leaaf, nane xalum a
xaxaalua. Nane xalum
famatavas saxa angelo sina
Piran aava savat sina e a
kuus, “Kornilius!”
4 Na Kornilius a xalum fa-
tateaxe pana matautan e a
fiai, “Rao no sou Memai?”
A angelo a suie, “A fenun-
gan siim e mu tatavaian siim
xe sina mu rabuna valagof,
ri fo fafaamamaas a Piran e
nane lamon faˈuli nano.
5 Naboxo, feng a rabuna xe
pul Jaapa xena xel a mataa,
isina na Saimon Pita.
6 Nane taxa waan xuvul
pa xasa Saimon fulaa aava
fuuna faisok pana vipin ina
mu tiir. A lifu sina taxa tigina
la gun.”
7 Layaan a angelo aave fo
malit, na Kornilius a xel a
ro sisiak sina e saxa mataa
ina fevisan aava mataa tu-
una ina lotu
8 e nane xuus narutul pana
maana mo aava ri fo savat.
E mui a feng narutul xe pul
Jaapa.

Na Pita A Xalum A Mifan
Fk 11:5-14

9 La paanaas a yaan mui,
layaan rutul taxa savat faasi-
lak la bina Jaapa, na Pita
a laak laa'ui xuluna putuna
lifu xena fenung.
10 Nane lagai e buk fangan.
Layaan ri taxa faigotan a fan-
ganan nane pe laa'ui si toxan
a mifan a savat sina.
11 Nane xalum a finavata a
talakas e a mo malaan sena
marapi a sivimaan pana
ngusuna talafaat.
12 A maana tiir pana kana
talafaat e maana mo malaan
sena tiui ti la xavala e maana
maanu ti la tavegof sait, ri
taxa waan lana marapi aave.
13 E mui a ling a xu-
use, "Tamasiak Pita. Tamo
no vubuxan ta meska ti la
palou ina mu vupung aan-
abe' punuxe e no ngane."
14 E na Pita a suie, "Piau
Memai, a vuputkai si Moses a
xuus fatexaas nemaam pana
saxano buk meska maam
pife fexaxaas sena ngane e
a mo lalosaat pi lalaak la
valaak. Ne pi ngangan a mo
lalosaat o maana buk meska
maam pi ngangane."
15 A ling a kuus fulaa,
"Muta xali a maana mo pana
lalosaat aava Piran fo xalie
pana mo roxo."
16 A mo aave savat faata-
latul e fataapus a marapi a
siak fa'ulian xe laa'ui la xu-
navata.
17 Layaan na Pita taxa lala-
mon pana malasuf ina mifan
aave, narutul aava na Ko-
rnilius a feng narutul, rutul
fo tingin a lifu si Saimon e
rutul taxa tigina la matana
lifu sina xo.
18 Rutul kel e fiai tamo na
Saimon aava ri xalie pa Pita,
i taxa waan pave.
19 Laa'ui la putuna lifu na
Pita taxa lalamon fulaa pana
mifan. E a Vovau Xaradak a
xuuse, "Saimon, a rutuvaat
talatul la pia, rutul taxa seng
nano.
20 Tamasiak e no sivi. Muta
lamon fepuk, taasaxa falet
xuvul parutul senaso nenia,
ne fo feng narutul."
21 Na Pita a sivi e xuus
narutul, "Nenia ve a saxa
aava mutul taxa senge. Sena-
sou mutul fo filimaan?"
22 A rutuvaat aave ri suie,
"Nemaatul, maatul filimaan
ti pe si Kornilius, a sen-
surian. Nane ve a saxa
mataa roxo aava fuuna nan-
gus a Piran e a mu rabuna
Juda ri suai sena. A angelo
xaradak a xuuse pana xelaan
nano xe la lifu sina talo i taa
langai a ferawaian siim."

Na Pita Waan La Lifu Si Kornilius

23 E mui na Pita a xel falak
narutul xe lana lifu e ri matef
pave. La paanen na Pita
xuvul pa saxano fetinan ti
Jaapa, ri falet xuvul parutul.
24 A yaan mui ri fe savat pe
puaa Sesaria. Na Kornilius a
texaas sena savatan siri e fo
xel faxuvul a mu tauna e mu
fesing sina.
25 Na Pita a laak lana
matana lifu e na Kornilius a
piit turung e bukaak la nona
pana suaian.
26 Taasaxa na Pita a xel
fatamasiaxe e a xuuse,
"Tamasiak! Ne pife piran,
ne mataa tuuna mon malaan
sema."

27 Na Pita nare Kornilius
re taxa ferawai laak saa pe
la lifu e na Pita xalum a mu
rabuna xaves aava ri taxa
waan bang pave.
28 Nane xuus nari, “Mi
texaas o lapaana vuputkai
simaam mu Juda maam
pife fexaxaas sena laak xe
lana lifu sina rabuna aava
ri pife Juda o tixalum nari.
Taasaxa Piran fo faxalitau o
ne taa pife xali ta mataa pana
lalosaat.
29 E voxo layaan mi xelau,
ne filimaan e ne pife kuus o
ne bai. E naboxo ne buk fiai,
senasou mi vubuxanau?”
30 Na Kornilius a kuus, “A
yaan talatul fo falet e nenia,
ne taxa fenung la lifu siak
la leaaf e lana fenungan siak
a mataa pana marapi pasak
paaliu a tigina fa'ipul la noga
31 e a kuus, ‘Kornilius, a
Piran a langai a fenungan
siim e lamon a tatavaian siim
xe sina mu valagof.
32 Xel na Saimon aava ri
xalie pa Pita, ti pul Jaapa.
Nane taxa taagul la lifu si
xasa Saimon aava fuuna
faisok pana vipin. A lifu sina
taxa waan pe la gun.’
33 E voxo fataapus, ne feng
narutul xena xelaan nano.
E nano lana roxoyan siim,
no filimaan xeau. Naboxo,
nemaam xapiak maam taxa
waan bang nabe' la matana
Piran xena langai pana so ta
mo a Piran a xuus fatexaas
nano pana.”

A Piran A Tavai A Mu Rabuna Aava Ri Pife Juda Pana Vovau Xaradak Sina

34 E mui na Pita a tang-
pat pana ferawai, “Naboxo
ne texaas tuuna o a vilaana
sina Piran xe sina mu rabuna
xapiak a fexaxaas. Nane pife
tavai a mu Juda sang mon
pana tatavai sina, piau.
35 Nane turoxoian a mu
rabuna ti la mu bina aava
ri namkai sena e ri usi a
vilaana roxo.
36 Mi texaas sena lagasai
aava Piran a lisane xe sina
mu rabuna ti Israel. A Laga-
sai Roxo ina luaian aava sa-
vat xe sina mu rabuna aava
ri namkai se Yesus Krais,
nane aava vesan a maana
mo xapiak.
37 Mi texaas sena so ta mo
fo savat pe Judia: a tangpat
pe Galili lamina fasufan aava
na Jon a fepitaa pana.
38 Mi texaas o a Piran a
noxol na Yesus ti Nasaret
pana Vovau Xaradak e gutan.
E na Yesus a falet xolai pana
vilaana roxo e nane mulus
tapin a mu rabuna xapiak
aava ri sisiak si Setan. Nane
vile senaso a Piran a waan
xuvul pana.
39 “Nemaam, maam xalum
tuunei a maana mo xapiak
nane vile la bina sina mu
Juda e pe Jerusalem. Nari, ri
punuxe pana niil fataxutane
laa'ui xuluna bolo
40 taasaxa Piran a fatatoi
fa'ulie ti la maatan la fata-
latulaana yaan e fasavate la
matavas.
41 Pife mu rabuna xapiak
ri xalume, piau. A Piran
a siak fati a saxano rabuna
xena xalumaana, nemaam
xo, maam fangan e num
xuvul pana lamina fatatoi
fa'uliaana ti la maatan.
42 Na Yesus a fasei nemaam
o maam taa fapiti a mu
rabuna pana Lagasai Roxo e

maam taa kuus xakaavang o
nane ve a saxa aava Piran a
fatie xena tiis a mu rabuna
xapiak, nari aava ri taxa to e
nari aava ri fo maat.
43 A mu rabuna ina kuus
fatuxai, ri ferawai xakaa-
vang pana. Ri kuus o pana
gutan ina isina i taa lamon
tapin a vilaana saat sina
rabuna aava ri puk a la-
monan siri e ri namkai se
Yesus.”
44 La fena ferawaian si
Pita, a Vovau Xaradak a
sivimaan xuluna mu rabuna
xapiak aava ri taxa nai lan-
gai a lagasai aanabeˈ.
45 A mu Juda aava ri
namkai e ri filimaan xuvul
pa Pita, ri ipul senaso Piran
a tavai a mu rabuna aava
ri pife Juda pana Vovau
Xaradak sina vaxa.
46 Ri texaas sena senaso ri
langai nari, ri taxa ferawai
lana saxano pok bina e ri
kuus faasiroxo xe sina Piran.
E mui na Pita a kuus,
47 “Naseˈ taa ti votan a
rabuna aanabeˈ sena fasufan
pana raarum? Ri fo siak
xo a Vovau Xaradak malaan
semaam.”
48 E voxo nane fasei nari o
ri taa fasufan lana isi Yesus
Krais. E lamina ri fin na Pita
o i taa waan xuvul pari pana
valayaan.

11

Na Pita A Xuus Famatavas A Mu Yaamut Pe Judia Pana Vilaana Sina

1 A mu yaamut e mu feti-
nan pe Judia, ri langai o a mu
rabuna aava ri pife Juda sait
ri fo langai a ferawaian sina
Piran.
2 E layaan na Pita a laak saa
xe Jerusalem, a mu rabuna
vuputuk aava ri namkai, ri
ferawai fasaat sena.
3 Ri fine, “No fo laak xe
lana lifu sina rabuna aava
ri pife vuputuk e no fangan
xuvul pari, bo?”
4 Na Pita a xuus fatexaas
nari pana maana mo xapiak
aava ri fo savat. A kuus
malaan,
5 “Nenia xo, ne taxa fe-
nung pe la bina Jaapa e ne
xalum a mifan. Ne xalum a
mo malaan sena marapi lava
pana ngusuna talafaat taxa
sivimaan ti la xunavata xe
siak.
6 Ne kaalum lana e maana
buk tiir xaves ri taxa waan:
a mu tiir pana kana talafaat,
a mu vupung e a maana mo
fafaalis e lilif.
7 E mui, ne langai a ling
a xuusau, ‘Tamasiak Pita,
tamo no vubuxan ta meska
ti la palou ina mu vupung
aanabeˈ, punuxe e no ngane.’
8 E ne suie, ‘Piau move
Memai! A vuputkai si Moses
a xuus fatexaas nemaam
pana so ta buk meska maam
taa pife ngane e a mo lalosaat
aanabeˈ a pi lalaak la valaak.
Ne pi ngangan a mo lalosaat
o saxano buk meska maam
pi ngangane.’
9 “A ling a kuus fulaa ti
lana xunavata, ‘Muta xali
a maana mo pana lalosaat
aava Piran fo xalie pana mo
roxo.’
10 A mo aanabeˈ a savat
faatalatul e mui a marapi a
siak faˈulian xe laaˈui la xu-
navata.
11 “Lavaxa, a rutuvaat
talatul aava ri sengau ti

Sesaria, ri maa savat la lifu
ne taxa waan lana.
12 A Vovau a xuusau, ‘Muta
kuus “ne bai”, falet xuvul
parutul.’ A nutuvaat pisaxa
aanabeˈ vaxa ri falet xe puaa
Sesaria xuvul paga e maam
felaak xe lana lifu si Kornil-
ius.
13 Nane xuus nemaam o pe
la lifu sina nane fo xalum a
angelo aava xuuse, ‘Feng a
mataa xe pul Jaapa xena xe-
laan na Saimon, a xasa isina
na Pita.
14 Nane taa lisanmaan a
lagasai aava i taa fakaxup
nano e mu tauma.’
15 “Ne taxa tangpat pana
ferawai xe siri e monabeˈ
mon a Vovau Xaradak fo sivi-
maan xuluri malaan sena
sivimaan xulutaara lumua.
16 E mui ne lamon faˈuli
a ferawaian si Memai, ‘Na
Jon a fasuf a rabuna pana
raarum tuuna, taasaxa nami,
mi taa fasufan pana Vovau
Xaradak.’
17 Lavaxa, tamo a Piran
xa a tavai nari pana tatavai
sina aava Vovau Xaradak,
malaan sena tavai netaara
pana layaan taara puk a lam-
onan sitaara e usi na Memai
Yesus Krais, mi lamon o ne
taa ti votan nari e tisui a
Piran, piau!”
18 Layaan ri langai a mo
aanabeˈ ri pife kuus fasaat
fulaa e ri kuus faasiroxo xe
sina Piran malaan, “Naboxo
a Piran fo tavai a mu rabuna
aava ri pife Juda pana yaan
xena puxaana lamonan siri
talo ri taa to vulai.”

A Tangpat Ina Naangusan Tuuna Pe Antiaak

19 Lamina maatan si Ste-
fan, nari aava ri namkai, ri
paan fepatok sena vil pen-
ganaan nari. Ri falet fefex-
axaas Fonisia, Saipras e na
Antiaak e ri fepitaa pana La-
gasai Roxo xe sina mu Juda
mon.
20 Saxano rabuna ti Saipras
e Sairiin ri sivi xe puaa An-
tiaak e ri fe ferawai xe sina
mu Griik vaxa. Ri fapiti nari
pana Lagasai Roxo se Memai
Yesus.
21 A gutan sina Piran a
waan xuluri e maana rabuna
xaves ri namkai e ri usi a
vilaana sina Memai.
22 E pe Jerusalem si, a
mu rabuna aava ri namkai,
ri langai pana e ri feng na
Baanabas xe puaa Antiaak.
23 Nane fe savat pave e a
xalum a Piran fo tatavai xe
siri pana roxoyan sina. E
na Baanabas a faamamaas e
fagut nari talo ri taa waan
fatateak vulai e ri taa pife
lamon xolai se Memai.
24 Senaso na Baanabas a
mataa roxo aava bas pana
Vovau Xaradak e lamonan
tuuna, a mu rabuna xaves ri
puk a lamonan siri xena usi
na Memai Yesus.
25 E mui, na Baanabas a
taˈulan nari xena sengaan na
Sol pe kol Taasus.
26 Layaan nane tingine
nare xapiak re falet xe paa
Antiaak. Lana mariaas saxa
re waan xuvul pana mu
rabuna aava ri namkai e re
fapiti a maana rabuna xaves.
Pe Antiaak a mu rabuna aava
ri usi na Yesus, ri siak a isin,
‘Kristian.’
27 La fena yaan aanabeˈ
saxano rabuna ina kuus
fatuxai, ri sivi xe puaa
Antiaak ti Jerusalem.

28 A saxa ti la palou iri,
a isina na Aagabas, a tig-
ina e lana gutan sina Vovau
Xaradak a kuus o a yaan ina
song molava i taa savat lana
mu xavala xapiak. (A mo
aanabeˈ fo savat layaan na
Klodias ve taxa piran king.)
29 A mu rabuna aava ri
namkai, ri lamon faati o
ri taa lisan ta saxano faat,
fexaxaas malaan seri, xena
xavang a mu fetinan pe
Jerusalem.
30 E ri vil malaane e ri siak
fati na Baanabas nare Sol
xena lisanaana xe sina mu
matalava pe Jerusalem.

12

A Yaan Saat A Savat Fulaa Xe Sina Mu Rabuna Aava Ri Namkai

1 Lana yaan aanabeˈ na
Herot, a memai ti Rom, a
yot a saxano rabuna aava ri
namkai xena punuxaan nari.
2 Nane patal a putu Jems,
na ti Jon
3 e layaan nane texaas
o a vupunuxan aanabeˈ a
vil fafaamamaas a mu Juda,
nane yot na Pita vaxa. A
mo aanabeˈ a savat la yaan
ina fenamo lava ri xalie pana
‘Fenamo Ina Bret Aava Piau
Ta Yiis.’
4 Lamina yotaan na Pita
nane timine lana lifu ina vip-
isan. A rabuna ina fevisan,
talafaat pa talafaat, ri fax-
atange senaso na Herot a
vubuk o i taa tiis na Pita la
matana mu rabuna lamina
Paaliuan.
5 Na Pita taxa waan lana
lifu ina vipisan e a mu
rabuna aava ri namkai, ri
taxa lo fenung xe sina Piran
pana.

A Piran A Feng A Angelo Xena Mulus Tapin Na Pita

6 La vung, paamuina yaan
na Herot taa xel na Pita xe
la lifu ina tiisan, na Pita
taxa matef la palou ina saxa
rovaat ina faxatang votai.
Re pis fatateaxe pana ‘sein’
taragua e xasa rovaat re ti
faxatang la matana lifu ina
vipisan.
7 Saxa angelo sina Piran
a savat faˈipul e a malang
a lating a lana lifu ina vip-
isan. A angelo aave a sip fa-
pungan na Pita. Nane kuus,
“Fataapus, tamasiak!” e a
ro ‘sein’ tateak aava ri pis a
mana pana re tamulus palau
ti pave la mana.
8 E mui, a angelo a xuuse,
“Falak a marapi e a ‘slipa’
siim.” E na Pita a vile. E
a angelo a xuus fulane, “Xa-
fut a taam pana marapi ina
vupungan siim e no usiau.”
9 Na Pita a usie ti lana
lifu ina vipisan, taasaxa
nane pife texaas o a maana
mo aanabeˈ ri taxa savat la
matavas senaso nane lamon
o i taxa mif.
10 Re falet e fe xasliu a saxa
rovaat ina faxatang votai e a
saxa rovaat fulaa e re fe sa-
vat la matana lifu ina vipisan
aava xakas xe la matana bina
lava. A matana a talakas
palau e re savat et xe lamalei.
Re taxa sangas falet la salan
e fataapus a angelo moxo a
malit palau se Pita.
11 E mui a lamonan si Pita a
ulaa e a felamon, “Naboxo ne

texaas o a Piran fo feng a angelo sina xena siak tapinau se Herot e sena maana mo xaves aava mu Juda ri buk rao ri taa vile sega.”

12 Layaan nane texaas faroxo nane falet xe la lifu si Maria, na nina Jon Maak. Pave, a rabuna xaves ri taxa fenung faxuvul.

13 Na Pita a pit a matana lifu ti lamalei e a sisiak tefin, a isina na Roda, a savat xena tatexaas o nase' ve lamalei.

14 Layaan nane taraxali a ling i Pita, nane faamamaas faagut. Nane rao i ulaa xena xuus fatexaas a mu rabuna pana, taasaxa pife kas a matana lifu. Nane xukulai et xe siri lana lifu, “Na Pita pe taxa tigina la matana lifu.”

15 E ri xuuse, “No ngong.” Taasaxa nane fasasong faagut pana e ri xuuse, “Pife nane, naak a angelo sina pave.”

16 La matana lifu, na Pita taxa lo vipit lunai e layaan ri kase, ri ipul faagut sena.

17 Na Pita a talangai xe siri rao ri taa matakasam e a xuus fatexaas nari malaafaa a Piran fo siak tapine ti lana lifu ina vipisan. Na Pita a kuus, “Xuus fatexaas na Jems e mu fetinan pana.” E mui nane ta'ulan nari e falet xe la xasa bina fulaa.

18 La paanen a mu rabuna ina faxatang votai ri felagafai xolai e ri fiai, “Faa na Pita?”

19 Na Herot a fasei a mu rabuna ina faxatang votai o ri taa seng faagutan na Pita, taasaxa ri seng maat.

A Maatan Si Herot

E mui na Herot a fin faxavesan a mu rabuna ina faxatang votai pana e a fasei nari o ri taa maat tamo ri pife tingin na Pita. Lamina, na Herot a ta'ulan na Judia e fe taagul pe Sesaria.

20 Nane fo mo fepialai xuvul pana mu rabuna ti la ro bina, Tair e Saidan. E naboxo, ri fevubuxan o nari, ri taa ferawai xuvul pa Herot. Ri feng a saxano rabuna ti la palou iri xe sina. E nari, ri xel na Balasus, saxa sisiak lava si Herot, rao i taa xavang nari pana fenungan siri xena faluai a xunus i Herot senaso a mu rabuna ti pe la ro bina siri, ri fuuna siak fanganan ti la bina si Herot.

21 La yaan fatak, na Herot pana marapi ina piranan sina a nai la vena nai piranan sina e a ferawai xe sina mu rabuna.

22 Nari, ri xukulai faavupuul, “A ling aanabe' a ling ina piran, pife ling ina mataa mon.”

23 Fataapus, saxa angelo sina Piran a sip tuunei na Herot pana giisan lava senaso nane pife suai sena Piran. A mo malaan sena xanipit ri ngane e nane maat.

24 A ferawaian sina Piran taxa lo fala fepatok e a xakatan ina mu rabuna aava ri namkai taxa lo molava et.

25 Pevoxo, na Baanabas nare Sol re fo lisan a faat xe sina mu fetinan pe Jerusalem e layaan re fataxapin a faisok sire re ta'ulan a bina aave e re ulaa xe puaa Antiaak. Na Jon Maak a falet xuvul pare.

13

A Vovau Xaradak A Fanei Patak Na Baanabas Nare Sol Pana Ngavuk Sire

1 La palou ina rabuna aava ri namkai pe Antiaak, saxano rabuna ina kuus fatuxai e mu rabuna ina fepitaa ri taxa waan; nari ve na Baanabas e na Simeon, ri xalie pa Maxata, na Lusias ti Sairiin, na Manen aava fo molava xuvul pa Herot aava putuna gavamen e na Sol.

2 Layaan ri taxa nangus a Piran e falfaal pana fanganan, a Vovau Xaradak a xuus nari, “Fanei patak na Baanabas nare Sol xaanak xena ngavuk aava ne fo xel nare pana.”

3 Lamina fenungan e falfaalan siri, ri timin a mari xulure e ri feng tapin nare.

4 A Vovau Xaradak a feng fasivi nare xe kol Salusia. E re xawas xuluna xaati xe la xurunusa, Saipras.

5 Layaan re savat pe Salamis, saxa bina pe Saipras, re fepitaa pana ferawaian sina Piran lana mu lifu ina faxuvulan sina mu Juda. E na Jon Maak sait, i taxa waan xuvul pare xena xavang nare pana faisok sire.

Re Fesuai Pana Saxa Mataa Ina Neng Pe Saipras

6 Ri sangas la xurunusa xurul fefexaxaas ri savat pe Pafos. Pave, ri fesuai sena saxa Juda a isina na Ba-Jesus. Nane a mataa ina neng e mataa ina kuus fatuxai bit sait.

7 Nane a fesing sina paamua ina xurunusa pave, a isina na Sirgius Polas. Nane ve a mataa pana masaman e xel fasavat na Baanabas nare Sol senaso nane buk langai a ferawaian sina Piran.

8 Taasaxa, a mataa ina neng aave, a xasa isina na Ilimas lana pok bina Griik, nane tisui nare senaso nane buk tivotan a paamua sena namkai.

9 E mui na Sol, xasa isina na Pol, a bas pana Vovau Xaradak e a kaalum fatak xe si Ilimas e a xuuse,

10 “Nano, no lak si Setan e no xaiyaas sina maana mo roxo. No bas pana bitan e vulai no vubuk o a mu ferawaian tuuna sina Piran i taa malaan sena bitan mon.

11 Naboxo a fakasanaman molava sina Piran taa sip nano e mataam taa piif. La saxano yaan no taa pife xalum a malang ina ngaas.”

E fataapus, a mo malaan sena vata maxata a xafut a matana e nane taxa sangas xolai xena seng ta mataa xena tao a mana.

12 Layaan a paamua aave a xalum a maana mo aava fo savat, nane namkai e a ipul paaliu pana fepitaian sena Piran.

Na Pol Nare Baanabas Pe La Bina Antiaak Pe Pisidia

13 Na Pol nari mu fesing sina, ri ta'ulan na Pafos pe lana xurunusa Saipras e ri fe xawas xuluna xaati xe Perga pe lana Pemfilia e pave na Jon Maak a ta'ulan nari e fe ulaa xe pe Jerusalem.

14 Nari, ri ta'ulan na Perga e ri sangas xe pe Antiaak pe

Pisidia. La Yaan ina Fangaa-
fusan ri laak lana lifu ina
faxuvulan sina mu Juda e ri
fe nai pave.
15 A mu Juda ri fuuna kat
ti lana mu vuputkai si Moses
e maana Xakalayan sina mu
rabuna ina kuus fatuxai. E
lamina, a mu matalava ina
lotu, ri fin nare pa ta la-
gasai malaan, “Mu fetinan,
tamo mi toxan ta lagasai
xena fagutaana mu rabuna,
a roxo, ferawai saa.”
16 Na Pol a tamasiak e ta-
langai xe siri e a kuus, “Mu
rabuna ti Israel e nami, mu
rabuna aava mi nangus a
Piran taasaxa mi pife Juda,
langaiau!
17 A Piran tuuna sina mu
rabuna ti Israel a siak fati a
mu bumaam e a vil faaxaves
nari layaan ri taagul pe Isip
malaan sena topen. A Piran
a siak fa'uli nari ti Isip pana
gutan molava sina
18 e faxatang nari pana
mariaas sangafilu talafaat pe
la xobingil.
19 Nane kawaasan tapin a
mu pabung pisiguak aava ri
fuuna taagul la bina Kenan
e a tavai a mu rabuna sina
pana xavala ina kuus fana-
ian aave.
20 Nane faxatang nari pana
mariaas 450.
“Lamina yaan aapave,
nane tavai nari pana mu
rabuna ina tiisan fefexaxaas
a yaan si Samwel, saxa
mataa ina kuus fatuxai.
21 E layaan ri vubuxan a
Memai King, a Piran a tavai
nari pa Sol, a lak si Kis ti lana
pabung si Benyamin. E nane
paamuian nari pana mariaas
sangafilu talafaat.
22 Taasaxa Piran a siak
tapin na Sol e fati na Devit
xena Memai King siri. A Pi-
ran a kuus malaan se Devit:
“Ne texaas se Devit, a lak si
Jesi, i taxa usi fataxau e i taa
vil a maana mo xapiak ne
vubuk rao i taa vile.”
23 “E a Piran a fati na Yesus,
a bu Devit, xena fakaxup a
mu Israel, malaan sena kuus
fanaian sina.
24 Paamuina faisok si
Yesus, na Jon a xuus fatexaas
a mu Israel rao ri taa puk
a maana saatan siri e ri taa
fasufan.
25 E layaan na Jon taxa
fataxapin a faisok sina nane
xuus a rabuna, ‘Mi lamon
malaafaa? Nenia va nase'?
Nenia, ne pife Mataa Failai
sina Piran aava mi taxa
waan bange taasaxa kaalum,
nane taa savat lamiak e
nenia, ne pife fexaxaas sena
mulus tapin a ‘slipa’ sina
senaso ne mataa palau.’
26 “Mu fetinan, nami mu
bu Abrahem e nami mu
rabuna aava mi pife Juda e
mi nangus a Piran, a Piran a
lisan a lagasai ina kaaxupan
xe sitaara.
27 A rabuna ti Jerusalem e
a mu paamua siri, ri ngal-
ngolan na Yesus e vaxa ri pife
masam sena ferawaian sina
mu rabuna ina kuus fatuxai
aava ri fuuna kate la maana
Yaan ina Fangaafusan saxa
saxa. Taasaxa ri fasavat a
ferawaian sina mu rabuna
ina kuus fatuxai layaan ri
punuxe.
28 Ri pi ta fufuna tuuna
xena punuxe taasaxa ri fin

na Pailat pana i taa punuxan.
29 E ri vil tuunei a maana
mo xapiak aava Ferawaian
sina Piran fo ferawai pana.
E mui ri lisan fasivi a tana
ti xuluna bolo e timine lana
liing ina mamaat.
30 Taasaxa Piran a fatatoi
fa'ulie ti la maatan.
31 E la maana yaan xaves,
nane savat siri aava ri fuuna
sangas xuvul pana ti Galili xe
Jerusalem. Nari naboxo ri
rabuna ina kuus xakaavan-
gan xe sina mu Israel.
32 "Nemaam, maam xuus
nami pana Lagasai Roxo: a
so ta mo a Piran a kuus fanai
pana xe sina mu butaara
33 nane fo vil fasavate
xo pataara layaan a fatatoi
fa'uli na Yesus ti la maatan.
A toxan a xakalayan pa
Yesus lana fataraguiaana
Yanganan a malaanabe':

'Nano, no lak tomexaan
siak, tanin ne fo savat
tamaam'

34 E vaxa, layaan a Piran a
fatatoi fa'uli na Yesus ti la
maatan talo i taa pife masiik,
nane kuus malaan,

'Ne taa tavai nano pana
roxoyan xaradak siak
aava ne fo kuus fanai
pana xe si Devit.' *Ais
55:3*

35 E fulaa a Piran a kuus pana
la ngusu Devit

'A sisiak xaradak siim i taa
pife masiik senaso no
taa pife kuus turoxo
pana.' *Yng 16:10*

36 "Senaso layaan na De-
vit a fataxapin a faisok aava
Piran a tavaie pana, nane
maat. Ri xaafane la ta buna
e a tana masiik pave.
37 Taasaxa, a saxa aava
Piran a fatatoi fa'ulie ti la
maatan, a pife masiik.

38-39 "E voxo mu fetinan,
ne vubuk rao mi taa texaas
tuuna o a vuputkai si Moses
pife fexaxaas sena mulus
tapin nami sena mu vilaana
saat xapiak simi, piau. Na
Yesus sang mon a fexaxaas
sena lamon tapin a mu vi-
laana saat simi. E nase' ta
mataa a namkai se Yesus, i
taa xalian pana 'Xaradak'.
40 Faxatang, talo a ferawa-
ian aanabe' sina mu rabuna
ina kuus fatuxai ri taa pife
savat la matavas xe simi;

41 'Kaalum, nami aava
mi suak, mi taa maat
fa'ipul senaso ne taxa
vesan a mo tanin e mi
taa pife namkai sena
naapalaan tamo saxa
taa xuus famatavas
nami pana." *Hkk 1:5*

42 Layaan na Pol nare
Baanabas re taxa guun ti
la lifu ina faxuvulan a mu
rabuna ri fin nare rao re taa
ulaamaan fulaa la Yaan ina
Fangaafusan mui xena xuus
fatexaas fulan nari pana
maana mo aanabe'.
43 A mu rabuna ri taxa
ta'ulan a faxuvulan e sax-
ano rabuna Juda e saxano
rabuna aava ri pife Juda
taasaxa ri usi a lotu Juda,
nari xapiak ri usi na Pol nare
Baanabas. Re ferawai xuvul
pari e re fagut nari talo a
taagulan siri i taa waan vulai
pana roxoyan sina Piran.

44 Lana Yaan ina Fangaa-
fusan mui, faasilak a mu
rabuna xapiak ti la bina ri

savat xena langaiaana Ferawaian sina Piran.
45 Layaan a mu Juda ri xalum a malila, ri tarasuie e ri ferawai fasaat sena ferawaian si Pol.
46 Taasaxa na Pol nare Baanabas re tisui faagutan nari e re kuus, “Paamua, a mo roxo maame xuus tuunei nami pana ferawaian sina Piran. E senaso mi gigirane e mi baian a toyan vulai, lavaxa maame taa taˈulan nami xena falet xe sina mu rabuna aava ri pife Juda
47 senaso a Piran a fasei nemaame malaanabeˈ:
‘Ne fo vesan nano rao no taa malaan sena malang xena paamuian a mu rabuna aava ri pife Juda talo a kaaxupan siak taa savat la mu bina xapiak.” *Ais 49:6*
48 Layaan a mu rabuna aava ri pife Juda ri langai sena, ri faamamaas e ri kuus faasiroxo pana Ferawaian si Memai. E nari xapiak aava Piran a xel nari xena laak lana fatataganan sina talo ri taa to vulai, nari, ri namkai.
49 A Ferawaian si Memai a falet fepatok xe la maana mu bina xapiak.
50 Taasaxa mu Juda ri ferawai xe sina mu paamua ina bina e saxano matalava tefin aava ri nangus a Piran talo ri taa tisui na Pol nare Baanabas. E ri bilai fasaat xe sire e ri feng tapin nare sena nobina aapave.
51 E voxo nare xo re saf tapin a pof la kare. A vilaana aanabeˈ a fakalimaan votan nari. E re falet xe Aikoniam.
52 A mu fetinan pe Antiaak ri bas pana faamamaasan e pana Vovau Xaradak.

14

1 Pe Aikoniam na Pol nare Baanabas re laak lana lifu ina faxuvulan sina mu Juda. E pave re ferawai lapaana gutan sina Piran e voxo maana rabuna xaves ti la palou ina mu Juda e mu rabuna aava ri pife Juda, ri namkai se Yesus.
2 Taasaxa mu Juda aava ri bai namkai, ri ferawai fasaat se Pol nare Baanabas e ri fatamasiak a lamonan sina mu rabuna aava ri pife Juda talo ri taa tisui a mu rabuna aava ri namkai.
3 Na Pol nare Baanabas re waan pave pana maana yaan xaves. E lana waanan sire, re ferawai faagut pana xakaavangan xatam sina Memai. A Memai a turoxoian a ferawaian sire e tavai nare pana gutan xena vil a maana buk faisok ina gutan e a maana mo faˈipul.
4 A mu rabuna ti la bina ri lamon fepatok. Saxano rabuna ri usi a mu Juda e saxanofuna ri usi nare ro yaamut.
5 Saxano rabuna aava ri pife Juda e saxano Juda ri fexuus kasam e nari xuvul pana saxano paamua siri, ri lamon o ri taa bilai fasaat xe sire e ri taa soxoi nare pana faat.
6 Taasaxa nare, re texaas sena e re taˈulan fatapusan a bina aave e re sinuf xe la ro bina pe Laikonia, ri xali nare pa Listra e Daabe.

7 Pave e lana nu bina faasilak, re taxa lo ferawai pana Lagasai Roxo.

8 Lavaxa, pe Listra a toxan a mataa kana maalapen. Nane a malaanabeˈ ti lana modaxan sina e pi sasangas.

9 Nane langai layaan na Pol taxa ferawai e na Pol a xalum fatateaxe e texaas o a namkaian sina a fexaxaas sena vil faroxoiaana.

10 E na Pol a kuus falava, “Tigina fatak xuluna ro kaam!” E voxo a mataa aave a tigina e tangpat pana sangas.

11 Layaan a malila ri xalum a mo na Pol fo vile ri xukulai lana pok bina siri, a pok bina ti Laikonia, e ri kuus, “A mu piran ri fo sivimaan la palou itaara malaan sena matatuuna.”

12 Na Baanabas ri xalie pa Seus e na Pol ri xalie pa Irmiis senaso nane fuuna tigina paamua e ferawai.

13 A lifu lotu si Seus a tigina faasilak lamalei sena bina e a priis ina lotu aave a siak lisan a maana bulmakau e maana fur xe la yalaxau ina bina senaso nane xuvul pana mu rabuna ri vubuk tavai a ro yaamut pana tatavaian siri.

14 Taasaxa layaan na Pol nare Baanabas re langaie re ririk a marapi sire xa e re fala xe la palou ina malila e re xukulai,

15 “Mi rabuna, xenaso mi taxa vil malaane? Nemaame xo maame rabuna malaan semi mon. Maame taxa lisan a Lagasai Roxo xe simi e maame taxa xuus nami o mi taa taˈulan a maana mo palau aanabeˈ e mi taa usi a Piran aava vesan a vata e xavala e laman e a maana mo xapiak aava ri waan lana.

16 La yaan kavai a rabuna pe lana mu bina ri usi a vilaana siri saxa saxa e a Piran a kuus turoxo pana.

17 Taasaxa, nane pife fepalauan nami. Nane tavai nami pana raafui ti laaˈui e a faboak a fanganan lana uma simi e vaxa a tavai nami pana maana buk fanganan xaves e a fabas a xunus imi pana faamamaasan.”

18 Naapalaan a ro yaamut re ferawai malaan a mu rabuna ri vubuk tatavai pana fanganan xe sire.

19 E mui saxano Juda ti Antiaak e Aikoniam ri savat e ri yuuf a malila pana ferawaian siri. Ri soxoi na Pol pana faat e ri raagan fasavate xe lamalei senaso ri lamon o nane fo maat.

20 Taasaxa mu rabuna aava ri namkai, ri tigina fakaliuane e nane tamasiak e ulaa fulaa xe la bina. E a yaan mui, nare Baanabas re falet xe pul Daabe.

Na Pol Nare Baanabas Re Ulaa Xe Pe Antiaak Pe Siria

21 Re ferawai pana Lagasai Roxo pe Daabe e maana rabuna ri puk a lamonan siri e ri namkai. E mui re ulaa fulaa xe pe Listra, Aikoniam e na Antiaak.

22 Re ferawai xe sina mu fetinan xena fagutaan nari talo ri taa waan fatateak lana namkaian tuuna siri. Re fepitaa malaan, “Taara taa falet tuuna xe lana lagafan xaves xena laak la fatataganan sina Piran.”

23 Na Pol nare Baanabas re
siak fati a mu paamua lana
mu lotu saxa saxa. E lamina
fenungan e falfaalan re timin
nari lapaana xakaavangan
xatam sina Piran senaso ri fo
lisan tuunei nari xa xe sina.
24 Lamina faletan sire pe
Pisidia re falet xe Pemfilia.
25 Layaan re fo fepitaa
pana Lagasai Roxo pe la bina
Perga re sivi xe Atalia.
26 Pave re xawas xuluna
xaati e re ulaa xe Antiaak a
fufubina ina faisok sire.
27 Layaan re savat pe An-
tiaak re xel faxuvul a mu
rabuna aava ri namkai. E
re xuus fatexaas nari pana
maana mo xaves aava Piran
fo vile sere e malaafaa nane
faigotan a salan talo a mu
rabuna aava ri pife Juda, ri
taa puk a lamonan siri xena
namkai.
28 E re taagul pave pana
maana yaan xaves xuvul
pana mu rabuna aava ri
namkai.

15

A Faxuvulan Pe Jerusalem

1 Saxano rabuna ri sivi-
maan ti Judia xe puaa An-
tiaak e ri taxa fapiti a mu
fetinan pave malaan: “Nami,
mi taa vuputuk malaan sena
vuputkai si Moses fo kuus
pana e tamo piau mi taa pife
kaaxup.”
2 Na Pol nare Baanabas re
fepuxai xuvul pari sena fepi-
taian aanabe'. E voxo mu
rabuna ri feng na Pol nare
Baanabas xuvul pana xasano
rabuna aava ri namkai xe
pul Jerusalem xena ferawai
xuvul pana mu yaamut e mu
matalava pana lagafan aan-
abe'.
3 A mu rabuna sina Piran,
ri feng nari e la fena faletan
siri, ri sangas falet pe Fonisia
e Sameria. E pave ri xuus
fatexaas a mu fetinan o a mu
rabuna aava ri pife Juda ri
fo puk a lamonan siri xena
namkai. E a lagasai aanabe'
a vil fafaamamaas nari.
4 A mu yaamut, mu mata-
lava e mu rabuna sina Piran
pe Jerusalem, ri faamamaas
pana savatan siri. E na Pol
nari, ri kuusan a maana mo
xaves aava Piran fo vile seri.
5 Taasaxa saxano fetinan
aava ri waan lana pabung
sina mu Ferasi, ri tigina e ri
kuus, “A mu rabuna aava ri
pife Juda ri taa vuputuk e
ri taa usi a mu vuputkai si
Moses vaxa.”
6 A mu yaamut e mu mata-
lava ri faxuvul xena ferawai
pana fiaian aanabe'.
7 Lamina ferawaian xaves
na Pita a tamasiak e ferawai
xe siri, “Mu fetinan, mi tex-
aas o maana yaan xaves lu-
mua a Piran a fatiau xena
ferawai famatavas pana La-
gasai Roxo sina xe sina mu
rabuna aava ri pife Juda talo
ri taa langaie e namkai sena.
8 A Piran aava texaas sena
lamonan sina mataa, a fax-
aalit o nane vubuxan a mu
rabuna aava ri pife Juda sait
senaso nane tavai nari vaxa
pana Vovau Xaradak malaan
setaara.
9 E nane pife lamon
patak seri taasaxa senaso
ri namkai tuuna malaan
setaara nane gei tapin a
lalosaat la xunus iri.
10 Senasou mi taa tafang

tarei a Piran pana timinaana
matafanan aanabeˈ xuluna
mu rabuna aava ri namkai, a
matafanan aava netaara xa e
mu butaara, taara pife fexax-
aas sena yaase?
11 Piau! Taara namkai o
taara fo kaaxup pana xakaa-
vangan xatam si Memai
Yesus malaan seri.”
12 A mu rabuna aave ri nai
kasam e ri langai si Baan-
abas nare Pol layaan re kuu-
san a maana buk faisok pana
gutan sina Piran aava nare
fo vesane la palou ina mu
rabuna aava ri pife Juda.
13 Layaan re fataxapin a
ferawaian sire na Jems a
kuus, “Mu fetinan, langaiau!
14 Na Saimon a xuus fa-
texaas netaara o malaafaa a
Piran a siak fati a saxano
rabuna ti la palou ina mu
rabuna aava ri pife Juda talo
ri taa rabuna sina. E malaan-
abeˈ a faxalit nari pana fax-
atangaan nari sina.
15 A mu xakalayan sina
mu rabuna ina kuus fatuxai
ri turoxo pana vilaana aan-
abeˈ. Senaso a ferawaian
sina Piran a kuus malaan,
16 “Lamina mo aanabeˈ ne
taa ulaamaan e ne taa
fatiginei a pabung si
Devit aava ri fo poxo.
E ri taa tigina fatateak
fulaa.
17 E voxo xasano rabuna
xaves aava ri pife Juda, ne fo
xel nari xe siak e ri taa seng
faagutan a Memai.
18 A Piran aava fasavat
a maana mo aanabeˈ la
matavas, fo kuus malaan.”
Ems 9:11-12
19 Na Jems a kuus fulaa,
“A lamonan siak a malaan:
taara taa pife famatafan a
mu rabuna aava ri pife Juda
e ri puk a lamonan siri xena
namkai sena Piran.
20 Taasaxa, taara taa xalei
a lagasai xena xuus nari
malaan: ‘Muta ngan a mo
aava lalosaat senaso ri fal-
faal xe sina saxa piran bit
pana, muta paruk e vaxa
muta ngan ta ria o meska ri
fo xiute.’
21 Taara taa ferawai
malaan senaso ti lumua
paaliu, la maana Yaan ina
Fangaafusan ri fo kuusan
fasavat a maana vuputkai
si Moses la mu lifu ina
faxuvulan. E a mu vuputkai
naang ri ferawai sena maana
mo aanabeˈ.”

A Lagasai Xe Sina Mu Rabuna Nanamkai Aava Ri Pife Juda

22 E mui, a mu yaamut e
mu matalava xuvul pana mu
rabuna xapiak ina lotu, ri
lamon o ri taa siak fati a
saxano rabuna ti la palou iri
xena fengaan nari xe puaa
Antiaak xuvul pa Pol nare
Baanabas. E ri siak fati na Ju-
das, xasa isina na Basaabas e
na Sailas, a rovaat aava mu
fetinan ri suai sere.
23 E ri lisan a lagasai aan-
abeˈ sait:
Nemaam mu yaamut, mu
matalava e mu feti-
nan, maam lisan a la-
gasai ina fasisian xe
simi aava mi pife Juda
e mi namkai pe Anti-
aak, Siria e Silisia;
24 maam fo langai o saxano
rabuna ri taˈulan nemaam e
ri fe falagaf a lamonan simi
pana ferawaian siri. Taasaxa

nemaam, maam pife feng
nari.
25 E voxo nemaam xapiak, la-
paana lamonan saxa, maam
fo siak fati a saxanofuna
xena fengaan nari xe simi
xuvul pana ro fesing sitaara,
na Pol nare Baanabas
26 aava faasilak re maat
soxot a isi Memai Yesus Krais
sitaara.
27 E voxo maam taxa feng
na Judas nare Sailas rao re
taa ferawai xakaavang pana
lagasai aava maam fo xaleie.
28 A Vovau Xaradak e ne-
maam, maam fo turoxo o
maam taa pife falagaf nami
pana maana vuputkai xaves
taasaxa maam toxan a nu
vuputkai aanabeˈ mon:
29 muta ngan a fanganan ri
tatavai xe sina mu piran bit
pana, muta ngan ta ria o
meska ri fo xiute e muta
paruk. Tamo mi taa faapalau
sena maana mo aanabeˈ mi
taa waan faroxo. Nane sang
mon.
30 E mui ri feng tapin a mu
rabuna fefeng e ri fe sivi xe
puaa Antiaak. E pave, ri xel
faxuvul a mu rabuna ina lotu
e ri tavai nari pana lagasai
aanabeˈ.
31 A mu rabuna ri kate e
ri faamamaas pana lagasai
xena fagutaan nari.
32 Na Judas nare Sailas aava
ro mataa ina kuus fatuxai, re
fagut a mu fetinan.
33 Re waan pave pana
valayaan e mui, a mu fetinan
ri feng tapin nare pana
roxoyan e luaian talo re taa
ulaa fulaa xe siri aava ri feng
nare.
34 (Taasaxa na Sailas a vubuk
taagul pave.)
35 Na Pol nare Baanabas re
waan pe Antiaak e nare xu-
vul pana xasanofuna, ri fepi-
taa e ri ferawai pana Laga-
sai Roxo, a Ferawaian sina
Piran.

Na Pol Nare Baanabas Re Fegagelai E Re Falet Fepatok

36 Lumui na Pol a xuus na
Baanabas, “Taare taa ulaa
xe la nu bina aava taare fo
kuusan fasavat a Ferawaian
sina Piran lana xena tixalum
a mu fetinan talo taare taa
texaas tamo ri waan faroxo o
piau.”
37 E na Baanabas a vubuk o
na Jon Maak i taa falet xuvul
pare.
38 Taasaxa na Pol a lamon
o pife roxo senaso paamua
na Jon Maak fo taˈulan nare
pe Pemfilia e pife falet xuvul
pare lana faisok xapiak sire.
39 Re fegagelai faagut e re
falet fepatok. Na Baanabas
a xel na Maak e re xawas
xuluna xaati e re falet xe
Saipras.
40 Taasaxa na Pol a siak
fati na Sailas e a mu fetinan
ri feng tapin nare lapaana
roxoyan sina Memai.
41 Nare, re falet xe Siria e
Silisia xena fagut a mu feti-
nan pave.

16

Na Timoti A Falet Xuvul Pa Pol E Na Sailas

1 E mui re falet laa xe
Daabe e Listra. Pe Listra
a toxan a mataa faˈui aava
namkai se Yesus, isina na
Timoti. Na ninana a tefin
Juda aava namkai taasaxa na
tamana ti Griik.
2 A mu rabuna aava ri
namkai pe Listra e Aikoniam

ri ferawai faroxo se Timoti
e ri kuus o a vilaana sina a
roxo.
3 E na Pol a vubuk rao i
taa falet xuvul pare e voxo
nane putuk na Timoti senaso
a mu Juda ti la nu bina pave
ri texaas o na tama Timoti a
mataa ti Griik.
4 La fena faletan siri ri
savat la mu bina saxa saxa
e ri xuus fatexaas a mu
rabuna aava ri namkai pana
nu vuputkai sina mu yaamut
e mu matalava pe Jerusalem.
E ri xuus nari o ri taa langai
sena nu vuputkai aanabeˈ.
5 E voxo a lagasai aanabeˈ
a fagut a mu rabuna aava ri
namkai e a xakatan iri taxa
lo molava et lana yaan saxa
saxa.

Na Pol A Xalum A Saxa Mataa Ti Mesidonia Lana Mifan

6 Na Pol e mu fesing sina,
ri falet xe la maana nu bina
pe Fridia e Galesia senaso a
Vovau Xaradak a xuus votan
nari sena kuusan fasavat a
Lagasai Roxo pe Esia.
7 Layaan ri savat la fafalas
ti Misia, ri laak taraa xe la
nobina Bisnia. Taasaxa a Vo-
vau si Yesus pife kuus turoxo
pana.
8 E voxo ri sangas liu na
Misia e ri falet xe kol Troas.
9 La xunavung na Pol a
toxan a mifan e lana, saxa
mataa ti Mesidonia a ti fe-
nung xe sina malaan, “Fili-
maan xe Mesidonia xena xa-
vangaan nemaam.”
10 Lamina mifan si Pol,
maam tamasiak xena falet
xe Mesidonia senaso maam
texaas o a Piran fo xel ne-
maam talo maam taa xuus
nari pave pana Lagasai Roxo.

A Saxa Tefin Ti Filipai, Na Lidia, A Puk A Lamonan Sina Xena Namkai Se Yesus

11 Pe Troas maam xawas
xuluna xaati e falet fatak xe
puaa Samotres e la yaan lam-
ina maam falet fulaa xe puaa
Niapolis.
12 Ti pave maam sangas
laak xe kol Filipai, saxa bina
ti Rom e a bina lava lana
provins ti Mesidonia. E
maam waan pave pana nu
yaan.
13 La Yaan ina Fangaafu-
san, maam falet xe lamina
yalaxau ina bina la vangana
raarum senaso maam lamon
o a bina ina fenungan sina
mu Juda taxa waan pave. E
maam nai ferawai xe sina
lutefin aava ri faxuvul pave.
14 Saxa tefin aava langai
nemaam, isina na Lidia, a
tefin ti Taiataira. Nane fu-
una faasot pana marapi raf e
vaxa a lotu xe sina Piran. E
a Memai a kas a xunus ina
tefin aave e voxo nane langai
faroxo sena ferawaian si Pol
e a namkai.
15 E lamina fasufan sina e
sina matafetama sina, nane
fiai rao maam taa falet xe la
lifu sina. Nane fiai malaan,
“Tamo mi lamon tuuna o ne-
nia, ne namkai se Memai,
filimaan xe la lifu siak.” E
nane bai o maam taa kuus
pana piau.

Na Pol Nare Sailas Lana Lifu Ina Vipisan Pe Filipai

16 Saxa yaan layaan maam
taxa falet xe la bina ina fe-
nungan, maam fesuai sena
saxa yaasok tefin. A vovau
saat fo vawe e voxo nane fex-
axaas sena xali fasavataana
mo. Nane fuuna siak a faat
xaves xana mu mataa tafuna

layaan nane xali fasavat a mo.
17 A tefin aanabeˈ a usi
nemaam Pol e a xukulai,
“A rovaat tomexaan aanabeˈ
re sisiak sina Piran Laaˈui
Paaliu. Re taxa xuus nami
pana salan ina kaaxupan.”
18 Nane vil malaane pana
maana yaan xaves e voxo na
Pol a marala e a tapuk xe sina
e xuus faagutan a vovau saat
aave, “Lana isi Yesus Krais
ne fasei nano, taˈulan a tefin
aanabeˈ.” E fataapus a vovau
aave a taˈulane.
19 Layaan a mu mataa
tafuna yaasok tefin ri texaas
o a vilaana ina siaxaana
faat xaves fo piau, ri yot
na Pol nare Sailas e ri yuuf
raagan nare xe la bina
ina mamareiai talo ri taa
fatiginei nare la matana mu
paamua ina bina.
20 Ri lisan nare xe la nona
mu rabuna ina tiisan e ri
kuus, “A rabuna aanabeˈ ri
mu Juda e ri taxa falagaf
a mu rabuna nabeˈ la bina
sitaara
21 pana fepitaian sena
vilaana aava netaara mu
Rom, taara pife kuus turoxo
pana senaso ri pife vuputkai
sitaara.”
22 E a malila ri falou na Pol
nare Sailas. E a mu rabuna
ina tiisan ri fasei nari o ri taa
ririk tapin a marapi sire xena
inis nare.
23 E lamina inisaan nare, ri
tapin falak nare lana lifu ina
vipisan e ri xuus a mataa ina
faxatangaana vipis o i taa pis
faagutan nare.
24 Layaan nane langai a fe-
fasaian aanabeˈ nane timin
nare lana nobina la palou
ina lifu ina vipisan e pis
faagutan a kare pana wai
matafan.
25 La xunavung naang na
Pol nare Sailas re taxa lo fe-
nung e yangan xe sina Piran.
Xasanofuna lana lifu ina vip-
isan sait ri taxa langai nare.
26 A toxan faˈipul a
maraˈulia molava aava
faradakui a funa lifu ina
vipisan. E faasaxa maana
‘dua’ xapiak ri talakas e mu
‘sein’ ina mu vipis lana lifu
ri poxo patak seri.
27 A mataa ina faxatang
nari a para. Layaan nane
xalum a mu yalaxau ina lifu
ina vipisan a talakas nane
siak a pinis lava sina rao i
taa punuk nane xa senaso a
lamon o a mu vipis lana lifu
aave ri fo sinuf.
28 Taasaxa na Pol a xuku-
lai, “Muta famasak nano!
Maam xapiak taxa waan
nabeˈ.”
29 E a mataa ina faxatan-
gan a kel pana mu laam e fala
fataapus xe si Pol nare Sailas
e a poxo radakui la nore.
30 E mui nane lisan nare xe
lamalei e a fin nare, “Mata-
lava, a so ta mo ne taa vile
xena kaaxupan siak?”
31 E re suie, “Namkai
se Memai Yesus e no taa
fakaxup nano e a matafe-
tama siim.”
32 E mui re fapiti nari
xapiak aava ri taagul lana
lifu sina, pana Ferawaian
sina Memai.
33 Lana yaan aanabeˈ xo, a
mataa ina faxatangan a xa-
mak a mu viis sire e mui
nane e mu matafetama sina
ri fasufan.
34 A mataa ina faxatan-
gan a lisan nare xe lana lifu

sina e tavai nare pana fanganan. E mu matafetama
ri bas pana faamamaasan
senaso ri namkai xo sena Piran.
35 La paanen mui, a mu
rabuna ina tiisan ri feng
a vusul siri xe sina mataa
ina faxatangan pana fefasa-
ian aanabeˈ, “Mulus tapin a
rovaat aave.”
36 A mataa ina faxatan-
gan a xuus na Pol, “A mu
rabuna ina tiisan ri kuus o
ne taa mulus tapin nano e na
Sailas. Naboxo me taa falet
saa. Falet lana luaian.”
37 Taasaxa na Pol a xu-
use, “Nari, ri inis nemaame,
a rovaat ti Rom, la matana
rabuna. Ri pife tiis nemaame
e ri timin nemaame lana
lifu ina vipisan. E naboxo
ri vubuk o maame taa falet
palau, bo? Piau, nari xa ri
taa savat xena lisanaan ne-
maame xe lamalei.”
38 Layaan a mu vusul ri
xuus a mu paamua ina tiisan
o na Pol nare Sailas re rovaat
ti Rom, ri mataut.
39 E voxo ri savat xena
fadaarum nare e ri faxakan
nare e ri nung nare o re taa
taˈulan a bina.
40 Lamina mulus tapinaan
nare, na Pol nare Sailas re
falet xe la lifu si Lidia e pave
re faxuvul xuvul pana mu
fetinan e re fagut nari pana
ferawaian sire. E mui re
taˈulan nari.

17

*Saxano Juda Pe Tesalon-
aika Ri Tisui Na Pol Nare
Sailas*

1 Layaan re fo sangas falet
la ro bina Amfipolis e Apalo-
nia, re savat pe Tesalonaika e
pave a toxan a lifu ina faxu-
vulan sina mu Juda.
2 E malaan sena vilaana
sina, na Pol a laak lana lifu
aave e la nu Yaan talatul
ina Fangaafusan nane fer-
awai xuvul pari.
3 Nane xuus famatavas
nari pana Ferawaian sina
Piran talo ri taa texaas
tuuna pana Mataa Failai e
a maasaxan sina e pana to
faˈulaian sina ti la maatan.
E nane kuus, “Na Yesus
aanabeˈ ve a Mataa Failai
aava ne taxa xuus fatexaas
nami pana.”
4 Saxano Juda ri xaveak
namkai e ri faxuvul xuvul pa
Pol nare Sailas e vaxa xaves
ina mu Griik aava ri namkai
sena Piran e maana mata-
lava tefin sait.
5 Taasaxa saxano Juda ri
tarasui nare e ri xel faxuvul a
saxano rabuna saat ti la bina
ina mamareiai e ri farawei
fasorak a malila. E faasilak,
mu rabuna xapiak pe la bina,
ri felagafai. Ri falet fataa-
pus xe la lifu si Jeson xena
sengaan na Pol nare Sailas
senaso ri vubuk o ri taa lisan
nare xe la matana malila.
6 Taasaxa ri pife tingin
nare. Ri raagan na Jeson
xuvul pana xasanofuna aava
ri namkai xe la matana mu
paamua ina bina e ri xukulai,
“A rovaat aava re fo puk a la-
monan sina mu rabuna pe la
nu bina, naboxo, re fo savat
iau.
7 E na Jeson a kas a lifu sina
xe sire. Nari xapiak ri taxa
kawaasan a vuputkai sina

king lava simaam, na Sisaa,
layaan ri kuus o a toxan a
xasa king, isina na Yesus."
8 Layaan ri langai pana,
a malila e mu paamua ina
bina, ri felagafai pana fer-
awaian aanabeˈ.
9 E mui nari aava ri waan
xuvul pa Jeson ri mamareiai
xe sina mu paamua ina bina
e voxo ri mulus tapin nari.

*A Matafanan Fulaa Pe Be-
ria*

10 Leaaf layaan a bina fe-
suk a mu fetinan, ri feng
tapin na Pol nare Sailas xe
Beria. Layaan re savat pave
re laak la lifu ina faxuvulan
sina mu Juda.
11 A mu rabuna pe Beria
xo ri vubuk langai a lagasai,
nari ve ri peraroxo sena mu
Tesalonaika. La yaan saxa
saxa ri lalamon pana Fer-
awaian sina Piran talo ri taa
texaas o a ferawaian si Pol a
tuuna o piau.
12 E maana Juda xaves ri
namkai e maana Griik vaxa,
a mu matalava tefin e tomex-
aan sait.
13 Taasaxa layaan a mu
Juda pe Tesalonaika ri langai
o na Pol taxa fapiti a mu Be-
ria sait pana Ferawaian sina
Piran, ri falet xe pave xena
falagaf a xunus ina rabuna
talo ri taa pife langai.
14 Fataapus a mu fetinan ri
feng tapin na Pol xe paa la
gun, taasaxa na Sailas nare
Timoti re waan fatateak pe
Beria.
15 A nutuvaat aava ri falet
xuvul pa Pol, ri fe lisane xe
Etens. E mui ri ulaa fulaa xe
Beria pana fefasaian si Pol o
na Sailas nare Timoti re taa
filimaan fataapus xe sina.

*Na Pol A Kanamsaat
Faagut Sena Mu Piran Bit Pe
Etens*

16 Layaan na Pol taxa waan
bang nare pe Etens nane
kanamsaat faagut senaso a
xalum a bina siri a bas pana
maaradaang ina mu piran
bit.
17 E voxo nane ferawai xe
sina mu Juda e mu Griik aava
ri suai sena Piran, lana lifu
ina faxuvulan siri. E vaxa
nane ferawai xe siri aava
ri sangas la bina ina ma-
mareiai.
18 E saxano rabuna ina
fepitaian aava ri toxan a tex-
aasan molava, ri fegagelai
xuvul pa Pol. E saxanofuna
ri kuus, "A mataa vungut
aanabeˈ i taxa kuus panaso?"
E xasanofuna ri kuus, "Nane
taxa ferawai pana saxano pi-
ran patak paaliu." Ri kuus
malaan senaso na Pol taxa
ferawai pa Yesus e a to
faˈulaian sina.
19 E mui ri xel lisan na
Pol xe la bina ina faxuvulan
aava ri xalie pa Erapagas e
pave ri xuuse, "Maam buk
texaas sena fepitaian faˈui
siim.
20 Nano, no taxa ferawai
pana maana mo patak e
maam vubuk texaas sena."
21 A mu rabuna ti Etens
e mu topen aava ri taagul
pave, vulai ri buk irimai
xena fetalisan a maana lala-
monan faˈui.
22 Na Pol a tigina la palou
ina bina ina faxuvulan aave
e a kuus, "Rabuna ti Etens!
Ne texaas o mi suai sena mu

piran lana maana vilaana
xapiak simi.
23 Senaso layaan ne sangas
xolai la bina simi, ne xalum a
nu bina mi taxa lo lotu lana
e ne tingin vaxa a nobina
saxa pana xakalayan aan-
abeˈ: “Xe Sina Piran Aava
Maam Vungut Sena”. E voxo
a so ta mo mi taxa lotu xe
sina lana vungutan simi, a
mo aave ne taa xuus fatexaas
nami pana.
24 A Piran aava vesan a
xavala e maana mo lana,
nane ve a Memai ina xu-
navata e xavala. E nane
pife taagul lana lifu lotu aava
rabuna ri vesane.
25 Piau ta mo nane vubux-
ane aava faisok sina mataa
mon a fexaxaas sena tavaie
pana senaso nane sang mon
fuuna tavai a mu rabuna
xapiak pana toyan e reref e
a maana mo xapiak.
26 Nane vesan a mataa saxa
e maana rabuna xapiak ri
savat sena. E nane xa tavai
nari pana nobina siri. Lu-
mua nane lamon sena tang-
pat e fataxapiak ina rabuna
e maana fafalas ina nobina ri
taa taagul lana.
27 E nane vil malaane talo
ri taa seng ta salan xe sina
e naak ri taa tingine senaso
a Piran pife lasuun paaliu
setaara.
28 A saxa fo kuus, “Pana
gutan sina Piran taara taagul
e sangas e siak a reref” e sax-
ano rabuna pana texaasan ti
la palou imi, ri kuus malaan:
“Nemaam sait maam rafulak
sina.”
29 E voxo tamo taara
xapiak ve taara mu rafulak
sina Piran, taara taa pife
lamon o a Piran a malaan
sena maaradaang pana ‘gol’
o ‘silva’ o faat aava mataa fo
vesane pana texaasan sina.
30 Lumua, layaan a mu
rabuna ri vungut sena
vilaana sina, a Piran a pife
fakasanam nari, taasaxa
naboxo, nane fasei a mu
rabuna xapiak lana mu bina
o ri taa puk tapai sena
vilaana saat siri.
31 Senaso nane fo lamon
faati sena yaan layaan a
mataa aava nane fo fatie, i
taa tiis a mu rabuna xapiak
pana roxoyan. Nane fo fax-
alit a mu rabuna xapiak pana
layaan nane fatatoi faˈuli a
mataa aave ti la maatan.”
32 Layaan na Pol a fer-
awai pana to faˈulaian ti la
maatan, saxano rabuna ri
suaxane taasaxa saxanofuna
ri kuus, “Maam vubuk langai
fulan a ferawaian siim pana
mo aanabeˈ.”
33 E voxo na Pol a taˈulan a
faxuvulan aave.
34 E saxanu tuvaat aava
ri buk waan xuvul pa Pol,
ri namkai. La palou iri a
saxa mataa, isina na Dion-
isus aava saxa ti lana Era-
pagas e saxa tefin, a isina
na Damaris, re waan e sax-
anofuna sait.

18

*A Tangpat Ina Lotu Aava
Ri Xalie Pana Kristian*

1 Lamina, na Pol a taˈulan
na Etens e a falet xe Korin.
2 E pave nane suai sena
saxa Juda ti Pontus, isina na
Akwila. Nane savat ti Itali
xuvul pa naasana, na Prisila,
senaso a memai king Klodias

a fasei a mu Juda o ri taa
ta'ulan na Rom. Na Pol fe
xalum nare
3 e nane taagul e faisok xu-
vul pare senaso nane fuuna
faisok pana vapak ina tiir
xena vesanaana lifu, malaan
sere.
4 E la Yaan saxa saxa ina
Fangaafusan, nane laak lana
lifu ina faxuvulan e ferawai
pana texaasan rao i taa
famasam nari mu Juda e mu
Griik sait se Yesus.
5 Layaan na Sailas nare
Timoti re savat ti Mesido-
nia, na Pol a kuusan fasa-
vat vulan a Lagasai Roxo e a
xuus fatexaas a mu Juda o na
Yesus ve a Mataa Failai sina
Piran.
6 Taasaxa layaan a mu Juda
ri tisuie e ferawai fasaat
sena, nane saf tapin a pof
ti lana marapi sina xena
fakalimaan votan nari e a
xuus nari, "Tamo mi taa
milung sena Piran, a mo simi
mon. Nenia, ne fo fataxapin
faroxoi a faisok siak semi.
Naboxo ne taa paan xe siri
aava ri pife Juda."
7 E mui na Pol a ta'ulan a
lifu ina faxuvulan e falet xe
la lifu latana, a lifu si Tai-
tus Justus, a saxa aava fuuna
lotu xe sina Piran.
8 Na Krispas aava paamua
ina lifu ina faxuvulan, nane e
a matafetama xapiak sina, ri
namkai sena Piran. E maana
mu Korin sait aava ri langai
si Pol, ri namkai e ri fasufan.
9 Saxa vung a Memai a
ferawai xe si Pol lana mi-
fan e a kuus, "Muta mataut,
taasaxa no lo ferawai, muta
matakasam
10 senaso ne taxa waan xu-
vul pama. Piau ta mataa i
taa falou nano xena famasak
nano. A toxan a rabuna
xaves lana bina aanabe', ri
rabuna siak."
11 E voxo na Pol a waan
pave pana mariaas saxa e
xavil xena fapitiaan nari
pana Ferawaian sina Piran.

A Mu Xaiyaas Si Pol Ri Tiise

12 Layaan na Galio, a
mataa ti Rom, i taxa paamua
pe Griik, a mu Juda ri faxuvul
e ri yot lisan na Pol xe lana
lifu ina tiisan
13 e ri kuus, "A mataa aan-
abe' i taxa fepitaa o a mu
rabuna ri taa lotu xe sina Pi-
ran pana vilaana aava ri pife
waan lana vuputkai sitaara."
14 Na Pol i taxa rao i tang-
pat pana ferawaian e na
Galio moxo a xuus a mu
Juda, "Langaiau nami mu
Juda, tamo mi taxa fefinaas
senaso a mataa aanabe' fo
mo milung o fo vil a mo
mosaat, lavaxa ne taa langai
nami.
15 Taasaxa tamo mi buk fe-
gagelai pana mu vapaling e
mu isin e maana vuputkai
simi, lavaxa nami xa, mi taa
faxaradaxe. Ne taa pife tiis
nami pana."
16 E voxo nane feng tapin
nari ti lana lifu ina tiisan.
17 E mui ri yot fatateak na
Sostenis, a saxa paamua ina
lifu ina faxuvulan e ri saax-
ane la matana lifu ina tiisan.
Taasaxa na Galio a lamon
fepalau mon sena.

Na Pol A Ulaa Fulaa Xe Pe Antiaak

18 E lamina waanan sina pe
Korin pana xasa valayaan,

na Pol a ta'ulan a mu fetinan e sangas xe paa Sensaria e xawas xuluna xaati xe pe Siria. Na Prisila nare Akwila re falet xuvul pana. Paamuina faletan sina ti Sensaria nane sapiit a fui sina xena fakalimaan a kuus fanaian sina xe sina Piran.

19 Rutul savat pe Efasis e na Pol a ta'ulan na Prisila nare Akwila pave. Nane laak lana lifu ina faxuvulan e a ferawai xuvul pana mu Juda pave.

20 E layaan ri fine o i taa waan xuvul pari, nane pife turoxo pana.

21 Taasaxa layaan a ta'ulan nari nane kuus fanai malaan, "Tamo a Piran i taa kuus turoxo pana ne taa ulaamaan." E mui nane xawas xuluna xaati e ta'ulan na Efasis.

22 Layaan nane ung pe Sesaria, nane laak xe paa laa'ui Jerusalem e fe luxurau siri aava ri namkai e mui a sivi xe puaa Antiaak.

23 E lamina waanan sina pe Antiaak, na Pol a guun ti pave e a falet xolai la ro bina Galesia e Fridia xena fatateak a namkaian sina mu rabuna pave. Pevoxo.

Na Apolas A Ferawai Pana Gutan Pe Efasis E Korin

24 Lavaxa, a saxa Juda ti Aleksandria, isina na Apolas, a savat pe Efasis. Nane a mataa ina ferawai faroxo aava texaas fatak sena Ferawaian sina Piran.

25 Ri fo fapitie pana vilaana sina Memai e nane xo a ferawai faagut e a ferawai fatak se Yesus. Taasaxa nane texaas se Jon e a vilaana ina fasufan sina mon.

26 Nane tangpat pana ferawai faagut la lifu ina faxuvulan. Layaan na Prisila nare Akwila re langaie re xele xe la lifu sire e re xuus famatavase pana vilaana sina Piran talo i taa masam faroxo sena.

27 E mui layaan na Apolas rao i paan xe Griik a mu rabuna aava ri namkai, ri kuus turoxo pana e ri xalei a lagasai xe sina mu rabuna aava ri namkai pave rao ri taa suai sena. Layaan nane savat pave nane xavang nari aava ri namkai lapaana xakaavangan xatam sina Piran.

28 Senaso nane fuuna ferawai fatak, a ferawaian sina a xasliu a ferawaian sina mu Juda layaan ri fetok la palou ina mu rabuna. E nane faxalit tuunei nari ti lana Ferawaian sina Piran o na Yesus ve a Mataa Failai.

19

A Vovau Xaradak A Sivi Xuluna Mu Rabuna Aava Ri Namkai Pe Efasis

1 Layaan na Apolas taxa waan pe Korin, na Pol a falet e fe savat pe Efasis. E pave nane tingin saxano rabuna aava ri namkai

2 e fin nari, "A Vovau Xaradak fo sivi xulumi layaan mi namkai, bo?"

E ri suie, "Piau, maam pife texaas sena Vovau Xaradak."

3 E na Pol a fiai, "Mi langai a fepitaian sise' e mi fasufan?"

E ri kuus, "A fepitaian si Jon e a fasufan sina."

4 E na Pol a kuus, “A fasufan si Jon ve xena kuusan
fasavataana maana vilaana
saat sina rabuna e nane xuus
a rabuna ti Israel o ri taa
namkai sena saxa aava i taa
savat lamina, a saxa aanabeˈ
ve na Yesus.”
5 Layaan ri langaie ri
namkai se Memai Yesus e ri
fasufan lana isina.
6 Layaan na Pol a timin
a mana xuluri, a Vovau
Xaradak a sivimaan xuluri e
ri ferawai lana maana pok
bina patak e vaxa ri kuus
fatuxai.
7 Faasilak a rabuna san-
gafilu saxa pana taragua ri
waan la yaan aave.

Na Pol A Faisok Pe Efasis Pana Mariaas Taragua

8 E na Pol a laak lana lifu
ina faxuvulan e fepitaa pave
pana fulun talatul. Nane fer-
awai famatavas se Yesus e
pana fatataganan sina Piran.
9 Taasaxa saxano rabuna
ri langai pesalai e ri bai
namkai sena e ri ferawai
fasaat paaliu pana salan si
Memai la matana rabuna. E
voxo na Pol a taˈulan nari.
Nane xuvul pana mu rabuna
aava ri usie, ri fe faxuvul la
lifu ina fepitaian si Tiranus
e la yaan saxa saxa ri fuuna
ferawai faxuvul pave.
10 La fena mariaas taragua
ri vil malaane e voxo a Fer-
awaian sina Piran a falet
fepatok xe la nu bina xapiak
pe Esia e a mu rabuna pave,
a mu Juda e nari mu Griik, ri
langai sena.
11 Pana gutan sina Piran na
Pol a vil a maana mo faˈipul
malaan:
12 a maana marapi modak
aava na Pol a tawe, ri lisan
nari xe sina mu rabuna aava
ri giis. E layaan nari, ri tawe,
a giisan siri o a vovau saat
siri, ri malit.

A Saxano Juda Ri Gei Tapin Tarei A Vovau Saat

13 A toxan a saxano Juda
aava ri falet xolai xena gei
tapin a mu vovau saat sina
rabuna e rao ri tafang tareie
lapaana isi Memai Yesus. Ri
kuus, “Lana isi Yesus aava
na Pol a kuusan fasavate, ne
fasei nano o no taa taˈulane.”
14 A mu rafulak tomexaan
pisiguak sina saxa memai
priis, a isina na Siva, ri fuuna
vil malaane.
15 Saxa yaan a vovau saat
a sui nari, “Na Yesus, ne tex-
aas sena e ne texaas se Pol,
taasaxa nami ve naseˈ?”
16 E bak a mataa pana
vovau saat aave a falou
nari pana gutan molava e
faˈonam nari e sip faagutan
nari e voxo ri sinuf pana tari
a xavuul e ria.
17 Layaan a mu Juda e mu
Griik sait aava ri taagul pe
Efasis, ri langai sena, nari
xapiak, ri mataut e ri suai
faagut pana isi Memai Yesus.
18 A maana rabuna aava ri
namkai, ri maa savat xo e
ri kuusan fasavat a maana
vilaana saat siri.
19 E a maana rabuna aava
ri fuuna neng, ri siak lisan a
maana lagasai ina neng siri e
ri timin faxuvule la matana
rabuna e ri farame. E voxo
a mamareiai ina mu lagasai
aanabeˈ a xakatan ina faasi-
lak K10,000,000.

20 Sena vilaana aanabeˈ a
Ferawaian sina Piran a falet
fepatok e fegut paaliu.
21 Lamina yaan a mo aan-
abeˈ savat, na Pol a lamon
o i taa sangas falet pe Mesi-
donia e Griik xena ulaa xe
Jerusalem. E nane kuus,
“Lamina waanan siak pave
ne taa falet xe pe Rom sait.”
22 Nane feng a rovaat aava
re xavange, na Timoti nare
Eraastus, xe Mesidonia e
nane waan famodak fulaa pe
la nobina lava, Esia.

Pe Efasis A Mu Rabuna Vavesai Pana ‘Silva’, Ri Femarala Se Pol

23 La fena yaan aanabeˈ a
toxan a lagafan molava a sa-
vat sena parabuna lana lotu
ri xalian pana “Salan sina
Memai”.
24 Saxa mataa ina vave-
sai pana ‘silva’, isina na
Demitrius, nane fuuna vesan
a xaxaalua ina lifu lotu sina
saxa piran tefin siri, isina na
Artemis. A faisok aanabeˈ
fuuna lisan a faat xaves xe
sina mu rabuna faisok sina.
25 E voxo nane xel faxu-
vul a mu rabuna ina vavesai
aava ri vil a faisok malaan
sena e a xuus nari, “Nami mu
rabuna, mi texaas o a faat
sitaara a savat pana faisok
aanabeˈ.
26 Mi kaalum e mi langai
sena faisok si Pol. Nane
kuus o a piran aava rabuna ri
vesane, pife piran tuuna. E a
rabuna ti Efasis e ti la xasano
bina pe Esia ri langaie.
27 E faisok sitaara naak i
taa savat palau e i taa piau
ta isin roxo. E vaxa a lifu
lotu sina piran tefin lava, na
Artemis, i taa savat palau sait
e a piran tefin naang aava
rabuna pe la nu bina pe Esia
e pe la mu bina xapiak la
xavala sait ri lotu xe sina, a
isina xo i taa kawaasanan.”
28 Layaan ri langai a mo
aanabeˈ ri femarala faagut e
ri xukulai, “Na Artemis sang
mon sitaara mu Efasis a pe-
mamolava.”
29 Faasilak, a mu rabuna pe
la bina ri felagafai pana. E ri
yot na Gaius e na Eristukus,
a rovaat ti Mesidonia aava re
sangas xuvul pa Pol e nari
xapiak, ri fala fataapus xe la
bina ina faxuvulan.
30 Na Pol a vubuk o i taa tig-
ina la matana rabuna xena
ferawai taasaxa mu rabuna
aava ri namkai, ri ti votane.
31 E vaxa saxano paamua
ina bina, mu fesing si Pol,
ri lisan a lagasai xe sina e
ri nung faagutane o i muta
savat pave la bina ina faxu-
vulan.
32 A rabuna lana faxuvulan
aave ri fevungutai: saxano
rabuna ri kuus pana saxano
mo e xasanofuna ri kuusan
saa xasano mo. E maana
rabuna xaves, ri pife texaas
senaso ri fo faxuvul pave.
33 A mu Juda ri sagen
na Aleksanda xe la nori
malaan sena paamua siri
e saxanofuna ti la palou
ina malila ri xukulai pana
fefasaian. E mui nane
talangai xe sina malila xena
vil fakasam nari talo i taa gel
votai sena so ta mo fo savat.
34 Taasaxa layaan a malila,
ri texaas o nane vaxa saxa
Juda, ri fexukulai faxuvul
pana awa taragua: “Na

Artemis sang mon sitaara
mu Efasis a pemamolava!”
35 Layaan saxa paamua
lava ina bina a vil fakasam
nari nane kuus, “Nami mu
rabuna ti Efasis, mu rabuna
pe la mu bina xapiak ri tex-
aas o mu rabuna ti Efasis ri
fuuna faxatang a lifu lotu si
Artemis lava e vaxa a xax-
aalua ina aava sivimaan ti
laa'ui la xunavata, bo?
36 Lavaxa, piau ta rabuna
ri taa kuus o a bitan. E
voxo mi taa waan kasam e
mi muta bilai malaan sena
lamavaang.
37 Mi fo lisanmaan a rovaat
aanabe' taasaxa re pife fe-
nau lana lifu lotu o fer-
awai fasaat sena piran tefin
sitaara.
38 Tamo na Demitrius e
mu rabuna faisok sina xo ri
vubuk tiis ta saxa mataa, a
mu lifu ina tiisan ri talakas e
mu paamua ina tiisan ri taxa
waan. E voxo nari xo, ri taa
fe gel tifie pave.
39 Tamo mi buk ferawai
pan' ta saxa mo, mi taa kuu-
san fasavate lana saxa faxu-
vulan tuuna pe la bina.
40 E naak netaara xo taara
taa tiisan sena maana mo
aava savat tanin. E tamo ri
taa tiis netaara taara taa pi
ta fufuna vilaana sitaara. E
taara taa gel malaafaa?”
41 E lamina ferawaian sina
nane feng tapin nari.

20

A Sangasan Fulaa Si Pol Xe Mesidonia E Griik

1 Lamina lagafan aanabe'
na Pol a xel faxuvul a mu
rabuna aava ri namkai e
fagut nari. E mui nane
ta'ulan nari e falet xe Mesi-
donia.
2 Nane falet xolai la mu
bina pave e a fagut nari aava
ri namkai pana ferawaian
sina e mui nane fe savat pe
Griik.
3 Pave nane waan pana
fulun talatul. E mui nane
tamasiak rao i taa xawas xu-
luna xaati xena falet xe Siria.
Taasaxa nane texaas o a mu
Juda ri fexuus kasam xena
punuxaana e voxo nane ulaa
fulaa xe Mesidonia.
4 Na Sopataa, a lak si Piras
ti Beria, na Eristukus e na
Sekundas ti Tesalonaika, na
Gaius ti Daabe e na Timoti e
a rovaat ti Esia, na Tisikas e
na Trofimas, nari xapiak, ri
vubuk rao ri taa falet xuvul
pa Pol.
5 Ri falet paamuin ne-
maam e ri waan bang
nemaam pe Troas.
6 E nemaam, maam xawas
xuluna xaati pe Filipai lam-
ina Fenamo ina Bret Aava
Piau Ta Yiis. E lamina yaan
pama, maam faxuvul xuvul
pari pe Troas. Maam taagul
pave pana mu yaan pisiguak.

Na Yutikas A To Fa'ulaa Ti La Maatan Pe Troas

7 Lavung, la yaan mata ina
‘wiik’ maam faxuvul xena
femiraaxan a matafanganai
sina Memai. E senaso na Pol
a vubuk rao i taa paan a yaan
mui nane fapiti a mu rabuna.
A ferawai paan, paan, paan
xe la xunavung.
8 Maam waan laa'ui la lifu
e a toxan a mu laam xaves
pave.
9 A saxa lak fa'ui, isina na
Yutikas, a nai la matana lifu
e nane fematef. Nane matef

maat e poxo ti la matana lifu
aave xe lapia. Ri siaxe pana
fo maat.
10 Taasaxa na Pol a sivi
xe lapia e mati xuluna lak
e fakaliuane pana mana. E
nane kuus, “Muta mataut, i
taxa to.” E nane feroxo fulaa.
11 E mui ri laak laa'ui fulaa
e ri viak a bret e ri ngane. E
na Pol a ferawai xuvul pari
fefexaxaas a paanen lolof e
bak a ta'ulan nari.
12 E a mu rabuna ri lisan
a lak fa'ui aava to fa'ulaa xe
la lifu sina e ri faamamaas
pana.

Maam Xawas Xe Miletus

13 E mui maam xawas xu-
luna xaati e maam falet xe
Aasos e pave na Pol taa
xawas xuluna xaati xuvul
pamaam. Maam vil malaane
senaso na Pol rao i taa sangas
xe pave.
14 E layaan maam fesuai
pe Aasos, nane xawas e ne-
maam xapiak, maam falet xe
Mitalin.
15 A yaan mui maam
ta'ulan a bina pave e maam
savat faasilak xe Kios. E
a yaan mui lamina maam
savat pe Samos. La fata-
lafaataana yaan maam ung
pe Miletus.
16 Na Pol a lamon o
maam taa liu et na Efasis
senaso nane bai maam taa
waan pe Esia pana yaan
xaves. Nane vubuk faagut
o maam taa falet fataapus
talo maam fexaxaas sena
savat pe Jerusalem la Yaan
ina Pentakos.

A Ferawaian Favapaanan Si Pol Xe Sina Mu Matalava Ti Efasis

17 Maam waan pe Miletus
e na Pol a lisan a lagasai xe
pe Efasis rao a mu matalava
ina tinoxolan ri taa faxuvul
xuvul pana.
18-19 E layaan ri savat sina
nane xuus nari, “Nami, mi
texaas sena vilaana siak
layaan ne waan xuvul pami.
Ti la yaan mata layaan ne
savat pe Esia fefexaxaas
naboxo ne mo sisiak sina
Memai pana vilaana ina
lamon fasivi nenia xa e pana
taangiisan. E mi texaas
o naapalaan a mu Juda ri
fasavat a lagafan e maasaxan
xulok, ne sisiak vulai.
20 E vaxa mi texaas o ne
pife faatasu sena kuusan
fasavat a so ta mo i taa
xavang nami e ne fapiti nami
la matana rabuna e lana lifu
saxa saxa simi.
21 Ne xuus faagutan a mu
Juda e mu Griik xapiak o ri
taa puk tapin a vilaana saat
siri pana mimilisaatan xe
sina Piran e ri taa namkai
sena Memai simaam, na
Yesus.
22 A Vovau Xaradak a fen-
gau xe Jerusalem e naboxo
ne taxa falet. Taasaxa ne pife
texaas sena so ta mo i taa
savat sega pave.
23 Ne texaas o lana nobina
saxa saxa, a Vovau Xaradak
fo xuus fatexaasau o a yaan
ina matafanan e vipisan ri
taa savat siak.
24 Taasaxa ne pife muluk a
toyan siak, ne vubuk mon o
ne taa fataxapin a faisok siak
aava Memai Yesus a tava-
iau pana, a faisok ina fer-
awai xakaavang sena Laga-
sai Roxo ina xakaavangan

xatam sina Piran.
25 E ne fo falet xolai la
palou imi xena fapiti nami
pana fatataganan sina Piran.
E naboxo ne texaas o piau ta
mataa ti la palou imi i taa
xalum fulanau.
26 E voxo tanin, ne xuus
nami o tamo a mataa i taa
pife kaaxup, lavaxa pife sena
faisok siak.
27 Senaso ne fo xuus nami
pana vubuxanan e lamonan
xapiak sina Piran.
28 Faxatang nami e a malila
aava Vovau Xaradak a tavai
nami pana xena faxatangaan
nari. Faxatang faroxoi a mu
rabuna sina Piran aava nane
maraane pana ria ina.
29 Lamina faletan siak
ne texaas o a mu rabuna
malaan sena vupung saat,
ri taa savat la palou imi rao
ri taa kawaasan nami, mu
rabuna sina Piran.
30 E vaxa ti la palou imi,
saxano rabuna ri taa ferawai
bit xena yuufaana rabuna
aava ri namkai, xe siri.
31 Faxatang! Lamon fa'uli
a mariaas talatul aava ne
fo taagul xuvul pami. A
mu yaan xapiak aave nenia,
pana taangiisan, ne pebukan
nami.
32 E naboxo ne timin
tuunei nami lapaana Piran
e a lagasai ina xakaavangan
xatam sina aava fexaxaas
sena fagutaan nami e tavai
nami aava mi tigina patak
xuvul pana Piran pana
maana roxoyan.
33 Ne pife sei soxot a 'silva'
o 'gol' o marapi sina mataa.
34 Nami, mi texaas o ne
fo faisok pana maak xena
maraan a maana mo ne-
nia e mu fesing siak, maam
vubuxane.
35 E lana maana mo ne
fo vile ne faxalit nami o
taara taa xavang a mu
rabuna marurupak e taara
taa lamon fa'uli a ferawaian
si Yesus layaan a kuus, 'A
mataa aava tatavai pana
maana mo i taa toxan a
faamamaasan molava sena
saxa aava saxam a mo."
36 Layaan na Pol a fa-
taxapin a ferawaian sina,
nari xapiak ri tapiit turung e
ri fenung.
37 E nari xapiak ri taangiis
e ri feyotan na Pol e ri fengu-
sane.
38 A mo aava famamaxus
paaliuan nari ve a paferawa-
ian sina o ri taa pife xalum
fulane. E voxo ri falet xuvul
pana xe la xaati.

21

A Faletan Xe Jerusalem

1 Maam ta'ulan nari pana
mimilisaatan lava e maam
xawas xuluna xaati e xol fa-
tak xe pe Kos. A yaan mui
maam savat pe Rods e maam
ta'ulan a bina pave e savat pe
Patara.
2 Pe Patara maam tingin a
xaati rao i falet xe Fonisia e
maam xawas xena falet.
3 Lana faletan simaam
maam xalum na Saipras e
maam liue xe pul e maam fe
xol fatak xe Siria. Maam ung
pe Tair e pave ri siak tapin
a maana mo aava waan lana
xaati simaam.
4 Maam tingin a mu
rabuna aava ri namkai e
maam waan xuvul pari pana
yaan pisiguak. A Vovau

Xaradak a ferawai xe siri e
ri xuus na Pol o i muta falet
xe Jerusalem.
5 Taasaxa layaan a mu
yaan simaam a taxapus et,
maam ta'ulan nari e falet fu-
laa. A mu rabuna si Yesus
nari lutefin e mu rafulak siri
sait, ri falet xuvul pamaam
xe lamalei la bina. E pave la
gun maam tapiit turung xena
fenung.
6 Maam ferawai fesuai e
mui maam xawas xuluna
xaati e nari, ri ulaa xe la bina
siri.
7 Maam falet fulaa e maam
ta'ulan a bina Tair e maam
fe ung pe Tolimas. E pave
maam fasusui a mu fetinan e
maam waan xuvul pari pana
yaan saxa.
8 A yaan mui maam ta'ulan
nari e fe savat pe Sesaria.
E maam waan la lifu sina
saxa mataa ina kuusan fasa-
vat a Lagasai Roxo, na Filip.
Nane saxa ti la palou ina
pisiguak aava ri siak fati nari
pe Jerusalem xena xavang a
mu yaamut.
9 Nane toxan a lak tefin
talafaat aava ri pife tamai
lunai e nari, ri fuuna kuus
fatuxai.
10 Maam fo mo waan pave
pana valayaan layaan a
mataa ina kuus fatuxai, isina
na Aagabas, a sivimaan ti
Judia.
11 A maa savat simaam
e siak a yowang si Pol e
a pis a mana e kana xa
pana e a kuus, “A Vovau
Xaradak a kuus, ‘A mu Juda
pe Jerusalem ri taa pis a
mataa tafuna yowang aan-
abe' malaan e tavai a mu
rabuna aava ri pife Juda
pana.”
12 Layaan maam langaie
nemaam xapiak maam nung
faagutan na Pol o i taa pife
laak xe Jerusalem.
13 E na Pol moxo a suie,
“Senasou mi taxa taangiis
faagut e mi kawaasan a lam-
onan siak? Ne fo faigotanau
naapalaan ri taa pisau e vaxa
ne taa maat pe Jerusalem
sena isi Memai Yesus.”
14 Layaan i taa pife xul
a lamonan sina maam tur-
oxo pana e maam kuus, “A
vubuxanan sina Memai i taa
savat la matavas.”
15 Maam taagul pave
pana valayaan e mui maam
tamasiak e maam guun xe
Jerusalem.
16 Saxano rabuna ti Sesaria
aava ri namkai, ri falet xuvul
pamaam e ri lisan nemaam
xe la lifu sina saxa mataa
ti Saipras, isina na Naason.
Nane a mataa aava namkai ti
kavai.

Na Pol A Savat Pe Jerusalem

17 Layaan maam savat pe
Jerusalem a mu rabuna sina
Piran, ri fasusui faagutan ne-
maam.
18 E a yaan mui nemaam
Pol, maam fe tixalum na
Jems. A mu matalava ina
lotu vaxa ri waan faxuvul
pave.
19 E na Pol a fasusui nari e
a xuus nari pana maana mo
xaves a Piran fo vile la palou
ina mu rabuna aava ri pife
Juda sena faisok sina.
20 Layaan ri langaie ri kuus
faasiroxo xe sina Piran. E
mui ri xuus na Pol, “Nano,

timaam, no texaas o a maana
Juda xaves aava ri namkai,
ri usi faagutan a vuputkai
sitaara.
21 E ri fo langai o no
fo fapiti a mu Juda aava
ri taagul la bina sina mu
rabuna aava ri pife Juda o
ri taa ta'ulan a vuputkai si
Moses. E vaxa no xuus nari
o ri taa pife putuk a rafulak
siri o usi a mu vilaana sina
mu Juda.
22 E voxo maam taa vil a
so? Tuuna ri taa langai pana
savatan siim,
23 e voxo maam vubuk o
no taa vil a maana mo aava
maam taa xuus nano pana. A
toxan a mataa talafaat nabe'
e ri fo fakalimaan nari xa xe
sina Piran.
24 Falet xuvul pari e vil
a vilaana ina xakaamak e
maraan a faisok ina xangat a
fui siri. Sena vilaana aanabe'
a mu rabuna xapiak ri taa
texaas o nano fatak xa no usi
a vuputkai si Moses e piau
ta mo tuuna lana ferawaian
sema.
25 E sena mu rabuna aava
ri pife Juda e ri namkai,
maam fo lisan a lagasai xena
xuus nari pana lamonan
simaam o ri taa pife ngan a
meska aava ri tatavai xe sina
mu piran bit pana o ta ria,
o ta meska aava fo xiutan e
vaxa ri taa pife paruk.”

26 Lavaxa, a yaan mui na
Pol xuvul pana nu tuvaat
aave, ri vil a vilaana ina
xakaamak. E mui nane laak
xe la tang lifu lotu xena kuu-
san a yaan i taa fataxapin a
yaan ina xakaamak e ri taa
lisan a tatavai siri saxa saxa.

A Mu Xaiyaas Si Pol Rao Ri Punuxe

27 Layaan a yaan pisiguak
ina xakaamak a faasilak ri
taxapus, saxano Juda ti Esia
ri xalum na Pol lana tang lifu
lotu e ri falalagaf a malila e
voxo ri yot na Pol.
28 E ri xukulai, “Mi rabuna
ti Israel, xavang nemaam!
A mataa aanabe' a falet xo-
lai xena fapiti pengan a xas-
anofuna sena mu rabuna
ti Israel e a vuputkai si
Moses e a tang lifu lotu
nabe'. E naboxo nane lisan-
maan a saxanofuna aava ri
pife Juda xe lana tang lifu
lotu sitaara xena kawaasan a
nobina xaradak!”
29 (Ri kuus malaan senaso
ri fo xalum na Trofimas ti
Efasis pe Jerusalem xuvul pa
Pol e ri lamon o na Pol fo xel
falaxe xe lana tang lifu lotu,
taasaxa piau.)

30 A mu rabuna xapiak pe
la bina ri felagafai e ri fala-
maan ti la maana nobina e ri
yot na Pol e ri raagane ti lana
tang lifu lotu. E fataapus, ri
xawei a matana yalaxau.
31 E layaan a malila ri taxa
tafang pana sip punuxaan na
Pol, a memai sina rabuna
ina fevisan ti Rom a siak a
lagasai o a mu rabuna pe
Jerusalem rao ri fevis.
32 Fataapus, a memai aan-
abe' xuvul pana saxano paa-
mua e mu rabuna ina fevisan
ri fala sivi xe sina malila.
Layaan a rabuna ri xalum
a memai aave e mu rabuna
sina, ri pife sip fulan na Pol.
33 A memai a filimaan e
maa yot na Pol e fasei nari
o ri taa pise pana ‘sein’

taragua. E mui nane fiai o
nane nase' e nane fo vil a so
ta mo?
34 Saxanofuna ri xukulai
pana saxa mo e saxanofuna
ri xukulai pana xasa mo. E a
memai a pife fexaxaas sena
siak tuunei a fufuna xukula-
ian siri. E voxo nane fasei
a rabuna sina o ri taa lisan
falak na Pol xe lana bina sina
rabuna ina fevisan.
35 Layaan na Pol a savat
la sangas laaxan a mar-
aleian sina rabuna femolava
temasaat e voxo a mu
rabuna ina fevis ri yaas na
Pol.
36 E a malila aava ri usi sox-
ote, ri taxa lo xukulai faagut,
"Punuxe!"

Na Pol A Ferawai Xe Sina Malila
Fk 9:1-22; 26:9-18

37 Layaan a mu rabuna ina
fevisan ri buk lisan na Pol
xe lana bina siri nane fin a
memai siri, "A fexaxaas ne
taa ferawai xe siim?" E a
memai a xuuse, "No ferawai
lana pok bina Griik, bo?
38 Nano, no saxa ti Isip
aava saxano yaan lumua
no paamuian a rabuna saat
4,000 xe la xobingil, bo?"

39 E na Pol a suie, "Nenia ve
ne saxa Juda ti Taasus pe Sil-
isia, a fufubina siak a toxan
a isin lava. A fexaxaas ne taa
ferawai xe sina malila?"
40 Layaan a memai a kuus
turoxo pana, na Pol a talan-
gai xe siri talo ri taa waan
kasam. E layaan ri waan
kasam nane ferawai xe siri
lana pok bina Erameik.

22

1 Nane ferawai malaan,
"Mu fetinan e mu matalava,
naboxo langai a gel votaian
siak."
2 Layaan ri langai o nane
ferawai xe siri lana pok bina
Erameik ri ti kasam paaliu.

E mui na Pol a ferawai fu-
laa.
3 "Nenia ve ne saxa Juda ti
Taasus pe Silisia taasaxa ne
fo molava nabe' Jerusalem.
E na Gameliel a fapiti farox-
oiau pana mu vuputkai sina
butaara e ne usi fatak a Piran
malaan semi nabe'.
4 E vaxa ne fo kawaasan
xapin nari aava ri usi a
'Salan' aanabe'. Ne yot a mu
rabuna tomexaan e lutefin
xapiak e ne tapin falak nari
xe lana lifu ina vipisan.
5 E a memai priis e mu
matalava ri texaas o a fer-
awaian siak a tuuna. E
vaxa ne siak a lagasai siri xe
sina mu Juda pe Damaaskas
e voxo ne falet xe pave
xena yot lisan a mu rabuna
aave malaan sena mu vipis
xe Jerusalem xena fakasana-
maan nari.

Na Pol A Kuusan Fasavat A Yaan Layaan Nane Puk A Lamonan Sina

6 "Faasilak la belo ne fe sa-
vat pe Damaaskas e fataapus
a malang molava piis ti la
xunavata a rarapak fakaliua-
nau.
7 E ne poxo lapia e ne lan-
gai a ling aava xuusau, 'Sol,
Sol xenaso no taxa vil pen-
ganau?'
8 E ne fiai, 'Memai nano
nase'?'

E nane kuus, ‘Nenia ve na
Yesus ti Nasaret aava no taxa
vil pengane.’
9 E mu rabuna aava ri san-
gas xuvul paga ri xalum a
malang aave taasaxa ri pife
masam a ling aava ferawai
xe siak.
10 E ne fiai, ‘Ne taa vil a so?’
E a Memai a kuus,
‘Tamasiak e no falet xe
Damaaskas e pave no taa
texaas sena maana mo aava
Piran a vubuk o no taa vile.’
11 E mu fesing siak ri tawi
la maak e ri lisanau xe
Damaaskas senaso a malang
rarapak fo fapiifau.
12 “E pave saxa mataa,
isina na Ananaias, maa
xalumau. Nane usi fatak a
mu vuputkai sitaara e mu
Juda pave ri suai sena.
13 Nane tigina la taak e a
kuus, ‘Tiak Sol, kaalum fu-
laa!’ E monabeˈ mon ne fex-
axaas sena xalume.
14 “E mui nane xuusau, ‘A
Piran sina mu butaara fo siak
fati nano talo no taa texaas
sena vubuxanan tuuna sina
e no taa xalum a Saxa aava
xaradak e no taa langai a fer-
awaian ti la ngusuna fatak.
15 E no taa kuus xakaavang
pana maana mo aava no fo
xalume e langaie xe sina mu
rabuna xapiak.
16 E naboxo no taxa nai
bang a so? Tamasiak e no
taa fasufan e gei tapin a
mu vilaana saat siim lana isi
Yesus.’

Na Pol A Kuus O A Piran A Fenge Xe Sina Mu Rabuna Aava Ri Pife Juda

17 “Ne ulaa xe Jerusalem e
layaan ne taxa fenung pave
la tang lifu lotu ne toxan a
xakaaluman.
18 E lana xakaaluman aan-
abeˈ a Memai taxa ferawai
xe siak malaan, ‘Fataapus,
taˈulan na Jerusalem, senaso
nabeˈ ri taa pife turoxo pana
ferawaian siim, sega.’
19 “E ne kuus, ‘Memai, a
mu rabuna nabeˈ ri texaas o
lumu ne fuuna lo falet xolai
xe lana mu lifu ina faxuvu-
lan e ne sip nari e ne pis nari
aava ri namkai sema.
20 E layaan a ria ina sisiak
fatak siim, na Stefan, a tiua-
nan, nenia, ne kuus turoxo
pana e ne tigina faasilak
xena faxatang a marapi siri
aava ri taxa punuxe.’
21 “E mui a Memai a xu-
usau, ‘Falet, ne taa feng nano
xe lasuun xe sina mu rabuna
aava ri pife Juda.”

Rao Ri Taa Tiis Na Pol Pana Ferawaian Sina

22 Lavaxa, a malila ri lan-
gai si Pol fefexaxaas a fer-
awai malaan. E mui ri xuku-
lai faagut paaliu, “Punuxe, a
xavala taa peraroxo tamo i
taa maat.”
23 Ri taxa xukulai e falep
a marapi siri e ri taxa tapin
falak a pof xe laaˈui
24 e voxo a keptin a kuus
faagut o ri taa lisan falak na
Pol xe lana bina sina rabuna
ina fevisan. E nane fasei nari
o ri taa inis na Pol talo ri
taa texaas tuuna sena fufuna
maraleian sina mu rabuna
sena.
25 Taasaxa layaan ri fo pise
xena inise, na Pol a fin a
sensurian, “Naak mi taa inis
a saxa ti Rom aava ri pife tiis
lunaiane, bo?”

26 E layaan a sensurian a
langaie, nane fe kuusane xe
sina keptin sina. E a fine, “A
so ta mo no taxa vile, a mataa
aapave a saxa tuuna ti Rom.”
27 E voxo a keptin fe fin na
Pol, “Xuusau, nano, no saxa
ti Rom, bo?” E na Pol a suie,
“Aang!”
28 E mui a keptin a kuus,
“Nenia, ne maraan a vepen
ina taagulan siak pana
maana faat xaves.” E na Pol
a suie, “Taasaxa, nenia, ne fo
siaxe ti la yaan ina luluuxan
siak.”
29 E nari aava ri vubuk o
ri taa fin na Pol pana maana
fiaian xaves, ri taˈulai fataa-
pus mon. A keptin a mataut
layaan a texaas o nane fo pis
na Pol, saxa tuuna ti Rom.

Na Pol A Savat La Nona Faxuvulan Sina Mu Paamua Ri Xalie Pana Saniidrin

30 A keptin aave a buk tex-
aas sena so ta mo a mu Juda
ri taxa gel tifi na Pol pana. E
voxo a yaan mui nane mulus
na Pol e fasei a mu paamua
priis e mu matalava ina Sani-
idrin o ri taa faxuvul. E
bak nane siak lisan na Pol e
fatigineie la nori.

23

1 E na Pol a kaalum fa-
tateak xe sina mu matalava
ina Saniidrin e a kuus, “Mu
fetinan, la toyan xapiak siak
ne fo tigina la matana Piran
pana nasaman roxo.”
2 E na Ananaias, a memai
priis, a fasei a rabuna la ta
Pol o ri taa tavaf a yaavana.
3 E na Pol a xuuse, “Tuuna
a Piran i taa tavaf a yaavaam.
Nano, no malaan sena ma-
maat aava kaalum faroxo
taasaxa pe lana a maana
mo fo miit. No nai pave
xena tiisau lapaana vuputkai
e nano xa no milung sena
layaan no fasei nari o ri taa
tavafau.”
4 E a rabuna la ta Pol ri xu-
use, “No taxa suaxan pengan
a memai priis sina Piran.”
5 E na Pol a kuus, “Mu feti-
nan, ne pife texaas o nane a
memai priis. Ne texaas sena
paxakalayan sina Piran aava
kuus, ‘No taa pife suaxan
pengan a memai priis sina
Piran.”
6 E mui na Pol a kaalum
xolai e a xalum a saxanofuna
ti lana parabuna aava ri xalie
pana Sedusi, ri waan pave
e vaxa saxanofuna ti lana
parabuna aava ri xalie pana
Ferasi. E voxo nane kuus
falava malaan, “Mu fetinan,
nenia ve ne Ferasi e ne lak
sina saxa Ferasi. E mi taxa
tiisau senaso ne taxa waan
bang fatateak a to faˈulaian ti
la maatan.”
7 Layaan nane kuus
malaan a mu Ferasi e mu
Sedusi ri fegagelai e a malila
ri lamon fepatok.
8 (A mu Sedusi aave, ri
kuus o piau ta to faˈulaian
ti la maatan e vaxa piau ta
angelo o mu vovau. Taasaxa
mu Ferasi ri namkai serutul
xapiak.)
9 A xukulaian felava e sax-
ano rabuna ina fepitaa pana
vuputkai aava ri Ferasi, ri
tigina e ri kuus faagut, “Ne-
maam, maam lamon o a
mataa aanabeˈ a pife vil ta
mo mosaat. Naak a angelo

o saxa vovau a ferawai xe
sina.”
10 E mu Ferasi e mu Se-
dusi ri fegagelai faagut talo
a memai ina fevisan a lamon
o ri taa famasak faagutan
na Pol pana feyuufan xolane.
E voxo nane feng fasivi a
rabuna sina xena xel patak
na Pol xaseri e lisan falaxe
xe lana lifu ina waanan sina
rabuna ina fevisan.
11 E a vung mui a Memai
Yesus a tigina la ta Pol e a
xuuse, “Muta mataut! No fo
kuusanau nabeˈ Jerusalem e
vaxa no taa vile pe Rom.”

A Mu Juda Ri Fexuus Kasam Pana Punuxaan Na Pol

12 E a paanen mui saxano
Juda ri fexuus kasam pana
punuxaan na Pol. Ri kuus
fanai o ri taa pife fangan
o num fefexaxaas a yaan ri
punuxe.
13 A rabuna moxaves sena
sangafilu talafaat ri kuus
fanai faxuvul malaan.
14 E ri fe xuus a mu
paamua priis e mu matalava
malaan, “Maam fo kuus
fanai o maam taa falfaal
fefexaxaas maam taa punuk
na Pol.
15 E voxo nami e mu Sani-
idrin, mi taa nung a memai
ina fevisan o i taa lisanmaan
na Pol xe simi talo mi taa
siak a texaasan fulaa sena
vilaana saat sina. Taasaxa
maam taa punuxe paamuina
savatan sina.”
16 Taasaxa a lak tomexaan
si vasaa Pol a langai kasam a
ferawaian siri. E voxo nane
fe laak xe la lifu ina vipisan e
a xuus fatexaas na Pol pana.
17 E bak na Pol a xel a saxa
sensurian e a kuus, “Lisan a
mataa faˈui aanabeˈ xe sina
memai siim senaso nane buk
xuuse pana saxa mo.”
18 Nane lisan a mataa faˈui
aave xe sina memai sina e
a kuus, “A mataa vipis, na
Pol, a xelau e a finau rao ne
taa lisanmaan a mataa faˈui
aanabeˈ xe siim senaso nane
buk xuus fatexaas nano pana
saxa mo.”
19 E a memai a tao a mana
mataa faˈui e a xel pataxe
talo pi ta mataa i taa langai a
ferawaian sire e a fine, “Rao
no xuusau pana so?”
20 E a lak a kuus, “A mu
paamua sina mu Juda ri tur-
oxo xena fin nano o mafu
no taa lisanmaan na Pol xe
siri talo ri taa fin fulane pana
vilaana saat sina.
21 Taasaxa ri taxa bit. Muta
turoxo pana senaso a rabuna
sangafilu talafaat ri taxa fu-
nai bang xena punuxaana.
Ri fo kuus fanai o ri taa fal-
faal fefexaxaas ri punuxe. E
naboxo ri taxa waan bang a
susuaa siim.”
22 E a memai a xuuse,
“Muta xuus a rabuna o no
fo xuusau pana maana mo
aanabeˈ.” E nane feng tapin
a mataa faˈui aave.

Ri Lisan Na Pol Xe Pe Sesaria

23 E mui a xel a ro sen-
surian sina e a fasei nare,
“Xel faxuvul a rabuna ina
fevisan 200 e nari xuvul
pana mu rabuna sangafilu
pisiguak aava ri fuuna nai
xuluna ‘hos’ e vaxa a mu
rabuna ina fevisan pana tol
200 e ne vubuk o mi taa falet
xe Sesaria la 9 oklok tanin la
vung.

24 E vaxa, siak a nu ‘hos’
talo na Pol i taa falet xuluna
e lisan faroxoi na Pol xe si
Felik, a Matalava pe Sesaria.”
25 E nane lisan a lagasai
malaanabeˈ:
26 Ti Klodias Laisias
Xe si Matalava Roxo,
Felik
Paanen Roxo,
27 A mataa aanabeˈ xo, a
mu Juda ri fo yote xena
punuxaana. Taasaxa ne lan-
gai o nane ve a mataa fatak ti
Rom e voxo ne savat pave xu-
vul pana rabuna ina fevisan
siak xena fakaxupe xaseri.
28 Ne buk texaas senasou
tuuna ri buk punuxe e voxo
ne lisane xe sina mu Sani-
idrin.
29 E ne fo siak a texaasan
o a maana gel tifian siri
aave ri maana fiaian ina mu
vuputkai fatak siri e nane
pife vil a mo mosaat talo i taa
fakasanaman o punuxan.
30 Layaan a saxa maa xuus
fatexaasau pana saxa lamo-
nan ri buk vile sena, fataa-
pus mon ne fenge xe siim. E
vaxa ne fasei a mu rabuna
aava ri tisuie o ri taa savat
xe siim xena xuus fatexaas
nano pana fufuna tisuiaan
na Pol siri. Nane sang
movoxo.
31 E voxo a mu rabuna ina
fevisan ri langai e la vung ri
xel na Pol e ri lisane xe pe
Antipatris xuvul pari.
32 A yaan mui a mu rabuna
aava ri nai xuluna ‘hos’ ri
falet fulaa xuvul pa Pol e mu
rabuna ina fevisan, ri ulaa xe
la lifu ina waanan siri.
33 Layaan a rabuna aave
pana mu ‘hos’, ri savat pe
Sesaria ri fe lisan a lagasai
xe si Felik, a matalava ina
bina aave e ri kuus, “Naboxo,
na Pol taxa waan lapaana
faxatangan siim.”
34 Layaan a matalava fo kat
xapin a lagasai si Laisias a fin
na Pol, “No filimaan ti faa?”
Na Pol a suie, “Ti Silisia.”
35 Na Silisia a bina lasuun
paaliu e voxo na Felik a xu-
use, “Ne taa langai a gel vota-
ian siim layaan a mu rabuna
ina tisuiaan nano ri maa sa-
vat.” E mui nane fefasaa o ri
taa faxatang na Pol lana lifu
lava aava na Herot fo vesane.

24

A Mu Juda Ri Gel Tifi Na Pol La Mata Felik

1 A yaan pama fo taxapus
e a memai priis, na Ananai-
as, fe sivi xe pe Sesaria xu-
vul pana saxano matalava
e saxa mataa ina vuputkai,
isina na Tertulis. Nari xapiak
ri maa savat si Felik xena
xuus fatexaase pana mu vi-
laana saat si Pol.
2 Ri xel fasavat na Pol e
mui na Tertulis a tangpat
pana ferawaian sina xe si
Felik pana gelan siri, “Maam
faamamaas pana paamuian
siim senaso a tavai nemaam
pana maana yaan xaves ina
luaian. E pana texaasan siim
no puk a maana mo simaam
talo a waanan simaam fer-
oxo. A maana mo aanabeˈ
a roxo e maam faamamaas
pana.
3 Lana mu bina xapiak
maam turoxo pana maana
vilaana siim e maam kuus
faasiroxo xe siim.

4 Taasaxa, maam bai famamaxus nano pana ferawaian simaam e voxo tamo no taa langaiau ne taa ferawai famodak mon.
5 Maam texaas sena mataa aanabeˈ. Nane a mataa saat senaso nane vil falagaf a rabuna la mu bina xapiak. E vaxa, nane ve a saxa paamua sina mu Nasaret, saxa lotu bit.
6 Nane rao i taa vil a saat sena lifu lotu sina mu Juda e voxo maam fo yote.
7 [Maam buk tiise lapaana vilaana simaam taasaxa na Paamua Laisias maa savat e xel fatuaiane xasemaam.
8 E na Laisias a fasei a mu rabuna aava ri tisui na Pol o ri taa savat xe siim.] Tamo no taa fine pana no taa texaas tuuna sena maana gelan maam taxa kuusane.”
9 A mu Juda sait ri kuus o a maana mo aanabeˈ a fatak.

Na Pol Xa A Gel Votan A Vilaana Sina La Mata Felik

10 Na Matalava Felik a talangai xe si Pol talo i taa ferawai saa e na Pol a gel votan a vilaana sina malaan, “Ne texaas o nano, no fo paamuian a rabuna simaam la maana yaan xaves e voxo ne faamamaas pana gel votai la mataam.
11 No fexaxaas sena fin a rabuna xena texaas tuuna o la yaan sangafilu pana taragua lumua ne laak xe kol Jerusalem xena lotu xe sina Piran.
12 A mu rabuna nabeˈ aava ri tisuiau, layaan ri tinginau, ne pife ti fegagelai panˈ ta mataa, piau. E ne pife fatamasiak a mu rabuna pe la nobina ina fepitaa o ta xasano bina xena maraaxan nari.
13 E naboxo ri pife fexaxaas sena faxalit tuunei a maana mo ri taxa gel tifiau pana.
14 Taasaxa a tuuna, ne nangus a Piran si tamamaam layaan ne usi a Salan aava ri xalie pana lotu bit. Ne namkai sena mu vuputkai xapiak aava na Moses a tavai nemaam pana e maana mo aava mu rabuna ina kuus fatuxai sina Piran ri fo xaleie.
15 E vaxa malaan sena mu rabuna aanabeˈ, ne taxa waan bang fatateak a Piran aava vil fatatoi a mu rabuna roxo e mu rabuna saat ti la maatan.
16 E voxo, ne vil vulan a maana mo xapiak talo a nasaman siak i taa matavas la matana Piran e mu rabuna.
17 Ne pife savat pe Jerusalem la maana mariaas e ne laak xe kol pave xena lisan a tatavai xe sina Piran e mu valagof.
18 “Ne taxa waan lana lifu lotu sina mu Juda sena tatavaian aanabeˈ layaan ri tinginau. Ne fo mo vil a roxo: nenia xa ne fo xakaamak xena usi a vuputkai simaam e piau ta malila xuvul paga e piau ta felingaian.
19 Taasaxa saxano Juda ti Esia, ri waan pave e naak nari sang ri taa savat iau la mataam xena xuus fatexaas nano pana so ta mo ri tisuiau pana.
20 Taasaxa kalak, a mu Juda aanabeˈ ri waan pave layaan ne gel votan a maana mo aanabeˈ la matana Sani-

idrin. Fin nari pana so ta
mo mosaat ne fo vile tamo
ri fexaxaas sena xuus tuunei
nano pana.
21 Naak a saxa mo mon
nabeˈ ne xukulai pana,
‘Ne waan nabeˈ la matana
rabuna xena gel votai senaso
ne namkai o a mu mamaat ri
taa to faˈulaa.”
22 Na Felik fo texaas
sena vilaana sina rabuna
ina Salan aave, e voxo a
fataxapin a tatafangai. Nane
kuus, “Layaan na Laisias
aava paamua sina rabuna
ina fevisan, i taa savat ne
taa lamon faati sena tiisaan
nano.”
23 Nane fasei a saxa
sensurian o i taa faxatang
faagutan na Pol taasaxa i
taa pife ti votan a mu fesing
sina tamo ri maa savat xena
xavangaana.
24 Lamina valayaan na Fe-
lik nare tefin sina, na Drusila
aava saxa Juda, re maa savat.
Nane xel na Pol xena langai a
ferawaian sina pana namka-
ian se Yesus Krais.
25 Na Pol a ferawai pana
vilaana fatak sina Piran e
a faxatangan roxo e pana
yaan a Piran i taa tiis a mu
rabuna xapiak sena vilaana
saat o roxo siri. Na Felik fe-
mataut sena ferawaian aan-
abeˈ e voxo a feng tapine e
kuus, “Taxapus, no paan saa.
Ne taa xel fulan nano lumui.”
26 Nane vubuk o na Pol i
taa nagaye pana faat e voxo a
xel faxavesane xena ferawai
xuvul pana.
27 Layaan a mariaas
taragua fo taxapus na Porsis
Festas fe nai la vepen si Felik
taasaxa na Felik a vubuk o i
taa fafaamamaas a mu Juda
e voxo nane taˈulan na Pol la
bina ina vipisan.

25

1 Na Festas a savat pe la
provins e lamina yaan talatul
a laak xe paa Jerusalem ti
Sesaria.
2 Pave a mu memai priis e
mu matalava sina mu Juda,
ri maa savat sina xena gel tifi
na Pol. Ri nung na Festas o
na Pol i taa filimaan xe paa
Jerusalem senaso
3 ri buk rao ri taa punuxe
lana sangasan sina.
4 Na Festas a sui nari, “Na
Pol taxa waan pe Sesaria e
faasilak nenia sang ne taa
sivi xe kol.
5 Tamo nane fo vil a mo
mosaat feng a saxano paa-
mua simi xuvul paga xe kol
Sesaria xena gel tifie.”
6 Na Festas a waan pave
Jerusalem pana yaan san-
gafilu fulaa e mui a sivi xe
kol. E a yaan mui nane nai la
bina ina tiisan e a fasei nari
o ri taa lisanmaan na Pol.
7 Layaan na Pol a savat, a
mu Juda ri ti fakaliuane e
ri ferawai pana maana mo
mosaat na Pol fo vile taasaxa
ri pife fexaxaas sena faxalit
tuuneie.
8 Na Pol a gel votai seri
e kuus, “Ne pife vil a mo
mosaat sena vuputkai sina
mu Juda o sena lifu lotu siri
o se Sisaa.”
9 Na Festas a vubuk o a mu
Juda ri taa suai sena e voxo
a fin na Pol, “No taa laak
xe paa Jerusalem e pave no

taa tigina la noga la bina ina
tiisan, bo?”
10 Na Pol a suie, “Ne taxa
tigina naboxo lana bina ina
tiisan si Sisaa e a roxo ne taxa
vil malaane. Ne pife vil a mo
mosaat sena mu Juda e nano,
no texaas sena.
11 Tamo ne fo vupuno pana
saxa mo mosaat lavaxa ne
taa punuxan, ne taa pife
faatasu sena. Taasaxa, tamo
a mu gel tifian sina mu Juda
aanabeˈ ri pife tuuna, piau
ta mataa a fexaxaas sena
lisanau xe siri. Ne vubuk rao
ne taa paan xe la bina ina
tiisan si Sisaa fatak.”
12 Na Festas a ferawai xu-
vul pana mu rabuna ina
vuputkai sina e mui a kuus,
“No buk paan xe si Sisaa
lavaxa, no taa paan xe sina.”

Na Festas A Fin Na King Agripa Pa Pol

13 Lamina saxano yaan na
King Agripa nare Beniis, re
savat pe Sesaria xena fasusui
na Festas.
14 Re taxa waan pave a
maana yaan xaves e na Fes-
tas a ferawai xuvul pa King
Agripa pa Pol, nane kuus,
“Na Felik a pis a mataa aan-
abeˈ e i taxa waan lunai.
15 Layaan ne laak xe paa
Jerusalem, a mu memai priis
e mu matalava sina mu Juda,
ri gel tifie e ri fiai o ri taa
punuxe.
16 “Ne xuus nari o a vi-
laana simaam mu Rom a
malaanabeˈ: maam taa pife
fakasanam a mataa fefexax-
aas i taa tisui nari aava ri gel
tifie e i taa toxan a yaan ina
gel votaian siri.
17 Layaan ri savat iau ne-
maam mu matalava, maam
faxuvul e fataapus, a yaan
mui, ne tangpat a tatafangai
e ne fasei nari o a mataa aave
i taa savat lanoga.
18 Layaan a mu rabuna
aava ri gel tifie, ri ti ferawai,
ri pife ferawai panˈ ta mo ne
lamon o ri taa ferawai pana.
19 Taasaxa ri marala sena
saxano vuputkai ina lotu siri
e sena saxa mamaat ri xalie
pa Yesus aava na Pol a kuus
o a to faˈulaa.
20 Ne pife texaas sena so ta
mo ne taa vile pana e voxo
ne fine tamo i taa laak xe paa
Jerusalem xena tigina la bina
ina tiisan pave.
21 Taasaxa na Pol a kuus
o nane vubuk tigina la bina
ina tiisan si Sisaa fatak. E
voxo ne fasei nari o ri taa
yote fefexaxaas ne taa fenge
xe si Sisaa.”
22 E mui na Agripa a xuus
na Festas, “Nenia xa, ne buk
langai a mataa aanabeˈ.”

E na Festas a suie, “Lavaxa,
mafu no taa langaie.”

Na Pol A Ferawai La Mata Agripa

23 A yaan mui na Agripa
nare Beniis re savat la
nobina ina ferawai xuvul
pana mu memai sina rabuna
ina fevisan e mu matalava ti
la bina. Na Festas a xel na
Pol e ri lisanmaane.
24 Na Festas a kuus, “King
Agripa e nami xapiak aava
mi waan xuvul pamaam, mi
xalum a mataa aanabeˈ. A
mu rabuna Juda xapiak ri
savat la noga sena, nabeˈ pe
Sesaria e paa Jerusalem e ri

xukulai faagut o i taa pife to
fulaa.
25 Taasaxa, ne pife texaas
sen' ta mo mosaat nane fo
vile talo ri taa punuxe. Nane
vubuk o i taa tigina la bina
ina tiisan si Sisaa e voxo ne
taa fenge xe sina.
26 Ne taa xalei a lagasai xe
si Sisaa sena taasaxa ne pife
texaas sena so ta mo ne taa
xaleie. E voxo ne lisanmaane
talo mi taa xalume e nano
King Agripa, no taa xuus fa-
texaasau pana so ta mo ne
taa xaleie pana.
27 A pife roxo ne taa feng a
mataa xe si Sisaa e piau ta mo
sena.

26

1 Na Agripa a xuus na Pol,
"Lavaxa, no ferawai saa." Na
Pol a talangai xe siri e a fer-
awai malaan:
2-3 "King Agripa, a mu Juda
ri tisuiau pana maana mo
xaves taasaxa nano, no tex-
aas fatak sena mu vilaana
e mu fegagelaian sina mu
Juda. E voxo a roxo ne taxa
tigina la noma xena gel pana
ferawaian siak. Ne fin nano
o no taa nai fananap e langa-
iau.
4 "A mu Juda ri texaas sega
ti lana yaan ne lak modak
fefexaxaas tanin e ri texaas
o ne fuuna usi vulan a mu
fepitaian ina vilaana sina mu
Juda. Ne vil malaane la
palou ina rabuna siak e pe
Jerusalem sait.
5 La maana mariaas xaves
ri texaas sega e tamo ri
vubuxane ri fexaxaas sena
kuus xakaavang o nenia, ne
usi a vilaana sina mu Ferasi
aava ri usi fatak paaliuan a
mu vuputkai ina lotu sina
Piran.
6 E naboxo ne taxa waan
lapaana tiisan senaso ne
namkai sena saxa aava Piran
fo kuus fanai pana xe sina
mu bumaam.
7 A mu pabung sangafilu
pana taragua simaam ri taxa
waan bang a kuus fanaian
aanabe' layaan ri sisiak fa-
tak xe sina Piran la maana
yaan e vung fefexaxaas a
kuus fanaian aave i taa savat.
King Agripa, sena lamonan
aanabe' a mu Juda ri taxa
tisuiau.
8 Senasou mi lamon o a
Piran a pife fexaxaas sena
fatato fa'uli a mu mamaat?
9 "Lumua nenia vaxa ne
lamon tuuna o ne taa faisok
faagut xena tisui a isi Yesus
ti Nasaret.
10 E ne vil malaane pe
Jerusalem. Pana turoxoian
sina mu memai priis ne pis
a maana rabuna fatak sina
Piran. E ne kuus turoxo pana
punuxaan nari.
11 La maana yaan xaves
ne falet xe la maana lifu ina
faxuvulan xena fakasanam
nari. E senaso ne marala
temasaat seri ne falet xe la
nu bina lasuun paaliu vaxa
xena famasak nari."

Na Pol A Kuusan A Vupuxan Sina Xe Si Yesus

12 "Lana saxa sangasan ne
paan xe Damaaskas lapaana
turoxoian e gutan sina mu
memai priis.
13 Faasilak a belo ne taxa
sangas la salan e ne xalum a
malang ti laa'ui, a lang ina a
molava sena ngaas e a fakali-
uan nemaam xapiak.

14 Maam poxo xe lapia e ne
langai a ling aava ferawai xe
siak lana pok bina Erameik,
a kuus, ‘Sol, Sol, xenaso
no taxa vil penganau? No
famasak nano xa layaan no
fevis malaan sena vio fa'ui
aava yeis a yuuf fatateaxe.’
15 E ne fiai, ‘Nano Memai,
nano nase'?’ E a Memai
a suiau, ‘Nenia ve na Yesus
aava no taxa vil pengane.
16 Tamasiak xo e tigina xu-
luna kaam. Ne savat xe siim
e ne noxol nano xena yaamut
siak. No taa xuus fatexaas a
xasanofuna pana so ta mo no
fo xalume tanin e pana so ta
mo ne taa faxalit nano pana
mui.
17 Ne taa fakaxup nano
sena rabuna siim, mu Juda e
sena mu rabuna aava ri pife
Juda. Ne taxa feng nano xe
siri
18 xena famatavas a lamo-
nan siri talo ri taa ta'ulan a
mu faisok ina suk xena vil a
mu faisok ina malang e ri taa
taaluugan a gutan si Setan
xena falet xe sina Piran. E
voxo ne taa lamon tapin a
mu vilaana saat siri e ne taa
tavai nari pana vepen siri la
palou ina mu rabuna aava ri
namkai sega.’

Na Pol A Kuusan A Faisok Sina

19 “E voxo King Agripa,
ne pife langai pesalai sena
kaaluman siak ti la xuna-
vata.
20 Ne falet xe siri pe
Damaaskas e mui xe siri pe
Jerusalem e pe lana Judia
xapiak e vaxa xe sina mu
rabuna aava ri pife Juda
e ne kuus fasavat o ri taa
tapuk sena saatan siri xe sina
Piran e ri taa faxalit tuunei
a tapuxan siri pana faisok
roxo.
21 Sena buk fepitaian aave
a mu Juda ri yotau pe lana
saxa nobina ina lifu lotu
xena punuxau.
22 Taasaxa Piran fo mo xa-
vangau fefexaxaas tanin e
voxo ne tigina nabe' xena
xuus fatexaas a mu matalava
e mu rabuna palau, pana.
Ne taxa ferawai fatak pana
maana mo aava mu rabuna
ina kuus fatuxai e na Moses
sait ri kuus o ri taa savat.
23 Nari, ri kuus o na Krais
i taa maasak e punuxan e
i taa to fa'ulaa ti la ma-
maat e i taa tigina paamua
la palou ina mu rabuna aava
ri to fa'ulaa ti la maatan
e voxo nane fexaxaas sena
xuus a mu rabuna Juda e
mu rabuna aava ri pife Juda
pana Lagasai Roxo ina fakax-
upaan nari. A lagasai aan-
abe' malaan sena malang xe
siri.”
24 La fena ferawaian si Pol
na Festas a xukulai, “Nano
Pol, no mataa ngong. A
texaasan siim a kawaasan
nano.”
25 Na Pol a suie, “Ne pife
ngong, Matalava Festas, ne
taxa ferawai tuuna pana
masaman.
26 Na King Agripa a texaas
sena maana mo aanabe' e ne
fexaxaas sena ferawai fatak
xe sina. Ne lamon tuuna
o nane texaas sena senaso
a maana mo aanabe' ri pife
savat lana suk.
27 King Agripa, no namkai
sena mu rabuna ina kuus
fatuxai, bo? Ne texaas o no
namkai sena.”

28 E mui na Agripa a xuus
na Pol, “Lana yaan modak
aanabeˈ no lamon o no taa
yuuf a lamonan siak talo ne
taa namkai sena, bo?”
29 Na Pol a suie, “Lana
yaan modus o modak ne fe-
nung xe sina Piran o nano e
nami xapiak aava mi langa-
iau tanin, mi taa namkai se
Yesus malaan sega, taasaxa
ne bai o mi taa pisan.”
30 Na King Agripa a
tamasiak e nane xuvul pa
matalava Festas, na Beniis e
saxanofuna aava ri nai pave
31 ri taˈulan a bina. E ri
ferawai faxuvul e ri kuus, “A
mataa aanabeˈ pife vil ta saat
talo ri taa pise o punuxe.”
32 Na Agripa a xuus na
Festas, “A mataa aanabeˈ,
maam taa muluse taasaxa
nane vubuk rao i taa falet xe
si Sisaa.”

27

Na Pol A Falet Xe Pe Rom Xuluna Xaati

1 Layaan ri lamon faati o
so ta yaan ri taa falet xe
pe Itali, ri lisan na Pol xu-
vul pana saxano vipis xe si
Julius, saxa mataa ina fevis
lana parabuna ina fevisan
aava ri xalie pana Rabuna
Ina Fevisan si Sisaa.
2 Maam fexawas xuluna
xaati aava savat ti pe
Adramitium e rao i paan
xe la mu bina xaves pe
Esia e maam falet. Na
Eristukus, saxa Mesidonia ti
Tesalonaika, a waan xuvul
pamaam.
3 A yaan mui maam ung pe
Saidan e na Julius xo, a buk
fangaasik na Pol e a turoxo
pana o i taa falet xe sina mu
fesing sina talo ri taa tavaie
pana maana mo nane vubux-
ane.
4 E mui maam xawas fulaa
e maam falet. Senaso a reref
taxa fiit faagut, maam falet la
xasing ina xurunusa Saipras
aava piau ta reref.
5 Maam falet fulaa e maam
paan liuan na Silisia e Pem-
filia e maam savat pe Maira
lana provins Lisia.
6 Pave saxa xaati ti Alek-
sandria taxa waan. Layaan
na Julius a langai o ri taa
paan xe Itali nane faxawas
nemaam xuluna.
7 La maana yaan xaves
maam pife falet fataapus e
pana faisok molava maam
savat pe Nidas. A reref a
fiit votan a salan simaam e
voxo maam falet la xasing
ina xurunusa Kriit aava piau
ta reref e maam paan liuan
na Kep Salmone.
8 Maam faxaˈusi a gun e
maam faisok faagut xena sa-
vat la bina aava ri xalie pana
‘A Soluak ina Luai Roxo’
faasilak a bina Lasea.
9 Maam fo fataxapin palou
xo a maana yaan xaves lana
faletan simaam e naboxo a
yaan ina xaing molava. A
saxa yaan lava sina mu Juda,
a Yaan ina Maraan Xapin a
Faasaalan siri pana Ria ina
Sipsip fo falet xo. E na Pol a
fasei nari,
10 “Mi rabuna, ne texaas o
a faletan sitaara i taa lagaf
temasaat, a xaati e maana
mo lana ri taa kawaasanan
e vaxa saxano rabuna ri taa
maat.”
11 A sensurian a langai sina

memai ina xaati e mataa tafuna xaati taasaxa pife langai si Pol.

12 Senaso a bina ina ungan aave pife roxo xena waan lana la yaan ina xaing molava, ri lamon o ri taa falet fulaa xena savat xe kol Finiks e ri taa ung pave. A bina aave pe Kriit e ri taa taagul pave la mu yaan ina xaing molava.

A Xaing Molava A Savat

13 A maalu modak ti pul a tangpat pana fiit e mu rabuna ti xuluna xaati ri lamon o ri taa fasavat xapin a texaasan siri. E voxo ri yuuf falak a anka e ri kaliu faasilak a gun pe Kriit.

14 Taasaxa faasilak, a reref molava temasaat, saxa aava ri xalie pana “Maatbung” a fiit ti la xurunusa.

15 A tao fatateak a xaati e ri pife fexaxaas sena fafalein faroxoie. Ri famalui a marapi ina xaati xena usiaana reref.

16 Layaan maam falet xe pul la xurunusa Koda a reref a pife fiit faagut e pave maam faisok faagut xena pis faagutan a xaleo aava ri yuufe lamina xaati talo i taa pife tugurum.

17 Ri yuuf falaxe xe xuluna xaati e ri pis fakaliuan a xaati sang pana mu yeis talo i taa pife tugurum. Ri mataut o ri tamaa ung la nonamaat faasilak pe Libia e voxo ri yuuf fadui a anka lava ina xaati talo a reref i taa fafalein nari.

18 A xaing molava i taxa kawaasan lunaian nemaam e a yaan mui ri tapin fasivi a maana mo aava waan xuluna xaati.

19 E a yaan lumui lamina, nari mu rabuna ina faisok xuluna xaati ri tapin fasivi a maana mo ina faisok siri xe la laman.

20 La maana yaan xaves a reref taxa lo fiit faagut e maam pife xalum a ngaas o mu vapara. Maam lamon o nemaam xapiak maam taa maat pe la laman.

21 Pana maana yaan xaves a mu rabuna faisok aave ri pife fangan e mui na Pol a tigina la nori e a kuus, “Mi rabuna, a pife roxo o mi langai pesalai sena fefasaian siak e mi ta'ulan na Kriit. Tamo mi fo langaiau a maana mo simi e a xaati sait ri taa waan faroxo.

22 Taasaxa ne faxaar nami talo mi taa tigina faagut e mi muta mataut. Senaso pi ta saxa ti la palou imi i taa maat, a xaati sang mon i taa tugurum.

23 Lanef la xunavung a Piran aava ne sisiak sina e ne nanguse, a feng a angelo sina xe siak e a xuusau,

24 “Pol, muta mataut. No taa tigina la bina ina tiisan si Sisaa. E a Piran, lana mamaaluxan sina, i taa faxatang faroxoi a mu rabuna aanabe' e ri taa waan faroxo.”

25 E voxo tigina fatateak, muta mataut. Ne texaas tuuna o a maana mo aava angelo fo kuusane ri taa savat la matavas senaso a Piran a ferawai tuuna vulai.

26 Taasaxa reref i taa fa'ung netaara xuluna saxa

xurunusa.”

A Tuguruman Sina Xaati

27 A mu vung sangafilu
saxa pana talafaat fo falet
e a xaing taxa xup luna-
ian a xaati la laman Edri-
atik. Faasilak la xunavung a
mu rabuna ina faisok xuluna
xaati ri lamon o maam taxa
ung.
28 E voxo ri fadui a yeis
pana faat molava xena tex-
aas sena tuyan sina laman
e a fexaxaas sena mita san-
gafilu talafaat. E mui fadak
ri vil fulane e a fexaxaas sena
mita sangafilu talatul.
29 Ri mataut o a xaati i
tamaa laak xuluna mu faat
molava e voxo ri fadui a anka
talafaat ti lamina xaati e ri
waan bang a paanenan sina
bina.
30 E saxano rabuna ina
faisok xuluna xaati ri vubuk
o ri taa ta'ulan a xaati e voxo
ri fadui a xaleo e ri bit o ri
taa fadui a xasa anka lanona
xaati.
31 Taasaxa na Pol a masam
sena vilaana siri e a xuus a
sensurian e mu rabuna ina
fevisan, “Tamo a mu rabuna
ina faisok xuluna xaati aan-
abe' ri pife waan xuluna
xaati nami xapiak mi taa pife
savat faroxo la xavala.”
32 E voxo a mu rabuna ina
fevisan ri xatip tapin a yeis
aava pis fatateak a xaleo.
33 Faasilak la paanen na
Pol a faxaar nari talo ri taa
fangan e a kuus, “A mu yaan
sangafilu saxa pana talafaat
fo taxapus xo e mi pife fan-
gan sena matautan simi.
34 Naboxo mi taa fangan
xena fagut nami. Pi ta saxa
a fui ina i taa malit.”
35 E mui na Pol a siak a saxa
nebret e fenung xe sina Piran
pana la matari. A viaxe e
fangan.
36 Ri fegutai e ri fangan
sait.
37 Nemaam mu rabuna
276 maam taxa waan xuluna
xaati.
38 Layaan ri fo maasi ri
tapin palou a maana kam ina
‘wiit’ la laman talo a xaati i
taa pife matafan.
39 A bina xo xidarak saa e
mu rabuna ina faisok xuluna
xaati ri ngalngolan a bina
taasaxa ri xalum a soluak
pana gun e ri lamon o naak ri
taa falak a xaati xe la nogun
aave.
40 E voxo ri patal tapin a
yeis ina mu anka pe la laman
e vaxa ri mulus tapin a yeis
aava pis fatateak a mu fos.
E mui ri yuuf falak fa'uli a
marapi ina reref la ngusuna
xaati talo a reref i taa fiit
falak a xaati xe la gun.
41 Taasaxa xaati a pife laak.
A ngusuna xaati a pasak fa-
tateak la nonamaat e a xaing
a gurum a tena xaati.
42 A mu rabuna ina fevisan
rao ri punuk a mu vipis talo
ri taa pife sinuf.
43 Taasaxa, a sensurian siri
a vubuk o na Pol i taa to e
a ti votan a punuxaan nari.
Nane fasei nari aava ri tex-
aas sena ngaas o ri taa lalaas
du lana laman paamua xena
ngaas laak xe la gun.
44 E mui a xasanofuna ri
taa kais usi xuluna wai o
xavil ina xaati aava tugu-
rum. E malaanabe' nemaam
xapiak maam fe savat faroxo
la xavala.

28

1 Maam fo ung faroxo e
maam fetexaas o a xurunusa
pave a isina Malta.
2 A mu rabuna ti la bina
aave ri roxo paaliu. A raafui
xo a savat e ri sung a fata talo
maam taa maari la tana.
3 Na Pol a siak faxuvul a
kui e layaan a timine xuluna
fata a tiui neng a savat ti la
kui sena lagafan ina fata e a
yot fatateak a mana.
4 A mu rabuna ti la bina
ri xalum a tiui la ma Pol e
ri kuus la palou iri, “Naak a
mataa aanabeˈ a mataa ina
punuk mataa. Nane sinuf ti
la laman taasaxa i taa pife
sinuf sena fakasanam aan-
abeˈ.”
5 Taasaxa na Pol a saf tapin
a tiui xe lana fata e nane roxo
mon.
6 Nari, ri waan bang a
maatan sina o a sulan sina
tana. Taasaxa, mui layaan
ri xalum na Pol i taxa roxo
mon ri puk a lamonan siri e
ri kuus, “Nane ve a piran.”
7 Faasilak a nobina aave na
Publius, a paamua lava ina
xurunusa aave, na Malta, a
toxan a xavala. Nane fiai
tamo maam taa matef pave.
E la yaan talatul maam matef
e fangan xuvul pana.
8 Na tama Publius a mati la
ivin sina pana giisan; a tana
lalagaf e a xais. Na Pol a laak
xe sina e fe fenung e a timin a
mana xuluna e a vil faroxoie.
9 Lamina vil faroxoiaana a
mu rabuna aava ri giis ri maa
savat si Pol e nane vil faroxoi
nari.
10 Ri suai semaam pana
maana tatavaian e layaan
rao maam falet ri tavai
nemaam pana maana mo
xapiak xena xavang ne-
maam lana faletan simaam.
11 A fulun talatul maam
waan pe Malta e mui maam
xawas fulaa xuluna saxa
xaati ti Aleksandria aava
toxan a xaxaalua ina piran
lua la nona, na Kosta e na
Poluks. A xaati aanabeˈ a
waan bang pave fefexaxaas
a yaan ina xaing molava
fetaxapus.
12 Maam fe savat pe la saxa
bina Sirakuus e maam waan
pave a yaan talatul.
13 Maam taˈulan a bina
aave e maam falet fulaa e
maa fe savat pe la bina
Regium. A yaan mui a maalu
a savat ti pul e lana yaan
taragua maam fe savat la
bina Putioli.
14 Pave, maam tingin a
mu rabuna aava ri namkai e
ri fin nemaam o maam taa
waan xuvul pari pana ‘wiik’
saxa. E mui maam fe savat
pe Rom.
15 Pe Rom, a mu rabuna
aava ri namkai ri fo langai
pana savatan simaam e ri
maa fasusui nemaam faasi-
lak la maket si Apius e mu
lifu sasaxong talatul. A sa-
vatan siri a fagut a lamonan
si Pol e a kuus faasiroxo xe
sina Piran pari.
16 Layaan maam fo savat
pe Rom ri turoxo o na Pol
i taa taagul nane sang mon
pana saxa mataa ina fevisan
xena kaalum votai sena.
17 Lamina yaan talatul na
Pol a xel faxuvul a mu paa-
mua sina mu Juda. Ri sa-
vat faxuvul e nane xuus
nari, “Mu fetinan, naapalaan

ne pife bilai fasaat xe sina
mu rabuna sitaara o mu vi-
laana aava mu butaara ri
tavai netaara pana, nari pe
Jerusalem ri pis a maak e ri
lisanau xe sina mu Rom.
18 Nari, ri finau pana fiaian
xaves e ri buk mulus tapinau
senaso ri texaas o ne pife vil
a mo mosaat xena fakasana-
mau.
19 Layaan a mu Juda ri
kuus votane ne fiai o ne taa
fe savat si Sisaa. Taasaxa ne
piau ta mo xena tisui a mu
rabuna siak pana.
20 Sena fufuna mo aan-
abeˈ ne xel faxuvul nami
xena xuus nami o ri pisau
pana ‘sein’ aanabeˈ senaso
ne namkai sena saxa aava
mu Juda ri taxa waan bang
fatateaxe.”
21 E nari, ri suie, “Ri pife
lisanmaan a lagasai sema ti
Judia e pi ta mataa maa savat
ti pave xena xuus fatexaas
nemaam pama.
22 Taasaxa maam buk
langai pana lamonan siim
senaso maam texaas o la mu
bina xapiak a rabuna ri fer-
awai fasaat sena parabuna
aava ri namkai malaanabeˈ.”
23 Ri lamon pana saxa yaan
ina faxuvulan fulaa e layaan
a yaan aave a savat, maana
rabuna xaves ri maa savat si
Pol. Ti la paanen fefexax-
aas la vung nane xuus fatex-
aas nari pana fatataganan
sina Piran e a fapiti nari pa
Yesus ti lana xakalayan sina
rabuna ina kuus fatuxai e a
mu vuputkai si Moses.
24 Saxano rabuna ri lamon
tuuna pana ferawaian sina
taasaxa xasanofuna piau.
25 Ri pagal a lamonan siri
e ri ferawai fepatok sena
e ri tangpat pana taˈulane
layaan a kuus, “A Vovau
Xaradak a ferawai tuuna xe
sina mu bumi layaan a fer-
awai malaan la ngusu Aisaia,
saxa mataa ina kuus fatuxai:
26 ‘Falet xe sina rabuna aave
e xuus nari: mi taa
langai vulai
taasaxa mi taa pife
masam.
Mi taa kaalum vu-
lai e mi taa pife
matavas.
27 Senaso a xunus iri a tateak,
ri vil votan a tangari e
ri famatef a matari.
Tamo a ferawaian aan-
abeˈ pife tuuna,
a matari taa kaalum
faroxo, a tangari
taa langai faroxo e
a lamonan siri taa
matavas
e ri taa puk a lamonan
siri xe siak e ne taa vil
faroxoi nari.”
28 E na Pol a fataxapin a
ferawaian sina malaan, “E
voxo ne vubuk rao mi taa
texaas o a Piran fo lisan a
lagasai ina fakaaxupan sina
xe sina mu rabuna aava ri
pife Juda e nari, ri taa langai!
29 (Lamina ferawaian aave
a mu Juda ri taˈulane e ri taxa
fegagelai la palou iri.)
30 Pana mariaas taragua na
Pol a taagul lana lifu aava
nane xa a maraane e maana
rabuna xaves ri maa savat
sina e na Pol a faamamaas
pana.
31 Nane ferawai pana fa-
tataganan sina Piran e a fepi-
taa pana Memai Yesus Krais.
Nane ferawai pana gutan e pi
ta mataa a kuus votane.

Rom
A Si Pol Lagasai Xe Sina Mu Rom
A Ferawaian Paamua

Na Pol a xalei a lagasai aanabeˈ senaso nane vubuk falet xena xalum a mu rabuna pe Rom aava ri namkai. Nane buk waan xuvul pari pana saxanu yaan e mui i taa falet xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo pe Spein. Lana lagasai aanabeˈ na Pol a kuus famatavas paaliu pana Lagasai Roxo se Krais e sena buk vilaana sina rabuna aava ri fuuna usi na Yesus.

Paamua na Pol a fasisi a mu rabuna pe Rom aava ri namkai e a xuus nari o vulai nane fuuna fenung xe sina Piran pari. E mui nane fasavat a fufuna lamonan ina lagasai malaan: "A mataa aava tigina fatak la matana Piran i taa taagul vulai pana namkaian sena Piran." (1:17) Na Pol a kuus malaan: a rabuna xapiak, naapalaan ri Juda o piau, nari xapiak ri rabuna ina faasaalan. E voxo a Piran i taa muluk nari e i taa siak faˈuli nari. A mataa aava namkai se Yesus Krais, a Piran i taa siak faˈulie e nane i taa savat fesing sina Piran e fetinan xuvul pa Yesus Krais.

Tamo Piran a siak faˈuli a saxa mataa, lavaxa a toyan sina fo savat faˈui. A Piran taxa waan xuvul pana e a Vovau ina Piran a bas la xunus ina. E voxo a faasaalan e maatan piau ta gutan fulaa xena paas faduie e paamuiane. Lana palagasai 5-8 na Pol a ferawai pana malasuf ina vuputkai sina Piran e pana gutan sina Vovau Xaradak la xunus ina rabuna aava ri namkai se Yesus.

La palagasai 9-11 na Pol a kuusan fasavat a saxa lagafan sina. Na Pol fatak xa a mataa Juda, nari aava lokavai mupiis a Piran fo siak fati nari xena rabuna fatak sina. Taasaxa mu matalava Juda xaves ri ti taaluugan na Yesus. A rabuna xaves aava ri pife Juda, ri fo savat fefeng si Yesus taasaxa mu Juda piau. Na Pol a kuus o a fufuna vaxa sina mu Juda. Ri pife xalum taraxali a mo molava aava Piran rao i vile xe siri. Taasaxa na Pol a lamon o muibak a mu rabuna Juda vaxa ri taa laak lana pabung si Yesus.

La fataxapiak ina lagasai na Pol a ferawai pana so ta vilaana a mu rabuna aava ri namkai, ri taa usie. Nane ferawai faaxaves pana vilaana ina vubuxan xasingitaana xasanofuna. Nane ferawai vaxa pana vilaana ina vesan a faisok sina Piran e vilaana ina taagul lapaana mu paamua e vilaana ina xavang a xasanofuna.

A Fasisian

1 Nenia, na Pol: ne saxa yaasok si Krais Yesus e a Piran a xelau xena savat yaamut sina e fati pataxau xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo sina.

2 Lokavai mupiis lana Xakalayan Taap, a Piran a kuus fanai pana Lagasai

Roxo se Natuna, la ngusuna
mu rabuna ina kuus fatuxai.
3 Nane ve, lana vipin
matatuuna sina, a bu Devit
aava 'king' lava sina mu
Juda.
4 Nane taagul nabeˈ la
xavala e a Vovau Xaradak a
faxaalit pana gutan o nane
ve a Natuna Piran layaan a
fatatoi faˈulie ti la mamaat:
nane ve na Yesus Krais aava
Memai sitaara.
5 Sena gutan sina e lapaana
isina, maam saxam a xakaa-
vangan xatam e a ngavuk ina
yaamut xena xel patak a mu
rabuna aava ri pife Juda talo
ri taa langai a Lagasai Roxo
xena usiaan na Yesus.
6 E nami pe Rom, a Piran
a xel nami vaxa xena waan
xuvul pa Yesus Krais.
7 Lavaxa, nenia, ne taxa
xalei a lagasai aanabeˈ xe
simi mu Rom aava Piran a
vubuxan xasingit nami e xel
nami xena rabuna fatak sina.
Ne vubuk rao a Piran
Tamataara e na Memai Yesus
Krais re taa tavai nami
pana xakaavangan xatam e
luaian.

Na Pol A Vubuk Faagut Rao I Taa Fe Xalum A Mu Rom

8 Paamua, ne kuus
faasiroxo xe sina Piran
lapaana isi Yesus Krais pami
xapiak senaso ne langai a
rabuna la mu bina ri taxa
ferawai pana namkaian
simi.
9 Langaiau, ne sisiak
lapaana Piran pana gutan
xapiak siak layaan ne kuu-
san fasavat a Lagasai Roxo se
Natuna. E nane xa i taa kuus
xakaavang o ne fuuna lamon
vulan nami lana fenungan
siak.
10 E la maana yaan xapiak,
ne nung faagutane o i taa kas
a salan talo ne fexaxaas sena
savat simi.
11 Ne vubuk marasaxa rao
taara taa irimai talo ne fex-
axaas sena tavai nami pana
saxa tatavai sina Piran xena
fagut nami e voxo mi taa usi
fatak a vilaana si Yesus.
12 A malasuf ina ferawaian
siak a malaanabeˈ: taara taa
fexavongan netaara pana
usiaana vilaana si Yesus.
Aang, mi taa faamamaas
layaan mi kaalum o ne taxa
usi na Krais e nenia vaxa
ne taa faamamaas layaan ne
xalum a vilaana simi.
13 Taasaxa mu fetinan,
ne vubuk o mi taa texaas
o a maana yaan xaves ne
lamon rao ne taa fe savat
simi (taasaxa ne tivotanan
fefexaxaas naboxo) talo
saxanofuna ri taa xaveak
namkai e saxanofuna imi, mi
taa fepalak lana namkaian
simi. A maana mo malaan-
abeˈ fo savat la palou ina
xasanofuna aava ri pife Juda
sena faisok siak.
14 Senaso a Piran fo kas
a lamonan siak pana Laga-
sai Roxo aanabeˈ, ne toxan
a faisok lava naboxo xena
kuusane xe sina mu rabuna
xapiak aava ri pife Juda: a
mu Griik e mu topen sait; a
mu rabuna pana texaasan e
nari aava ri piau ta texaasan.
15 Nabeˈ a fufuna vubux-
anan tateak siak xena xuus
fatexaas nami pe Rom vaxa
pana Lagasai Roxo se Yesus.

A Mataa Taa Tigina Fatak La Matana Piran Sena Namkaian Mon

16 Ne pife mangil, ne faa-
mamaas paaliu layaan ne ku-
usan fasavat a Lagasai Roxo
se Krais. Senaso a lagasai
aanabeˈ a toxan a gutan sina
Piran xena fakaxup a mu
rabuna aava ri namkai sena.
Nemaam mu Juda, maam
langai paamuine e naboxo
nami aava mi pife Juda, nami
sait, mi fo langaie.
17 Ne taa ferawai fulaa:
lana Lagasai Roxo aanabeˈ
a Piran a faxalit netaara
pana malaafaa i taa vil
faroxoi a mu rabuna la
matana. Lokavai mupiis
nane vil malaane e tanin
sait a fexaxaas. Vulai nane
fakaxup a rabuna senaso
ri namkai sena. Taara
texaas sena tuunayan ina
senaso a mu rabuna ina kuus
fatuxai ri fo kala pana lana
Xakalayan Taap. Ri kuus,
“A mataa aava tigina fatak
la matana Piran i taa taagul
vulai pana namkaian sena
Piran.”

A Mu Rabuna Xapiak Ri Vupuno La Matana Piran

18 Naboxo ne buk xuus
nami o a Piran a marala
faagut pana mu rabuna. E
nane taa fakasanam a mu
rabuna aava ri vil vulan a vi-
laana saat: ri pife suai faagut
sena Piran e ri bilai fasaat xe
sina xasanofuna. Layaan ri
vil a vilaana saat malaan ri
taxa tivotan a tuunayan sina
Piran talo xasanofuna ri taa
pife namkai sena.
19 A mo roxo layaan a Piran
a fakasanam a buk rabuna
aava ri bilai malaan. Senaso
nane fo famatavas a salan
talo ri taa texaas sena.
20 A salan aave a malaan-
abeˈ: ti lana tangpat layaan
a Piran a vesan a maana mo
xapiak, a mu rabuna ri fex-
axaas sena texaas sena. E
vaxa ri fexaxaas sena masam
faroxoi a gutan sina Piran
Tuuna aava Waan Vulai. Ri
pife xalume taasaxa ri tex-
aas sena maana mo nane fo
vesane. E voxo ri taa pife
favavof o ri vungut sena.
21 Ri taa pife ferawai
malaan senaso ri texaas sena
Piran. Ri texaas, taasaxa
ri pife kuus fati a isina o
suai sena malaan seˈ nane
ve a Piran siri. E vaxa
ri pife kuus faasiroxo xe
sina pana xakaavangan sina,
piau! Ri fepalau paaliu pana
texaasan siri e a masaman
siri fesotuk.
22 Ri lamon o nari, ri
rabuna pana texaasan,
taasaxa tuuna, ri rabuna
lamavaang mon.
23 Ri pife lotu xe sina Pi-
ran aava Waan Vulai e pi
mamaat. Piau! Ri lotu si
xe sina xaxaalua ina saxa
mataa aava i taa maat e
xe sina maaradaang ina mu
maanu o tiir o tiui aava
rabuna ri vesane.
24 E voxo, a Piran a taˈulan
nari talo a vubuxanan saat
siri i taa vius nari e ri taa
vil a maana mo mosaat xena
famangilaana tari.
25 Ri gigiran a tuunayan
sina Piran xena namkai sena
bitan. Ri naangus e sisiak xe
sina maana mo aava Piran
Tuuna a vesane taasaxa ri
pife nangus a Piran naang.
Nane aave a mu rabuna
xapiak ri taa nangus vulane.
Tuuna Paaliu.

26 Sena mo aapave mon a
Piran a ta'ulan nari talo ri taa
usi a vubuxanan saat aava
waan la xunus iri. Tuuna,
a lutefin ri taa ta'ulan a vi-
laana roxo ina felavaanan
xena fetamaian xolan nari
xa.
27 E a mu tomexaan vaxa
ri taa vil malaane. Ri ta'ulan
a vilaana roxo ina falet xu-
vul pana tefin e ri fetama-
ian xolan nari xa. A mu
tomexaan ri fetamaian nari
xa e ri siak a giisan saat la
tari, malaan sena fakasana-
man ina vilaana saat siri.
28 Nari, ri texaas sena Pi-
ran taasaxa ri vungut bit. E
voxo a Piran a ta'ulan nari
talo ri taa lamon fasaat vulai
e ri taa usi a maana vilaana
saat.
29 Ri bas paaliu pana
maana buk vilaana saat
malaan: ri rawet e ri vil
fasaat nari; ri tarasui a
xasanofuna e ri fepunuxan
nari; ri fevis e fegagelai; ri bit
nari e ri fuuna lamon pana
bilai fasaat xe sina xasano
rabuna. Ri ferawai lilimugai
e kuusan pengan a mataa.
30 Ri xaiyaasan a Piran e ri
sarak sena. Ri fuuna lamon
falavai nari xa e ri malalava.
Ri fuuna seng fatuaian a vi-
laana saat e ri langai pesalai
sina mu ninari e tamari.
31 Ri pi u'usi a mu vilaana
roxo. A nasaman siri a maat
e a vilaana siri pife tuuna. Ri
fuuna kuus fanai pana saxa
mo taasaxa ri pi vivile, ri pife
faxatang faroxoi a matafen-
inan siri e ri pife muluk a
xasanofuna.
32 Ri texaas sena tiisan
roxo sina Piran aava kuus
o a mu rabuna aava ri
fuuna bilai malaan, ri taa
maat. Taasaxa ri taxa lo
bilai malaan. E vaxa ri
turoxo pana xasanofuna
aava ri fuuna usi a maana
buk vilaana saat aave.

2

A Piran Taa Tiis Fatak A Mu Rabuna Xapiak

1 E voxo, nami mu Juda, mi
fuuna tiis a vilaana sina xas-
anofuna, bo? Lavaxa, nase'
ta mataa a tiis a xasanofuna
i taa pife kuus vof a vilaana
sina xa. Senaso layaan mi tiis
a xasanofuna e mui mi vil a
vilaana saat malaan seri, mi
taxa tiis nami xa.
2 Layaan a Piran a tiis
a mataa aava vil malaane,
taara xapiak, taara texaas o a
tiisan sina a roxo e fatak, bo?
3 Layaan mi vil a maana
buk vilaana saat taasaxa mi
fuuna tiis a xasafuna pana,
muta lamon o nami xa mi taa
sinufan a tiisan sina Piran.
4 Naak mi lamon fepalauan
a Piran senaso a muluk nami
e pife fakasanam fatapusan
nami e a nai fananap sena
maana vilaana saat simi, bo?
Taasaxa Piran fo faxalit nami
pana roxoyan aave talo mi
taa puk fa'uli nami xa xasena
maana vilaana saat simi.
5 Taasaxa nami, mi tavanat
e mi bai puk fa'uli nami xas-
ena maana vilaana saat simi
e naboxo a malaan semi taxa
lo vil falavai a fakasanamaan
nami xa lana yaan aava Pi-
ran i taa vil famatavas a mar-
aleian e tiisan tuuna sina.
6 E a Piran i taa sui
fexaxaasan a mamareiai ina
maana buk vilaana aave
xe sina rabuna saxa saxa
xapiak.

7 A rabuna aava ri fuuna
lo bilai faroxo la matana Pi-
ran, ri fuuna seng faagutan a
tatavaian sina aava isin lava,
suaian e a toyan i taa pife
taxapus. E a Piran i taa tavai
nari xo pana toyan vulai xe
vulai.
8 E xasanofuna aava ri
fuuna vil vulan a maana
mo xena fafaamamaasaana
tari mon, ri langai pesalai
sena tuunayan sena Piran
xena usiaana bitan e a Piran,
lana maraleian sina, i taa
fakasanam nari.
9 A mu rabuna aava ri
vivil a maana vilaana saat
malaan, a Piran i taa fasavat
a matafanan e i taa feruuxan
a lamonan siri. I taa vil
malaane xe sina mu Juda e
nari aava ri pife Juda vaxa.
10 Taasaxa Piran i taa tavai
nari aava ri bilai faroxo pana
isin lava, a vepen roxo e a
luaian la xunus iri. I taa vil
malaane xe sina mu Juda e
xe siri aava ri pife Juda vaxa.
11 E voxo a Piran i taa tiis
a mu rabuna xapiak. Nari
xapiak mon ri fexaxaas la
matana.
12 A maana rabuna aava ri
pife Juda, ri piau ta vuputkai
aava savat la ngusu Moses.
Taasaxa, layaan ri faasaal
sena, lunai a Piran a kuus o
ri vupuno e i taa kawaasan
xapin nari naapalaan ri piau
ta vuputkai. E a mu Juda
aava ri toxan a vuputkai sina
Piran, layaan ri faasaal sena,
a Piran i taa kuus o nari vaxa
ri vupuno e i taa kawaasan
xapin nari senaso ri toxane
taasaxa ri pife usi faroxoie.
13 E fulaa, a mataa i taa pife
tigina fatak la matana Piran
tamo i taa langai mon pana
vuputkai aave. Taasaxa
nane aava langaie e usi
vulane, nane mon i taa tigina
fatak la matana Piran.
14 Tuuna, layaan a mu
rabuna aava ri piau ta
vuputkai, ri vil a maana
mo roxo aava waan lana
vuputkai, ri faxaalit faroxo
o ri texaas sena vilaana roxo
e saat.
15 A vilaana siri a faxaalit
o a maana fefasaian aava
waan lana vuputkai, ri taxa
waan la xunus iri. E a
nasaman siri a turoxoian a
tuunayan ina senaso saxano
yaan a baras nari e saxano
yaan a gel votai seri.
16 A mo aanabe' i taa savat
la yaan a Piran i taa feng
na Yesus Krais xena tiis a
maana lamonan fufunai sina
rabuna. Ne fuuna ferawai
pana maana mo xapiak aan-
abe' layaan ne kuusan fasa-
vat a Lagasai Roxo.

A Mu Juda Ri Malalava Pana Vuputkai Senaso A Piran A Tavai Nari Pana

17 E nami aava mi xali
nami xa pana Juda: mi la-
mon o mi taa tigina fatak
la matana Piran senaso mi
toxan a vuputkai sina e mi
ferawai malalava o nami mu
Juda sang mon, mi rabuna
sina Piran, bo?
18 Mi texaas sena so ta mo
a Piran a vubuk rao mi taa
vile; mi fo siak a fepitaian ina
Xakalayan Taap talo mi taa
texaas faroxo xena usi fatak
a vilaana roxo, bo?
19 E voxo, mi lamon o
nami, mi malaan sena paa-
mua xana mu rabuna aava
ri piif e nami, mi malang

xena xavang a sangasan sina
rabuna aava ri waan lana
suk.
20 E mi lamon o mi
fexaxaas sena fapiti a mu
rabuna vungut e nari aava ri
xaveak namkai malaan sena
mu Juda. Nami, mi toxan
a vuputkai aave e voxo mi
lamon o mi texaas faroxo
sena maana mo xapiak e a
mu fepitaian simi piau ta
bitan lana.
21 Lavaxa, layaan mi fapiti
a xasanofuna, xenaso mi pife
fapiti nami xa? Mi kuus pana
'Muta fenau!' taasaxa nami
xa mi fafenau.
22 Mi kuus pana 'Muta
femilungai pana vilaana ina
tamaian', taasaxa nami xa,
mi fuuna vil malaane. Mi
ferawai fasaat sena rabuna
aava ri lotui a mu piran bit
taasaxa nami xa mi fo mo
fenou a maana mo ti lana lifu
lotu sina mu piran bit aave,
bo?
23 A tuuna, mi ferawai
malalava o mi toxan a
vuputkai sina Piran taasaxa
layaan mi langai pesalai sena
mi famangil a Piran.
24 Lana Xakalayan Taap a
kuus, "A mu rabuna aava ri
pife Juda ri ferawai fasaat
sena Piran Laa'ui xuluna
bilaian saat simi mu Juda
mon." *Ais 52:5*

A Vilaana Ina Vuputuk Tuuna

25 Lavaxa ne taa fer-
awai pana vilaana ina
vuputuk. Tamo mi langai
sena vuputkai, a vilaana
ina vuputuk i taa xavang
nami. Taasaxa layaan mi
langai pesalai sena fefasaian
ina vuputkai, a vilaana ina
vuputuk xo i taa mo palau
mon.
26 Tamo mataa aava pife
Juda e piau ta fakalimaanan
ina vuputuk sina Piran, a
usi fatak a fefasaian ina
vuputkai aave, a Piran i
taa lalamon sena malaan se'
nane fo siak a fakalimaanan
aave, bo?
27 Lavaxa, layaan nari
aava ri pi ta vuputuk la
tari, ri usi fatak a vuputkai
aave, ri taxa tiis nami aava
mi toxan a vuputkai pana
maana fefasaian ina taasaxa
mi langai pesalai e mi
laxawe.
28 Tamo mataa a vuputuk
la tana mon, nane pife Juda
tuuna, piau, senaso a vilaana
ina vuputuk tuuna va pife
vilaana xe la tana mon.
29 A mataa aava Juda tuuna
va Juda lana xunus ina. E
a malaan sena fakalimaanan
ina vuputuk a waan la xunus
ina. A vuputuxan aanabe'
pife savat sena mana mataa
o pana usiaana vuputkai,
piau, a savat sena faisok sina
Vovau sina Piran. E a Piran,
pife rabuna, a tavai a mataa
aave pana isin lava.

3

A Piran A Tigina Fatateak Vulai

1 Lavaxa, saxa Juda i tamaa
kuus malaan: "Ne fo siak
a vuputkai e roxoyan sina
Piran taasaxa pife xavangau
senaso a waanan siak pife
mo roxo sena mu rabuna
aava ri pife Juda." O saxa
i tamaa kuus, "Ne fo siak
a fakalimaanan ina vuputuk
taasaxa pife xavangau xena

tigina fatak la matana Piran.”

2 Taasaxa nenia, ne xuus nami o a mu Juda xa a waanan siri a peraroxo paaliu lana maana vilaana xapiak. Paamua, a Piran a turoxoian lisan a ferawaian fatak sina xe siri.

3 Taasaxa, mui a so ta mo a savat? Saxano Juda ri pife namkai e ri pife usi vulan a lagasai sina Piran. Mi lamon o a faasaalan siri taa tubuk a kuus fanaian sina Piran, bo?

4 Piau e piau paaliu, muta lamon malaan. Naak a maana rabuna xapiak ri taa bit taasaxa Piran fuuna kuus tuuna vulai. A Xakalayan Taap a kuus turoxo pana layaan a kuus malaan:

“Piran, layaan no ferawai a maana rabuna ri taa texaas famatavas o a ferawaian siim a fatak. E layaan ri gel tifi nano, no faxaalit vulai o a tiisan siim a roxo xasingit.” *Yng 51:4*

5 Taasaxa saxano Juda ri kuus o a vilaana saat sitaara a faxaalit famatavas o a vilaana sina Piran a roxo xasingit. E taara taa suie malaafaa? (Naboxo ne taxa ferawai pana lamonan sina rabuna mon.) Naak taara taa kuus o a Piran a vil a saat layaan a fakasanam netaara sena maana vilaana saat sitaara, bo? Piau, pife tuuna.

6 Tamo a tiisan sina Piran pife fatak, malaafaa i taa tiis faroxoi a mu rabuna xapiak?

7 Naak saxa i taa kuus, “Tamo a saatan siak a faxalit famatavas a roxoyan sina Piran e falavai a isin sina xenaso a Piran a xaliau pana mataa saat e fakasanamau?”

8 Tamo ne fo ferawai malaan, a fexaxaas ne kuus o taara taa vil a saat xaves talo a roxoyan molava i taa savat xe sina Piran. A tuuna, saxano rabuna ri taxa bit tifiau o ne fuuna kuus malaan. A mo roxo o Piran i taa fakasanam nari.

Pi Ta Mataa A Roxo, Nari Xapiak Ri Vupuno

9 Lavaxa, taara taa lamon malaafaa? Nemaam mu Juda, maam peraroxo seri aava ri pife Juda, bo? Maam pewawaan faroxo sena mu rabuna aava ri pife Juda, bo? Piau e piau paaliu! Senaso ne fo faxaalit famatavas xo o a mu Juda e nari aava ri pife Juda, nari xapiak, a saatan a paamuian faagutan nari.

10 A Xakalayan Taap a kuus malaan:

“Pi ta mataa a roxo, piau paaliu!

11 Pi ta saxa a masam sena vilaana sina Piran.

Pi ta saxa a seng a Piran.

12 Nari xapiak ri ti taaluugan a Piran; nari, ri fe voxoma malaan sena piteta.

Pi ta saxa aava vil a roxoyan, piau paaliu marasaxa.” *Yng 14:1-3*

13 “A ling ina ferawaian saat siri taa punuk a rabuna;

a bitan siri taa paamuian patak nari e

a ferawaian saat siri a malaan sena neng aava

kawaasan a rabuna." *Yng 5:9; 140:3*

14 "Ri fe maraleiai faagut e lana femaraleiaian siri ri fatutul a saat xe la tana xasano rabuna." *Yng 10:7*

15 "Vulai ri famasak o ngaa-punuk a mataa.

16 Ri kawaasan a maana mo e ri fasavat a lagafan; layaan ri ta'ulan a bina a mu rabuna pave, ri taangiis sena saatan ri fo vile.

17 E ri pife waan xuvul pana rabuna pana luaian." *Ais 59:7,8*

18 "Ri pife lamon o ri taa suai faagut sena Pi-ran." *Yng 36:1*

19 Naboxo, taara texaas o a Piran a tavai nemaam mu Juda pana maana vuputkai sina xena paamuian ne-maam. E voxo pi ta mataa paaliu a fexaxaas sena kuus vof a vilaana saat sina la matana Piran senaso nari xapiak ri vil a saat e ri taa tigina kasam layaan a Piran i taa tiis nari.

20 E voxo a vubuxanan sina Piran a matavas, pi ta mataa i taa tigina fatak la matana sena usiaana vuputkai sina. Piau, a vuputkai a faxalit fa'uli netaara pana saatan sitaara.

A Salan Xena Tigina Fatak La Matana Piran A Savat La Matavas: A Rabuna Ri Taa Namkai Se Yesus Krais

21 Naboxo, a salan sina Pi-ran xena vil faroxoi netaara fo savat xo la matavas e a vuputkai pife waan lana. Taasaxa lokavai mupiis a fepitaian ina vuputkai e a xakalayan sina maana rabuna ina kuus fatuxai, ri fo xuus fatexaas netaara pana.

22 A Piran a fatiginei fatak a mataa layaan a namkai se Yesus Krais aava daarum ina vilaana saat sina. E a vil malaane xe sina mu rabuna xapiak aava ri namkai se Krais. A salan sina Piran xe sina mu Juda e xe siri aava ri pife Juda a fexaxaas mon,

23 senaso a mu rabuna xapiak ri fo vil a saat e ri faasaal sena miridingan ina Piran.

24 Taasaxa, a Piran a pisingai pana xakaavangan xatam sina talo a mu rabuna aava ri namkai, ri taa tigina fatak la matana. Ri taa pife vupuno senaso na Krais Yesus a maat xena daarum ina maana vilaana saat siri.

25 A Piran a fanei na Yesus la palou itaara malaan sena falfaal xena fadaarumaan netaara aava taara namkai sena ria ina. Nane vil malaane xena faxaalit o a tiisan sina a tiisan fatak; nane pife lamon fepalauan a vilaana saat sina rabuna.

26 Nane vil malaane xena faxaalit o a tiisan sina tanin a fatak sait e voxo nane ve a Piran ina Tiisan Fatak aava fatiginei fatak a mu rabuna aava ri namkai se Yesus.

27 Lavaxa, taara taa fer-awai malalava panaso? Piau ta mo senaso a vilaana sina Piran fo tubuxe. A so ta vilaana fo tubuxe? A vilaana ina usiaana vuputkai, bo? Piau, piau paaliu. Taasaxa, a vilaana ina namkaian.

28 Lavaxa, taara kuus malaanabe': a mataa a tigina

fatak la matana Piran senaso
a namkai se Yesus e pife sena
usiaana vuputkai.
29 Mi lamon o a Piran ve
a Piran sina mu Juda mon,
bo? Piau, nane ve a Piran
sina mu rabuna aava ri pife
Juda vaxa.
30 Taara texaas o a toxan a
Piran saxa mon. E nane taa
fatiginei fatak nari aava ri
vuputuk la matana senaso ri
namkai e a mu rabuna aava
ri pife vuputuk vaxa senaso
ri namkai.
31 Lavaxa, naak taara taxa
fepalauan a vuputkai senaso
taara tigina fatak la matana
Piran sena namkaian, bo?
Piau, muta lamon malaan.
Senaso layaan taara namkai
se Yesus, lana yaan fatak
aave mon taara fexaxaas
sena usi a vuputkai sina.

4

A Ro Matalava Sina Mu Juda, Na Abrahem Nare Devit, Re Namkai O A Piran Taa Fatiginei Fatak Nare

1 Senaso a Piran fo vil
a maana mo aapave, taara
mu Juda taara taa ferawai
malaafaa pa Abrahem aava
butaara lava? A so ta mo a
savat lana waanan sina?
2 Tamo a tuuna o na Abra-
hem a tigina fatak la matana
Piran sena maana mo nane
fo vile, naak na Abrahem
a toxan a mo xena ferawai
falalava pana, bo? Taasaxa,
piau, pife roxo i taa ferawai
falalava pana faisok sina la
matana Piran.
3 A Xakalayan Taap a kuus
o na Abrahem a namkai sena
Piran. E voxo sena namka-
ian aave mon a Piran a xalie
pana mataa fatak.
4 A mataa aava faisok xena
siak a mamareiai ina faisok
sina nane pife lamon pana
mamareiai aave malaan
sena tatavai senaso nane
faisok faagut xena siaxaana.
5 A mataa aava Piran xa a
xalie pana mataa fatak, nane
pife faisok soxote. Taasaxa, a
lisan tuunei nane xa xe sina
Piran aava fatiginei fatak a
mataa saat la matana sena
namkaian sina.
6 E lokavai mupiis, na
Devit aava ‘king’ lava sina
mu Juda, a ferawai pana
faamamaasan sina mataa
aava Piran a xalie pana
mataa fatak senaso a namkai
e pife sena faisok aava
nane vesane. Nane ferawai
malaan:
7 “Nari aava Piran a lamon
tapin a vilaana saat
siri e a xafut xapin a
faasaalan siri, ri taa
faamamaas.
8 E nari aava Piran pife kat
fulan a vilaana saat siri, ri
taa faamamaas.” *Yng 32:1,2*
9 Lavaxa, a faamamaasan
aava na Devit taxa fer-
awai pana, a mo sina mu
rabuna aava ri toxan a
fakalimaanan ina vuputuk,
bo? Piau, a mo xana mu
rabuna aava ri pife vuputuk
sait. Taara fo kuus xo o
na Abrahem a namkai sena
Piran e voxo a Piran a xalie
pana mataa fatak.
10 Lamon faroxo! Laso ta
yaan tuuna a Piran a kuus
o na Abrahem ve a mataa
fatak? A ferawai malaan
lamina yaan ina vuputuk o

paamuina? Pife lamina, lu
paamu falak.
11 E mui a Piran xa a
tavaie pana fakalimaanan
ina vuputuk xena faxaalit
o nane fo xali na Abrahem
pana mataa fatak sena
namkaian sina mon e pife
sena vuputuxan. E voxo
na Abrahem xo a tamana
mu rabuna xapiak aava ri
namkai sena Piran taasaxa
ri pife vuputuk talo a Piran
i taa xali nari vaxa pana
rabuna fatak.
12 E nane va tamana mu
rabuna aava ri vuputuk
vaxa. Nane pife tamari
senaso ri vuputuk taasaxa
senaso ri lisan tuunei nari
xa xe sina Piran malaan se
tamataara na Abrahem fo
vile paamuina putuxaana.
13 Lavaxa, lumua, a Piran
fo kuus fanai xe si Abra-
hem e a mu yaya sina o lu-
mui nane taa mataa tafuna
maana mo xapiak. A pife
kuus fanai pana senaso na
Abrahem a usi fatak a mu
vuputkai, piau. Nane kuus
fanai pana senaso na Abra-
hem a namkai.
14 Senaso, tamo a kuus
fanaian sina Piran a falet xe
siri aava ri usi a vuputkai,
a namkaian sitaara e kuus
fanaian sina Piran re taa mo
palau
15 senaso a vuputkai a
lisanmaan a maraleian
sina Piran. Tamo piau ta
vuputkai, lavaxa a rabuna
ri pife faasaal.
16 E voxo, a kuus fana-
ian aapave a savat sena
namkaian. A pife savat sena
faisok sina mataa taasaxa
sena xakaavangan xatam
sina Piran talo i taa savat
sina mu yaya xapiak si
Abrahem xe mui: nari aava
ri waan lapaana vuputkai
xuvul pari aava ri namkai
malaan se Abrahem. Nane
va tamataara xapiak.
17 Senaso a Xakalayan
Taap a kuus, “Ne fo fakali-
maan nano xena tamana mu
rabuna xaves.” *Tpt 17:5*
E voxo na Abrahem va
tamataara la matana Piran
aava nane namkai sena; a
Piran aava fatatoi fa'uli a
mu mamaat e kuus pana
mo, paamuina savatan ina,
malaan sena fo savat xo.
18 Naapalaan a kaalum
malaan sena kuus fanaian
sina Piran pife fexaxaas
sena savat la matavas, na
Abrahem taxa lo namkai
lunai sena. E voxo nane
fesavat “Tamana rabuna
xaves”, malaan sena Piran
xa fo xuuse pana lumua.
Senaso a Piran fo xuuse o
“A xakatan ina mu yaya siim
xe mui taa malaan sena mu
vapara; ri taa xaves paaliu.”
19 Lavaxa, nane texaas o
nane pife fexaxaas sena fasa-
vataan ta lak senaso a mari-
aas sina a fexaxaas 100 e
piau ta gutan. E na Sera aava
tefin sina, a tefin mala e pife
fexaxaas sena luxaan ta lak.
20 Taasaxa, a namkaian
sina taxa lo waan fatateak
lunai. Nane pife ta'ulan a
namkaian sina e pife lamon
maranga sena kuus fanaian
sina Piran. A namkaian sina
a fagute e nane kuus fati a
isina Piran.
21 E lana xunus ina nane
texaas tuuna o a Piran a
toxan a gutan xena fasavat
famatavasaana kuus fanaian

sina.
22 E sena namkaian aanabeˈ a Piran a xalie pana
mataa fatak.
23 E vaxa a mu vapaling aanabeˈ “A Piran a xalie”,
ri pife waan lana Xakalayan Taap xena kuus fatiaana isi
Abrahem, piau.
24 Ri waan xena xavang netaara aava Piran taa xali
netaara pana rabuna fatak; netaara aava taara namkai
o a Piran a fatatoi faˈuli na Yesus, a Memai sitaara, ti la
mamaat.
25 E a turoxoian lisan na Yesus xe siri talo ri taa
punuxe xena maat sui a maana saatan sitaara e mui a
fatatoi faˈulie xena fatiginei fatak netaara la matana.

5

Taara Tigina Fatak La Matana Piran Pana Luaian E Faamamaasan

1 E voxo senaso a Piran fo fatiginei fatak netaara la
matana sena namkaian, na Memai Yesus Krais sitaara
a fadaarum netaara xuvul pana Piran.
2 E sena namkaian aave nane lisanmaan netaara xe
lana xakaavangan xatam sina Piran aava taara waan
lapaana naboxo. E taara ferawai faamamaas senaso
taara lamon fanei a waanan sitaara xuvul pana Piran
lana miridingan sina.
3 Taasaxa pife mo aanabeˈ sang mon, taara faamamaas vaxa pana maana
maasaxan aava savat xulutaara. Senaso taara texaas o a maana maasaxan
aave ri taxa fapiti netaara xena waan fananap lapaana
xakaavangan sina Piran.
4 E mui, a vilaana ina waan fananapan aanabeˈ i
taa fasavat a maana vilaana roxo la toyan sitaara. E
layaan taara bilai fatak pana maana vilaana roxo, taara
taa waan bang fatateak a miridingan sina Piran.
5 E sena waan bangan aanabeˈ taara pife kanamsaat.
Senasou? Senaso a Piran fo tavai netaara pana Vovau
Xaradak xena waan la xunus itaara. E nane xa a faxalit
netaara pana vubuxan xasingitan sina Piran xe sitaara.
6 La noyaan fatak sina, layaan taara pi ta gutan, na
Krais a maat pataara mu rabuna saat.
7 E voxo, lamon pana vubuxan xasingitan sina
Piran malaanabeˈ: piau ta mataa i taa maat pana saxa
aava usi fatak a vuputkai. Taasaxa naak a mataa i
tamaa maat pana saxa mataa fatak ina xakaavang.
8 Taasaxa Piran xo a faxalit netaara pana vubuxan xasingitan sina malaan: layaan
taara taxa waan lunai lana vilaana saat sitaara na Krais
a maat xena fakaxup netaara.
9 Senaso a Piran a fatiginei fatak netaara sena ria
i Yesus, taara texaas tuuna o nane taa fakaxup netaara
sena maraleian e fakasanaman fataxapiak sina Piran.
10 Langaiau, layaan taara taxa xaiyaas sina Piran lunai, nane fadaarum netaara
xuvul pana xa sena maatan si Natuna. E naboxo senaso

taara tigina fatak la matana,
taara texaas o i taa fakaxup
netaara senaso na Yesus taxa
to pataara.
11 A maana mo aanabe'
a tuuna e taara faamamaas
vaxa senaso lapaana Memai
sitaara, na Yesus Krais, taara
waan la xuvulaian xuvul
pana Piran.

Maatan Aava Savat Se Aadam E Toyan Tuuna Aava Savat Se Krais

12 Lavaxa, senaso a bu-
taara lava, na Aadam, a
langai pesalai sena Piran,
a vilaana saat maa savat
la xavala e a maatan xu-
vul pana. E malaanabe'
a maatan a savat sina mu
rabuna xapiak senaso nari
xapiak ri fo faasaal.
13 A tuuna, a mu rabuna ri
vivil a saat paamuina yaan a
Piran a tavai na Moses pana
vuputkai sina. Taasaxa Piran
pife fakasanam nari senaso
a pife tavai nari pana mu
vuputkai lunai.
14 Taasaxa ti la yaan na
Aadam a faasaal fefexaxaas
a yaan a Piran a tavai na
Moses pana mu vuputkai
sina, a mu rabuna xapiak, ri
nasam a maatan, naapalaan
ri pife langai pesalai sena
vuputkai sina Piran malaan
se Aadam aava malaan sena
xaxaalua ina Saxa aava i taa
savat.
15 Taasaxa, a tatavaian
aava fakaxupan, pife malaan
sena faasaalan aave. Senaso
tamo a mu rabuna xapiak
ri maat sena faasaalan si
Aadam, lamon pana so ta
mo a tiu fasoliuan xuluna
rabuna xapiak sena xakaa-
vangan xatam sina Piran e a
tatavaian aava savat se Yesus
Krais.
16 Saxa mo fulaa, a tatava-
ian sina Piran pife malaan
sena mo aava savat sena
faasaalan sina mataa aave:
lamina faasaalan sina saxa
mataa a tiisan a savat e a
lisanmaan a maatan, taasaxa
lamina maana faasaalan
xaves, a tatavaian aave a
savat e a Piran a fatiginei
fatak netaara la matana.
17 Tamo a faasaalan sina
saxa mataa, na Aadam, a
kas a salan talo maatan i
taa paamuian a toyan sina
mu rabuna xapiak, lamon
pana so ta mo i taa savat siri
aava ri talangai xe si Yesus
Krais xena siak a xakaavan-
gan xatam sina Piran aava
fatiginei fatak nari. A mu
vilaana fatak xo ri taa paa-
muian nari.
18 Lavaxa, a tiisan sena
faasaalan saxa mon a kuus o
mu rabuna xapiak ri vupuno
e ri taa maat e a vilaana fatak
saxa mon a fatiginei fatak
a rabuna e tavai nari pana
toyan tuuna.
19 Senaso layaan na Aadam
a langai pesalai sena Piran,
a mu rabuna xapiak ri sa-
vat rabuna fafaasaal. E
vaxa layaan a mataa saxa, na
Krais, a langai a Piran, a mu
rabuna xaves ri savat rabuna
fatak la matana Piran.
20 A Piran a tavai a mu
rabuna pana vuputkai sina
senaso nane vubuk rao ri
taa texaas sena vilaana
saat aava ri fuuna lo vile.
Taasaxa layaan a mu vilaana
saat sina rabuna ri femolava,

a xakaavangan xatam sina
Piran a pemamolava seri.
21 E malaan sena mu
faasaalan ri paamuian a
rabuna xe lana maatan, a
xakaavangan xatam sina
Piran a paamuian a mu
rabuna fatak xe lana toyan
vulai aava savat se Yesus
Krais, a Memai sitaara.

6

Taara Taa Bilai Xena Fananam A Piran Malaafaa?

1 Lavaxa, taara taa ferawai
panaso? Naak taara taa lo
vil a saat talo a xakaavangan
xatam sina Piran tafe molava
paaliu, bo? Piau, piau paaliu.
2 Paamua netaara aava
taara namkai, taara waan
lapaana gutan ina mu vi-
laana saat. Taasaxa, naboxo
taara fo maat sena vilaana
saat sitaara. E voxo taara
fexaxaas sena vil a saat fulaa
malaafaa?
3 Tuuna, naak mi fo ma-
maaluf o netaara aava taara
fo fasufan xena tigina xuvul
pa Krais Yesus, taara fo maat
xuvul pana, bo?
4 Taara fo xaafanan xuvul
pa Krais layaan taara fas-
ufan e vaxa taara fo faa-
doxotanan xuvul pana lana
maatan sait. E a Piran
aava na Tamataara a faxalit
a miridingan molava sina
layaan a fatatoi fa'uli na
Krais ti la mamaat e nane
vubuk o taara taa taagul
pana toyan fa'ui sait.
5 Senaso taara fo faadox-
otanan xuvul pana lana
maatan sina, taara taa
tamana faadoxotanan xuvul
pana lana to fa'ulaian sina ti
la mamaat vaxa.
6 Taara texaas o a mu vi-
laana e lamonan sitaara ti
lumua ri fo maat xuluna
bolo xuvul pa Krais e voxo
a mu vilaana saat sitaara ri
fo taxapus xo. E naboxo a
gutan ina vilaana saat i taa
pife fayaasok fulan netaara.
7 Lavaxa, taara fo mu-
lus tapinan sena gutan ina
saatan senaso nase' ta mataa
fo maat sena saatan, a gutan
ina saatan i taa pife paa-
muian fulane.
8 E fulaa, tamo taara fo
maat xuvul pa Krais, taara
namkai vaxa o taara taa to
xuvul pana.
9 Senaso na Krais fo to
fa'ulaa ti la maatan nane
pife fexaxaas sena maat fu-
laa. A tuuna, a maatan piau
ta gutan xena tao fatateak
fulane.
10 Aang, lana maatan sina
a mu vilaana saat xapiak
sitaara ri loxotan xuluna e
piau ta tatavai fulaa a fexax-
aas sena xavangaan netaara.
Nane, lana maatan sina
xuluna bolo, a kawaasan
xapin a gutan ina vilaana
saat aava waan xuluna mu
rabuna xapiak. Taasaxa
lana toyan aava nane taagul
lana naboxo, a taagul xena
fafaamamaas a Piran sang
mon.
11 Lamon fa'uli a maana
mo aanabe' e mi taa texaas o
nami xa mi fo maat sena vi-
laana saat. Taasaxa mi taxa
to sena Piran lana xuvulaian
simi xuvul pa Krais Yesus.
12 E voxo muta turoxoian
a mu vilaana saat xena paa-
muian a vipin simi ti la
xavala talo mi taa usi a
vubuxanan saat sina.

13 Muta tatavai pana vipin
simi xena vil a mo mosaat
malaan seˈ mi sisiak sina
saatan. Lamon faˈulaa o
lumua mi maat taasaxa
naboxo mi toxan a toyan
faˈui. E voxo tavai a Piran
pami xa malaan seri aava
siak faˈulian nari ti la
maatan xena to faˈulaa e
sisiak xe sina Piran pana
vipin simi xena vil a maana
vilaana fatak.
14 A vubuxanan saat taa
pife paamuian nami senaso
naboxo mi pife waan la-
paana gutan ina vuputkai,
taasaxa mi waan lapaana
xakaavangan xatam sina Pi-
ran.

*A Piran A Mulus Tapin Ne-
taara Sena Gutan Ina Saatan*

15 Lavaxa, taara waan la-
paana xakaavangan xatam
sina Piran. Naak saxanofuna
ri tamaa kuus o senaso taara
pife waan lapaana vuputkai
taara fexaxaas sena vil a
saat naboxo, bo? Piau, piau
paaliu.
16 A tuuna, mi texaas o
layaan mi lamon faati o mi
taa yaasok sina saxa mataa,
nane xo i taa xuus nami pana
so ta mo mi taa vile e mi taa
langaie, bo? Tamo mi lamon
faati o mi taa yaasok sina
saatan mi taa waan patak vu-
lai sena Piran e mi taa maat.
E tamo mi lamon faati o mi
taa yaasok sina Piran mi taa
tigina fatak la matana.
17 Taasaxa, maam kuus
faasiroxo xe sina Piran
senaso lumua mi sisiak sina
vubuxanan saat taasaxa
naboxo mi taxa usi fatak a
fepitaian aava mi fo langaie.
18 E naboxo mi pife yaa-
sok sina saatan xo, piau, mi
toxan a mataa tafumi faˈui
e mi fo savat yaasok sina
vilaana fatak.
19 Ne taxa ferawai pana
xaxaalua aava mi masame
senaso tamo ne pife vil
malaane mi taa pife tex-
aas sena Ferawaian sina
Piran. A malaanabeˈ: lumua
mi fuuna lisan a tami
malaan sena yaasok, xena
femilungai pana vilaana
ina tamaian o xena langai
pesalai sena maana vuputkai
sina Piran. Taasaxa naboxo,
tavai a piran pami xa xena
yaasok lapaana mu vilaana
fatak aava fasavat a toyan
xaradak.
20 Lumua, layaan a vilaana
saat a xus nami, mi pife la-
mon pana so ta mo a roxo
xena vile.
21 E voxo, lana yaan aave
a so ta buk malangiis a sa-
vat sena maana vilaana saat
aava famangil nami naboxo?
A maana vilaana aave ri
fasavat a maatan sang mon.
22 Taasaxa naboxo, a Piran
fo mulus nami sena gutan
ina vilaana saat. Nane xa a
mataa tafumi e a malangiis
ina ve a toyan xaradak aava
fasavat a toyan vulai xe vu-
lai.
23 Senaso a mamareiai ina
vilaana saat ve a maatan,
taasaxa tatavaian sina Piran
xe siri aava ri waan la xuvu-
laian xuvul pa Yesus Krais ve
a toyan i taxa waan vulai xe
vulai.

7

1 Lavaxa, ne taxa ferawai
xe simi mu fetinan aava mi

texaas sena vuputkai. Mi
texaas o a vuputkai a toxan
a tateaxan xena paamuian a
mataa layaan i taxa taagul la
xavala mon, bo?
2 Mi texaas sena vuputkai
ina tamaian sitaara e voxo
langai pana ferawaian paap
aanabeˈ. Layaan a tefin
a tamai, a vuputkai ina
tamaian a pise xe si lavana la
maana yaan xapiak layaan
i taxa waan la xavala.
Taasaxa, layaan na lavana
a maat, a vuputkai ina
tamaian a muluse se lavana.
3 E voxo layaan na la-
vana taxa to lunai, tamo a
tefin aave i taa taˈulane xena
tamai sina xasa tomexaan,
ri taa xalie pana tefin saat.
Taasaxa, tamo na lavana fo
maat, nane pife waan la-
paana vuputkai ina tamaian
fulaa. E ri taa pife xalie pana
tefin saat tamo i taa tamai
fulaa.
4 E voxo mu fetinan siak,
a vuputkai pife paamuian
nami naboxo senaso mi maat
layaan a Piran a fadoxot
nami xuvul pa Krais lana
maatan sina. E voxo naboxo
mi fexaxaas sena waan
lapaana mataa tafumi faˈui
e nane ve na Krais. Nane
a saxa aava Piran a fatatoi
faˈulie ti la maatan. E
naboxo taara fexaxaas sena
fasavat a maana vilaana
xaradak aava malaan sena
xalana wai, xe sina Piran.
5 Senaso paamuina yaan
taara namkai, a vilaana saat
a xus netaara xena vil a saat.
E a mu vubuxanan saat aave
ri savat sena vuputkai e ri
yuuf netaara xe lana vilaana
saat aava malangiis ina ve a
maatan.
6 Taasaxa naboxo, senaso
taara fo maat xuvul pa Krais,
a vuputkai aava pis netaara
paamua, i taa pife paamuian
netaara fulaa e naboxo taara
sisiak lapaana vilaana faˈui
sina Vovau Xaradak e pife
lapaana vuputkai ti kavai.

Taara Vibis Sena Vilaana Saat

7 Lavaxa, taara taa susuaa
malaafaa? A vuputkai a
mo mosaat senaso a fasa-
vat a vubuxanan saat la
taak, bo? Piau, piau paaliu.
Taasaxa paamuina yaan a
Piran a tavai netaara pana
mu vuputkai ne ngalngolan
a vilaana saat e ne pife tara-
sui a mo sina xasa mataa.
Taasaxa layaan a Piran a
kuus, ‘Muta tarasui a mo sina
xasa mataa’, mui ne tarasui
vulan a maana mo xaves.
8 A malaanabeˈ: layaan
a saxa vuputkai a savat, a
vilaana ina faasaalan a xus
faagutanau xena tarasui a
maana mo xaves. Senaso
tamo piau ta vuputkai xena
kuus votan a saxa vilaana,
a vubuxanan saat sina
mataa pife fexaxaas sena
paamuiane.
9 Paamua, layaan ne
pife masam faroxo pana
vuputkai sina Piran, ne
lamon o ne tigina faroxo la
matana. Taasaxa, layaan
a vuputkai aave a savat la
matavas, ne texaas o ne fo
faasaal sena vuputkai sina
Piran e ne maat.
10 E mui ne texaas o a
vuputkai aava Piran a tava-
iau pana xena lisanmaan

a toyan, a lisan tuunei a
maatan.
11 A malaanabeˈ: paamua
ne lamon o ne fexaxaas sena
usi fatak a vuputkai sina Pi-
ran. Taasaxa vilaana ina
faasaalan a bit xena fan-
gongau e ne savat vupuno. E
voxo a vuputkai aave a fasa-
vat a maatan aava tivotanau
sena Piran.
12 E voxo, a mu vuputkai
ri xaradak. E a mu fefasaian
ina ri xaradak e fatak e ri
xavang netaara.

13 Lavaxa, saxa i tamaa
kuus o a mo aava roxo a
fasavat a maatan la toyan
siak, bo? Ne taa suie
pana, piau, ne pi faferawai
malaan. Taasaxa, a maana
vubuxanan saat siak ri
fasavat a maatan la vipin
siak xena faxaalit o a vilaana
saat ve a saat tuuna. E
layaan ne langai pesalai sena
mo roxo aave ne texaas o a
maana vilaana saat siak ri
saat paaliu.

14 Taara texaas o a Vo-
vau Xaradak sina Piran a
tavai netaara pana vuputkai
e a vuputkai aave a roxo
marasaxa. Taasaxa nenia,
ne mataa ti la xavala mon
pana mu vubuxanan saat e
ri fakalimaanau pana yaasok
sina vilaana saat.
15 Ne pife masam sena so ta
mo ne fuuna vile. A malaan-
abeˈ, a so ta mo ne vubuk
vile, a mo aave ne pi vivile.
Taasaxa ne fuuna vil a mo
aava ne bai paaliu o ne taa
vile.
16 E tamo ne vil a maana
mo aava ne bai vile, ne tur-
oxo o a vuputkai a roxo
senaso a xuusau pana so ta
mo roxo ne taa vile.
17 E voxo, a malaanabeˈ:
nenia fatak, la xunus iga, ne
pife fasavat a vilaana saat
aave, piau, a saatan aava
waan la vipin siak a vile.
18 Ne texaas o piau ta mo
roxo a waan la toyan siak, la
vipin siak. Senaso ne vubuk
rao ne taa vil a mo roxo
taasaxa ne pi ta gutan xena
fasavataana.
19 Aang, ne vubuk rao ne
taa vil a mo roxo taasaxa ne
pife vile. E fulaa, a maana
mo mosaat aava ne bai vile,
a mo aave ne fuuna lo vile.
20 E voxo, tamo ne bai vil
a maana mo taasaxa ne vile,
ne kuus o nenia fatak ne pife
fasavat a vilaana saat aave.
Piau, a saatan aava waan la
vipin siak a vile.
21 Lavaxa, a fufuna vilaana
aanabeˈ taxa faisok: layaan
ne buk vil a mo roxo ne fu-
una fasavat a mo mosaat.
22 Lana xunus iga ne lamon
faamamaas pana vuputkai
sina Piran;
23 taasaxa ne texaas o a
xasa fufuna taxa faisok la
vipin siak e taxa kawaasan
a vubuxanan siak xena usi a
vuputkai sina Piran e voxo
ne malaan sena mataa vipis
xe sina vubuxanan saat ina
vipin siak.
24 Nenia, ne mimilisaat
temasaat. Naseˈ taa fakax-
upau sena maatan?
25 Ne kuus faasiroxo xe
sina Piran senaso na Yesus
Krais aava Memai sitaara,
nane xa i taa xavang netaara.

E voxo nenia, la xunus
iga, ne yaasok sina vuputkai
sina Piran taasaxa lana vipin
siak ne yaasok sina vuputkai
aava fasavat a vilaana saat.

8

A Piran A Feng A Vovau Xaradak Sina Xena Mulus A Mu Rabuna Xasena Gutan Ina Vilaana Saat Siri

1 E voxo, a Piran a kuus o nari aava ri waan la xuvulaian xuvul pa Krais Yesus naboxo, ri pife vupuno la matana,
2 senaso lana xuvulaian xuvul pa Krais Yesus a Vovau ina Toyan Tuuna a mulus tapin netaara sena vuputkai aava fasavat a vilaana saat e a maatan.
3 Ne taxa xuus nami o a vuputkai pife fexaxaas sena pis votan a vilaana saat sitaara senaso a vubuxanan sina vipin sitaara a famarurupaxe. Taasaxa, a Piran xa a xavang netaara layaan nane feng a Natuna aava piau ta lalosaat, xe lapi la xavala. E nane xa maa savat matatuuna. E layaan a maat xataara, a Piran a timin a fakasanaman ina mu vilaana saat sitaara xe xuluna talo i taa fakaxup netaara sena vilaana saat sitaara.
4 E naboxo taara taxa waan la matavas talo taara fexaxaas sena usi faroxoi a vuputkai sina Piran. Taara bilai malaan layaan a tataara pife masaga pana vubuxanan saat taasaxa taara lamon faati o taara taa usi a vubuxanan roxo sina Vovau Xaradak.
5 Nari aava ri taagul lapaana vubuxanan saat siri, ri fuuna lamon pana so ta mo a vipin siri a vubuxane. Taasaxa, nari aava ri taagul lapaana vubuxanan sina Vovau Xaradak, ri fuuna lamon pana so ta mo a Vovau a vubuxane.
6 A lamonan sina mataa fafaasaal a fasavat a maatan. Taasaxa layaan a Vovau Xaradak a paamuian a lamonan sina mataa i taa fasavat a toyan e luaian la xunus ina.
7 A lamonan sina mataa fafaasaal a baian a Piran. A pife turoxo o i taa waan lapaana vuputkai sina Piran e tuuna, pife fexaxaas sena.
8 Nari aava ri waan lapaana gutan ina vubuxanan saat, ri pife fexaxaas sena fananam a Piran.
9 Taasaxa nami xa, mi pife waan lapaana gutan ina vubuxanan saat, piau, mi waan lapaana vubuxanan ina Vovau Xaradak tamo a Vovau Xaradak sina Piran a waan la xunus imi. E tamo a mataa piau ta Vovau si Krais, nane pife mataa si Krais.
10 Taasaxa tamo a Vovau si Krais a waan la xunus imi, a vipin simi a maat sena vilaana saat taasaxa vovau imi taxa to senaso a Piran xa a fatiginei fatak nami la matana.
11 E tamo a Vovau sina Piran aava fatatoi fa'uli na Yesus ti la maatan, a waan la xunus imi, a Piran naang i taa tamana fatatoi fa'uli a vipin simi vaxa, sena gutan ina Vovau sina aava waan la xunus imi.
12 Lavaxa mu fetinan, a mu vubuxanan saat ri pi ta gutan xena paamuian netaara e voxo taara taa pife turoxo pana usiaan nari naboxo.
13 Senaso tamo mi usi a mu vubuxanan saat ti la vipin simi, mi taa maat. Taasaxa,

tamo a Vovau sina Piran a
paamuian nami talo mi taa
punuk a mu vilaana saat ti
la vipin simi, mi taa to vulai
xuvul pana Piran.
14 Senaso layaan a Vovau
sina Piran a paamuian a
rabuna, nari ve ri mu rafulak
sina.
15 A Piran pife tavai nami
pan' ta vovau xena fayaasok
fulan nami lapaana matau-
tan, piau. Nane tavai nami
pana Vovau Xaradak sina
xena fakalimaan nami o mi
mu rafulak sina. E voxo,
senaso a Vovau Xaradak a
waan la xunus itaara, layaan
taara fenung xe sina Piran,
taara xalie pana "Papa o
Tamaang."
16 A vovau sitaara xuvul
pana Vovau Xaradak, nare
xapiak re xuus netaara o
taara ve mu rafulak sina Pi-
ran.
17 E voxo senaso taara mu
rafulak sina xuvul pa Krais,
taara taa siak a nefafana-
ian sina xataara malaan se
Krais; tuuna, senaso taara
tigina xuvul pa Krais lana
maasaxan sina, taara taa tig-
ina xuvul pana lana miridin-
gan sina vaxa.

A Maana Roxoyan Aava Piran A Toxane Xataara

18 E voxo, layaan ne la-
mon pana miridingan aave
e maana roxoyan aava Piran
taa tavai netaara pana mui,
ne pife mamaxus temasaat
pana maana maasaxan aava
savat naboxo la xavala.
19 Taara texaas o a maana
roxoyan aave ri mo molava
paaliu senaso a vavesaian
sina Piran pe laa'ui la vata,
lapi la xavala e pe la laman,
ri taxa waan bang fatateak a
yaan aava Piran i taa tavai
xapin a mu rafulak sina pana
maana roxoyan aave.
20 Ri taxa waan bange
senaso a Piran xa a bugut
nari pana maana lagafan
naboxo. Ri baiane taasaxa
Piran a bugut nari talo ri
taa waan bang a yaan ina
mulusaan nari.
21 Aang, saxa yaan a mu
vavesaian xa ri taa tamulus
sena maatan talo ri taa pife
miit fulaa. E ri taa siak a
xavil ina roxoyan sina Piran
xuvul pana mu rafulak sina.
22 Taara texaas o a maana
vavesaian xo ri fo nas maat
fefexaxaas tanin pana ban-
gaana, malaan sena tefin rao
i luk a lak.
23 E pife nari sang mon ri
nas maat pana bangaana, ne-
taara vaxa aava taara toxan
a Vovau Xaradak la xunus
itaara, malaan sena fakali-
maanan, taara nas maat la
xunus itaara pana bangaana
yaan taara taa siak a vipin
fa'ui sitaara e Piran taa xavei
netaara xena rafulak sina.
24 A malaanabe': lumua
a Piran a fakaxup netaara
sena vilaana saat sitaara
e fatiginei fatak netaara la
matana. E naboxo taara taxa
waan bang fatateak a yaan i
taa tavai netaara pana vipin
fa'ui e i taa fanei netaara la
nobina lava. Taasaxa tamo
taara fo siak a mo aava taara
taxa lo waan bange, taara taa
pife bang fulaa senaso taara
fo siak xo a mo aava taara
taxa bange.
25 Taasaxa, tamo taara la-
mon faagut pana saxa mo i

taa tamana savat, taara taa
waan bang fatateaxe pana
fananapan.
26 E layaan a tateaxan
sitaara xena bangaana pife
fexaxaas, a Vovau Xaradak
a waan xuvul pataara xena
fagut netaara. Layaan taara
pife texaas sena so ta mo
taara taa fenung xe sina
Piran pana, a Vovau Xaradak
xa i taa fenung xe sina
xataara. E a fenungan sina a
savat la toyan sitaara malaan
sena mu nas maat.
27 A Piran a kaalum xe
lana xunus itaara e a masam
faroxo pana lalamonan sina
Vovau Xaradak. E layaan
a fenung pana rabuna fatak
sina Piran, a fenungan sina
a usi fatak a lamonan sina
Piran.

Taara Taa Fa'onam

28 E fulaa, taara texaas o a
Piran i taa fasavat a roxoyan
sena maana mo aava savat
lana toyan sina mu rabuna
aava ri vubuxan xasingite
e nane siak fati nari sena
vubuxanan sina.
29 Senaso, taara texaas o
a Piran a texaas o nase' ta
rabuna ri taa namkai sena. E
nane fakalimaan nari talo ri
tafe savat malaan se Natuna
lana vilaana e vubuxanan
siri. E malaanabe' a Natuna
xo a lak tuaan e netaara
ve mu rafulak lamina lana
matafetama sina Piran.
30 E fulaa, nari aava Piran
fo fakalimaan nari, nane
xel patak nari xena namkai
sena. E nari naang aava
Piran a xel patak nari,
nane fatiginei fatak nari la
matana. E vaxa nane taa
tavai nari aava ri tigina fatak
pana vipin fa'ui aava patak
paaliu. E mui i taa tamana
fanei nari la vepen roxo
xuvul pana xa.
31 Lavaxa, taara taa fer-
awai malaafaa sena maana
mo aanabe'? Tamo Piran
taxa tigina la tataara xena
xavang netaara nase' taa
tisui netaara? Piau ta saxa.
32 Na Tamataara xa pife
tivotan a Natuna sena
maasaxan taasaxa a tavai
a mu paamua pana xena
ngaapunuxe talo taara taa
siak a roxoyan sena maatan
sina. E senaso nane xavang
netaara malaan, taara texaas
o i taa xavang vulan netaara
pana maana mo xapiak
fulaa.
33 A Piran xa fo xel patak
netaara e voxo pi ta saxa
a fexaxaas sena gel tifi ne-
taara sena maana vilaana
saat sitaara. A Piran xa
a fatiginei fatak netaara la
matana.
34 E pi ta saxa i taa xuus a
Piran o i taa fakasanam ne-
taara senaso taara vupuno.
Na Yesus Krais aava maat,
fo siak xo a fakasanaman
aave. E vaxa, a Piran a fa-
tatoi fa'ulie ti la mamaat e
naboxo i taxa nai la vepen
lava la pamuaan sina Piran e
i taxa fenung xe sina o i taa
xavang vulan netaara.
35 Nase' taa fepatoxan
netaara sena vubuxan
xasingitan si Krais? A
vubuxan xasingitan sina
taxa lo tao fatateak vulan
netaara naapalaan a mu
rabuna ri bilai fasaat xe
sitaara o a lagafan sitaara
ri pife taxapus o rabuna ri
vil pengan netaara senaso

taara namkai. Nane taxa
waan xuvul pataara lana
yaan ina song o layaan taara
piau ta marapi xena xafut a
tataara. E i taa pife ta'ulan
netaara naapalaan a saxa
vubuk famasak netaara o
buk ngaapunuk netaara.
36 Lana Xakalayan Taap na
Devit aava 'king' lava, a fer-
awai pana maana buk la-
gafan aave layaan a ferawai
xe sina Piran malaan:
"Piran, senaso nemaam ve
maam mu rabuna
siim,
a maana rabuna aava ri
baian nano ri vubuk
ngaapunuk nemaam.
E ri lamon o maam
malaan sena mu
sipsip aava xena
punuxaana." *Yng
44:22*
37 Piau, lana maana mo
xapiak aanabe' taara fex-
axaas sena onam marasaxa
senaso nane aava vubuxan
xasingit netaara i taxa waan
xuvul pataara.
38 Senaso ne texaas tuuna
o a maatan o mu lagafan
naboxo la toyan, ri taa pife
tivotan a vubuxan xasingi-
tan si Krais xataara. E piau
ta saxa a fexaxaas sena tiv-
otan a vubuxan xasingitan
sina, pi ta angelo o masalai.
E tamo a lagafan taa savat
monabe' mon o muibak e so
ta buk gutan a savat ri taa
pife tivotan a vubuxan xasin-
gitan sina.
39 Tamo taara taa laak xe
laa'ui paaliu la xunavata o
taara sivi xe lapi paaliu la
xavala, na Krais a waan pave
xena xavang netaara. E piau
ta mo aava Piran a vesane
a fexaxaas sena tivotan ne-
taara xasena vubuxan xas-
ingitan sina. Nane faxalit
netaara pana vubuxan xas-
ingitan aave layaan a feng na
Krais Yesus, a Memai sitaara,
xena fakaxup netaara.

9

*A Piran Xuvul Pana Mu
Rabuna Aava Nane Siak Fati
Nari*

1 Nenia, ne waan xuvul
pa Krais e voxo ne ferawai
tuuna, ne pife bit. A Vo-
vau Xaradak taxa paamuian
a nasaman siak e voxo a
nasaman siak a turoxo o a
ferawaian siak a tuuna.
2 Ne taxa mamaxus faagut
e a xunus iga a tavanat
senaso a maana tauga ri fo
taaluugan na Krais.
3 Saxano yaan rao ne fe-
nung xe sina Piran o i taa
fatutulau talo nenia, ne taa
pife faadoxotanan xuvul pa
Krais tamo i taa xavang a mu
tiak, nari aava ri mu tauga,
xena namkai.
4 A mu Israel va mu
rabuna aava Piran a siak
fati nari xana xa e tavai nari
pana maana roxoyan xaves
malaan: nane xel patak nari
xe sina xa e xavei nari e a
faxalit nari pana waanan
sina lana miridingan aava
falet xuvul pari. Nane
faxuvul nari xuvul pana
xa sena maana turoxoian
sina. Nane turoxoian lisan a
vuputkai sina xe siri e fapiti
nari pana vilaana fatak ina
lotu e tavai nari pana maana
kuus fanaian xaves.
5 A mu buri ve mu mata-
lava sitaara e a Mataa Failai
sina Piran a waan lana saxa

pabung siri. E nane ve a Piran Tuuna e i taxa lo paamuian a maana mo xapiak. A mu rabuna xapiak ri taa nanguse e kuus fati a isina naboxo e xe vulai. A Tuuna.

6 Taasaxa, mu kuus fanaian aave sina Piran ri pife poxo layaan a mu rabuna sina ri gigirane. Senaso a Piran pife siak fati a mu Israel xapiak.

7 E layaan ne ferawai pana mu bu Abrahem ne pife ferawai pana mu buna xapiak xe mui, piau. Ne taxa ferawai pari aava Piran xo a xali nari pana mu rafulak si Abrahem. Senaso a Piran a xuus na Abrahem,

"Ne taa kat a mu bu Aisaak mon pana mu rafulak siim." *Tpt 21:12*

8 Senaso nari aava ri luxan lapaana vubuxanan sina mataa mon a Piran pife xali nari pana mu bu Abrahem, piau. Taasaxa, nari aava ri luxan lapaana kuus fanaian sina Piran, nari ve ri mu bu Abrahem.

9 Senaso a kuus fanian sina Piran xe si Abrahem a malaan:

"Lana yaan fatak ne taa ulaamaan e na Sera xa i taa luk a lak tomexaan." *Tpt 18:10,14*

10 E lamon pana so ta mo a savat mui: na Rebeka tivaian a lua lapaa Aisaak aava butaara.

11 Taasaxa paamuina luxaana lua aave layaan nare, re pife vil a mo roxo o saat lunai, a Piran xo fo lamon faati o i taa fakalimaan a saxa lak xena waan la pabung sina e pife nare xapiak.

12 A pife siak fati a lak aave sena faisok sina, piau. A siak fatie sena vubuxanan sina xa. Taara texaas o a Piran a vil malaane senaso a ferawai malaan xe si Rebeka, paamuina luxaana lua:

"A lak tuaan siim i taa sisiak xe sina lak ti mui." *Tpt 21:12*

13 E lokavai mupiis a mataa ina kuus fatuxai a kala lana Xakalayan Taap malaan:

"Na Yaakop aava lak mui, ne vubuxan xasingite taasaxa ne gigiran na Iso aava lak tuaan." *Mlk 1:2,3*

14 Lavaxa, naak taara taa kuus o a Piran i taxa fapala senaso a siak fati a saxa lak mon, bo? Piau, e piau paaliu.

15 Taara texaas o pife tuuna senaso a Piran a xuus na Moses:

"Ne taa muluk nase' ta mataa ne vubuxane e ne taa fangasik nari aava ne buk fangasik nari." *Tln 33:19*

16 A malaanabe': layaan a Piran a siak fati a saxa, nane pife vile sena vubuxanan o faisok sina mataa aave, piau, nane vile sena mamaaluxan sina xa.

17 E taara texaas o a Piran a siak fati a saxano rabuna xena kawaasanaan nari senaso lana Xakalayan Taap a xuus na Fero aava paamua lava ti Isip, malaan:

"Ne fakalimaan nano pana vepen siim xena fasavat a vubuxanan siak. Ne taa faxalit a mu rabuna pana

gutan siak e voxo ne
taa fakasanam nano
layaan no gigiranau.
E a mu rabuna xapiak
la xavala ri taa texaas
sega." *Tln 9:16*

18 E voxo, mi taa masam se
Fero malaanabeˈ: layaan a
Piran a vubuk rao i taa mu-
luk a xol palau, i taa vile.
E layaan a vubuk rao i taa
favaang bit a mataa, i taa
vile.
19 Lavaxa, a saxa simi i taa
xuusau, "Xenaso a Piran a
tusui netaara, senaso naseˈ
fexaxaas sena tisui a lamo-
nan sina Piran?"
20 Taasaxa ne taa suie
malaan: nami, mi mataa
mon e mi lamon o mi taa
ferawai sarak xe sina Piran,
bo? Ne taa ferawai paap
famodak. Tamo mi fi a bi
mi lamon o a bi taa fin nami
pana "Xenaso mi fo fiyau
malaanabeˈ?"*
21 Piau, i taa pife ferawai
malaan. Taasaxa, a mataa
aava fi a bi a fexaxaas
sena lamon faati pana so
ta buk bi i taa fiye, bo? A
fexaxaas sena fi a maana
buk bi pana paxana ni: a
saxa xakavena fun aava
vipirigaan marasaxa e a
xungusaxu aava bi palau.

22 Lavaxa, naak a Piran a
vubuk rao i taa faxalit a mar-
aleian sina e fasavat a gutan
sina la matavas taasaxa
nane waan fananap e pife
fakasanam fatapusan nari
aava xena kawaasanaan
nari, bo?

23 Naak nane vil malaane
xena famatavas a maana
roxoyan molava sina xe
siri aava ri taa siak a
mamaaluxan sina, nari aava
nane fakalimaan paamuin
nari xena nai la vepen roxo
marasaxa xuvul pana.

24 E netaara, saxano Juda e
saxanofuna aava ri pife Juda,
taara mu rabuna aava Piran
a muluk netaara.

25 Lana mu xakalayan si
Osea aava mataa ina kuus
fatuxai, a Piran a kuus:
"Ne taa xali a rabuna aava
ri pife rabuna siak
pana 'Rabuna siak' e
ne taa xali nari aava
ne pife vubuxan nari
pana 'rabuna aava
ne vubuxan xasingit
nari." *Osa 2:23*

26 E vaxa na Osea a kala pana
mu rabuna aava ri pife Juda
malaan:
"Pe lana bina aava paamua,
a Piran a xuus nari,
'Mi pife rabuna siak',
lana bina aave a Pi-
ran taa xali nari pana
'mu rafulak sina Piran
aava To Vulai." *Osa
1:10*

27 Taasaxa, na Aisaia a
xukulai faagut sena mu
rabuna ti Israel malaan:
"Naapalaan a mu rafulak
ti Israel ri tafe xaves,
malaan sena gun pe
la taas, a Piran i taa
fakaxup a nufuna
modak iri mon.
28 Senaso a Piran taa fasavat
a fakasanaman sina lapi la
xavala. E i taa fataxapin
fatapusane." *Ais 10:22,23*

29 E na Aisaia a kuus fulaa
malaan:

* **9:20:** O: Tamo mi vesan a paxiis pana xavala mi lamon o a paxiis i taa fin nami pana "Xenaso no fo vesanau malaanabeˈ?"

"Tamo Piran pana Gutan
Xapiak a pife ta'ulan a
saxanu butaara, taara
tafo malit malaan sena
rabuna pe la ro bina
Sodom e Gomora aava
ri maat layaan a Piran
a kawaasan xapine."
Ais 1:9

A Mu Israel Ri Pife Namkai

30 Lavaxa, taara taa kuus panaso? Taara taa kuus o a mu rabuna aava ri pife Juda, ri pife seng a salan xena tigina fatak la matana Piran taasaxa ri tingine layaan a Piran a fatiginei fatak nari senaso ri namkai se Krais.

31 Taasaxa mu Israel aava ri fuuna faisok faagut pana usiaana vuputkai sina Piran talo ri taa faxaalit o nari, ri rabuna roxo, ri seseng e ri seng maat.

32 Xenaso a mu Juda ri seng maat? Ri pife tingine senaso ri lamon o nase' ta mataa a usi xapin a vuputkai a fexaxaas sena tigina fatak la matana Piran e ri pife namkai e voxo ri sopitai sena 'faat ina sopitaian'.

33 Na Aisaia a kuus fatuxai pana maana mo aanabe'. Nane kuus malaan:

"Kaalum, nenia, a Piran,
ne fanei a faat xena
sopitaian lana bina
siak, na Saion, e
saxanofuna ri taa
poxo xuluna taasaxa
nase' ta mataa a
namkai sena i taa pife
famangilan." *Ais 8:14;*
28:16

10

1 Mu fetinan, ne vubuk tuuna la xunus iga e ne fenung xe sina Piran o i taa fakaxup a mu Israel.

2 Senaso ne ferawai xakaavang o ri faisok faagut xena fananam a Piran taasaxa ri pife texaas faroxo sena vubuxanan sina.

3 A mu Juda ri pife masam faroxo pana vilaana ina tigina fatak sina Piran, ri buk tigina fatak pana vilaana siri xa e voxo ri pife fasivi nari xa lapaana vilaana fatak sina Piran.

4 Ne vubuk o mi taa masam faroxo o na Krais fo savat xena vil roxol a vuputkai e voxo naboxo, nase' ta mataa a vubuk rao i taa waan xuvul pana Piran, i taa namkai se Yesus.

5 Lavaxa, a mu Juda ri pife masam sena salan sina Piran e ri pife masam faroxo sena fepitaian si Moses layaan na Moses a ferawai pana usiaana mu vuputkai. Nane kuus malaan:

"Nane aava usi fatak a mu
vuputkai xapiak sina
Piran i taa siak a toyan
sena." *Vlp 18:5*

6 Taasaxa, a mataa aava Piran a xalie pana 'mataa fatak' senaso a namkai, a ferawai malaan: "Muta xuus nami xa o 'Nase' taa laak xe la xunavata', senaso naak mi buk lisan fasivi na Krais aava fo sivi xo.

7 E muta kuus, 'Nase' taa sivi xe la bina ina mamaat?' senaso naak mi buk siak falaak na Krais ti la bina ina mamaat, taasaxa nane fo fatatoi fa'ulian xo ti la mamaat."

8 Taasaxa, a mataa aava namkai, a ferawai malaan:

"A ferawaian aanabeˈ a waan faasilak, tuuna a waan la xunus imi e la valami." *Vpt 30:14*

A ferawaian sena namkaian aanabeˈ a lagasai aava maam fuuna fepitaa pana.

9 A fepitaian simaam a malaan: layaan no kuus fasavat o "Yesus ve a Memai" e layaan mi namkai la xunus imi o a Piran a fatatoi faˈulie ti la mamaat- lana yaan fatak aave a Piran i taa fakaxup nami.

10 Senaso mi tigina fatak la matana Piran layaan mi namkai la xunus imi e mi fakaxupan layaan mi kuusan fasavate pana valami.

11 Taara texaas sena, senaso a Xakalayan Taap a kuus,

"Naseˈ ta mataa a lisan tuunei nane xa xe si Yesus aava Memai sitaara, i taa pife famangilan." *Ais 28:16*

12 A mu Juda e nari aava ri pife Juda ri fexaxaas la matana Piran senaso na Yesus va Memai siri xapiak e a xavang marasaxain naseˈ ta mataa a fenung xe sina.

13 Senaso lana Xakalayan Taap a kuus malaan:

"Naseˈ ta mataa a fenung xe sina Memai pana xakaavangan sina, a Memai i taa fakaxupe." *Jol 2:3*

14 Naak saxa i taa fiai, "A mu rabuna, ri taa fenung xe sina Saxa aava ri pife namkai sena, malaafaa? E ri taa namkai sena Saxa aava ri pife texaas sena, malaafaa? E malaafaa ri taa texaas sena tamo piau ta mataa xena kuusan fasavate xe siri?

15 E malaafaa ri taa kuusan fasavate tamo piau ta saxa xena feng nari?" Ne taa sui nari aava ri fiai malaan o a Xakalayan Taap a kuus malaan:

"A filimaanan sina rabuna aava ri lisan a Lagasai Roxo sina Piran a fafaamamaas netaara." *Ais 52:7*

16 Ri fo langai xo taasaxa saxanofuna ri pife turoxo pana Lagasai Roxo se Krais. E taara texaas o ri pife turoxo pana senaso na Aisaia a kuus malaan lana xakalayan sina:

"Memai, naseˈ fo namkai sena lagasai sitaare?." *Ais 53:1*

17 Lavaxa, naboxo taara texaas o a namkaian a savat la xunus ina mataa layaan a langai a lagasai e a lagasai naang ve a lagasai se Krais.

18 Taasaxa nenia, ne fiai malaan: naak a mu Juda ri pife langai a lagasai sina Piran se Krais, bo? Piau, pife tuuna, ri fo langaie xo. Lana faxuvulan ina mu yanganan, a xaleian malaan:

"A Piran a feng a fefeng sina xe la mu bina xapiak la xavala.
E a mu rabuna xapiak aava ri waan lasuun paaliu vaxa
ri fo langaie senaso a mu fefeng sina Piran ri savat siri." *Yng 19:4*

19 E fulaa ne taa fiai: naak
a mu Israel ri pife masame,
bo? Piau, ri masame.
Lokavai mupiis na Moses a
kuus fatuxai sena mu Juda
malaan:
"Nenia xo ne taa vil fatara-
sui nami mu Juda sena
rabuna aava ne pife
xali nari pana rabuna
siak. E ne taa xa-
vang a rabuna aava ri
pife Juda xena famar-
alei nami." *Vpt*
32:21
20 E fulaa na Aisaia a ferawai
faagut malaan:
"A mu rabuna aava ri pife
Juda, ri pife sengau
taasaxa ri tinginau. Ri
pife fiaianau taasaxa
ne faxalit nari paga."
Ais 65:1
21 Taasaxa na Aisaia a fer-
awai sena mu Juda malaan:
"La maana yaan xapiak
ne talangai xe siri
xena xel nari xe
siak taasaxa ri fuuna
tisuiau e ri langai
pesalai sega." *Ais 65:2*

11

A Mamaaluxan Sina Piran
Xe Sina Mu Israel

1 Lavaxa, ne fiai malaan:
naak a Piran a gigiran a
mu rabuna sina, bo? Piau
e piau paaliu, muta lamon
malaan. Nenia ve ne saxa
Juda. E na Abrahem va buk
lava e ne waan la pabung si
Benyamin.
2 A Piran pife gigiran a
mu Juda aava lokavai mupiis
nane siak fati nari. Mi texaas
vaxa sena xuuskuus pa Ilaija
aava waan lana Xakalayan
Taap, bo? Nane fenung
xe sina Piran e xuuse pana
maana vilaana saat sina mu
Juda.
3 A ferawai malaan:
"Memai, ri ngaapunuk a
mu rabuna ina kuus
fatuxai siim e ri ngas
tapin a maana ivin
ina faramaana tatavai
xaanum. E naboxo ne-
nia sang mon ne taxa
waan e ri taxa sengau
xena punuxaan nenia
vaxa." *1 Pma 19:10,14*
4 E a Piran a suie malaafaa?
A suie malaan:
"Ne fanei patak a rabuna
tomexaan 7,000 aava
ri pife bukaak xena
lotui a piran bit, na
Baal." *1 Pma 19:18*
5 E vaxa tanin, a toxan a nu
funa modak sina mu Juda
aava ri namkai, senaso a Pi-
ran, lana mamaaluxan sina,
siak fati nari.
6 E tamo Piran a siak fati
nari sena mamaaluxan sina,
taara texaas o a pife siak fati
nari senaso ri usi fatak a mu
vuputkai. Taasaxa tamo a
siak fati nari sena usiaana
vuputkai, taara taa pife kuus
o a xakaavangan xatam sina
Piran a xavang netaara.
7 A so ve? A mu Juda aava
ri faisok faagut pana usiaana
vuputkai xena tigina fatak la
matana Piran, ri pife siaxe.
Taasaxa rabuna tatagan sina
Piran, ri namkai se Krais e ri
siaxe. A xasanofuna aava ri
pife namkai, a Piran a fata-
vanat a xunus iri.
8 Lana mu Xakalayan, a
Piran a kuus pana fakasana-
maana mu Juda malaan:

"A Piran a fasavat a lamonan
siri malaan seri taxa
matef maat. Ri taa
malaan sena mataa
aava matana piif e
tangana vaang. A
tuuna, a malaanabeˈ
xe tanin sait." *Vpt*
29:4

9 E na Devit aava 'king' lava
sitaara, a kuus malaan:
"Turoxo pana mu fenamo
siri, ri taa malaan sena
fulung;
malaan sena 'faat ina so-
pitaian' e
malaan sena
fakasanaman ina
vilaana saat siri.
10 Vil fasotuk a lamonan siri
talo ri taa pife masam
sena lagasai siim e
tavai nari pana mu la-
gafan xaves la miri
talo ri pife fexaxaas
sena tigina faroxo
vulai." *Yng*
69:22-23

A Piran A Fadoxot A Mu Rabuna Aava Ri Pife Juda Xuvul Pa Krais

11 Ne taa fiai fulaa: a mu Juda aava ri pife namkai se Yesus Krais, ri poxo, bo? Naak ri taa pife tigina fulaa, bo? Piau, piau paaliu. Taasaxa senaso ri vil a saat layaan ri pife namkai se Yesus, a mu rabuna aava ri pife Juda ri fexaxaas sena kaaxup. E a kaaxupan aanabeˈ i taa fatarasui a mu Juda.

12 Taasaxa tamo vilaana saat siri a tavai a mu rabuna xapiak la xavala pana maana fafanaian sina Piran e a milungan siri a tavai a mu rabuna aava ri pife Juda pana roxoyan, lamon pana fafanaian molava piis aava i taa savat layaan nari mu Juda, ri namkai xena ulaa xe sina Piran.

13-14 Ne taxa ferawai xe simi aava mi pife Juda. Nenia ve ne yaamut xe simi e voxo ne fuuna ferawai falalava pana faisok siak xena fatarasui a mu Juda aava mu tauga, talo saxanofuna iri taa namkai se Yesus e ri taa kaaxup.

15 Tamo Piran a gigiran nari pana lou modak mon xena fadaarum a xasanofuna aava ri pife Juda i taa malaan seri taxa to faˈulaa ti la mamaat layaan a Piran i taa turoxoian fulan nari, bo?

16 A malaanabeˈ: tamo a xavil ina bret aava ri tatavai xe sina Piran pana malaan sena xalana mata, a xaradak lavaxa, a bret xurul a xaradak. E tamo a xarei ina wai a xaradak a mu raxan vaxa ri xaradak.

17 Lavaxa, tamo saxano raxan ri patal tapinan sena wai olif aava waan la uma e nami aava mi malaan sena mu raxan ri savat sena wai olif ti la latan, mi fo faadoxotanan la palou ina raxan aave, mi taxa siak a gutan simi sena xarei ina wai olif naang la uma.

18 E voxo nami aava mi pife Juda, muta ferawai malalava o mi peraroxo sena mu Juda aava ri pife namkai. Langaiau, muta malalava senaso nami xa mi pife faboak a xarei ina wai, piau, a xarei a fafangan a raxan xena faboaxaana.

19 E saxanofuna taa kuus
malaan, “A Piran fo patal
tapin a mu raxana wai olif
aave xena fadoxot nemaam
aava maam pife Juda, xuvul
pana.”
20 A tuuna paaliu, saxano
Juda ri pife namkai sena la-
gasai sina Piran e voxo nane
fo patal tapin nari. Taasaxa
nami, mi waan pave sena
namkaian. E voxo muta la-
mon falavai nami xa taasaxa
suaian faagutan a Piran.
21 Senaso tamo a Piran a
patal tapin a raxana wai tu-
una layaan ri pife namkai,
muta lamon o i taa taˈulan
nami tamo mi pife namkai.
22 E voxo mi taa lamon fati
a fangaasixan e fakasana-
man sina Piran: a mu Juda
aava ri tisui a salan sina Pi-
ran, nane fakasanam nari e
baras nari. E nami aava
mi pife Juda, nane fangasik
nami layaan mi sangas la
salan sina pana namkaian.
Taasaxa tamo mi taˈulan a
salan sina i taa patal tapin
nami sait.
23 E fulaa, tamo a mu
Juda aapave ri taˈulan a vi-
laana saat siri xena namkai
se Yesus, a Piran a fexaxaas
sena fadoxot faˈuli nari.
24 A malaanabeˈ: a mataa
tataraˈuma aave pife usi fa-
tak a vilaana ina fadoxotan
a raxana wai senaso a fa-
doxot a raxana wai aava sa-
vat palau pe la latan xuvul
pana wai olif aava waan la
uma sina. E voxo senaso a
fexaxaas sena vil malaane, i
taa pife lagaf temasaat xena
fadoxot faˈuli a raxana wai
aava patal tapinan, la wai
tuuna sina. E a fexaxaas
sena fatiginei fatak fulan a
mu Juda vaxa.
25 Mu fetinan, ne bai o mi
taa vungut sena mo fufunai
aanabeˈ senaso ne bai mi
taa lamon falavai nami xa.
Lavaxa, a Piran a favaang a
saxano Israel talo ri taa pife
namkai se Yesus. E ri taa
waan malaan fefexaxaas a
yaan a mu rabuna xapiak la
xavala ri taa langai se Yesus.
E nari aava Piran fo siak fati
nari, ri taa namkai.
26 E lana salan aanabeˈ a
mu Juda xapiak taa fakaxu-
pan. Lokavai mupiis a mataa
ina kuus fatuxai sina Piran a
kala sena mu Juda malaan:

“A Nges Ina Vil Fatato i taa
savat ti la bina sina
Piran, na Saion, e i taa
tubuk a vilaana saat
sina mu bu Yaakop.”

27 E a Piran a kuus fulaa
malaan:

“Lapaana Turoxoian Faˈui
aava ne vesane xu-
vul pari, ne taa lamon
tapin a vilaana saat
siri.” *Ais 59:20,21;*
27:9

28 Lavaxa, naboxo a
malaanabeˈ: sena Lagasai
Roxo a mu Juda ve ri xaiyaas
sina Piran e voxo nane
fexaxaas sena vil a maana
mo roxo xe simi aava mi
pife Juda. Taasaxa lokavai
mupiis a Piran a siak fati nari
e a vubuxan xasingit nari
senaso ri mu bu Abrahem,
Aisaak e na Yaakop.
29 Senaso Piran i taa pife
siak faˈuli a maana tatavaian
roxo aava nane fo tavai ne-
taara pana. E layaan nane
xel patak a rabuna nane i taa
pife xul a lamonan sina.

30 A malaanabeˈ: paamua,
nami aava mi pife Juda, mi
langai pesalai sena Piran
taasaxa layaan a mu Juda
xo ri baian a tatavaian sina
Piran, nane muluk nami.
31 E naboxo a mu Juda
ri langai pesalai sena talo
nari vaxa ri taa siak a ma-
maaluxan sina senaso a Pi-
ran a muluk nami.
32 Lavaxa, a Piran a kuus
o a mu rabuna xapiak ri
vupuno senaso ri langai pe-
salai sena. A maana mo aan-
abeˈ a savat talo i taa muluk
a mu Juda e nari aava ri pife
Juda sait.
33 A lamonan sitaara pife
fexaxaas sena masam faroxo
sena vilaana sina Piran
senaso ri roxo marasaxa. A
lamonan sina a roxo e fatak
e a masaman sina a fatak
vulai. Netaara mu rabuna,
taara pife texaas sena maana
mo nane fo lamon o i taa vile.
E taara pife fexaxaas sena
texaas sena fufuna maana
vilaana sina.
34 “Naseˈ fo texaas sena
lamonan sina Memai?
Naseˈ fo faseie pana so
ta mo i taa vile?” *Ais*
40:13
35 “Naseˈ fo tavai mataye
panˈ ta saxa mo talo a
Piran i taa lisan faˈuli
xe sina?” *Jop 41:11*
36 Nane xa a vil fasavat a
maana mo xapiak e sena
gutan sina mon ri waan vu-
lai. E nane fasavat xapin
a maana mo malaan sena
vubuxanan sina. A mo
roxo paaliu tamo mu rabuna
xapiak ri taa kuus fati a isina
Piran xe vulai pana piau
ta taxapusan ina. A tuuna
paaliu.

12

Taara Taa Tatavai Pana Toyan Sitaara

1 E voxo mu fetinan siak,
senaso a Piran, lana ma-
maaluxan molava sina, fo
fangasik netaara, ne fenung
faagut xe simi o mi taa tavaie
pana vipin e lamonan simi
malaan sena tatavai aava
taxa to. Taˈulan a vubux-
anan e lamonan simi xena
usi fatak a vubuxanan e la-
monan sina Piran sang mon.
Tamo mi vil malaane a Piran
i taa faamamaas paaliu pana
tatavai simi. A vilaana aan-
abeˈ a salan roxo xena lotu
xe sina Piran.
2 E vaxa, muta usi a vilaana
sina rabuna aava ri pife
namkai sena Piran. Pana
xakaavangan ina Vovau
Xaradak, xul fatak a lam-
onan simi talo ri tafe faˈui
xapiak. Tamo mi usi a salan
aanabeˈ mi taa texaas sena
so ta mo a Piran a vubuk rao
mi taa vile. E a vubuxanan
sina a roxo xasingit e i taa
faamamaas layaan mi vile.
Mi texaas o a so ta mo i taa
xuus nami o mi taa vile, a mo
aave a fatak mon.
3 Lavaxa, a Piran fo
fangasixau e voxo ne xuus
nami xapiak o muta lamon
famatalavai nami xa. Piau,
lamon faroxo e mi lamon
faˈuli a Piran xa fo tavai nami
pana faisok simi e fo tavai
nami pana gutan e texaasan
xena fataxapine.
4 Taara texaas o a vipin
sitaara a toxan a xavil xaves
e maana xavil saxa saxa aave
ri toxan a faisok patak siri xa.
5 E voxo lana xuvulaian
sitaara xuvul pa Krais, taara

mu rabuna xaves, taasaxa Piran a fadoxot netaara xapiak xuvul pa Krais xena fasavat a vipin saxa mon. E fulaa, taara waan xena fexavongan netaara malaan sena maana xavil xaves ina vipin ri fexavong.

6 A Piran, lapaana xakaavangan xatam sina, fo tavai netaara pana maana buk tatavai. Tamo mataa a toxan a tatavaian xena kuusan fasavat a Lagasai sina Piran, lavaxa i taa ferawai fatateak pana senaso a texaas o a Vovau sina Piran a fagute pana.

7 E tamo nane toxan a tatavai xena xakaavang, lavaxa i taa xakaavang. E tamo nane toxan a tatavai xena masam faroxo sena Ferawaian sina Piran talo i taa fapiti a rabuna pana, lavaxa i taa fepitaa.

8 E tamo, pana tatavai sina, nane fexaxaas sena fagut a mataa talo i taa usi fatak a vilaana sina Piran, lavaxa i taa fagut faroxoie. E tamo Piran a tavaie pana maana mo xaves xena xavang a valagof, lavaxa i taa palas a mana e i taa xavang nari pana faamamaasan. E layaan a Piran a tavai a mataa pana texaasan xena paamuian a mu rabuna, i taa paamuian faroxoi nari. E layaan a Piran a tavai a mataa pana mamaaluxan xena fangasik a mataa aava toxan a lagafan, lavaxa i taa vile pana faamamaasan la xunus ina.

A Vilaana Ina Vubuxan Xasingitan

9 A vubuxan xasingitan i taa tuuna paaliu. Mi taa baian faagutan a saatan e mi taa tao fatateak a roxoyan.

10 Naboxo mi waan lana matafetama sina Piran e voxo mi taa vubuxan xasingit a mu rabuna aava ri namkai malaan sena mu timi o mu vasaami e suaian faagutan a xasanofuna.

11 Muta maare pana faisok lapaana Piran, taasaxa mi taa siak a gutan simi sena Vovau Xaradak. Mi taa tamasiak vulai xena vil a so ta mo na Memai Yesus a xuus nami pana.

12 Mi taa waan bang fatateak a maana mo a Memai taa vile xami e mi taa faamamaas. La fena lagafan mi taa waan fananap e mi taa fenung. E layaan mi fenung fatateak xe sina Piran pana saxa mo, muta maare.

13 Mi taa tavai a mu rabuna sina Piran pana fanganan o marapi o so ta mo ri piau sena. E mi taa kas a lifu simi xe sina mu rabuna aava ri namkai layaan ri maa xalum nami.

Mi Taa Fangasik A Mu Xaiyaas Simi Sait

14 Layaan a rabuna ri vil pengan nami, fenung xe sina Piran talo i taa tiuan a roxoyan xuluri. Tuuna, fin a Piran pana roxoyan sina xe xuluri e muta fatutul nari.

15 Layaan a mu rabuna ri faamamaas pana roxoyan aava savat siri, mi taa faamamaas xuvul pari. E tamo ri taxa mimilisaat e ri taangiis, mi taa taangiis xuvul pari.

16 Taagul faxuvul pana
luaian e muta lamon falavai
nami. Taasaxa, mi taa
turoxo xena faxuvul xuvul
pana xasanofuna aava ri
mataa palau. E mi taa
pife malalava malaanabeˈ,
“Taara mu rabuna pana
texaasan molava.”

17 Layaan a mataa a vil a
saat xe simi muta sui a vi-
laana saat sina pana saat. Mi
taa vil a mo roxo vulai talo
pi ta saxa i taa tisui nami e
ferawai fasaat semi.
18 Mi taa faxatang faroxoi
a maana vilaana e ferawaian
simi talo mi fexaxaas sena
waan pana luaian xe sina mu
rabuna.
19 Mu fesing siak, layaan ta
mataa vil a saat xe simi muta
sui a saatan sina pana saat,
piau. Taasaxa mi taa tavai
a Memai pana lagafan aave
e nane xa i taa fakasaname
sena vilaana saat sina senaso
na Moses aava ferawai la-
paana Piran a kuus malaan:

“Tamo a mamareiai ina
vilaana saat sina saxa
mataa a fakasanaman,
nenia xa, ne taa
fakasaname.” *Vpt
32:35*

20 Taasaxa, lana xakalayan
sina Piran a kuus vaxa:

“Tamo a xaiyaas siim a lagai,
fafangane. Tamo a
maˈiu tavaie pana
raarum. Layaan mi
fangasik a xaiyaas
simi malaan, a vi-
laana roxo simi i taa
famangile.” *Fpp
25:21,22*

21 Muta turoxoian a saatan i
taa faˈonam nami taasaxa mi
taa faˈonam a saatan pana
vilaana roxo.

13

*A Mu Rabuna Ri Taa Fasivi
Nari Xa Lapaana Mu Paamua
Siri*

1 Nami saxa saxa, mi taa fa-
sivi faroxoi nami xa lapaana
mu paamua ina mu bina simi
senaso a Piran a tavai nari
pana ngavuk siri talo ri taa
paamuian a mu rabuna. E
vaxa, a Piran a fakalimaan
a mu paamua la mu bina
xapiak xena vil a faisok siri.
2 E voxo, nane aava tisui
a paamua sina, i taxa tisui a
Piran aava fakalimaan a paa-
mua aave. E layaan a mataa
a tisui a saxa aava Piran a
fakalimaane, i taxa lisan a
fakasanaman sina Piran xe
xuluna xa.
3 A mataa aava bilai faroxo
i taa pife mataut sena mu
paamua sina taasaxa, a
mataa aava bilai fasaat i taa
mataut seri. Mi buk waan
pana piau ta matautan, bo?
Lavaxa, usi a vilaana roxo
e mu paamua ri taa ferawai
faroxo pami.
4 Ne kuus malaan senaso
a Piran a fatiginei nari,
mu paamua, xena xavang
nami aava mi bilai faroxo.
Taasaxa tamo mi taa bilai
fasaat, a roxo mi taa mataut
senaso a mu paamua ri
taa fakasanam nari aava
ri pife usi a vuputkai. A
malaanabeˈ: a mu paamua
aave ve, ri rabuna faisok sina
Piran e ri taa fakasanam a
rabuna aava ri fuuna lo bilai
fasaat.
5 E voxo mi taa fasivi
faroxoi nami xa lapaana mu

paamua simi senaso mi baian a fakasanaman aave e vaxa a nasaman simi a kuus o a mo roxo mi taa bilai malaan.
6 E fulaa, senaso mi waan lapaana mu paamua aave mi taa maraan a taakis simi xena maraan a faisok siri. Ri taxa xavang nami lapaana Piran e ri pi ta saxa faisok fulaa xena fasavat a faat xena taagulan siri.
7 E voxo, tavai a mu rabuna xapiak pana so ta mo a roxo xari: tamo ri kuus o mi taa maraan a so ta buk taakis, maraane. E tamo mi taa suai sena paamua lavaxa suai faagut sena. E a paamua pana isin lava, kuus fati a isina.

Vubuxan Xasingit A Xasanofuna Senaso A Yaan Sina Memai A Faasilak Xo

8 Tamo mi siak palou a faat o saxa mo sina xasa mataa, sui fatapusane talo piau ta lagafan i taa waan xulumi. Taasaxa, a toxan a saxa vuputkai mi taa usie, a malaanabeˈ: mi taa fevubuxan xasingitan nami xa. Senaso tamo a mataa a vubuxan xasingit a xasafuna e fangasixe, nane xo fo usi xapin a mu vuputkai sina Piran.
9 A maana vuputkai aava na Moses a xaleie lapaana Piran, a malaan:

"Muta femilungai pana vilaana ina tamaian,
muta ngaapunuk mataa,
muta fenau,
muta tarasui a mo sina xasa mataa."
Vpt 5:17-19,21

E xasano vuputkai fulaa ri taxa waan lapaana vuputkai lava aanabeˈ aava Piran a tavai na Moses pana:

"Mi taa vubuxan xasingit a mu rabuna xapiak malaan seˈ mi vubuxan xasingit nami xa." *Vlp 19:18*

10 E taara texaas o layaan a mataa a fangasik a xasafuna senaso a vubuxan xasingite, a mataa aave i taxa usi fatak a vuputkai sina Piran.
11 Mi taa bilai faroxo malaan, senaso mi texaas o taara taxa taagul lana yaan lava: faasilak, a yaan ina ulaian si Yesus i taa savat. E voxo taara taa para e tamasiak senaso naboxo taara taxa waan faasilaxan et xo a yaan ina fakaxupaan netaara sena yaan layaan taara xaveak namkai.
12 A yaan aanabeˈ a malaan sena paanen lolof, faasilak a ngaas i taa savat e suk i taa malit. E voxo, taara taa fasoxul a vilaana saat sitaara pana vilaana roxo talo taara fexaxaas sena tisui a saatan.
13 Taara taa taagul pana vilaana roxo malaan sena rabuna aava ri sangas la malang. Taara taa pife vot o num a raarum tateak fefexaxaas a lamonan sitaara fetavanat. Taara taa pife felingai xolai malaan sena mataa ngong; taara taa pife femilungai pana vilaana ina tamaian o usi a vilaana vusiit pana tataara. E taara taa pife fegagelai o tarasui a mo sina xasa mataa.
14 Taasaxa, naboxo mi waan xuvul pana Memai sitaara, na Yesus Krais e

voxo mi taa usi fatak a vilaana sina. E fulaa, muta lamon o malaafaa mi taa vil famasagei a vubuxanan la vipin imi.

14

A Namkaian Tateak E Namkaian Murupak

1 Kas a lifu siim xe sina mu rabuna xapiak aava ri namkai, naapalaan a namkaian siri a murupak. Taasaxa muta baras nari sena lamonan siri aava patak.

2 A namkaian sina saxa mataa a tateak e nane fexaxaas sena ngan a maana buk fanganan xapiak. Taasaxa mataa pana namkaian murupak a ngan a fanganan aava piau ta meska.

3 E voxo saxa aava ngan a maana mo xapiak, i taa pife kaalum fasivi xuluna saxa aava pife ngan a maana buk fanganan. E vaxa saxa aava pife fangan, i taa pife tiis nane aava fangan senaso a Piran fo siak fati nare xapiak.

4 A malaanabeˈ: nano naseˈ e no taa tiis a sisiak sina saxa mataa? A mataa tafuna xa i taa xuus a sisiak sina o nane taxa tigina faroxo o fo poxo. E i taa tigina faroxo senaso na Memai Yesus sitaara a fexaxaas sena fatigineie.

5 Saxa mataa a lamon o saxa yaan a pemamolava sena xasa yaan. E saxa fulaa a lamon o a mu yaan xapiak ri fexaxaas. Taasaxa mu rabuna saxa saxa ri taa lamon faati pana so ta mo a roxo xari.

6 Layaan a mataa a lamon faati pana saxa yaan a molava, lavaxa a vile xena nangus a Piran. E naseˈ ngan a meska, a ngane xena kuus fati a isina Piran. Taara texaas sena tuunayan ina senaso a kuus faasiroxo xe sina Piran pana fanganan sina. E saxa aava pife ngan a meska, a pife ngane xena kuus fati a isina Piran e nane sait a kuus faasiroxo xe sina Piran pana fanganan sina.

7 A malaanabeˈ: taara pife taagul lapaana lamonan sitaara xa. E taara pife maat lapaana lamonan sitaara xa.

8 Lavaxa, layaan taara taxa to, a toyan sitaara a kuus fati a isina Memai. E layaan taara maat, a maatan sitaara a kuus fati a isina Memai. E voxo, tamo taara to o taara maat, taara vile xena kuus fati a isina Memai senaso netaara ve taara mu rabuna sina.

9 Na Krais a maat e a to faˈulaa talo i taa Memai sina mu rabuna aava ri taxa to e nari aava ri fo maat.

10 Lavaxa, senasou e mi fetiisan nami? Senasou e mi kaalum fasivi xulumi? Senaso mui lana yaan ina tiisan, netaara xapiak taara taa tigina la nona Piran.

11 A mo aave a tuuna, senaso lokavai, na Aisaia aava mataa ina kuus fatuxai, a kuus malaan:

> “Nenia ve ne Memai e ne kuus malaan: a mu rabuna xapiak ri taa bukaak la noga e ri taa kuus fasavat o nenia ve ne Piran Tuuna.”
> *Ais 45:23*

12 E voxo netaara saxa saxa
taara taa kuusan a mu vi-
laana sitaara xe sina Piran.

Muta Taagul Talo A Saxa
Taa Sopitai Lana Namkaian
Sina Sena Vilaana Siim

13 Lavaxa, taara taa pife
fetiisan netaara xa. Taasaxa
taara taa lamon malaan: ne
taa pife vil a mo talo a mataa
aava namkai i taa sopitai
sena e poxo lana namkaian
sina.
14 Ne texaas faagut o
senaso ne waan xuvul pa
Memai Yesus Krais, a pi ta
fanganan a fasavat a lalosaat
la matana Piran tamo ne
taa ngane. Taasaxa, saxa
tamaa lamon malaan: tamo
ne ngan a mo aanabeˈ ne
taa milung la matana Piran
senaso a mo aave a mo taap.
Lavaxa, xe sina, a mo aave a
lalosaat e i taa pife ngane.
15 E tamo maana mo mi
ngane a fasavat a lagafan la
toyan sina fetinan, mi pife
taagul pana vubuxan xasin-
gitan. Muta kawaasan a
namkaian sina saxa fetinan
aava na Krais fo maat pana.
16 Lavaxa, nami aava mi
matalava lana namkaian
simi, muta vil a mo aava
roxo lana namkaian simi
tamo xasanofuna taa xalume
e ri taa ferawai fasaat pana
vilaana simi.
17 A mu rabuna lana fa-
tataganan sina Piran ri pi ri
lamon pana fanganan e nu-
man, piau. Ri lamon vu-
lai pana vilaana xaradak e
luaian e pana faamamaasan
aava savat sena xakaavan-
gan sina Vovau Xaradak.
18 Naseˈ ta mataa a faisok
lapaa Krais malaan, nane
fafaamamaas a Piran e mu
rabuna ri taa suai sena sait.
19 E voxo, taara taa faisok
faagut xena lisan a luaian
e vaxa taara taa faisok
faagut xena xavang falavai
a namkaian sitaara.
20 Muta kawaasan xapin
a faisok sina Piran pana
nganaana fanganan. Taara
texaas o a maana fanganan
xapiak ri roxo la matana
Piran taasaxa tamo mi ngane
e saxafuna a poxo lana
namkaian sina sena, mi taxa
vil a saat.
21 A mo roxo tamo mi
pife ngan a meska o mi pife
num a raarum tateak o vil
ta saxa mo fulaa aava ri
taa kawaasan a namkaian si
tiam.
22 E a so ta mo mi lamon
o mi fexaxaas sena vile la
matana Piran a mo la palou
ime. Layaan ta mataa a la-
mon o a fexaxaas i taa vil
a mo e mui a nasaman sina
a pife kuus o a vupuno, a
mataa aave i taa faamamaas.
23 Taasaxa, layaan a mataa
a lamon xolai pana saxa mo
roxo xena fanganan sina e
mui a ngane, i taa vupuno
la matana xa e la matana
Piran vaxa. Senaso a vilaana
sina pife savat sena namka-
aian. E tamo a vilaana pife sa-
vat sena namkaian a vilaana
aave fo saat xo.

15

1 Netaara aava namkaian
sitaara tateak, taara taa
xavang fananap nari aava
namkaian siri murupak. E
taara taa pife fafaamamaas
netaara sang mon.
2 Taara taa fafaamamaas a
xasanofuna. Aang, taara taa

bilai malaan xena fagutaan
nari talo ri taa masam
famatavas sena salan sina
Piran.
3 Taara taa usi a vilaana
si Krais aava pife bilai
xena fafaamamaas nane xa.
Taasaxa lokavai mupiis na
Devit a kala malaan:
"Layaan a rabuna ri fer-
awai fasaat sema, Pi-
ran, ri ferawai fasaat
sega sait." *Yng 69:9*
4 E voxo taara texaas o a
maana mo aava waan lana
Xakalayan Taap, a Piran a
timine pave xena fapiti ne-
taara e fagut netaara talo
taara taa waan bang fatateak
a maana mo roxo aava Piran
taa vile xataara.
5 E voxo ne fenung xe sina
Piran aava fagut netaara e
tavai netaara pana fananapan, o i taa xavang nami
xena waan faxuvul lapaana
Vovau Xaradak layaan mi
taxa usi na Krais Yesus.
6 E malaanabe' mi taa
waan faxuvul lapaana
vubuxanan saxa xena kuus
fati faagutan a Piran aava
Tama Memai sitaara, na
Yesus Krais.
7 Lavaxa, nami, mi taa
fetagonan nami malaan se
Krais fo tagan nami. Nane vil
malaane e naboxo a maana
rabuna xaves ri kuus fati a
isina Piran.
8 Senaso ne xuus nami o
na Krais a savat sisiak sina
mu Juda xena faxaalit o a
so ta mo aava Piran a kuus
fanai pana, ri tuuna paaliu.
E na Krais fo fasavat a maana
kuus fanaian sina xe sina mu
butaara.
9 E vaxa, a mu rabuna aava
ri pife Juda, ri taa nangus a
Piran sena mamaaluxan sina
senaso a Xakalayan Taap a
kuus:
"Sena mamaaluxan siim
ne taa nangus nano
pana yanganan layaan
ne waan xuvul pana
rabuna aava ri pife
Juda." *2 Sml 22:50*
10 E fulaa a Xakalayan Taap a
kuus:
"Faamamaas, nami aava mi
pife Juda, faamamaas
xuvul pana rabuna
sina Piran, a mu
Israel." *Vpt 32:43*
11 E fulaa laa:
"Nami mu rabuna aava mi
pife Juda, nangus a
Memai sitaara. Nami,
mu rabuna la mu bina
xapiak mi taa yangan
e nanguse." *Yng 117:1*
12 E na Aisaia a kuus malaan:
"Saxa i taa savat ti la pabung
si Jesi aava tama Devit
xena paamuian a mu
rabuna xapiak. E nari
aava ri pife Juda, ri taa
waan bang fatateak
a maana mo roxo
aava Piran fo kuus o
i taa vile xana rabuna
sina." *Ais 11:10*
13 E voxo, senaso a Pi-
ran va fufuna waan bangan
aave, ne fenung xe sina o
i taa fabas nami pana faa-
mamaasan. E i taa faluai a
xunus imi talo lapaana gutan
sina Vovau Xaradak, mi taa
waan bang fatateak a maana
mo roxo aava ri taa savat
mui.

A Fufuna Xakalayan Tateak Si Pol

14 Mu fetinan siak, nenia
xo ne lamon tuuna o mi taxa
lo vil a maana mo roxo xena

xavangaana mu rabuna e mi
taxa bas pana maana buk
texaasan sena vilaana sina
Piran. E vaxa mi fexaxaas
sena fepitaa la palou imi.
15 Taasaxa, ne fo ferawai
faagut xe simi pana sax-
ano mo xena falamon fa'uli
nami. Ne fexaxaas sena kala
malaan, senaso a Piran, lana
roxoyan sina, a siak fatiau
xena yaamut si Krais Yesus
xe simi aava mi pife Juda.
16 Ne kuusan famatavas
a Lagasai Roxo sina Piran
malaan sena priis talo mu
rabuna aava ri pife Juda ri
taa savat a tatavai xaradak
aava Piran a turoxo pana e
a Vovau Xaradak i taa fanei
patak nari.
17 Lavaxa, senaso ne fo
faadoxotanan xuvul pa Krais
Yesus lana faisok siak xana
Piran, ne fexaxaas sena fer-
awai falalava.
18 Ne taa ferawai mon
pana maana faisok aava na
Krais fo vile la maana mu
bina aava nane fengau xe
lana. A mu rabuna aava ri
pife Juda, ri namkai sena
Piran layaan ri langai a
lagasai aava ne fo lisane e
layaan ri xalum a maana mo
aava ne vile lapaana gutan si
Krais.
19 A vovau sina Piran a
fagutau xena vil a maana mo
fa'ipul e maana faisok ina
gutan. E voxo ne fo falet xo-
lai pe Jerusalem fefexaxaas
Ilirikam e ne fo kuusan xapin
a Lagasai Roxo se Krais pe la
mu bina aave.
20 Tamo rabuna la saxa
bina ri pife langai lunaian a
Lagasai Roxo se Krais, nenia,
ne buk falet xe siri xo talo ne
taa pife vil a faisok siak xu-
luna faisok sina xasa mataa.
21 A vubuxanan siak aave
a turoxo pana xakalayan si
Aisaia aava kuus malaan:

"Naapalaan pi ta saxa
a falet lunai xena
kuusanaana xe siri,
ri taa langai sena.
E naapalaan ri pife
langai sena paamua
ri taa masam faroxo
sena." *Ais 52:15*

22 Senaso ne fo toxan a
maana faisok la xasano bina,
ne pife fexaxaas sena savat
simi.
23 Pana maana mariaas
xaves ne vubuk faagut o ne
taa savat simi e naboxo pi ta
faisok fulaa xaanak nabe' e
voxo ne lamon o ne taa fe
xalum nami.
24 A lou modak fulaa e ne
taa guun xe pe Spein. E
la fena faletan siak ne taa
waan xuvul pami pe Rom
pana saxanu yaan. E layaan
ne ta'ulan nami ne vubuk
rao mi taa fangasixau pana
faletan siak.
25 Taasaxa, monabe' mon
ne taa laak xe Jerusalem
xena lisanaana tatavai xe
sina mu rabuna sina Piran
xena xavang nari.
26 Ne taa falet senaso a
rabuna sina Piran pe Mesi-
donia e Akeai ri lamon faati
o ri taa lisan a tatavai xe
sina mu rabuna tatagan sina
Piran aava ri valagof.
27 Ri nanam o ri taa vil
malaane e a mo roxo ri taa
vile senaso lumua, a mu Juda
aava ri namkai, ri fo kuu-
san fasavat a Lagasai Roxo
se Krais xe siri. E naboxo a
roxo ri taa lisan a maana faat

xena xavang a mu Juda aava
ri valagof.
28 Lavaxa, layaan ne fo
lisan a tatavai xapiak e ne
fataxapin a faisok aanabeˈ
pe Jerusalem, ne taa taˈulan
nari e ne taa guun xe pe
Spein. E la fena sangasan
siak xe pave ne taa fe xalum
nami.
29 E ne texaas tuuna o
layaan ne savat simi ne
taa xuus nami pana maana
mo roxo aava na Krais
fo vile xena xavangaan
netaara. A maana mo aave
ri roxo marasaxa e ri taa
fafaamamaas nami.
30 Mu fetinan, sena xu-
vulaian sitaara xuvul pa
Memai Yesus Krais e lana
vubuxan xasingitan sina
Vovau Xaradak ne faxaar
nami o mi taa fenung xe
sina Piran paga e malaan mi
taa faxuvul xuvul paga lana
lagafan siak.
31 Fenung xe sina o i taa
fakaxupau xasena mu Juda
pe Jerusalem aava ri tisui a
Lagasai Roxo sina Piran e
vaxa fenung xe sina o a mu
rabuna fatak aave ri taa faa-
mamaas pana xakaavangan
aava ne fo lisan ete.
32 Fenung xe sina talo ne
fexaxaas sena falet xe simi
pana faamamaasan tamo Pi-
ran a vubuxane. E taara
taa irimai e taara taa fagut
netaara xa.
33 E naboxo ne fenung xe
sina Piran ina Luaian o i taa
waan xuvul pami. A tuuna.

16

A Fasisian Si Pol

1 Lavaxa, saxano mo fu-
laa. Layaan a saxa tefin,
a isina na Fibi, i taa savat
simi, mi taa faxatang farox-
oie senaso nane namkai se
Krais malaan setaara. Nane
ve a tefin ina xakaavangan e
fuuna faisok faagut la palou
ina mu rabuna sina Piran
aava ri waan pe Sensaria.
2 Kas a lifu simi xe sina
malaan seˈ mi kase xe
sina mu timi. E mi taa
faxatang faroxoie senaso
nami xapiak mi waan xuvul
lana matafetama sina Piran.
E vaxa, ne vubuk rao mi
taa xavange pana so ta mo
nane vubuxane pana faisok
sina senaso nane xa fuuna
faxatang faroxoi a xasano
rabuna xuvul paga.
3 Fasusui na Prisila nare
lavana, na Akwila. Re fo
faisok xuvul paga lapaa
Krais Yesus.
4 Nare, re lisan tuunei
a toyan sire xaanak.
Nenia xuvul pana mu
rabuna sina Piran aava
ri pife Juda, nemaam
xapiak maam kuus
faasiroxo xe sire.
5 E fasusui nari aava ri
faxuvul xena lotu la lifu
sire. E ne lisan a fasisian
xe sina fesing siak, na
Epenetus. Nane namkai
se Krais paamuina xas-
ano rabuna xapiak pe
Esia.
6 Fasusui na Maria aava
faisok faagut xena xa-
vang nami.
7 Fasusui na Adronikus
nare Junias aava rovaat
Juda malaan sega. Saxa
yaan nemaatul, maatul
tamu waan faxuvul la

bina ina vipisan sena namkaian simaatul. Nare, re ro yaamut sina Piran e mu rabuna ri texaas sere e ri suaian nare. A tuuna, ri namkai se Krais paamuina yaan nenia, ne namkai sena.

8 Fasusui a kafesing, na Ampiatus aava ne vubuxan xasingite lapaana Memai.

9 Fasusui na Erbanus aava faisok xuvul paga lapaa Krais e xe sina kafesing na Stekis.

10 Fasusui na Apelis aava tigina fatateak lana namkaian sina se Krais naapalaan a toxan a matafanan xaves. E fasusui a mu rabuna ti lana lifu si Aristobolus aava ri namkai.

11 Fasusui na Herodion. Nane a mataa Juda malaan sega. E fasusui a mu rabuna ina namkaian aava ri waan la lifu si Narsisus.

12 Fasusui na Tarafena nare Taraifosa. A rovaat tefin aave re faisok faagut lapaana Memai. Fasusui a kafesing na Persis, xasa tefin aava faisok faagut xena xavangaana Memai sitaara.

13 Fasusui na Rufus aava Memai a siak fatie e a ninana aava malaan se ninaang.

14 Fasusui na Asinkritus, Falegon, Irmiis, Patarobas e namaa Irmas e a mu rabuna ina namkaian aava ri lotu xuvul pari.

15 Fasusui na Filologus, Julia, Nereus e na vasaana e na Olimpas e mu rabuna aava ri namkai pave.

16 Mi taa fasusui nami mu fetinan, pana fengusan xaradak. A mu rabuna aava ri namkai e nangus a Piran, ri fasisi nami.

17 Ne faxaar nami, mu fetinan, o mi taa faxatang faroxoi nami xa xasena mu rabuna ina fepitaa bit talo ri taa pife fati fepatoxan nami e tivotan a namkaian simi pana fepitaian bit aava patak sena fepitaian ti paamua aava mi texaas sena. Faapalau seri.

18 A fepitaian sina rabuna aave ri pife xavang a faisok si Krais aava Memai sitaara, piau. Ri taxa faisok xena fafaamamaas a xunus iri mon. Pana ferawaian marafut siri, ri taa fatavanat a lamonan sina rabuna aava ri pife faxatang faroxo.

19 Taasaxa, a mu rabuna xapiak ri texaas sena vilaana roxo ina usiaan na Krais simi. E voxo ne faamamaas paaliu sena vilaana simi. Taasaxa, ne vubuk rao mi taa lamon faroxo pana so ta mo a peraroxo e mi taa vile. E ne vubuk rao mi taa waan patak sena mu vilaana saat.

20 Lavaxa, faasilak a Piran ina Luaian i taa mimit a gutan si Setan.

Na Memai Yesus sitaara i taa tavai nami pana xakaavangan xatam sina.

21 Na Timoti aava faisok xuvul paga lapaa Krais, a fasisi nami e vaxa na Lusias, Jeson e na Sosipatar aava mu

tauga, rutul sait rutul fasisi
nami.
22 Nenia, na Tertius aava
ne taxa xalei a lagasai aan-
abeˈ, ne fasisi nami lapaana
Memai.
23 Na Gaius aava kas a lifu
sina xe siak e xe sina mu
rabuna aava ri namkai, nane
vaxa a fasisi nami.
Na Eraastus aava fuuna
faxatang a faat ti la bina,
xuvul pa titaara na Kaartus
re fasisi nami vaxa.
24 [Ne fenung xe si Memai
Yesus Krais sitaara o i taa
tavai nami pana xakaavan-
gan xatam sina. A tuuna
paaliu.]
25 E naboxo taara taa kuus
fati a isina Piran senaso nane
fexaxaas sena fagut nami
pana lagasai se Yesus Krais
aava ne kuusan fasavate.
Lokavai mupiis fefexaxaas
naboxo a Piran a pife fasa-
vat a mo fufunai aanabeˈ xe
sitaara
26 taasaxa, naboxo nane fo
fasavate la matavas e a xuus
netaara pana lana xakalayan
sina mu rabuna ina kuus
fatuxai. E a Piran aava taxa
to vulai, fo vil malaane talo
a mu rabuna xapiak ri fex-
axaas sena namkai sena e
langaie.
27 Nane sang mon ve a
Piran pana texaasan xapiak
e netaara xapiak taara taa
tavai vulane pana isin lava
paaliu lana isi Yesus Krais. A
tuuna.

1 Korin
A Lagasai Mata Si Pol Xe Sina Mu Korin
A Ferawaian Paamua

Lana mu yaan si Pol na Korin a saxa bina lava aava taxa waan la provins Akeai lana nobina sina mu Griik. Na Pol fatak xa a mataa mata xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Yesus Krais pave la bina Korin e nane a fatamasiak a faxuvulan ina mu rabuna aava ri namkai lana bina aave. Taasaxa layaan na Pol a ta'ulan nari e fe faisok la xasano bina, a mu lagafan ri savat lana faxuvulan aave pe Korin. E voxo na Pol a xalei a lagasai aanabe' xena tavai nari pana texaasan roxo e xavang nari xena fataxapinaana lagafan siri.

Na Pol a mimilisaat soxot a mu Kristian pe Korin, ulaa vilaana roxo siri i tamaa saat. Nane ferawai pana vilaana xaradak aava mu felavaan ri taa vile e pana maana lagafan aava fuuna savat layaan a rabuna ri pife turoxoian a Vovau Xaradak xena paamuian a sangasan siri. Nane fefasaa vaxa pana vilaana roxo ina naangusan e pana maana buk tatavaian aava Vovau Xaradak fuuna tavai a mu Kristian pana. E nane ferawai vaxa pana mu rabuna aava ri fo maat, ri taa to fa'ulaa.

Pana maana mo aava timin a lagafan xuluna mu Korin, na Pol a xalei a ferawaian roxo paaliu xena xavang nari talo ri taa matavas sena vubuxanan sina Piran. A saxa palagasai lana 'buuk' aanabe' aava mu Kristian ri fuuna vubuxan paaliuane ve a palagasai 13. Lana palagasai aanabe' na Pol a faxaalit pana vilaana ina vubuxan xasingit tuunei a xasanofuna ve a tatavai mata aava Piran i taa tavai a mu rabuna sina pana.

1 Nenia na Pol aava Piran fo xelau xena yaamut si
Krais Yesus, xuvul pa Sostenis, maame lisan a lagasai
aanabe'
2 xe simi pe Korin aava
mi waan la tinoxolan sina
Piran. A Piran a fanei patak
nami xa Krais e xel nami
xena waan faxaradak xuvul
pana mu rabuna xapiak aava
ri fenung lapaana isi Memai
sitaara, na Yesus Krais aava
Memai sitaara xapiak.
3 Ne vubuk o a Piran
Tamataara e na Memai Yesus
Krais re taa tavai nami pana
xakaavangan xatam e a
luaian.

Na Pol A Kuus Faasiroxo Xe Sina Piran Pari

4 Ne kuus faasiroxo vulai
xe sina Piran pami senaso
nane fo tavai nami aava mi
waan la xuvulaian xuvul pa
Krais Yesus pana xakaavan-
gan xatam sina.
5 E vaxa lana xuvulaian
aave, a Piran fo tavai nami
pana maana mo roxo lana
texaasan e ferawaian simi.
6 Maam texaas o a kuus
xakaavangan simaam se
Krais a savat faroxo senaso

mi langai faroxoie e mi
faxalit tuuneie lana toyan
simi.
7 E voxo mi toxan a
maana tatavaian sina Vovau
Xaradak xena fagut nami
layaan mi taxa waan bang
a savatan sina Memai Yesus
Krais sitaara la matavas.
8 Nane, i taa tao faagutan
nami talo mi taa pife poxo.
E mi taa pife vupuno la
yaan fataxapiak aava yaan si
Memai Yesus Krais sitaara.
9 Senaso a Piran aava xel
faxuvul nami xe lana xu-
vulaian xuvul pa Natuna,
na Yesus Krais, nane i taa
tamana fasavat a kuus fana-
ian sina.

A Toxan A Fepatoxan La Palou Ina Mu Rabuna Sina Piran

10 Ne fenung xe simi mu
fetinan, lapaana isi Memai
sitaara, na Yesus Krais, o mi
taa turoxo lapaana lamonan
saxa mon. A pife roxo mi taa
waan fepatok, piau, mi taa
waan faxuvul lapaana lamo-
nan e masaman saxa mon.
11 Mu fetinan siak, sax-
anofuna ti la lifu si Kaloe
ri maa xuus famatavasau o
a toxan a fegagelaian taxa
waan la palou imi.
12 A mo ne taxa kuusane a
malaanabe[1]: saxa ti la palou
imi a kuus, “Ne usi na Pol”,
saxafuna a kuus, “Ne usi na
Apolas”, saxa fulaa a kuus
“Ne usi na Sifas”, e saxafuna
fulaa maan a kuus, “Ne usi
na Krais.”
13 Malaafaa na Krais a
fepatok, bo? Piau! Na Pol a
maat xuluna bolo pami, bo?
Piau! Layaan ri fasuf nami ri
vile lapaana isi Pol, bo? Piau
paaliu!
14 Ne faamamaas senaso
ne pife fasuf a rabuna xaves,
na Krispas nare Gaius mon.
15 E voxo mi pife fexaxaas
sena kuus o mi fo fasufan
lapaana isaak.
16 (A tuuna, ne fasuf a
matafetama si Stefanas e ne
lamon o piau ta mataa fulaa
aava ne fo fasufe.)
17 Langai, na Krais a pife
fengau xena fasuf a rabuna.
Nane fengau xena kuusan
fasavat a Lagasai Roxo e ne
pife vile pana texaasan sina
mataa mon. Tamo ne tafo
ferawai pana texaasan siak
i taa siak tapin a gutan ina
maatan si Yesus xuluna bolo.

Na Krais Ve A Gutan E Texaasan Sina Piran

18 Layaan maam ferawai
pana bolo, nari aava xena
kawaasanan, ri lamon o a
ferawaian aave a mo palau
mon. Taasaxa netaara aava
xena fakaxupan, taara tex-
aas o a bolo aave a gutan sina
Piran.
19 A malaan sena
xakalayan si Aisaia fo kuus:

“Ne taa kawaasan a
masaman sina mu
rabuna ti la xavala e
ne taa vil fatavanat a
texaasan siri.” *Ais
29:14*

20 Faa ta rabuna pana tex-
aasan e a rabuna ina fepi-
taa? E mu mataa piran ri
waan faa? A Piran a tisui a
texaasan ti la xavala e a tex-
aasan aave a savat mo palau.

21 E nane faigotan a maana
mo talo mu rabuna pana tex-
aasan ti la xavala ri taa ngal-
ngolan nane. Senaso sax-
ano rabuna ri kuus o a mo
aava maam fo kuusan fasa-
vate a ferawaian sina ngong
taasaxa nari aava ri namkai
sena, ri fakaxupan.
22 A mu Juda ri buk xalum
a maana fakalimaanan e mu
Griik ri seng a texaasan.
23 Taasaxa taara kuusan
fasavat a maatan si Yesus
xuluna bolo e mu Juda ri
kalaxoi xuluna e mu Griik
ri lamon o a ferawaian sina
ngong.
24 Taasaxa Piran fo xel a
saxano Juda xuvul pari mu
Griik e nari xapiak, ri texaas
o a lagasai se Krais a toxan a
gutan e texaasan sina Piran
lana.
25 Senaso a texaasan aava
waan lana ferawaian palau
sina Piran a pelalava sena
texaasan sina mataa. E a
marurupaxan sina Piran a
tateak faagut sena gutan sina
mataa.
26 Mu fetinan, lalamon
pana vilaana simi paamuina
yaan a Piran a xel nami.
Lana yaan aave a mu rabuna
ti la xavala ri xalum nami e
ri pife xalum a mataa pana
texaasan o a mu matalava o
piran, piau.
27 Taasaxa Piran a siak
fati a maana mo palau ti
la xavala xena famangil a
maana mo pana texaasan. E
nane siak fati a maana mo
marurupak xena famangil a
maana mo pana gutan ti la
xavala.
28 Nane siak fati a mu
valagof e nari aava mu
rabuna ri xalum fasivi nari.
E pana maana mo palau
malaan, nane kawaasan a
maana mo aava mu rabuna
ri fuuna lamon falavaie.
29 E nane vil malaane talo
pi ta mataa i taa malalava la
matana.
30 Taasaxa mi waan la xu-
vulaian xuvul pa Krais sena
vubuxanan sina Piran. E
lana xuvulaian aanabeˈ na
Krais ve a texaasan sitaara.
A malaanabeˈ: nane xo fatig-
inei fatak netaara la matana
Piran e siak fati netaara xena
rabuna xaradak sina e a
mulus tapin netaara xasena
maatan.
31 E voxo, lana Xakalayan
Taap a kuus malaan:

> “Naseˈ ta mataa a
> vubuk malalava i
> taa malalava pana
> maana mo aava
> Piran xo fo vile.”
> *Jer 9:24*

2

1 Mu fetinan, layaan ne
savat simi xena kuusanaana
maana tuunayan sina Piran
ne pife faavupuul nami pana
texaasan lava, piau.
2 Senaso ne fo lamon faati o
layaan ne waan xuvul pami
ne taa lamon faˈuli mon a
saxa mo: na Yesus Krais e a
maatan sina xuluna bolo.
3 Layaan ne savat simi ne
pife savat pana gutan lava,
piau, ne taxa radakui pana
matautan.
4 A lagasai e a kuusan siak
re piau ta texaasan lava o
gutan sina mataa taasaxa, a
Vovau e gutan sina Piran re
savat la matavas
5 talo a fufuna namkaian
simi xo i taa pife waan lana

texaasan sina mataa taasaxa
lana gutan sina Piran.

A Texaasan Sina Piran A Savat Malaan

6 Taasaxa, xe siri aava ri
matalava lana namkaian, a
lagasai simaam a toxan a tex-
aasan. A pife texaasan sina
rabuna ti tanin o sina maana
paamua ti tanin senaso a
gutan siri taxa malit xo.

7 Piau, taara taxa ferawai
pana texaasan aava Piran
fo fune xasena rabuna.
Lokavai mupiis, paamuina
yaan a Piran a vesan fasavat
a maana mo nane a lamon
faati o a texaasan aanabeˈ
i taa fabas netaara pana
miridingan.

8 Pi ta paamua ti la xavala
aava masam sena texaasan
aanabeˈ. Tamo ri tafo texaas
sena ri taa pife niil fataxutan
a Memai ina Miridingan xu-
luna bolo.

9 Taasaxa, lana Xakalayan
Taap a kuus:

"Pi ta mataa a xalume o lan-
gaie, e pi ta mataa a
lamon fati a mo aava
Piran fo faigotane pari
aava ri vubuxan xas-
ingite." *Ais 64:4*

10 Taasaxa Piran fo faxalit
famatavase xe sitaara sena
Vovau ina.

A vovau aave a xalum
xolan a maana mo xapiak
e maana fufuna faisok sina
Piran sait.

11 E sena mataa, a vo-
vau sina mon a texaas sena
maana mo aava ri waan la
xunus ina. E malaanabeˈ a
Vovau sina Piran fatak mon a
texaas sena maana mo aava
ri waan la xunus ina.

12 Taara pi siak a vovau
ti la xavala, piau, taara fo
siak a vovau aava Piran a
lisane talo taara taa masam
sena maana mo aava Piran
fo tavai xatam netaara pana.

13 E taara ferawai pana
maana mo aave, taara pife
ferawai lapaana texaasan
sina rabuna ti la xavala,
piau. A Vovau sina Piran
a fapiti netaara pana tu-
unayan sina Piran e voxo
taara fexaxaas sena ferawai
lapaana fepitaian sina.

14 A mataa aava pi ta Vo-
vau aave i taa pife turoxo
pana maana mo aava ri savat
sena Vovau sina Piran. Nane
pife masam seri e a lamon
o ri mo palau mon. Nane
pife fexaxaas sena taraxali a
maana mo sina Vovau sina
Piran tamo nane piau ta vo-
vau aave.

15 A mataa pana vovau
aave a fexaxaas sena tiis
a malangiis ina maana mo
xapiak, taasaxa nane xa i taa
pife waan lapaana tiisan sina
mataa.

16 Senaso lana Xakalayan
Taap a kuus:

"Naseˈ texaas sena lamonan
sina Memai? Naseˈ
fexaxaas sena fapi-
tie?" *Ais 40:13*

Taasaxa netaara xo, taara
toxan a lamonan si Krais.

3

Nemaam Ve Maam Mu Sisiak Sina Piran

1 Nenia, ne pife fexaxaas
sena ferawai xe simi, mu
fetinan, malaan seˈ mi mata-
lava lapaana Vovau senaso

mi taxa taagul lunai lana vi-
laana ti la xavala. Mi malaan
sena lak dak la xuvulaian
simi xuvul pa Krais.
2 Paamua ne tavai nami
pana sus e pife meska senaso
mi pife fexaxaas sena ngane.
E nabaxa, mi pife fexaxaas
lunai.
3 Mi taxa waan lunai pana
vilaana ti la xavala. Mi
taxa taraa fesuai e mi fetok
temasaat e a ro vilaana aan-
abe' re faxaalit o a vilaana
simi a vilaana ti la xavala
lunai, bo? Mi taxa bilai lunai
pana vubuxanan ti la xavala.
4 Layaan a saxa mataa a
kuus, “Ne usi na Pol.” e saxa
fulaa a kuus, “Nenia, ne usi
na Apolas.” nami, mi taxa
faxaalit o mi mataa mon.

5 Na Apolas ve nase'? Na
Pol ve nase'? Maame taxa
sisiak mon sina Piran e
maame fapiti nami e naboxo
mi xaveak namkai. Maame
saxa saxa maame taxa vil
a faisok aava Piran fo tavai
nemaame pana.
6 Nenia, lana faisok siak,
ne xapis a mu kam e na
Apolas a tiue pana raarum,
taasaxa Piran xa a faboaxe.
7 E nane aava kaapis e
nane aava tiue pana raarum,
nare xapiak re mo palau.
Taasaxa Piran aava faboak a
maana mo, nane xa toxan a
isin lava.
8 Nane aava kaapis xuvul
pana saxa aava tiue pana
raarum re fexaxaas e nare
xapiak re taa siak a sepirigus
ina faisok sire.
9 Langaiau! Nemaame ve
maame ro mataa tatara'uma
sina Piran e nami ve mi uma
sina. E xasa ferawaian paap
a malaan, nami ve mi lifu
aava Piran taxa vesane.
10 Lapaana xakaavangan
xatam aava Piran a tavaiau
pana, ne fo vil fatak a faisok
sina mataa ina vavesai e ne
famati a fufuna lifu tateak.
E saxa fulaa i taxa vesan
a lifu xuluna. E nemaame
saxa saxa maame taa fax-
atang faroxoi a vilaana ina
vavesai simaame.
11 Senaso a Piran xa fo
fanei a fufuna lifu aave e a
fufuna aanabe' ve na Yesus
Krais, piau ta fufuna fulaa.
12 Saxano rabuna ri taa
vesai xuluna fufuna aave
pana ‘gol’, ‘silva’ o faat roxo
pana mamareiai lava e sax-
anofuna pana wai, sasaak o
xariu.
13 E a mu faisok sina
rabuna saxa saxa ri taa savat
la matavas e a mu rabuna
xapiak ri taa xalume e ri
taa texaas tamo faisok aave
a roxo o saat. Senaso lana
yaan si Krais, a fata i taa
tafang a roxoyan ina faisok
sina rabuna saxa saxa.
14 Tamo lifu sina saxa i taa
tigina fatateak lana fata, a
mataa ina vavesai aave i taa
siak a sepirigus.
15 E tamo a fata taa faram
xapin a lifu sina, a mataa
naang i taa piau ta sepirigus.
Taasaxa nane sang mon i taa
fakaxupan malaan sena saxa
aava ri sefe ti lana fata.

16 Tuuna, mi texaas o nami
ve, mi lifu lotu sina Piran e
a Vovau sina Piran xo i taxa
taagul la xunus imi, bo?
17 Tamo ta mataa taa
kawaasan a lifu lotu sina
Piran, a Piran xa i taa
kawaasan nane. Senaso a
lifu lotu aave a lifu taap sina

Piran sang mon e nami ve,
mi lifu aave.
18 Muta bit nano xa. Tamo
saxa la palou imi a lamon
o a texaasan sina a molava
malaan sena texaasan ti la
xavala, a mo roxo i taa fasivi
nane xa xena savat mataa
palau talo i taa toxan a tex-
aasan tuuna.
19 Senaso a Piran a lamon
o a texaasan ti la xavala a
mo palau e vaxa a texaasan
bit. E lana xakalayan taap a
kuus:
"A Piran a filung a mataa
pana texaasan ti la
xavala pana texaasan
bit sina." *Jop 5:13*
20 E a kuus laa
"A Memai a texaas o a
mu lamonan sina
mataa pana texaasan
ti la xavala ri piau ta
malangiis roxo." *Yng
94:11*
21 Lavaxa, muta malalava fu-
laa sena rabuna. A tuuna, a
maana mo xapiak ri maana
mo simi:
22 na Pol, Apolas, o na Pita; a
xavala, a toyan e a maatan,
a maana mo aanaboxo e a
maana mo i taa savat mui,
nari xapiak ri maana mo
simi.
23 E nami, mi rabuna si Krais
e na Krais ve sina Piran.

4

1 Nami, mi taa turoxo o
nemaam ve maam mu sisiak
si Krais e maam rabuna
ina faxatangaana maana tu-
unayan fufunai sina Piran
aava nane turoxoian lisane
xe simaam.
2 E a sisiak aave i taa bi-
lai xena faxalitaana roxoyan
ina faisok fatateak sina.
3 Ne lamon fepalau tamo
nami o xasanofuna, mi taa
tiisau. Tuuna, ne pife tiis
nenia xa.
4 A nasaman siak a
matavas. Taasaxa nasaman
matavas a pife kuus o ne pife
vupuno la matana Piran. A
Memai sang mon xo i taa
tiisau.
5 E voxo, muta tiis a mo
paamuina yaan ina tiisan:
waan bang a filimaanan si
Memai. I taa fasavat a so
ta mo a fufunai la suk xe
lana malang. E i taa kas
famatavas a fufuna lamo-
nan la xunus ina mataa. E
lana yaan aave a Piran xa i
taa fasepirigus a mu rabuna
saxa saxa pana kuus faatula-
ian sina.
6 Mu fetinan, naboxo ne fo
ferawai pana maana mo aan-
abeˈ semaame Apolas xena
xavangaan nami. Ne vubuk
o mi taa masam pana mala-
suf ina ferawaian aanabeˈ:
"Usi fatak a mu vuputkai."
Muta lamon falavai a saxa
mataa e xalum fasivi a saxa.
7 Naseˈ tavai nami pana
isin lava? A Piran xo tavai
nami pana maana mo mi tox-
ane, bo? Lavaxa, xenaso mi
taxa malalava malaan seˈ mi
fo faisok faagut xena siax-
aana?
8 Mi fo toxan xo a maana
mo mi vubuxane, bo? Mi
toxan a maana mo xaves
paaliu, bo? Mi fo savat paa-
mua king naapalaan maam
pife paamua king. Aang, ne
vubuk o nami ve mi taa paa-
mua king tuuna talo maam
taa 'king' xuvul pami.
9 Ne lamon o a Piran fo
tavai nemaam, mu yaamut

sina, pana nobina fataxapiak
la sangasan ina vuktol sina.
E maam taxa waan pave
malaan sena mataa vipis
aava ri taa punuxe la matana
mu rabuna xapiak e mu
angelo.
10 Senaso maam namkai
se Krais, a rabuna ri lamon
o nemaam mu lamavaang.
Taasaxa nami xo mi namkai
se Krais e nami ve mi rabuna
pana texaasan. Nemaam,
maam piau ta gutan taasaxa
mi toxan a gutan. A mu
rabuna ri xalum fasivi
nemaam taasaxa ri suaian
nami.
11 E fefexaxaas a yaan aan-
abeˈ maam lagai e maam
maˈiu; a marapi simaam a
taririk; ri famangil nemaam
pana sipaan nemaam; maam
piau ta nobina xena waan
lana e
12 maam faisok faagut
pana mamaam. Layaan a
rabuna ri kuusan pengan
nemaam, maam sui nari
pana roxoyan. Layaan ri
vil pengan nemaam, maam
waan fananap.
13 Layaan ri kuusan pen-
gan a isimaam, maam sui
faroxoi nari. A mu rabuna
ti la xavala ri taxa lo xalum
nemaam malaan sena xawa
e ri xalum fasivi nemaam
malaan sena mu mosaat.
14 Ne pife xalei a maana
mo aanabeˈ xena famangi-
laan nami. Ne buk pebukan
nami malaan sena kamu ra-
fulak.
15 Naapalaan mi toxan a
maana rabuna xaves paaliu
xena faxatangaan nami pana
maana mo si Krais, mi piau
ta tamami xaves, nenia sang
mon. E nenia, ne tamami
senaso ne kuusan famatavas
a Lagasai Roxo xe simi e voxo
mi waan la xuvulaian xuvul
pa Krais Yesus.
16 Ne nung nami o mi taa
usi fatak a vilaana siak.
17 E voxo ne taxa feng
na Timoti aava ne vubuxan
xasingite malaan sena lak
tomexaan siak, xe simi.
Nane tigina fatateak lapaana
Memai e i taa falamon faˈuli
nami pana maana vilaana
aava ne usie lana xuvulaian
siak xuvul pa Krais Yesus. A
maana vilaana aave ne fapiti
a mu rabuna xapiak lana
tinoxolan si Yesus, pana.
18 Saxanofuna la palou imi
ri malalava senaso ri lamon
o ne taa pife savat simi.
19 Taasaxa, tamo Memai i
taa turoxo pana ne taa savat
simi fataapus. E mui ne taa
texaas sena ferawaian siri e
vaxa pana gutan siri.
20 Senaso a ferawaian
sitaara mon pife faxalit
famatavas a fatataganan
sina Piran, piau, a faisok
sitaara pana gutan a faxalite.
21 A so ta mo mi vubuxane?
Ne taa savat simi xena baras
faagutan nami o ne taa savat
pana vubuxan xasingitan e
vilaana mam?

5

1 Lavaxa, a tuuna xo, ri
taxa kuusan a vilaana ina
paruk fo savat la palou imi.
E a vilaana aanabeˈ a mu
rabuna aava ri pife namkai
sena Piran, nari xo ri gilise.
Ne fo langai o a saxa mataa

pave i taxa mati xuvul pa
ninana paap.
2 E nami xo mi taxa fer-
awai falalava pana! Pife
vilaana roxo, piau, mi taa
bas pana mimilisaatan sena
e nane aava taxa vil a vilaana
saat aanabeˈ, mi taa feng tap-
ine xasena faxuvulan simi.
3 Lana vipin siak, ne taxa
waan lasuun semi, taasaxa
lana lamonan siak ne taxa
waan xuvul pami. E ne fo tiis
xo a mataa aava paruk.
4 E layaan mi taxa faxuvul
lapaana isi Memai Yesus e
ne waan xuvul pami lana
lamonan siak, ne vubuk
rao nami, lapaana gutan si
Memai Yesus sitaara,
5 mi taa lisan a mataa aan-
abeˈ xe si Setan talo i taa
kawaasan a vubuxanan ti la
xavala sina mataa aave e la
yaan a Memai i taa ulaa-
maan a vovau ina mataa
aave i taa fakaxupan.
6 A pife roxo mi taa ferawai
falalava. Mi texaas sena
ferawaian aanabeˈ, bo? “A
fomirak yiis a fasul a flaua
xapiak.”
7 Lavaxa, gei tapin a
maana vilaana saat aava
malaan sena yiis aave, la
toyan simi. E mui mi taa
malaan sena flaua faˈui aava
piau ta yiis. Ne texaas o mi
taxa waan tuuna malaan.
Senaso a fomirak sipsip aava
ri punuxe xena Fenamo ina
Paaliuan fo punuxan e nane
ve na Krais.
8 E voxo taara faamamaas
lana Fenamo ina Paaliuan
sitaara e taara taa pife vile
pana maraleian e lamonan
saat aava malaan sena bret
pana yiis, taasaxa taara taa
vile pana ferawaian tuuna
e vilaana fatak aava malaan
sena bret aava piau ta yiis.
9 Lana lagasai aava ne
lisane xe simi paamua,
ne xuus nami o mi muta
fesing pana rabuna aava ri
femilungai pana vilaana ina
tamaian.
10 Ne pife ferawai sena
rabuna aava ri pife namkai
se Krais senaso ri fuuna vil
a vilaana saat: ri rawet, ri
femilungai pana vilaana ina
tamaian; ri fenau e ri lotu xe
sina mu piran bit. Tamo mi
taa waan patak seri mi taa
taˈulan xapin a xavala.
11 A malasuf ina ferawa-
ian siak a malaan: mi taa
pife doxot xolan a rabuna
aava ri kuus o ri saxa tinoxol
taasaxa ri femilungai pana
vilaana ina tamaian o rawet
o lotu xe sina mu piran bit o
ri ferawai fakasal o ri num
temasaat vulai o fenau. Muta
nai fangan xuvul pari.
12-13 Langai, pife faisok
siak xena tiisaana mu
rabuna aava ri pife waan la
tinoxolan sina Piran, piau.
A Piran xa i taa tiis nari.
Taasaxa taara taa tiis nari
aava ri namkai e ri waan
la faxuvulan sitaara, bo?
Senaso a Xakalayan Taap a
kuus:

“Feng faapalauan a mataa
saat sena faxuvulan
simi.” *Vpt 17:7,12*

6

*A Vilaana Ina Faxaradax-
aana Lagafan La Palou Ina
Mu Rabuna Namkai*

1 Tamo saxa simi i taa mar-
ala pana saxa lana tinoxolan
simi i muta falet fe tigina la

nona mataa ina tiisan aava
pife mataa sina Piran, piau!
Lisan a lagafan aave xe sina
mu rabuna fatak sina Piran
xena faxaradaxaana.
2 Tuuna, mi texaas o a mu
rabuna fatak sina Piran ri taa
tiis a maana mo ti la xavala,
bo? Lavaxa, tamo mi taa tiis
a maana mo aave senasou mi
pife fexaxaas sena tiisaana
mo modak nabeˈ?
3 Mi fo texaas xo o taara taa
tiis a mu angelo, bo? E tamo
taara taa tiis nari taara fex-
axaas sena tiis vaxa a maana
mo xapiak nabeˈ la xavala
sait.
4 E voxo layaan mi toxan
a lagafan la palou imi, siak
fati ta saxa mataa ti la tinox-
olan simi xena tafange, muta
lisan a lagafan aave xe siri
aava ri pife namkai, nari
aava ri piau ta nobina la
palou ina mu tinoxol si Krais.
5 Mi taa mangil! Tuuna,
piau ta saxa simi a fexaxaas
sena faxaradaxaana lagafan
sina ro tinoxol?
6 Taasaxa ro tinoxol lapaa
Krais re laak la lifu ina ti-
isan e re turoxo pana saxa
aava pife namkai i taa tiis a
lagafan sire.
7 Layaan mi toxan a fe-
gagelaian e mi laak la lifu
ina tiisan a vilaana aanabeˈ
a faxaalit o mi fo faasaal. A
roxo sena mi taa turoxo pana
xasanofuna ri taa vil a saat
xe simi. E a roxo sena mi taa
turoxo pana ri taa siak palou
a maana mo simi.
8 Taasaxa nami xo mi bilai
fasaat e mi fenau e mi vile xe
sina mu fetinan.
9 Mi texaas o a mataa saat i
taa pife waan la fatataganan
sina Piran. Muta bit nami xa:
nari aava ri femilungai pana
vilaana ina tamaian o lotu xe
sina mu piran bit, o taˈulan a
tamaian siri xena mati xuvul
pana saxafuna o a lutefin o
mu tomexaan aava re feta-
maian nare xa,
10 o nari aava ri fenau o
rawet o num temasaat o ku-
usan pengan a saxa, nari
xapiak, ri taa pife siak ta
nobina la fatataganan sina
Piran.
11 Saxanofuna la palou imi
mi fo waan malaan. Taasaxa
Vovau sina Piran fo xamak
tapin a vilaana saat simi e a
fanei patak nami xana Piran
e a fatiginei fatak nami la-
paana isi Memai Yesus Krais.

Tavai A Piran Pana Isin Lava Sena Vilaana Ina Tami

12 Naak a saxa i taa kuus,
“A so ta buk mo ne buk vile a
roxo.” Aang, taasaxa saxano
mo ri taa pife xavang nami.
E ne taa kuus vaxa o a so ta
buk mo ne buk vile a roxo
taasaxa ne taa pife turoxoian
ta mo i taa fayaasoxau.
13 Saxanofuna taa kuus,
“Fanganan a mo xana xum e
xum a mo xana fanganan.”
Aang, taasaxa Piran i taa
kawaasan nare xapiak. E
sena vipin, muta femilungai
pana. Taasaxa, sisiak xe
si Memai pana vipin simi e
Memai xa i taa faxatang a
vipin simi.
14 A Piran a fatatoi faˈuli
a Memai ti la maatan pana
gutan sina e i taa fatatoi
faˈuli netaara vaxa pana
gutan naang.
15 Mi texaas o a mu vipin
simi ri xavil ina vipin si Krais
xa. E mi lamon o ne taa

siak a xavil ina vipin si Krais
e faxuvule xuvul pana vipin
sina tefin aava lisan xolane,
piau paaliu!
16 Naak mi pife texaas o a
mataa aava faxuvul a vipin
sina xuvul pana tefin aava
lisan xolane, nane savat saxa
xuvul pana. A Xakalayan
Taap a kuus famatavas o
“Nare taa savat vipin saxa.”
Tpt 2:24
17 Taasaxa nane aava faxu-
vul nane xa xuvul pa Memai
a savat saxa xuvul pana la
xunus ina.
18 Sinufan a vilaana ina
femilungai. Ta xasano
saat a mataa taa vile a
pife kawaasan a vipin sina.
Taasaxa, nase' ta mataa a
femilungai taxa vil a saat xe
sina vipin sina xa.
19 Lamon fa'ulaa o a vipin
siim a malaan sena lifu lotu
e a Vovau Xaradak aava Pi-
ran a tavai nano pana, nane
taxa taagul lana. No pife
paamuian nano xa.
20 Nane maraan xapin
nano pana mamareiai lava.
E voxo, tavai a Piran pana
isin lava sena vipin simi.

7

Sena Vilaana Ina Tamaian Tuuna

1 Lavaxa, naboxo ne buk
sui a maana fiaian mi fo
xaleie xe siak. Mi kuus o i taa
xavang a mataa tamo i taa
pife tamai.
2 Aang, taasaxa, senaso
a vilaana ina femilungai
a tafang temasaatan a mu
rabuna, a roxo sena mu
rabuna tomexaan, saxa saxa,
ri taa toxan a naasari e a
lutefin ri taa toxan a lavari.
3 A mu lavari ri taa vil
fafaamamaas a vubuxanan
sina mu naasari xena mati
faxuvul lana vilaana ina
tamaian e a lutefin ri taa
vil malaane sait xe sina mu
lavari.
4 A tefin pife paamuian a
vipin sina xa senaso a vipin
sina ve a mo si lavana sait e
vaxa a tomexaan a pife paa-
muian a vipin sina xa senaso
a mo si naasana sait.
5 Muta ferawetan nami
tamo mi pife turoxoiane
paamua. Mi taa pife mati
faxuvul pana valayaan mon
xena fenung xe sina Piran.
E mui mi taa mati faxuvul
fulaa. Tamo mi usi a
vilaana aanabe' mi fexaxaas
sena faxatang faroxoi a
vubuxanan simi xa layaan
na Setan i taa tafang nami.
6 Ne xuus nami pana mo
aanabe' xena xavang nami
taasaxa ne muta fefasaa
pana.
7 Ne vubuk rao nami
xapiak mi taa ti palau
malaan sega. Taasaxa Piran
a tavai nami saxa saxa pana
tatavai: saxa i taa siak a
tatavaian xana e saxafuna
pana tatavaian xana.
8 Lavaxa, xe siri aava
ri pife tamai o ri lutefin
nakmaal ne xuus nari o a
roxo sena ri taa lo ti palau
malaan sega.
9 Taasaxa tamo ri pife fex-
axaas sena faxatang faroxoi
a vubuxanan siri, lavaxa ri
taa tamai. A mo roxo ri taa
tamai talo a mu vubuxanan
siri ri taa pife fa'onam nari.
10 Xe simi aava mi fo tamai
xo ne xuus faagutan nami

pana ferawaian sina Memai
e pife siak: a tefin i muta
ta'ulan a lavana,
11 taasaxa tamo i taa
ta'ulane, i taa ti palau e
i taa pife tamai fulaa o i
taa ulaa xe si lavana pana
lamonan roxo. E a tomexaan
i muta ta'ulan a naasana
xena fataxapin a tamaian
sire.
12 E xe sina xasanofuna,
nenia, pife a Memai, ne kuus
o tamo mataa aava namkai
se Krais taxa tamai pana
saxa tefin aava pife namkai,
i taa pife ta'ulan na naasana
tamo na naasana a buk waan
xuvul pana.
13 E tamo ta tefin aava
namkai a tamai sina mataa
aava pife namkai, i taa pife
ta'ulan na lavana tamo nane
buk waan xuvul pana.
14 A Piran i taa turoxoian
a mataa aava pife namkai
senaso a waan xuvul pa
naasana aava namkai e i taa
turoxoian a tefin aava pife
namkai senaso a waan xu-
vul pa lavana aava namkai.
Tamo pife malaanabe' a mu
rafulak sire ri taa lalosaat,
taasaxa piau, ri xaradak.
15 Tamo saxa aava pife
namkai la palou ina ro-
felavaan a buk ta'ulan a
xasafuna, i taa falet saa.
Tamo i taa savat malaan
a saxa aava namkai i taa
tapigis sena tamaian aave.
Senaso a Piran fo xel netaara
xena taagul pana luaian.
16 Nami lutefin aava mi
namkai, mi pife texaas, naak
mi taa fakaxup a mu lavami
e nami mu tomexaan aava
mi namkai, mi pife texaas,
naak mi taa fakaxup a mu
naasami.
17 A mu rabuna saxa saxa
ri taa lo waan lana toyan
aava Memai Yesus fo tavai
nari pana. E ri taa lo waan
lana vilaana aava ri waan
lana layaan a Piran a xel nari
xena namkai se Yesus. Ne
fapiti a mu tinoxol la mu
bina xapiak pana vuputkai
aanabe'.
18 Tamo mataa a vuputuk
layaan a Piran a xele xena
namkai i taa pife vis a vulak
ina vuputuk. Tamo mataa a
pife vuputuk layaan a Piran
a xele xena namkai, i taa pife
vuputuk.
19 Senaso tamo mataa
a vuputuk o piau, a mo
palau. A mo aava pelalava
a malaan: a mataa i taa usi
fatak a mu vuputkai sina
Piran.
20 A so ta waanan mi taxa
taagul lana layaan a Piran a
xel nami, mi waan su lana.
21 Tamo mi yaasok sina
saxa mataa layaan a Piran a
xel nami, muta lalamon faax-
aves pana. Taasaxa tamo mi
fexaxaas sena tapigis sena
lavaxa, a roxo, vile.
22 Senaso layaan a Memai
a xel a mataa yaasok nane
malaan sena mataa aava pife
yaasok la matana Memai
e malaanabe' sait a mataa
aava pife yaasok layaan a
Piran a xele, nane a mataa
yaasok si Krais.
23 A Piran xo a maraan
xapin nami pana mamareiai
lava. E voxo muta yaasok
sina rabuna.
24 Lavaxa mu fetinan, a
so ta waanan mi taxa taagul

lana layaan a Piran a xel
nami, mi waan su lana xuvul
pana Piran.

25 Naboxo rao ne sui a fi-
aian simi sena mu rabuna
aava ri pife tamai. A Memai
a pife xuusau pana so ta mo
ne taa kuusane taasaxa ne
taa xuus nami pana lamo-
nan siak e mi texaas o ne
waan lapaana mamaaluxan
sina Memai e ne fuuna kuus
tuuna.
26 Layaan ne xalum a mu
lagafan aava ri taxa lo savat
ne lamon o a peraroxo sena
tomexaan i taa waan lana
vilaana sina.
27 Tamo mi toxan a
naasami, lavaxa muta
taˈulane. Tamo mi piau ta
naasami, lavaxa muta seng
ta tefin.
28 Taasaxa, tamo no tamai
no pife vil a saat e tamo a
tefin palau i taa tamai nane
pife vil a saat. Taasaxa ne
buk ti votan nami aava mi
buk tamai sena maana la-
gafan ri fuuna savat lana
waanan sina matafetama.

29 Naboxo ne pebukan
nami, mu fetinan, o a mu
yaan sitaara, ri pife xaves.
E voxo nari aava ri toxan a
naasari, ri taa lamon pana
yaan aanabeˈ e ri taa taagul
malaan seˈ ri pife tamai

30 e nari aava ri taxa
taangiis faagut ri taa bilai
malaan seˈ ri pife tangiis ta
mo. E nari aava ri taxa faa-
mamaas ri taa bilai malaan
seˈ ri pife faamamaas. E nari
aava ri maraan a maana mo
ri taa lalamon pana maana
mo aave malaan seˈ ri pife
maana mo siri.

31 E nari aava ri faisok
pana maana mo ti la xavala
ri muta lamon vulane senaso
a xavala aava mi texaas sena
naboxo, faasilak i taa taxa-
pus.

32 Ne vubuk o mi taa pife
lamon faaxaves. A mataa
aava pife tamai, i taxa lamon
fati a faisok sina Memai e
malaafaa i taa fafaamamaas
a Memai.
33 Taasaxa mataa aava
tamai a lalamon vulai pana
maana mo ti la xavala senaso
a vubuk fafaamamaas a tefin
sina
34 e voxo a mu lamonan
sina ri taxa feruuk xolai. A
lutefin aava ri pife tamai,
malaan sena tefin faˈui, ri
taa lamon fati a faisok sina
Memai mon senaso nari,
ri buk waan lapaana lana
vipin e vovau xapiak siri.
Taasaxa tefin aava tamai a
lalamon pana maana mo ti
la xavala senaso a vubuk
fafaamamaas na lavana.
35 Ne taxa ferawai malaan
senaso ne vubuk xavang
nami. Ne bai pis nami pana
maana vuputkai xaves, piau.
Ne buk o mi taa bilai faroxo
e mi taa tavai nami xa xena
faisok fatak lapaana Memai.

36 Taasaxa tamo a toxan a
saxa rovaat aava re fo kuus
fanai xo pana tamaian sire
e a mataa aave a lamon o
i taxa bilai fasaat xe sina
tefin aave e tamo a vubux-
anan sina a tateak temasaat
e nane lamon o re taa tamai,
lavaxa re taa tamai malaan
sena vubuxanan sina. A pife
vil a saat.
37 Taasaxa, tamo a mataa,
nane fatak xa, a lamon o i taa
pife tamai e tamo nane fex-
axaas sena faxatang faroxoi

a vubuxanan sina e fo lamon
faati xo pana so ta mo i taa
vile, lavaxa i taa vil a mo
roxo tamo i taa pife tamai
sina tefin xana.
38 E a mataa aava tamai
pana tefin palau a vil a mo
roxo taasaxa nane aava pife
tamai, a vil a mo peraroxo.
39 A tefin a pife tapigis se
lavana tamo a lavana i taxa
to lunai. Taasaxa tamo na
lavana i taa maat voxo, nane
fo tapigis e a fexaxaas sena
tamai fulaa xe sinˈ ta mataa
nane vubuxane tamo nane
saxa mataa sina Piran.
40 Taasaxa, ne lamon
o tamo i taa waan tefin
nakmaal i taa faamamaas
sena. E pana ferawaian
aanabeˈ ne lamon o ne toxan
a turoxoian sina Vovau sina
Piran.

8

Sena Fanganan Aava Ri Tavai A Mu Piran Bit Pana

1 Lavaxa, mi fiai vaxa pana
fanganan aava ri tavai a
mu piran bit pana. Taara
texaas o taara xapiak taara
toxan a texaasan e a tuuna.
Taasaxa faxatang, senaso a
texaasan ti la xavala i taa
fabas famalalavai a rabuna
taasaxa vubuxan xasingitan
i taa fagut a rabuna.
2 A mataa aava lamon o
nane xa toxan a texaasan,
nane pife masam faroxo lu-
nai. Nane piau ta texaasan
tuuna.
3 Taasaxa nane aava
vubuxan xasingit a Piran, a
faxaalit o a Piran xo a texaas
faroxo sena.
4 E naboxo ne taa sui a
fiaian simi pana mu tinoxol
aava ri ngan a fanganan ri
tatavai xe sina mu piran bit
pana. Taara texaas o a
maaradaang a xaxaalua ina
saxa mo palau. E taara tex-
aas o a toxan a Piran saxa
mon, piau ta piran fulaa.
5 E fulaa taara texaas o sax-
ano rabuna ri kuus o a toxan
a maana piran e memai aava
ri taagul la xavala e la xu-
navata. E naapalaan nari,
ri kuus o ri toxan a maana
‘piran e memai’ xaves,
6 taara namkai o taara
toxan a Piran saxa mon.
Nane ve a tamana maana
mo xapiak senaso a vil fanei
a maana mo xapiak e taara
waan xana. E vaxa a toxan
a Memai saxa mon, na Yesus
Krais. A Piran a fasavat a
maana mo la ma Yesus e
nane xo fagut netaara aava
taara namkai xena taagul
faroxo.
7 Taasaxa saxanofuna aava
ri namkai, ri piau ta texaasan
tuuna aanabeˈ. E saxano
rabuna ri fo mo usi faagutan
a mu piran bit e a gutan ina
vilaana aanabeˈ i taxa paa-
muian nari lunai. E layaan
a rabuna aave ri ngan a
meska aava ri tavai a mu
maaradaang pana, ri lamon
lunai o ri taxa ngan a fan-
ganan sina mu maaradaang
e a nasaman siri a pife tateak
e ri lamon o ri fo milung.
8 Taasaxa fanganan i taa
pife lisan et netaara xe la ta
Piran; tamo taara ngane o
pife ngane, i taa pife xavang
netaara xena tigina fatak la
matana.
9 Faxatang soxo, ulaa
tapigisan simi sena vuputkai
i tamaa fapoxoi a mataa aava

namkaian sina a pife tateak
e i taa milung.
10 Tamo mataa aava
nasaman sina a pife tateak, a
xalum nano aava no toxan
a texaasan, o no taxa nai
fangan la lifu lotu sina saxa
piran bit, a vilaana siim
i taa fagute xena ngan a
fanganan aava ri tavai a mu
maaradaang pana, bo?
11 E voxo sena texaasan
siim, a mataa pana nasaman
marupak, i taa kawaasanan.
E nane ve na tiam aava na
Krais a maat xena fakaxupe.
12 E pana vilaana aanabeˈ
mi taxa bilai fasaat xe sina
mu fetinan simi e mi taxa
fasop a nasaman marupak
siri. Layaan mi vil malaane
mi taxa bilai fasaat vaxa xe
si Krais.
13 E voxo, tamo na tiak i
tamaa poxo sena fanganan
aava ne ngane, ne taa pife
ngan ta meska fulaa. Ne
baian ta mo aava ne ngane
ulaa i tamaa fapoxoi na tiak.

9

Na Pol A Gel Votan A Vilaana Sina

1 Nenia, ne fo tapigis sena
vuputkai, bo? Nenia, ne saxa
yaamut, bo? E nenia vaxa,
ne fo xalum na Yesus aava
Memai sitaara, bo? E ne
faisok faagut lapaana Memai
e naboxo sena faisok aave
nami, mi namkai sena.
2 Naapalaan a xasanofuna
ri pife turoxo o ne yaamut,
nami, mi turoxo pana, bo? A
waanan simi lana xuvulaian
xuvul pa Memai a faxaalit o
nenia, ne saxa yaamut sina.
3 Layaan a rabuna rao ri
tiisau ne fuuna gel votai seri
malaanabeˈ.
4 Maam toxan a fufuna
xena siak fanganan e numan
sena faisok simaam.
5 Na Pita e xasano yaamut
xuvul pana mu ti Memai, ri
fuuna falet xolai xuvul pana
mu naasari aava ri namkai e
nenia vaxa ne fexaxaas sena
vil malaane, bo?
6 Naak nemaame Baan-
abas mon maame taa faisok
faagut e maraan a maana mo
xena waanan simaame, bo?
7 Naseˈ ta mataa ina rawen
i taa maraan a maana mo
ina fevisan sina pana faat
sina xa? Naseˈ ta mataa
tataraˈuma i taa pife ngan a
fanganan ti lana uma sina?
E naseˈ ta mataa ina faxatan-
gaana sipsip i taa pife num a
sus iri?
8 Ne pife ferawai pana
maana xaxaalua aanabeˈ ti
lana lamonan sina rabuna
mon senaso a vuputkai aava
na Moses a tavai netaara
pana a ferawai malaan:

9 “Muta pis votan a valana
bulmakau layaan i
taxa paa xolai xuluna
kam ina rais.” *Vpt
25:4*

E naboxo, mi lamon o a Piran
a lalamon pana bulmakau
mon, bo? Piau!
10 Layaan a Piran a fer-
awai malaan nane taxa la-
mon pataara, bo? A tuuna,
a ferawaian aave a xaleian
xena fapiti netaara. Nane
aava faigotan a xavala xena
kaapis, xuvul pana saxa aava
faxuvul a mu xalana re la-
mon o re taa siak a xavil ina

fanganan aave sena faisok
sire.
11 Maam fo xapis a xunus imi
pana Lagasai Roxo se Yesus
e naboxo naak a temasaat
paaliu tamo maam taa siak
faxuvul a maana mo xasemi
xena xavang nemaam?
12 Tamo saxano rabuna
ri toxan a fufuna xena
siaxaana xavil ina maana
mo simi a fufuna simaam a
molava seri.

Taasaxa maam pife tigina
lamimi pana tavaiaan ne-
maam pan' ta mo. Piau,
maam waan lapaana maana
buk lagafan talo i taa pife tiv-
otan a kuusan fasavataana
Lagasai Roxo se Krais.
13 Nami, mi texaas o a
rabuna aava ri faisok la lifu
ina naangusan, ri siak a fan-
ganan siri ti lana lifu ina
naangusan aave e nari aava
ri faigotan a mu tiir la nobina
ina faramaana tatavai, ri taa
siak a xavil ina tatavai aave.
14 E malaanabe' a Memai
fo fefasaa o nari aava ri ku-
usan fasavat a Lagasai Roxo
ri taa siak a maana mo ina
waanan siri sena.

15 Taasaxa, ne pife tao
faagutan a vilaana aave e ne
pife xalei a lagasai aanabe'
talo mi taa vil malaane xe
siak. Ne baian ta mataa
i taa siak tapin a fufuna
malalavayan siak.
16 Ne pife fexaxaas sena
ferawai falalava sena ku-
usan fasavataana Lagasai
Roxo senaso a Piran a xuus
faagutanau o ne taa vile. E
ne bai lamon pana lagafan i
taa savat siak tamo ne langai
pesalai.

17-18 Tamo ne kuusan fasa-
vat a Lagasai Roxo senaso ne-
nia xa ne vubuk vile, lavaxa
ne taa siak a sepirigus sena.
Taasaxa tamo pife vubux-
anan siak, lavaxa ne taxa
vile senaso a Piran a turox-
oian lisan a faisok aanabe' xe
siak. E voxo ne taa siak a so
ta sepirigus? A sepirigus siak
a malaanabe': ne pife kuu-
san fasavat a Lagasai Roxo
xena siak a maana mo ina
waanan siak naapalaan ne
fexaxaas sena vile, taasaxa
ne vile pana piau ta ma-
mareiai lapaana, a lagasai
aave a xatam.
19 Nenia, ne tapigis e voxo
ne pife yaasok sin' ta saxa
mataa. Taasaxa ne fayaasok
nenia xa xe sina mu rabuna
xapiak talo ne taa yuuf a
rabuna xaves xe si Yesus.
20 Layaan ne taxa faisok
xuvul pana mu Juda ne
taagul malaan seri xena yuuf
nari xe si Yesus. Nenia xo,
ne pife waan lapaana mu
vuputkai si Moses, taasaxa
layaan ne faisok xuvul pari
aava ri waan lapaana, ne
bilai malaan se' ne waan
lapaana sait. Senaso ne
vubuk yuuf nari aava ri
waan lapaana vuputkai.
21 E layaan ne taxa faisok
xuvul pana mu rabuna aava
ri pife Juda e ri pife waan
lapaana vuputkai aave, ne
taagul malaan seri. Ne vil
malaane xena yuuf a sax-
anofuna iri xe si Krais. Ne
pife kuus o ne waan lamalei
xasena vuputkai sina Piran,
piau, ne usi fatak a vuputkai
si Krais.
22 Layaan ne waan la palou

ina mu rabuna aava namkaian siri a murupak, lavaxa ne taagul pana namkaian murupak sait xena yuuf a saxanofuna iri xe si Krais. Ne taa taagul pana so ta buk vilaana i taa fakaxup a saxanofuna.

23 Ne fasavat a maana vilaana xapiak aanabeˈ talo mu rabuna xaves la mu bina xapiak ri taa langai a Lagasai Roxo se Yesus e voxo ne taa waan lapaana roxoyan ina vaxa.

24 Mi texaas sena vilaana sina mu rabuna ina falayan. A maana rabuna xaves ri tigina la fakalimaanan ina tangpat taasaxa saxa mon i taa savat paamua xena siak a mamareiai. Lavaxa, fala faagut xena siak a mamareiai aave.

25 A mataa ina falayan i taxa waan lapaana faxatangan tateak talo i taa siak a ligilot pana paxana wai aava ri taa maiyang. Taasaxa taara fala faagut xena siak a ligilot i taa waan vulai e i taa pife maiyang.

26 E voxo layaan ne fala, ne pife fala xolai, piau, ne fala fatak xe la fakalimaanan ina fataxapiak. E vaxa ne malaan sena saxa mataa ina fevisan, ne pife tapin palou a gutan siak pana favis a bina gof.

27 Ne faisok faagut xena fatateak a taak e faxatange talo lamina yaan ne fo kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe sina saxanofuna, a Piran i taa pife kuus votanau sena mamareiai aave.

10

1 Mu fetinan, lamon faˈuli a so ta mo fo savat xe sina mu butaara lumua, nari aava ri usi na Moses. A tang vata aava waan laaˈui xuluri a faxatang nari la bina xobingil. E vaxa ri fexaxaas sena sangas patal a lana Laman Vuung.

2 E sena vata e laman aave nari xapiak ri fo fasufan xena fakalimaan o nari, ri rabuna si Moses.

3 Nari xapiak ri ngan a fanganan aava savat palau sena gutan ina Piran

4 e ri num a raarum aava savat sena gutan naang. A raarum aanabeˈ a Piran a fasavate sena saxa faat aava fuuna lo usi nari. E a faat naang ve na Krais.

5 Taasaxa maana rabuna siri, ri fasavat a maraleian sina Piran pana vilaana saat siri e nane xo a pife faamamaas pana xaves iri e voxo a mu mamaat siri, ri tapalai xolai la xobingil.

6 E naboxo a maana mo aanabeˈ ri pebukan netaara o taara taa pife vubuxan a mo mosaat malaan seri la xobingil.

7 Muta lotu xe sina saxa maaradaang malaan sena saxanofuna ri fuuna vile. A Xakalayan Taap a kuus:

> “A mu rabuna aave ri nai fangan e num temasaat la fenamo e ri tamasiak xena tia lana lotu bit siri.” *Tln 32:6*

8 Taara muta femilungai pana vilaana ina tamaian malaan sena saxanofuna iri

e lana yaan saxa 23,000 la
palou iri ri maat.
9 Taara muta lo bilai fasaat
xena tafang a Memai pana
so ta yaan i taa fakasanam
netaara malaan sena fo
fakasanam a saxanofuna
aave pana mu tiui aava ri
punuk nari.
10 E muta fefinaas malaan
sena saxanofuna iri aava
angelo ina kawaasanan a
punuk nari.
11 A maana mo aanabeˈ ri
savat siri xena pebukan nari,
taasaxa saxano rabuna ri
xalei a maana mo aave xena
fapiti netaara vaxa senaso
taara taxa taagul lana fa-
taxapiak ina yaan.
12 Naseˈ lamon o i taxa tig-
ina fatateak i taa faxatang
ulaa i tamaa poxo.
13 Lamon faˈuli a so ta
buk tafangan aava savat simi
a fuuna savat sina xasano
rabuna vaxa. Taasaxa Piran
i taa fasavat a kuus fanaian
sina e i taa pife turoxoian a
tafangan aave xena xasliu a
gutan simi talo mi taa pife
tigina tateak. La so ta yaan
a tafangan aave i taa savat
simi a Piran i taa tavai nami
pana gutan xena tigina lana
e vaxa i taa faxalit nami pana
salan xena sinuf sena.

A Matafanganai Sina Memai

14 E voxo kamu fesing,
sinuf sena vilaana ina lotui a
mu piran bit.
15 Ne ferawai xe simi
senaso mi toxan a texaasan
e nami xo mi taa tiis a
ferawaian siak.
16 E sena lisa aava taara
num lana la matafanganai
sina Memai, taara kuus
faasiroxo xe sina Piran pana
e layaan taara num lana,
taara taxa femiraaxan a ria
i Krais. E sena bret aava
taara viaxe, layaan taara
ngane taara taxa femiraaxan
a vipin si Krais.
17 A toxan a bret saxa mon
e netaara xapiak taara vipin
saxa mon senaso taara femi-
raaxan a bret naang.
18 Lalamon pana vilaana
sina mu Juda: ri femiraaxan
a meska aava ri tavai a Piran
pana e voxo ri fefaxuvul lana
lotu siri xe sina.
19 Mi masam pana mala-
suf ina ferawaian siak, bo?
Ne kuus o a maaradaang o
fanganan aava ri tatavai xe
sina pana re mo molava, bo?
Piau, piau paaliu!
20 Ne taxa kuus malaan:
a so ta fanganan nari aava
ri pife namkai se Krais, ri
farame la bina ina fara-
maana, ri tavai a mu masalai
o maaradaang pana e pife a
Piran. E ne bai o mi taa waan
la xuvulaian xuvul pana mu
masalai.
21 Mi muta num lana lisa si
Memai e vaxa lana lisa sina
mu masalai o maaradaang.
Mi pife fexaxaas sena fangan
la matafanganai sina Memai
e vaxa a matafanganai sina
mu masalai.
22 Layaan taara vil
malaane taara vubuk vil
famaralei a Memai talo
i taa fakasanam netaara,
bo? Taara lamon o a gutan
sitaara a molava sena gutan
sina, bo?
23 Nami, mi kuus, “A so ta
mo taara buk vile a roxo.”
A tuuna, taasaxa saxano vi-
laana ri pife xavang nami. E

fulaa, “A so ta mo taara buk
vile a roxo.” taasaxa, saxano
vilaana ri pife fagut netaara.
24 Mi taa faisok xena xa-
vang a xasanofuna e pife
nami xa.
25 Mi taa ngan a so ta
meska ri faasot pana la bina
ina faasot e muta fiaiane
senaso a nasaman simi i
tamaa kuus o mi vupuno.
26 Senaso, a Xakalayan
Taap a kuus, “A xavala e
maana mo xuluna ri maana
mo sina Memai.”
27 Tamo mataa aava pife
namkai, a kas a lifu sina xe
simi xena fangan xuvul e mi
buk paan, lavaxa mi fe ngan
a so ta mo nane tavai nami
pana e muta fiaiane sena
nasaman simi.
28 Taasaxa tamo saxa i
taa xuus nami, “A fanganan
aanabeˈ ri tatavai xe sina
maaradaang pana” lavaxa
muta ngane, pife sena
nasaman simi taasaxa sena
nasaman sina saxa aava
xuus nami pana.
29 E nami, naak mi taa fiai
o “Xenaso a nasaman sina
xasafuna i taa tiis a vilaana
siak? Nenia, ne pife waan
lapaana vuputkai naboxo.
30 Tamo ne kuus faasiroxo
xe sina Piran pana fanganan
siak xenaso ta mataa i taa
fefinaasanau sena fanganan
aava ne kuus faasiroxo
pana?”
31 E voxo a so ta mo mi vile,
tamo mi num o fangan, mi
taa vil a maana mo xapiak
xena tavai a Piran pana isin
lava.
32 Bilai faroxo talo vilaana
simi i taa pife fasavat a la-
gafan xe sina mu Juda o mu
rabuna aava ri pife Juda o xe
sina mu rabuna sina Piran.
33 Mi taa usi a vilaana siak:
ne faisok faagut vulai xena
fafaamamaas a mu rabuna
xapiak. Ne pife lamon pana
so ta mo i taa xavangau
taasaxa ne lamon pana mu
rabuna xapiak talo ri taa
fakaxupan.

11

1 Usi a vilaana siak malaan
seˈ ne usi na Krais.

Xafut A Putumi Layaan Mi Lotu

2 Nami, mi fo bilai faroxo
e ne faatulan nami senaso
mi fuuna lamon faˈuli vulan
a maana vilaana e fepitaian
siak. E mi usi fatak a maana
fepitaian si Krais aava ne fo
tavai nami pana.
3 Taasaxa ne vubuk o mi
taa texaas tuuna sena saxa
mo: na Krais ve a paamua
sina mu tomexaan malaan
sena mu tomexaan tamai ve
ri paamua sina lutefin siri e
a Piran a paamua si Krais.
4 E voxo a mataa aava fe-
nung o kuusan fasavat a la-
gasai sina Piran pana putuna
a xafutan, a famangil na
Krais.
5 E naseˈ ta tefin a fenung o
kuusan fasavat a lagasai sina
Piran pana piau ta xukuf la
putuna a famangil na lavana.
Nane fexaxaas malaan sena
tefin aava ri xangat a fui sina
xena famangile.
6 Tamo tefin taa pife xafut
a putuna ri taa sapiit tapin
a fui sina. E mi texaas o a
tefin aava ri sapiit xapin a
fui sina o ri xangat a putuna,

a famangilan e voxo i taa
xukuf.
7 A mataa i taa pife xafut
a putuna senaso nane a xax-
aalua i Piran xa e a faxalit a
magaafan sina sait. Taasaxa
tefin a faxalit a magaafan
sina tomexaan.
8 E mi texaas o a mataa
pife savat sena tefin, taasaxa
tefin a savat sena mataa.
9-10 E a tefin i taa xafut
a putuna xena fakalimaan a
vepen sina. Senaso a Piran
pife vesan a mataa xena xa-
vang a tefin, taasaxa vesan
a tefin xena xavang a mataa
e vaxa a mu angelo ri fuuna
waan vulai xuvul pataara.

11 Lana waanan sitaara xu-
vul pana Memai, a tefin e
tomexaan ri taa pife waan
pasaxa.
12 Masam sena mo aan-
abeˈ: a Piran a vesan a tefin
sena mataa e naboxo a tefin a
luk a mataa. E nare xapiak re
savat sena Piran aava vesan
a maana mo xapiak.
13 Nami xa, mi taa tiise: a
roxo o a tefin pana piau ta
xukuf la putuna i taa fenung
xe sina Piran?
14 A mo ina mangilan
layaan taara kaalum xolai e
taara xalum a mu tomexaan
pana fui modus.
15 Taasaxa tamo a tefin a
toxan a fui modus a rabuna
ri taa suai sena. A Piran a
tavai a tefin pana fui modus
xena xafut a putuna.
16 Tamo ta mataa a buk gel
pana ferawaian aanabeˈ, ne
xuus nami o taara pi ta xasa
vilaana e a mu rabuna aava
ri faxuvul lapaana Piran ri pi
ta xasa vilaana, sait.

A Mu Korin Ri Bilai Fasaat Lana Matafanganai Sina Memai

Mt 26:26-28; Mk 14:22-24; Lk 22:17-20

17 Lavaxa, sena maana
fepitaian aanabeˈ ne pife
faatulan a vilaana simi
senaso layaan mi faxuvul
xena lotui a Piran mi pife
fagut a xasanofuna, piau, mi
kawaasan a waanan simi.
18 Paamua, saxano rabuna
ri xuusau o lana faxuvulan
simi mi fepatoxan nami e mi
fuuna fegagelai. E ne lamon
o a kuusan siri a tuuna fadak.
19 Ne pife ipul senaso a mu
fepatoxan aave ri taa tamana
savat xena faxaalit o naseˈ
la palou imi a Piran a turox-
oiane.
20 Taasaxa layaan mi fax-
uvul mi pife faxuvul xena
fangan la matafanganai sina
Memai, piau.
21 Senaso layaan mi fangan
mi pife waan bang a xas-
anofuna. E voxo saxanofuna
ri lagai lunai e saxanofuna ri
num temasaat.
22 Mi piau ta lifu simi xa
xena fangan e num, bo?
Naak mi lamon fasaat sena
mu rabuna sina Piran e voxo
mi famangil nari aava ri piau
ta mo xaves, bo? Ne taa
ferawai malaafaa xe simi?
Naak ne taa faatulan nami
pana vilaana aanabeˈ, bo?
Piau, piau paaliu!
23 Ne fo fapiti nami pana
mu vilaana aava Memai fo
tavaiau pana: lana vung
aava ri pet lisan na Memai
Yesus nane siak a bret
24 e a kuus faasiroxo xe
sina Piran pana e mui a viaxe
e a kuus, “A bret aanabeˈ ve a

vipin siak xami. Vile malaan-
abeˈ xena lamon faˈuliau.”
25 E lamina fanganan a
faxaˈusi a vilaana aava nane
fo vile sena bret e nane siak a
lisa e a kuus, “A lisa aanabeˈ
a turoxoian faˈui aava ria iga
a fakalimaane. La so ta yaan
mi num lana, vile xena la-
mon faˈuliau.”
26 La so ta yaan mi ngan a
bret e mi num lana lisa mi
taxa xuus a mu rabuna pana
maatan sina Memai fefexax-
aas a yaan ina filimaanan
sina.
27 E voxo, naseˈ ta mataa
i taa ngan a bret o num
lana lisa sina Memai pana
lalosaat la xunus ina, i taa
vupuno senaso a bilai fasaat
xasena vipin e ria i Memai.
28 E voxo a mu rabuna
xapiak ri taa tiis a lamonan
e vilaana siri xa paamua, e
mui ri taa ngan a nebret e
num lana lisa.
29 Senaso naseˈ ta mataa
a ngalngolan a malasuf ina
vipin sina Memai layaan a
ngan a bret e num lana lisa
aave i taxa xel fasivi a tiisan
sina Piran xe xuluna xa.
30 A vilaana aanabeˈ a fu-
funa giisan aava waan la
palou imi e saxanofuna ri fo
maat xo sena.
31 Taasaxa tamo taara fo
tiis paamuin netaara, taara
taa pife waan lapaana tiisan
sina Piran.
32 Taasaxa, layaan a
Memai a tiis netaara, taara
taxa waan lapaana fakasana-
man xena faxaradaxaan
netaara talo taara taa pife
waan vupuno xuvul pana
xasanofuna ti la xavala.
33 Lavaxa mu fetinan,
layaan mi faxuvul xena
fangan, mi taa waan bang
xalak a xasanofuna imi.
34 E tamo saxa la palou
imi a lagai temasaat naak i
taa fangan paamua pe la lifu
sina e mui layaan mi savat
faxuvul i taa pife fasavat a
tiisan xe xulumi.

Layaan ne savat simi ne
taa fapiti nami pana saxano
mo fulaa.

12

A Mu Tatavai Aava Vovau Xaradak A Tatavai Pana

1 Lavaxa, ne buk xuus
famatavas nami, mu fetinan,
pana mu tatavai aava Vovau
Xaradak a tavai nami pana.
2 Mi texaas o layaan mi pife
namkai lunai, saxano mo ri
yuuf nami e mi milung e mi
falet xolai xena lotui a mu pi-
ran bit aava ri piau ta toyan.
3 E voxo ne xuus nami o
tamo mataa i taxa ferawai
lapaana Vovau sina Piran a
pife fexaxaas i taa fatutul na
Yesus e vaxa pi ta saxa i
taa kuus fasavat o “Na Yesus
ve a Memai” tamo Vovau
Xaradak a pife paamuiane.
4 A toxan a buk tatavai
xaves taasaxa Vovau saxa
mon a tavai a mu rabuna
pari.
5 A toxan a buk vilaana
ina sisiak taasaxa ri sisiak xe
sina Memai saxa mon.
6 A toxan a buk vilaana
ina faisok taasaxa Piran saxa
mon a fagut a mu rabuna
xapiak xena vil a faisok siri.
7 A Piran a tavai a mu
rabuna saxa saxa pana sax-
ano tatavai sina Vovau sina
xena faxalit nari o a Vovau
aave taxa waan la xunus iri.

Nane vil malaane xena xa-
vang a mu rabuna xapiak.
8 Pana tatavai aava Vo-
vau a tavai nari pana, sax-
ano rabuna ri taa ferawai
pana texaasan e saxanofuna
ri taa ferawai pana lalamo-
nan taasaxa Vovau naang a
tatavai xe siri xapiak.
9 Nane tavai a saxa pana
namkaian molava e saxa-
funa pana gutan xena vil
faroxoi a mu rabuna pana
maana buk giisan.
10 Nane tavai a saxa pana
gutan xena vil a mo faˈipul
e saxafuna pana texaasan
xena kuusan fasavat a fer-
awaian sina Piran e saxa-
funa fulaa maan pana tex-
aasan xena texaas sena mo
a savat sena Piran o piau.
Xe sina saxa a Vovau naang
a tavaie pana ling patak e
xe sina xasafuna a texaasan
xena kuusan a malasuf ina
ling patak aave.
11 A mu tatavai xapiak aan-
abeˈ a Vovau Xaradak naang
mon a fasavat nari e nane usi
a vubuxanan sina xa layaan
a tavai a mu rabuna saxa
saxa pana tatavaian xari.

A Maana Xavil Ina Vipin Saxa Mon

12 Na Krais a malaan sena
vipin aava toxan a xavil
xaves: a vipin saxa mon
taasaxa toxan a maana xavil
xaves ina.
13 E malaanabeˈ netaara
xapiak, a mu Juda e nari
aava ri pife Juda, a mu yaa-
sok e nari aava ri pife yaasok,
taara xapiak taara fasufan xe
lana vipin naang sena vovau
saxa mon aava Piran fo tavai
netaara pana la xunus itaara.
14 A vipin sina mataa a
toxan a maana xavil xaves e
pife saxa mon.
15-16 Tamo a ka i taa kuus,
“Senaso ne pife maˈ ne pife
xavil ina vipin” i taxa xavil
ina lunai, bo? E tamo a tanga
i taa kuus, “Senaso ne pife
mata ne pife xavil ina vipin”
i taxa xavil ina vipin lunai,
bo?
17 Tamo a vipin xurul i
taa mata mon, malaafaa i
taa langai? E tamo i taa
tanga mon, malaafaa i taa
mumusung?
18 Taasaxa malaanabeˈ:
a Piran a timin a maana
xavil ina vipin la nobina siri
malaan seˈ nane fo lamon
faati sena.
19 I taa piau ta vipin tamo a
toxan a saxa buk xavil mon,
bo?
20 A malaanabeˈ: a toxan
a maana xavil xaves taasaxa
vipin mon a saxa.
21 Lavaxa, a mata i taa pife
xuus a maˈ, “Ne baian nano!”
E a paat i taa pife xuus a ka,
“Ne baian nano!”
22 A tuuna, a pife malaan-
abeˈ senaso a mu tataara ri
taa pife faisok faroxo tamo
maana xavil aava kaalum
malaan seri malmal ri pife
waan.
23 E a maana xavil aava
taara lamon o ri mo palau,
taara fuuna faxatang faroxoi
nari e a maana xavil aava
pife roxo xena fasavat nari la
matavas, taara xafut faroxoi
nari.
24 Taasaxa maana xavil
aava taara lamon o a roxo
paaliu taara pi xafut nari. A
Piran sang mon fo faxuvul a
maana xavil ina vipin talo

nari aava taara lamon o
ri mo palau, ri taa siak a
suaian.
25 E voxo a piau ta fepa-
toxan la vipin, a maana mu
xavil xapiak ri fexavongan
faroxoian nari.
26 Tamo saxa xavil ina
vipin a maasak, a xasano
xavil vaxa ri taa maasak sait
e tamo ri kuus fati a saxa
xavil, lavaxa, a xasano xavil
vaxa ri taa faamamaas xuvul
pana.
27 Nami xapiak ve mi vipin
si Krais e nami saxa saxa mi
xavil ina.
28 E lana faxuvulan sina
rabuna sina Piran nane fanei
a maana xavil xapiak la
vepen siri: paamua a mu
yaamut, la fataraguiaana
vepen, mu rabuna ina kuus
fatuxai e la fatalatulaana
vepen, mu rabuna ina fepi-
taa e lamiri nari aava ri vil
a mo fa'ipul e lumui lamiri
nari pana gutan xena vil
faroxoi a saxanofuna e nari
aava ri fexaxaas sena xavang
a xasanofuna e nari aava
ri fexaxaas sena paamuian
a faisok sina tinoxolan e
nari aava ri fexaxaas sena
ferawai pana maana ling
aava Vovau sina Piran a tavai
nari pana.
29 Nari xapiak ri pife yaa-
mut o mataa ina kuus fatuxai
o mataa ina fepitaa, piau.
Nari xapiak ri pife vil a mo
fa'ipul
30 o vil faroxoi a mu
rabuna aava ri giis o ferawai
pana ling aava Vovau sina
Piran a tatavai pana o kuus
famatavas pana so ta mo a
mataa aave a ferawai pana.
31 Lamon faati pana
siaxaana mu tatavai aava ri
pelalava.

13

Taasaxa ne taa xuus nami
pana mo aava pelalava.
1 Tamo ne fexaxaas sena
ferawai pana maana pok
bina xaves sina rabuna o
naak sina mu angelo sait,
taasaxa ne piau ta vilaana
ina vubuxan xasingitan,
lavaxa a ferawaian siak a
rawei malaan sena yaamut
aava ri ting paloue o radalak
aava ri fagaleng paloue.
2 E tamo ne fexaxaas sena
kuusan a lagasai aava Piran
xa a tavaiau pana o ne toxan
a maana texaasan xapiak e
ne masam sena maana tu-
unayan fufunai, o ne toxan
a namkaian aava fexaxaas
sena xuus a put o i taa falet e
i taa vile, taasaxa ne piau ta
vilaana ina vubuxan xasingi-
tan, nenia, ne mataa palau.
3 E tamo ne tatavai pana
maana mo xapiak siak
e ne turoxo pana fara-
maana vipin siak malaan
sena tatavai xe sina Piran,
taasaxa ne piau ta vilaana
ina vubuxan xasingitan, a
maana mo aanabe' ri taa pife
xavangau.
4 A vilaana sina saxa aava
toxan a vubuxan xasingitan
tuuna a malaan: nane waan
fananap e fuuna fangaasik; a
pife tarasui a saxa mataa o
maana mo sina; a pife fer-
awai malalava e pife lamon
falavaie.
5 Nane pife sarak; a pife
rawet pana maana mo sina;
a pife marala fataapus e a

pife lamon fati a vilaana saat
sina saxafuna.
6 Nane pife faamamaas
pana saatan, taasaxa, a
faamamaas pana tuunayan.
7 Nane aava toxan a vi-
laana ina vubuxan xasingi-
tan i taa pife xul a vilaana
sina tamo saxa i taa bilai
fasaat xe sina. E a namkaian,
lamon fanaian e fananapan
sina ri taa pife taxapus.

8 A vilaana ina vubuxan
xasingitan i taa waan vulai,
vulai e i taa pife taxapus.
Taasaxa mu kuus fatuxaian
ri taa pife waan vulai; a
mu ferawaian pana ling aava
Vovau sina Piran a tatavai
pana ri taa waan kasam e
texaasan i taa malit.
9 Senaso a ro tatavai ina
texaasan e kuus fatuxaian re
pife xurul
10 taasaxa layaan a mo xu-
rul xo i taa savat, a maana
mo aava pife xurul ri taa
piau ta faisok fulaa e ri taa
taxapus.
11 Layaan nenia, ne lak
dak, a ferawaian, masaman
e lamonan siak ri malaan
sena lak dak. Taasaxa
naboxo, ne fo matalava e ne
fo ta'ulan a mu vilaana sina
lak dak.
12 A so ta mo taara xalume
naboxo a malaan sena xax-
aalua gagaali. Taasaxa mui
taara taa xalum famatavas
a Piran. Naboxo, ne piau
ta texaasan xapiak taasaxa
mui ne taa masam xapine
malaan sena Piran a texaas
xapiak sega.

13 E voxo, a namkaian,
lamon fanaian e a vubuxan
xasingitan, narutul, ru-
tul taa waan vulai, vulai
taasaxa vubuxan xasingitan
a pelalava.

14

1 Faisok faagut xena usi
soxot a vubuxan xasingitan
lana toyan simi. Lavaxa,
vubuxan faagutan a maana
tatavai aava Vovau sina
Piran a tavai nami pana.
Taasaxa mi taa vubuxan
paamuin a tatavai xena kuus
fatuxai.
2 Nane aava ferawai pana
ling aava Vovau sina Piran a
tavaie pana, a pife ferawai xe
sina saxanofuna, piau, i taxa
ferawai xe sina Piran sang
mon. Piau ta mataa a masam
sena ferawaian sina e voxo
nane taxa ferawai pana tuu-
nayan fufunai lapaana gutan
sina Vovau Xaradak.
3 Taasaxa nane aava kuus
fatuxai, a ferawai xe sina
mu rabuna xena xavang
nari, fagut a namkaian siri
e famalulum nari.
4 Nane aava ferawai pana
ling aava Vovau a tatavai
pana, a xavang nane xa.
Taasaxa saxa aava kuus
fatuxai, a xavang a mu
rabuna la tinoxolan sina
Piran.
5 Ne vubuk rao nami
xapiak mi taa ferawai pana
maana ling aava Vovau a
tatavai pana taasaxa ne
vubuk fulaa rao mi taa kuus
fatuxai. Senaso nane aava
kuus fatuxai, a pelalava
sena saxa aava ferawai pana
maana ling aava Vovau a
tatavai pana. Taasaxa tamo
saxa la palou imi a fexax-
aas sena puk famatavas a
malasuf ina maana ling aave,

lavaxa a ferawaian aave i taa
xavang a mu rabuna xapiak
la tinoxolan aave.

6 Naboxo, layaan ne savat
simi mu fetinan, malaafaa ne
taa xavang nami tamo ne fer-
awai pana ling aava tatavai
sina Vovau? Piau! Taasaxa
layaan ne kuusan famatavas
a mo fufunai o saxa texaasan
fa'ui o kuus fatuxai o fepitaa,
i taa xavang nami xapiak.

7 E a malaanabe': lamon
pana yaamut o xariu, ri pife
to, piau, ri rawei layaan
a rabuna ri ting nari mon.
Taasaxa malaafaa a rabuna
ri taa texaas sena tia tamo
mataa ina titing a pife ting
faroxoie?

8 E tamo a mataa taa
piif a tafiu e a pife rawei
famatavas nase' taa faigot
xena fevisan?

9 E tamo no ferawai pana
mu vapaling aava rabuna ri
pife fexaxaas sena masame,
a ferawaian siim i taa
malaan sena vubun, i taa
malit la tavegof.

10 A toxan a pok bina xaves
la xavala e nari xapiak ri
toxan a malasuf iri.

11 Taasaxa tamo ne pife
masame ne taa lamon o a
mataa aave a malaan sena
topen e nane vaxa i taa la-
mon malaan sega sait.

12 Senaso nami xo mi
vubuxan temasaatan a mu
tatavai sina Vovau, mi taa
lamon soxot a mu tatavai
aava ri xavang a mu rabuna
sina Piran talo ri tafe molava
lana namkaian siri.

13 E voxo, nane aava
ferawai pana ling aava
tatavai sina Vovau i taa
fenung pana gutan xena puk
famatavasaana malasuf ina.

14 Tamo ne fenung pana
ling aava tatavai sina Vovau,
lavaxa a vovau siak taxa fe-
nung taasaxa lamonan siak i
taxa waan palau.

15 E tamo a malaanabe' ne
taa sou? Ne taa fenung pana
ling aava tatavai sina Vovau
e vaxa pana lamonan siak e
ne taa yangan pana ling aave
e pana lamonan siak.

16 Layaan no kuus
faasiroxo xe sina Piran pana
ling aava tatavai sina Vovau
mon, malaafaa ta mataa
aava pife masam sena ling
aave i taa kuus, “A tuuna,”
pana fenungan siim? Nane
pife texaas sena so ta mo no
taxa kuusane.

17 Naapalaan a fenungan
siim a roxo xasingit taasaxa
pife xavang a xasanofuna.

18 Ne kuus faasiroxo xe
sina Piran senaso ne ferawai
faaxaves semi xapiak pana
ling aava tatavai sina Vovau.

19 Taasaxa layaan ne lotu
lana faxuvulan sina Piran ne
bai ferawai pana maana va-
paling xaves pana ling aava
tatavai sina Vovau senaso a
rabuna, ri pife masam sena.
A peraroxo tamo ne taa fer-
awai pana vapaling pama
mon aava ri fexaxaas sena
masam sena talo ne taa fapiti
nari.

20 Nami mu fetinan, muta
lamon pana maana mo sina
Piran malaan sena rafulak.
Mi taa bilai malaan sena
popo aava pife texaas sena
maana mo mosaat taasaxa
mi taa matalava lana lamo-
nan simi sena Piran.

21 A malaan sena
Xakalayan Taap a kuus:
"Ne taa feng a rabuna aava
ri ferawai pana pok
bina patak xe sina
mu rabuna siak e
naapalaan ne ferawai
xe siri la ngusuna mu
topen taasaxa ri taa
langai pesalai sega
lunai." *Ais 28:11,12*

22 E voxo a buk ling aava
tatavai sina Vovau ve a
fakalimaanan xe sina mu
rabuna aava ri pife namkai
e pife xe siri aava ri namkai.
Taasaxa kuus fatuxaian ve
a fakalimaanan xe sina mu
rabuna aava ri namkai e pife
xe siri aava ri pife namkai.

23 E tamo mu tinoxol ri
faxuvul e nari xapiak ri
taxa ferawai pana mu ling
aava tatavai sina Vovau e
saxanofuna aava ri piau ta
texaasan sena maana mo
malaan lunai o saxanofuna
aava ri pife namkai, ri taa
savat, naak ri taa lamon o a
vovau saat fo vao nari aava
ri ferawai malaan, bo?

24 Taasaxa, layaan mu
rabuna xapiak ri taxa kuus
fatuxai e a saxa aava pife
namkai o saxa aava piau
ta texaasan lunai a savat, a
maana mo aava nane langaie
ri taa kas a lamonan sina
talo i taa xalum famatavas
a vilaana saat sina.

25 E a maana mo fufunai
la xunus ina ri taa savat
la matavas e nane xo i taa
bukaak e lotu xe sina Piran e
i taa kuus, "A tuuna paaliu,
a Piran taxa waan la palou
imi."

A Yaan Ina Lotu I Taa Falet Faroxo

26 Lavaxa, mu fetinan, mi
taa sou? Layaan mi faxuvul
xena lotu, saxa i taa toxan
a yanganan, saxa pana fepi-
taian e saxa i taa toxan a
lagasai aava Piran fo faxalite
pana. Saxa fulaa i taa fer-
awai pana ling sina Vovau e
saxafuna i taa puk famatavas
a ferawaian aave. Mi taa vil
a maana mo xapiak aanabe'
xena fatateak a mu tinoxol.

27 Tamo ta mataa taa fer-
awai pana ling aava tatavai
sina Vovau, lavaxa a mataa
taragua o talatul mon ri taa
ferawai. Ri taa pife ferawai
xuvul taasaxa nari saxa saxa
ri taa ferawai. E saxafuna i
taa puk famatavase.

28 Taasaxa tamo pi ta
mataa a fexaxaas sena puk
famatavase, lavaxa nane
aava i taa ferawai pana ling
sina Vovau i taa nai kasam
e ferawai lana lamonan sina
mon xe sina Piran.

29 E mi turoxoian a mataa
taragua o talatul xena kuus
fatuxai. E nami aava mi lan-
gaie mi taa tiis a kuus fatux-
aian siri pana tuuna o piau.

30 Taasaxa, tamo saxa aava
taxa nai faasilak, i taa siak
a lagasai sina Piran, lavaxa
nane aava i taxa ferawai, i
taa waan kasam.

31 Nami xapiak saxa saxa
mi fexaxaas sena kuus
fatuxai talo a mu rabuna
xapiak ri taa masam sena e i
taa fagut nari.

32 E layaan ta mataa i taxa
kuus fatuxai, nane xa i taxa
paamuian a tatavai aave.

33 Senaso a Piran a pife fu-
funa feruuxan la palou imi,
piau, nane a fufuna luaian e

lapaana, a maana mo xapiak
ri falet faroxo.
A malaanabeˈ lana mu fax-
uvulan sina rabuna fatak:
34 a lutefin ri taa waan
kasam. Maam pife turoxoian
nari xena ferawai. Senaso a
mu vuputkai sina mu Juda ri
kuus o a lutefin ri taa fasivi
nari xa.
35 Tamo ri buk texaas sena
saxa mo ri taa bang a yaan
ri taxa waan la lifu siri e
bak ri taa fin a mu lavari
pana. Tamo a tefin i taa
ferawai lana faxuvulan i taa
famangil nane xa.
36 E nami, mi lamon o mi
fufuna ferawaian sina Piran
e nami sang mon mi fo lan-
gaie, bo? Piau.
37 Tamo ta mataa a lamon
o nane a mataa ina kuus
fatuxai o a Piran fo tavaie
pana tatavai, tuuna i taa
taraxali a maana mo aava
ne taxa xaleie xe simi o a
fefasaian sina Memai.
38 Taasaxa tamo nane lan-
gai pesalai sena, lavaxa muta
langaie.
39 E voxo, mu fetinan, vulai
mi taa vubuk kuus fatuxai e
muta kuus votan a rabuna
sena ferawai pana ling aava
tatavai sina Vovau.
40 Taasaxa maana mo
xapiak aanabeˈ mi taa vil
fataxe pana vilaana roxo.

15

A Fatatoi Faˈuliaan Na Krais

1 E naboxo ne buk falamon
faˈuli nami mu fetinan, pana
Lagasai Roxo aava ne kuu-
san fasavate e mi siaxe e mi
taxa tigina fatateak xuluna.
2 E sena Lagasai Roxo aan-
abeˈ mi taa kaaxup layaan mi
tao faagutane e tamo piau, a
namkaian simi a mo palau.
3 Nenia, ne fo siak a lagasai
pelalava e ne xuus nami
pana. A lagasai aave a
malaan: Na Krais fo maat
lapaana maana vilaana
saat sitaara malaan sena
Xakalayan Taap a kuus pana.
4 E ri xaafane e lamina
yaan talatul a Piran a fatatoi
faˈulie ti la maatan, malaan
sena Xakalayan Taap a kuus
pana.
5 E nane savat si Pita e mui
xe sina mu yaamut sangafilu
saxa pana taragua.
6 E mui, lana yaan saxa,
a savat sina maana fetinan
xaves aava ri xasliu 500. E
a xaves iri, ri taxa to lunai e
saxanofuna ri fo maat xo.
7 E mui a savat si Jems e
lamina xe sina mu yaamut
xapiak.
8 E la fataxapiak xo nane
savat vaxa siak naapalaan ne
malaan sena saxa aava lulu-
uxan sina a pife savat la yaan
fatak ina.
9 A mu yaamut xapiak ri
pelalava sega e a pife roxo
ri taa xaliau pana yaamut
senaso ne fo vil pengan a
rabuna sina Piran.
10 Taasaxa, sena xakaa-
vangan xatam sina Piran
ne fo savat malaan naboxo
mi taxa xalumau tanin
senaso nane faˈisinau pana
yaamut. A xakaavangan
xatam aave fo vil a faisok
sina la xunus iga. E naboxo,
ne faisok faagut seri mu
yaamut xapiak. A pife faisok
siak, taasaxa ne faisok pana
xakaavangan xatam sina

Piran aava waan la xunus
iga.
11 E voxo, a pife mo molava
tamo nenia, ne kuusane o
a xasano yaamut fulaa ri
kuusan fasavate, nemaam
xapiak maam kuusan fasa-
vat a lagasai saxa mon e a
lagasai aave mi fo namkai
sena.

A Fatatoi Fa'uliaana Mu Mamaat

12 Naboxo, senaso maam
kuusan fasavat a to fa'ulaian
si Krais ti la mamaat
malaafaa saxanofuna la
palou imi ri kuus o a mu
mamaat ri taa pife to fa'ulaa?
13 Tamo piau ta to fa'ulaian
ti la maatan, lavaxa na Krais
vaxa a pife fatatoi fa'ulian ti
la maatan.
14 E tamo Piran a pife fa-
tatoi fa'uli na Krais ti la
maatan, a kuusan simaam a
piau ta fufuna e a namkaian
simi a mo palau.
15 E fulaa, maam bit tifi a
Piran senaso maam fo kuus
o nane fatatoi fa'uli na Krais
ti la mamaat. Taasaxa tamo
tuuna o a Piran i taa pife
fatatoi fa'uli a mu mamaat,
lavaxa a pife fatatoi fa'uli na
Krais sait.
16 Senaso tamo a mu ma-
maat ri pife to fa'ulaa, na
Krais vaxa pife to fa'ulaa.
17 E tamo na Krais pife to
fa'ulaa, a namkaian simi pi
ta fufuna e mi taxa milung
lunai lana vilaana saat simi.
18 E fulaa a mu rabuna
aava ri namkai se Krais e ri fo
maat xo, nari vaxa ri milung.
19 E tamo taara namkai
o na Krais i taa fakaxup
netaara sena toyan sitaara
nabe' la xavala mon e pife
sena toyan i taa waan vu-
lai xe vulai, a mu rabuna
xapiak ri taa muluk faagutan
netaara sena xasanofuna.
20 Taasaxa, a tuuna, a Piran
fo fatatoi fa'uli na Krais ti
la maatan xena fakalimaan
a kuus fanaian xe siri aava
ri fo maat xo o a Piran i taa
fatatoi fa'uli nari vaxa.
21 Mi texaas o a maatan a
savat sena saxa mataa, na
Aadam, e a to fa'ulaian ti
la maatan a savat sena saxa
mataa e nane ve na Krais.
22 E malaan sena mu
rabuna xapiak ri fo maat
senaso ri waan la xuvulaian
xuvul pa Aadam, nari aava ri
waan la xuvulaian xuvul pa
Krais ri taa to fa'ulaa.
23 Taasaxa Piran i taa fata-
toi fa'uli nari saxa saxa lana
yaan fatak siri: paamua, na
Krais aava fakalimaanan ina
kuus fanaian sina Piran e
mui lana yaan lava ina fil-
imaanan sina, nari aava ri
rabuna sina.
24 E bak, a fataxapiak ina
yaan i taa savat e lana yaan
aave na Krais i taa kawaasan
xapin a mu memai, matalava
e piran sina mu vovau saat
e i taa tavai a Piran aava na
Tamana, pana fatataganan
xapiak.
25 Senaso na Krais i taa
tamana paamuian a maana
mo xapiak fefexaxaas a Pi-
ran i taa famati a mu xaiyaas
si Krais lapaana kana.
26 E a xaiyaas fataxapiak
aava Piran i taa mimit xap-
ine ve a maatan.
27 A Xakalayan Taap a
kuus, “A Piran a famati a
maana mo xapiak lapaana
kana.” Taasaxa taara texaas
o a mu vapaling, “maana

mo xapiak” ri pife ferawai
sena Piran xa aava famati
a maana mo xapiak lapaa
Krais.
28 Taasaxa layaan a Piran
fo famati a maana mo xapiak
lapaa Krais, na Krais aava
natuna, i taa timin nane xa
lapaana Piran aava famati a
maana mo xapiak lapaana.
E a Piran xo i taa paamuian
xapin a maana mo xapiak.

29 Naboxo, tamo a Piran
i taa pife fatatoi fa'uli a
mu mamaat xenaso a sax-
anofuna ri fasufan sena mu
mamaat. Ri taxa sou? A
fasufaan nari i taa xavang a
mu mamaat malaafaa?
30 E tamo piau ta to
fa'ulaian ti la maatan xenaso
nemaam, maam taxa tigina
vulai lana mu lagafan sena
kuusan fasavat a to fa'ulaian
aanabe'.
31 Mu fetinan, ne kuus
tuuna, a maana yaan xapiak
a maatan rao i siaxau.
Taasaxa lana xuvulaian
xuvul pa Krais Yesus, a
Memai sitaara, ne lamon
falalava semi.
32 Xenaso nenia, ne
matatuuna e ne fo fevis pana
mu vupung pe Efasis tamo a
mamaat i taa pife to fa'ulaa?
Ne fo siak a so? Tamo mu
mamaat ri taa pife to fa'ulaa
naak taara taa lamon pana
toyan sitaara tanin mon e
taara taa usi a ferawaian
aava kuus, “Taara taa fangan
e num senaso mafu taara taa
maat.”
33 Muta turoxoian a
rabuna xena bit nami:
“Tamo mi waan xuvul pana
rabuna aava vilaana siri
saat, ri taa kawaasan a
vilaana roxo simi.”
34 Fataxapin a vilaana
saat simi e mi ulaamaan xe
lana lamonan roxo. Ne buk
famangil nami e voxo ne
kuus o saxanofuna la palou
imi ri vungut sena Piran.

A Vipin I Taa Malaafaa Lana Yaan Ina To Fa'ulaian

35 Saxanofuna ri taa fiai, “A
mu mamaat ri taa malaafaa
layaan ri to fa'ulaa? Ri taa
toxan a so ta buk vipin?”
36 Nami, mi piau ta
masaman, bo? Layaan no
xapis a kam la xavala i taa
pife boak tamo pife miit
paamua.
37 E layaan no kaapis, no
xapis a kam mon, naak a
kam ina ‘wiit’ o rais o mo
malaan. No pife xapis a mo
xurul pana paxana, piau.
38 Taasaxa Piran lana
vubuxanan sina a tavai a mu
kam pana boak iri. Nane
tavai a mu kam saxa saxa
pana boak fatak ina.
39 E vaxa a meska ina
maana mo aava ri to, ri pife
fexaxaas: a mu rabuna ri
toxan a saxa buk meska, a
mu tiir a saxa, a mu maanu
a saxa e mu din a saxa.
40 A toxan a maana mo la
xavala e la xunavata e a ma-
gaafan iri, ri fepatok.
41 A ngaas a toxan a mag-
aafan ina xa, a fulun e mu
vapara ri toxan a magaafan
iri xa. E a magaafan ina mu
vapara vaxa fepatok.
42 I taa malaanabe' layaan
a mu mamaat ri taa to
fa'ulaa. A so ta mo ri xaafane
la xavala i taa miit, taasaxa
layaan a Piran i taa fatatoi
fa'uli a mu mamaat ri taa

toxan a vipin faˈui iri aava
i taa pife maat fulaa.
43 Layaan ri xaafan a ma-
maat a vipin ina a saat e
malmal. Taasaxa layaan a
Piran a fatatoi faˈulie, a vipin
ina a magaaf e a tateak.
44 Layaan ri xaafane, a
vipin aave a mo ti la xavala.
E layaan a Piran a fatatoi
faˈulie, a vipin faˈui aave a
mo pana gutan sina Vovau
Xaradak.

Tuuna, tamo toxan a vipin
ti la xavala i taa toxan vaxa a
vipin sina Vovau.
45 A malaan sena
Xakalayan Taap a kuus,
“A Piran a vil fanei a
mataa mata, na Aadam, e
nane savat matatuuna pana
toyan. Taasaxa na Aadam
fataxapiak fo savat a vovau
aava tatavai pana toyan.”
46 A vipin sina vovau a pife
savat paamua taasaxa vipin
ti la xavala a savat paamua e
lamina a vipin sina vovau.
47 A mataa mata a savat
ti la xavala e a Piran a
vesane pana pof, taasaxa, a
fataraguiaana mataa a savat
ti la xunavata.
48 A mu bu Aadam xe mui
ri rabuna ti la xavala malaan
sena e nari ti la xunavata ri
malaan sena saxa aave aava
savat ti la xunavata.
49 E malaan seˈ taara toxan
a nonau ina mataa ti la
xavala naboxo, mui taara taa
toxan a nonau ina mataa ti la
xunavata.

50 Mu fetinan, a malaan-
abeˈ: nane aava toxan a
vipin ti la xavala i taa pife
siak a nobina la fatataganan
sina Piran e a so ta mo aava i
taa miit i taa pife waan xuvul
pana mo aava i taa pife miit.
51-52 Langai a tuunayan fu-
funai aanabeˈ: pife netaara
xapiak taara taa maat, piau.
Layaan a tafiu fataxapiak i
taa rawei taara xapiak, taara
taa xuxul faˈipul, fataapus
paaliu malaan sena mataa a
fapuruk a matana. E layaan
a tafiu i taa rawei a mu ma-
maat ri taa fatatoi faˈulian e
ri taa pife maat fulaa e ne-
taara xapiak taara taa xulan.
53 Senaso, a so ta mo i taa
maat i taa xuxul pana mo i
taa pife maat fulaa e a so ta
mo i taa masiik i taa xuxul
pana mo i taa pife masiik
fulaa.
54 E layaan a mo aava i
taa miit fo xulan pana mo i
taa pife miit e a mo aava i
taa maat fo xulan pana mo
i taa pife maat, lana yaan
aave a ferawaian aanabeˈ
lana Xakalayan Taap i taa
savat tuuna la matavas:

“Maatan, nano, no
fo kawaasanan.
Faˈonaman fo xasli-
uan nano.
55 Maatan, no fo faˈonam
naseˈ? Maatan, no taa pirak
naseˈ?” *Osa 13:14*
56 Na Maatan a fexaxaas sena
pirak a mataa sena vilaana
saat sina mataa aave e a vi-
laana saat aave a savat sena
vuputkai aava na Moses fo
xaleie.
57 Taasaxa, taara taa kuus
faasiroxo xe sina Piran
senaso nane fo tavai netaara
pana gutan xena faˈonam.
A gutan aanabeˈ a savat
sena maana mo aava Memai
Yesus Krais fo vile xataara.

58 E voxo, kamu fetinan,
tigina fatateak, muta radakui
pana matautan. Faisok
faagut lapaa Memai senaso
mi texaas o a faisok simi
lapaa Memai i taa pife savat
palau.

16

A Faxuvulaana Faat Xena Xavang A Rabuna Sina Piran

1 Naboxo, ne taa sui a
fiaian simi sena faxuvu-
laana faat xena xavangaana
rabuna sina Piran pe Judia.
Nami xa mi taa vil a so ta
mo ne xuus a mu rabuna
nanamkai aava ri waan pe
Galesia, pana.
2 La yaan mata ina 'wiik'
saxa saxa mi taa timin fanei
a saxano faat ina maana
faat aava mi fo fasavate talo
mi taa pife seng ta tatavai
layaan ne maa savat.
3 E mi taa siak fati a sax-
anofuna ti la palou imi e
layaan ne savat ne taa feng
nari pana lagasai e pana
tatavai aave xe siri pe Judia.
4 E tamo ne lamon o a roxo
ne taa falet, lavaxa ri taa
falet xuvul paga.
5 Nenia, ne taa falet xe
Mesidonia e mui ne taa savat
simi.
6 Naak ne taa waan xuvul
pami pana mu yaan xaves,
o naak ne taa waan a yaan
xapiak ina Maat Bung e mui
mi taa xavangau pana fale-
tan siak. Ne pife texaas lunai
xe faa?
7 Ne bai xalum nami
naboxo pana valayaan mon.
Ne vubuk o ne taa waan
xuvul pami pana maana
yaan xaves, tamo Memai i
taa turoxo pana.
8 Taasaxa ne taa waan
nabe' Efasis fefexaxaas a Fe-
namo ina Pentakos,
9 senaso a maana rabuna
xaves nabe' ri buk langai
a Lagasai Roxo e ne toxan
a faisok xaves xena kuu-
san fasavataana xe siri naa-
palaan a xasano rabuna ri
taxa gigiranau.
10 Tamo na Timoti i taa
savat simi muta famataute
senaso nane taxa faisok la-
paa Memai malaan sega.
11 Pi ta saxa i taa kaalum
fasivi xuluna. Xavange
pana faletan sina talo i
taa ulaamaan xeau senaso
nemaam mu fetinan, maam
taxa waan bange.
12 Lavaxa, se titaara na Ap-
olas, a maana yaan xaves
ne faxaare o i taa fe xalum
nami xuvul pana mu feti-
nan, taasaxa nane bai falet
naboxo. Nane taa fe savat
simi la yaan fatak ina faletan
sina.
13 Faxatang; tigina fatateak
lana namkaian simi; muta
mataut; waan fatateak.
14 E a so ta mo mi taa vile,
usi a vilaana ina vubuxan
xasingitan.
15 Mi texaas o a matafe-
tama si Stefanas, nari rabuna
mata ina namkaian nabe'
Akeai e ri fo lisan nari
xa xena xavangaana mu
rabuna fatak. E ne faxaar
nami o
16 mi taa waan lapaana mu
paamua malaan seri o nase'
fulaa ri faisok e sisiak xuvul
pari.
17 Ne faamamaas o na
Stefanas, Fortunatas e na
Akaikas rutul maa savat.

Rutul taxa xavangau senaso
nami, mi pife waan iau xena
xavangau.
18 E rutul faluai a lamonan
siak, malaan serutul faluai
nami. Mi taa suai sena
rabuna malaan serutul.

A Fasisian Fataxapiak

19 A mu rabuna sina Piran
pe la bina Esia, ri fasisi nami.
Na Akwila nare Prisila xuvul
pana mu rabuna sina Piran
aava ri faxuvul la lifu sire,
nari, pana faamamaasan, ri
fasisi nami.
20 A mu fetinan nabeˈ ri
fasisi nami. Fasusui nami xa
pana fengusan xaradak.
21 Nenia na Pol, ne xalei a
fasisian aanabeˈ pana maak.
22 Naseˈ ta mataa a pife
vubuxan xasingit a Memai
i taa kawaasanan. Memai,
filimaan.
23 Ne vubuk rao a Memai
Yesus i taa xafut nami pana
xakaavangan xatam sina.
24 A vubuxan xasingitan
siak i taxa waan xuvul pami
xapiak aava mi waan la xu-
vulaian xuvul pa Krais Yesus.

2 Korin

A Fataraguiaana Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Korin

A Ferawaian Paamua

A saxano rabuna la faxuvulan pe la bina Korin ri ferawai fasaat se Pol e a vilaana aanabeˈ a fasavat a matafanan la xunus i Pol. Nane vubuk faxaradak a ferawaian siri e voxo nane xalei a lagasai aanabeˈ talo i taa faamamaas fulaa pari.

La nobina mata ina lagasai aanabeˈ na Pol a kuus pana ferawaian tateak aava paamua nane fo xaleie xe sina mu Korin. Nane bai paaliu o i taa kuusan a ferawaian aave, taasaxa nari, ri langai pesalai e ri ferawai fasaat sena e voxo nane lisan a ferawaian tateak xe siri. E layaan ri langai a ferawaian sina ri faxaradak a vilaana siri, e voxo naboxo na Pol a faamamaas faagut marasaxa.

A waanan sina mu Kristian pe la nobina Judia a pife roxo senaso a song a savat e na Pol i taxa faisok pana faxuvulaana faat xena xavang nari. E voxo lana ro palagasai 8 e 9, na Pol taxa faxaar a mu Korin talo ri taa tatavai pana faat xena vil a faisok aave.

La fataxapiak ina lagasai na Pol a ferawai pana saxano ‘yaamut bit’ aava ri maa waan pe Korin. Ri taxa faisok xena vil fasivi a isi Pol e ri vil pengan a faisok sina ina yaamut la palou ina mu Korin.

1 Nenia na Pol: ne saxa yaamut si Krais Yesus sena vubuxanan sina Piran. Ne waan nabeˈ xuvul pa Timoti, na titaara e maame lisan a lagasai aanabeˈ xe simi, mu rabuna sina Piran pe Korin, xuvul pana mu rabuna fatak aava ri waan pe Esia.

2 Ne vubuk rao a Piran Tamataara e na Memai Yesus Krais re taa tavai nami pana luaian e xakaavangan xatam sirie.

A Piran Ina Famaluluman

3 Faatulan a Piran, na Tama Yesus Krais aava Memai sitaara; nane ve a fufuna mamaaluxan e vaxa a Piran ina Famaluluman.

4 Nane famalulum netaara lana mu lagafan xapiak sitaara talo taara fexaxaas sena famalulum nari aava ri toxan a lagafan pana maluluman aava Piran fo famalulum netaara pana.

5 E malaan setaara, taara waan xuvul pa Krais lana maana maasaxan molava sina, a maluluman si Krais sait vaxa a mo sitaara.

6 Tamo maam toxan a lagafan xaves, ri savat talo maam fexaxaas sena famalulum nami e lisan nami xe lana fakaaxupan. E tamo maam siak a maluluman i taa xavang nami xena waan fananap lana mu lagafan aava ri fexaxaas sena mu lagafan simaam.

7 E a vubuxanan simaam xe simi a tateak senaso maam texaas o mi waan xuvul pamaam lana maasaxan simaam malaan seˈ mi waan xuvul pamaam lana famaluluman simaam vaxa.

8 Mu Fetinan, maam bai o
mi taa vungut sena mu la-
gafan aava ri savat simaam
pe Esia. Maam waan la-
paana lagafan molava: a
gutan simaam xa pife fex-
axaas sena waan fatateak e
maam lamon o maam tamaa
maat.
9 Tuuna, la xunus imaam a
malaan se' maam taa maat.
Taasaxa savat malaanabe'
talo maam taa pife timin
fanei a toyan simaam la-
paana gutan simaam xa
taasaxa lapaana gutan sina
Piran aava fuuna fatatoi
fa'uli a mu mamaat.
10 Nane fo fakaxup ne-
maam sena so ta mo molava
i tamaa kawaasan nemaam
e i taa lo fakaxup vulan ne-
maam. Maam timin fanei a
lamonan simaam xuluna o i
taa lo fakaxup nemaam
11 layaan mi taxa xavang
nemaam pana fenungan
simi. E mui a maana rabuna
ri taa kuus faasiroxo xe sina
Piran pana xakaavangan
aava savat sena fenungan
simi.

Na Pol A Xul A Lamonan Sina

12 Maam ferawai falalava
sena mo aanabe': a nasaman
simaam a kuus xakaavang o
maam fo bilai faroxo pana
vilaana xaradak e lamonan
tuuna aava savat sina Pi-
ran, nabe' la xavala e vaxa
lana waanan simaam xuvul
pami. Maam pife bilai faroxo
malaan lapaana texaasan ti
la xavala taasaxa lapaana
xakaavangan xatam sina Pi-
ran.
13 Senaso maam pife kala
xe simi pan' ta mo mi
pife fexaxaas sena kate o
masame, piau. E ne vubuk
14 malaan: paamua mi fo
masam famodak semaam
e naboxo mi tafe masam
xapiak o mi fexaxaas sena
ferawai falalava semaam
malaan se' maam taa fer-
awai falalava semi la yaan
si Memai Yesus.
15-16 Senaso ne texaas tu-
una o i taa savat malaan, ne
lamon faati o ne taa ti xalum
nami layaan ne falet xe pe
Mesidonia e vaxa layaan ne
ulaamaan ti pave talo mi taa
siak faataraguian a roxoyan
e mui mi taa xavang a faletan
siak xe pe Judia.
17 Layaan ne lamon faati
pana, mi lamon o ne pife la-
mon faagut pana, bo? O naak
ne lamon faati pana so ta
mo ne taa vile malaan sena
rabuna ti la xavala aava lana
ferawaian saxa ri kuus pana
“Aang” e “Piau”.
18 Taasaxa, tuuna, malaan
sena Piran a pi xul a ferawa-
ian sina, a lagasai simaam xe
simi a pife kuus pana “Aang”
e “Piau”.
19 A Natuna Piran, na Yesus
Krais aava nemaatul Tim-
oti e na Sailas, maatul ku-
usan fasavate la palou imi,
nane pife kuus pana “Aang”
e “Piau”. Nane fuuna kuus
vulai mon pana “Aang”.
20 Senaso a so ta maana
kuus fanaian aava Piran fo
ferawai pana, na Krais a
kuus, “Aang” xe siri xapiak.”
E voxo, lana xuvulaian xuvul
pana, taara turoxo e kuus “A
tuuna” xena tavaiaana Piran
pana isin lava paaliu.
21 E naboxo a Piran xo
a fatiginei fatateak netaara

xapiak lana xuvulaian xuvul
pa Krais. Nane noxol netaara
22 e timin a fakalimaanan
sina xa xulutaara e a fawaan
a Vovau sina la xunus itaara
malaan sena faati votaian
aava faxaalit tuuna pana
maana mo ri taa savat mui.
23 Ne fin a Piran xena fer-
awai xakaavang o ne pife
ulaa xe Korin senaso ne
tamaa vil famamaxus nami.
24 Maam pife lamon fasivi
a namkaian simi taasaxa
maam faisok xuvul pami
xena fafaamamaas nami
senaso mi tigina fatateak
lana namkaian simi.

2

1 E voxo ne lamon faati o
ne taa pife savat fulaa xena
famamaxus nami.
2 Tamo ne taa famamaxus
nami, nase' fulaa taxa waan
xena fafaamamaasau, nami
mon aava ne fo famamaxus
nami.
3 A maana mo aava ne
kala pana paamua, ne vile
talo layaan ne savat simi, ne
taa piau ta lagafan la xunus
iga seri aava ri taa fafaama-
maasau. Ne lamon tuuna o
mi taa waan xuvul paga lana
faamamaasan siak.
4 Ne kala xe simi pana
maasaxan e lagafan la xunus
iga e pana taangiisan xaves
sait. Ne pife vile xena fama-
maxus nami taasaxa xena
xuus nami pana vubuxan
xasingitan molava siak xe
simi.

Taara Taa Lamon Tapin A Vilaana Saat Sitaara

5 Tamo ta saxa a fasa-
vat a mimilisaatan, nane
pife muluxau mon, taasaxa
nane muluk famodak nami
vaxa. Ne bai ferawai faagut
temasaat pana mimilisaatan
aanabe'.
6 A fakasanaman xaves
simi aava mi fo tavaie pana,
a fexaxaas sena.
7 Naboxo si, mi taa lamon
tapine e famalulume talo i
taa pife kanamsaat temasaat.
8 E voxo ne faxaar nami
o mi taa faxalit fulane pana
vubuxan xasingitan simi.
9 Ne kala xe simi malaan-
abe' xena tatexaas tamo
mi taa tigina fatateak lana
tatafangai e langai a maana
mo xapiak aava ne xuus
nami pana.
10 Tamo mi lamon tapin a
vilaana saat sina saxa, nenia
sait ne lamon tapine. E a
so ta mo ne fo lamon tap-
ine, tamo a toxan tuunei a
mo xena lamon tapine, ne fo
lamon tapine la mata Krais
xena xavang nami
11 talo na Setan i taa pife
fa'onam netaara. Senaso
taara fo matavas sena maana
buk vilaana saat sina.

A Lisanaana Turoxoian Fa'ui

12 Lavaxa, layaan ne falet
xe pe Troas xena kuusan
fasavat a Lagasai Roxo se
Krais, ne texaas o a Memai fo
kas a salan xena faletan siak.
13 Taasaxa ne piau ta lua-
ian lunai la xunus iga senaso
ne pife tingin na titaara, na
Taitus, pave. E voxo ne
ta'ulan nari e ne falet xe pe
Mesidonia.
14 E voxo, la xuvulaian
xuvul pa Krais taara kuus
faasiroxo xe sina Piran aava
paamuian vulan netaara
lana sangasan ina vuktol

e feng netaara aava taara
malaan sena lasan roxo
i Krais, xena xuus fatex-
aasaana rabuna sena.
15 Senaso a Piran a lamon o
netaara ve taara lasan i Krais
la palou ina mu rabuna aava
ri taxa fakaxupan e nari aava
ri taxa kawaasanan.
16 Xe sina saxa, taara
malaan sena lasan ina
maatan e xe sina xasafuna
a lasan ina toyan. E nase'
fexaxaas tuuna sena vil
a faisok ina ngavuk lava
aanabe'?
17 Maam pife kuusan
fasavat a Lagasai Roxo xena
fasavataana faat malaan
sena saxanofuna, piau. La-
paa Krais maam ferawai la
matana Piran pana nasaman
roxo, malaan sena rabuna
aava Piran fo feng nari.

3

1 Naak maam taxa ferawai
falalava fulaa semaam xa,
bo? Mi vubuk rao maam
taa faxalit nami pana laga-
sai aava turoxoian nemaam,
malaan sena saxanofuna.
2 Nami ve mi lagasai ina
turoxoian simaam aava
xaleian la xunus imaam
senaso a mu rabuna xapiak
ri fexaxaas sena xalum a
waanan simi.
3 Sena faisok simaam la
palou imi, a toyan simi a fax-
aalit o nami ve mi lagasai ina
turoxoian si Krais. A laga-
sai aanabe' pife savat sena
mo ina kala taasaxa savat
sena Vovau sina Piran aava
to. A pife xaleian xuluna faat
taasaxa la xunus imi.
4 Maam lamon tuuna
malaanabe' senaso maam
waan xuvul pa Krais la
matana Piran.
5 Maam pife kuus o maam
fexaxaas sena vesan a
maana mo aanabe' pana
gutan simaam fatak xa, piau.
Taasaxa maam fexaxaas
sena vesane pana gutan sina
Piran sang mon.
6 Nane fo siak fati nemaam
xena sisiak sena turoxoian
fa'ui. A turoxoian aave pife
savat sena mu vuputkai aava
waan xuluna faat taasaxa
savat sena Vovau senaso a
vuputkai fasavat a maatan e
a Vovau a tatavai pana toyan.

*A Miridingan Ina Turox-
oian Fa'ui*

7 Lavaxa, tamo a Tur-
oxoian Xavai aava xaleian
xuluna faat e lisanmaan
a maatan, a savat pana
miridingan talo a mu Israel
ri pife fexaxaas sena kaalum
fatak la nonau i Moses,
naapalaan a miridingan
naang taxa xares falet,
8 a Turoxoian Fa'ui aava
lisan a toyan sina Vovau, i taa
pemimiriding et sena, bo?
9 Tamo a Turoxoian Xavai
aava gel tifi a mataa, a mirid-
ing, a Turoxoian Fa'ui aava
vil faxaradak a mataa, i taa
pemimiriding faagut sena,
bo?
10 Senaso a Turoxoian aava
miriding paamua, i taa piau
ta miridingan layaan mi fex-
axaasane xuvul pana Turox-
oian aava pemimiriding.
11 E tamo a Turoxoian aava
xares, a savat pana miridin-
gan, a miridingan ina Turox-
oian aava i taa waan vulai, i
taa molava piis sena.

12 E voxo senaso taara
toxan a lamon fanaian
malaan taara tigina fatateak
lana namkaian e taara pife
faatasu.
13 Taara piau ta mo xena
fune malaan se Moses aava
xafut a nonau ina talo a mu
Israel ri taa pife xof xuluna
layaan a miridingan molava
aave i taxa xares falet.
14 A Piran a fatavanat a la-
monan siri fefexaxaas tanin
e a xakaafutan naang taxa
waan lunai layaan ri kat a
Xakalayan ti Kavai. A Piran
pife siak tapine senaso nane
taa siak tapine seri aava ri
waan la xuvulaian xuvul pa
Krais mon.
15 E tanin vaxa, layaan ri
kat a xakalayan si Moses
a xakaafutan taxa xafut a
xunus iri lunai.
16 Taasaxa la so ta yaan ta
mataa a puk a lamonan sina
xena usi a Memai, a Piran i
taa siak tapin a xakaafutan
sena.
17 E nane taa texaas o a
Memai ve a Vovau e la so ta
bina a Vovau i Memai i taxa
waan lana, pave a rabuna ri
pife vipis lapaana vuputkai.
18 E netaara xapiak aava
taara piau ta xakaafutan,
taara faxalit famatavas a
miridingan i Memai. E
a miridingan aave i taxa
molava et layaan i taxa lo xul
famodak et netaara xe lana
xaxaalua fatak ina, senaso a
miridingan aanabe' a savat
sina Memai aava Vovau.

4

A Maana Fafanaian Sina Piran Lana Mo Titifai Ri Vesane Pana Xavala

1 E voxo senaso a Piran
lana mamaaluxan molava
sina fo tavai nemaam pana
ngavuk ina sisiak aave,
maam pife kanamsaat, piau.
2 Taasaxa maam fo puk
tapin nemaam xa xasena mu
vilaana fufunai aava fasavat
a mangilan; maam pife bit o
xul a ferawaian sina Piran,
piau. Taasaxa layaan maam
ferawai famatavas pana tu-
unayan, maam faxalit a mu
rabuna o a vilaana simaam a
fatak la matana Piran.
3 E tamo a Lagasai Roxo
aava maam kuusan fasavate
pife matavas, a pife matavas
xe siri aava ri taxa maat.
4 A piran ina yaan aan-
abe' fo xawei a lamonan siri
aava ri pife namkai e voxo
ri pife fexaxaas sena xalum
a malang ina Lagasai Roxo
sena miridingan i Krais aava
xaxaalua fatak i Piran.
5 Maam pife kuusan fasa-
vat nemaam xa, piau, maam
kuus fasavat o na Yesus Krais
ve a Memai e nemaam ve
maam mu sisiak simi la-
paana.
6 Senaso a Piran aava
kuus, “A malang i taa lang
lana suk,” nane lating lana
xunus itaara xena tavai
netaara pana texaasan sena
miridingan sina aava savat
la matavas la nonau i Krais.
7 Taasaxa, maam toxan a
fafanaian aanabe' lana mo
titifai aava ri vesane pana
xavala xena faxaalit o a
maana gutan molava paaliu
aanabe' a filimaan sina Piran
e pife simaam.
8 A mu lagafan xaves ri
fakaliuan nemaam, taasaxa
ri pife fa'onam nemaam;

maam pife texaas o so ta mo
maam taa vile taasaxa maam
pife taxapus sena;
9 ri vil pengan nemaam
taasaxa Piran taxa waan lu-
nai la palou imaam; ri sip
fapoxoi nemaam taasaxa ri
pife punuk nemaam.
10 Vulai a maatan si Yesus a
savat la vipin simaam talo a
toyan sina vaxa i taa savat la
matavas la vipin simaam.
11 Ri lisan vulan nemaam
aava maam to, xe lana
maatan sena usiaan na Yesus
talo a toyan sina vaxa i taa
savat la matavas la vipin
simaam.
12 E voxo maatan taxa
faisok lana vipin simaam
taasaxa toyan taxa faisok la
vipin simi.
13 Lana Xakalayan Taap a
kuus, “Ne namkai e voxo ne
fo ferawai.” E sena vovau
naang aava fasavat a namka-
ian, maam fo namkai e voxo
maam ferawai
14 senaso maam texaas o
nane aava fatatoi faˈuli na
Memai Yesus ti la mamaat,
i taa fatatoi faˈuli nemaam
vaxa xuvul pa Yesus e i taa
faxuvul nemaam xuvul pami
la matana.
15 A maana mo aanabeˈ a
savat xena xavang nami. E
layaan a xakaavangan xatam
sina Piran a falet xolai xena
xavang a xasano rabuna
maan fulaa, ri taa kuus
faasiroxo e tavai a Piran
pana isin aava pelalava.
16 E voxo, maam pife
maare e kanamsaat sena
faisok simaam. Lana vipin
simaam, maam taxa vaiak et
taasaxa lana xunus imaam,
maam taxa siak a gutan faˈui
vulai la maana yaan saxa
saxa xapiak.
17 A mu lagafan simaam
ri pife matafan e ri pife
waan faxaarus e voxo ri taxa
fasavat vulan a miridingan
molava aava pelalava sena
mu matafanan xapiak se-
maam.
18 E voxo maam timin fanei
a lamonan simaam xuluna
maana mo maam pife fex-
axaas sena xalume e pife
xuluna mo maam xalume.
Senaso a so ta mo maam
xalume i taa taxapus taasaxa
so ta mo maam pife fexaxaas
sena xalume i taa waan xe
vulai.

5

*A Lifu Sitaara Pe La Xuna-
vata*

1 Senaso taara texaas o
tamo a mu vipin sitaara
nabeˈ la xavala aava malaan
sena lifu marapi, ri taa
kawaasanan, taara toxan a
vipin faˈui aava Piran a tavai
netaara pana; nane xa fo
vesane e i taa waan vulai xe
vulai la xunavata.
2 Fefexaxaas a yaan aave,
taara nas maat soxot a vipin
faˈui aave e taara vubuk rao
a Piran i taa famawas ne-
taara pana,
3 senaso layaan taara
toxan a vipin faˈui aave taara
taa pife waan xavuul fulaa.
4 Layaan taara waan lana
vipin ti la xavala aanabeˈ,
taara nas maat e taara toxan
a mu lagafan senaso taara
bai waan xavuul, piau taara
buk falak a vipin faˈui sitaara
ti la xunavata talo a toyan
faˈui aave i taa xanam xapin
a mo aava i taa maat.

5 Lavaxa, a Piran xo fo
faigotan netaara xena siax-
aana toyan faˈui aanabeˈ e
nane tavai netaara pana Vo-
vau sina malaan sena faati
votaian sina sena maana mo
i taa savat.
6 E voxo taara lamon tuuna
e taara texaas o layaan taara
waan lana vipin sitaara ti
la xavala taara pife waan la
vipin faˈui xuvul pana Piran.
7 Senaso nabeˈ taara taagul
lana toyan sitaara pana
namkaian e pife sena maana
mo taara xalume.
8 Aang, taara lamon tuuna
e taara vubuk temasaat rao
taara taa taˈulan a vipin aan-
abeˈ xena waan xuvul pa
Memai.
9 E voxo taara taa vil a so
ta mo? Tamo taara waan
nabeˈ lana vipin ti la xavala
o piau, taara vubuk rao taara
taa fananame.
10 Senaso lana yaan ina ti-
isan, netaara xapiak taa tig-
ina la mata Krais xena siak
a mamareiai ina so ta buk
faisok taara fo vile lana vipin
sitaara, a faisok roxo o piau.

A Faisok Ina Daaruman

11 Senaso maam texaas
sena suaianaana Memai,
maam buk faxaar a mu
rabuna talo ri taa namkai
sena. A Piran a texaas tuuna
o nemaam ve naseˈ e ne
vubuk o i taa matavas la
nasaman simi vaxa.
12 Maam bai ferawai fu-
laa xena siak a turoxoian
simi, piau maam buk tavai
nami pana yaan xena faama-
maas pamaam talo mi fex-
axaas sena sui nari aava ri
lamon falava pana so ta mo
ri xalume e pife pana so ta
mo taxa waan la xunus.
13 Tamo nemaam ve maam
mu ngong, maam ngong
senaso maam taxa usi a
Piran. E tamo maam waan
pana lamonan tuuna e fatak,
maam waan malaan xena
xavang nami.
14 Senaso a vubuxan xasin-
gitan si Krais taxa paamuian
faagutan nemaam, maam
pife lamon maranga, piau
maam texaas tuuna o na
Yesus Krais fo maat pataara
xapiak e voxo taara xapiak
fo maat xuvul pana vaxa.
15 Nane maat pataara
xapiak talo nari aava ri taxa
namkai, ri taa pife usi fulan
a vubuxanan siri xa, taasaxa
ri taa usi a vubuxanan sina
aava maat e to faˈulaa pari.
16 E voxo ti lana yaan aava
maam namkai sena, maam
pife tiis a mataa pana lamo-
nan sina rabuna ti la xavala:
tuuna, paamua ne tiis na
Krais pana lamonan malaan,
taasaxa naboxo, piau, piau
paaliu.
17 E tamo ta mataa taxa
waan la xuvulaian xuvul pa
Krais, nane ve a vavesaian
faˈui; a mu vilaana e vubux-
anan sina ti la xavala ri fo
malit e kaalum! a mataa
faˈui fo savat.
18 A maana mo aanabeˈ
a savat sena Piran aava
fadaarum netaara xena siak
faˈuli netaara xe sina xa sena
faisok si Krais e tavai netaara
pana faisok ina darumaana
rabuna xuvul pana Piran.
19 A lagasai simaam a
malaan: A Piran taxa
fadaarum a mu rabuna
xapiak xe sina xa se Krais,

nane pife lamon fati a mu
vilaana saat siri. E nane
turoxoian lisan a lagasai
ina darumaana rabuna xe
sitaara.
20 E voxo netaara ve taara
mu rabuna fefeng si Krais.
A malaan sena Piran taxa
fenung la ngusutaara layaan
maam nung nami lapaana
isi Krais: turoxoian a Piran
xena fadaarum nami xe sina
xa.
21 Xena xavangaan ne-
taara, a Piran a timin a mu
vilaana saat sitaara xulu
Krais aava piau ta lalosaat
la toyan sina e voxo lana
xuvulaian sitaara xuvul
pana i taa timin a xaradaxan
sina sait xulutaara.

6

1 Nemaam, maam faisok
xuvul pana Piran e maam
faxaar nami talo mi taa pife
saxam fepalauan a xakaa-
vangan xatam sina.
2 Senaso a Piran a kuus,
"Lana yaan ina mamaaluxan
siak ne langai nami e
lana yaan ina fakaxu-
pan, ne xavang nami."
Ais 49:8
E ne xuus nami o nabeˈ ve
a yaan ina mamaaluxan e
nabeˈ ve a yaan ina fakaxu-
pan sina Piran.

A Maana Lagafan Aava Savat Si Pol

3 Maam pife vil ta mo xena
fakalaxoi ta mataa senaso
maam baian a faisok simaam
taa siak a isin saat.
4 Taasaxa, senaso ne-
maam, maam mu sisiak
sina Piran, maam taa xuus
famatavas nami pana mu
vilaana simaam: maam tig-
ina fatateak lana mu lagafan,
layaan maam xaxaalif pana
maana mo e layaan maam
pife texaas sena so ta mo
maam taa vile;
5 layaan ri inis nemaam
e pis nemaam, o tisui ne-
maam; layaan maam maare
sena faisok xaves simaam,
o maam pife fexaxaas sena
matef o maam nasam a laga-
ian;
6 pana mu vilaana fatak
e tuuna, pana masaman tu-
una, pana vilaana fananap
e fangaasik; lapaana Vovau
Xaradak e lapaana vubuxan
xasingitan tuuna;
7 pana ferawaian tuuna e
lapaana gutan sina Piran;
pana maana mo fatak ina
fevisan la pamamuaan e la
pamaxaiya.
8 Maam tigina fatateak;
layaan ri suaian nemaam e
layaan ri famangil nemaam,
layaan ri kuusan pengan ne-
maam e layaan ri faatulan
nemaam. Nemaam ve maam
mu yaamut tuuna, taasaxa
saxanofuna ri kuus o maam
taxa bit.
9 Saxano rabuna ri kuus
o nemaam ve maam rabuna
palau, taasaxa rabuna la mu
bina xapiak xo ri texaas
semaam; maam taxa maat
la vipin simaam, taasaxa
maam taxa to lunai. Ri sip
pengan nemaam, taasaxa ri
pife punuk nemaam;
10 lana mamaxusan
simaam maam taxa faama-
maas; maam piau ta faat
xaves, taasaxa maam fasavat
a fafanaian molava xana
maana rabuna; maam mu

valagof, taasaxa maam toxan
a maana mo xapiak.
11 Maam fo ferawai
famatavas xe simi mu Korin
e maam pife fun a lamonan
simaam.
12 Maam pife rawetan
nami pana vubuxan xasin-
gitan simaam, piau, taasaxa
mi rawetan nemaam pana
vubuxan xasingitan simi.
13 Ne ferawei nami
malaan se' mi mu rafulak
siak; faxa'usi a vilaana
simaam: faxalit nemaam
pana vubuxan xasingitan
simi malaan se' maam fuuna
vile.

Muta Faxuvul Xuvul Pana Rabuna Aava Ri Pife Namkai

14 Muta faxuvul xuvul
pana rabuna aava ri pife
namkai. A roxoyan e saatan
va re fexaxaas malaafaa?
Piau! A malang e suk va re
taa faxuvul malaafaa? Piau!
15 Na Krais e na Belail aava
ri xalie pa Setan, re pife
fexaxaas. E a mataa aava
namkai se Krais e nane aava
pife namkai, nare vaxa, re
pife fexaxaas.
16 A tang lifu ina naangu-
san sina Piran e a lifu lotu
sina mu piran bit re fexaxaas
malaafaa? Piau, senaso ne-
taara ve taara lifu ina naan-
gusan sina Piran aava taxa
to. A malaan sena Piran fo
kuus, "Ne taa taagul xuvul
pari e sangas la palou iri e
ne taa piran siri e nari, ri taa
rabuna siak."
17 Lana Xakalayan Taap:
"A Memai a kuus, 'E voxo
savat faapalau maan
e mi waan patak seri.
Muta tao a mo lalosaat
e ne taa turoxoian
nami." *Ais 52:11*
18 A Memai pana Gutan
Xapiak a kuus fulaa: "Ne taa
Tamami e nami, mi taa mu
rafulak tomexaan e rafulak
tefin siak." *2 Sml 7:14; 7:8*

7

1 Kamu fesing, senaso
taara toxan a mu kuus
fanaian aanabe' taara taa gei
tapin a maana mo xapiak
aava ri falalosaat a vipin
e xunus itaara e taara taa
faisok xena faxaradaxaana
vilaana sitaara senaso taara
suai faagut sena Piran.

Na Pol A Faamamaas Sena Mu Korin Ri Puk A Vilaana Siri

2 Faxalit nemaam o mi
vubuxan xasingit nemaam:
maam pife bilai fasaat xe
sin' ta saxa, maam pife
kawaasan a vilaana sin' ta
saxa e maam pife siak palou
a mo sina rabuna.
3 Ne pife ferawai malaan
xena gel tifi nami, piau,
paamua ne kuus o mi toxan a
nobina lava la xunus imaam
e malaan se' maam taa
taagul o maat xuvul pami.
4 Ne texaas tuuna semi; ne
lamon falavai nami. Mi fagut
paaliuanau e lana maana
lagafan simaam a faama-
maasan siak a soliu.
5 Layaan maam savat pe
Mesidonia, maam piau ta
fangaafusan senaso a mu la-
gafan ri usi nemaam xe la so
ta bina maam falet xe lana:
a rabuna ri tisui nemaam e
a xunus imaam a bas pana
matautan.
6 Taasaxa Piran aava
famalulum nari aava ri

kanamsaat, nane famalulum
nemaam pana savatan si
Taitus.
7 A filimaanan sina e
vaxa a maluluman aava mi
fo tavaie pana, re famalu-
lum nemaam. Nane xuus
nemaam pana vubuxanan
molava simi paga, a mim-
ilisaatan simi e lamonan
tateak simi sega e voxo a
faamamaasan siak naboxo a
pelalava sena faamamaasan
ti paamua.
8 Tamo ne famamaxus
nami pana lagasai siak ne
pife lamon faaxaves pana.
Paamua ne lamon faaxaves
pana; ne texaas o a lagasai
siak a famamaxus nami,
taasaxa pife pana yaan rus,
piau, pana lou modak mon
9 e naboxo ne faamamaas.
Ne pife faamamaas senaso
a lagasai siak a famamaxus
nami, taasaxa ne faamamaas
senaso a mamaxusan simi a
xavang nami xena puk tapin
a vilaana saat simi. Senaso
mi mimilisaat sena vilaana
saat simi malaan sena Piran
a vubuk o mi taa vile, e
voxo a lagasai simaam pife
kawaasan famodak nami.
10 A mamaxusan aava Pi-
ran a lisane, a puk tapin
nami xasena vilaana saat
simi e voxo mi taa waan la-
paana fakaaxupan e mi taa
pife lamon faaxaves sena.
Taasaxa mamaxusan aava
savat ti la xavala i taa fasavat
a maatan.
11 Lamon pana: a ma-
maxusan aava Piran a
lisane a fasavat a maana
vilaana roxo lana toyan
simi. Naboxo mi buk xul
xapin a vilaana simi, mi
buk gel votan nami xa;
mi femaraleiaian nami xa
senaso mi turoxoian a vi-
laana saat xena waan palau
la palou imi; mi mataut o a
fetuwaanan sitaara i tamaa
kawaasanan; mi vubuk
temasaat o mi taa xalumau e
mi lamon fatateaxau. E mi fo
vil a maana mo xapiak xena
faxaalit o mi pife vupuno
fulaa sena lagafan aave.
12 E voxo, ne xalei a la-
gasai aave xe simi, taasaxa
ne pife vile sena saxa aava
vil a mo mosaat o sena saxa
aava fo fasop, taasaxa ne
lisane talo mi taa texaas sena
vubuxanan molava simi xa
xe simaam la matana Piran.
13 E sena maana mo aan-
abeˈ mi fo fagut nemaam.
A tuuna, maam faama-
maas, taasaxa maam faama-
maas paaliu senaso a vilaana
simi a fafaamamaas na Tai-
tus e fangasik a vovau ina.
14 Ne fo ferawai falalava
pami xe sina e mi pife
famangilau, piau. Taasaxa
malaan sena maana mo aava
maam xuus nami pana, ri
tuuna, a ferawaian falalava
simaam pami xe sina a savat
tuuna vaxa.
15 E a vubuxanan sina xe
simi i taxa molava et layaan a
lamon faˈuli a langaian simi
e malaafaa mi fasusuie pana
suaian e radakuian.
16 Ne faamamaas o ne
fexaxaas sena lamon tuuna
sena vilaana simi.

8

Na Pol A Fagut Nari Talo Ri Taa Tatavai Soliu

1 E naboxo mu fetinan,
maam vubuk rao mi taa
texaas sena xakaavangan
xatam aava Piran a lisane xe

sina mu Mesidonia aava ri namkai.
2 Ti lana lagafan molava aava savat siri, ri toxan a faamamaasan molava e naapalaan ri piau ta mo ri buk tatavai pana maana mo xaves.
3 Senaso ne kuus xakaa-vang o ri tatavai soliuan a tatavaian aava ri taa tatavai pana. E piau ta mataa a fasasong nari pana, piau
4 ri nung faagutan ne-maam senaso ri vubuk rao ri taa waan xuvul pana xas-anofuna xena xavangaana mu rabuna fatak.
5 Maam lamon o ri taa tatavai pana faat mon, taasaxa piau, paamua ri lisan tuunei nari xa xe sina Memai e mui xe simaam vaxa senaso a Piran a vubuxane.
6 E senaso na Taitus fo tangpat a faisok aanabe' la palou imi, maam xuuse o i taa fe fataxapin a faisok ina xakaavangan simi.
7 Taasaxa, malaan se' mi vil faroxoi marasaxain a maana mo xapiak- a namkaian, a ferawaian, a texaasan, a lamonan tateak e a vubuxan xasingitan xe simaam- faxatang talo mi taa lisan faroxoi marasaxain a tatavaian simi vaxa.
8 Ne pife kuus faagut xe simi pana taasaxa ne buk fexaxaasan a vubuxan xas-ingitan simi xuvul pana xas-anofuna xena texaas tamo i taxa tigina fatateak.
9 Senaso mi texaas sena xakaavangan xatam sina Memai Yesus Krais: nane waan laa'ui la xunavata e waan xuvul pana Piran lana fafanaian sina, taasaxa nane ta'ulan a maana mo aave e savat mataa valagof mon xena xavangaan nami. E voxo sena vilaana aanabe' sina, mi fexaxaas sena waan xuvul pana Piran lana fafanaian sina.
10 E sena tatavai simi, ne fasei nami malaan: la mari-aas fo taxapus a vubuxanan simi xena tatavai a savat paamuin a xasanofuna e mi tatavai paamuin nari sait.
11 E naboxo, faxuvul xapin a tatavaian aava mi fo fer-awai pana talo a vubuxanan simi e tatavaian simi, re taa fexaxaas. Tatavai pana so ta mo mi toxane.
12 Senaso tamo a vubux-anan simi taxa waan, a Piran i taa turoxo pana, naapalaan a mo molava o modak. Mi taa tatavai pana so ta mo mi toxane e a Piran i taa faama-maas pana.
13 Maam baian a xas-anofuna taa siak a maana mo xaves senaso mi tatavai xe siri pana e nami, mi taa piau. Maam vubuk o a mu rabuna xapiak ri taa toxan a mo a fexaxaas.
14 Naboxo mi toxan a maana mo xaves e mi taa xavang nari e layaan ri toxan a maana mo xaves ri taa xavang nami. E lana yaan aave a maana mo taa fexaxaas,
15 senaso xakalayan a kuus: “Nane aava faxuvul a maana mo xaves, pife toxan a mo xaves temasaat fulaa e nane aava faxuvul a mo modak, i taa pife xaxaaluf pana saxa mo.” *Tln 16:18*

Na Pol A Feng Na Taitus Xe

Korin

16 Ne kuus faasiroxo xe
sina Piran senaso na Taitus
a lamon vulan nami malaan
sega senaso a Piran xa a fasa-
vate la xunus imaame.
17 E voxo na Taitus a tur-
oxo layaan ne faseie pana,
taasaxa i taxa falet xe simi
pana faamamaasan senaso
nane xa vubuk xavang nami.
18 E maam taxa feng a
titaara xuvul pana. Nane a
saxa aava mu rabuna sina Pi-
ran ri kuus fati a isina senaso
a faisok faagut lapaana Laga-
sai Roxo.
19 E vaxa, a rabuna sina
Piran la mu bina, ri siak
fatie xena falet xuvul pa-
maam layaan maam lisan et
a tatavaian. Maam lisane
pana suaian xe sina Memai
sitaara sang mon xena fax-
alit a vubuxanan ina xakaa-
vangan sitaara.
20 Maam vil malaane talo
piau ta rabuna ri taa fefi-
naas e ferawai fasaat sena
malaafaa maam taxa fax-
atang a tatavaian molava
aave.
21 Senaso maam taxa
faisok faagut talo a Memai
e vaxa mu rabuna xapiak ri
taa texaas o nemaam fo vil a
vilaana roxo pana.

22 E fulaa, maam taxa
feng a saxa titaara xuvul
pare. Nane fo faxaalit
faaxaves o nane vubuk rao
i taa xakaavang. E naboxo
nane vubuxan temasaatane
senaso nane lamon tuuna o
a vilaana simi a roxo.
23 Se Taitus, nane tigina la
taak xena faisok xuvul paga
la palou imi; sena ro titaara,
a rabuna sina Piran ri siak
fati nare e re tavai a Memai
pana isin lava.
24 E voxo faxalit famatavas
a nutuvaat aanabe' pana
vubuxan xasingitan simi e
sena fufuna lamonan lava
simaam, semi. Aang, faxalit
famatavase talo mu rabuna
sina Piran ri taa texaas sena.

9

1 Ne taa pife kala fulaa xe
simi pana xavangaana mu
rabuna fatak senaso mi fo
texaas faroxo xo sena.
2 Ne texaas o mi buk
xakaavang e ne fo ferawai
falalava sena xe sina mu
Mesidonia. Ne fuuna xuus
nari o ti la mariaas aava fo
taxapus, nami pe Akeai, mi
buk tatavai e a vubuxanan
molava simi fo fasavat a
vubuxanan la xunus ina
saxanofuna iri.
3 Taasaxa, ne taxa feng a
mu fetinan xe simi talo mi
taa faigotan a tatavai aave
malaan se' ne fo kuus o mi
taa vile e voxo a ferawaian
falalava simaam i taa pife mo
palau.
4 Senaso, tamo ta mataa
ti Mesidonia i taa filimaan
xuvul paga e i taa xalume o
mi pife faigotan xapine, ulaa
nenia e nami vaxa, taara
tamaa mangil sena ferawa-
ian falalava simaam.
5 E voxo ne lamon o ne
taa feng paamuin a mu feti-
nan talo ri taa savat simi
xena fataxapin a faxuvu-
laana tatavaian lava aava
mi fo kuus fanai pana. E
malaanabe' a tatavaian aave
i taa waan e mi taa faama-
maas pana lisanaana e mi
taa pife tatavai malaan se'

mi pi ta vubuxanan xena vilaana.

6 Lamon fa'uli a mo aanabe': nase' ta mataa a xapis a saxanu kam i taa siak a fanganan modak mon e nase' ta mataa a xapis a mu kam xaves, i taa siak a fanganan xaves.

7 A mu rabuna sasaxayai ri taa tatavai pana so ta mo nari xa, ri lamon faati o ri taa tatavai pana. E lana vilaana aanabe' ri taa pife faatasu famodak sena tatavai senaso a Piran a vubuxan xasingit a mataa aava tatavai pana faamamaasan.

8 E a Piran a fexaxaas sena tiu fasoliuan a xakaavangan xatam sina xulumi talo la maana mo xapiak e la maana yaan xapiak mi taa toxan a maana mo xaves fexaxaas xena xavang nami. E voxo mi taa vil a maana buk faisok roxo.

9 Senaso a Xakalayan Taap a kuus:

"Nane fo tavai a mu valagof
la mu bina pana mu
tatavaian sina; a mu
vilaana fatak sina ri
waan vulai" *Yng 112:9*

10 Lavaxa, nane aava tavai a mataa tatara'uma pana mu kam e famasi a rabuna pana bret, i taa falavai a faxuvulan ina mu kam simi e i taa falavai a faxuvulan ina vilaana fatak simi.

11 A Piran i taa tavai fasoliuan nami pana maana buk fafanaian xaves talo mi fexaxaas sena tatavai faaxaves la maana yaan xapiak e layaan maam lisan a tatavaian simi xe siri pe Jerusalem, a maana rabuna xaves ri taa kuus faasiroxo xe sina Piran pami.

12 A tatavaian aava mi taxa faxuvule, i taa xavang a mu rabuna sina Piran e vaxa i taxa fasavat a faamamaasan e voxo a maana rabuna xaves ri taa kuus faasiroxo xe sina Piran.

13 Sena faisok aanabe' mi fo faxaalit o nami ve mi mu rabuna sina Piran e xasanofuna ri taa kuus faatulan a Piran senaso layaan mi timin fanei a toyan simi xulu Krais e Lagasai Roxo, mi langai faagutane e mi usie e mi femiraaxan a maana mo simi xe siri xapiak.

14 E layaan ri fenung ri taa lamon fa'uli vulan nami senaso a Piran fo tifi fasoliu nami pana xakaavangan xatam sina.

15 Faatulan a isina Piran pana tatavaian molava piis sina.

10

Na Pol A Gel Sena Faisok Sina

1 Saxanofuna ri kuus o nenia na Pol, ne ferawai mamataut layaan ne waan xuvul pami taasaxa ne ferawai faagut layaan ne waan lasuun. Taasaxa na Krais a fangasixau pana vilaana mam e nenia vaxa ne ferawai malaan.

2 Ne nung faagutan nami talo layaan ne taa fe savat simi, mi taa pife bilai fasaat, ulaa ne tamaa baras faagutan nami malaan seri aava ri lamon o maam taxa taagul lapaana vilaana e vubuxanan ti la xavala.

3 A tuuna, maam taagul nabe' la xavala, taasaxa

maam pife fevis malaan sena
rabuna ti la xavala, piau.
4 A maana mo ina fevisan
simaam ri pife maana mo
sina rabuna, piau. Taasaxa
ri toxan a gutan sina Piran
xena kawaasan a maana buk
mo ina saatan.
5 Maam kawaasan xapin
a maana fegagelaian e
nanomaian aava ri tisui a
texaasan tuuna sena Piran e
maam pis a maana lamonan
xapiak talo ri taa usi fatak na
Krais.
6 E layaan nami xa mi
faxaalit o mi langai faroxoi
vulanau, ne taa pife faatasu
xena fakasanamaan nari
aava ri langai pesalai.
7 Nami mon, mi xalum
a maana mo aava savat la
matavas. Taasaxa tamo ta
mataa a lamon tuuna o nane
ve si Krais, i taa lamon
fa'uli nemaam vaxa si Krais
malaan sena.
8 Naapalaan ne taa fer-
awai falalava temasaat sena
tateaxan imaam, ne taa pife
mangil sena. A Memai a
tavai nemaam pana tateaxan
aave xena xavang nami talo
mi taa tigina fatateak lana
namkaian simi e pife xena
kawaasan xapin nami.
9 Ne bai mi taa lamon o
rao ne famataut nami pana
maana lagasai siak.
10 Senaso saxanofuna ri
kuus, “Nane xalei a maana
ferawaian tateak aava lagaf,
taasaxa layaan nane waan
xuvul pataara a xakaaluman
sina pife fagut netaara e a
vilaana ina ferawaian sina a
mo palau.”
11 A rabuna aava ri ferawai
malaan ri taa lamon faroxo.
A so ta mo maam ferawai
pana lana lagasai simaam
layaan maam pife waan xu-
vul pami a fexaxaas sena so
ta mo maam ferawai pana
layaan maam waan xuvul
pami.
12 Maam taa pife fexax-
aasan nemaam xuvul pana
saxanofuna aava ri ferawai
falava seri xa, piau. Senaso
layaan nari, ri ngangai nari e
fexaxaasan nari pana fakali-
maanan siri xa, ri piau ta
texaasan roxo.
13 Nemaam xo maam taa
pife ferawai falalava pana
maana mo aava pife waan
lapaana faisok aava Piran
fo tavai nemaam pana.
Taasaxa maam taa ferawai
falalava pana faisok aave
mon e nami vaxa, mi waan
lapaana faisok naang.
14 La yaan maam ferawai
falalava semi maam pife
milung senaso maam lisan
tuunei a Lagasai Roxo se
Krais xe simi e mi waan la
nobina ina faisok aava Piran
a tavai nemaam pana.
15 E vaxa maam pife
ferawai falalava sena faisok
sina xasanofuna malaan
sena faisok simaam, piau.
Taasaxa maam vubuk o a
namkaian simi i tafe faagut
e voxo a nobina ina faisok
simaam i tafe molava.
16 E tamo i taa savat
malaan, maam fexaxaas
sena kuusan fasavat a
Lagasai Roxo la nu bina aava
pefafalet saa. Senaso maam
bai malalava xuluna faisok
aava xasanofuna fo vile xo
la nobina siri.
17 Taasaxa, a Xakalayan
Taap a kuus, “Nane aava fer-

awai falalava, i taa ferawai
falalava sena Memai." *Jer*
9:24
18 Senaso a Memai pife tur-
oxoian a mataa aava lamon
falavai nane xa, taasaxa tur-
oxoian a mataa aava nane xa
a kuus faatulane.

11

Na Pol E Mu Yaamut Bit

1 Ne vubuk rao mi taa
langai fadak pana ferawaian
palau siak; ne texaas o mi
taxa vile xo.
2 Nenia, ne taxa lamon vu-
lai semi malaan sena Piran
xa taxa lamon vulan nami.
Ne malaan sena tamana tefin
e a tefin aave piau ta lalosaat
xena fakalimaan a tamaian
sina xe sina saxa mataa.
Layaan ne tavai na Krais
pami ne vubuk rao mi taa
waan failai e mi taa piau ta
lalosaat.
3 Taasaxa ne taxa mataut
ulaa na Tiui Saat, na Setan
aava fo pol na Eva, i tamaa
yuuf a lamonan simi vaxa e
mi taa pife usi fatak na Krais
pana vilaana aava piau ta
lalosaat.
4 Mi turoxo pana faama-
maasan layaan a saxa savat
simi xena kuusan fasavat a
lagasai se Yesus aava patak
sena lagasai aava maam fo
kuusane; o ri kuusan a saxa
Yesus aava patak se Yesus
aava maam kuusane; o mi
siak a xasa vovau patak sena
saxa aava mi fo siaxe paa-
mua, bo?
5 Taasaxa ne texaas o ne-
nia, ne pife waan lapaana
mu yaamut lava bit aave.
6 Ne pife laak lana fepi-
taian xena ferawai faroxo,
taasaxa ne toxan a texaasan.
Maam fo faxalit nami pana
lana maana mo xapiak aava
maam fo vile.
7 Naak ne milung layaan
ne timin fasivi nenia xa xena
kuusan fasavat a Lagasai
Roxo talo ne taa xavang
faagutan nami pana piau ta
mamareiai, bo?
8 Ne siak a faat aava xas-
ano rabuna sina Piran ri buk
xavangau pana talo ne fex-
axaas sena kuusan fasavat a
Lagasai Roxo sina Piran xe
simi pana piau ta mamareiai.
(Naak a malaan se[1] ne fenou
a faat seri.)
9 E lana waanan siak xu-
vul pami layaan ne xaxaalif
pana so ta mo, ne pife fin
nami pana xena tavai nami
pana lagafan, piau. A mu
fetinan aava ri maa savat ti
Mesidonia, ri lisan a maana
mo xena xavangau. Ne fo
faisok faagut talo ne taa pife
tavai nami pana matafanan
e ne taa lo vil vulane.
10 Malaan se Krais a fer-
awai tuuna, nenia vaxa ne
ferawai tuuna vulai. Piau ta
mataa la mu bina xapiak pe
Akeai i taa kawaasan a faa-
mamaasan siak sena vilaana
aanabe[1].
11 Xenaso ne ferawai
malaan? Mi lamon o ne pife
vubuxan xasingit nami, bo?
Piau, a Piran a texaas o ne
vubuxan xasingit nami.
12 E ne taa lo vil a so
ta mo ne taxa vile naboxo
xena siak tapin a fufuna fer-
awaian sina xasano yaamut
aava ri tisuiau e ri kuus o
a faisok siri a malaan sena
faisok simaam.
13 Senaso a mu rabuna
malaan seri, ri mu yaamut

bit. Nari, ri mu rabuna
ina faisok bit xena suaxan a
rabuna. Ri fepok o nari ve ri
mu yaamut si Krais.
14 Taara taa pife ipulan a
vilaana aave senaso na Setan
xa a bit o nane ve a angelo
rarapak.
15 E tamo nane vil
malaane, taara taa pife ipul
layaan a mu sisiak sina
ri taa bit o nari vaxa ri
mu sisiak fatak sina Piran.
Lana fataxapiak ri taa siak
a fakasanaman a fexaxaas
sena vilaana saat siri.

A Maana Masaxanaan Na Pol

16 Ne kuus fulaa: pi ta saxa
simi i taa lamon o nenia,
ne lamavaang. Taasaxa
tamo mi lamon malaan,
lavaxa langaiau talo nenia
sait ne fexaxaas sena ferawai
falalava famodak.
17 A so ta ferawaian palau
aava ne taa ferawai pana
naboxo, pife kuusan a fer-
awaian sina Memai, piau,
a ferawaian sina lamavaang
mon.
18 Senaso maana rabuna
xaves ri taxa ferawai
falalava sena maana mo ti
la xavala, nenia sait ne taa
ferawai falalava malaan.
19 Mi fuuna waan fananap
pana mu lamavaang senaso
mi toxan a texaasan molava,
bo?
20 A tuuna, mi turoxo pari
aava ri fayaasok nami o siak
palou a mo simi o kaalum
fasivi xulumi o tavaf a nomi.
21 Nenia, ne mangil senaso
maam piau ta gutan xena vil
malaane.
A so ta mo a xasanofuna
ri kuus falalava pana, lavaxa
nenia sait, ne fexaxaas sena
kuus falalava pana malaan
sena lamavaang.
22 Nari ve ri mu Hibru, bo?
Nenia sait ne Hibru. Nari ve
ri mu Israel, bo? Nari, ri mu
bu Abrahem, bo? Nenia sait
vaxa.
23 Nari, ri mu sisiak si
Krais, bo? (A ferawaian
aanabeˈ a ferawaian sina
mataa ngong.) Nenia vaxa
ne fo faisok faagut sena
xasanofuna; ne fo waan
faaxaves la bina ina vipisan
sena xasanofuna; ri fo inis
faagutanau faaxaves seri e a
maana yaan xaves faasilak
rao ne maat.
24 Faapama a mu paamua
sina mu Juda ri inisau
faasangafilu talatul pana
pisikfaat.
25 Faatalatul a mu paamua
ti Rom ri sip faagutanau e
faasaxa a rabuna ri soxoiau
pana faat xena punuxau.
Faatalatul ne waan xuluna
xaati aava tugurum e lus e
ne waan a yaan xurul saxa
la laman.
26 Lana maana sangasan
siak a maana mo xaves ri
lisan a lagafan: a maana
raarum pana xalxal faagut;
a mu rabuna ina fenau la
salan; a mu rabuna siak e
nari aava ri pife Juda. A
mu lagafan ri savat lana mu
bina, la xobingil e la laman
e sena mu fetinan bit aava
ri kuus o ri namkai, taasaxa
piau.
27 Ne fo maare sena faisok
faagut; a maana vung ne pife
matef, ne fuuna lagai e maˈiu
e saxano yaan ne piau ta
yaan xena fangan e saxano

yaan ne piau ta marapi fex-
axaas xena xafut a taak sena
vutung.
28 A toxan a xasano lagafan
vaxa, taasaxa, a lagafan aava
waan vulai xulok a malaan:
la mu yaan xapiak ne lala-
mon faaxaves sena mu fax-
uvulan ina mu rabuna sina
Piran.
29 Tamo saxa la palou iri
a marupak lana xunus ina
nenia, ne nasam a marurupaxan aave sait, bo? Tamo
saxa a poxo lana namkaian
sina, nenia, ne famangilan,
bo?
30 Tamo ne taa ferawai
falalava, ne taa ferawai pana
maana mo aava faxalit a
marurupaxan siak.
31 Taara taa faatulan vu-
lan nane aava Piran e Tama
Memai Yesus. E nane texaas
o ne pife bit.
32 Pe Damaaskas, saxa paa-
mua aava King Aretas a siak
fatie, a xuus a mu rabuna ina
kaalum votai o ri taa tigina
la mu yalaxau ina bina xena
yot fatateaxau xe la bina ina
vipisan.
33 Taasaxa nenia, ne fufu-
nai lana saxa bi e ri fasiviau,
lana bi aave, ti lana matana
vaabat e ne sinufane.

12

A Mifan Si Pol

1 Ne taa ferawai falalava
falet. Naapalaan piau ta
malangiis roxo, ne taa fer-
awai naboxo pana mu mifan
e kaaluman aava Memai fo
tavaiau pana.
2 La mariaas sangafilu saxa
pana talafaat fo falet ne tex-
aas sena saxa mataa aava Pi-
ran a siak falaxe xe la fatalat-
ulaana xunavata pelulaa'ui.
(Ne pife texaas tamo a savat
tuuna o lana mifan mon- a
Piran sang mon a texaas.)
3-4 Ne kuus fulaa, ne texaas
o a Piran a siak falak a mataa
aave e lisane xe Paradais
(fulaa, ne pife texaas tamo
a savat tuuna o lana mifan
mon- a Piran sang mon a
texaas,) e pave a mataa aave
a langai a maana mo aava
rabuna, ri pife fexaxaas sena
ferawai pana senaso a fer-
awaian taap.
5 E voxo ne taa ferawai
falalava sena mataa malaan-
taasaxa ne taa pife ferawai
falalava sena maana mo la
toyan siak tamo a pife fasa-
vat famatavas a mu vilaana
murupak siak.
6 Tamo ne buk fer-
awai falalava ne taa pife
lamavaang senaso ne taa
ferawai tuuna. Taasaxa ne
taa pife ferawai falalava
senaso ne baian ta mataa
i taa lamon falavaiau sena
mifan o kaaluman siak.
Tamo i taa lamon falavaiau
ne vubuk o i taa vile sena
mu vilaana siak aava nane
xalume e mu ferawaian siak
aava nane langaie.
7 Taasaxa Piran a bai o ne
taa lamon falavai nenia xa
sena maana mo roxo aava ne
fo xalume e voxo a turoxo
pana saxa maasaxan malaan
sena tuturuk xena xi a taak.
A mo aave a saxa fefeng si
Setan e i taxa waan xena
famasaxau.
8 Faatalatul ne fenung
pana xe sina Memai e ne fine

o i taa siak tapine sega.

9 Taasaxa nane suiau malaan, “A xakaavangan xatam siak a fexaxaas sema senaso lana marurupaxan a gutan fatak siak a savat la matavas.” E voxo nenia, ne faamamaas paaliu pana falavaiaana marurupaxan siak talo a gutan si Krais i taxa waan xulok.

10 Ne faamamaas pana marurupaxan, a kasalan, mu lagafan, a vil penganaan nenia e a matafanan aava savat sena xuvulaian siak xuvul pa Krais. Senaso layaan nenia, ne marupak, lana yaan aave ne toxan a gutan.

Na Pol A Lamon Faagut Sena Mu Korin

11 Senaso nami, mi lamavaang, nenia sait ne bilai malaan sena lamavaang. Nami ve mi mu rabuna aava mi taa faxalit a turoxoian simi sega, taasaxa piau. Senaso tamo nenia, ne mataa palau ne pife mataa palau lapaana mu ‘yaamut lava’ simi.

12 La maana yaan xaves ne fo vil a maana mo faˈipul e maana mo ina gutan e maana fakalimaanan la palou imi e a maana mo aanabeˈ ri faxaalit famatavas o nenia vaxa ne saxa yaamut.

13 Ne bilai xe simi malaan seˈ ne bilai xe sina xasano rabuna sina Piran. Malaafaa ne vil fasivi nami? Naak ne milung layaan ne pife nung nami pana faat xena xavangau, bo? Tamo malaan, lavaxa lamon tapin a vilaana saat siak aanabeˈ.

14 Naboxo a fatalatulaana yaan ne tamasiak xena falet xe simi e ne taa pife tigina lamimi pana siaxaana faat semi o xasano mo fulaa. Ne vubuxan nami e pife mu faat simi. Lamon pana, a mu rafulak ri pife faigotan a mo xena xavang a ninari e tamari, piau. A mu ninari e tamari falak ri taa faigotan a maana mo xena xavang a mu rafulak siri.

15 Ne taa faamamaas xena tapin a maana mo xapiak siak e nenia vaxa, xena xavang nami. Naak a vubuxan xasingitan simi xe siak i tafe modak senaso nenia, ne vubuxan xasingit temasaatan nami, bo?

16 Lavaxa, mi taa kuus tuuna o ne pife tavai nami pana lagafan, bo? Taasaxa, saxa i tamaa kuus o ne suaxan nami e familung nami pana bitan.

17 Malaafaa ne fo vil malaane? Ne pife siak palou ta mo simi layaan ne feng a mu fefeng siak, bo?

18 Ne nung na Taitus o i taa falet e ne feng a xasa fetinan xuvul pana. Naak mi lamon o re bit nami xena siak a mo simi, bo? Piau! E nemaam sait, maam bilai malaan sere e maam usi a vilaana naang.

19 La fena ferawaian aanabeˈ simaam mi fo lamon o maam taxa ferawai xena xavang nemaam xa, bo? Maam fo ferawai malaan seri aava ri waan la xuvulaian xuvul pa Krais la mata Piran e kamu fesing, a maana mo xapiak aava maam vile, maam vile xena

xavang nami.
20 Ne mataut o layaan ne
savat simi, mi taa piau ta vi-
laana aava ne vubuk rao mi
taa toxane e ne taa piau ta vi-
laana aava mi vubuk rao ne
taa toxane. Ne mataut o ne
taa tingin a mu vilaana ina
fegagelaian e taraa fesuaian;
ina maraleian e rawetan, ina
kuus pengan mataa e fer-
awai lilimugai, ina kasalan e
a maana mo ina lo vil fata-
vanat a waanan.
21 Ne mataut o layaan ne
filimaan fulaa a Piran i taa
famangilau semi e ne taa
mimilisaat soxot nari aava
ri fo vil a saat paamua e
ri pife puk a vilaana siri.
Ri taxa femilungai pana vi-
laana ina tamaian; nari aava
ri pife tamai fatak, ri tamai
feruuk e saxanofuna ri num
temasaat.

13

1 A filimaanan aanabe' a
fatalatulaana yaan ne savat
simi. Mi texaas o a fer-
awai xakaavang sina rovaat
taragua o fulaa maan ri taa
fagut a gel tifian.
2 Ne fo pebukan nami
layaan ne waan xuvul pami
la fataraguiaana yaan. E
naboxo layaan ne pife
waan xuvul pami lunai,
ne pebukan nami o layaan
ne ulaamaan fulaa piau ta
mataa aava fo vil a saat
paamua o ta xasanofuna, ri
fexaxaas sena sinufanaana
fakasanaman siak.
3 Ne taa vil malaane senaso
mi vubuk rao ne taa faxaalit
famatavas o na Krais taxa
ferawai la ngusuk. Nane
xo pife marupak layaan a
fakasanam nami taasaxa
faxalit a gutan sina la palou
imi.
4 Senaso nane marupak
layaan ri niil fataxutane xu-
luna bolo, taasaxa naboxo
nane taxa to sena gutan sina
Piran. Lana xuvulaian xuvul
pana, nemaam vaxa maam
marupak, taasaxa lapaana
gutan sina Piran maam taxa
to xuvul pana, xena xavang
nami.
5 Tafang nami xa xena tex-
aas tamo mi tigina fatateak
lana namkaian simi. Tuuna
tamo mi onam lana tatafan-
gan aanabe' mi texaas o na
Yesus Krais taxa waan la
xunus imi.
6 Ne lamon o mi taa tex-
aas o maam pife poxo lana
tatafangan aave.
7 Taasaxa ne lamon
fepalau tamo kaalum
malaan semaam fo poxo, ne
fenung xe sina Piran o i taa
xavang nami talo mi taa pife
vil ta mo mosaat. Ne lamon
vulai o mi taa usi vulan a
maana vilaana roxo, ne pife
lamon faaxaves pana isaak.
8 Mi texaas o maam taa
vil vulan a mo xena xavang
falak a tuunayan e pife xena
ti votane.
9 Maam faamamaas layaan
maam marupak, taasaxa
nami, mi tigina fatateak.
Maam nung a Piran o i taa
fasavat famatavas a faisok
ina fatiginei faxaradaxaan
nami.
10 A vubuxanan aave a fu-
funa lagasai aanabe' aava
ne xaleie layaan ne waan
lasuun lunai. Ne toxan a
tateaxan i Memai xena xa-
vang fatateak nami e ne

bai tavai nami pana lagafan
layaan ne savat simi.

Fasisian Fataxapiak

11 Lavaxa, naboxo, mu feti-
nan, ne taa fataxapin a la-
gasai aanabe'! Usi a vi-
laana xaradak; langai a fepi-
taian siak; faisok faagut xena
waan lapaana lamonan saxa
mon e waan lapaana luaian.
E a Piran ina Vubuxan Xas-
ingitan e Luaian i taa waan
xuvul pami.
12 Fasusui nami pana fen-
gusan xaradak.
13 A mu rabuna fatak ri
lisan a fasisian siri xe simi.
14 Ne vubuk o a xakaavan-
gan xatam sina Memai Yesus
Krais e a vubuxan xasingitan
sina Piran e a fetuwaanan
roxo sina Vovau Xaradak ri
taa waan xuvul pami.

Galesia
A Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Galesia
A Ferawaian Paamua

Paamua, mu Juda sang mon ri usi na Yesus Krais. Taasaxa lumui na Yesus a feng a yaamut malaan se Pita e na Pol xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe sina mu topen. E layaan a mu rabuna aava ri pife Juda, ri tangpat pana laak lana pabung si Yesus, a saxa lagafan a savat. Paamua, mu rabuna malaan ri pi uˈusi a mu vuputkai si Moses malaan sena mu Juda ri fuuna vile. A fiaian molava a savat sena mu Kristian faˈui: nari, ri taa usi a mu vuputkai aave o piau?

A saxano rabuna rao ri vil nari talo ri taa vuputuk e ri taa usi a xasano vuputkai maan fulaa si Moses. Taasaxa na Pol a kuus o piau e a kuus malaan: taara namkai se Yesus Krais e a mo aanabeˈ sang mon a fexaxaas sena fatiginei fatak netaara la matana Piran talo taara taa siak a toyan faˈui.

A kaalum malaan sena saxanofuna ti la palou ina mu Juda aave, ri falet xe Galesia e ri tafang pana vil a mu Kristian talo ri taa usi a mu vuputkai si Moses. Na Pol a langai a ferawaian pana mo aanabeˈ fo savat e voxo nane xalei a lagasai aanabeˈ xe sina mu Galesia xena faxaradak faˈuli a namkaian e vilaana siri.

Paamua, na Pol a kuus o a Piran fatak xa fo xele xena vil a faisok ina yaamut. Nane pife usi a vubuxanan sina xa e pife usi a vubuxanan sina saxa mataa, piau! A Piran a xele e tavaie pana ngavuk ina kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe sina mu rabuna aava ri vungut. Mui na Pol a kuus malaan: a mu rabuna aava ri namkai se Yesus Krais sang mon, ri fuuna savat rabuna fatak la matana Piran. A ferawaian fataxapiak ina lagasai aanabeˈ a kuus malaan: layaan na Krais a mulus netaara, a Vovau Xaradak fuuna paamuian a sangasan sitaara e taara taa vil a vilaana roxo xe sina xasanofuna.

A Fasisian

1 Nenia na Pol: ne saxa yaamut senaso a Piran aava na Tamataara e na Yesus Krais aava Piran a fatatoi faˈulie ti la maatan, nare xapiak re fo siak fatiau xena ngavuk aave. Pi ta mataa a noxolau e pi ta mataa a siak fatiau, piau.

2 Nemaam mu fetinan aava maam waan nabeˈ, maam lisan a lagasai aanabeˈ xe simi mu rabuna sina Piran aava mi faxuvul la nu bina pe Galesia.

3 Ne nung a Piran Tamataara e na Krais Yesus aava Memai sitaara o re taa tavai nami pana xakaavangan xatam e a luaian.

4 Na Krais a lisan nane xa sena vilaana saat sitaara xena fakaxup netaara xasena saatan ina yaan aanabeˈ. Nane vil malaane senaso

nane usi fatak a vubux-
anan sina Piran aava na
Tamataara.
5 Taara taa kuus fati a isin
lava sina Piran sang mon e
taara taa nangus vulane. A
tuuna.

*A Lagasai Roxo Sina Pi-
ran: Pi Ta Saxa Fulaa Aava
Tuuna*

6 Nami, mi fa'ipul paaliua-
nau senaso pi ta yaan xaves
fe liu lunai e nami xo, mi taxa
ta'ulan a Piran aava xel nami
pana xakaavangan xatam si
Yesus Krais, xena usiaana
xasa buk lagasai roxo.
7 Taasaxa pi ta xasa buk
lagasai fulaa aava roxo, piau!
Ne kuus malaan senaso sax-
ano rabuna, ri taxa fatavanat
a lamonan simi pana xu-
laana Lagasai Roxo se Krais
pana bitan.
8 Lumua ne kuusan fasa-
vat a Lagasai Roxo xe simi
e naboxo, tamo nemaam o
a saxa angelo ti laa'ui la xu-
navata taa kuusan fasavat ta
lagasai patak ne vubuk rao a
Piran i taa fenge xe la bina
ina fata aava i taxa raam
vulai xe vulai.
9 A malaan se' maam fo
kuus xo e ne kuus fulaa o
tamo ta mataa taxa kuusan
fasavat ta lagasai aava patak
sena lagasai mi fo langaie
lumua, ne vubuk rao a Piran
i taa fenge xe la bina ina fata
aava i taxa raam vulai xe
vulai.
10 Mi lamon o nenia, ne
taxa fafaamamaas a rabuna
pana ferawaian siak, bo?
Piau! Ne vubuk rao a Pi-
ran xa i taa faamamaas paga.
Tamo rao ne buk fafaama-
maas a rabuna, lavaxa ne taa
pife yaasok si Krais.

A Piran A Xel Na Pol

11 Mu fetinan, ne buk xuus
fatexaas nami o a Lagasai
Roxo aava ne kuusan fasa-
vate xe simi, pife savat sina
rabuna.
12 Pi ta mataa a xuusau
pana e pi ta mataa a fapi-
tiau pana, piau. Na Yesus
Krais, nane fatak xa a faxal-
itau pana.

*Na Pol A Savat Yaamut
Sina Piran Malaafaa?*

13 Ne buk xuus nami pana
malaafaa ne fexaxaas sena
ferawai pana gutan malaan-
abe'. Nami, mi fo lan-
gai pana vilaana siak layaan
ne fuuna usi a vilaana sina
mu Juda. Mi texaas sena
malaafaa ne fo vil pengan
a rabuna sina Piran e ne
kawaasan nari.
14 Ne fo faisok faagut pana
usiaana vuputkai sina mu
Juda e ne tigina paamua sena
mu tiak aava ri matapalaxan
siak. Ne usi faagutan a vi-
laana ti kavai.
15-16 Taasaxa layaan a
Piran aava siak fatiau
paamuina luluuxan siak e
a xelau pana xakaavangan
xatam sina, a lamone,
nane faxalit famasamau se
Natuna talo ne fexaxaas sena
kuusan fasavat a Lagasai
Roxo xe sina mu rabuna
aava ri pife Juda. E layaan
nane famasamau se Natuna,
ne pife fin ta mataa pana
17 e ne pife falet xe pe
Jerusalem xena ferawai xu-
vul pari aava ri savat yaamut
paamu sega, piau. Taasaxa

ne falet fatak xe pe Erebia.
E mui ne ulaamaan xe pe
Damaaskas.
18 Lamina mariaas talatul
ne fe laak xe pul Jerusalem
xena ferawai xuvul pa Pita
e ne waan xuvul pana, pana
yaan sangafilu saxa pana
pama mon.
19 Ne pife xalum a xasano
yaamut maan fulaa, taasaxa
ne xalum na Jems mon aava
ti Memai sitaara.
20 A maana mo xapiak
aava ne taxa xuus nami
pana, a tuuna. A Piran a
texaas o ne pife bit.
21 Lamina waanan siak xu-
vul pa Pita ne ta'ulan na
Jerusalem e ne falet xe pe
Siria e Silisia.
22 Taasaxa mu rabuna lana
xuvulaian xuvul pa Krais pe
Judia, ri pife xalum luna-
ianau.
23 Ri langai mon a kuu-
san sina saxanofuna aava ri
kuus, “A mataa aava vil pen-
gan netaara paamua, naboxo
i taxa kuusan fasavat a La-
gasai Roxo aava nane mo
vubuk o i taa kawaasane.”
24 E nari, ri faatulan a Pi-
ran sega.

2

Xasano Yaamut Ri Pife Xul A Fepitaian Si Pol

1 Ne fo faisok lapaa Yesus
pana mariaas sangafilu saxa
pana talafaat e mui ne ulaa
fulaa xe pul Jerusalem xuvul
pa Baanabas e ne xel vaxa na
Taitus.
2 Ne laak xe pave senaso a
Piran fo faxalit famatavasau
o ne taa falet. Lana faxu-
vulan xuvul pana mu paa-
mua ina lotu pe Jerusalem,
ne xuus famatavas nari pana
Lagasai Roxo aava ne ku-
usan fasavate la palou ina
mu rabuna aava ri pife Juda
senaso ne baian a maana
faisok siak ti kavai e ti tanin,
ri taa mo palau.
3 E lana waanan simaam
pave ri pife sei faagut o ri taa
putuk na Taitus aava waan
xuvul paga, naapalaan nane
pife Juda.
4 A fiaian pana putuxaan
na Taitus a savat senaso
saxano fetinan bit aava ri
yaasok lapaana vuputkai,
ri vubuk rao na Taitus i
taa putuxan. E voxo ri
savat kasam xena paroxan
nemaam senaso maam fo
tamulus sena vuputkai siri
e ri buk fayaasok fulan
nemaam lapaana.
5 Maam pife faatasu
famodak sena ferawaian
faagut siri senaso maam
vubuxan a Lagasai Roxo
aava maam fapiti nami pana,
i taa waan fatateak la toyan
simi.
6 Nari aava mi fuuna sua-
ian faagutan nari malaan
sena mu paamua simi, a
mu isin lava siri pife mo
molava xe siak senaso Piran
xa pife siak fati ta mataa sena
xakaaluman ina, piau, nane
kaalum lana xunus e lamo-
nan tuuna sina mataa. E mu
paamua aave xo ri pife tava-
iau pan' ta fepitaian fa'ui
lana Lagasai Roxo ne fo ku-
usan fasavate, piau paaliu.
7 Taasaxa ri taraxali o a
Piran fo turoxoianau pana

faisok ina kuusan fasavataana Lagasai Roxo xe sina mu rabuna aava ri pife Juda, malaan se' nane turoxoian na Pita pana faisok ina kuusan fasavataana Lagasai Roxo xe sina mu Juda.

8 Ri texaas sena senaso a Piran a fagut a faisok ina yaamut si Pita xe sina mu Juda malaan se' nane fagut vaxa a faisok ina yaamut siak xe sina mu rabuna aava ri pife Juda.

9 Na Jems, Pita e na Jon, narutul aava mu rabuna ri texaas sena isin lava sirutul lana lotu, rutul suai e yuuf ma xuvul pamaame Baanabas layaan rutul taraxali o a Piran fo siak fatiau e fo tavaiau pana xakaavangan xatam xena faisok aanabe'. Ri turoxo o maame taa falet xe sina mu rabuna aava ri pife Juda e nari, ri taa falet xe sina mu Juda.

10 A saxa mo fulaa, ri vubuk rao maam taa lamon fa'ulaa xena xavangaana mu rabuna valagof, a mo aave mon va mo ne vubuxan temasaatane.

Na Pol A Baras Na Pita

11-12 E mui layaan na Pita a sivimaan xe puaa Antiaak, ne barase la matana mu rabuna senaso nane fo vil a saat malaanabe': nane pife usi a vuputkai sina mu Juda e a fuuna fangan xuvul pana mu rabuna aava ri pife Juda. Taasaxa layaan a rabuna aava ri filimaan ti la bina si Jems, ri fo savat pave, na Pita a ti patak sena mu rabuna aava ri pife Juda e pife fangan fulaa xuvul pari senaso nane mataut seri aava ri vubuk o a mu rabuna xapiak aava ri namkai, ri taa vuputuk.

13 Xasano Juda vaxa ri usi a vilaana saat si Pita e a vilaana saat siri a fakalaxoi sait na Baanabas.

14 Layaan ne texaas o ri pife usi fatak a tuunayan sina Lagasai Roxo, ne baras na Pita la matana mu rabuna xapiak e ne xuuse, "Nano, no mataa Juda taasaxa no taagul malaan sena rabuna aava ri pife Juda layaan a rabuna ti Jerusalem ri pife waan. Taasaxa naboxo ri waan iau e nano, no taxa fasasong a mu rabuna aava ri pife Juda o ri taa usi a vilaana sina mu Juda, bo?

15-16 "Netaare aava taare ro Juda lana luluuxan sitaare, taare pife rovaat saat malaan sena mu rabuna aava ri pife Juda. Taare texaas o a vuputkai pife fexaxaas sena fatiginei fatak a mataa la matana Piran, taasaxa namkaian se Yesus Krais sang mon i taa vile. E voxo taare namkai se Krais Yesus talo taare taa tigina fatak se Krais e pife sena usiaana vuputkai. Senaso pi ta rabuna ri taa tigina fatak sena usiaana vuputkai."

17 "Tamo layaan taara buk tigina fatak lana xuvulaian xuvul pa Krais, a vilaana saat sitaara a savat la matavas, naak taara taa kuus o na Krais taxa vil fafaasaal netaara, bo? Piau, piau paaliu!

18 Tamo ne vesan fulan a mo aava ne fo galase ne faxaalit o ne fo laxao a vuputkai.

19 A malaanabeˈ: a vuputkai aave a faxalitau o ne fo vil a saat. E senaso ne fo vil a saat aave, a vuputkai a kuus o ne fo maat. E tamo ne fo maat xo lapaana vuputkai, nenia, ne fexaxaas sena to naboxo lapaana Piran.

20 E naboxo, ne fo niil fataxutanan xuluna bolo xuvul pa Krais e nenia xa ne pife to fulaa taasaxa na Krais xo a tavaiau pana toyan faˈui sina. E naboxo, lana toyan aava nane fo tavaiau pana, ne taxa to pana namkaian sena Natuna Piran aava vubuxan xasingitau e lisan nane xa paga.

21 Ne pife ti taaluugan a xakaavangan xatam sina Piran. Senaso, tamo mataa a fexaxaas sena tigina fatak la matana Piran sena usiaana vuputkai, lavaxa na Krais fo maat palau mon.”

3

A Namkaian O Usiaana Vuputkai?

1 Mu lamavaang ti Galesia! Naseˈ fo familung a namkaian simi? Senaso paamua, a masaman simi a matavas sena malasuf ina maatan si Yesus xuluna bolo.

2 Xuusau pana saxa mo aanabeˈ: mi siak a Vovau sina Piran pana usiaana vuputkai o pana namkai sena Lagasai Roxo aava mi langaie?

3 E malaafaa tuuna a lamonan simi fetavanat? A vovau sina Piran fasavat a namkaian simi e naboxo mi lamon o mi taa tigina fatak la matana Piran pana tateaxan simi xa, bo? Piau paaliu!

4 A maana maasaxan aava savat simi, ri xavang nami o ri savat palau mon? A tuuna, ri pife savat palau.

5 E voxo no lamon malaafaa? A Piran a tavai nami pana Vovau Xaradak e a vesan a maana mo faˈipul la palou imi senaso mi usi a vuputkai o senaso mi namkai sena Lagasai Roxo aava mi langaie?

6 E naboxo lamon pana vilaana si Abrahem: lana Xakalayan Taap a kuus, “Nane namkai sena Piran e sena namkaian sina, a Piran a xalie pana mataa fatak paaliu.” *Tpt 15:6*

7 E mi taa masam faroxo naboxo o a mu pabung tuuna si Abrahem va mu rabuna ina namkaian.

8 Lana Xakalayan Taap a kuus o a Piran taa fatiginei fatak a mu rabuna aava ri pife Juda sena namkaian siri. E a Piran a xuus na Abrahem pana Lagasai Roxo layaan a kuus fanai xe sina malaan: “A mu rabuna xapiak ri taa siak a roxoyan sema.” *Tpt 12:3*

9 Na Abrahem a namkai e a Piran a tavaie pana roxoyan. E voxo nari aava ri namkai, a Piran taa lisan a roxoyan xe siri xuvul pa Abrahem.

10 Nari aava ri usi a vuputkai talo a Piran i taa xali nari pana rabuna fatak, ri taxa waan lapaana fakasanaman sina Piran. Senaso a Xakalayan Taap a kuus malaan, “Naseˈ pife usi vulan a xakalayan xapiak

aava waan lana vuputkai si
Moses, i taa waan lapaana
fakasanaman sina Piran!”
11 Naboxo, a matavas
malaan: pi ta mataa i
taa tigina fatak la matana
Piran sena usiaana vuputkai,
senaso a Xakalayan Taap a
kuus,

“Nase' ta mataa a tigina fatak
la matana Piran sena
namkaian, nane sang
mon i taa to.” *Vpt*
27:26

12 Taasaxa, fufuna vuputkai
va pife namkaian, piau. A
Xakalayan Taap a kuus,

“Tamo ta mataa a vil a
maana mo xapiak ina
vuputkai, nane taa
siak a toyan vulai xe
vulai sena.” *Hkk 2:4*

13 Taasaxa na Krais a
maraan fa'uli netaara xas-
ena fakasanaman aava
vuputkai a lisanmaane,
senaso nane xa a waan
lapaana fakasanaman sina
Piran la nobina sitaara. A
Xakalayan Taap a kuus,

“Nase' ta mataa a fataxu-
tanan xuluna wai i
taxa waan lapaana
fakasanaman sina
Piran.” *Vlp 18:5*

14 E na Krais a maraan fa'uli
netaara pana maatan sina
talo a roxoyan aava Piran fo
kuus fanai pana xe si Abra-
hem, i taa savat se Krais
Yesus xe sina mu rabuna
aava ri pife Juda. E vaxa talo
netaara aava taara namkai
sena, taara taa siak a Vovau
Xaradak aava Piran fo kuus
fanai pana.

A Vuputkai E Kuus Fana-
ian

15 Mu fetinan, ne taa xuus
nami pana saxa vilaana ri
fuuna vile la maana yaan:
layaan a rovaat re turoxo
pana saxa mo e re xalei a
fakalimaanan ina turoxoian
sire, pi ta xasa mataa i taa
kawaasan a turoxoian sire o
xavange pan' ta mo fulaa.
16 E malaanabe' a Piran fo
vesan a mu kuus fanaian xe
si Abrahem e a buna. A
pife kuus pana “pabung”, a
malasuf ina ve rabuna xaves,
taasaxa i taxa kuus pana
“buna”, a malasuf ina ve
mataa saxa mon e a isina na
Krais.
17 A so ta mo ne taxa kuus
pana a malaan: a vuputkai
aava savat la mariaas 430
lamina kuus fanaian aave,
pife kawaasan a turoxoian
aava Piran fo fakalimaan
pana, talo a kuus fanaian i
taa pife savat la matavas.
18 E tamo a tatavai xatam
sina Piran a savat sena
vuputkai, lavaxa pife savat
sena kuus fanaian sina.
Taasaxa, a Piran lana xakaa-
vangan xatam sina, a lisane
xe si Abrahem sena kuus
fanaian.

A Faisok Ina Vuputkai

19 A fufuna vuputkai va so?
A Piran a lisan a vuputkai
xena faxalit netaara pana vi-
laana saat va so. E nane
feng a mu angelo xena lisan
a vuputkai xe sina rabuna
e toxan a memai ina lisan
a luai vaxa aava tigina la
palou i Piran e mu rabuna. E
a vuputkai aave i taa waan
fefexaxaas a filimaanan sina
bu Abrahem, nane aava Pi-
ran fo vesan a kuus fanaian
pana.

20 Taasaxa layaan a Piran
a lisan a kuus fanaian xe
si Abrahem, piau ta memai
ina lisan a luaian a tigina la
palou ire senaso a Piran xa a
ferawai fatak xe si Abrahem.
21 Naak a vuputkai a tisui a
kuus fanaian sina Piran, bo?
Piau, piau paaliu! Senaso
tamo rabuna ri fo siak a
vuputkai aava fexaxaas sena
lisan a toyan xe vulai, lavaxa
a rabuna xapiak ri taa tigina
fatak la matana Piran pana
usiaana.
22 Taasaxa, a Xakalayan
Taap a kuus o a xavala
xapiak a pisan lapaana vi-
laana saat talo a maana mo
ina kuus fanaian aava sa-
vat sena namkaian se Yesus
Krais, i taa savat siri aava ri
namkai.
23 Taasaxa paamuina yaan
a namkaian a savat, a
vuputkai a bugut netaara fe-
fexaxaas a yaan a namkaian
a savat tuuna la matavas.
24 E voxo a vuputkai a ti
faxatang netaara xena lisan
netaara xe si Krais talo taara
taa tigina fatak la matana
Piran sena namkaian.
25 E naboxo a yaan ina
namkaian fo savat xo e a
vuputkai i taa pife faxatang
fulan netaara.
26 Nami xapiak, mi rafu-
lak sina Piran lana xuvulaian
xuvul pa Krais Yesus
27 senaso mi fo fasufan, mi
fo fadoxotan nami xuvul pa
Krais e mi fo xafut nami xa
pa Krais.
28 E piau ta Griik o Juda,
piau ta yaasok o nari aava ri
pife yaasok e piau ta tomex-
aan o lutefin, senaso nami
xapiak mi saxa lana xuvula-
ian xuvul pa Krais.
29 Tamo nami ve si Krais,
lavaxa nami ve mi mu bu
Abrahem e mi taa siak a
maana mo aava Piran fo
kuus fanai pana xe sina.

4

1 A mo ne taxa ferawai
pana a malaan: saxa mataa
a toxan a lak saxa e saxa
yaan a lak aave i taa tao
a maana mo si tamana,
taasaxa layaan i taxa lak
modak lunai a malaan sena
yaasok.
2 Na tamana lak i taa
siak fati a saxano rabuna
xena faxatangaana maana
mo sina fefexaxaas a yaan
nane kuus pana.
3 A malaan setaara vaxa:
a vilaana ti la xavala e mu
vovau aava ri paamuian a
xavala, ri fayaasok netaara
lana modaxan sitaara.
4 Taasaxa, layaan a yaan
fatak aave xo savat a Pi-
ran a feng a Natuna xe
sitaara. E saxa tefin matatu-
una malaan setaara a luxe e
nane waan lapaana vuputkai
5 xena maraan faˈuli nari
aava ri yaasok lapaana
vuputkai aave talo taara taa
savat rafulak tuuna sina.
6 E senaso nami ve mi ra-
fulak sina, a Piran a feng a
Vovau i Natuna xena waan la
xunus itaara. E a Vovau aave
a kel, “Papa, Tamaang.”
7 E voxo mi pife yaasok
naboxo, nami ve mi mu ra-
fulak sina. E tamo Piran fo
faˈisin nami pana mu rafulak
sina, lavaxa nane taa tavai
nami pana maana mo xapiak
aava nane toxane.

Na Pol A Lamon Faaxaves Sena Mu Galesia

8 Layaan mi pife texaas
sena Piran lunai mi yaasok
xe sina maana mo aava ri
pife piran.
9 Taasaxa, naboxo mi tex-
aas sena Piran, naak a mo
roxo ne taa kuus o a Piran
a texaas semi. Malaafaa mi
taxa puk fa'uli fulan nami xa
sena Piran xena usi fulan a
mu vilaana palau ti la xavala
aava ri marupak? Mi taxa
buk yaasok fulaa lapaari, bo?
10 Mi taxa usi fatak a
maana yaan e fulun e
mariaas.
11 Ne taxa mamaxus semi.
Naak ne fo faisok palau la
palou imi, bo?

12 Kamu fetinan, ne nung
faagutan nami, savat malaan
sega senaso ne fo savat
malaan semi. Mi pife vil a
mo mosaat xe siak.
13 Taasaxa mi texaas o a
fufuna waanan siak xuvul
pami ve giisan e lana yaan
aave ne kuusan fasavat a La-
gasai Roxo xe simi.
14 Naapalaan a giisan siak
a timin a lagafan xulumi, mi
pife kaalum fasivi xulok o
baianau, piau. Mi faama-
maas pana kasaana lifu simi
xe siak malaan se' nenia, ne
angelo sina Piran o na Yesus
Krais xa.
15 A so ta mo fo siak tapin
a faamamaasan simi? Ne-
nia xa ne kuus tuuna o mi
tafo put tapin a matami xena
tavaiau pana tamo mi fexax-
aas.
16 Naboxo ne fo xaiyaas
simi senaso ne xuus nami
pana tuunayan, bo?
17 A rabuna ina fepitaa bit
ri taxa faisok faagut xena
yuuf tapin nami sega talo
mi taa usi faagutan nari.
Taasaxa fufuna faisok siri
pife fatak. Ri buk fepatoxan
netaara talo mi taa tigina xu-
vul pari e tisuiau.
18 Taasaxa a roxo tamo
mi taa faisok faagut pana
maana mo roxo la maana
yaan xapiak e pife la yaan
aava ne waan xuvul pami
mon.
19 Mu rafulak siak, nenia,
ne malaan sena ninana lak
layaan i taxa rao i luluk: ne
taxa maasak fulaa semi fe-
fexaxaas a yaan layaan mi
taa bas pa Krais.
20 Ne vubuk rao ne taa
waan xuvul pami naboxo
talo ne fexaxaas sena xul
a ferawaian siak senaso ne
pife masam faroxo semi!

A Ferawaian Paap Se Hegaar Nare Sera

21 Ne buk fin nami aava mi
buk waan lapaana vuputkai,
xenaso mi pife langai sena?
22 Senaso a xaleian o na
Abrahem a toxan a ro lak
tomexaan taragua: saxa sina
tefin yaasok e saxa sina tefin
aava pife yaasok.
23 E a lak sina tefin yaasok
aave a luxan lana vilaana
sina matatuuna taasaxa lak
sina tefin aava pife yaasok a
luxan sena kuus fanaian sina
Piran.
24 A mo aanabe' a malaan
sena ferawaian paap: a ro
tefin aave re malaan sena
turoxoian taragua. A saxa va
malaan sena turoxoian aava
savat ti xuluna Put Sainai. A
turoxoian aanabe' a fasavat
a mu rafulak aava ri yaasok

e a tefin aanabe' a isina na
Hegaar.
25 E na Hegaar ve malaan
sena Put Sainai pe Erebia
e nane a xaxaalua ina
bina Jerusalem aava waan
naboxo senaso i taxa yaasok
xuvul pana rafulak sina.
26 Taasaxa, a bina
Jerusalem aava waan laa'ui,
pife yaasok e nane ve na
ninataara.
27 Malaan sena Xakalayan
Taap a kuus:
"Faamamaas, nano aava no
tefin mala! Xukulai
pana faamamaasan
nano aava no pi nasam
a maasaxan ina lulu-
uxan.
Senaso a tefin aava
pi luluk, i taa
toxan a rafulak
xaves paaliu sena
tefin aava taagul
xuvul pa lavana."
Ais 54:1
28 E naboxo, mu fetinan,
nami ve mi mu rafulak sina
Piran sena kuus fanaian
malaan se Aisaak.
29 E lana yaan aave a lak
aava luxan sena vilaana sina
matatuuna a vil pengan a lak
aava luxan sena gutan sina
Vovau. E tanin re taxa vil
malaan lunaiane.
30 Taasaxa, a Xakalayan
Taap a kuus malaafaa? A
kuus malaan: "Feng tapin a
tefin yaasok e a lak tomex-
aan sina senaso a lak tomex-
aan sina tefin yaasok i taa
pife siak a xavil ina maana
mo si tamana xuvul pana
lak tomexaan sina tefin aava
pife yaasok."
31 Lavaxa mu fetinan,
taara pife rafulak sina tefin
yaasok, taara rafulak sina
tefin aava pife yaasok.

5

Lana Xuvulaian Xuvul Pa Krais Taara Tamulus Sena Vuputkai

1 Piau ta mo a fexaxaas
sena pis fulan netaara
senaso na Krais fo mu-
lus xapin netaara xasena
vuputkai! E voxo, tigina
fatateak malaan sena rabuna
aava ri pife yaasok e muta
turoxoian nami xa xena
savat yaasok fulaa.
2 Langaiau! Nenia na Pol,
ne xuus nami, tamo mi taa
turoxo pana putuxaan nami,
na Krais i taa pife fangasik
nami.
3 Ne taa kuus fulaa, ne pe-
bukan ta mataa aava turoxo
pana i taa putuxan, o i taa usi
fatak a mu vuputkai xapiak
vaxa.
4 Nami aava mi buk tigina
fatak la matana Piran pana
usiaana vuputkai, mi fo xatip
tapin nami xa se Krais. Mi
ti taaluugan a xakaavangan
xatam sina Piran.
5 Taasaxa sena namkaian
sitaara, a Vovau a xavang ne-
taara xena waan bangaana
vilaana fatak aava taara la-
mon faneie.
6 Senaso lana xuvulaian
xuvul pa Krais Yesus, tamo
mi vuputuk o piau, pife mo
molava. Taasaxa, a mo
pelalava a malaan: taara taa
faxalit a namkaian sitaara
pana vubuxan xasingitaana
xasano rabuna.
7 Mi taxa fala faagut lana
toyan simi! Nase' ti votan

nami sena langaiaana tuunayan?

8 A Piran aava xel nami, i taa pife familung nami malaan.

9 Faxatang senaso “a yiis modak mon i taa fasul falavai a flaua xapiak.”

10 Taasaxa naboxo nenia, ne texaas tuuna semi, sena xuvulaian xuvul pana Memai sitaara, mi taa pife usi a vilaana patak e nase' ta mataa aava taxa bit feruuxan nami, a Piran i taa fakasaname.

11 Mu fetinan, tamo a tuuna nenia, ne taxa lo kuus fasavat lunai o a vilaana ina vuputuxan a roxo, xenaso a rabuna ri taxa lo vil penganau? E tamo ne kuus malaan, a rabuna ri taa pife mangil sena bolo si Krais.

12 E nenia, ne taxa lalamon pana rabuna aava ri taxa famamaxus nami, o a vilaana aave ina vuputuxan xo ri taa vilai marasaxa et pana.

13 E nami, mu fetinan, a Piran fo xel famulus nami. Taasaxa muta bilai lapaana tamulusan aave xena fafaamamaas a vubuxanan la tami. Piau, mi taa fexavongan nami.

14 A mu vuputkai xapiak ri loxot faxuvulan malaan: “No taa vubuxan xasingit a mu rabuna xapiak malaan se' no vubuxan xasingit nano xa.”

15 Taasaxa tamo mi bilai malaan sena mu vupung, mi fevis e fepunuxan nami xa, lavaxa faxatang, ulaa mi tamaa kawaasan xapin nami xa.

A Toyan Lapaana Vovau Xaradak

16 A mo ne taxa kuus pana a malaanabe': turoxoian a Vovau sina Piran xena paamuian a toyan simi e mi taa pife fafaamamaas a vubuxanan saat ina tami

17 senaso a maana mo aava tami vubuxane, a Vovau sina Piran a gilise e a maana mo aava Vovau sina Piran a vubuxane, a tami taa gigirane. E a ro vilaana aanabe' re fevisan nare talo mi pife fexaxaas sena usi a vubuxanan simi.

18 E voxo tamo a vovau sina Piran taxa lo paamuian nami, lavaxa mi pife waan lapaana vuputkai.

19 A mu vilaana sina vubuxanan ti la xavala aava ri fuuna waan la matavas, ri malaan: femilungai pana vilaana ina tamaian; lamon soxot a mu vilaana saat; seng faagutan vulan a maana mo xena fafaamamaas a ta.

20 Ri lotu xe sina mu piran bit; ri vil a vilaana ina neng; ri febaian nari e fegagelai; ri tarasui a mo sina xasa mataa; ri marala fataapus e ri naixaam; ri tapagal xasena xasano rabuna,

21 ri xinaas, ri num temasaat e ri fengarok e xasano mo malaan. Paamua ne pebukan nami e naboxo ne kuus fulaa: nari aava ri bilai malaan ri taa pife waan la fatataganan sina Piran.

22 Taasaxa Vovau sina Piran a fasavat a mu vilaana fatak malaan sena vubuxan xasingitan, faamamaasan, luaian, waan fananapan,

fangaasixan, vilaana roxo,
waan fatateaxan,
23 vilaana mam e a fax-
atang faroxoian. Piau ta
vuputkai a ti votan a mu vi-
laana roxo aanabe'.
24 Nari aava ri rabuna si
Krais Yesus, ri fuuna gigi-
ran a maana vubuxanan e
vilaana siri ti la xavala.
25 A Vovau sina Piran fo
tavai netaara pana toyan tu-
una e voxo taara taa sangas
xuvul pana.
26 Muta malalava o tisui
o tarasui a mo sina xasa
mataa.

6

Bilai Faroxo Xe Sina Mu Rabuna Xapiak

1 Mu fetinan, tamo mi
xalum ta mataa taxa vil ta vi-
laana saat, nami aava mi ma-
toxol lana namkaian simi, mi
taa faseie xena faxaradaxe,
taasaxa mi taa ferawai fan-
gaasik. E vaxa mi taa fax-
atang faroxoi a vilaana simi
talo mi taa pife poxo.
2 Mi taa fexavong pana mu
lagafan e malaanabe' mi taa
usi a vuputkai si Krais.
3 Tamo ta mataa a lamon o
nane xa a matalava, taasaxa
tuuna, nane a mataa palau
mon, nane taxa suaxan fa'uli
nane xa.
4 A mu rabuna saxa saxa
ri taa tafang a vilaana siri
xa. Tamo a roxo, lavaxa ri
taa faamamaas pana so ta
mo nari xa ri fo vile. Ri taa
pife fexaxaasan a faisok siri
xuvul pana faisok sina xasa
mataa.
5 Senaso a mataa saxa saxa
i taa yaas a matafanan sina
xa.
6 Nase' ta mataa a siak a
fepitaian ina Lagasai Roxo i
taa tavai a mataa ina fepitaa
aave pana xavil ina maana
mo roxo sina.
7 Muta lamon o no fexax-
aas sena bit a Piran senaso a
so ta mo a mataa taa xapise,
i taa siak fatak a xalana.
8 Tamo nane xapis a vi-
laana ti la xavala, nane taa
siak faxuvul a xalana wai
ina maatan. Tamo nane
xapis a vilaana sina Vovau
Xaradak nane taa siak faxu-
vul a xalana wai ina toyan
vulai.
9 E voxo muta maare pana
xapisaana vilaana roxo.
Senaso a yaan taa filimaan
layaan taara taa siak faxuvul
a xalana wai xaves tamo
taara taa pife ta'ulai sena.
10 E voxo la maana yaan
xapiak layaan taara fexaxaas
sena xakaavang, taara taa vil
a maana mo roxo xe sina mu
rabuna aava ri namkai e xe
sina mu rabuna xapiak vaxa.

*A Fataxapiak Ina Fefasa-
ian Si Pol*

11 Kaalum, pana maak xa
ne taxa kala pana xakalayan
molava.
12 Nari aava ri fasaamaat
e ri buk faamamaas sena
gutan siri, ri fasasong o mi
taa vuputuk. Taasaxa ri vile
talo nari xa ri taa pife vil
penganan sena bolo si Krais.
13 Nari aava ri taxa
vuputuk, ri pife langai a
vuputkai. Taasaxa ri vubuk
o mi taa vuputuk talo ri
taa faamamaas e ferawai
falalava pana.
14 Nenia xa, ne taa faama-
maas pana bolo si Memai

Yesus Krais mon: sena bolo naang, a maana mo ti la xavala ri mo palau lana waanan siak. Aang, ne baian nari e ri fo maat.
15 A pife mo molava tamo mi vuputuk o piau. Taasaxa, tamo a lamonan e namkaian simi re mo fa'ui, a mo aanabe' a pelalava.
16 Ne nung a Piran o i taa tavai nari aava ri usi a fefasaian aanabe' e a mu Israel aava mu rabuna sina sait, pana luaian e mamaaluxan.
17 Xena fataxapin a lagasai aanabe' ne kuus: muta tavaiau pana lagafan fulaa senaso a mu vulak la taak ri faxaalit o nenia, ne yaasok si Yesus.
18 Ne nung na Memai Yesus Krais sitaara o i taa tavai nami, mu fetinan, pana xakaavangan xatam la vovau imi. A tuuna.

Efasis
A Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Efasis
A Ferawaian Paamua

A fufuna lamonan ina lagasai aanabeˈ a malaan: a Piran rao i timin faxuvul a maana mo xapiak lapaa Krais, a maana mo xapiak la xunavata e ti la xavala e na Krais i taa putuna maana mo xapiak. (1:10) E a Piran a vubuk fatamasiak a mu rabuna sina xa talo ri taa tigina fatateak tuuna xuvul pa Krais e ri taa waan lapaana lamonan saxa.

La nobina mata ina lagasai na Pol a ferawai faaxaves pana mamaaluxan sina Piran e a faxuvul a maana rabuna aava ri namkai se Krais malaan sena pabung saxa mon. Pana faisok si Yesus, a Piran a siak faˈuli a rabuna xe sina e a tavai nari pana Vovau Xaradak malaan sena fakalimaanan o nane i taa vil a maana mo roxo xe siri malaan seˈ nane fo kuus fanai pana. (1:14) La fataraguiaana nobina ina lagasai na Pol a kuus o a mu ‘Kristian’ ri faxuvul xuvul pa Krais e voxo ri taagul faroxo tuuna e ri usi a vilaana sina Piran fatak.

Lana lagasai aanabeˈ na Pol fo vil a xasano ferawaian paap xena faxalit famatavas a rabuna o ri taa faxuvul xuvul pa Krais xena savat pabung saxa. Nane a kuus o a mu rabuna sina Piran ri malaan sena vipin saxa e na Krais a malaan sena putuna vipin aave. (4:1-16) E vaxa mu rabuna sina Piran ri malaan sena lifu e na Krais a xaaxaak mata ina lifu. (2:19-22) E fulaa a mu rabuna sina Piran ri malaan sena saxa tefin e na Krais a malaan sena lavana tefin aave. (5:22-32) A lagasai aanabeˈ taxa xuus fatexaas netaara pana maana mo roxo aava Piran rao i taa vile xana mu rabuna sina.

1 Nenia na Pol: a Piran fo burau xena savat yaamut si Krais Yesus e naboxo ne taxa kala xe simi mu rabuna fatak pe Efasis aava mi taxa tigina fatateak lana namkaian se Krais Yesus.
2 Ne nung a Piran Tamataara e Memai Yesus Krais o re taa tavai nami pana xakaavangan xatam e a luaian.

A Piran A Tavai Nari Aava Ri Namkai Se Krais Pana Maana Roxoyan La Xunavata

3 Taara taa kuus faatulan a Piran aava Piran e na Tama Memai Yesus Krais sitaara. Nane fo tatavai xe sitaara aava taara waan la xuvulaian xuvul pa Krais, pana maana roxoyan molava piis aava waan la xunavata.
4 Senaso paamuina yaan a Piran a vil fanei a maana mo xapiak, nane fo siak fati xo netaara xena tigina faxaradak pana piau ta lalosaat la matana sena xuvulaian sitaara xuvul pa Krais.
5 E senaso nane vubuxan xasingit netaara, a Piran xa a lamon faati o i taa xavei netaara e faˈisin netaara pana rafulak sina senaso taara

namkai se Yesus Krais. E
nane xavang netaara malaan
senaso nane nanam pana vil
malaane.
6 E layaan nane vil
malaane, a faxalit famatavas
a xakaavangan xatam sina
e a xakaavangan xatam
aave a tavaie pana isin lava
paaliu. Aang, nane fo tavai
faxavesan netaara aava
taara waan la xuvulaian
xuvul pa Natuna, pana
xakaavangan xatam aave.
7 E sena ria i Natuna aava
nane vubuxan xasingite,
a Piran a maraan fa'uli
netaara. Aang, nane lamon
tapin a mu vilaana saat
sitaara senaso a xakaavan-
gan xatam sina a pelalava
8 e vaxa a tiuan fasoliu
a xakaavangan xatam aave
xuvul pana texaasan e
masaman xapiak xulutaara.
9 A Piran lana vubux-
anan roxo sina, fo faxalit
famatavas netaara pana
maana mo fufunai aava
nane buk vil famatavase se
Krais
10 lana yaan fatak ina:
nane lamon faati o i taa lisan
faxuvul a maana mo ti la
xunavata e la xavala lapaana
tateaxan ina saxa paamua,
na Krais.
11 E sena xuvulaian
simaam xuvul pa Krais, a
Piran aava vesan fatak a
maana mo xapiak malaan
sena vubuxanan sina, fo siak
fati xo nemaam xena savat
rabuna sina.
12 Nane vil malaane talo
nemaam aava maam lamon
fanai se Krais paamua,
maam taa tavaie pana isin
roxo paaliu.
13 E layaan mi langai a la-
gasai ina tuunayan aava La-
gasai Roxo ina fakaxupaan
nami, e mi namkai sena,
a Piran a fakalimaan nami
vaxa pana Vovau Xaradak
sina aava nane fo kuus fanai
pana.
14 E a Vovau Xaradak xo
aava waan la xunus itaara,
a malaan sena faati votaian
ina maana mo aava Piran fo
kuus fanai pana xe sitaara,
fefexaxaas a yaan a Piran
i taa maraan fa'uli netaara
aava taara mu rabuna sina.
Taara taa faatulan vulan a
isin molava paaliu marasaxa
sina!

A Fenungan Si Pol

15 A Piran fo vil a maana
mo aanabe' e voxo ti la
yaan layaan ne langai pana
namkaian simi se Memai
Yesus e pana vubuxan xas-
ingitan simi xe siri aava ri
namkai
16 ne fuuna kuus faasiroxo
vulai xe sina Piran pami. E
ne xali nami lana mu fenun-
gan siak.
17 Ne fuuna lo fin a Piran
sina Memai Yesus Krais
sitaara, na Tamana aava
pelalava, o i taa tavai nami
pana Vovau Xaradak. E a
Vovau Xaradak aave i taa
tavai nami pana masaman e
i taa kas a lamonan simi talo
mi taa texaas faroxo sena.
18 E vaxa ne nunge o i
taa kas a lamonan simi xena
xalum a miridingan sina talo
mi taa masam faroxo sena
maana mo aava Piran fo siak
fati nami pana. Aang, mi
taa texaas sena lavayan ina
maana tatavaian roxo aava

Piran fo kuus fanai pana xe
sina mu rabuna fatak.*
19 E mi taa texaas sena
tateaxan ina gutan sina aava
xavang netaara aava taara
namkai. E a gutan aanabeˈ
ve a gutan
20 aava nane faisok la-
paana layaan a fatatoi faˈuli
na Krais ti la maatan e faneie
la pamuaan sina, a vepen
pelalava la xunavata.
21 Pave na Krais a paa-
muian a mu paamua, mu
matalava, mu memai e mu
piran pe la tavegof. A isina
a pelalava sena mu isin lava
xapiak naboxo e xe mui.
22 A Piran a tavai na Krais
pana gutan xena paamuian
a maana mo xapiak e a nox-
ole xena paamuian a maana
mo la faxuvulan sina rabuna
sina.
23 A mu rabuna aave ve
ri vipin si Krais e ri faxurul
na Krais malaan se Krais a
faxurul a maana mo xapiak.

2

A Piran A Tavai Netaara Pana Toyan Faˈui Se Krais

1 Paamuina yaan mi
namkai, mi fo maat lana
vovau imi sena maana
vilaana saat e mu faasaalan
simi.
2 Lana yaan aave mi fuuna
usi a mu vilaana saat ti la
xavala e a paamua ina mu
vovau saat la tavegof. Nane
ve a vovau aava taxa faisok
naboxo lana toyan siri aava
ri langai pesalai sina Piran.
3 Netaara xapiak vaxa
taara waan la palou iri paa-
mua. Taara fuuna masaga
lana vubuxanan sitaara
ti la xavala pana usiaana
vubuxanan e lamonan aave.
E malaan seri, taara tamu
waan lapaana fakasanaman
molava sina Piran.
4 Taasaxa Piran aava bas
paaliu pana mamaaluxan, a
vubuxan xasingit netaara
5 e vil fatatoi netaara xu-
vul pa Krais. E nane vil
malaane layaan taara taxa
maat lunai sena mu vilaana
saat sitaara. Sena xakaavan-
gan xatam sina, a Piran fo
fakaxup netaara.
6 E senaso taara waan la
xuvulaian xuvul pa Krais, a
Piran fo fatatoi faˈuli netaara
ti la maatan e fanei netaara
xuvul pana la xunavata.
7 Nane vil a maana mo
aanabeˈ xena faxalit a mu
rabuna xe mui pana tang
xakaavangan xatam sina e a
xakaavangan xatam aanabeˈ
a savat la matavas layaan
a fangasik paaliuan netaara
aava taara namkai se Krais
Yesus.
8 Senaso mi namkai, a
Piran a pisingan nami pana
xakaavangan xatam sina
xena fakaxupaan nami.
A pife savat sena faisok
simi, piau, piau paaliu! A
fakaaxupan aanabeˈ ve a
tatavai xatam sina Piran.
9 E senaso a Piran xa a
tatavai pana fakaaxupan
aanabeˈ, pi ta mataa a fex-
axaas sena ferawai falalava
sena vilaana sina xa.
10 A Piran fo vesan fafaˈui
netaara lana xuvulaian
xuvul pa Krais Yesus talo
taara fexaxaas sena vil a
maana buk faisok roxo

* **1:18:** o: a mu rabuna sina Piran ve ri tatavai roxo xana Piran.

aava lokavai mupiis nane
faigotane xataara.

A Piran A Faxuvul A Mu Juda Xuvul Pari Aava Ri Pife Juda

11 A mu Juda aava ri
vuputuk, ri fuuna fasoxot
nami aava mi pife Juda
lana luluuxan simi, pana
rabuna aava ri pife vuputuk.
(Taasaxa ri taxa ferawai
pana saxa vilaana aava mu
tomexaan ri vile xe siri xa.)
12 E voxo lamon fa'uli a
yaan aava mi tigina patak
se Krais. Mi pife rabuna ti
Israel e nami ve mi mu topen
aava ri pife waan lapaana
mu turoxoian ina kuus fana-
ian e mi piau ta lamon fana-
ian xena waan bangaana
pana faamamaasan. Aang,
mi pife waan xuvul pana Pi-
ran lana yaan aave.
13 Taasaxa senaso mi
namkai xo se Krais Yesus mi
pife waan lasuun. Naboxo,
mi waan faasilak sena
maatan si Yesus xuluna bolo.
14 Nane xa a daarum
xataara senaso a faxuvul a
mu Juda xuvul pari aava ri
pife Juda xena savat rabuna
saxa mon. Nane, pana vipin
sina, a kawaasan xapin a
vaabat aava waan la palou
itaara. A vaabat aave a
malaan sena ri febaian nari.
15 Nane, lana vipin sina, a
fexaxaasan a Vuputkai sina
mu Juda pana mu fefasaian
ina. Nane vil malaane
xena fadaarum nami xuvul
pamaam sena namkaian
sitaara e voxo taara fo savat
mataa fa'ui saxa.
16 E lana mataa fa'ui
aanabe' i taa fadaarum nare
xapiak xuvul pana Piran
sena maatan sina xuluna
bolo. E a maatan aave a
fataxapin a febaian siri.
17 Nane maa kuusan
famatavas a vilaana ina
luaian xe simi aava mi
waan lasuun sena Piran e xe
simaam aava maam waan
faasilak.
18 Sena faisok si Krais,
taara xapiak lapaana vovau
saxa mon, taara fexax-
aas sena falet fatak xe si
Tamataara.
19 E voxo, nami, mi pife
mu topen o rabuna ti lasuun
fulaa, piau. Nami xapiak, mi
waan xuvul pana mu rabuna
sina Piran lana lifu sina.
20 Nami ve mi mu xavil ina
lifu aanabe'. A mu yaamut e
mu rabuna ina kuus fatuxai
ri fanei a fufuna lifu e a faat
lava mata ina vesanaana ve
na Krais Yesus.
21 Nane xo a timin faxuvul
a maana xavil modak ina lifu
xurul talo ri taa waan fa-
tateak e nane xa a vil falavaie
e fefasavat a tang lifu lotu
taap xana Piran sang mon.
22 E senaso nami, mi
namkai se Krais, nane taxa
faxuvul nami xapiak xuvul
pana xasanofuna xena vesan
a lifu aava Vovau ina Piran i
taxa waan lana.

3

Na Pol Ve A Yaamut Xe Sina Mu Rabuna Aava Ri Pife Juda

1 E sena maana mo aanabe'
aava Piran fo vile, nenia,
Pol, ne mataa vipis senaso ne
sisiak si Krais Yesus xena xa-
vangaan nami aava mi pife
Juda.

2 Tuuna, mi fo langai o a
Piran fo tavaiau pana faisok
ina kuusan fasavat a xakaa-
vangan xatam sina xe simi
3-4 e a kas famatavas a lam-
onan siak e voxo ne masam
sena maana mo nane vile se
Krais. Paamua ne fo kala xe
simi pana mo aanabeˈ e tamo
mi taa kate mi taa texaas o
nenia, ne masam tuuna sena
maana mo fufunai aave se
Krais.
5 Lumua a Piran pife fax-
alit a rabuna pana mo fu-
funai aave, taasaxa naboxo
a Vovau sina fo faxalit a
mu yaamut xaradak e mu
rabuna ina kuus fatuxai sina,
pana.
6 A mo fufunai aave
a malaanabeˈ: layaan ri
namkai sena Lagasai Roxo,
a mu rabuna aava ri pife
Juda ri fexaxaas sena waan
lapaana roxoyan sina Piran
xuvul pana mu Juda. Nari
vaxa, ri rabuna sina Piran
e ri taa siak a ngavuk ina
maana mo aava Piran a kuus
fanai pana xe siri aava ri
namkai se Krais Yesus.
7 A Piran, lana roxoyan e
gutan molava sina, a tatavai
xe siak pana xakaavangan
xatam sina talo ne taa sisiak
sina Lagasai Roxo.
8 Naapalaan nenia, ne
mataa palau mon sena mu
rabuna fatak sina, nane
tavaiau pana ngavuk lava
aanabeˈ: nenia, ne taa
kuusan fasavat a Lagasai
Roxo xe sina mu rabuna
aava ri pife Juda. A lagasai
aanabeˈ a kuus famatavas
pana maana fafanaian e
roxoyan molava piis aava
waan xuvul pa Krais. Taara
pife fexaxaas sena tingin a
ngangai o katan ina.
9 E vaxa ne taa kuusan
fasavat a maana mo fufunai
sina Piran la matavas. Nane
aava vesan a xavala e maana
mo xuluna, a fun a maana
mo fufunai aave ti lana tang-
pat ina yaan.
10 E naboxo nane vubuk
rao a mu rabuna sina ri
taa faxalit a maana buk tex-
aasan lava sina Piran xe sina
maana buk angelo aava ri
paamuian a maana mo la xu-
navata pana gutan.
11 A Piran a usi fatak a
lamonan sina ti kavai paaliu
e naboxo nane fasavate se
Krais Yesus aava Memai
sitaara.
12 Lana xuvulaian xuvul
pa Krais e sena namkaian
sitaara sena, taara taa pife
mataut e mangil sena laak
xena ferawai xuvul pana Pi-
ran.
13 E voxo ne nung nami o
mi taa pife kanamsaat sena
maana lagafan aava ri sa-
vat siak, pami. A maana
maasaxan aave ri taa xavang
nami e mi taa lamon falava
pana.

Na Pol A Fenung Pana Mu Efasis

14 Layaan ne lamon pana
maana mo aanabeˈ ne
bukaak la no Tamataara
aava
15 tavai a mu matafetama
xapiak sina la xunavata e la
xavala pana isin tuuna siri.
16 E ne fine o ti lana maana
fafanaian e roxoyan molava
paaliu sina, i taa tavai nami
pana gutan talo mi taa tateak
lana xunus imi sena faisok
sina Vovau sina.

17 E na Krais i taa lo taagul
vulai la xunus imi senaso mi
namkai sena. E ne fenung o
a so ta mo mi vile, mi taa vile
pana vubuxan xasingitan.
18 E nami, xuvul pana mu
rabuna fatak sina Piran, mi
taa toxan a tateaxan xena
masam xapin a tang lavayan
ina vubuxan xasingitan si
Krais.
19 Ne fenung o mi taa tex-
aas sena vubuxan xasingitan
sina aava molava temasaat
paaliu sena texaasan sitaara.
E malaanabe' mi taa bas
soliu pana vubuxan xasingi-
tan sina Piran xa.
20 Taara taa nangus a Pi-
ran aava fexaxaas sena sui
fasoliu paaliuan a fenungan
o nanomaian sitaara e nane
fuuna vile sena gutan sina
aava taxa faisok la xunus
itaara.
21 Netaara e mu butaara xe
mui aava taara mu rabuna
sina Piran, taara taa kuus fati
a isin molava piis sina sena
xuvulaian sitaara xuvul pa
Krais Yesus vulai xe vulai. A
tuuna.

4

A Mu Rabuna Si Krais Ri Taa Faisok Faxuvul

1 Nenia ve ne mataa vipis
senaso ne namkai sena
Memai e ne sisiak sina. E ne
faxaar nami o mi taa sangas
fatak lana toyan simi xuvul
pa Krais malaan sena Piran a
vubuxane layaan a xel nami
xena namkai sena.
2 Lamon fasivi nami xa
e bilai xe sina xasanofuna
pana vilaana mam, waan
fananap e faxalit a vubuxan
xasingitan simi xe sina xas-
anofuna e yaas a lagafan
aava ri tavai nami pana.
3 A Vovau sina Piran a
fasavat a xuvulaian la palou
imi e pis fatateaxe pana
luaian. E nami, mi taa
faisok pana gutan xapiak
simi xena waan faroxo xuvul
pana xasanofuna lana xuvu-
laian aave.
4 Nami xapiak mi toxan
a Vovau saxa mon e voxo
mi waan faxuvul lana vipin
saxa mon. A Piran a xel nami
xapiak xena waan xuvul la-
paana lamon fanaian saxa
mon.
5 Mi namkai sena Memai
saxa mon e mi toxan a salan
saxa mon ina namkai se
Krais e mi fasufan lapaana
isin saxa mon.
6 Mi toxan a Piran saxa
mon aava Tamana mu
rabuna xapiak: nane a
pelalava seri; nane fuuna
vil a maana faisok sina sena
xakaavangan siri xapiak e
nane waan lana xunus ina
mu rabuna xapiak.
7 E voxo na Krais fo tavai
netaara saxa saxa pana
xakaavangan xatam talo
taara fexaxaas sena vil a
faisok sitaara.
8 E voxo lana Xakalayan
Taap a kuus malaan:

> “Layaan nane laak
> xe la bina pe
> laa'ui paaliu
> nane falet paamuian a
> maana rabuna vipis e
> a tavai a mu rabuna
> pana maana
> tatavai.” *Yng*
> *68:18*

9 (Lavaxa, a paferawaian
“Nane laak” a toxan a so ta

buk malasuf? A malaanabe': paamuina laaxan sina nane sivimaan xe lapi la xavala.
10 Nane naang aava sivimaan xe lapi, a laak xe pe laa'ui paaliu sena mu xunavata talo i taa waan lana maana mo xapiak.)
11 E nane xa a tavai a saxanofuna pana faisok ina yaamut e saxanofuna pana faisok ina kuus fatuxai e saxanofuna fulaa pana faisok ina xelaana rabuna xena namkai e saxanofuna fulaa laa pana faisok ina fepitaa e faxatangaana rabuna sina Piran.
12 Nane tavai nari pana faisok siri xena faigotanaana mu rabuna sina Piran talo ri fexaxaas sena xavang faagutan a vipin si Krais
13 fefexaxaas a yaan netaara xapiak, taara waan faxuvul lana namkaian e lana texaasan se Natuna Piran e taara tafe matoxol lana mu vilaana e lamonan sitaara malaan se Krais.
14 Lana yaan aave taara taa pife bilai fulaa malaan sena popo senaso a namkaian siri a falet feruuk malaan sena tof la laman e a usi a maana buk fepitaian sina rabuna aava ri bit o suaxan nari xena yuuf tapin nari sena salan roxo.
15 Taasaxa netaara, lapaana vilaana ina vubuxan xasingitan, taara taa ferawai tuuna e taara taa malaan sena sait lana vilaana sitaara. E voxo taara aava taara vipin, taara taa faisok xuvul pana paat, na Krais, malaan sena mataa saxa mon.
16 Nane tavai a vipin aave pana toyan e a fanei a mu xavil ina lana nobina siri e a mu yeis ti la vipin ri pis faxuvul a maana xavil aave. E layaan a mu xavil saxa saxa ri vil a faisok siri, lapaana vubuxan xasingitan, ri tafe palak e tateak.

Taara Taa Taagul Malaan Sena Rabuna Aava Ri Sangas La Malang

17 E voxo ne xuus nami, tuuna ne fasei nami lana isi Memai o mi muta taagul fulaa malaan sena rabuna aava ri pife Juda senaso a lamonan siri a tavanat e ri fepalau.
18 A masaman siri fesotuk e ri piau ta toyan sina Piran senaso ri xawei a lamonan siri e ri bai texaas.
19 Ri pi mangil pana mu vilaana siri e ri laak lana vilaana saat xena fafaamamaas a tari xa. Ri fuuna lo vil vulan a maana mo aava fasavat a lalosaat.
20 Taasaxa nami, mi pife texaas se Krais malaanabe'.
21 Tuuna, mi langai sena e nari aava ri fapiti nami pana maana tuunayan aava savat la matavas se Yesus,
22 ri fapiti nami o mi muta waan fulaa lana mu vilaana simi ti paamua senaso a toyan aave fo kawaasanan pana mu vubuxanan bit ina.
23 Taasaxa, mi taa timin patak a maana mo ti paamua talo mi taa savat fa'ui lana fufuna lamonan simi
24 e mi taa falak a mu vilaana fa'ui aava Piran a vesane pana vilaana fatak e xaradak malaan sena xa.

25 E voxo, nami xapiak, mi
taa ta'ulan a vilaana ina bi-
tan e mi taa ferawai tuuna xe
sina xasanofuna senaso ne-
taara xapiak, taara mu xavil
ina vipin saxa mon.

26 “Lana maraleian simi
muta vil a saat”: Fataxapin
a maraleian simi paamuina
ngaas i rul

27 e muta kas a toyan simi
ulaa na Setan tamaa laak
lana.

28 Nane aava fuuna fenau
i muta fenau fulaa. Taasaxa
i taa faisok faagut pana ro
mana xa talo i taa toxan a mo
xena femiraaxane xuvul pari
aava ri xaxaalif pana mo.

29 Muta turoxoian a fer-
awaian aava i taa yuuf
fasivi a rabuna xena savat
la valami taasaxa ferawai
faroxo mon xena xavang
faagutan a rabuna aava ri
langaie talo ri taa tigina
fatateak.

30 E muta famamaxus a
Vovau Xaradak sina Piran
senaso a Piran fo fakalimaan
nami pana xe la yaan i
taa siak faxuvul fa'uli a mu
rabuna sina.

31 Muta lamon fati a
vilaana saat sina xasafuna
sema, siak tapin a vilaana
ina fetok vulai, sarak, mar-
aleian, fasoxopes e kuusan
pengan a mataa, e muta
baian ta mataa.

32 Taasaxa bilai pana
vilaana ina fangaasixan e
maluluman; lamon tapin a
vilaana saat la palou imi
malaan sena Piran xa a
lamon tapin a mu vilaana
saat simi aava mi waan la
xuvulaian xuvul pa Krais.

5

1 E voxo, senaso nami ve
mi mu rafulak sina Piran mi
taa pok a vilaana sina

2 e mi taa bilai faroxo xena
faxalit a vubuxan xasingi-
tan simi, malaan se Krais a
vubuxan xasingit netaara e
lisan nane xa xe sina Piran
pataara malaan sena falfaal
e tatavai pana lasan roxo.

3 Taasaxa la palou imi
ne bai langai a vilaana ina
femilungai o buk vilaana
lalosaat o naixaam senaso
pife roxo a mu vilaana
aanabe' ri taa savat la palou
ina rabuna fatak sina Piran.

4 E vaxa a vilaana ina fer-
awai fasaat, ferawai palau
o sarak, ri piau ta nobina
la toyan simi taasaxa mi taa
kuus faasiroxo xe sina Piran.

5 Mi texaas tuuna o a
rabuna aava ri femilungai o
ri lalosaat pana vilaana siri
o ri naixaam- a mataa ina
naixaam i taxa nangus a pi-
ran bit- e ri piau ta nobina o
maana mo la fatataganan si
Krais e sina Piran.

6 Muta turoxoian a rabuna
xena bit nami pana ferawa-
ian palau senaso Piran i
taa fakasanam faagutan nari
aava ri bilai malaan e ri lan-
gai pesalai.

7 E voxo, muta faxuvul xu-
vul pari lana vilaana saat
siri.

8 Paamua a xunus imi a
suk taasaxa naboxo nami,
mi malang sena xuvulaian
xuvul pa Memai. Taagul
malaan sena rafulak ti la
malang

9 (senaso a faisok siri aava
ri waan la malang a fasa-

vat a vilaana ina roxoyan,
xaradaxan, e tuunayan)
10 e seng a so ta mo i taa
fananam a Memai.
11 Waan patak sena mu
vilaana ti la suk aava
piau ta malangiis roxo ina,
taasaxa fasavat tuunei nari
la matavas.
12 Senaso i taa famangil
a mataa xena ferawai pana
maana mo a mu rabuna aava
ri langai pesalai, ri vil fune.
13 Taasaxa maana mo aava
waan la malang, a rabuna ri
xalume
14 senaso a malang a
famatavas a maana mo
xapiak. E sena mo aanabeˈ
ri kuus malaan:

“Para nano aava no taxa matef, tamasiak faˈulaa ti la mamaat e na Krais i taa lang xulumi.”

15 Faxatang faroxoi a mu
vilaana simi: muta faxatang
malaan sena mataa vungut
taasaxa faxatang malaan
seri aava ri texaas faroxo,
16 e muta fataxapin palou a
yaan pana mu vilaana palau
senaso a mu yaan tanin ri
bas paaliu pana vilaana saat.
17 E voxo, muta taagul
malaan sena mataa vungut
taasaxa masam sena so ta mo
a Memai a vubuk rao mi taa
vile.
18 Muta fatavanat a la-
monan simi pana num
temasaatan a raarum tateak
senaso i taa kawaasan nami.
Taasaxa mi taa bas pana
Vovau ina Piran.
19 Mi taa ferawai xe sina
xasanofuna pana yanganan
ti lana Xakalayan Taap e mu
yanganan aava mu rabuna ri
xaleie xena kuus faatulan na
Yesus; yangan xe si Memai
pana yanganan ina faama-
maasan la xunus imi
20 e lana isi Memai Yesus
Krais sitaara, kuus faasiroxo
vulai xe sina Piran aava na
Tamataara, pana maana mo
xapiak.
21 Mi taa waan lapaana
xasanofuna senaso mi suai
faagut se Krais.

A Vilaana Sina Rofelavaan
Kl 3:18–4:1

22 Nami lutefin, mi taa
waan lapaana mu lavami
malaan seˈ mi waan lapaana
Memai.
23 Senaso a tomexaan ve a
putuna tefin sina malaan se
Krais a putuna rabuna sina
Piran e nane xa a Nges Ina Vil
Fatato sina mu rabuna aave.
24 E malaan sena mu
rabuna sina Piran ri waan
lapaa Krais, a lutefin ri taa
waan lapaana mu lavari lana
maana mo xapiak.
25 Nami mu tomexaan,
vubuxan xasingit a lutefin
simi malaan se Krais a
vubuxan xasingit a rabuna
sina Piran e lisan nane xa
pari
26 xena siak patak nari:
nane xamak tapin a lalosaat
siri pana raarum e pana fer-
awaian
27 xena lisanaan nari xe
sina xa: a rabuna magaaf
pana piau ta vusiit o fifius o
ta xasano mo mosaat taasaxa
pana xaradaxan e piau ta
lalosaat.
28 E malaanabeˈ a mu
tomexaan ri taa vubuxan
xasingit a lutefin siri malaan
seˈ ri vubuxan xasingit a mu
vipin siri xa. Nane aava

vubuxan xasingit a naasana,
a vubuxan xasingit nane xa.
29 Lamon pana, pi ta saxa
aava baian a vipin sina xa,
piau, nane fafangane e fax-
atange, malaan se Krais a
vile pana rabuna sina Piran
30 senaso netaara ve taara
mu xavil ina vipin sina.
31 “Sena fufuna aanabeˈ
a mataa i taa taˈulan na
tamana e ninana e i taa
waan la xuvulaian xuvul pa
naasana e nare re taa savat
vipin saxa mon.” *Tpt 2:24*
32 A mo aanabeˈ a mo fufunai
molava taasaxa ne taxa fer-
awai pa Krais e a rabuna sina
Piran.
33 Lavaxa, nami saxa saxa
mi taa vubuxan xasingit a
mu naasami malaan seˈ mi
vubuxan xasingit nami xa e
nami lutefin mi taa suaian
faagutan a mu lavami.

6

A Mu Rafulak Nari Na Mu Ninari E Tamari

1 Nami mu rafulak lana
xuvulaian xuvul pa Memai,
langai a mu ninami e tamami
senaso a vilaana aanabeˈ a
moroxo.
2 “Suai faagut se ninaam e
tamaam
3 talo a waanan simi i taa
falet faroxo e mi taa waan
lou rus nabeˈ la xavala.” *Vpt 5:16*
A Vuputkai aanabeˈ a
vuputkai mata pana kuus
fanaian.
4 Nami mu tamana rafulak,
muta famaralei palou a rafu-
lak simi taasaxa xavang nari
falak pana usiaana vilaana e
fepitaian sina Memai.

A Mu Yaasok E Mu Paamua Siri

5 Nami mu yaasok, langai
a mu paamua simi nabeˈ la
xavala; suaian faagutan nari
pana matautan e faisok pana
gutan xapiak simi malaan seˈ
mi langai na Krais.
6 Muta faisok mon xena
fafaamamaas nari layaan ri
taxa xalum nami, taasaxa
malaan sena yaasok si Krais,
a so ta faisok mi taxa vile,
vil vulane pana gutan xapiak
simi xena fafaamamaas a Pi-
ran.
7 Faisok faagut pana faa-
mamaasan senaso mi taxa
sisiak sina Memai e pife sina
rabuna.
8 Mi texaas o a Memai i
taa fasepirigus a mataa sena
so ta mo roxo nane vile naa-
palaan nane a mataa yaasok
o piau.
9 E vaxa nami mu paamua,
mi taa bilai faroxo xe sina
mu yaasok simi. Muta baras
fasaat nari senaso mi texaas
o nane aava Paamua simi
xapiak, i taxa waan la xu-
navata e lana lamonan sina
nami xapiak mi fexaxaas.

A Maana Mo Ina Fevisan Aava Piran A Tavai Netaara Pana

10 E naboxo a pebukaian
fataxapiak: lana xuvulaian
simi xuvul pana Memai,
tigina fatateak pana gutan
molava sina.
11 Tao fatateak a maana
mo ina fevisan aava Piran fo
tavai nami pana talo mi fex-
axaas sena ti votan a maana
buk faisok si Setan.
12 Taara pife fevis xasena
mu rabuna aava ri toxan a
vipin e ria, piau. Taasaxa,

taara taxa fevis xasena mu
masalai aava ri paamuian a
mu bina, mu matalava sina
mu vovau saat, mu rongan
nabeˈ la bina suk la xavala e
a mu angelo saat la tavegof.
13 E voxo tao fatateak a
maana mo xapiak ina fe-
visan aava Piran fo tavai
nami pana e layaan a yaan
ina saatan i taa savat mi
taa tigina fatateak. Mi taa
pife faatasu famodak sena fe-
visan aave e layaan a fevisan
a taxapus mi taa tigina fa-
tateak lunai.
14 Tigina fatateak lana
tuunayan aava pis faxuvul
a maana mo ina fevisan
malaan sena yowang e
tivotan a famaremi pana
vilaana fatak,
15 falak a Lagasai Roxo
aava lisan a daarum malaan
sena ‘slipa’ talo mi taa pife
kalaxoi o poxo.
16 E fulaa mi taa tao
fatateak a namkaian simi
malaan sena baaf i taa puni
a mu tol aava ri raam sina
Saxa ina Saatan.
17 Siak a fakaaxupan sina
Piran aava xafut a putumi e
fun a Ferawaian sina Piran la
xunus imi senaso a Ferawa-
ian aave malaan sena pinis
modus aava Vovau a tavai
nami pana.
18 Fenung pana maana
buk fenungan e fiaian, lana
tateaxan ina Vovau e pana
xakaavangan sina la mu
yaan xapiak; lalamon pana
maana mo aanabeˈ e kaalum
votai e lo fenung vulai pana
mu rabuna fatak xapiak.

19 E vaxa fenung paga talo
layaan ne buk ferawai, a Pi-
ran i taa tavaiau pana fer-
awaian sina e ne taa pife
mataut xena kuusan fasavat
a tuunayan ina Lagasai Roxo.
20 E sena Lagasai Roxo aan-
abeˈ nenia, ne saxa vipis. Fe-
nung talo ne taa kuusan fasa-
vate pana piau ta matautan
senaso a vilaana roxo.

A Fasisian Fataxapiak

21 Na Tisikas aava ka tiak
e sisiak roxo lapaana Memai,
i taa xuus nami pana maana
mo xapiak talo mi taa texaas
sega e sena so ta mo ne taxa
vile.
22 Ne taxa fenge xe simi
talo mi taa texaas o maam
taxa so e i taa fagut nami.
23 Ne nung a Piran aava
na Tamataara e a Memai
Yesus Krais, o re taa tavai
a mu fetinan pana luaian
e vubuxan xasingitan xuvul
pana namkaian.
24 A xakaavangan xatam
xe siri aava ri vubuxan xas-
ingit a Memai Yesus Krais
sitaara pana vubuxan xasin-
gitan aava i taa pife taxapus.

Filipai
A Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Filipai
A Ferawaian Paamua

Layaan na Pol a falet patal a taas e fe savat mata pe Yurop, nane fe kuusan fasavat a Lagasai Roxo pe la bina lava Filipai pe la provins Mesidonia. (Fk 16:8-15) Lumui nane fe taagul lana xasa bina e ri fe pise. E layaan nane taxa vipis a langai o a saxano rabuna rao ri familung a namkaian sina mu tinoxol pe Filipai. Taasaxa layaan taara kat a lagasai aanabe' aava na Pol a lisane xe siri, taara pife fexaxaas sena xalum a maana mo aava ri tavai na Pol pana lagafan, piau. Nane namkai tuuna se Yesus e voxo nane taxa ferawai faamamaas mon.

Lu paamua saa na Pol a xaxaalif paaliu sena faat e a mu Filipai ri tamu lisan et a faat xena xavangaana. E voxo lana lagasai aanabe' na Pol a kuus faasiroxo xe sina mu Filipai pana faisok aava ri mo vile. E vaxa nane rao i fatateak a namkaian siri talo ri taa pife lalamon temasaat sena vipisan sina e a xunus iri i taa piau ta matafanan.

Na Pol a xuus nari pana tatavaian lava aava Piran fo tavai nari pana, a toyan fa'ui aava ri siaxe se Krais Yesus. Nane kuus o nari, ri pife usi a mu vuputkai sina mu Juda xena siak a tatavaian aave, piau! Nari, ri namkai se Yesus mon. Na Pol a vubuk rao a mu Filipai ri taa usi fatak a vilaana si Krais. Na Krais pife lamon o nane xa a saxa matalava e nane pife usi a vubuxanan sina xa, piau. Nane fasivi nane xa e vil a faisok aava Piran a tavaie pana. Nane kuus o a mu rabuna aava ri waan la xuvulaian tuuna xuvul pa Krais ri taa siak a mamaaluxan sina Piran e ri taa faamamaas faagut paaliu.

Layaan taara kat a lagasai aanabe' taara texaas o na Pol a vubuxan xasingit tuunei a mu rabuna ti lana tinoxolan aava waan pe la bina Filipai.

1 Nenia na Pol xuvul pa Timoti, maame ro sisiak si Krais Yesus. Maame lisan a lagasai aanabe' xe simi mu rabuna fatak lana xuvulaian xuvul pa Krais Yesus e xe simi mu paamua e mu rabuna xakaavang.

2 Ne vubuk o a Piran Tamataara e na Memai Yesus Krais re taa fabas nami pana luaian e xakaavangan xatam.

Na Pol A Kuus Faasiroxo Xe Sina Piran Pana Mu Filipai

3 Ne kuus faasiroxo xe sina Piran layaan ne lamon fa'uli nami.

4 Lana mu fenungan xapiak siak pami ne fenung vulai pana faamamaasan

5 senaso ti lana yaan mi xaveak namkai fefexaxaas tanin mi waan xuvul paga lana faisok ina kuusan fasavataana Lagasai Roxo.

6 E ne texaas tuuna sena
mo aanabeˈ: a Piran aava
fo tangpat a faisok roxo
lana toyan simi, i taa lo
faisok falet xena fasavataana
la matavas fefexaxaas a
yaan na Krais Yesus i taa
ulaamaan.
7 A roxo ne faamamaas
pami senaso mi taxa waan
tuuna la xunus iga. A pife mo
molava tamo ne vipis o tamo
ne taxa kuusan famatavas
a Lagasai Roxo pana gutan,
nami xapiak mi waan la-
paana xakaavangan xatam
sina Piran xuvul paga.
8 E a Piran i taa kuus xakaa-
vang pana vubuxanan siak
xena xalumaan nami xapiak
senaso ne vubuxan xasingit
nami malaan se Krais Yesus
a vubuxan xasingit nami.
9 A fenungan siak pami
a malaan: ne vubuk o a
vubuxan xasingitan simi
i taa lo molava et lana
texaasan e masaman aava
matavas
10 talo mi taa texaas sena
so ta mo a peraroxo e mi taa
piau ta lalosaat la toyan simi
e piau ta fetusaian xulumi
fefexaxaas a yaan ina ulaian
si Krais.
11 E ne vubuk o mi taa bas
pana mu vilaana fatak aava
ri savat lana xuvulaian xuvul
pa Yesus Krais, xena kuus
fati a isina Piran e faatulane.

*A Vipisan Si Pol Taxa Xa-
vang A Lagasai Roxo*

12 Naboxo ne buk xuus fa-
texaas nami, mu fetinan, o
a so ta buk lagafan fo savat
sega a xavang tuunei a Laga-
sai Roxo.
13 Sena maana lagafan
aave a mu rabuna ina
kaalum votai ti la lifu si
Sisaa, xuvul pana mu rabuna
xapiak fulaa maan ri texaas
famatavas o ne vipis se Krais.
14 E sena vipisan siak, a mu
tinoxol xaves lapaa Memai,
ri pife mataut xena kuusan
fasavat a ferawaian sina Pi-
ran pana gutan.
15 A tuuna, saxanofuna
ri kuusan fasavat a Laga-
sai Roxo se Krais senaso ri
tarasuiau e ri buk fasiviau,
taasaxa xasanofuna ri vile
xena xakaavang.
16 Ri vile senaso ri vubuxan
xasingitau e ri texaas o ne
waan nabeˈ la bina ina vip-
isan senaso a Piran fo tava-
iau pana faisok xena kuusan
famatavas a Lagasai Roxo
pana gutan.
17 Saxanofuna aave, ri ku-
usan fasavat a Lagasai Roxo
se Krais xena xavang nari xa.
Ri lamon o ri taa fasavat a
lagafan xe xulok nabeˈ lana
lifu ina vipisan.
18 Taasaxa fufuna kuusan
fasavataana Lagasai Roxo
pife mo molava. A mo aava
pemolava a malaan: tamo
ri kuusan fasavate lapaana
fufuna tuuna o fufuna bitan
nari xapiak ri taxa kuusan
fasavat a Lagasai Roxo se
Krais. E sena mo aanabeˈ
nenia, ne taxa lo faamamaas.
19 Aang, ne taa lo faama-
maas senaso ne texaas o sena
fenungan simi xuvul pana
xakaavangan sina Vovau i
Yesus Krais, a so ta mo a sa-
vat siak i taa mulus tapinau
sena vipisan.
20 Ne vubuk faagut o piau
ta mo i taa famangilau,
taasaxa ne taa toxan a gutan

xena tigina fatateak e voxo
lana toyan siak naboxo ne
taa tavai na Krais pana isin
lava, naapalaan ne taa maat
o ne taa to.
21 A toyan ve so ta mo?
Lana lamonan siak a toyan
ve na Krais. E tamo ne maat,
lavaxa ne taa waan xuvul pa
Krais aava peraroxo paaliu.
22 Tamo ne taa lo waan
lana vipin siak ne texaas o
ne taa toxan a faisok roxo
fulaa. Taasaxa tamo ne taa
lamon faati sena so ta mo ne
vubuxane ne pife texaas.
23 A vubuxanan taragua
aave re taxa yuufau: Ne buk
ta'ulan a toyan aanabe' xena
waan xuvul pa Krais aava
peraroxo;
24 taasaxa mo peraroxo
paaliu tamo ne taa waan la
vipin aanabe' xena xavang
nami.
25 Ne lamon tuuna sena
mo aave e voxo ne texaas o
ne taa waan. E ne taa lo
waan xuvul pami xena xa-
vang nami talo mi taa faa-
mamaas e mi fepalak lana
namkaian simi
26 e layaan ne waan fulaa
xuvul pami, mi taa bas soliu
pana faamamaasan lana
xuvulaian sitaara xuvul pa
Krais Yesus.
27 Naapalaan a so ta mo i
taa savat, ne vubuk rao mi
taa bilai faroxo xena tavai a
Lagasai Roxo se Krais pana
isin lava. E tamo ne fexaxaas
sena falet xena xalum nami
o ne langai mon semi, ne
taa texaas o mi taxa tigina
fatateak lapaana vubuxanan
saxa mon e mi taxa tigina
faxuvul lana fevisan, malaan
sena mataa saxa mon, xena
tao fatateak a namkaian tu-
una aava savat sena Lagasai
Roxo
28 e mi taa pife mataut
famodak seri aava ri tisui
nami. Layaan mi tigina fa-
tateak malaan i taa faxalit
nari o ri taa kawaasanan,
taasaxa nami, mi taa kaaxup
e a Piran xa i taa vile.
29 E voxo a Piran fo tavai
nami pana namkaian simi
e pana maasaxan vaxa lana
xuvulaian simi xuvul pa
Krais.
30 Senaso mi toxan a mu
maasaxan malaan sena yaan
ne waan xuvul pami, ne tox-
ane e naboxo mi langai o ne
toxane lunai.

2

Taara Taa Waan Faxuvul E Fexavongan Netaara La-paana Lamonan Si Krais

1 Tamo a xuvulaian simi
xuvul pa Krais a fagut nami
o a vubuxan xasingitan sina
a famalulum nami o mi
waan xuvul lapaana Vovau
Xaradak o mi fo siak a
fangaasixan o mamaaluxan,
2 mi taa fabas xapin a
faamamaasan siak layaan
mi faxuvul lapaana lamonan
saxa e vubuxan xasingitan
saxa e mi taa faxuvul
lapaana vovau saxa e mi taa
vil a faisok saxa mon.
3 Muta vil a mo xena
siak a roxoyan xami mon o
xena siak a isin lava, piau.
Taasaxa fasivi nami xa e
lamon a xasanofuna malaan
seri peraroxo semi.
4 Nami xapiak mi taa la-
mon pana maana mo i taa xa-
vang nami xa taasaxa mi taa

lamon vaxa pana maana mo
i taa xavang a xasanofuna.

Na Krais A Fasivi Nane Xa E Taara Taa Usi A Vilaana Sina

5 A fufuna lamonan simi
i taa fexaxaas sena fufuna
lamonan si Krais Yesus:
6 “Lana mu vilaana e la-
monan sina nane ve a
Piran fatak,
taasaxa lamon faati o i
taa pife tao fatateak
a mu vilaana e
lamonan xapiak
aave xena waan la
vepen sina Piran.
7 Taasaxa nane faamamaas o
i taa timin patak
a maana mo xapiak aava
fapirane
xena falak a vilaana
e lamonan sina
saxa sisiak.
Nane savat mataa e a
vipin sina ve a vipin
sina mataa.
8 Nane pife bilai malaan sena
matalava
taasaxa nane fatapal
nane xa pana langai
faroxo vulai
fefexaxaas a yaan
ina maatan sina-
a maatan xuluna
bolo.
9 E voxo a Piran a faneie la
nobina pelalava e
fa'isine pana isin aava
pelalava sena xasano
isin xapiak.
10 E a maana mo xapiak la
xunavata, la xavala e
lapaana xavala aava
bina sina mu mamaat,
ri taa bukaak xena nan-
gus a isi Yesus
11 e ri taa kuus fasavat o
na Yesus Krais ve a
Memai
e ri taa vil malaane
xena tavai a Piran
Tamataara, pana isin
molava piis.”

Taara Taa Bilai Pana Vilaana Aava Ri Malaan Sena Malang La Palou Ina Rabuna

12 E voxo, kamu fesing,
malaan se' mi langai vu-
lai layaan ne waan xuvul
pami, a roxo paaliu o naboxo
mi taa langai. A Piran fo
fakaxup nami e voxo, mi taa
lo faisok faagut vulai pana
matautan e radakuian xena
faxalitaana.
13 Senaso a Piran i taxa
faisok la vubuxanan e lamo-
nan simi talo mi taa vubuk
bilai faroxo xena fasavat a
vubuxanan sina.
14 Vil a maana mo xapiak e
muta fefinaas o fegagelai.
15 Pana vilaana aave, mi
taa piau ta fetusaian e mi taa
pife vupuno. Nami ve mi mu
rafulak tuuna sina Piran e mi
piau ta lalosaat la palou ina
mu rabuna saat ti la xavala.
La palou iri nami, mi rara-
pak malaan sena vapara
16 layaan mi kuusan fasa-
vat a ferawaian sena toyan
tuuna. Tamo mi vil malaane
layaan ne tigina la mata
Krais ne taa ferawai pana
faamamaasan o a faisok siak
la palou imi a pife savat
palau.
17 Tamo ri taa punuxau a
vilaana aave a malaan sena
saxa tatavai pana wain aava
ri tiuane xuluna falfaalan la
matana Piran, e tamo ri taa
tiuan a ria iga malaan xu-
luna falfaalan e faisok aava
savat sena namkaian simi ne
taa faamamaas e merao xu-
vul pami.

18 E nami vaxa mi taa faa-
mamaas e merao xuvul paga.

Na Pol A Vubuk Rao I Taa Feng Na Timoti Nare Epafro-daitas Xe Siri

19 Tamo na Memai Yesus
i taa turoxo pana, monabeˈ
mon ne taa feng na Timoti xe
simi talo ne taa faamamaas
layaan ne langai semi.
20 Ne pi ta saxa fulaa
malaan sena senaso nane
toxan a nanasam semi la
xunus ina, malaan sega e
vulai nane sei soxot nami
pana roxoyan.
21 Senaso a xasanofuna ri
taxa faxatang a vubuxanan
siri xa e pife mu vubuxanan
si Yesus Krais.
22 Taasaxa mi texaas o na
Timoti fo faxalit a vilaana
tuuna sina layaan nane
faisok xuvul paga xena ku-
usan fasavat a Lagasai Roxo
malaan sena lak tomexaan
xuvul pa tamana.
23 E voxo layaan ne texaas
sena so ta mo i taa savat sega
ne taa fenge xe simi.
24 E ne lamon tuuna o
faasilak a Memai i taa turoxo
o nenia xa ne taa falet xe
simi.
25 Taasaxa ne lamon o a
mo roxo ne taa feng faˈuli
a fefeng simi, na Epafro-
daitas aava mi fenge xena
xavangau. Nane ve na tiak
aava faisok e tigina xuvul
paga malaan sena mataa ina
rawen.
26 Nane toxan a lagafan
senaso nami, mi langai o
nane fo giis e nane buk
xalum nami xapiak.
27 A tuuna, nane fo giis e
faasilak i maat. Taasaxa Pi-
ran a muluxe e pife muluk
nane mon, taasaxa muluxau
vaxa e pife tavaiau pana xas-
ano lagafan fulaa maan.
28 E voxo ne vubuk faagut
rao ne taa feng faˈulie talo
mi taa faamamaas layaan mi
xalum fulane e nenia, ne taa
pife lamon faaxaves fulaa.
29 Faamamaas pana sa-
vatan sina senaso nane ve
na timi lana xuvulaian xuvul
pa Krais. Mi taa suai sena
rabuna malaan sena
30 senaso faasilak nane i
maat sena faisok si Krais:
nane lamon fepalauan a
toyan sina xena xavangau la
nobina simi.

3

A Mu Vilaana Sina Mataa Mon, Ri Pife Fexaxaas Sena Xavange

1 Naboxo mu fetinan, faa-
mamaas senaso mi waan
faxuvul xuvul pana Memai.
Ne piau ta lagafan xena xalei
fulan a lagasai aanabeˈ xe
simi e i taa xavang nami
xena tigina fatateak.
2 Faxatang sena mu
rabuna aava ri bilai fasaat;
ri malaan sena mu vupung
e ri buk putuk fasaat a tana
mataa.
3 Senaso netaara xo taara
fo siak a vuputuxan tuuna la
xunus itaara: Taara nangus
tuunei a Piran lapaana Vo-
vau sina e taara faamamaas
pana xuvulaian sitaara xu-
vul pa Krais Yesus e taara
pife lamon o a vuputuxan la
tataara i taa xavang netaara,
4 taasaxa nenia xa ne
fexaxaas sena lamon falava
malaan.

Tamo saxanofuna ri lamon
o a mu vilaana sina mataa
ri taa xavang nari, nenia,
ne toxan a fufuna xaves
malaan:
5 Ne vuputuk la faapisik-
tulaana yaan malaan sena
vuputkai sina mu Juda a
kuus pana, nenia ve ne
mataa ti Israel lana luluuxan
siak, ti lana pabung si
Benyamin, nenia ve ne
Hibru tuuna. Ne usi fatak
a mu vuputkai sina mu Juda
malaan sena mu Ferasi
6 e ne faisok pana gutan
xapiak siak xena xavang a
Piran pana vil penganaana
mu tinoxol si Yesus e ne pife
faasaal sena xaradaxan aava
savat sena usiaana vuputkai.

7 Taasaxa layaan ne lamon
pana maana mo na Krais fo
vile xaanak ne texaas o a
maana mo aava ne lamon o
ri taa xavangau paamua, ri
mo palau tuuna.
8 E fulaa, ne lamon o
a maana mo xapiak sina
rabuna ri mo palau layaan
ne fexaxaasane xuvul pana
texaasan molava aava ne
siaxe sena Memai siak, na
Krais Yesus. Ne fo tapin fa-
palauan a maana mo xapiak
xena usie. Ne lamon o a
maana mo aave ri malaan
sena xawa mon talo ne fex-
axaas sena waan xuvul pa
Krais.
9 Ne buk waan la xu-
vulaian xuvul pana e ne
texaas o nenia xa ne piau
ta xaradaxan aava savat
sena usiaana vuputkai,
taasaxa xaradaxan aava
savat sena namkaian se
Krais- a xaradaxan aava
Piran a tavai netaara pana
sena namkaian sitaara.
10 Ne vubuk o a texaasan se
Krais i taa waan la lamonan
siak taasaxa ne vubuk tuuna
o a gutan si Krais aava Piran
a fatatoi fa'ulie ti la maatan
pana, i taa faisok lana toyan
siak e vaxa ne taa waan
xuvul pana lana maasaxan
sina. E ne buk savat malaan
sena lana maatan sina.
11 E naapalaan ne pife tex-
aas malaafaa i taa vile, ne
texaas tuuna o a Piran i
taa fatatoi fa'uliau sait ti la
maatan.

*Fala Paan Xe Lana Fakali-
maanan Fataxapiak*

12 Ne pife kuus o ne fo
fexaxaas xo malaan se Krais,
piau, a mu vilaana siak ri
pife xaradak mon malaan
sena, taasaxa ne faisok
faagut xena savat malaan
se Krais aava fufuna xelaan
nenia.
13 Mu Fetinan, ne pife la-
mon o nenia xa ne fo tao
fatateaxe. Taasaxa ne vil a
saxa mo: ne muta lamon
pana so ta mo fo savat xo,
piau, ne kaalum fatak xe paa-
mua e ne faisok faagut xena
savat pave.
14 Ne fala fatak xe la fakali-
maanan fataxapiak talo ne
taa siak a mamareiai aava
Piran fo faneie laa'ui la xu-
navata xaanak senaso ne
namkai se Krais Yesus.

15 Netaara xapiak aava
taara matoxol lana texaasan
e lamonan xuvul pa Krais
Yesus, taara taa toxan a
vubuxanan saxa malaave.
E tamo a lamonan sina
xasanofuna a patak, a Piran
i taa famatavas nari pana.

16 Taasaxa taara taa
faxa'usi a maana mo aava
taara fo texaas sena xo.
17 Mu fetinan, faxuvul xu-
vul pana xasanofuna aava ri
usi a vilaana siak e xalum
fatateak nari aava ri taagul
lapaana mu vilaana aava
maam tavai nami pana.
18 Senaso ne fo xuus
faxavesan nami e naboxo
ne xuus fulan nami, pana
taangiisan, a maana rabuna
xaves ri xaiyaas ina bolo si
Krais lana vilaana siri.
19 La yaan ina fataxapiak ri
taa kawaasanan senaso a pi-
ran siri ve a vilaana ina vipin
siri. Ri faamamaas pana
e ri lamon falavai a maana
vilaana aava i taa famangil
nari. Ri lamon vulai pana
maana mo ti la xavala.
20 Taasaxa fufubina sitaara
ve la xunavata. E pana
faamamaasan molava taara
taxa waan bang a savatan
sina Nges Ina Vil Fatato ti
pave, na Memai Yesus Krais.
21 Pana gutan sina, nane
fexaxaas sena siak faxuvul
a maana mo xapiak lapaana
e pana gutan aave nane taa
xul a vipin mangil sitaara ti
la xavala pana vipin aava
malaan sena vipin magaaf
sina.

4

1 Mu fetinan aava ne
vubuxan xasingit nami e ne
vubuk temasaat o ne taa
xalum nami, nami ve mi
faamamaasan siak nabe' e
mi ligilot siak mui. E voxo
kamu fesing, mi taa tigina
fatateak lana xuvulaian
xuvul pa Memai malaan se'
ne fo xuus nami pana.
2 Ne nung faagutan na Yuo-
dia e na Sintiki o re taa
waan faxuvul lapaana lamo-
nan saxa lana xuvulaian xu-
vul pana Memai.
3 Aang, ne fin nami mu
tinoxol aava mi tigina xuvul
paga, o mi taa xavang a ro
tefin aava re fo faisok xuvul
paga xena kuusan fasavat a
Lagasai Roxo. Re faisok xu-
vul pa Klemen e xasanofuna
aava ri fo faisok xuvul paga.
A mu isiri, ri xaleian lana
Buk ina Toyan Tuuna.
4 Faamamaas vulai sena
xuvulaian simi xuvul pana
Memai. Ne taa kuus fulaa;
Faamamaas!
5 Faxalit a mu rabuna
xapiak pana vilaana mam
simi. A Memai fo faasilak.
6 Muta lamon faxaves pan'
ta mo, taasaxa so ta mo mi
vubuxane mi taa fenung xe
sina Piran e fine pana e mi
taa kuus faasiroxo xe sina
pana.
7 E a luaian e daarum
sina Piran aava soliu faagut
paaliu sena masaman
sitaara, re taa faxatang votan
a xunus e lamonan simi lana
xuvulaian xuvul pa Krais
Yesus.
8 E naboxo mu fetinan, la-
mon fati a maana mo roxo
aava mu rabuna ri taa faat-
ulane: a maana mo aava
tuuna, a maana mo aava
xaradak, a maana mo aava
fatak, a maana mo aava piau
ta lalosaat, a maana mo aava
fasavat a vubuxan xasingi-
tan e a maana vilaana aava
rabuna ri taa suai sena. La-
mon pana maana buk mo
malaanabe'.

9 A so ta mo ne fo fapiti
nami pana o faxalit nami
pana o xuus nami pana-
muta langaie mon, vil vu-
lane. E voxo a Piran ina Lua-
ian i taa waan xuvul pami.

Na Pol A Kuus Faasiroxo Pana Tatavai Siri

10 Ne faamamaas faagut
paaliu lapaana Memai
senaso naboxo mi fo faxali-
tau o mi taxa lamon fulanau.
Tuuna, mi fo lamon sega
paamua, taasaxa mi piau ta
yaan xena faxalite.
11 Ne pife kuus malaan
senaso ne xaxaalif pana
saxa mo, piau, ne fexaxaas
sena waan fananap lapaana
maana buk waanan:
12 tamo ne toxan a mo
xaves o ne xaxaalif pana mo.
Ne fo fatapal nenia xa o
ne taa waan fananap lana
maana buk waanan xapiak:
tamo ne toxan a fanganan
xaves o ne lagai, tamo ne
toxan a maana mo xaves o ne
valagof.
13 Lana xuvulaian xuvul pa
Krais nane fagutau e ne fex-
axaas sena vil a maana mo
xapiak.
14 Taasaxa ne faamamaas
senaso mi waan xuvul paga
lana lagafan siak.
15 E fulaa, nami, mu
Filipai, mi texaas o lana
mu yaan layaan mi tangpat
pana namkai se Yesus, ne
tamasiak xena falet xe
pe Mesidonia e piau ta
xasa tinoxolan sina Piran
a xavangau pana faletan
siak, nami sang mon mi
xavangau.
16 E vaxa layaan ne waan
pe Tesalonaika, a maana
yaan xaves mi lisan a faat
xena xavangau.
17 Muta lamon o ne taxa
seng a tatavai, piau, taasaxa
ne taxa lamon pana so ta mo
i taa waan lana sising ina
faisok roxo simi.
18 Ne buk xuus nami o ne
fo siak a maana mo xapiak
aava mi fo lisane e a soliu.
Na Epafrodaitas fo lisan a
tatavai simi e naboxo ne
toxan a maana mo xaves. A
maana tatavai simi ri toxan
a lasan roxo e ri malaan sena
falfaalan aava Piran a turoxo
e nanam pana.
19 E a Piran siak aava toxan
a fafanaian molava paaliu i
taa tavai nami pana maana
mo aava i taa xavang nami.
20 Tavai a Piran aava na
Tamataara, pana isin molava
piis, vulai xe vulai. A Tuuna.

A Fasisian Fataxapiak

21 Fasusui a mu rabuna fa-
tak si Krais Yesus. A mu
fetinan aava ri waan xuvul
paga ri fasisi nami sait.
22 A mu rabuna fatak aava
ri fuuna faisok la lifu si Sisaa
xuvul pana xasano rabuna
fatak nabeˈ ri fasisi nami.
23 Ne vubuk o a xakaavan-
gan xatam sina Memai Yesus
Krais i taa waan la xunus imi.
A Tuuna.

Kolaasi
A Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Kolaasi
A Ferawaian Paamua

Na Kolaasi a saxa bina pe la provins Esia e pife lasuun temasaat sena bina Efasis. Na Pol pife fatamasiak a faxuvulan sina rabuna sina Piran pe Kolaasi taasaxa layaan na Pol fe waan pe Efasis a kaalum malaan se' nane feng a saxanu tuvaat xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo la xasano bina pe la provins e ri falet vaxa xe Kolaasi.

Na Pol a langai a ferawaian o saxano rabuna rao ri familung a namkaian sina rabuna pe Kolaasi e voxo nane xalei a lagasai aanabe' xena fatateak a namkaian siri. Nane kuus o na Krais ve a paamua ina maana mo xapiak. Na Krais sang mon a fexaxaas sena siak fa'uli netaara e a maana xasano salan ri pife fexaxaas sena xavang netaara, ri taa fa'usi patak netaara se Krais. A Piran fo vil fasavat a maana mo xapiak se Krais e sena faisok sina, a Piran rao i siak fa'uli a maana mo xapiak. Na Krais i taxa waan lana xunus itaara e taara savat rabuna fa'ui e voxo taara taa usi a mu vilaana fatak sina.

Na Pol a xalei a lagasai aanabe' e lisane xe sina saxa rovaat e nare, re lisane xe sina mu Kolaasi. Nare ve, na Tisikas e na Onisimas, a mataa aava na Pol a ferawai pana lana lagasai aava nane lisane xe si Failimon.

1-2 Nenia na Pol: ne saxa yaamut si Krais Yesus sena vubuxanan sina Piran. Nenia, ne waan nabe' xuvul pa Timoti, na titaara e maame taxa xalei a lagasai aanabe' xe simi mu timaame pe Kolaasi aava mi rabuna xaradak e mi tigina fatateak lana namkaian simi se Krais.

Ne vubuk rao a Piran Tamataara, i taa tavai nami pana xakaavangan xatam e a luaian.

Maame Fenung E Kuus Faasiroxo Xe Sina Piran Pami

3 Layaan maame fenung, maame kuus faasiroxo vulai pami xe sina Piran aava na Tama Yesus Krais, a Memai sitaara.

4 Maame kuus faasiroxo senaso maame fo langai pana namkaian simi se Krais Yesus e malaafaa mi vubuxan xasingit a mu rabuna aava ri namkai fatak sena Piran.

5 A namkaian e vubuxan xasingitan aanabe' re savat senaso mi taxa lamon fanei a maana mo aava ri taxa waan bang faxuvul xami pe la bina sina Piran e mi taxa tigina fatateak lana. Mi texaas sena maana mo aanabe' senaso lumua ri kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe simi e mi langaie.

6 La mu bina la xavala xapiak a rabuna ri taxa langai a Lagasai Roxo aanabe' e ri taxa namkai. E a Lagasai Roxo aave i taxa fasavat a vilaana xaradak la toyan siri malaan sena fo vile la palou imi la yaan mi langaie

e masam faroxo sena maana
tuunayan ina xakaavangan
xatam sina Piran.
7 Na Epafras aava yaasok
xuvul paga, a fapiti nami
pana lagasai aanabeˈ e
nane fuuna faisok vulai
lapaa Yesus xena xavangaan
nemaame la vepen simi.
8 E vaxa nane fo xuus ne-
maame pana malaafaa a Vo-
vau Xaradak a fabas nami
pana vubuxan xasingitan e
voxo mi vubuxan xasingit a
xasanofuna.
9 E voxo, ti la yaan aava
maame langai semi, maame
pife taxapus pana fenung xe
sina Piran pami. Maame fine
o i taa fabas soliuan nami
pana texaasan e masaman
aava savat sena Vovau
Xaradak talo mi taa texaas
tuuna sena vubuxanan sina.
10 E maame fenung malaan
talo a toyan simi i taa tavai
a Memai pana isin lava e i
taa fafaamamaas paaliuane:
a toyan simi i taa fasavat a
maana faisok roxo e a tex-
aasan simi sena Piran i tafe
molava.
11 Maame nung a Piran o i
taa fatateak nami pana gutan
lava talo mi fexaxaas sena
faisok faagut vulai pana vi-
laana fananap
12 e mi taa kuus faasiroxo
xe si Tamataara pana faa-
mamaasan senaso nane xo
fo tavai nami, xuvul pana
mu rabuna fatak sina, pana
maana mo xapiak xena xa-
vang nami talo mi fexaxaas
sena waan lana fatataganan
sina aava fatataganan ina
malang.
13 Aang, nane fo fakaxup
netaara xasena tateaxan ina
suk e lisan netaara xe lana
fatataganan si Natuna aava
nane vubuxan xasingite.
14 E se Natuna aave, nane
fo maraan faˈuli xapin ne-
taara xena mulus netaara
sena gutan ina vilaana saat.
Aang, nane lamon tapin a
vilaana saat sitaara.

Na Krais Ve A Paamua Ina Maana Vavesaian Xapiak

15 Na Krais ve a xaxaalua
fatak ina Piran aava taara
pife fexaxaas sena xalume.
E nane ve a lak tuaan aava
pelalava sena maana mo
xapiak senaso a waan paa-
muin a maana mo xapiak.
16 Piau ta mo fe waan lu-
nai e nane xo, lapaana Piran,
a vesan a maana vavesaian
xapiak: a maana mo laaˈui
la xunavata e maana mo lapi
la xavala; a maana mo taara
xalume e maana mo taara
pife fexaxaas sena xalume
malaan sena mu piran, mu
paamua, mu memai e mu
matalava la tavegof. E nane
vesan a maana mo xapiak e
nari xapiak ve ri sina.
17 Nane a waan paamuin
a maana mo xapiak e pana
gutan sina a tao faxuvul a
maana mo xapiak e voxo ri
waan la nobina siri.
18 E nane va paat e mu
rabuna aava ri namkai, ri
vipin sina. E nane ve a
tangpatan e a savat paamua
ti la mamaat. E voxo lana
maana mo xapiak nane
tigina paamua pana isin
molava paaliu.
19 A Piran a nanam o a
gutan sina xa e maana vi-

laana roxo sina ri fabas soliuane.
20 E a faisok xuvul pa
Natuna aave xena lisan fa'uli
a maana mo xapiak xe sina
xa; a maana mo la xavala
e pe laa'ui la xunavata. E
a fadaarum pana ria ina lak
tomexaan naang xena lisan
fa'uli a maana mo. A ria aave
a talatiu ti xuluna bolo.
21 Paamua, mi xaiyaasan
a Piran lana lamonan simi
senaso a vilaana simi a saat
e a saatan aanabe' a malaan
sena vaafa aava tivotan nami
xasena Piran.
22 Taasaxa, naboxo a
Piran fo fesingan nami sena
maatan si Krais. E nami,
mi fexaxaas sena tigina
la matana pana piau ta
lalosaat. A tuuna, mi piau
ta vusiit e piau ta mataa i taa
gel tifi nami.
23 I taa waan malaan tamo
mi taa tigina fatateak vulai
lana namkaian simi malaan
sena tang faat lava e muta
lamon xolai pana maana mo
mi taxa lamon faneie aava
mi langai pana lana Lagasai
Roxo. A Lagasai Roxo aan-
abe' aava mi fo langaie, a mu
rabuna xapiak la xavala ri
fo langaie e nenia na Pol, ne
savat sisiak sena.

A Faisok Si Pol Xe Sina Mu Rabuna Sina Piran

24 E naboxo ne taxa faisok
faagut xena xavang nami
aava mi faxuvul xuvul pa
Krais. E voxo ne faama-
maas pana maana lagafan
aava ri savat la toyan siak
sena. A maana lagafan siak
aave ri taxa faxuvul xuvul
pana maasaxan aava savat si
Krais sena rabuna sina e ri
taxa fexaxaasan a maasaxan
sina.
25 Nenia xo ne savat
sisiak sina rabuna si Krais
senaso Piran fo tavaiau
pana ngavuk ina kuusan
famatavas a Lagasai Roxo xe
simi xena xavang nami.
26 Lokavai mupiis fefex-
axaas tanin a mu rabuna
xapiak ri pife matavas pana
texaasan fufunai aanabe'
senaso a Piran a fune
xaseri. Taasaxa naboxo a
mu rabuna aava ri namkai se
Yesus ri texaas faroxo sena.
27 E a Piran a lamon o i
taa faxalit a mu rabuna fa-
tak aava ri pife Juda pana
lavayan molava piis sina mo
fufunai aanabe'. Lumua a
lavayan aanabe' pife waan
la matavas, taasaxa naboxo
a savat se Krais. Nane taxa
waan la xunus imi e sena
waanan aanabe' taara fexax-
aas sena waan bang a maana
mo aava Piran a kuus fanai
pana.
28 Nemaam pana masaman
xapiak simaam, maam
kuus vulai e maam baras
a mu rabuna e fapiti nari
talo ri tafe matalava lana
namkaian siri se Krais e ri
taa tigina fatak la matana
Piran pana piau ta saat.
29 E voxo ne faisok faagut,
tuuna, ne faisok lapaana
gutan si Krais aava fasavat
a faisok lava lana toyan siak.

2

1 Ne vubuk rao mi taa tex-
aas o ne taxa faisok faagut
pami xuvul pari pe Leodisia
e nari sait aava ri pife xalum
lunaianau.
2 Ne vil malaane xena
fagut nari lana namkaian siri

e faxuvul nari xena faxatang
faroxoiaan nari. Layaan ri
waan malaan ri taa tamana
masam famatavas a mo
fufunai sina Piran aava pife
waan la matavas paamua.
A mo fufunai aanabeˈ ve na
Krais.
3 E nane a toxan a fafana-
ian ina texaasan molava e
masaman xapiak la xunus
ina.
4 Ne xuus nami pana
maana mo aanabeˈ talo piau
ta mataa i taa yuuf nami
e bit nami pana ferawaian
marafut aava pife tuuna.
5 E naapalaan nenia fatak,
ne pife waan xuvul pami, ne
taxa waan xuvul pami lana
lamonan siak e ne faama-
maas layaan ne langai o mi
taxa tigina faxuvul faroxo e
a namkaian simi se Krais a
tateak.

A Toyan Xuvul Pa Krais Aava Bas Pana Roxoyan

6 Lavaxa, mi fo siak na
Krais Yesus xena Memai simi
sena namkaian e naboxo
sena namkaian naang, mi
taa lo tao fatateaxe lana
waanan simi.
7 Siak a masaman e tex-
aasan sena talo mi taa lo tig-
ina fatateak lana namkaian
aava ri fapiti nami pana e mi
taa kuus faasiroxo vulai.
8 Kaalum! Faxatang! Muta
turoxoian a rabuna xena
pis nami pana lamonan e
namkaian aava re bitan. A
maana rabuna aanabeˈ ri
pife usi na Krais, piau, ri usi
a maana vilaana ti la xavala
e lamonan sina mataa mon.
9 A mu vilaana e lamo-
nan xapiak sina Piran xa re
fabas xapin a vipin sina saxa
mataa mon, na Krais.
10 E nami xo, a Piran fo
tavai nami pana maana mo
xapiak aava waan se Krais
aava paamua ina maana an-
gelo e mu piran ti la tavegof.
11 Layaan mi faxuvul xu-
vul pa Krais a maana vilaana
saat ti la xavala ri fo siak tap-
inan. A siak tapinan aanabeˈ
a malaan sena vilaana ina
vuputuk, taasaxa, a savat la
xunus imi e pife la vipin.
12 Mi fo xaafanan xuvul
pana layaan mi fo fasufan
e mi to faˈulaa xuvul pana
senaso mi namkai o a Piran
aava fatatoi faˈuli na Yesus
ti la maatan, nane toxan a
gutan xapiak.
13 Layaan mi fo maat la
xunus imi sena vilaana e la-
monan saat simi, a Piran a
fatatoi faˈuli nami xuvul pa
Krais. E nane lamon tapin a
mu vilaana saat sitaara.
14 Nane vis tapin a maana
vuputkai lava e modak aava
ri tisui netaara. A maana
mo aava ri gel tifi netaara
pana, nane niil fataxutan
nari laaˈui xuluna bolo.
15 E layaan nane vil
malaane nane siak tapin a
gutan sina mu vovau saat
e mu paamua siri. E nane
famangil nari la matana mu
rabuna layaan a faˈonam
nari sena maatan si Yesus
xuluna bolo.
16 E voxo, muta turoxoian
ta mataa xena xalum fasivi
nami sena maana mo mi
ngane, nume o sena yaan
lava ina maana buk lotu.
17 A maana mo aanabeˈ
ri xaxaalua mon ina maana

mo i taa savat la matavas.
Taasaxa mi taa tingin a
maana mo tuuna layaan mi
namkai se Krais.
18 Nase' ta mataa a lamon
falavai a vilaana ina fasivi
nane xa e a lotu xe sina
mu angelo, muta turoxoian a
mataa aave xena siak tapin a
sepirigus roxo aava Piran a
toxane xami. A mataa aave
fuuna ferawai faaxaves pana
maana mifan sina. E a mu
lamonan sina ri pife usi a
lamonan sina Piran, piau. Ri
tifie pana lamonan saat talo
nane i taa lamon o nane ve
a matalava sena maana mo
ina lotu.
19 A mataa aave pife faxu-
vul xuvul pa Krais aava paa-
muian a mu rabuna aava ri
namkai. Na Krais a paat e
nari aava ri namkai sena, ri
vipin sina e ri siak a gutan
siri sena e ri faisok faxuvul
lapaana gutan sina. E a Piran
xa lana vubuxanan sina a
faboak nari.
20 Nami, mi fo maat xu-
vul pa Krais e mi pife usi
fulan a mu vovau saat ti la
xavala. Tamo a malaanabe'
xenaso mi bilai fulaa malaan
se' mi xavil ina maana mo ti
la xavala? Xenaso mi turox-
oian a xasanofuna xena fasei
faagutan nami malaan:
21 “Muta tawe!”, “Muta
ngane!”, “Muta yaase!”
22 A maana fefasaian
faagut aave ri taxa ferawai
pana maana mo ri taa
taxapus e mi pife fexaxaas
fulaa xena vile. Nari, ri mu
vuputkai e fepitaian sina
mataa mon.
23 E layaan mi langai a
maana vuputkai aanabe'
mi lamon o ri vuputkai
pana texaasan: ri kuus
pana maana vilaana ina
lotu, taasaxa ri savat sena
lamonan sina mataa mon;
ri tavai a mataa pana isin
lava, taasaxa ri bitan mon e
ri ferawai o mi taa fasavat
a maasaxan la vipin simi.
Taasaxa, a maana vuputkai
aanabe' ri piau ta gutan xena
ti votan a vubuxanan saat
sina vipin.

3

A Mu Vilaana Ina Toyan Xaradak

1 A Piran fo fatatoi fa'uli
nami xuvul pa Krais sena
namkaian simi. E voxo mi
taa lamon fati vulan a maana
mo aava ri taxa waan la xu-
navata senaso na Krais taxa
nai pave la vepen pelalava la
pamuaan sina Piran.
2 Mi taa lamon fati vulan a
maana mo aava ri taxa waan
laa'ui la xunavata e muta la-
mon pana maana mo ti la
xavala.
3 Senaso nami, mi fo maat e
a toyan fa'ui simi taxa waan
fufunai xuvul pa Krais la-
paana Piran.
4 E layaan na Krais aava
tavai nami pana toyan fa'ui,
i taa savat la matavas, nami
vaxa mi taa waan xuvul pana
lana miridingan molava
sina.

A Toyan Ti Kavai E Toyan Fa'ui

5 E voxo, naboxo mi taa
vil famaat a so ta vubux-
anan e vilaana ti la xavala
aava taxa waan la vipin
simi: tamai feruuk, lalosaat
la xunus, vubuxanan tateak
aava pis faagutan a lamonan

simi, vubuxan temasaatan a
maana mo mosaat e a naix-
aam aava malaan sena lotu-
iaana piran bit.
6 Sena maana vilaana
saat aanabeˈ a fakasanaman
molava sina Piran taa waan
xuluna mu rabuna aava ri
langai pesalai.
7 Paamua nami xa, mi fu-
una vil malaane layaan a
vubuxanan malaan ri paa-
muian a waanan simi,
8 taasaxa naboxo, mi
namkai se Krais. E voxo
mi taa siak tapin a maana
vilaana malaan: maraleian,
fetok vulai, fasoxopes, ku-
usan pengan ta mataa e a
ferawaian saat paaliu.
9 Muta bit a mataa senaso
mi fo siak tapin a mu vilaana
ti la xavala aava mi tamu
usie
10 e mi falak a mu vilaana
e vubuxanan faˈui e voxo mi
fo savat mataa faˈui naboxo.
A vilaana aanabeˈ fuuna lo
fasavat a masaman faˈui talo
mi taa texaas o a Piran aava
vesan nami, i taxa lo faisok
la toyan simi xena timin a
vavena la xunus imi.
11 Layaan mi toxan a
vavena Piran la toyan simi,
nami xapiak mi fexaxaas la
matana Piran: a mu Juda
e nari aava ri pife Juda ri
fexaxaas; a mu mataa piran
e mu valagof; a mu yaasok
e nari aava ri pife yaasok. E
pife mo molava tamo ri usi
a vilaana ina lotu sina mu
Juda o piau. Lana toyan faˈui
aanabeˈ a maana mo aava
taara vubuxane ri waan lana
namkaian se Krais e na Krais
i taxa waan lana toyan siri
aava ri namkai sena.
12 E senaso a Piran, lana
vubuxanan sina, fo siak
fati nami xana, mi piau
ta lalosaat la matana. Mi
taa falak a maana vilaana
roxo malaan: mamaaluxan,
fangaasixan, fananapan e
vilaana mam e mi taa fasivi
nami xa
13 e muta marala fataapus.
E tamo xasafuna fo vil a
mo mosaat xe simi, lamon
tapine. Mi taa lamon tap-
ine malaan sena Memai fo
lamon tapin a vilaana saat
simi.
14 Usi a maana vilaana
roxo aave e xafut nari xapiak
pana vubuxan xasingitan. A
vubuxan xasingitan aave a
malaan sena yeis aava pis
faxuvul a mu vilaana roxo
talo ri taa faisok malaan sena
saxa vilaana fatak.
15 Turoxoian a luaian aava
na Krais a tavai nami pana,
xena paamuian a xunus e
lamonan simi. Senaso nami
ve, mi xavil ina vipin si Krais
e voxo mi tafe bas pana lua-
ian. E mi taa kuus faasiroxo
pana faamamaasan.
16 Turoxoian a ferawaian
si Krais xena waan fatateak
la lamonan simi layaan mi
taxa fepitaa e baras a xas-
anofuna pana texaasan. E
layaan mi taxa yangan a fer-
awaian sina Piran, a maana
yanganan aava Vovau sina
Piran a tavai nami pana e
a maana yanganan se Yesus,
mi taa yangan pana faama-
maasan la xunus imi.
17 E a so ta mo mi vile, tamo
mi ferawai o faisok, mi taa
vile lapaana isi Memai Yesus
e mi taa kuus faasiroxo pana
xe sina Piran.

A Mu Vuputkai Xena Xa-

vang A Mu Matafetama Kristian
Ef 5:22–6:9

18 Nami, lutefin tamai, suaian faagutan a mu lavami
senaso a vilaana aanabeˈ
a vilaana roxo sina lutefin
aava ri namkai sena Memai.

19 E nami, mu lavari, vubuxan xasingit a mu
naasami e muta fayaasok
nari.

20 Nami mu rafulak, langai faagutan a fepitaian si
ninami e tamami senaso a
vilaana aanabeˈ a fafaamamaas a Memai.

21 E nami mu tamana rafulak, muta fakasal a mu
rafulak simi ulaa ri tamaa
kanamsaat.

22 Nami mu yaasok, langai a maana mo xapiak aava
mataa tafumi ri xuus nami
pana. Langai vulai e vil
a faisok simi pana faamamaasan senaso mi taxa vile
xe sina Memai. Muta vile
mon layaan a mataa tafumi
taxa kaalum, vile la maana
yaan xapiak.

23 A so ta mo mi vile, faisok
faagut pana senaso mi taxa
faisok lapaana Memai e pife
xe sina saxa mataa mon.

24 Mi texaas o a maana mo
roxo aava mi taa siaxe lumui, a Memai xa i taa pisingan nami pana malaan sena
mamareiai ina vilaana roxo
simi. Muta lamamaaluf o mi
taxa sisiak si Memai Krais.

25 E naseˈ ta mataa a bilai
fasaat, i taa siak a mamareiai
ina saatan sina. Senaso Piran
i taa tiis fexaxaasan a maana
rabuna xapiak pana ngangai
saxa mon.

4

1 Nami, mu mataa tafuna
yaasok, tavai a mu yaasok
simi pana maana mo fexaxaas seri senaso mi texaas o
nami vaxa mi toxan a mataa
tafuna laaˈui la xunavata.

Fepitaian Fulaa

2 Faisok faagut xena fenung vulai, faxatang pana so
ta mo mi taxa fenung pana,
kuus faasiroxo pana maana
mo mi toxane,

3 e fenung xe sina Piran
pamaam. Fine o i taa faigotan a rabuna aava ri taa langai a lagasai simaam senaso
maam buk kuusan a maana
tuunayan se Krais. A maana
tuunayan aave ri fufuna vipisan siak.

4 Fenung o ne taa kuusan famatavas a Lagasai
Roxo malaan sena vubuxanan siak.

5 Lamon faagut pana
malaafaa mi taa bilai xe
sina mu rabuna aava ri pife
namkai. E layaan ri vubuxan
a xakaavangan, xavang nari
e muta sinufan nari.

6 Layaan mi ferawai, muta
ferawai fasaat, piau. A ferawaian simi i taa bas pana
roxoyan senaso a roxoyan
aave a malaan sena magiit
layaan mi taxa faigotan a
fanganan. Tamo mi ferawai
malaan, mi fexaxaas sena sui
faroxoi a mu rabuna.

A Fasisian Fataxapiak

7 Na Tisikas, ka tiak, i taa
xuus nami paga. Nane fuuna
faisok faagut xuvul paga lapaana Memai.

8 Ne taxa fenge xe simi
xena xuus fatexaas nami

pana so ta mo fo savat iau
talo mi taa pife kanamsaat
taasaxa mi taa faamamaas.
9 Nane taxa falet xuvul
pa Onisimas aava tigina fa-
tateak vulai lana namkaian.
Nane ve saxa ti la palou imi.
E nare, re taa xuus nami
pana maana mo xapiak sega.
10 Na Eristukus aava vipis
xuvul paga, nane lisan a fa-
sisian xe simi e na Maak sait
aava ti Baanabas. (Mi texaas
sena so ta mo mi taa vile
layaan i taa savat; mi taa kas
a lifu simi xe sina.)
11 E na Yesus aava ri xalie
pa Justus, nane sait a lisan
a fasisian. Ti la palou ina
mu rabuna aava ri faisok
lapaana Piran xuvul paga,
narutul sang mon rutul Juda
e rutul fo fagutau.
12 Na Epafras aava sisiak si
Krais Yesus ti la palou imi,
nane sait a lisan a fasisian.
Nane fenung faagut pami e
vubuk rao mi taa tigina fa-
tateak lana namkaian simi
talo mi taa usi vulan a vubux-
anan sina Piran pana tex-
aasan e masaman.
13 Ne xuus nami o i taxa
faisok faagut pami e pari
aava ri waan pe Leodisia e pe
Hairopolis.
14 Ka fesing Luuk aava
mataa ina irin, xuvul pa De-
mas, re lisan a fasisian.
15 Fasusui a mu tiak pe
Leodisia e na Nimfa e a mu
rabuna aava ri namkai e ri
faxuvul la lifu sina.
16 Layaan mi fo langai a la-
gasai aanabe' lisane xe sina
mu rabuna aava ri namkai
pe Leodisia talo ri taa langaie
sait. E vaxa mi taa langai a
lagasai aava ne lisane xe siri.
17 Xuus na Arkipus
malaan, “Fataxapin a faisok
aava Memai a tavai nano
pana.”
18 Nenia na Pol, ne taxa
xalei a fasisian aanabe' pana
maak. Lamon fa'uli a vip-
isan siak. Ne fenung xe sina
Piran o i taa tavai nami pana
xakaavangan xatam sina.

1 Tesalonaika
A Lagasai Mata Si Pol Xe Sina Mu Tesalonaika
A Ferawaian Paamua

Na Tesalonaika ve a saxa tang nobina lana provins Mesidonia. Layaan na Pol a ta'ulan na Filipai, nane falet xe Tesalonaika e fe fatamasiak a faxuvulan ina rabuna aava ri namkai pave la bina naang. (Faisok 17:1-19) Taasaxa layaan a mu Juda ri xalum a malila ri taxa faxa'usi a fepitaian si Pol e ri namkai se Yesus Krais, ri xinaasan na Pol e ri gei tapine sena bina aave. Lumui layaan na Pol taxa waan pave la bina Korin, a fesing sina, na Timoti, maa xuuse pana maana mo aava savat sena mu Kristian pe Tesalonaika.

Layaan na Pol a langai a ferawaian si Timoti, nane xuvul pa Sailas e na Timoti, rutul xalei a lagasai aanabe' xena fatateak a namkaian siri pe Tesalonaika. A mu rabuna pana masaman ri lamon o a lagasai aanabe' ve, a lagasai mata ina mu lagasai xapiak si Pol aava ri taxa waan lana Turoxoian Fa'ui Sina Piran. Lana lagasai aanabe' na Pol a faamamaas sena namkaian e vilaana roxo sina mu tinoxol aava ri taxa taagul pe Tesalonaika.

A kaalum malaan sena mu rabuna aava ri namkai pave ri pife matavas o na Krais i taa ulaa malaafaa. E ri vubuk texaas vaxa o a mu rabuna aava ri fo maat paamuina ulaian si Krais, nari, ri taa siak a toyan xe vulai vaxa? E na Krais i taa filimaan laso ta yaan tuuna? Na Pol a sui a mu fiaian siri e a xuus nari o ri taa usi a mu vilaana roxo e ri taa faxatang e bang a ulaian sina Memai.

A Fasisian

1 Nenia na Pol, xuvul pa Sailas e na Timoti, maatul lisan a lagasai aanabe' xe simi mu Tesalonaika aava mi rabuna sina Piran Tamataara e na Memai Yesus Krais.

Ne vubuk o a xakaavangan xatam e a luaian re taa waan xulumi.

Na Pol A Kuus Faasiroxo Sena Toyan E Namkaian Sina Mu Tesalonaika

2 Vulai maam kuus faasiroxo xe sina Piran pami xapiak e maam xali nami lana maana fenungan simaam.

3 Layaan maam fenung xe sina Piran Tamataara, maam fuuna lamon fa'uli a maana mo roxo aava mi vile sena namkaian simi e malaafaa mi faisok faagut lapaana vubuxan xasingitan simi e mi tigina fatateak lana namkaian senaso mi taxa waan fatateak bang a ulaian sina Memai Yesus Krais sitaara.

4 Mu fetinan, maam texaas o a Piran a vubuxan xasingit nami e fo lamon faati o mi taa waan xuvul pana.

5 Senaso mi texaas o maam lisanmaan a Lagasai Roxo

xe simi, pife pana ferawaian
mon, taasaxa pana gutan e
pana Vovau Xaradak e pana
texaasan tuuna aava laak la
xunus imi. E mi texaas sena
maana vilaana aava maam
vesane la palou imi xena fan-
gasixaan nami.
6 Mi faxa'usi a vilaana
simaam e sina Memai;
tuuna, mi yaas a maasaxan
molava sena namkaian simi
taasaxa mi siak a lagasai
aave pana faamamaasan
aava Vovau Xaradak a tavai
nami pana.
7 E voxo a mu rabuna aava
ri namkai ti Mesidonia e ti
Akeai, nari, ri kaalum xe simi
pana malaafaa ri taa taagul
lana namkaian siri.
8 Aang, a mu Mesidonia
e mu Akeai ri texaas sena
namkaian simi taasaxa pife
nari sang mon. A maana
rabuna la mu bina xapiak,
ri texaas sena. E voxo pi
ta mo fulaa aava maam taa
kuusane,
9 senaso nari xa ri kuu-
san a maana mo aava savat
layaan maam falet xe simi;
malaafaa mi kas a lifu simi
xe simaam e mi puk tapin
nami xa xasena mu piran bit
xena savat sisiak sina Piran
Tuuna aava To Vulai
10 e malaafaa mi taxa waan
bang a Natuna aava i taa
filimaan ti la xunavata, na
natuna, na Yesus aava nane
fatatoi fa'ulie ti la mamaat.
E na Yesus xo a fakaxup
netaara xasena maraleian
molava sina Piran aava i taa
filimaan.

2

*A Bilaian Si Pol Pe Tesa-
lonaika*

1 Mu fetinan, mi texaas o a
waanan simaam xuvul pami
pife mo palau.
2 Mi texaas o paamuina
savatan simaam xe simi a
mu Filipai ri fo vil pengan
nemaam e ri ferawai fasaat
semaam. Taasaxa Piran
sitaara xavang nemaam
xena xuus tuunei nami
pana Lagasai Roxo sina,
naapalaan a toxan a rabuna
xaves ri tisui faagutan
nemaam.
3 A fufuna lagasai aava
maam taxa lisane xe simi,
pife bitan o lamonan saat e
maam bai suaxan nami.
4 Taasaxa maam fuuna fer-
awai malaan sena rabuna
aava Piran xa turoxoian nari
e voxo a lisan tuunei a Laga-
sai Roxo xe siri. Maam buk
fananam a Piran aava fuuna
tiis a xunus itaara e maam
bai fananam a rabuna, piau.
5 Mi texaas o maam pife
faavupuul nami e maam pife
vof a vilaana ina naixaam e
a Piran xa a kuus xakaavang
pana.
6 E maam pife seng ta
faatulaian simi o sina xas-
anofuna.
A tuuna, nemaam ve
maam mu yaamut si Krais
e voxo maam fexaxaas sena
siak a maana mo pana
waanan simaam semi.
7 Taasaxa maam pife vil
malaane. Maam waan xu-
vul pami pana vilaana mam,
malaan sena ninana lak aava
xaxavei faroxoi a mu rafulak
sina.
8 Maam vubuxan xasingit
nami e voxo maam faama-
maas xena tavai nami pana
Lagasai Roxo sina Piran e
xena taagul la palou imi,

senaso maam tao fatateak
nami la xunus imaam.
9 Mu fetinan, a tuuna, mi
lamon fa'uli a mu faisok
simaam e so ta lagafan a sa-
vat simaam. Maam fuuna
faisok faagut paaliu la vung
e la paanaas talo maam taa
pife kawaasan a naian simi
layaan maam taxa kuusan
fasavat a Lagasai Roxo sina
Piran la palou imi.

10 Nami, mi texaas e a Pi-
ran sait a texaas o maana vi-
laana simaam xe simi ri piau
ta lalosaat; ri fatak e piau ta
mataa i taa gel tifi nemaam
pana.
11 Mi texaas o maam bi-
lai faroxo xe simi saxa saxa
malaan sena tamana lak a
bilai faroxo xe sina lak sina.
12 Maam fagut nami e
famalulum nami e maam
faxaar vulan nami talo
mi taa bilai faroxo xena
fafaamamaasaana Piran
aava xel nami e voxo mi
taa waan xuvul pana lana
fatataganan e miridingan
sina.

13 E maam kuus faasiroxo
vulai xe sina Piran senaso
layaan mi siak a Lagasai
Roxo sina aava maam kuu-
sane xe simi, mi turoxo pana
senaso a ferawaian tuuna
sina Piran e pife sina mataa
mon. E a ferawaian aave
taxa faisok la xunus imi aava
mi namkai.
14 Mu fetinan, a maana
lagafan aava ri savat simi,
ri fexaxaas malaan sena
maana mo aava fo savat sina
mu rabuna sina Piran pe
Judia. A mu rabuna ti la bina
simi ri vil pengan nami aava
mi namkai, malaan sena mu
Juda ri vil pengan a rabuna
siri aava ri namkai.
15 E mu Juda aave vaxa ri
punuk na Memai Yesus e mu
rabuna ina kuus fatuxai e
ri xup tapin nemaam vaxa.
A Piran a pife faamamaas
paaliu pari e ri xaiyaas sina
mu rabuna xapiak!
16 Ri kuus bukan nemaam
vaxa pana kuusanaana Laga-
sai Roxo xe sina mu rabuna
aava ri pife Juda, a lagasai
aava xena fakaxup nari. A
maana vilaana saat siri xo i
taxa lo pelalava saa e naboxo
a maraleian sina Piran fo sa-
vat tuuna siri.

Na Pol A Vubuk Faagut O I Taa Fe Xalum Fulan Nari

17 Pana nu yaan mon taara
pife fexaluman netaara
taasaxa maam lamon fa'uli
vulan nami. Maam muluk
temasaatan nami e maam
faisok faagut xena xalum
fulan nami.
18 Maam buk ulaa xena
xalum nami e nenia na Pol,
ne fo tafang faaxaves xena
ulaa, taasaxa na Setan a tiv-
otan nemaam.
19 A so ta mo mi lamon o
i taa fafaamamaas nemaam?
E a so ta mo a lamon fanaian
simaam e maam taa ferawai
falalava pana? Nami mon!
Nami ve mi taa ligilot roxo
paaliu simaam layaan maam
tigina la nona Memai Yesus
sitaara lana filimaanan sina.
20 Aang, nami ve mi faama-
maasan e isin lava simaam.

3

1 E voxo layaan maam pife
fexaxaas sena waan bang fu-
laa xena texaas sena waanan
simi, maam lamon o a mo

roxo tamo nenia sang ne taa
waan pasaxa pe Etens.
2 Ne feng et na Timoti, na
timaam aava fuuna faisok
xuvul pamaam lapaana
Piran xena kuusan fasa-
vataana Lagasai Roxo se
Krais. Ne fenge xena fagut
nami lana namkaian simi,
3 talo pi ta saxa la palou
imi i taa tapuk fa'ulaa xe
lana mu vilaana ti la xavala
sena maana maasaxan aava
ri taxa savat simi. Mi tex-
aas o a maana mo aanabe' a
Piran fo lamon faati o ri taa
savat.
4 Layaan maam taxa waan
lunai xuvul pami, maam
taxa lo xuus nami o ri taa
vil pengan netaara. E mi
texaas o naboxo a savat
tuuna malaan.
5 Sena fengaan na Timoti
xe simi, ne buk texaas tuuna
sena namkaian simi. Ne la-
mon o ulaa na Setan tamaa
valam a namkaian simi e a
faisok simaam i tamaa mo
palau.

A Kuusan Roxo Si Timoti A Fagut Na Pol

6 Naboxo na Timoti fo ulaa-
maan pana lagasai roxo sena
namkaian e vubuxan xasin-
gitan simi. Nane fo xuus
nemaam o mi fuuna lamon
vulan nemaam pana faama-
maasan e mi buk xalum ne-
maam malaan semaam vaxa
maam buk xalum nami.
7 E voxo lana lagafan e
maasaxan simaam, nami
mu timaam, mi fo fagut ne-
maam. Tuuna, a namkaian
simi a fagut nemaam.
8 E naboxo maam fexax-
aas sena lamon faroxo fu-
laa senaso mi taxa tigina fa-
tateak lana namkaian simi.
9 E maam kuus faasiroxo
xe sina Piran pami sena faa-
mamaasan aava mi tavai ne-
maam pana la matana.
10 La maana paanaas e
vung maam fenung faagut xe
sina o maam taa xalum fulan
nami xena xavang nami talo
mi taa tigina fatateak lana
namkaian simi.
11 Ne vubuk o a Piran
Tamataara e na Memai Yesus
sitaara, re taa faigotan a
salan xamaam xena xalum
nami.
12 A roxo tamo a Memai
i taa vil falavai faagutan et
a vubuxan xasingitan simi
xe sina mu rabuna xapiak
malaan semaam vubuxan
xasingit nami.
13 Lana salan aanabe'
ne vubuk o i taa fatateak
a xunus imi e mi taa
waan xaradak pana piau
ta lalosaat la matana Piran
aava na Tamataara, layaan
na Memai Yesus sitaara i
taa filimaan xuvul pana mu
rabuna fatak sina.

4

Taara Taa Bilai Malaafaa Xena Fafaamamaas A Piran

1 E naboxo mu fetinan,
maam fo fapiti nami pana
mi taa taagul malaafaa talo a
Piran i taa faamamaas pami.
E tuuna, mi taxa taagul fatak
malaan. E naboxo maam
nung nami e maam faxaar
nami lapaana isi Yesus talo
mi taa fagut a namkaian e
faisok simi.
2 Mi texaas sena maana
fepitaian aava maam fo tavai
nami pana lapaana gutan si
Memai Yesus.

3 A Piran a vubuk o mi
taa waan faxaradak paaliu
e mi muta femilungai pana
vilaana ina tamaian.
4 Nami xapiak, mi taa tapal
pana faxatang faagutan a
vubuxanan ina tami xa talo
i taa xaradak e matavas.
5 Lana vilaana aanabeˈ mi
taa pife usi a mu vubuxanan
saat malaan sena mu rabuna
aava ri pife texaas sena Pi-
ran.
6 E vaxa, pi ta mataa i
taa bit na tina o kawaasan a
naian sina. Maam fo kuus
xo e naboxo maam taxa pe-
bukan nami o a Piran i taa
fakasanam a rabuna aava ri
bilai malaan.
7 Senaso a Piran fo xel ne-
taara xena taagul pana vi-
laana xaradak e pife pana
vilaana ina femilungai.
8 E voxo, naseˈ ta mataa
a langai pesalai sena fepi-
taian aanabeˈ, a pife tisui
a mataa, piau, nane tisui a
Piran aava tavai nami pana
Vovau Xaradak sina.
9 A Piran xa fo fapiti
xo nami pana vilaana ina
vubuxan xasingitaana mu
fetinan e voxo ne taa pife
ferawai fulaa pana.
10 E a tuuna, mi bilai
faroxo malaan xe sina mu
fetinan la mu bina xapiak
pe Mesidonia. Taasaxa ne
faxaar nami talo a vubuxan
xasingitan simi xe sina mu
rabuna aava ri namkai i tafe
molava.
11 Mi taa faisok faagut xena
waan pana luaian, mi taa
lamon pana faisok simi mon
e faisok faagut xena fasa-
vat a faat talo mi fexaxaas
sena maraan a maana mo mi
vubuxane. A maana mo aan-
abeˈ ne fo xuus nami pana
paamua.
12 Layaan mi faisok faagut
malaan, a mu rabuna aava ri
pife namkai, ri taa suai semi
e mi taa pife bang a xakaa-
vangan sina xasa mataa.

A Filimaanan Sina Memai

13 Maam vubuk o nami mu
fetinan, mi taa texaas tuuna
sena so ta mo i taa savat seri
aava ri fo maat; ne bai mi
taa muluk nari malaan sena
rabuna aava ri pife lamon
fati a maana mo aava Piran
fo kuus fanai pana.
14 Taara namkai o na Yesus
fo maat e to faˈulaa e vaxa
taara namkai o lana yaan
layaan na Yesus i taa ulaa-
maan fulaa, a Piran i taa
lisanmaan a mu rabuna aava
ri namkai e ri fo maat xo,
xuvul pa Yesus.
15 Maam xuus nami pana
fepitaian fatak sina Memai.
Lana yaan layaan a Memai i
taa ulaamaan, netaara aava
taara taxa to lunai, taara taa
pife falet paamuin nari aava
ri fo maat.
16 Senaso i taa malaanabeˈ:
a tafiu sina Piran i taa rawei
e a ling ina memai angelo i
taa xukulai faagut pana fer-
awaian tateak e a Memai xa i
taa sivimaan ti la xunavata e
mu rabuna aava ri namkai e
ri fo maat, ri taa to faˈulaa ti
la mamaat paamua.
17 E mui lamina, netaara
aava taara taxa to lunai,
taara taa fe faxuvul xuvul
pari xuluna vata xena fa-
susui a Memai laaˈui la tave-
gof. E taara taa waan vulai
xuvul pa Memai.

18 E voxo, mi taa fagut
nami xa pana ferawaian
aanabeˈ.

5

Faigot Pana Filimaanan Sina Memai

1 Ne taa pife xuus nami
mu fetinan, pana mu yaan e
mariaas layaan a maana mo
aanabeˈ ri taa savat.
2 Senaso mi texaas o a
Memai i taa savat faˈipul
malaan sena mataa ina fe-
nau aava savat la vung.
3 Layaan a rabuna ri taxa
kuus, “A maana mo xapiak
a roxo,” lana yaan aave
maana mo mosaat ri taa sa-
vat faˈipul xuluri. I taa savat
malaan sena maasaxan sina
tefin aava tiva e ri pife fexax-
aas sena sinufane.
4 Taasaxa nami mu feti-
nan, a yaan aave i taa pife sa-
vat faˈipul nami malaan sena
mataa ina fenau senaso mi
pife waan la suk.
5 Nami ve mi mu rafulak ti
la malang e paanaas. Taara
pife mu rabuna ti la vung o
suk.
6 E voxo taara taa pife
matef malaan sena xas-
anofuna, piau, taara taa
kaalum votai e faxatang
faroxo.
7 Senaso nari aava ri matef,
ri matef la vung e nari aava
ri num temasaat, ri num
temasaat la vung.
8 Taasaxa taara mu rabuna
ti la matavas e taara taa
faxatang faroxoi netaara xa.
Taara taa tigina fatateak lana
namkaian e vubuxan xasin-
gitan e taara taa lamon fati
vulan a fakaxupaan netaara.
9 Senaso a Piran pife siak
fati netaara xena waan la-
paana maraleian sina, piau,
nane siak fati netaara xena
waan vulai xuvul pana sena
namkaian sitaara se Memai
Yesus Krais.
10 Nane maat pataara e
naboxo tamo taara taxa to
lunai o taara fo maat xo taara
fexaxaas sena taagul xuvul
pana.
11 E voxo fagut nami e fex-
avongan nami xa talo mi taa
waan fatateak lana namka-
ian simi. A tuuna, mi taxa vil
malaane naboxo.

A Mu Fepitaian Fa-taxapiak

12 Maam fin nami mu feti-
nan, o mi taa suai faagut seri
aava ri taxa faisok faagut la
palou imi xena fapiti nami
e xena paamuian nami lana
vilaana sina Memai.
13 Suaian faagutan nari e
tavai nari pana isin lava sena
faisok siri. Mi taa feluaian
nami xa.
14 E maam faxaar nami mu
fetinan, talo mi taa pebukan
nari aava ri waan palau,
fagut nari aava ri mataut,
xavang nari aava ri piau ta
gutan e waan fananap xuvul
pana mu rabuna xapiak.
15 Muta sui a vilaana saat
pana saat, taasaxa fangasik
vulan nami e vaxa mu
rabuna xapiak.
16 Vulai mi faamamaas
17 e mi fuuna lo fenung
vulai
18 e a so ta mo a savat la
toyan simi, kuus faasiroxo xe
sina Piran pana. Senaso, a
so ta mo a savat la toyan
simi a mo aava Piran xa fo
lamon faati o i taa savat xe

simi aava mi namkai se Krais
Yesus.
19 Muta tivotan a faisok
sina Vovau Xaradak.
20 Muta kuus o a ferawaian
sina Piran la ngusuna mataa,
a mo palau.
21 Tiis a maana mo xapiak
talo mi taa texaas o ri fili-
maan sina Piran o piau. E tao
fatateak a maana mo aava
roxo.
22 Tigina patak sena maana
buk saatan xapiak.
23 Ne vubuk o a Piran aava
fadaarum nami, i taa vil
faxaradak xapin nami. E
i taa tivotan a maana mo
mosaat semi la vovau, xunus
e tami xapiak, talo mi taa
piau ta saatan. E voxo layaan
na Memai Yesus Krais sitaara
i taa savat, mi taa tigina fatak
pana piau ta vupuno.
24 Nane aava xel nami, a
waan fatateak vulai e nane
xa i taa tamana vile.
25 Mu fetinan, fenung pa-
maam.
26 Fasusui a mu fetinan
pana fengus xaradak.
27 La matana Piran, ne
xuus nami, kat a lagasai
aanabe' xe sina mu fetinan
xapiak.
28 A xakaavangan xatam
sina Memai Yesus Krais
sitaara i taa waan xulumi.

2 Tesalonaika

A Fataraguiaana Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Tesalonaika

A Ferawaian Paamua

A kaalum malaan o a mu rabuna aava ri namkai ti lana faxuvulan siri pe Tesalonaika, ri taxa lamon faaxaxaves pana so ta mo tuuna i taa savat layaan na Krais i taa ulaamaan. Saxanofuna ri kuus o a yaan sina Memai fo savat xo. A malaan e voxo na Pol xuvul pa Sailas e na Timoti ri xalei a lagasai aanabeˈ xena faxaradak a lamonan siri.

Na Pol a xuus nari o a yaan aave pife savat lunai. Paamuina yaan aave rabuna ri taa langai pesalai fasaat paaliu e maana mu vilaana mosaat ri taa savat faagut maan. E saxa mataa aava pi uˈusi a mu vuputkai i taa savat e nane i taa xaiyaasan tuunei na Krais.

Na Pol a fasei a mu rabuna aava ri namkai pave o ri taa waan fatateak lana namkaian se Yesus e ri taa yaas a maana matafanan aava ri taa savat xe siri. Nane vubuk o ri taa faisok faagut xena faxatang nari xa malaan sena e mu fesing sina, ri fuuna vile. E ri muta maare sena lo xavangaana xasanofuna.

1 Nenia na Pol, ne waan nabeˈ xuvul pa Sailas e na Timoti e maatul lisan a lagasai aanabeˈ xe simi mu Tesalonaika aava mi rabuna sina Piran Tamataara e na Memai Yesus Krais.

2 Ne vubuk o a Piran Tamataara e na Memai Yesus Krais re taa tavai nami pana xakaavangan xatam e a luaian.

A Tiisan Aava I Taa Savat Layaan Na Krais A Filimaan Fulaa

3 Mu fetinan, maam kuus faasiroxo vulai xe sina Piran pami. A mo roxo maam taa vil malaane senaso a namkaian simi taxa lo tateak falet e vubuxan xasingitan simi vaxa, taxa lo molava falet sait.

4 E voxo la palou ina rabuna sina Piran maam fuuna ferawai falalava semi senaso mi waan fatateak vulai e mi taxa lo namkai faagut la palou ina maana maasaxan e vil penganaan nami.

5 A namkaian tateak simi a faxaalit o a tiisan sina Piran a fatak e voxo a Piran xa a turoxo o nami, mi mu rabuna roxo e mi fexaxaas sena waan la fatataganan sina. E senaso mi waan la fatataganan aanabeˈ mi taxa yaas a maasaxan naboxo.

6 A Piran a fuuna tiis tuuna; nane taa sui fexaxaasan a lagafan aava ri famasak nami pana

7 e i taa fangasik nami xuvul pamaam sena maasaxan sitaara. I taa savat malaan layaan na Memai Yesus i taa savat la matavas ti la xunavata lana fata molava piis xuvul pana mu angelo ina gutan sina.

8 I taa fakasanam nari aava
ri pife namkai sena Piran e
ri langai pesalai sena Lagasai
Roxo se Memai Yesus sitaara.
9 E i taa fakasanam nari
malaan: i taa kawaasan
vulan nari e i taa tivotan
nari sena waanan la matana
Memai e a gutan molava piis
sina.
10 E i taa savat malaan lana
yaan ina filimaanan sina,
layaan a mu rabuna sina ri
taa kuus fati faagutan a isina
e nari xapiak aava ri namkai,
ri taa kaalum fatateak e ri
taa pangaa sena miridingan
molava sina. E nami vaxa,
mi taa waan pave senaso
mi namkai sena lagasai aava
maam kuusane xe simi.
11 Maam lalamon pana
maana mo aave e voxo
maam taxa lo fenung pami.
Maam fin a Piran o i taa
xavang nami xena tigina
fatateak lana toyan aava
nane xel nami xe lana.
E pana gutan sina i taa
fasavat a maana vubuxanan
e faisok roxo aava savat sena
namkaian simi.
12 Maam fenung malaan
talo maana rabuna xaves ri
taa kuus fati a isi Memai
Yesus sitaara semi e ri taa
suai semi senaso mi mu
rabuna sina. A xakaavan-
gan xatam sina Piran e na
Memai Yesus Krais a fasavat
a maana mo aanabeˈ xami.

2

A Maana Fakalimaanan Aava Ri Taa Savat Paamuina Ulaian Si Krais

1 Sena ulaian sina Memai
Yesus Krais sitaara e
malaafaa i taa faxuvul
netaara xena waan xuvul
pana, ne xuus nami mu
fetinan,
2 muta fatavanat a lam-
onan simi e muta ipulan
ta saxa lagasai o ferawaian
aava kuus o a yaan si Memai
fo savat xo. Muta mamaxus
sena naapalaan mi langaie
lana saxa kuus fatuxaian o
lana saxa kuusan fasavatan
o naak mi taa langai o maam
xalei a lagasai xe simi pana.
3 Muta turoxoian ta mataa
xena bit nami malaan. A
yaan aave i taa pife savat
fefexaxaas a yaan ina tisuian
lava i taa savat e na Mataa
Saat i taa savat la matavas.
Nane xo i taa waan la bina
ina Fata Aava Raam Vulai.
4 E i taa tisui a maana mo
xapiak aava rabuna ri nan-
guse e i taa kuus o nane ve
a pemamolava seri. E vaxa,
nane taa laak la lifu lotu sina
Piran e i taa nai la vepen lava
pave e i taa kuus o nane xa a
Piran.
5 Lamon faˈuli a yaan ne
waan xuvul pami, ne xuus
nami pana maana mo aan-
abeˈ.
6 E naboxo mi texaas sena
so ta mo taxa ti votane sena
savat la matavas fefexaxaas
a yaan fatak ina i taa savat.
7 Na Setan aava fuuna
laxao a mu vuputkai, i taxa
faisok naboxo taasaxa i taxa
fufunai. E maana mo aave i
taa savat la matavas layaan
nane aava taxa tivotane xo i
taa siak tapinan.
8 Lana yaan aave na Mataa
Saat i taa savat la matavas
e na Memai Yesus i taa
faˈoname pana reref ti la
valana e i taa kawaasan
xapine pana savatan ina
miridingan molava sina.

9 Na Mataa Saat naang, i
taa filimaan pana gutan si
Setan e i taa vil a maana
buk faisok ina gutan e fakali-
maanan bit e maana mo
fa'ipul.
10 E i taa bit pengan nari
aava ri taxa maat. Ri taxa
maat senaso ri bai namkai
e ri pife tao fatateak a tuu-
nayan aava i fexaxaas sena
fakaxup nari.
11 E sena tisuian aave a Pi-
ran i taxa lisan a gutan aava
i taa bit a lamonan siri talo ri
taa namkai sena bitan.
12 E nari aava ri pife
namkai sena tuunayan
taasaxa ri faamamaas pana
bilaian saat, a Piran taa tiis
nari e xali nari pana vupuno.

Tigina Fatateak: A Piran A Siak Fati Nami Xena Waan Xuvul Pa Krais Lana Miridingan Sina

13 A mo roxo maam kuus
faasiroxo vulai xe sina Pi-
ran pami, mu fetinan aava
Piran a vubuxan xasingit
nami. Senaso ti la tangpat
nane lamon faati o nami,
mi taa kaaxup. E nane
fakaxup nami layaan a Vo-
vau Xaradak a timin patak
nami e mi namkai sena tuu-
nayan.
14 A Piran a xel nami
layaan maam kuusan fasa-
vat a Lagasai Roxo xe simi e
mi langaie. Nane xel nami
talo mi taa siak a xavil ina
miridingan molava si Memai
Yesus Krais sitaara.
15 E voxo mu fetinan,
tigina fatateak e tao faagutan
a maana tuunayan aava
maam fo fapiti nami pana
lana kuus fasavatan simaam
e lana mu lagasai aava
maam lisane xe simi.
16 Maam vubuk o na
Memai Yesus Krais xa xuvul
pana Piran Tamataara aava
vubuxan xasingit netaara e
lapaana xakaavangan sina
a tavai netaara pana lamon
fanaian roxo e a maluluman
aava i taa waan vulai,
17 maam vubuk o re taa
fabas a xunus imi pana gutan
e tateaxan xena faisok e fer-
awai pana maana mo roxo.

3

Na Pol A Fin Nari O Ri Taa Fenung Pana

1 E naboxo mu fetinan, fe-
nung pamaam talo maana
rabuna la mu bina xapiak
ri taa langai a lagasai si
Memai e ri taa suai sena xena
namkai, malaan semi.
2 E vaxa, mi taa fenung o a
Piran i taa fakaxup nemaam
xasena rabuna aava ri bilai
fasaat e ri fuuna fasavat a la-
gafan, senaso saxano rabuna
ri bai namkai.
3 Taasaxa Memai taxa
waan fatateak vulai e i taa
fagut nami e i taa tivotan
nami xasena mataa saat.
4 Sena namkaian simi
maam texaas tuuna o mi
taxa lo vil a maana mo maam
fasei nami pana.
5 Ne vubuk o a Piran i
taa kas a lamonan simi talo
mi taa masam faroxo sena
vubuxan xasingitan sina Pi-
ran e malaafaa na Krais a
fatiginei fatateak vulan ne-
taara.

Muta Nai Palau

6 Lapaana isi Memai Yesus
Krais, maam fasei faagutan
nami mu fetinan, o mi taa

faapalau sena mu fetinan
aava ri nai palau e ri pi ri
faisok. Senaso ri langai pe-
salai sena fepitaian simaam.
7 Layaan maam waan xu-
vul pami maam pife nai
palau e nami xa mi texaas
o mi taa usi fatak a vilaana
simaam.
8 Maam pife siak palou
ta mo sinˈ ta mataa, piau.
Maam faisok faagut; la
maana yaan xapiak maam
faisok faagut talo maam
fexaxaas sena maraan a
maana mo pamaam.
9 Maam fexaxaas sena
tigina lamimi pana xakaa-
vangan simi, taasaxa piau,
maam faisok faagut malaan
talo mi taa xalume e mi taa
usi a vilaana simaam.
10 Layaan maam waan xu-
vul pami maam xuus nami
malaan, “Naseˈ ta mataa bai
faisok i taa pife fangan.”

11 Maam ferawai malaan
senaso maam langai o sax-
anofuna la palou imi ri pi
ri faisok. Ri pife vil ta mo,
taasaxa ri fuuna lo ferawai
vipiaal pana faisok sina xas-
ano rabuna.
12 Lapaana isi Memai Yesus
Krais, maam fasei faagutan
a mu rabuna aave e maam
pebukan nari o ri taa taagul
faroxo e ri taa faisok xena
maraan fanganan pari.
13 E nami mu fetinan, muta
maare pana lo bilai faroxo.

14 Tamo saxa la palou imi
a langai pesalai sena lagasai
aanabeˈ, fakalimaan votane
e muta nai xuvul pana talo i
taa mangil sena vilaana saat
sina.
15 Muta lamon o nane saxa
xaiyaas, piau, taasaxa pe-
bukane malaan sena saxa ti
lana matafetama simi.

A Fasisian Fataxapiak

16 Ne vubuk o a Memai
aava fufuna luaian, i taa
pisingan nami la maana
yaan xapiak pana luaian la
xunus imi. A Memai i taa
waan xuvul pami.
17 Lana mu lagasai aava
ne lisane, ne xalei a fasisian
aanabeˈ xe simi pana maak.
A xakalayan aanabeˈ a fax-
aalit o nenia na Pol, ne lisan
a lagasai aanabeˈ.
18 A xakaavangan xatam
sina Memai Yesus Krais
sitaara i taa waan xuvul
pami xapiak.

1 Timoti
A Lagasai Mata Xe Si Timoti
A Ferawaian Paamua

Na Timoti a saxa naatuung ti la nobina Listra pe la bina lava, Galesia. Na ninana ve a saxa Juda e na tamana ve a saxa Griik. Na Pol a xel na Timoti xena sangas xuvul pana talo i taa xavange pana faisok ina kuusan fasavataana ferawaian sina Piran. Mui layaan na Pol a xalei a lagasai aanabeˈ a kaalum malaan o na Timoti a paamua sina rabuna aava ri namkai pe Efasis.

A lagasai aanabeˈ a toxan a saxanu fufuna, saxa molava a malaan: na Timoti i taa faxatang sena saxano rabuna ina fepitaa bit. Ri fuuna bit o a maana mo ti la xavala ri mosaat, taasaxa mataa a fexaxaas sena tingin a fakaxupan tamo i taa siak a texaasan fufunai, i taa falfaal pana saxanu fanganan e i taa pife tamai.

Saxa fufuna fulaa: a lagasai taxa xuus fatexaas na Timoti e mu paamua sina rabuna aava ri namkai pana mu vilaana roxo xena faxatang a faxuvulan sina rabuna aava ri namkai e a faisok ina. E i taxa kuus vaxa, pana so ta buk mataa i taa paamuian a faxuvulan aave.

La fataxapiak ina lagasai na Pol a xuus na Timoti pana vilaana tuuna ina sisiak si Yesus Krais e pana naian roxo xuvul pana maana mu rabuna lana faxuvulan siri aava ri namkai.

1 Nenia na Pol: ne saxa yaamut si Krais Yesus senaso
a Piran aava fakaxup netaara sena maatan e na Yesus
aava taara taxa waan bange,
re fo siak fatiau.
2 E voxo ne taxa xalei a
lagasai aanabeˈ xe siim, Timoti, no lak tuuna siak senaso
no namkai se Yesus.

E voxo ne nung a Piran
aava na Tamataara e na
Krais Yesus aava Memai
sitaara o re taa tavai nano
pana xakaavangan xatam,
mamaaluxan e a luaian sire.

A Pebukaian Sena Fepitaian Bit

3 Layaan ne ti xalum nano,
Timoti, lana faletan siak
xe pe Mesidonia, ne faxaar
nano talo no taa waan pe
Efasis e a vubuxanan naang
i taxa waan lunai. Saxano
rabuna pave ri taxa fepitaa
pana ferawaian bit e nano
xo, no taa baras nari talo ri
taa taxapus.
4 Xuus nari o ri muta la-
mon fati a maana xuuskuus
ti kavai e ri muta faliu palou
a yaan siri pana maana xu-
uskuus ina mu buri senaso
a mu xuuskuus aave ri taa
fasavat a maana fegagelaian
e ri taa pife fasavat a faisok
sina Piran aava savat sena
namkaian.
5 Ne fasei nami malaan,
senaso ne vubuk o taara
taa fevubuxan xasingit netaara. A xunus aava fatak,
a nasaman aava matavas e a
namkaian tateak sena Piran,
nari xo, ri fufuna vubuxan
xasingitan aanabeˈ.

6 Saxanofuna ri faasaal
pana maana vilaana aanabe'
e ri ferawai palau mon.
7 Ri vubuk o ri taa
rabuna ina fepitaa pana mu
vuputkai sina Piran taasaxa
ri pife masam sena mu
vapaling lana ferawaian siri
o a lamonan aava ri ferawai
faagut pana.
8 Netaara xo taara texaas o
a vuputkai a roxo tamo taara
taa bilai faroxo lapaana.
9-10 E vaxa taara texaas o a
vuputkai aave pife xena tiis
a mataa aava roxo, piau. I
taa tiis a mataa aava laxao
a vuputkai e langai pesalai
e mu tavanat e nari aava ri
sarak sena Piran e nari aava
ri toxan a lalosaat e bilai
fasaat. A vuputkai i taa tiis
a mataa aava punuk na ni-
nana o tamana o xasa mataa
e vaxa xasanofuna aava ri
femilungai pana vilaana ina
tamaian e nari aava ri piau
ta mangilan malaan sena ro
tomexaan aava re fetama-
ian nare e a rabuna aava
ri yot a mataa xena faasot
pana. E a vuputkai i taa
tafang a rabuna ina bitan e
mu rabuna xapiak aava ri
pife usi a fepitaian roxo sina
Piran.
11 A mu fepitaian aave xo ri
waan lana Lagasai Roxo sina
Piran aava fufuna miridin-
gan e faamamaasan.

Na Pol A Kuus Faasiroxo Pana Mamaaluxan Sina Piran

12 Ne kuus faasiroxo
senaso na Yesus Krais aava
Memai sitaara, fo tavaiau
pana gutan xena faisok
siak. Nane lamon o nenia,
ne fexaxaas sena ngavuk
aanabe' e voxo a siak fatiau
xena yaamut sina.
13 Paamua, ne fuuna fer-
awai fasaat sena Piran e ne
vil pengan a mu rabuna e
faisok sina. Ne pife usi a
vilaana sina Piran taasaxa
nane xo a muluxau senaso
ne vil a maana mo mosaat
aave pana vungutan.
14 E sena vungutan siak, a
Memai xo a tiu marasaxain a
xakaavangan xatam sina xu-
lok e a fabas soliu a xunus iga
pana namkaian e vubuxan
xasingitan. A ro mo aanabe'
re vilaana sina mu rabuna
aava ri usi na Yesus Krais.
15 A ferawaian aanabe' a
roxo, mi taa langaie: na
Krais Yesus maa savat la
xavala xena fakaxup a mu
rabuna saat. E nenia xo ne
saat paaliu sena mu rabuna
saat.
16 A fufuna mamaaluxan
si Yesus xe siak a malaan-
abe': a Piran a waan ban-
gau senaso nane vubuk o mu
rabuna aava ri taa namkai
sena xena siak a toyan vu-
lai, ri taa xalumau, ne mataa
saat tuuna paaliu aava Pi-
ran fo xele xe sina xa e ri
taa texaas o a Piran a vubuk
fakaxup nari sait.
17 Nangus a Piran pana
suaian e kuus fati a isina
senaso nane ve a saxa aava
Piran King vulai xe vulai e i
taa pife maat. A saxa aava
taara pife fexaxaas sena
xalume. Nane ve a Piran. A
tuuna.
18 Timoti xanatuk, a
maana fepitaian aanabe'
aava ne taxa tavai nano
pana, ri fexaxaas sena mu
kuus fatuxaian ti paamua
sema. Faisok faagut lapaana

ferawaian aave e no taa
tigina fatateak.
19 Famatavas vulan a
nasaman siim e namkai
sena Piran. Malaan sena
xaleo aava laak xuluna maat
e tugurum e lus, saxano
rabuna vaxa ri langai pesalai
sena nasaman siri e voxo ri
kawaasan a namkaian siri se
Krais e ri lus sait.
20 Na Haimineus nare
Aleksanda xo, re fo usi a
vilaana saat aave e voxo ne
tavai na Setan pare xena
fakasanam nare talo re taa
texaas e re taa pife famangil
fulan a isina Piran.

2

A Fepitaian Pana Vilaana Ina Lotu

1 A saxa mo mi taa vil paa-
muine: mi taa fenung xe sina
Piran o i taa muluk a mu
rabuna xapiak e xavang nari
e vaxa mi taa kuus faasiroxo
xe sina pari.
2 Fenung pana mu paa-
mua ina mu fatataganan ti
la xavala e nari aava ri paa-
muian a mu bina talo taara
taa lo taagul faroxo pana lu-
aian. E vaxa taara taa usi
faroxoi a vilaana sina Piran
e bilai fatak.
3 A nungan aanabeˈ a roxo
e a Piran aava fakaxup ne-
taara, nane xo, a faamamaas
pana.
4 Nane vubuk o mu rabuna
xapiak ri taa texaas sena
fepitaian tuuna sina e ri taa
kaaxup.
5 Senaso toxan a Piran saxa
mon e a saxa aava fadaarum
a Piran xuvul pana rabuna,
nane ve na Krais Yesus
6 aava lisan nane xa xena
maraan faˈuli a mu rabuna la
yaan fatak ina.
7 E voxo a Piran a vubuk
o nenia xo ne taa fe kuu-
san fasavat a Lagasai Roxo
xe sina mu rabuna aava ri
pife Juda e fapiti nari pana
vilaana tuuna ina namkai
se Yesus. Aanabeˈ a fu-
funa aava Piran fo siak fatiau
xena yaamut sina. Ne taxa
ferawai tuuna, ne pife bit.
8 Lana mu lotu xapiak ne
vubuk o mu tomexaan ri taa
talangaian a mari aava failai
xena fenung xe sina Piran.
E ri taa piau ta maraleian o
fegagelaian lana xunus iri la
fena nungan siri.
9 E vaxa ne vubuk o lutefin
xo ri taa falak faroxoi a
marapi siri e ri taa pife
famaus a tari pana maaxui
o mafa o xixiut pana ma-
mareiai lava e ri taa pife
famaus temasaatan a fui siri.
Ri taa pife lalamon faagut
pana mausan siri.
10 Taasaxa mo aava per-
aroxo, ri taa famaus a
tari pana faisok roxo. A
faisok aanabeˈ a vilaana sina
lutefin aava ri kuus o ri
nangus a Piran.
11 A mu tomexaan ri taa
fepitaa e lutefin mon ri taa
waan lapaana tateaxan ina
mu tomexaan e ri taa langai
nari.
12 Ne xuus votan xo a
lutefin sena fepitaa o paa-
muian a mu tomexaan lana
lotu. Ri taa nai kasam.
13-14 A fufuna mu fefasaa
siak a malaanabeˈ: a Piran a
vesan paamuin na Aadam e
lumui lamina na Eva e a tiui
a pol na Eva e nane langai

pesalai sena Piran e fesavat
saxa aava fo faasaal.
15 Taasaxa, a lutefin ri taa
kaaxup sena luxaana lak
tamo ri taa lo taagul faroxo
pana namkaian, vubuxan
xasingitan e a xaradaxan.

3

Siak Fati A Mu Paamua Pana Mu Vilaana Roxo Aanabeˈ

1 A ferawaian aanabeˈ ve
tuuna: naseˈ ta mataa a
vubuxan a ngavuk xena paa-
muian a rabuna ina lotu,
nane vubuxan a faisok roxo.
2 A maana vilaana sina
mu paamua aave ri malaan-
abeˈ: piau ta mataa i taa
ferawai fasaat sena; i taa
tamai pana tefin saxa mon
e pife taˈulane; a lamonan
sina i taa matavas e i taa
faxatang faroxoi nane xa talo
a mu rabuna xapiak ri taa
suai sena; i taa fakas a mu
rabuna aava ri ti xalume e
i taa fepitaa pana masaman
roxo.
3 E vaxa i taa pife num
temasaat e i taa pife marala
faagut, taasaxa i taa usi a
vilaana mam. I taa pife gel,
taasaxa i taa waan faroxo
pana luaian e i taa pife rawet
pana faat.
4 Siak fati a paamua aava
paamuian faroxoi a matafe-
tama sina talo mu rafulak
sina ri langaie pana suaian.
5 Tamo nane pife fexax-
aas sena paamuian faroxoi
a matafetama sina malaafaa
i taa paamuian faroxoi a
rabuna sina Piran?
6 Muta siak fati a rabuna
aava ri xaveak namkai xena
paamuian a lotu senaso ulaa
ri tamaa kawaasan a vilaana
ina lotu; naak ri taa malalava
e faasaal malaan se Setan
aava Piran fo fakasaname.
7 E vaxa, mu rabuna aava
ri pife namkai, ri taa suai
sena talo i taa pife mangil e
feyaasok si Setan.

Siak Fati A Rabuna Ina Xakaavang Pana Mu Vilaana Roxo Aanabeˈ

8 A mu rabuna ina xakaa-
vang vaxa ri taa bilai faroxo
pana lamonan fatak, ri taa
pife xalema maranga o num
temasaatan a raarum tateak
e ri taa pife naixaam soxot a
faat.
9 Ri taa lo namkai fatateak
sena mu fepitaian tuuna si
Krais pana nasaman aava
roxo.
10 Mi taa tafang a vilaana
siri e tamo ri fo usi a maana
vilaana roxo aanabeˈ, lavaxa
ri taa xakaavang lana lotu.
11 A lutefin siri vaxa ri taa
bilai faroxo talo a rabuna ri
taa suai seri. Ri taa pife fer-
awai lilimugai e a lamonan
siri i taa matavas e ri taa
fataxapin faroxoi a maana
faisok xapiak siri.
12 A mataa ina xakaavang i
taa tamai sina tefin saxa mon
e i taa pife taˈulane. E i taa
faxatang faroxoi a matafe-
tama sina.
13 A mu rabuna ri taa suai
sena mu rabuna ina xakaa-
vang aava ri vil faroxoi a
faisok siri. E nari mu xakaa-
vang aave ri fexaxaas sena
ferawai faagut pana namka-
ian siri se Yesus Krais.
14 Ne vubuk rao ne taa fe
xalum nano monabeˈ mon,
Timoti.

15 Taasaxa, tamo ne pife
fexaxaas sena savat fataapus
a lagasai aanabeˈ i taa xuus
fatexaas nami pana mu vi-
laana sina rabuna aava ri
taagul faroxo lana matafe-
tama sina Piran aava waan
vulai. A matafetama aan-
abeˈ ve a malaan sena lifu
sina Piran senaso nane taxa
taagul lana. A rabuna aave ri
taa taagul lapaana tuunayan
e faxatang faagutan a fepita-
ian ina.
16 A tuuna paaliu, paamua
taara pife masam sena
fufuna namkaian sitaara,
taasaxa naboxo, a Piran a
fasavate la matavas:

> "Na Krais Yesus
> maa savat la
> xavala malaan
> sena mataa,
> A to faˈulaian sina a
> faxaalit o nane ve
> na Natuna Piran,
> A mu angelo ri
> xalume,
> A mu rabuna aava
> ri namkai ri kuu-
> san fasavate la mu
> bina xapiak,
> A maana rabuna pe
> la mu bina xapiak
> ri namkai sena,
> E a Piran a xel falaxe
> xe lana miridin-
> gan sina."

4

A Fefasaa Sena Rabuna Ina Fepitaian Bit

1 A Vovau Xaradak fo kuus
famatavas o la fataxapiak
ina mu yaan saxano rabuna
ti lana lotu ri taa taˈulan na
Krais e namkaian tuuna e
ri taa usi a mu vovau ina
bitan e a fepitaian sena mu
masalai.
2 A mu fepitaian saat aave
ri savat la ngusuna rabuna
ina bitan aava nasaman siri
fo maat e ri pife texaas sena
maana mo aava roxo.
3 Ri kuus votan a rabuna
o ri muta tamai e vaxa ri
muta ngan a saxano fan-
ganan. Taasaxa Piran fo
vesan a maana fanganan
aave xena fafanganaan ne-
taara. E netaara aava taara
namkai se Yesus, taara tex-
aas sena tuunayan. E voxo
taara taa kuus faasiroxo xe
sina Piran pana maana mo
xapiak aava nane fo vesane
e taara taa fangan pana faa-
mamaasan.
4 A Piran fo vesan a maana
mo xapiak e nari, ri roxo.
Muta gigirane, taasaxa kuus
faasiroxo pana e siaxe.
5 Senaso a ferawaian sina
Piran e a fenungan sitaara re
vil faroxoi a fanganan aave.

A Mu Fefasaa Xe Si Timoti Aava Sisiak Roxo Si Krais Yesus

6 Fafangan a vovau siim
pana ferawaian ina namka-
ian e pana fepitaian tuuna
si Krais Yesus aava no usie
e tavai a mu rabuna aava
ri namkai pana mu fefasa-
ian aanabeˈ. Tamo no vil
malaane no taa mataa sisiak
roxo si Yesus Krais.
7 Muta faliu palou a yaan
siim pana xuuskuus sina mu
piran bit senaso ri pi ta
malangiis lana. Taasaxa la-
mon fatateak e ferawai tu-
una pana maana mo sina Pi-
ran. Fuuna lo vil faagutan
a vovau siim! Kanisai pana
sangasaana salan sina Piran.

8 Tamo no taa fala vulai i
tamaa faagutan a taam xena
waan faxaarus la xavala.
Taasaxa, a fala faxa'usiaana
salan sina Piran a roxo
marasaxa lana maana mo
xapiak e pife xena fagutaana
taam mon. I taa vil faroxoi a
toyan siim nabe' la xavala e
a toyan siim xe mui.

9 A mo aava ne fo kuusane
a tuuna e mu rabuna xapiak
ri taa kuus turoxo pana.

10 La fena yaan nemaam
taxa waan bang a Piran
ina Toyan Vulai maam taxa
faisok e tatalai faagut xena
sangas la salan sina. Nane
xo vubuk o mu rabuna ri
taa kaaxup e voxo nane
maat talo mu rabuna aava ri
namkai sena, ri taa kaaxup.

11 Xuus faagutan a mu
rabuna aava ri namkai pana
mu fepitaian e fefasaian
aave.
12 Pana mu vilaana siim
faxalit nari aava ri namkai
pana mu salan ina taagulan
roxo malaan: ferawai faroxo
e bilai faroxo, vubuxan xas-
ingit a mu rabuna xapiak, vil
fasavat a maana mo no fo
kuus fanai pana e suai sena
mu rabuna aava ri namkai
talo pi ta mataa i taa kaalum
fasivi xasema senaso nano,
no mataa fa'ui.
13 E fefexaxaas a savatan
siak no taa faisok faagut
pana kataana Xakalayan
sina Piran la palou ina mu
rabuna e fapiti nari.

14 Muta taaluugan a tatavai
aava Piran a pisingan nano
pana layaan a mu rabuna ri
kuus fatuxai sema e mu paa-
mua ri bur nano pana mari.

15 Muta famalmaal a taam,
kanisai vulai pana maana
mo aave talo mu rabuna
xapiak ri taa xalum nano o
no taxa savat faroxo lana vi-
laana e texaasan si Yesus.
16 Faxatang faroxoi nano
xa e a mu fepitaian siim e no
taa faxalit a kaaxupan siim.
E vaxa no taa xavang nari
aava ri langai nano pana
kaaxupan siri sait.

5

*A Vilaana Sina Mu Mata-
lava Ina Lotu*

1-2 Muta ferawai sarak xe
sina mu matalava tomex-
aan taasaxa ferawai xe siri
malaan se tamaam. Bilai
faroxo xe sina mu mataa
fa'ui malaan sena mu tiam
e xe sina mu matalava tefin
malaan se ninaam. E bilai
faroxo xe sina lutefin fa'ui
malaan sena vasaam talo pi
ta mataa i taa ferawai fasaat
sena vilaana siim.

*A Fefasaa Sena Lutefin
Nakmaal*

3 Suai sena lutefin
nakmaal* aava piau ta
matafetama.
4 Tamo a tefin nakmaal
a toxan a rafulak o mu
yaya, nari ve, ri taa faxalit a
namkaian siri pana faxatan-
gaana senaso a faisok aan-
abe' a vubuxanan sina Piran.
A faxatangan aanabe' a xavil
ina lotu siri e taa tavai fa'uli
a roxoyan xe sina tamari e
ninari e mu yaya siri.
5 A tefin nakmaal aava
waan nane sang mon, a

* **5:3:** A tefin nakmaal tuuna fo tamai e a lavana fo maat tapine pana piau ta rafulak. E voxo nane piau ta matafetama xena faxatange.

kaalum vulai xe sina Piran e la maana yaan xapiak
a nunge pana xakaavangan
sina.
6 Taasaxa lutefin nakmaal
aava ri fuuna usi a nanasam
siri e pife kaalum xe sina
Piran, ri taxa to lana vipin
siri taasaxa ri fo maat xo lana
voyau iri.
7 E vaxa, xuus faagutan
a lutefin nakmaal e matafe-
tama siri pana mu fepitaian
aanabeˈ talo xasanofuna ri
taa pi ta fufuna xena ferawai
fasaat seri.
8 Naseˈ ta mataa pife fax-
atang faroxoi a matafetama
sina, a taˈulan a namkaian
tuuna e nane ve a mataa
saat paaliu sena mataa aava
pife namkai, senaso nari xo
ri faxatang faroxoi a lutefin
nakmaal siri.
9 Tamo a tefin nakmaal
tuuna a vubuk sisiak lana
lotu, a mu rabuna ina lotu ri
taa timin a isina tefin aave
lana sising ina tefin nakmaal
tamo a mariaas sina liu a 60
e fo tamai pana saxa mataa
mon.
10 E vaxa, a rabuna ri taa
texaas sena maana faisok
roxo a tefin nakmaal aan-
abeˈ fo vile, nane faxatang
faroxoi a rafulak sina; a lifu
sina a talakas xe sina mu
topen; nane sisiak faroxo xe
sina mu rabuna sina Piran
e xavang a mu rabuna pana
lagafan siri e fuuna vil a
maana buk faisok roxo.
11-12 Taasaxa lutefin
nakmaal aava ri pife mata-
lava tefin lunai, muta timin a
isiri lana sising aave senaso a
vubuxanan siri tamaa savat
xena tamai fulaa. E ri taa
taˈulan moxo na Krais e a
fakalimaanan siri xe sina.
E voxo ri taa waan lapaana
fakasanaman sina Piran.
13 E sait ri fuuna irimai xo-
lai la maana lifu xaves e fer-
awai lilimugai sena maana
mo aava pife lagafan siri.
14 E voxo ne vubuk o ri taa
tamai fulaa e luk a lak e fax-
atang a lifu siri talo a xaiyaas
sitaara i taa piau ta mo xena
ferawai fasaat setaara.
15 Saxano lutefin nakmaal
ri fo taaluugan na Krais xena
usi na Setan.
16 Tamo a tefin aava
namkai, a toxan a lutefin
nakmaal lana matafetama
sina, nane taa faxatang
faroxoi nari. Pife roxo i taa
tavai a mu rabuna ina lotu
pana faisok aanabeˈ senaso
ri taxa xavang xo a lutefin
nakmaal aava ri waan nari
sang mon.

A Lagasai Xe Si Timoti E Mu Paamua

17 A mu paamua aava
ri faisok faagut pana paa-
muianaana rabuna aava ri
namkai, mi taa pisingan
nari sena faisok siri. E nari
mu paamua aava ri kuusan
fasavat a Lagasai Roxo e
fepitaa pana, suai faagut
seri.
18 A Ferawaian sina Pi-
ran a kuus malaan: “Muta
pis votan a valana bulmakau
sena fangan layaan i taxa xa-
vang nano pana faisok siim.”
Vpt 25:4
e “A mataa faisok i taa siak
a mamareiai ina faisok roxo
sina. A mo malaan a roxo.”
Lk 10:7
19 Tamo mataa saxa i taa
gel tifi a paamua ina lotu,
muta langaie. Taasaxa tamo
a mataa taragua o fulaa

ri xalum a faasaalan sina
paamua aave e ri kuusane,
lavaxa langaie.
20 E nari mu paamua aava
ri fo faasaal, baras nari la
matana mu rabuna aava ri
namkai xena famataut nari
xapiak talo ri taa pife faasaal.
21 La matana Piran nare
Krais Yesus e mu angelo
xaradak, ne pebukan nano
o no taa usi a fepitaian
aave e muta suai sena sax-
ano rabuna e saxanofuna
piau. Bilai faroxo xe sina mu
rabuna xapiak lana maana
mo xapiak.
22 Muta lamon faati fataa-
pus pana noxolaana mataa
xena vil a faisok sina Memai
senaso a malaan sena no taa
laak lana vilaana saat sina
tamo no taa bure. Nano sang
no bilai faroxo vulai.
23 Muta num raarum mon,
taasaxa num famodak a
wain senaso no taxa lo giis
pana xuum.
24-25 Timoti, a lagaf xena
siak fati a mu paamua roxo
senaso saxano rabuna, no
taa texaas fataapus sena
faasaalan siri. Taasaxa
xasanofuna, a saatan siri
a waan kasam e no taa
pife texaas seri fefexaxaas
mui. A mataa roxo a
malaan: saxanofuna, no taa
xalum a vilaana roxo siri e
saxanofuna, a vilaana roxo
siri ri fufunai, taasaxa mui
ri taa savat la matavas. a
matavas.

6

1 Nari mu yaasok aava
ri namkai, ri taa suaian
faagutan a mataa tafuri
aava ri pife namkai talo
isina Piran e mu fepitaian
sina lotu sitaara ri taa pife
famangilan.
2 A mu yaasok aava ri
namkai, ri taa pife kaalum
fasivi xuluna mataa tafuri
aava ri namkai senaso
nari xapiak ri fetinan lana
namkaian siri. Taasaxa nari
mu yaasok, ri taa faisok
faroxo paaliu senaso a mataa
tafuri aava saxam a roxoyan
sena faisok siri, nane sait a
vubuxan xasingitan e waan
lana matafetama si Krais.

A Fepitaian Bit E Rawetan Pana Faat

3-4 Fepitaa pana maana
mo aanabe' aava ne taxa
xuus fatexaas nano pana
e faagutan a rabuna aava
ri namkai talo ri taa usie.
Nase' ta mataa a fepitaa
pana fepitaian bit e pife
lamon turoxo pana fer-
awaian tuuna sina Memai
Yesus Krais e pana maana
fepitaian roxo sina, nane
fasaamaat pana vungutan
sina. E nane ve taxa giis lana
lamonan sina senaso nane
vubuk fegagelai vulai pana
malasuf ina mu vapaling e
fepitaian. A fegagelaian aave
a fasavat a xinaasan, suaxan,
e a ferawaian sarak; ri taa
lalama sena xasa mataa e ri
fetok vulai.
5 A rabuna aave a lamo-
nan siri a maat e ri famalit
a maana lamonan tuuna. E
voxo ri vubuxan a maana mo
xaves. Ri lamon o a namka-
ian se Yesus e a usiaana vi-
laana sina Piran taa fasavat
a maana mo xaves.
6 Taasaxa ne buk xuus
nano o a namkaian i taa
famasi a mataa pana maana

mo xaves tamo nane taa faa-
mamaas pana so ta mo nane
toxane.
7 Layaan taara savat la
xavala a so ta mo taara lisan-
maane xuvul pataara? Piau!
E layaan taara maat e ta'ulan
a xavala a so ta mo taara taa
lisane xuvul pataara? Piau!
8 E voxo tamo taara toxai
fanganan e marapi, a ro
mo aanabe' re fexaxaas sena
fananam netaara.
9 Taasaxa nari aava ri
vubuxan a maana mo xaves,
a maana mo aave a yuuf nari
e ri fepiusai e a vubuxanan
saat aave a buluman nari
xena faxarak nari.
10 A vubuxanaana faat va
fufuna maana vilaana saat.
Senaso saxano rabuna aava
ri vubuxan temasaatan a
faat, ri fo ta'ulan a namkaian
tuuna e ri siak fasivimaan a
maana lagafan e maasaxan
xuluri.

A Mu Fefasaa Xe Si Timoti

11 Taasaxa nano xo, no
mataa sina Piran, muta usi
a maana mo aave, sinuf
sena. Taasaxa la maana yaan
xapiak usi fatak a fepitaian
sina Piran e bilai faroxo la
matana Piran e mu rabuna.
Faagutan a namkaian siim
se Krais e vubuxan xasingit
a rabuna lana matafetama
sina Piran. Muta fefinaas
lana maasaxan e lagafan
e bilai faroxo xe sina xas-
anofuna pana mamaaluxan.
12 A vubuxanan xena
taagul lana namkaian tuuna
a malaan sena falayan. E
voxo, faisok faagut xena
fataxapin a falayan aave e
tao fatateak a toyan vulai
aava Piran a xel nano xe
lana layaan no kuusan
famatavas a namkaian siim
la matana maana rabuna
aava ri namkai.
13-14 A Piran aava fufuna
toyan xapiak e na Krais Yesus
aava vil famatavas a vepen
sina la mata Ponsus Pailat,
re xalumau e re texaas o ne
ferawai tuuna layaan ne fa-
sei nano xena usi fatateak
a xana fefasaian e muta
milung o faasaal; usi nari
fefexaxaas a yaan na Memai
Yesus Krais sitaara i taa fil-
imaan fulaa talo piau ta
rabuna ri taa ferawai fasaat
sema.
15 A Piran xo a siak fati
a yaan fatak ina filimaanan.
Nane ve a tafuna maana mo
xapiak e a fufuna nanaman.
Nane ve a Memai sina mu
Memai e Paamua sina mu
Paamua.
16 Nane ve a toyan vulai
e nane taagul lana malang
aava matavas temasaat e
piau ta mataa a fexaxaas
sena falet faasilak. Pi ta
mataa fo xalume e vaxa pi
ta mataa a fexaxaas sena
xalume. Nanguse pana sua-
ian xapiak vulai. A gutan
sina i taa pife taxapus. A
Tuuna.
17 Fasei nari aava ri toxan
a maana mo xaves lana
waanan siri o ri muta
fasaamaat pana maana mo
siri. Muta lalamon sena
xakaavangan ina maana
mo aave senaso taara pife
texaas tamo maana mo
aave ri taa waan o malit.
Taasaxa, kaalum xe sina
Piran aava pisingan netaara
pana maana mo xena fafaa-
mamaas netaara.
18 Fasei nari o ri taa bilai
faroxo, fabas nari xa pana
faisok roxo, tatavai xe sina

xasanofuna e femiraaxan a
maana mo siri xena xavang
a mu rabuna.
19 Tamo ri taa usi a fefasa-
ian roxo aave, ri taa siak fax-
uvul a maana mo xaves aava
malaan sena ngavil tateak,
xena xavang nari la yaan i
taa savat mui e ri taa waan
lana toyan tuuna.
20 Timoti, faxatang faroxoi
a maana mo aava Piran fo
tavai nano pana. Tigina
patak sena ferawaian palau
e fegagelaian aava xasano
rabuna ri xalie pana tex-
aasan, taasaxa bitan.
21 Saxanofuna ri kuus o
ri toxan a texaasan aave,
taasaxa ri fo faasaal sena usi-
aana namkaian.
A xakaavangan xatam sina
Piran i taa lo waan xuvul
pami xapiak.

2 Timoti
A Fataraguiaana Lagasai Xe Si Timoti
A Ferawaian Paamua

Na Timoti a saxa fefeng si Pol e fuuna xavange pana faxatang a saxanu faxuvulan sina rabuna aava ri namkai. Na Pol taxa kala xe sina xena fagut a lamonan sina. Nane vubuk o na Timoti i taa waan fatateak lana namkaian sina se Yesus Krais e i taa kuusan fasavat tuunei a Lagasai Roxo e a Xakalayan ti Kavai. E naapalaan a lagafan e maana buk maasaxan ri taa savat, na Timoti i taa vil vulan a faisok ina fepitaa.

Na Pol a faxaar na Timoti talo i taa pife langai nari aava ri buk fegagelai pana fiaian palau senaso a fiaian malaan i taa kawaasan a lamonan sina rabuna. A mo roxo o na Timoti i taa lamon faˈulaa e i taa usi a mu vilaana si Pol, a maana buk vilaana aava ri malaan: a namkaian tateak sena Piran, vubuxan xasingitan, vilaana mam, waan fatateaxan e a vilaana ina yaas a maana buk maasaxan.

1-2 Nenia na Pol: A Piran a siak fatiau e voxo ne yaamut si Krais Yesus xena kuusan fasavat a toyan tuuna aava Piran fo kuus fanai pana xe siri aava ri waan la xuvulaian xuvul pa Yesus. Nenia, ne xalei a lagasai aanabeˈ xe siim, Timoti, xanatuk.

Ne nung a Piran Tamataara e na Krais Yesus aava Memai sitaara, o re taa tavai nano pana xakaavangan xatam, luaian e a mamaaluxan sire.

Muta Mangil Sena Lagasai Roxo

3 La maana yaan e vung xapiak layaan ne fenung, ne lamon faˈuli nano e ne kuus faasiroxo xe sina Piran aava ne sisiak sina, pama. Nenia, ne bilai malaan sena mu buok. E ne sisiak sina Piran pana nasaman matavas.

4 Layaan ne lamon pana taangiisan siim ne vubuk xalum nano talo ne taa bas fulaa pana faamamaasan.

5 Ne lalamon pana namkaian tateak siim. A namkaian aanabeˈ a waan paamua lana yaya tefin siim, na Lois, e na ninaam, na Yunis. E ne texaas tuuna i taxa waan lana toyan siim naboxo.

6-7 Sena namkaian siim ne buk falamon faˈuli nano o a Piran xo a tavai nano pana tatavai sina xaanum layaan ne noxol nano. Nane pife tavai netaare pana matautan, piau, nane tavai netaare pana gutan e vubuxan xasingitan e a faxatangan roxo. E voxo fatateak fulan a mu tatavai siim.

8-9 Muta mangilanaana kuusan famatavasaana Memai sitaara e muta mangil sega, ne mataa vipis sina. Taasaxa, pana gutan aava Piran fo tavai nano pana, faxuvul xuvul paga lana maasaxan aava savat sena kuusan fasavataana Lagasai Roxo. A Piran xa fo fakaxup

netaara e xel netaara xe
lana toyan xaradak. A
kaaxupan e a toyan vulai
aanabeˈ, taara pife vil a
mo xena saxame. Taasaxa
lokavai mupiis, paamuina
tangpat ina yaan, a Piran
a lamon faati o i taa tavai
netaara aava taara waan la
xuvulaian xuvul pa Krais
Yesus pana xakaavangan
xatam aanabeˈ.
10 Taasaxa naboxo, taara
xalum famatavase senaso a
Nges ina Vil Fatato sitaara,
na Krais Yesus, fo savat.
Nane fo kawaasan xapin a
maatan e fo lisan a toyan
vulai xe vulai pana Lagasai
Roxo.
11 E sena Lagasai Roxo aan-
abeˈ a Piran a siak fatiau e
voxo ne yaamut sina xena
kuusan fasavataana la mu
bina xapiak e xena fapiti-
aana rabuna pana.
12 A maana faisok aave
a fufuna maasaxan siak.
Taasaxa ne pife mangil sena
Lagasai aanabeˈ senaso ne
namkai sena saxa aava
fasavate e ne texaas tuuna
o nane xa a fexaxaas sena
faxatang faroxoi a maana
mo aava nane turoxoian
lisane xe siak fefexaxaas a
yaan lava.
13 A maana mo ne fo
fapiti nano pana, usi fataxe
e taagul lana namkaian e
vubuxan xasingitan aava
savat lana xuvulaian xuvul
pa Yesus sitaara.
14 Pana gutan sina Vo-
vau Xaradak aava taagul
la xunus itaara, faxatang
faroxoi a maana mo roxo no
fo saxame.
15 No texaas o na Fige-
las nare Hermoginis e mu
rabuna xapiak la mu bina pe
Esia ri fo taˈulanau.
16 Ne vubuk o a Piran
i taa xafut a matafetama
si Onesiforas pana ma-
maaluxan sina senaso nane
ve a fafaamamaasau la
maana yaan xaves. Nane
pife mangil pana vipisan
siak, piau.
17 Layaan nane waan pe
Rom nane seng faagutanau
fefexaxaas a tinginau.
18 Ne vubuk o a Memai i
taa tiuan a mamaaluxan xu-
luna lana yaan lava. Tuuna,
no texaas malaafaa nane xa-
vang vulanau pe Efasis.

2

A Mataa Ina Rawen Lapaa Krais Yesus A Lamon Paamuine

1 Nano Timoti, xanatuk,
tigina fatateak lana xakaa-
vangan xatam aava na Krais
Yesus a pisingan netaara
pana.
2 E maana mo xapiak no
fo langaie lana fepitaian siak
xe sina maana rabuna xaves,
a maana mo aanabeˈ ve ne
vubuk o no taa fapiti a mu
rabuna aava namkaian siri a
tateak pana, talo nari vaxa ri
taa fapiti a xasanofuna.
3 Layaan a lagafan a
savat, tigina fatateak xuvul
pamaam malaan sena mataa
roxo ina rawen si Krais
Yesus.
4 Naseˈ ta mataa a vil a
faisok ina rawen i taa pife
lamon fati a uma o vio sina
senaso nane buk fafaama-
maas a paamua ina fevisan
sina.

5 E vaxa nase' ta mataa
i taa faigot pana falayan
i taa pife siak a sepirigus
tamo pife usi fatak a maana
vuputkai ina falayan.
6 A roxo, layaan a mataa
ina tara'uma i taa siak a fan-
ganan mata xana.
7 Lalamon pana maana
mo ne taxa kuus pana e a
Memai i taa tavai nano pana
masaman.
8-9 Lamon fa'uli na Yesus
Krais aava to fa'ulaa ti
la mamaat e savat xena
fakaxup netaara. Nabe' a
Lagasai Roxo siak e ne taxa
maasak faagut sena. Ri fo
bugutau malaan sena mataa
saat. Taasaxa Ferawaian
sina Piran xo pife bugutan.
10 E voxo, ne taxa lo waan
lapaana maana mo mosaat
aanabe' talo nari aava Piran
fo siak fati nari, ri taa langai
pana e ri taa kaaxup xena
to vulai xuvul pa Krais Yesus
lana miridingan sina.
11 Nabe' a ferawaian tu-
una:
"Tamo taara maat
malaan sena,
taara taa to vaxa
malaan sena.
12 Tamo taara waan fa-
tateak vulai, taara taa
fetagonan netaara xu-
vul pana.
Tamo taara gigirane,
nane taa gigiran
netaara vaxa.
13 Tamo taara pife tigina fa-
tateak lana namkaian
sitaara,
nane taa lo ferawai tu-
una vulai
senaso pife fexaxaas
sena xul a ferawa-
ian sina."

A Mataa Faisok Aava Pi-
ran A Turoxo Pana

14 Falamon fa'uli vulan
nari pana maana mo aan-
abe'. Pebukan nari, la
matana Piran, pana: muta
fegagelai sena mu vapaling
senaso a pi ta malangiis lana
e i taa kawaasan xo nari aava
ri langaie.
15 A fepitaian ina tuunayan
siim e mu vilaana siim, re
taa saxa mon talo no taa pife
mangil layaan no tigina la
matana Piran e i taa turox-
oian nano.
16 Tigina patak sena fer-
awaian aava pife suai sena
Piran senaso nari aava ri fer-
awai malaan ri taxa ta'ulan a
mu vilaana sina.
17 A fepitaian bit siri i
taa fangan fataapus malaan
sena viis pana neng.
18 E ti la palou iri aava
ri faasaal pana fepitaian bit,
na Haimineus nare Filetas re
tigina paamua. A fepitaian
sire a ta'ulan a tuunayan.
Re kuus o a to fa'ulaian ti
la maatan fo savat xo e re
kawaasan xapin a namkaian
sina saxanofuna.
19 Taasaxa Tuunayan sina
Piran a tigina tateak e a
toxan a ferawaian lana
malaan: "A Memai a texaas
seri, ri rabuna sina," e "Nase'
ta mataa a kuusan fasavat a
isina Memai i taxa puk tapin
nane xa xasena saatan."
20 Lana lifu lava a toxan
a maana buk bi xaves, sax-
anofuna ri toxan a mau-
san roxo e saxanofuna piau.
Saxanofuna a faisok siri a
molava e ri taa tifie pana
maana mo xana matalava e
saxanofuna, piau, ri taa tifie
pana xawa mon.

21 Tamo mataa taa sufan
tapin a vusiit ina toyan sina
talo i taa savat xaradak, i taa
mataa roxo ina faisok e a
saxa aava mataa tafuna i taa
faamamaas pana. E layaan
a faisok roxo taa savat i taa
tamasiak xena vile.
22 E voxo sinuf fataapus
sena vubuxanan saat sina
yaan layaan no lak fa'ui
e faxuvul xuvul pari aava
pana nasaman xaradak ri fe-
nung xe sina Memai e ri usi
fatak a xaradaxan, namka-
ian, vubuxan xasingitan e a
luaian.
23 Muta sui a maana fiaian
vungut e ngong senaso no
texaas o ri fuuna fasavat a
fegagelaian.
24 E a sisiak si Memai taa
pife gel, piau, i taa texaas
faroxo pana vilaana ina fepi-
taa, i taa pife tao vulan a
maraleian sina e i taa fan-
gasik vulan a mu rabuna
xapiak.
25 I taa fapiti nari aava ri
tisuie pana fananapan talo a
Piran tamaa tavai nari pana
yaan xena puk tapin a vi-
laana saat siri. Naak ri taa
texaas sena tuunayan
26 e ri taa pife lamavaang
fulaa, piau. A nasaman siri
taa ulaamaan fulaa talo ri
taa sinuf sena fulung si Setan
aava fo pis nari xena faisok
sina.

3

La Fataxapiak Ina Mu Yaan A Mu Rabuna Ri Taa Gigiran A Piran

1 Lamon fa'uli a mo aan-
abe': lana fataxapiak ina
mu yaan a maana lagafan
molava paaliu ri taa savat.
2 A mu rabuna ri taa
vubuxan xasingit nari xa
e ri taa rawet pana faat.
Lana tang saatan siri, ri taa
ferawai falalavai nari xa e
lamon falavai nari. Ri taa
ferawai fakasal a rabuna
e langai pesalai si ninari
e tamari. Ri taa vubuxan
vulan a maana mo fa'ui
senaso ri pife faamamaas
pana maana mo ri toxane.
E vaxa ri taa taaluugan a mo
sina Piran.
3 A rabuna aave ri pife
fangaasik e pife lamon tapin
a vilaana sina saxa aava vil
pengan nari. Ri bit tifi a
mataa e fevis vulai. Ri pife
faxatang faroxoi nari xa e ri
gigiran a roxoyan.
4 Ri fuuna bilai fasaat e pife
lamon faroxo pana toyan
sina xasanofuna. A lamonan
siri a milung pana lavayan
siri e ri famasi nari xa pana
usi soxotaana vubuxanan
siri e pife vubuxanan sina
Piran.
5 Lana vilaana siri, ri usi
a vuputkai ina lotu sitaara,
taasaxa vilaana aave a xax-
aalua bit palau e ri taaluugan
a gutan ina. Faapalau sena
rabuna aave.
6 Saxanofuna ri faavupuul
a lutefin xena paamuian
nari. Ri yuuf a lamonan
sina lutefin aava ri fuuna usi
fatak a vubuxanan ina tari
e waan lapaana vupunoian
ina faasaalan siri.
7 Ri langai sena fepitaian
sina maana lotu xaves
senaso ri vubuk texaas
faroxo sena Piran, taasaxa
nari xa ri pife texaas lunai

sena tuunayan.
8 A mu rabuna saat aave ri
malaan se Yanes nare Yaam-
res aava rovaat tomexaan re
gilis na Moses. Nari xo ri
malaan sere senaso ri gilis a
tuunayan. Nari, ri rabuna
pana lamonan miit aava lana
tatafangai ina namkaian siri
ri taa poxo e pife tigina fatak.
9 E malaan sena rovaat
aave, a lavayan siri xo i
taa taxapus fataapus senaso
ngong bitan siri i taa savat la
matavas.

A Fefasaa Fataxapiak Xe Si Timoti

10 Taasaxa nano Timoti,
no texaas sena fepitaian e
vilaana siak. No texaas
sena fufuna faisok siak. E
no fo xalum a namkaian
e vubuxan xasingitan siak.
No texaas o ne fuuna waan
fananap. E layaan a lagafan
a savat ne taxa lo faisok lu-
nai.
11 E vaxa no texaas sena
maana mo mosaat e maana
buk maasaxan aava ri sa-
vat xulok layaan ne waan pe
Antiaak, Aikoniam e Listra.
Taasaxa Memai a fakaxupau
seri.
12 Tuuna, nase' ta mataa
a vubuk o a toyan sina lana
usiaan na Krais Yesus i taa
fafaamamaas a Piran, a vil
penganan i taa savat la taag-
ulan sina.
13 E nari mu rabuna ina
fepitaa bit aava ri vil a mo
mosaat, ri tafe saat paaliu. Ri
taa febitan nari.
14 Taasaxa nano xo, no usi
fatak a maana mo aava no fo
tapal pana e no texaas tuuna
sena, senaso no texaas nase'
fo fapiti nano pana.
15 Ti lana yaan no lak
modak, no texaas sena
Xakalayan Taap aava fax-
aalit pana salan xe lana
toyan vulai aava savat sena
namkaian se Krais Yesus.
16-17 A Piran xa a paa-
muian a mu rabuna xena
xaleiaana ferawaian xapiak
sina. A Xakalayan aanabe'
a roxo xena fepitaa pana
tuunayan, xena barasaana
faasaalan, xena faxaradax-
aana saatan e xena kuu-
san famatavasaana maana
vilaana roxo talo a sisiak sina
Piran i taa toxan a texaasan
e gutan a fexaxaas xena vil a
maana buk faisok roxo.

4

1 Senaso ne tigina la
matana Piran e na Krais
Yesus aava i taa tafang a mu
rabuna xapiak; nari aava ri
taxa to lunai e nari aava ri
fo maat xo e vaxa senaso
ne taxa lalamon vulai pana
fatataganan si Yesus e a
ulaian sina, ne fasei faagutan
nano:
2 kuusan fasavat vulan a
ferawaian sina Piran. La
maana yaan xapiak tamo
a rabuna ri buk langai o
piau, kuusan fasavate; xuus
faxaradak nari, baras nari e
fagut nari. Fepitaa faroxo
pana fangaasixan.
3 Ne fasei nano malaan
senaso a yaan taxa savat
layaan a rabuna ri taa baian
a fepitaian roxo ina namka-
ian sitaara. Ri taa famasi a
vubuxanan siri pana faxuvul
fakaliuan nari xa pana mu
rabuna ina fepitaa bit aava ri
taa xuus fafaamamaas nari
pana vubuxanan siri.

4 Ri taa puk tapin nari xas-
ena tuunayan xena langai a
xuuskuus ti kavai.
5 Taasaxa nano xo, no la-
mon fatak la maana yaan
xapiak, tigina fatateak lana
lagafan, kuusan fasavat a
Lagasai Roxo e vil xapin
a maana faisok ina ngavuk
siim.
6 E nenia xo, a yaan a
faasilak layaan ne taa maat
malaan sena tatavai xe sina
Piran xuluna ivin ina faraa-
man. E a yaan xena ta'ulan a
toyan siak fo savat xo.
7 Ne fo fevis faroxo, ne fo
fataxapin a falayan siak e
ne pife poxo lana namkaian
siak.
8 E voxo pe la xunavata
a toxan a ligilot xanak aava
i taa fakalimaan a vilaana
roxo siak. E lana yaan lava
aave, a Memai aava fuuna
tiis faroxo vulai, i taa pisin-
ganau pana. Pife nenia mon
taasaxa nase' ta rabuna aava
vilaana siri a faxaalit o ri
taxa waan bang a ulaian si
Yesus.

Xasano Ferawaian Si Pol

9-10 Tamo no fexaxaas
sena, filimaan fataapus
senaso na Demas a usi soxot
a maana mo ti la xavala e
a ta'ulanau xena falet xe pe
Tesalonaika. Na Kresens fo
falet xe Galesia e na Taitus
xe Daalmesia.
11 Na Luuk mon taxa waan
xuvul paga. Xel na Jon Maak
e lisane xuvul pama senaso
nane fexaxaas sena xavan-
gau pana faisok siak.
12 Ne fo feng na Tisikas xe
pe Efasis.
13 Layaan no filimaan lisan
a marapi ina xakaafutan siak
aava ne ta'ulane pe Troas
xuvul pa Kaapas; lisanmaan
a mu kalayan ri waan xuluna
vipin e a xasano kalayan
vaxa.
14 Na Aleksanda, a mataa
ina vavesai pana ‘aian’, a
fasavat a lagafan molava xu-
lok, a Memai i taa susuaa
sena vilaana saat sina.
15 Faxatang faroxo sena,
senaso nane tisui faagutan a
lagasai sitaara.
16 Pi ta mataa a xavangau
lana tatafangai mata siak,
nari xapiak ri ta'ulanau. Ne
nung a Piran o i taa pife tiis
nari pana.
17 Taasaxa Memai a waan
xuvul paga xena fagutau. E
voxo ne fexaxaas sena kuu-
san fasavat a lagasai xapiak
talo a mu rabuna aava ri pife
Juda, ri langaie. E ne fakaxu-
pan sena maatan.
18 A Memai taa fakaxupau
sena maana saatan xapiak e
i taa lisan faroxoiau xe sina
fatataganan sina lu laa'ui la
xunavata. Tavaie pana isin
molava piis, vulai xe vulai. A
tuuna.

A Fasisian Fataxapiak

19 Suai se Prisila nare Ak-
wila e a matafetama si One-
siforas.
20 Na Eraastus a waan pe
Korin e na Tofimas aava giis,
ne ta'ulane pe Miletus.
21 Filimaan fataapus talo
no savat iau paamuina yaan
ina xaing. Na Yubalas nari
Pudens, Linus e na Klodia ri
lisan a fasisian siri e vaxa
xasano titaara lana namka-
ian.

22 A Memai i taa fagut a
vovau siim. A xakaavangan
xatam i taa xafut nano.

Na Taitus
A Lagasai Si Pol Xe Si Taitus
A Ferawaian Paamua

Na Taitus a pife saxa mataa Juda, taasaxa nane namkai se Yesus Krais e mui nane fuuna xavang na Pol pana faisok sina. Layaan na Pol a lisan a lagasai aanabeˈ xe sina a kaalum malaan se Taitus i taxa waan pe la xurunusa Kriit xena faxatang a faisok lana saxa faxuvulan ina rabuna aava ri namkai pave.

A lagasai aanabeˈ a toxan a fufuna talatul, na Pol a xuus na Taitus pana maana vilaana aava mu paamua ina faxuvulan ri taa usie senaso saxanu vilaana sina mu Kriit ri pife roxo temasaat. Na Pol a xuus fatexaas na Taitus pana vilaana i taa usie layaan i taa fapiti nari aava ri waan lana faxuvulan aave. I taa fapiti nari pana usiaana vilaana roxo malaan: ri taa waan lapaana lamonan saxa, ri taa usi a vilaana ina xakaavangan malaan sena mu fesing e ri taa pife fegagelai e pagal a faxuvulan siri.

1 Nenia na Pol: ne sisiak sina Piran e ne yaamut si Yesus Krais. Nare xo, re fo siak fatiau e fengau xena xavang fatateak a namkaian siri aava Piran a xel patak nari e xena fapiti nari pana tuunayan xena faxaradak a toyan siri.

2 Sena namkaian e texaasan aave taara taxa waan bang a toyan xe vulai. A Piran aava pi vibit, nane kuus fanai pana toyan aave paamuina tangpat ina yaan.

3 E lana yaan fatak nane faxalit a toyan aave lana Lagasai Roxo sina. E a lagasai aanabeˈ ve ne taxa kuusan fasavate senaso a Piran aava fakaxup netaara, a fasei faagutanau pana.

4 Ne kala xe siim Taitus, no lak tuuna siak lana namkaian aava taare tigina xuvul lana. Ne nung a Piran aava na Tamataara e na Krais Yesus aava fakaxup netaara o re taa xafut nano pana xakaavangan xatam e a luaian sirie.

A Faisok Si Taitus Pe Kriit: I Taa Siak Fati A Mu Paamua Roxo
1 Tm 3:2-4

5 Ne taˈulan nano, Taitus, pe la bina Kriit talo no taa faxaradak xapin a maana mo aava ri pife roxo lunai e siak fati a mu paamua ina lotu la mu bina xapiak malaan seˈ ne xuus nano pana layaan ne waan xuvul pama.

6 Siak fati a paamua aava vil a mu vilaana aanabeˈ: i taa waan fatak talo pi ta mataa i taa gel tifie panˈ ta saxa mo; i taa tamai pana tefin saxa mon; a mu rafulak sina ri taa namkai e ri taa pife bilai fasaat o langai pesalai sina.

7 A paamua aave a faxatang a faisok sina Piran e voxo i taa waan fatak e i taa pife sarak o marala fataapus; i taa pife num temasaatan

a raarum tateak e i taa pife
fevis o rawet pana maana
mo.
8 Taasaxa, i taa faamamaas
pana fakas a rabuna la lifu
sina e i taa usi soxot a rox-
oyan; i taa faxatang faroxoi
nane xa e i taa lalamon
faroxo. A vilaana e namka-
ian sina re taa fexaxaas.
9 Nane taa tao fatateak a tu-
unayan aava ri fapitie pana
talo i taa fagut a xasanofuna
pana fepitaian tuuna. E vaxa
i taa tisui a milungan siri
aava ri gilise.
10 Pevoxo, a toxan a maana
rabuna xaves la palou imi
aava ri gigiran a fepitaian
tuuna sina Piran, ri ferawai
palau mon e ri bit a rabuna.
E nari aava ri waan la
parabuna aava ri toxan a
vuputuxan, ri pemamosaat
paaliu.
11 Famatakasam faagutan
nari senaso ri taxa kawaasan
xapin a maana matafetama
pana mu fepitaian bit siri e
vaxa ri vile xena faxuvul a
faat.
12 A saxa Kriit ti la palou iri
aava mataa ina kuus fatuxai
a kuus, “A mu Kriit ri fuuna
bit vulai. A vilaana siri a
malaan sena vupung e vulai
ri vubuxan a mo, taasaxa ri
maragap.”
13-14 E nenia, ne turoxo
pana ferawaian aave. E
voxo no taa baras faagutan
nari aava ri langai pesalai
talo namkaian siri taa tateak
faroxo e ri taa pife usi a
xuuskuus ti kavai sina mu
Juda e mu fefasaian sina
rabuna aava ri taaluugan a
tuunayan.
15 Xe sina mu rabuna aava
ri xaradak, a maana mo siri
a xaradak. Taasaxa, xe siri
aava ri bas pana saatan e
ri pife namkai, a maana mo
xapiak ri lalosaat senaso a
lamonan e nasaman siri fo
saat.
16 Ri kuus o ri texaas sena
Piran taasaxa pana vilaana
siri, ri faxalit a texaasan siri
a mosaat paaliu. Ri lan-
gai pesalai faagut, ri lalamon
fasaat e tuuna ri pife fexax-
aas sena vil a vilaana roxo.

2

A Fepitaian Sena Vilaana Sina Mu Rabuna Lana Lotu I Taa Malaan:

1 Taasaxa nano, Taitus, a
fepitaian siim i taa fagut a
fepitaian ina lotu aava tur-
oxo pana namkaian tuuna.
2 Fapiti a mu matalava
tomexaan o ri taa lalamon
faroxo e faxatang faroxoi
nari xa e ri taa bilai faroxo
pana texaasan talo mu
rabuna ri taa suai seri. E
vaxa, ri taa tao faagutan
a namkaian e vubuxan
xasingitan siri la maana
yaan xapiak.
3 E vaxa fapiti a mu mata-
lava tefin o a vilaana siri i
taa faxalit famatavas a toyan
xaradak e namkaian tuuna
siri. Ri taa pife bit tifi a
rabuna e ri taa pife waan
lapaana gutan ina raarum
tateak.
4-5 Xuus a mu matalava
tefin o ri taa fepitaa pana
maana vilaana roxo xena
fatapal a lutefin fa'ui o
malaafaa ri taa vubuxan
xasingit a mu tomexaan siri e
mu rafulak siri e malaafaa ri
taa faxatang faroxoi nari xa

e waan lana toyan xaradak.
Ri taa faisok faagut vaxa
la lifu siri xena famasi a
matafetama siri e ri taa
langai si lavari talo pi ta
rabuna ri taa ferawai fasaat
sena Lagasai sina Piran, seri.
6 E vaxa, fagut a mu xulau
xena faxatang faroxoi nari
xa.
7-8 E nano xo, no faxalit
a vilaana roxo siim lana
maana mo xapiak no vile.
Layaan no fepitaa, muta
suak e ferawai fasaat.
Taasaxa ferawai tuuna pana
texaasan talo nari aava rao
ri gel tifi nano, ri taa mangil
senaso ri piau ta mo xena gel
tifi a nomataa sitaara pana.
9 Xuus a mu yaasok o ri taa
langai sina mataa tafuri e ri
taa fafaamamaas nari pana
maana mo xapiak ri vile.
10 Ri taa pife sui fasaat a
ferawaian sina mataa siri e
ri taa pife fenou a maana mo
siri. Ri taa faxalit vulan a
faisok roxo siri talo vilaana
roxo siri taa famaus a fepita-
ian sena Piran aava fakaxup
netaara e voxo xasanofuna ri
taa buk langaie. Pevoxo.
11 A xakaavangan xatam
sina Piran xo fo savat la
matavas xena fakaxup a mu
rabuna xapiak.
12 E a fapiti netaara talo
taara taa gilis a mu vilaana ti
la xavala e mu vilaana aava
ri tisui a Piran e taara taa
taagul naboxo pana toyan
aava xaradak e roxo e piau ta
lalosaat lana.
13 Taara taa waan malaan-
abeˈ senaso taara taxa waan
bang a yaan roxo layaan
na Yesus Krais aava Piran e
Nges Ina Vil Fatato sitaara,
i taa savat lana miridingan
molava piis.
14 Nane lisan nane xa
pataara xena mulus tapin
netaara sena saatan xapiak e
xena gei tapin a mu lalosaat
siri aava ri sina sang mon e
ri vubuk o ri taa vil mon a
maana mo roxo.
15 A maana mo aapave, no
taa fepitaa pana. Fagut a
rabuna e baras nari pana
gutan xapiak siim talo pi ta
rabuna ri taa ferawai fasaat
sema.

3

A Mu Fefasaa Xana Mu Kriit Aava Ri Namkai

1 Falamon faˈuli a mu
rabuna aava ri namkai o
ri taa suai faagut sena mu
paamua ina bina e mu
matalava siri. Ri taa langai
nari mu paamua e vulai ri
taa faigot xena vil a maana
mo roxo.
2 Xuus nari o ri muta
pet pengan a isina mataa,
taasaxa ri taa lisan a luaian
e fangaasixan e ri taa lamon
fasivi nari xa xena waan la-
paana xasanofuna.
3 Lamon faˈuli a mu
vilaana sitaara paamuina
yaan taara xaveak namkai.
Netaara xa taara mu
lamavaang. Taara langai
pesalai sena Piran e taara
faasaal. A maana vubux-
anan tateak ina tataara ri
pis netaara talo taara yaasok
siri.
Taara fuuna femaraleiai e
fexinaasai e taara febaian
netaara.
4 Taasaxa, layaan a fan-
gaasixan e vubuxan xasingi-
tan xatam sina Piran aava

Nges Ina Vil Fatato sitaara, a
savat, nane fakaxup netaara.
5 Nane pife vil malaane
senaso taara fo vil a maana
faisok roxo, piau. Nane vil
malaane senaso nane muluk
netaara. Nane fakaxup ne-
taara pana Vovau Xaradak
lana fasufan aava tavai ne-
taara pana luluuxan fa'ui e
toyan fa'ui.
6 E lapaa Yesus Krais aava
fakaxup netaara, a Piran a
fabas soliuan netaara pana
Vovau Xaradak sina.
7 Nane vil malaane talo
taara taa siak tuunei a
maana mo aava nane kuus
fanai pana xe sina mu
rafulak sina: a toyan vulai
xe vulai. A maana ferawaian
aanabe' ri tuuna.
8 E voxo ne vubuk o no taa
fepitaa faagut pana maana
mo aanabe' talo nari aava
ri namkai sena Piran ri taa
fabas a yaan siri pana maana
faisok roxo. A vilaana aave
a roxo e a fangasik a mu
rabuna.

9 Taasaxa, puk tapai sena
fiaian ngong e mu sising ina
isina mu buri. E fepalau sena
fegagelaian pana vuputkai.
A maana mo aave ri pi ta
malangiis roxo e gutan lana.
10 Sena mataa aava fasa-
vat a fepatoxan la faxuvulan,
pebukan fataraguine e mui,
tamo pife langai, taaluugane
e muta fesing fulaa pana.
11 No texaas o a mataa aave
a lamonan sina pife fatak e
a faasaalan sina a faxalit a
saatan sina.

12 Ne taa feng na Aata-
mus e Tisikas xe siim, Tai-
tus. Layaan re savat, no fili-
maan fataapus xe siak nabe'
Nikapolis senaso ne lamon o
ne taa waan nabe' la yaan
ina xaing molava.
13 Xavang na Senaas aava
mataa ina vuputkai, nare Ap-
olas pana faletan sirie. Tavai
nare pana so ta mo re vubux-
ane.
14 A rabuna sitaara ri taa lo
vil vulan a maana buk faisok
roxo xena fabas a toyan siri
e xena xavang nari aava ri
piau ta mo. E voxo ri taa pife
nai palau.
15 A mu rabuna xapiak
aava ri waan xuvul paga ri
fasisi nano. Fasusui a mu
fesing simaam lana namka-
ian.
A xakaavangan xatam i taa
xafut nami xapiak.

Na Failimon
A Lagasai Si Pol Xe Si Failimon
A Ferawaian Paamua

Na Failimon a saxa matalava e a kaalum malaan o nane a saxa Kristian ti la bina Kolaasi. A saxa yaasok sina, a isina na Onisimas, a sinuf sena xe la xasa bina e fe fufunai pave. E pave tamo yaasok i taa sinuf sena mataa tafuna e ri taa yot fulane, a fakasanaman ina ve maatan. Mui na Pol a savat la bina aave e na Onisimas a langai a fepitaian sina sena Lagasai Roxo e fesavat Kristian. E nane taxa xavang na Pol pana faisok sina. La noyaan aave na Pol i taxa vipis e nane pife fexaxaas sena falet xena xalum na Failimon. E voxo nane xalei a lagasai aanabeˈ e a lisane xe si Onisimas e feng faˈulie xe sina mataa tafuna.

Lana lagasai aanabeˈ na Pol a xuus na Failimon o i muneta maraleian a yaasok sina. Taasaxa i taa lamon tapin a vilaana saat sina e i taa xel faˈulie malaan sena tina tuuna senaso naboxo a mataa aava tamu yaasok sina fo savat Kristian e fo xavang na Pol.

1-2 Nenia na Pol: ne mataa vipis si Krais Yesus, xuvul pa Timoti aava na titaara, maame lisan a lagasai aanabeˈ xe siim, Failimon, ka fesing aava no fuuna faisok faagut xuvul pamaame e xe si vasaamaame lapaa Krais, na Afia e xe si Arkipus aava faisok lapaa Krais malaan sena mataa ina rawen e xe siri aava ri naangus la lifu siim.

3 Ne vubuk rao a Piran Tamataara e na Memai Yesus Krais re taa tavai nami pana xakaavangan xatam e a luaian.

Na Pol A Kuus Faasiroxo E Fenung Xe Sina Piran

4 Layaan ne fenung xe sina Piran ne fuuna lamon nano e ne kuus faasiroxo
5 senaso ne fo langai a namkaian siim se Memai Yesus e malaafaa no vubuxan xasingit a mu rabuna fatak.
6 E ne fenung o no taa faxalit a namkaian siim lana faisok e ferawaian siim talo no taa masam xapiak pana maana mo roxo aava na Krais fo tavai netaara pana.
7 Ka fesing, a vubuxan xasingitan siim a fasavat a faamamaasan molava la xunus iga senaso no fo xavang faxavesan a mu rabuna fatak sina Piran.

Na Pol A Fenung Pa Onisimas

8 Sena vubuxan xasingitan aanabeˈ ne buk nung nano pana saxa mo. Nenia, ne saxa yaamut si Krais e ne fexaxaas sena fasei faagutan nano pana,
9 taasaxa ne bai vil malaane. Taare fesing e ne buk rao no taa vile sena vubuxan xasingitan mon. Nenia na Pol, ne mataa vaiak naboxo e ne taxa waan la bina ina vipisan sena namkaian se Krais Yesus.

10 Taasaxa lana waanan
siak nabeˈ ne fo xavang na
Onisimas pana namkaian
sina e naboxo nane malaan
sena lak siak.
11 Paamua nane a mataa
palau e pife fexaxaas
sena xavang nano, taasaxa
naboxo a fexaxaas sena
xavang netaare xapiak.

12 Naboxo, ne taxa feng
faˈulie xe siim, taasaxa
layaan nane pife waan iau
xena xavangau a malaan
seˈ ne taxa put tapin a
pamamuaan siak.
13 Ne vubuk rao i taa waan
xuvul paga la nobina siim
xena xavangau layaan ne
taxa vipis sena Lagasai Roxo.
14 Taasaxa ne bai vil a mo
aava no pife turoxo pana.
Ne vubuk rao no taa tur-
oxo pana fenungan siak sena
vubuxanan siim xa.
15 Naak a mo roxo name
Onisimas fo waan patak
famodak senaso naboxo me
taa waan xuvul vulai.
16 E nane pife yaasok palau
naboxo, piau, nane ve na
tiam lapaa Krais. Nane
a molava lana toyan siak,
taasaxa nane a molava piis
xe siim senaso naboxo nane
a yaasok roxo siim e vaxa na
tiam lapaa Krais.

17 E voxo tamo no lamon o
taare taxa faisok xuvul, kas a
lifu siim xe sina malaan seˈ
no vile sega.
18 Tamo nane fo vil a saat
xe siim o siak palou a xasa
mo siim, ne taa maraane.
19 Nenia na Pol, ne taxa
kala pana maak, ne taa
maraane. Ne taa falamon
faˈuli nano o ne fo faxalit
nano vaxa pana vilaana ina
toyan faˈui.
20 Ka fesing, xavangau
pana mo aanabeˈ. No
taa vile pa Krais e i taa
fafaamamaasau sait.
21 Ne lamon tuuna o no taa
langaiau. E ne lamon o a
faisok siim i tafe molava sena
fiaian siak.
22 Saxa mo fulaa: faigotan
a nobina ina matef xaanak.
No fo fenung xe sina Piran
paga e ne lamon rao ne taa
fe waan xuvul pama.
23 Na Epafras aava vipis
se Krais Yesus xuvul paga, a
fasisi nami.
24 E nari aava ri faisok
xuvul paga; na Maak, Eris-
tukus, Demas e na Luuk, ri
fasisi nami sait.
25 A maana roxoyan sina
Memai Yesus Krais ri taa
waan xuvul pama.

Mu Hibru
A Lagasai Xe Sina Mu Hibru
A Ferawaian Paamua

A lagasai aanabeˈ a xaleian xena xavang a saxano Kristian aava rao ri taˈulan a namkaian siri senaso saxano rabuna ri xalum fadui nari e ri tavai nari pana lagafan. A lagasai aanabeˈ ve xena fagut a namkaian siri, e voxo a mataa aava xaleie a xuus nari pana maana faisok lava a Piran fo vesane se Krais Yesus. Na Krais mon a faxalit netaara pana vilaana tuuna sina Piran. A lagasai aanabeˈ a kuusan a mo molava talatul:

1) Na Yesus ve a lak tuuna sina Piran. Layaan na Yesus i taxa waan lunai nabeˈ la xavala, nane yaas a lagafan e maasaxan e pana vilaana naang, a Piran a siak fati na Yesus e nane savat mataa tuuna marasaxa xena xavang a mu rabuna xapiak. (2:10) E voxo na Yesus a pelalava sena mu rabuna ina kuus fatuxai ti lumua e sena mu angelo e nane a pelalava se Moses vaxa.
2) A Piran fatak a siak fati na Yesus talo i taa waan priis vulai e nane xasliu a mu priis sina mu Juda.
3) Na Yesus a waan memai priis ti la xunavata e nane a fexaxaas tuuna sena fakaxup a rabuna layaan ri namkai sena. A maana vilaana ina naangusan e mu vuputkai aava na Moses a kuus pana, ri malaan mon sena xaxaalua ina faisok molava aava na Yesus a vile.

A mataa tafuna lagasai aanabeˈ a vubuk faagut o a namkaian sina mu rabuna i taa malaan e a ferawai faaxaxaves pana namkaian tateak sina mu rabuna Israel ti kavai. (Palagasai 11) Nane kuus o naapalaan a so ta buk lagafan i taa savat siri, ri taa tao fatateak a namkaian siri fefexaxaas ri maat. E ri taa kaalum xe si Yesus e usi a vilaana sina e tisui a lagafan e maasaxan aava ri taa siaxe.

A Namkaian Se Krais A Mo Pelalava Marasaxa

A Ferawaian Sina Piran I Taxa Waan Lana Natuna

1 Lana maana yaan xaves e pana maana vilaana xaves la mu yaan ti kavai a Piran fo ferawai xe sina mu butaara la ngusuna mu rabuna ina kuus fatuxai.

2 Taasaxa lana mu yaan aanabeˈ xo taxa falet, nane fo ferawai xuvul pataara la ngusu Natuna. Se Natuna aave mon, a maana mo xapiak la xavala e la finavata fo vesanan pana gutan sina Piran. E a Piran a siak fatie vaxa xena tavaie pana maana mo xapiak.

3 Nane sang mon i taxa faxalit a miridingan sina Piran; a maana mo xapiak sina e maana mo sina Piran ri fexaxaas. E pana gutan ina ferawaian sina nane taxa lo

tao fanei fatateak a maana
mo aava nane fo vesane. E
lamina yaan nane fo siak a
lamon tapinan sena vilaana
saat xana mu rabuna xapiak,
nane laak xe la xunavata e
fe nai la pamuaan sina Piran
pana Maana Gutan Xapiak.

A Isi Natuna A Pelalava Sena Mu Angelo

4 Na Natuna a pelalava seri
mu angelo malaan sena isin
aava Piran fo fa'isine pana,
a molava seri. Xe sise' ta
angelo ve a Piran fo xuuse:
"Nano, no Lak Tomexaan
siak.
Tanin nenia, ne
Tamaam." *Yng 2:7*
5 E a Piran a pife ferawai sena
saxa angelo o:
"Nenia, ne taa Tamana e
nane, i taa Natuk." *1
Xks 17:13, 2 Sml 7:14*
6 Piau! Taasaxa layaan a
Piran rao i feng a Lak Tuaan
sina xe nabe' la xavala nane
ferawai malaan:
"A maana angelo sina Piran
ri taa nanguse." *Vpt
32:43*
7 E sena mu angelo a Piran fo
kuus malaan:
"A mu angelo sina Piran ve,
ri mu sisiak sina e ri
fexaxaas malaan sena
reref, ri malaan sena
radaam ina fata." *Yng
104:4*
8 Taasaxa se Natuna naboxo,
a Piran fo kuus:
"A fatataganan siim
Piran, i taa waan
vulai xe vulai.
No taa paamuian a mu
rabuna siim pana
roxoyan.
9 No fuuna vubuxan a maana
mo xapiak aava roxo
e no baian a maana mo
xapiak aava saat.
E voxo Piran, a Piran
siim, fo siak fati
nano
e nane tavai nano pana
faamamaasan
senaso nane fo
bur nano pana
ngavuk aava
pelalava sena
ngavuk aava
nane tavai a xas-
anofuna pana."
Yng 45:6-7
10 E nane kuus fulaa:
"Nano Memai, la
tangpat no fo
vesan a xavala e
maana mo xapiak
xuluna
e pana maam no fo
vesan a finavata e
maana mo xapiak
lana.
11 E a maana mo aave
ri tafe malit, taasaxa
nano xo, no taa waan.
Nari, ri tafe xavai
malaan sena mu
marapi.
12 Nano Piran, no taa pu-
lum nari malaan sena
marapi xavai o
no taa xul nari malaan
sena mataa taa xul a
marapi sina.
Taasaxa no pi xuxul,
no taxa waan fa-
tak vulai e
a toyan siim i taa pife
taxapus." *Yng
102:25-27*
13 A Piran pife xuus ta saxa
angelo o:
"No maa nai nabe'
faasilak la pa-
muaan iga
fefexaxaas sena yaan ne
taa timin

a maana xaiyaas
siim lapaana
kaam malaan
sena mo ina
vaapaas." *Yng*
110:1

14 A so ta mo ve mu angelo?
Nari ve ri mu vovau aava
ri sisiak sina Piran. E nane
taxa feng nari xena xavang a
mu rabuna aava ri taa siak a
fakaaxupan sina.

2

A Piran Rao I Vil Falavai A Namkaian Sina Rabuna

1 A mo aanabe' a mo tu-
una e voxo taara taa tao fa-
tateak a maana ferawaian
tuuna aava taara fo langaie
talo taara taa pife kais patak
sena namkaian sitaara.
2 A mu vuputkai aava mu
angelo ri fo kuusan fasavate
xe sina mu butaara, ri tuuna
paaliu. E nase' ta mataa pife
usie o langai pesalai sena, i
taa siak a maana fakasana-
man aava mu vuputkai fo
ferawai pana.
3 E netaara vaxa, tamo
taara taa langai pesalai sena
fakaaxupan lava, taara taa
sinuf sena fakasanaman
malaafaa? A Memai xa, fo
kuusan fasavat a fakaax-
upan aanabe' paamua e
nari aava ri langaie, ri fo
faxalit famatavas netaara o
a ferawaian aave a tuuna.
4 E la yaan fatak aave pana
fangaasixan siri, a Piran a
faxuvul a fakalimaanan sina,
a fakalimaanan naang ve
a malaan: a mu faisok ina
gutan, maana mo fa'ipul e
tavaiaana mu rabuna pana
tatavai ina Vovau Xaradak
fexaxaas sena vubuxanan
sina.

A Piran A Siak Fati A Memai Sitaara

5 A Piran pife siak fati a
mu angelo xena paamuian a
xavala fa'ui aava i taa savat,
a xavala aava maam taxa fer-
awai sena, piau.
6 Taasaxa malaan sena fer-
awaian aava waan la saxa
nobina pe lana Xakalayan ti
Kavai:
"Piran, a so ta mo ve
a mataa e no taxa
lamon sena?
A mataa ve a so ta mo e
no taxa muluxe?
7 No fo timine lapaana mu
angelo pana saxanu
yaan,
e mui no bure pana isin
lava e pana miridin-
gan.
8 E no fatie talo i taa
paamuian a maana
mo xapiak aava no fo
vesane." *Yng 8:4-6*

Lavaxa, i taxa ferawai o a
Piran fo siak fati a mataa
xena ti paamuian a maana
mo xapiak, e voxo a matavas
paaliu o i taxa ferawai
xasingit sena maana mo
xapiak marasaxa. Taasaxa,
taara pife xalum ta mataa
taxa paamuian a maana mo
xapiak naboxo, bo?
9 Taasaxa taara taxa xalum
na Yesus, nane aava Piran
fo timine lapaana mu an-
gelo pana saxanu yaan talo
lapaana xakaavangan xatam
sina Piran nane fo maat xana
mu rabuna xapiak. E naboxo
taara taxa xalume i taxa tig-
ina, fo buran pana malan-
gan e pana isin lava senaso

nane fo siak a maasaxan ina maatan.

10 A mo roxo a Piran aava vesan a maana mo xapiak e taxa lo vil fafaˈui nari, a vil faxaradak na Yesus pana maasaxan xena xel a maana mu natuna Piran talo ri taa waan faxuvul lana malangan sina. Senaso na Yesus ve a saxa aava i taxa lisanmaan nari xena fakaxupaan nari.

11 Nane taxa gon fatak a rabuna sena vilaana saat siri e nane xuvul pari aava nane fo gon fatak nari, a Tamari a saxa. E voxo na Yesus pife mangil sena xali nari pana mu fetinan.

12 Nane taxa kuus xe sina Piran:

> "Ne taa xuus fatexaas a mu fetinan siak pana isaam e a so ta mo no fo vile.
>
> Ne taa kuus fati a vilaana siim la palou ina faxuvulan siri." *Yng 22:22*

13 E a kuus fulaa:

> "Ne taa timin a lamon fanaian siak xuluna Piran." *Ais 8:17*

E vaxa a kuus fulaa sait:

> "Kaalum, nenia naboxo xuvul pana mu rafulak aava Piran fo tavaiau pana." *Ais 8:18*

14 A rafulak sina Piran ri rabuna tuuna pana meska e ria e voxo na Yesus xa fewaan malaan seri e toxan a meska e ria ina mataa tuuna sait. Nane vil malaane talo pana maatan sina i taa kawaasan xapin a faisok si Setan aava toxan a gutan ina maatan.

15 Pana maatan sina, na Yesus a mulus nari aava ri yaasok si Setan la maana yaan ina toyan siri senaso ri matautan a maatan.

16 A mo aanabeˈ a matavas paaliu: na Yesus pife fangasik a mu angelo. Taasaxa malaan sena Xakalayan ti Kavai taxa kuus: "Nane taxa xavang a mu bu Abrahem."

17 A malasuf ina a malaan: nane waan fexaxaas paaliu malaan sena mu fetinan lana taagulan xapiak siri e voxo i taa usi fatak a Piran e i taa bas pana mamaaluxan talo i taa savat memai priis siri. Pana vilaana aanabeˈ i taa vil a faisok sina Piran talo Piran i taa pife marala e i taa lamon tapin a vilaana saat sina mu rabuna.

18 E naboxo na Yesus a fexaxaas sena fangasik nari aava na Setan taxa valam nari pana vilaana saat, senaso na Yesus fo waan lapaana maasaxan e vil penganan e na Setan fo valame pana vilaana saat.

3

Na Yesus A Pelalava Se Moses

1 Mu fetinan siak lana pabung si Krais, nami vaxa a Piran ti la xunavata fo xel nami xe sina: mi taa lamon faagut se Yesus, nane aava Piran fo fenge xena vil a faisok ina yaamut e memai priis lapaana namkaian aava taara kuus turoxo pana.

2 Nane waan fatak lapaana vubuxanan sina Piran aava fo siak fatie xena vil a faisok aanabeˈ. Na Moses sait a

waan fatak lapaana vubuxanan sina Piran layaan nane vil a faisok lana lifu sina Piran.
3 Naak mi fuuna tavai a mataa aava vesan a lifu pana suaian molava sena lifu aava nane vesane, bo? E voxo na Yesus i taxa siak a suaian molava paaliu se Moses.
4 A maana lifu xapiak, saxano rabuna ri fo vesane e a Saxa aava vesan a maana mo xapiak, nane ve a Piran.
5 Na Moses xa waan fatak lana vepen ina sisiak la palou ina lifu sina Piran e nane kuus fangaasik sena maana mo aava Piran i taa kuusane lumui.
6 Taasaxa na Yesus a waan fatak lana vepen ina Natuna Piran lana lifu sina. E netaara xa, taara lifu aave, tamo taara waan fatateak e taara tao faagutan a lamon fanaian aava waan la xunus itaara.

A Rabuna Ti Kavai Ri Fuuna Milung Sena Namkaian Tuuna

7 E voxo malaan sena Vovau Xaradak a kuus:
"Tanin, tamo mi langai a ling
ina Piran,
8 Muta fatavanat a lamonan simi, malaan sena mu bumi layaan ri fakasalau; ri vil malaane pe la xobingil layaan ri tafangau pana langai pesalaian siri."
9 A Piran taxa kuus malaan seri:
"Ri tafangau pave e
ri gigiran a kuus
fanaian siak.
Naapalaan, ri xalum a
maana faisok siak
aava ne fo vile
xari la mariaas
sangafilu talafaat
aava ri waan
pave.
10 E voxo ne kasalan a mu rabuna aave e ne kuus:
'Nari, ri taxa lo
milung sega lana
lamonan siri e ri
taxa lo langai pe-
salai sena maana
mu fefasaian
siak.'
11 Nenia, ne marala e ne
fakalimaan faagut
malaan:
'Nari, ri taa pife laak
lana nobina aava ne
vubuk tavai nari pana
xena fangaafusan."
Yng 95:7-11

12 Kamu fetinan, faxatang faroxo senaso pife mo roxo o saxa imi i taa toxan a lamonan saat e a xunus ina piau ta namkaian talo i taa puk tapin nane xa xasena Piran aava taxa to.
13 Taasaxa layaan a vapaling aava waan lana Xakalayan ti Kavai, a vapaling aava "Tanin", a toxan a malasuf ina la toyan sitaara, taara taa faxaar netaara xa la maana yaan xapiak talo piau ta saxa imi i taa waan lapaana bitan ina vilaana saat e a lamonan sina i taa pife tavanat temasaat.
14 Senaso taara taxa faxaalit o taara pabung si Krais tamo taara tao fatateak a namkaian aava taara xaveak siaxe fefexaxaas sena yaan ina maatan sitaara saxa saxa.
15 A ferawaian aanabe' taxa waan lana Xakalayan ti Kavai:

"Tanin, tamo mi langai a ling
ina Piran muta fata-
vanat a lamonan simi
malaan sena mu bumi
layaan ri fakasalau."
Yng 95:7-8

16 Nase' ta rabuna ve ri bai
langai a ling ina Piran e ri
fakasale? Nari xapiak aava
na Moses fo xel nari ti lana
bina Isip, bo?
17 E nase' sang a Piran a
marala xuvul pari fefexax-
aas sena mariaas sangafilu
talafaat? Nari, mu rabuna
aava ri faasaal pana vilaana
saat e voxo ri poxo maat la
xobingil, bo?
18 E nase' sang a Piran a
fakalimaan nari o ri taa pife
laak xe lana nobina ina fan-
gaafusan sina? Nari aava ri
langai pesalai sena ferawa-
ian sina, bo?
19 E voxo taara masam o
nari, ri pife fexaxaas sena
laak xe lana nobina sina Pi-
ran senaso ri pife namkai.

4

Na Yesus A Pelalava Se Jaasua

1 E nabaxa a Piran a tavai
netaara pana kuus fanaian
sina talo taara fexaxaas
sena siak a fangaafusan sina
aava nane fo ferawai pana.
Lavaxa, mi taa faxatang
faroxo senaso pife mo roxo
o saxa imi i taa milung e taa
pife siak a fangaafusan aava
Piran fo kuus fanai pana.
2 Taara fo langai a Lagasai
Roxo malaan sena mu bu Is-
rael. Nari, ri langai a laga-
sai aave taasaxa pife xavang
nari senaso layaan ri langaie,
ri lamon o a mo palau mon e
ri pife faxuvule pana namka-
ian.
3 Lavaxa, netaara aava
taara namkai, taara taa siak
a fangaafusan aava Piran
fo kuus fanai pana. A
mo aanabe' a malaan sena
ferawaian sina:
"Ne marala e ne
fakalimaan faagut
malaan:
'Nari, ri taa pife laak
lana nobina aava ne
vubuk tavai nari pana
xena fangaafusan."
Yng 95:11

Taara texaas o a faisok sina
Piran fo taxapus layaan
nane vesan xapin a xavala
aanabe' taasaxa nane kuus
malaan sena fangaafusan
xari.
4 Senaso a ferawaian sena
fapisiguakaana yaan taxa
waan lana Xakalayan ti
Kavai malaanabe':
"La fapisiguakaana yaan a
Piran a fangaafus sena
mu faisok sina." *Tpt
2:2*

5 E pave a ferawaian malaan
a savat fulaa:
"Nari, ri taa pife laak lana
nobina aava ne vubuk
tavai nari pana xena
fangaafusan." *Yng
95:11*

6 Nari aava ri langai a La-
gasai Roxo paamua ri pife
laak lana nobina ina fangaa-
fusan sina Piran senaso ri
pife namkai sena ferawaian
sina. E voxo a toxan a xas-
anofuna aava ri taa siak a
fangaafusan aave.
7 A Piran a faxalit ne-
taara pana lalamonan aan-
abe' senaso nane siak fati a

xasa yaan aava nane taxa
xalie pana “tanin”. Mui
layaan a mu mariaas xaves
fo falet nane kuusan fulane
la ngusu Devit layaan nane
kala lana Xakalayan ti Kavai
malaan:
“Tanin, tamo mi langai a
ling ina Piran muneta
fatavanat a lamonan
simi.” *Yng 95:7-8*
8 Tamo na Jaasua fo tavai a
mu rabuna pana fangaafu-
san aava Piran a kuus pana,
lumui lamina a Piran i taa
pife kuus fulaa sena xasa
yaan ina fangaafusan.
9 Taasaxa toxan a yaan taxa
waan lunai talo rabuna sina
Piran ri taa siak a fangaafu-
san malaan sena Piran.
10 E voxo a mataa aava i taa
siak a fangaafusan aave, i taa
fangaafus sena faisok sina
vaxa, malaan sena Piran fo
fangaafus sena faisok sina.
11 Lavaxa, taara taa tafang
faagut xena siak a fangaafu-
san aave senaso a mo saat
paaliu o saxa itaara i taa
faasaal malaan sena mu bu
Israel aava ri pife namkai.
12 A ferawaian sina Piran
i taxa to e i taxa faisok. A
ferawaian aave a fafangan
sena fisa aava ro xasing ina
xapiak re fafangan. A fer-
awaian aave i taa xi a mataa
e fexaxaas sena fepatoxan a
xunus sena vovau ina; a fex-
axaas sena fepatoxan a vu-
vuxai e a vaveufa ina. A
ferawaian aave a fexaxaas
sena tiis a mu lamonan sina
mataa e maana mu vubux-
anan aava ri waan la xunus
ina.
13 Mi piau ta mo mi fex-
axaas sena fune xasena Pi-
ran, piau. A maana mo
xapiak aava nane fo vesane,
a waan xurul e matavas la-
paana xakaaluman sina. E
voxo taara xapiak taa xuuse
pana so ta vilaana taara fo
vile.

Na Yesus A Memai Priis Pelalava Marasaxa

14 Lavaxa, taara taa tao
fatateak a namkaian aava
taara taxa kuusan fasavate.
Senaso taara toxan a Memai
Priis molava paaliu e nane fo
laak xe sina Piran la xuna-
vata; a Priis aave na Yesus, a
Natuna Piran.
15 A Memai Priis sitaara
pife saxa aava pife fexax-
aas sena taraxali e muluk a
maana murupaxan sitaara,
piau! Taasaxa taara toxan a
Memai Priis lava aava fo siak
a valaman e tafangan fex-
axaas fatak setaara, taasaxa
nane pife faasaal pana saxa
mo.
16 Lavaxa, taara taa tao
fatateak a namkaian sitaara
e taara taa fe savat la nona
ivin lava sina Piran lana
nobina ina xakaavangan
xatam. E pave i taa tiuan
a mamaaluxan sina xulu-
taara e taara taa siak a
xakaavangan xatam xena
xavang netaara lana yaan
ina lagafan.

5

A Mu Vilaana Sina Memai Priis Lava

1 A Piran fuuna siak fati
nari mu memai priis ti la
palou ina mu rabuna xena
waan a memai priis. Nari
xapiak ri bur a memai priis
aave xena vil a faisok sina
Piran la palou iri; i taa faram

a mu tatavaian xari e i taa
lisan a mu falfaalan siri xena
maraan tapin a mu vilaana
saat siri.
2 A memai priis aave a
marupak malaan sena mu
rabuna xapiak e voxo nane
fexaxaas sena vil a vilaana
mam xe sina mu rabuna
aava ri vungut e ri milung
sena vilaana roxo.
3 E fulaa senaso nane
marupak malaan sena mu
rabuna, i taa lisan a tatava-
ian xena maraan tapin a
mu vilaana saat siri e xena
maraan tapin a mu vilaana
saat sina sait.
4 Piau ta mataa a fex-
axaas sena siak fati nane
xa pana ngavuk ina memai
priis, piau! A mataa i taa
laak lana ngavuk ina memai
priis lapaana kelan sina Pi-
ran sang mon, malaan se
Eron.
5 Pana vilaana malaan na
Krais pife siak a ngavuk ina
Memai Priis xe xuluna xa.
Taasaxa Piran a xuuse:

"Nano, no Lak Tomexaan
siak,
Tanin nenia ne
Tamaam." *Yng 2:7*

6 E nane kuus fulaa la xasa
paxakalayan:

"Nano, no taa vil vulan
a faisok sina priis,
malaan se Melke-
sadek." *Yng
110:4*

7 La toyan sina nabeˈ la
xavala na Yesus a fenung e
fiai ti lana xunus ina pana
taangiisan e pana xukulaian.
Nane nung a Piran aava fex-
axaas sena fakaxupe ti la
maatan. A Piran a langaie
senaso na Yesus fuuna suai
sena e usi fatak a vilaana
sina.
8 Naapalaan o na Yesus
a Natuna Piran, nane siak
a texaasan sena vilaana
fatak ina langaian lapaana
maasaxan sina.
9 E layaan nane fo savat
fatak xasingit, nane xo a fu-
funa fakaaxupan aava i taa
waan vulai xana mu rabuna
aava ri langaie e usie.
10 E a Piran fo kuusan fanei
a ngavuk ina Memai Priis xu-
luna, malaan se Melkesadek.

*Muneta Taˈulan A Namka-
ian Se Krais*

11 Maam toxan a ferawa-
ian xaves xami sena maana
mo aanabeˈ taasaxa faisok
ina fapitiaan nami a lagaf
senaso a masaman simi pife
matavas fataapus.
12 A toxan a yaan xaves
fo falet talo nami xa mi taa
savat mu rabuna ina fepita-
ian, taasaxa piau! Mi vubuk
lunai, o a mataa i taa fapiti
nami pana mu vilaana mata
ina namkai sena lagasai sina
Piran. Naak a malaan seˈ
mi taxa baian a fanganan
tateak, mi taxa sus lunai.
13 Ta mataa aava i taxa lo
sus, i taxa popo lunai, nane
piau ta masaman sena Fer-
awaian sina Piran.
14 Taasaxa mu matalava ri
vubuxan a fanganan tateak
e nari, ri fo siak a texaasan
lapaana fepitaian sina Piran
e ri fexaxaas sena taraxali a
vilaana roxo e vilaana saat.

6

1 Lavaxa, lana sangasan
sitaara lapaa Krais taara taa
tamasiak e falet fulaa, taara
taa taˈulan a fufuna fepitaian

ina lagasai se Krais xena sa-
vat mu matalava lana fepi-
taian sina. Taara fo vil a
faisok ina fatiginei a xaax-
aak mata ina namkai sena
Piran e a xaaxaak ina puk
tapinaana mu vilaana palau
e voxo taara taa pife siak fati
fulane.
2 Taara fo xasliu a mu fepi-
taian sena fasufan e sena vi-
laana ina timin a ma xuluna
mataa xena fenung pana e
sena vilaana ina to fa'ulaian
ti la maatan e sena tiisan sina
Piran aava waan vulai.
3 Taara taa vil a maana
mo aave tamo Piran taa kuus
turoxo pana.
4 Tamo rabuna ri taa
ta'ulan a namkaian siri
malaafaa no fexaxaas sena
lisan fa'uli nari talo ri taa
puk fulan a xunus iri?
Layaan ri fo sangas lana
malang sina Piran e ri fo
nasam a tatavai sina e ri fo
siak a nobina siri lapaana
Vovau Xaradak
5 e ri texaas o a ferawaian
sina Piran a roxo senaso ri fo
bilai lapaana e ri fo masam a
gutan ina mu yaan sina Piran
6 e mui ri ta'ulan a namka-
ian siri, a pife fexaxaas
paaliu o ri taa lisan fa'uli
nari xena puk fulan a
xunus iri. Senaso layaan
ri vil malaane ri taxa niil
fataxutan a Natuna Piran
fulaa e ri taa famangile la
matana mu rabuna.
7 A Piran a fuuna kuus faat-
ulan a xavala aava raafui taa
usan xuluna e du lapi lana e
mui i taa fuaa pana maana
fanganan roxo aava nari, ri
faxatange, ri vubuxane.
8 Taasaxa la yaan a xavala
i taa fasavat a maana yeis tu-
turuk e latan maxarak mon,
a xavala aave i taa mo palau
mon. Naak, a Piran taa
kuus fatutule e mui ri taa
kawaasane pana fata.
9 Taasaxa kamu fesing,
naapalaan maam taa fer-
awai malaan nabe', maam
texaas faagut semi. Maam
texaas o nami, mi toxan a mu
kuus faatulaian roxo aava ri
xavil ina fakaaxupan simi.
10 A Piran a pife mataa
ina bit fepuk, nane a fatak
paaliu. Mi lamon o i taa
maluf a faisok simi, piau! I
taa lamon fa'uli a faisok mi
fo vile e malaafaa mi faxalit
a vubuxan xasingitan simi
xana layaan mi xavang a mu
fetinan lapaa Krais. E tuuna
mi taxa lo vile lunai.
11 Maam vubuk temasaat o
nami saxa saxa mi taa lo falet
fulaa lana vubuxan xasingi-
tan simi fefexaxaas la yaan
fataxapiak talo mi taa siak
tuunei a lamon fanaian aava
mi taxa waan bange pana
vilaana fananap.
12 Maam bai o mi taa waan
palau taasaxa pok a mu vi-
laana siri aava sena namka-
ian e vilaana fananap siri, ri
taa siak a maana mo a Piran
fo kuus fanai xe siri pana.

*Tao Fatateak A Kuus Fana-
ian Sina Piran*

13 Layaan a Piran a tavai na
Abrahem pana kuus fanaian
sina, nane fakalimaane o i
taa vil tuunei a mo nane kuus
fanai pana. E piau ta saxa
a pelalava sena Piran e voxo
nane fakalimaan pana xa.
14 Nane kuus:
“Ne taa tamana tavai nano
pana roxoyan

e ne taa tamana
tavai nano pana
mu bum xaves."
Tpt 22:17

15 E na Abrahem a waan
bange pana vilaana fananap
e voxo nane siak a mo a Piran
a kuus fanai pana.

16 Layaan a mataa i taa
fakalimaan pana saxa isin
i taa xali a saxa isin aava
pelalava sena xa, bo? E a
fakalimaan o a mo aave a
tuuna paaliu e voxo i taa fa-
taxapin a fegagelaian.

17 E vaxa, nari aava ri
taa siak a kuus fanaian
sina Piran, nane vubuk o ri
taa masam faagut o nane
pi xuxul a lamonan sina
e voxo nane fo timin a
fakalimaanan sina xuluna
kuus fanaian sina.

18 A toxan a mo taragua,
a kuus fanaian sina Piran e
a fakalimaanan sina, aava
Piran pife fexaxaas sena xul
nare e pife fexaxaas sena bit
sere. E netaara vaxa, taara
fo sinuf xe lana faxatangan
sina Piran e a ro mo aave
re tavai netaara pana gutan
talo a xunus itaara i taa
tao fatateak a lamon fanaian
aava Piran fo timine la no-
taara.

19 Taara toxan a lamon
fanaian aanabeˈ malaan
sena xaaxaak molava lana
toyan sitaara. A lamon
fanaian sitaara a mo tuuna
aava i taa waan fatateak
e laak liu a marapi taap
ina Tang Lifu Lotu laaˈui la
xunavata xena savat lana
Nobina Taap Xasingit.

20 E na Yesus fo laak lana
Nobina Taap Xasingit aave
pataara e a Piran fo bure
xena Memai Priis vulai xe
vulai malaan se Melkesadek.

7

Na Melkesadek, A Priis Sina Piran

1 Na Melkesadek ve a piran
king pe la bina Selam e a priis
sina Piran Aava Waan Laaˈui
Paaliu. Layaan na Abrahem
taxa ulaa ti la rawen aava
nane sip faˈonam a mu piran
king talafaat lana, na Melke-
sadek a savat sina e kuus
fararoxo xuluna.

2 E na Abrahem a tavaie
pana fomirak xavil, a maana
fasangafiluaana mo ina
maana mo xapiak aava nane
fo siaxe sena mu piran king
talafaat. (A malasuf mata ina
isi Melkesadek a malaan: a
piran king ina bilai fatak e
xaradak. E saxa mo fulaa,
nane a piran king ina luaian
senaso nane a piran king
ti Selam e a malasuf ina
vapaling Selam ve: a luaian.)

3 Lana Xakalayan ti Kavai
ri pife kala sena ninana o
tamana o ta saxa buna. E
voxo a kaalum malaan seˈ
nane piau ta yaan ina tang-
pat e piau ta yaan fataxapiak.
E voxo nane a malaan sena
Natuna Piran senaso nane
taxa waan priis sina Piran
vulai xe vulai.

Na Abrahem A Tavai Na Melkesadek Pana Xavil Sina Piran

4 No fo xalum a lavayan si
Melkesadek, bo? Na Abra-
hem aava butaara lava, a
tavaie pana fomirak xavil
ina maana mo xapiak aava
nane fo siaxe lana rawen.

5 Taasaxa rabuna sitaara
aava ri laak lana ngavuk
ina mu priis ri waan lana

pabung si Livai e ri toxan a
vuputkai xena siak a fomirak
xavil sina mu rabuna Israel.
Nari, ri mu Juda sait e nari
xapiak ri mu bu Abrahem
vaxa malaan setaara.
6 Na Melkesadek xo pife
waan lana pabung si Livai,
piau. Taasaxa nane fo siak a
fomirak xavil se Abrahem e
kuus fararoxo xuluna. E na
Abrahem ve a mataa aava fo
siak a mu kuus fanaian sina
Piran.
7 A matavas naboxo,
bo? A mataa aava i taa
kuus fararoxo xuluna xas-
anofuna, a pelalava sena
xasa mataa aava i taa siak
a kuus fararoxoyan, bo?
8 Layaan taara ferawai
sena mu priis lana pabung
si Livai aava ri siak faxuvul
a fomirak xavil nabeˈ tanin,
ri mu rabuna mon e ri
taa maat. Taasaxa na
Melkesadek aava fo siak
a fomirak xavil paamua,
nane taxa to lunai senaso
a Xakalayan ti Kavai a pife
kuus pana maatan sina.
9 E fulaa, naak taara fex-
axaas sena kuus: layaan
na Abrahem fo tavaie pana
fomirak xavil sina, na Li-
vai, a buna mu priis aava ri
siak faxuvul a fomirak xavil
tanin, nane sait fo tavai na
Melkesadek pana
10 senaso na Livai a pife
luxan lunai e la yaan aave
naak taara fexaxaas sena
kuus o nane taxa waan lana
vipin i buna, na Abrahem,
layaan na Melkesadek a sa-
vat sina.

A Faisok Sina Mu Priis Ti Kavai A Taxapus

11 A Piran fo fatiginei a mu
vuputkai xana mu rabuna
Israel e maana priis lana
pabung si Livai ri waan
la fufuna vuputkai aave.
Taasaxa, tamo faisok sina
mu priis si Livai a fexaxaas
sena vil faxaradak a rabuna,
mi lamon o a Piran i taa
fasavat ta xasa priis patak? A
priis malaan se Melkesadek
e pife malaan se Eron?
12 E layaan a Piran i taa xul
a pabung sina mu priis sina,
a maana vuputkai vaxa ri taa
xulan sait.
13 E a Memai sitaara, nane
aava maana mo aanabeˈ fo
ferawai sena, nane a mataa
ti la pabung patak e piau ta
saxa ti la pabung sina fo vil
a faisok sina mu priis la ivin
ina faraaman.
14 A mu rabuna xaves ri
texaas o nane fo luxan lana
pabung si Juda e na Moses
pife ferawai sena pabung
aave o ri taa vil a faisok sina
mu priis.

Saxa Priis Aava Malaan Se Melkesadek

15 A ferawaian aanabeˈ a
savat tuuna la matavas, a
saxa priis patak fo savat-
maan, a saxa aava malaan se
Melkesadek.
16 A maana fefasaian e mu
vuputkai sina mu rabuna,
ri pife siak fatie xena priis,
piau. Taasaxa gutan ina
toyan sina aava piau taa
taxapusan, fo bure pana
faisok aave.
17 Senaso a Xakalayan ti
Kavai a kuus:
“No taa waan priis
xe vulai, vulai

malaan se Melkesadek.” *Yng 110:4*

18 E mu vuputkai ti kavai fo vis tapinan naboxo senaso ri piau ta gutan e ri pife fexaxaas sena xavang a mataa.

19 A mu vuputkai si Moses ri pife fexaxaas sena vil faxaradak a mataa. Taasaxa naboxo a Piran fo lisan a lamon fanaian aava pelalava sena kuus turoxoian sina ti kavai e lapaana lamon fanaian aanabeˈ taara fexaxaas sena savat faasilak xe sina.

20 E saxa mo fulaa, a toxan a kuus fakalimaanan sina Piran. Layaan a Piran fo bur a pabung si Livai pana faisok ina priis, nane pife kuus fakalimaan xuluri.

21 Taasaxa na Yesus a savat priis lapaana kuus fakalimaanan sina Piran senaso nane fo kuus:

“Na Matalava Piran fo ferawai pana
fakalimaanan tateak e i taa pife xul fulane:
‘No taa waan priis xe vulai, vulai.” *Yng 110:4*

22 Lavaxa, a fakalimaanan aanabeˈ a mo pelalava e i taxa faxalit netaara o na Yesus a fexaxaas sena vil fasavat a maana mo lapaana kuus turoxoian faˈui sina Piran aava mo roxo paaliu sena kuus turoxoian ti kavai.

A Ngavuk Si Yesus I Taa Waan Vulai

23 A toxan a xasa mo patak fulaa sait; a maana xasano priis ri xaves senaso ri fuuna lo maat e ri pife fexaxaas sena vil vulan a faisok siri.

24 Taasaxa na Yesus taxa to vulai e i taa pife tavai a xasanofuna pana faisok sina, piau!

25 E voxo tanin e xe vulai, vulai nane fexaxaas sena fakaxup nari aava ri filimaan xe sina Piran lapaana isina, senaso nane taxa to vulai xena nung vulan a Piran pari.

26 Lavaxa, nabeˈ ve a mo roxo paaliu xataara, o na Yesus a Memai Priis sitaara. Senaso nane a fatak xasingit, piau ta lalosaat xuluna e pi ta vilaana saat la xunus ina. A Piran fo siak pataxe sena mu rabuna saat e fo yaas falaxe xe pe laaˈui la xunavata.

27 Nane pife malaan sena mu memai priis ti kavai; nane i taa pife tatavai pana vipin ina tiir la maana yaan xapiak xena saf tapin paamuin a mu faasaalan sina e mui sina mu rabuna xapiak. Nane fo tatavai xe vulai pana saxa tatavaian mon la yaan nane tatavai pana xa xuluna bolo.

28 A mu vuputkai si Moses ri taxa lo siak fati a mataa mon xena vil a faisok ina memai priis e a mataa fuuna marupak. Taasaxa kuus fanaian sina Piran xuvul pana fakalimaanan sina vaxa, re savat lamina yaan ina vuputkai e re fo bur a Natuna pana faisok aanabeˈ senaso nane taa waan xaradak xe vulai.

8

Na Yesus A Memai Priis Sitaara Lana Faxuvulan Sina Piran

1 A malasuf ina maana ferawaian siak a malaan: taara

toxan a Memai Priis xataara
e nane taxa nai la pamuaan
sina Piran Peraroxo xuluna
ivin sina pe la xunavata.
2 E nane taxa vil a faisok
ina Memai Priis lana Tang
Lifu Lotu Taap. A nobina
aave a Piran sang mon fo
vesane o i taa nobina tuuna
ina naangusan.
3 A rabuna ri fo bur a
maana memai priis xapiak
talo ri taa tatavai xe sina
Piran pana meska ina mu
tiir e pana xasano tatava-
ian. E a Memai Priis sitaara
vaxa i taxa tatavai pana saxa
tatavaian sait.
4 Tamo i taxa waan nabe'
la xavala, nane pife fexaxaas
sena vil a faisok sina priis
senaso a toxan a maana priis
lapaana vuputkai si Moses
aava ri fuuna tatavai pana
mu tatavaian.
5 A faisok sina priis aave
a xaxaalua mon; ri taxa pok
a faisok tuuna aava waan la
xunavata. A lamonan aan-
abe' a malaan sena ferawa-
ian sina Piran xe si Moses.
Layaan nane tangpat pana
faigotan a maana mo ina Lifu
Marapi ina Turoxoian a Pi-
ran a xuuse:

"Faxatang faroxo, no taa
usi fatak a xaxaalua
aava ne fo faxalit nano
pana layaan no waan
pave xuluna put." *Tln
25:40*

6 Taasaxa naboxo, na Yesus
fo siak a faisok ina priis aava
molava paaliu seri, a malaan
sena kuus turoxoian aava
nane fo fataxe xuvul pana
Piran a molava paaliu sena
kuus turoxoian siri, senaso
a Piran fo kuus fanai pana
maana mo roxo paaliu la-
paana kuus turoxoian sina.
7 Tamo a kuus turoxoian
ti kavai a fexaxaas sena vil
fasavat a maana vilaana
xaradak paaliu, a Piran i taa
pife siak fati a xasa kuus
turoxoian fulaa lamina, bo?
Taasaxa kuus turoxoian aave
pife fexaxaas.
8 E voxo a Piran i taxa
kasalan a mu rabuna sina
layaan nane ferawai malaan:

"A Piran a kuus: A mu
yaan ri taxa filimaan
layaan ne taa fatiginei
a turoxoian fa'ui xu-
vul pana mu rabuna
Israel e xuvul pana mu
rabuna Juda.

9 A turoxoian aave i taa pife
malaan sena turoxoian aava
ne fo xuus a mu buri pana
layaan ne tao a mari e ne
paamuian nari ti Isip. Nari,
ri pife usi fatak a turoxoian
aava ne xuus nari pana e
voxo ne ta'ulan nari."
10 Taasaxa sena mu yaan
aava taa filimaan, a Piran a
kuus:

"Ne taa fatiginei a turoxoian
aanabe' xuvul pana
mu rabuna Israel:
Ne taa timin a mu
vuputkai siak lana
lamonan siri e ne taa
xaleie la xunus iri.
Ri taa nangusau sang
mon. Senaso ri taa
waan rabuna siak e
nenia, ne taa Piran
siri.

11 E piau ta mataa i taa faisok
pana fapiti a xasanofuna
paga e ri taa pife faxaar a
xasanofuna pana: 'Texaas
faagut sena Piran.' Senaso
nari xapiak ri taa texaas

sega, nari mu mataa palau
e nari mu matalava e mu
memai vaxa.
12 Ne taa lamon tapin a mu
vilaana saat siri e ne taa pife
lamon fa'uli a mu milungan
siri.” *Jer 31:31-34*
13 Layaan nane ferawai
pana turoxoian fa'ui a Piran
a kuus o saxa aava waan paa-
mua ve a mo ti kavai e mi
texaas o a mo ti kavai aava
fo maiyang e fo xares, i taa
pife waan pana yaan xaves e
faasilak i taa malit.

9

*A Vilaana Ina Nan-
gusaana Piran Pe La Tang
Lifu Lotu Pe Jerusalem*

1 Lapaana turoxoian ti
kavai ri toxan a vuputkai ina
naangusan e vaxa ri toxan
a nobina ina naangusan sait
aava mu rabuna ti la xavala
ri vesane.
2 Ri fo vesan a Lifu Marapi
ina Turoxoian e ri fatigineie
e a nobina aava no fuuna
laak lana paamua ri xalie
pana Nobina Taap. Lana
Nobina Taap aave ri fati a mo
xena fanei a laam e a ivin
xena timin a bret ina tatavai
xe sina Piran xuluna.
3 E lamina vaabat marapi
ri toxan a baat aava ri xalie
pana Nobina Taap Xasingit.
4 Lana nobina aave ri timin
a fomirak ivin ina faraaman*
aava ri vesane pana ‘gol’
xena faram a mo aava lalas
faroxo e a Mo Tawaane Taap
aava ri fo xafute pana ‘gol’
sait. Lana Mo Tawaane Taap
aave a toxan a paxiis ‘gol’
pana bret maanaa lana, a
newai si Eron aava fo fuaa e
ro faat pana mu vuputkai fo
xaleian xulure.
5 E xuluna Mo Tawaane
Taap aave a toxan a xax-
aalua ina saxaro mo to aava
re fuuna waan xuvul pana
Piran vulai xena fakalimaan
o a miridingan sina Piran
taxa waan pave. Re toxan
a ro xakavere aava taxa xa-
fut a nobina ina lamon tap-
inaana vilaana saat aava ri
xalie pana naian ina ma-
maaluxan. Taasaxa naboxo
pife yaan xena kuus fatexaas
pana maana mo xapiak aan-
abe'.
6 Lavaxa, la yaan ri fo
faigotan a maana mo xapiak
aanabe' a mu priis ri fuuna
laak xe lana Nobina Taap la
maana yaan xapiak xena vil
a mu faisok siri.
7 Taasaxa memai priis sang
mon i taa laak lana baat ina
Nobina Taap Xasingit e nane
fexaxaas sena laak faasaxa
mon lana mariaas saxa. E
nane i taa siak a ria xuvul
pana xena tatavai xe sina
Piran. I taa tatavai xe sina
Piran xana xa e xana mu
rabuna talo a Piran i taa la-
mon tapin a mu vilaana saat
aava ri vungut o ri fo vile.
8 A Vovau Xaradak a faxalit
netaara pana maana mu
vilaana aanabe' o a salan
xataara xena laak lana
Nobina Taap Xasingit, a pife
talakas layaan a Nobina Taap
i taxa tigina lunai.
9 E nabe' a fakalimaanan
pana yaan aanabe' mon. A

* **9:4:** Lana xasano xavil ina Ferawaian a fomirak ivin ina faraaman aanabe' a pife waan lana Nobina Taap Xasingit taasaxa i taxa waan xe lamalei lana Nobina Taap.

malasuf ina a malaan: a fal-
faalan e a mu tatavai pana
mu tiir aava ri lisane xe sina
Piran, ri pife fexaxaas sena
vil fatak a nasaman sina mu
rabuna ina naangusan
10 senaso ri taxa ferawai
sena fanganan e mo ina
numan e mu vilaana ina
saf tapinaana lalosaat mon.
A maana mo aave ri mu
vuputkai ina vipin sang mon
e taara taxa waan lapaari fe-
fexaxaas a yaan a Piran i taa
fatiginei a vuputkai fa'ui.

A Faisok Ina Ria I Krais

11 Taasaxa na Krais fo
savat pana ngavuk ina
Memai Priis xena paamuian
a maana mo roxo xapiak
aava nane fo siaxe xataara.
A nobina aava nane faisok
lana a pelalava e peraroxo. A
nobina aave pife mo a mataa
fo vesane, piau. A pife waan
la tavegof o xuluna xavala
aanabe'.
12 Layaan na Krais a laak
liu a Nobina Taap xe lana
Nobina Taap Xasingit nane
fo laak faasaxa xe vulai e
nane pife siak a ria ina meme
o bulmakau xe lana xena
tatavai pana, piau. Nane
laak pana ria ina xa e voxo
nane fo siak a fakaaxupan
xataara xe vulai.
13 A memai priis a fuuna
tapalan a ria ina meme e mu
bulmakau e a vebit ina fomi-
rak tiir aava ri faram xapine,
xuluna mu rabuna aava ri
toxan a lalosaat. Ri lamon o
a vilaana aanabe' a fexaxaas
sena gon tapin a lalosaat la
tari e vil fatak nari.
14 A vilaana aanabe'
a tuuna, taasaxa lamon
pana faisok molava paaliu
aava ria i Krais a fexaxaas
sena vile. Lapaana Vovau
Xaradak aava waan vulai
nane fo tatavai pana xa xena
tavai a Piran pana tatavaian
fatak xasingit. A ria ina i
taa gon fatak a nasaman
sitaara talo taara taa ta'ulan
a vilaana palau mon e taara
taa vil a faisok sina Piran
aava to vulai.
15 Xuluna fufuna aave na
Krais fo filimaan xena vil
fasavat a turoxoian fa'ui talo
nari aava Piran taa xel nari,
ri taa siak a sepirigus xe
vulai, vulai aava nane fo
kuus fanai pana. A sepirigus
aave lapaana turoxoian fa'ui
a fexaxaas naboxo senaso a
toxan a maatan xena mulus
tapin a rabuna xasena mu
vilaana saat aava ri fo vile
layaan ri waan lapaana tur-
oxoian ti kavai.
16 Lapaana saxa buk turox-
oian; paamuina yaan a tur-
oxoian i taa toxan a gutan no
taa faxaalit o a mataa aava
vesane fo maat.
17 Senaso a turoxoian
malaan a mo palau layaan a
mataa aava vesane, i taxa to
lunai. A mo aave i taa toxan
a gutan lamina maatan sina
mon.
18 E voxo lapaana vilaana
aanabe' a turoxoian aava Pi-
ran a vesane paamua, a piau
ta gutan tamo a ria a pife
talatiu.
19 Paamua na Moses a
xuus fatexaas a rabuna pana
maana vuputkai aava ri
waan lana xakalayan ina
Vuputkai. E mui nane siak
a ria ina bulmakau e mu
meme e xukun xuvule pana
raarum. E mui pana newai
‘isop’ aava pisan pana fui

vuung ina sipsip a tapalan a
ria laa'ui xuluna Xakalayan
e xuluna mu rabuna xapiak.
20 E mui laa nane xuus
nari: “A ria aanabe' a fagut a
turoxoian aava Piran a kuus
faagut o mi taa usi fataxe.”
21 E lapaana vilaana aan-
abe' na Moses a tapalan a
ria xuluna Lifu Marapi ina
Turoxoian e xuluna maana
mo aava ri faisok pana lana
lotu siri.
22 A tuuna, lapaana
Vuputkai si Moses a kaalum
malaan o ri fexaxaas sena
gon tapin a lalosaat ina
maana mo xapiak pana ria
ina tatavai e tamo ria i taa
pife talatiu a Piran i taa
pife lamon tapin a maana
faasaalan.
23 A maana mo ina lotu
nabe' la xavala ve, ri mu
xaxaalua mon ina mo tuuna
pe la xunavata e ri fo siak
a gogonan malaan, xena vil
tapin a lalosaat aava fo waan
xuluri. Taasaxa maana mo
tuuna pe la xunavata ri taa
siak a tatavai roxo paaliu
xena gonaan nari.
24 Na Krais a pife laak
lana Nobina Taap aava mu
rabuna tuuna fo vesane,
piau. A Nobina Taap aave a
xaxaalua mon ina mo tuuna.
Taasaxa nane fo laak xe
laa'ui la xunavata e nane
savat la matana Piran xena
vil a faisok xataara.
25 A memai priis sina mu
Juda fuuna laak lana Nobina
Taap Xasingit la maana mari-
aas xapiak pana ria ina tiir.
Taasaxa na Krais a pife laak
faaxaves xena tatavai pana
vipin ina xa, piau!
26 Tamo malaan, i taa siak
a maasaxan xaves ti la yaan
ina tangpat ina xavala fe-
fexaxaas tanin. Taasaxa
naboxo, layaan a fataxapiak
ina mu mariaas a faasilak,
nane fo savat faasaxa mon
xena vil tapin a faasaalan
pana tatavai ina vipin ina xa.
27 A maana rabuna xapiak
ri taa maat faasaxa mon e
mui ri taa savat la matana
Piran xena tiisaan nari.
28 E lana vilaana malaan
na Krais sait a tatavai
faasaxa mon pana tatavai
ina vipin ina xena gon tapin
a maana faasaalan sina
mu rabuna xaves. E saxa
yaan fulaa i taa savatmaan,
taasaxa i taa pife faisok fulaa
pana gon tapin a faasaalan,
piau! A yaan aave i taa
fakaxup nari aava ri taxa
waan bange.

10

Na Krais A Tatavai Faasaxa Mon

1 A Vuputkai si Moses ri
pife xaxaalua xurul e fatak
sena maana mo tuuna; ri
malaan sena mu xaxaalua
xares mon ina maana mo
roxo aava ri taa savatmaan
lumui. A mu memai priis
ri fuuna tatavai vulai pana
maana buk tiir la maana
mariaas xapiak, taasaxa mu
tatavai aave ri pife fexax-
aas sena vil faxaradak a mu
rabuna aava ri vubuk waan
xuvul pana Piran?
2 Tamo a mu tatavai aave
ri fexaxaas sena gon tuunei
a mu rabuna sena mu
faasaalan siri, nari aava ri
nangus a Piran ri taa pife
nasam o ri taxa vupuno

lunai, bo? Tamo ri pife
vupuno lavaxa, a mu tatavai
aave ri taa taxapus.
3 Taasaxa piau; a maana
tatavai aave ri taxa falala-
mon fa'uli a mu rabuna
pana maana faasaalan siri la
maana mariaas xapiak aava
taxa filimaan.
4 Senaso a ria ina mu bul-
makau e meme pife fexaxaas
sena gon tapin tuunei a mu
faasaalan sina rabuna, piau
paaliu.
5 E lapaana lalamonan
aanabe' layaan na Krais fo
faigotanan xena savatmaan
la xavala, nane xuus a Piran
malaan:
"No pife vubuxan a mu
falfaalan e mu tatavai,
piau. Taasaxa no
fo faigotan a vipin
xaanak.
6 No pife faamamaas
temasaat pana mu tiir aava
ri faram xapine xuluna
ivin ina faraaman e no
pife faamamaas pana mu
tatavai xena gon tapin a mu
faasaalan.
7 Taasaxa mui nenia, ne
kuus, 'Nenia nabe' Piran,
xena usi a vubuxanan siim,
malaan se' ri fo xaleie sega
lana xakalayan ina mu
Vuputkai." *Esr 6:2, Jer 36:2,*
Yng 40:6-8
8 Paamua nane kuus o, "No
pife vubuxane e no pife faa-
mamaas pana mu falfaalan
e mu tatavaian e pana mu
tiir aava ri farame xuluna
ivin ina faraaman o pana
mu tatavai xena gon tapin a
mu faasaalan." Nane kuus
malaan naapalaan ri taxa lo
usi fatak a maana Vuputkai
layaan ri tatavai pana mu tiir
aave.
9 E mui nane kuus, "Ne-
nia nabe' Piran, xena usi a
vubuxanan siim." Xalume,
a Piran a vil tapin a vilaana
ti kavai pana mu tatavai e
nane timin a tatavai i Krais
lana nobina siri.
10 Senaso na Yesus Krais a
vil faxa'usi a maana vubux-
anan sina Piran xana. A
tatavai fatak sina aava nane
vil faasaxaine mon xe vulai
pana vipin sina, fo gon fatak
netaara sena lalosaat ina vi-
laana saat.

11 A mu priis sina mu Juda
ri taxa lo vil a faisok ina
priis la maana yaan xapiak
e ri taxa tatavai faaxaves,
taasaxa mu tatavai aave ri
pife fexaxaas sena gon tapin
a mu faasaalan.
12 Taasaxa na Krais a
tatavai faasaxa mon pana
toyan sina xena gon tapin
a faasaalan e a tatavai aave
i taa tigina fatak xe vulai,
vulai. E lamina tatavai sina
nane fe nai la pamuaan sina
Piran.
13 E naboxo nane taxa nai
bang a yaan a Piran i taa
timin a mu xaiyaas sina la-
paana kana malaan sena mo
ina vaapaas.

14 Lavaxa, pana tatavai
saxa aave, nane fo vil fatak
nari aava ri fasufan sena vi-
laana saat siri e a fasufan siri
taxa waan tanin e xe vulai,
vulai.

15 E Vovau Xaradak sait
taxa kuus xakaavang sena xe
sitaara. Paamua a kuus:

16 A Piran taxa kuus: "Nabe'
ve a kuus turoxoian
aava

ne taa fasavate xuvul
pari la mu yaan aave
ri taxa savatmaan:
Ne taa timin a mu
vuputkai siak la
xunus iri e ne taa
xaleie lana lamo-
nan siri." *Jer 31:33*

17 E mui a kuus fulaa:
"Ne taa pife lamon fa'uli a
mu faasaalan o a mu
vilaana saat siri fu-
laa." *Jer 31:34*

18 Lavaxa layaan i taa la-
mon tapin a faasaalan siri
a tatavai xena gon tapin a
faasaalan a mo palau mon.

A Mu Fefasaian E Mu Pebukaian

Taara Taa Savat Xe Sina

19 Lavaxa netaara, mu feti-
nan, taara fexaxaas sena
laak fatak lana Nobina Taap
Xasingit. Piau ta saxa fex-
axaas sena ti votan netaara
senaso a ria i Yesus fo kas a
salan xe lana.

20 Nane fo kas a salan
fa'ui xataara, a salan ina
toyan, xena laak liu a marapi
taap aava taxa tofai; nane
vil malaane layaan a tatavai
pana vipin sina.

21 E voxo taara toxan a
xataara Memai Priis Lava
aava taxa paamuian a Tang
Lifu Lotu sina Piran pe laa'ui
la xunavata.

22 E taara taa falet faasi-
lak xe sina Piran pana la-
monan tuuna e namkaian
fatak, e pana xunus itaara
saxa saxa aava ri tamulus
sena nasaman vupuno e a
mu vipin sitaara fo fasufan
pana raarum roxo e fatak.

23 Taara taa tao fatateak
a lamon fanaian aava taara
kuusan fasavate, senaso
taara texaas o a Piran i taa
tamana vil fasavat a kuus
fanaian sina.

24 Taara taa lamon faagut
pana vilaana ina fasavat a
mu vilaana ina roxoyan e
vubuxan xasingitan la palou
itaara.

25 E muta ta'ulan a vilaana
ina faxuvulan xena lotu
malaan sena saxanofuna.
Taasaxa taara taa faxaar
faagutan netaara xa senaso
taara texaas o a Yaan ina
Savatan sina Memai i taxa
filimaan faasilak.

26 Langai! Tamo taara taxa
lo lamon pana vil a saat lam-
ina yaan taara fo texaas sena
tuunayan, piau ta tatavaian
fulaa aava fexaxaas sena gon
tapin a faasaalan sitaara.

27 Taasaxa taara taa nai
bang mon pana matautan fe-
fexaxaas sena Yaan ina Ti-
isan taa savatmaan pana fata
mosaat aava i taa kawaasan
xapin a mu rabuna xapiak
aava ri xaiyaasan a Piran.

28 Lamon pana mo aan-
abe': Nase' ta mataa a laxao
a Vuputkai si Moses, layaan
a mataa taragua o talatul, ri
xalume e ri kuusan fasavat
a vilaana saat sina, nari mu
matalava ri taa tiise tamo
nane vupuno o piau. E tamo
a vupuno ri taa punuxe pana
piau ta mamaaluxan.

29 Malaafaa bak sena
mataa aava i taa paas fasivi
a isina Natuna Piran? E
malaafaa sait sena mataa
aava i taa lamon o a ria
i Yesus aava tatavai ina
turoxoian sina Piran, a mo
palau o a mo ina lalosaat?

A ria aave fo gon fataxe e naboxo i taxa suaxane o kuus pengan a Vovau ina Xakaavangan Xatam. Lamon pana fakasanaman molava piis aava i taa savat xuluna mataa aave.
30 Senaso taara texaas sena saxa aava fo kuus:
"Nenia, ne taa suie. Ne taa lisan fa'uli a saatan xe sina." *Vpt 32:35*
E nane vaxa kuus fulaa:
"A Piran i taa tamana tiis a rabuna sina." *Vpt 32:36*
31 Ai, layaan no taxa waan lapaana fakasanaman sina Piran aava to, a mo aanabe' a mo ina matautan molava paaliu.

32 Taasaxa lamon fa'uli a mu yaan simi aava ri fo falet xo. La mu yaan aave a miridingan sina Piran a savat xulumi e mi waan fatateak lapaana mu matafanan molava.
33 E saxano yaan a mu rabuna ri kuusan pengan nami e ri vil famasak nami la matana mu rabuna. E saxano yaan mi waan xuvul pari aava ri taxa siak a buk matafanan malaan semi.
34 Mi fo nasam a maasaxan sina mu timi aava ri taxa waan lana vipis e layaan a xasano rabuna ri gei tapin a maana mo simi, mi faamamaas senaso mi texaas o mi toxan a maana mo roxo sena maana mo aave ri taxa waan vulai.
35 Lavaxa, muta lamon fepalau pana lamon fanaian simi, a lamon fanaian aave i taa lisanmaan a sepirigus molava.
36 Senaso mi taa waan fatateak xena vil a vubuxanan sina Piran talo mi taa siak a maana mo nane fo kuus fanai pana.
37 A malaan sena Xakalayan ti Kavai a kuus:
"Famodak fulaa e nane aava i taa filimaan i taa savat e i taa pife sovut.
38 A mu rabuna pana vilaana fatak siak ri namkai e voxo ri taa to. Tamo ta saxa iri i taa faatasu e puk tapin nane xa xasega, a xunus iga i taa pife faamamaas pana." *Hkk 2:3-4*
39 Taasaxa netaara xa, taara pife rabuna ina faatasu xena kawaasanan, piau! Taara mu rabuna pana namkaian e taara taxa waan lapaana fakaaxupan sina Piran.

11

Saxa Mo Pelalava: A Namkaian Sina Rabuna
1 A namkaian a malaanabe': a so ta mo taara timin fanei a lamonan sitaara xuluna, taara texaas o ri taa tamana savat e a so ta mo taara pife fexaxaas sena xalume naboxo taara texaas o ri taxa waan.
2 Pana namkaian siri, a mu rabuna ti kavai ri fo siak a kuus faatulaian sina Piran.
3 Pana namkaian malaan taara masam o a Piran fo kuusan fasavat a vavesaian sina e pana vilaana aanabe' taara texaas o a maana mo taara taxa xalume a savat sena mo taara pife fexaxaas sena xalume.
4 Pana namkaian malaan na Ebal a tavai a Piran pana tatavaian roxo sena tatavaian si Kein. E lapaana namkaian sina nane fo siak

a kuus faatulaian sina Piran o nane a mataa fatak, senaso a Piran xa a turoxoian a tatavaian sina. E pana namkaian sina na Ebal taxa faxalit netaara pana vilaana roxo lunai, naapalaan nane fo maat.

5 Lapaana namkaian malaan na Enok pife nasam a maatan. Nane pife maat senaso a Piran a yaas falaxe xe la bina sina e piau ta mataa a fexaxaas sena tingin fulane. Paamuina yaas falaxaana nane siak a kuus faatulaian o nane fo vil fafaamamaas a Piran.

6 Pife fexaxaas o a mataa aava piau ta namkaian i taa vil fafaamamaas a Piran senaso a mataa aava vubuk savat xe sina i taa namkai o nane taxa waan e fulaa i taa tavai a mu rabuna aava ri seng faagutane pana sepirigus.

7 Pana namkaian malaan na Noyeˈ a langai a mu kuus faxatang aava Piran a xuuse pana sena maana mo aava ri pife savat lunai. E lapaana namkaian e suaian nane usi a ferawaian sina Piran e vesan a xaati molava. Pana xaati aave nane fakaxup nane xa xuvul pana matafetama sina e faxalit a mu rabuna ti la xavala o nari, ri saat. E voxo a Piran a bure pana “mataa fatak”, a isin aanabeˈ a savat sena vilaana ina namkaian.

8 Lapaana namkaian malaan na Abrahem a langai a kelan sina Piran. Layaan a xele, a taˈulan a bina sina e paan xe la bina patak aava Piran a kuus fanai o i taa tavaie pana. Na Abrahem a tamasiak e taˈulan a bina sina naapalaan nane pife texaas o i taxa falet xe laso ta bina.

9 E pana namkaian nane taagul malaan sena topen lana bina faˈui aava Piran fo kuus fanai pana xe sina. E nane fuuna matef lana lifu marapi e ro butaara, na Aisaak narie Yaakop vaxa, senaso nare sait re siak a kuus fanaian naang.

10 Vulai na Abrahem i taxa waan bang a bina aava Piran fo lamone e fo vesane, a bina pana mu fufuna tateak aava taa waan xe vulai, vulai.

11 Lapaana namkaian si Sera, nane tiva naapalaan nane vaiak paaliu e pife fexaxaas sena luxaana lak. Nane timin fanei a lamonan sina xuluna kuus fanaian sina Piran.

12 E na Abrahem fo vaiak e a vipin sina a malaan sena fo maat taasaxa pana mataa saxa aanabeˈ a Piran a fasavat a buna xaves paaliu aava xakatan siri a malaan sena mu vapara la xunavata o sena gun la xasing ina taas.

13 E lapaana namkaian siri a maana mu rabuna aave ri fo maat. Ri pife siak tuunei a maana mo xapiak aava Piran fo kuus fanai pana taasaxa ri fo xalum a maana mo aave pevaxa i taxa filimaan e ri faamamaas pana savatan siri e ri kuus o nari xa ri mu topen e mu saxong mon nabeˈ la xavala.

14 E nari aava ri kuus malaan ri taxa faxaalit famatavas o ri taxa seng a bina tuuna siri.

15 Ri pife lamon faaxaves
pana bina aava ri fo ta'ulane,
piau. Tamo ri tafo vil
malaane, naak ri taa ulaa
soxote.
16 Taasaxa ri taxa vubuxan
a saxa bina aava roxo, a saxa
bina pe la xunavata. E voxo
a Piran i taa pife mangil seri
layaan ri xalie pana Piran
siri senaso nane fo faigotan a
bina lava xari.

17 Pana namkaian malaan
na Abrahem, la yaan ina
tafangan sina, a tatavai pa
Aisaak; nane aava fo siak
a maana kuus fanaian sina
Piran, i taa punuk a lak saxa
fatak sina e tatavai pana.

18 E sena lak aanabe' xo a
Piran a xuuse, “Lana pabung
si Aisaak no taa toxan a
maana bum aava ne fo kuus
fanai pana.

19 Na Abrahem a lamon
o a Piran a fexaxaas sena
fatatoi na Aisaak ti la ma-
maat. E lana saxa vilaana
ina ferawaian paap a tuuna,
na Abrahem fo siak fa'uli na
Aisaak ti la maatan.

20 Lapaana namkaian sina
na Aisaak a kuus fatuxan a
roxoyan aava i taa savat xulu
Yaakop narie Iso.

21 E pana namkaian
malaan na Yaakop, paa-
muina maatan sina, a kuus
fararoxo xuluna ro lak
tomexaan si Yosep. E mui
nane ti turung xuluna xipa
sina e nangus a Piran.

22 Pana namkaian malaan-
abe' na Yosep, la yaan i taxa
mati xena maatan, a kuus
fatuxai sena yaan aava mu
Israel ri taa ta'ulan a bina
Isip. E nane xuus nari pana a
so ta mo ri taa vile pana tun
sina.

23 E lapaana namkaian
malaan na nina Moses e
tamana re fune ti la yaan
ina luluuxan sina fefexaxaas
sena fulun talatul. Re vile
senaso re texaas o nane a
lak roxo e re pife mataut an
a vuputkai sina piran king
ti pave o ri taa punuk a mu
rafulak tomexaan.

24 E lapaana namkaian
malaan layaan na Moses a
matalava, a bai o ri taa xalie
pana lak tomexaan sina lak
tefin sina piran king aave.

25 Taasaxa nane vubuk o
i taa siak a maasaxan xuvul
pana mu rabuna sina Piran
e i taa pife usi a vilaana saat
xena faamamaas pana lou
modak mon.

26 Nane lamon o a siax-
aana kuus penganan aava na
Krais i taa siaxe a mo roxo
paaliu sena maana fafanaian
xaves ti Isip senaso i taxa
waan bang a sepirigus sina.

27 E lapaana namkaian
aanabe' nane ta'ulan a bina
Isip e pife mataut sena
maraleian sina piran king
pave. A malaan se' nane
xalum a Piran aava piau ta
mataa fexaxaas sena xalume
e nane usie e a bai puk tapin
nane xasena.

28 E lapaana namkaian
malaan nane fo fasavat a
vilaana ina Paaliuan. E voxo
nane fasei nari mu Israel
o ri taa timin a ria xuluna
matana maana lifu siri talo a
Angelo ina Maatan i taa pife
punuk a mu rafulak tuaan
siri.

29 Pana namkaian malaan
a mu Israel ri sangas liu lana

Laman Vuung malaan sena
ri taxa sangas xuluna xavala
pagala. Taasaxa layaan mu
Isip ri tafange, ri xarak.

30 E pana namkaian
malaan a mu Israel ri sangas
fakaliuan a bina Jeriko pana
yaan pisiguak e ri fapoxoi a
mu vaabat ina.

31 E lapaana namkaian
malaan na Rehaap, a tefin
aava fuuna solisan a tana,
a pife punuxan xuvul pana
mu rabuna aava ri pife usi
a Piran senaso nane fasusui
e xavang a ro mataa ina
paroxai ti Israel.

32 A so ta mo fulaa ne taa
ferawai pana? Piau ta yaan
fefexaxaas sena ferawai
se Gidion, Barak, Samson,
Jepta, Devit e se Samwel e
mu rabuna ina kuus fatuxai.
33 Pana namkaian siri, ri
fevis xuvul pana mu fatata-
ganan ti la xavala e ri onam
seri. Ri bilai lana mu vilaana
fatak e ri siak a mo aava
Piran a kuus fanai pana. Ri
fo gumut a valana piu ‘laion’
34 e ri onam sena gutan
ina fata; ri sinuf sena ngaa-
punuxan pana pinis. Ri
marupak taasaxa ri fepalak
pana gutan. Ri fesavat tateak
lana rawen e ri xup tapin a
mu rabuna ina rawen sina
mu topen.

35 Pana namkaian siri sax-
anu tefin ri xalum a mu
mamaat siri ri to faˈulaa.
Saxano rabuna ri baian a
mulus tapinaan nari e voxo
ri femaat lapaana maasaxan
molava senaso ri texaas o ri
taa siak a to faˈulaian ina
toyan roxo xe vulai.

36 Saxanofuna iri, a rabuna
ri kuusan pengan nari e xas-
anofuna iri, ri inis nari pana
yeis e vaxa ri pis nari pana
‘sein’ e ri lisan nari xe lana
bina ina vipisan.
37 Saxanofuna iri, a rabuna
ri soxoi punuk nari pana faat
e xasanofuna ri patal famaat
nari pana ‘soˈ’ e saxanofuna
ri punuk nari pana pinis.

A rabuna ina namkai aave
ri falak a vapak ina sipsip
o meme, ri mu valagof e
saxano rabuna ri vil pengan
nari e ri tavai nari pana la-
gafan.
38 Nari aava ri namkai
ri roxo paaliu taasaxa mu
rabuna ti la xavala ri pife
tagan faroxoi nari. Ri sangas
xolai malaan sena mu topen
xuluna put e lana xobingil
aava piau ta raarum. Ri
taagul lana mu liing e lana
vaaˈul lapia la xavala.

39 E nari xapiak aanabeˈ
ri fo siak a kuus faatulaian
sina Piran sena namkaian
siri taasaxa ri pife siak xapin
a maana mo xapiak aava Pi-
ran fo kuus fanai pana,
40 senaso a Piran fo faig-
otan a mo roxo xataara ti
tanin. Nane lamon faati o
ri taa waan bang netaara
e voxo la saxa yaan i taa
vil faxaradak netaara xuvul
pari.

12

A Piran Fuuna Faxaradak A Rabuna Sina

1 E netaara naboxo, taara
toxan a tang malila ina fan-
gaasik ri fakaliu netaara. E
voxo naak a roxo taara taa

vil tapin a maana mo xapiak
aava kawaasan a sangasan
sitaara lapaa Krais e taara
taa ta'ulan a mu vilaana
saat aava ri tao fatateak ne-
taara talo taara taa falet
faagut lana sangasan aava
taxa waan paamuin netaara.
2 Taara taa xalum fatak na
Yesus senaso nane fo tangpat
a namkaian sitaara e nane
xa taa fataxapine. Nane
pife faatasu sena bolo sina,
piau. Taasaxa nane lamon
fepalauan a mangilan ina e
lamon faagut sena faama-
maasan aava i taa savat lu-
mui. E naboxo nane taxa
nai la pamuaan ina ivin sina
Piran.
3 Lamon sena lagafan sina
e a vil penganan aava nane
fo waan fatateak lapaana
la palou ina rabuna saat.
E voxo muta mamaxus e
ta'ulan a sangasan simi.
4 Senaso lana fevisan simi
pana mu vilaana saat, a ria
imi pife talatiu lunai.
5 Naak, mi fo maluf a fer-
awaian tateak aava Piran a
lisane xe simi layaan nane
xali nami pana mu rafulak
sina? Nane kuus:
"Natuk, langai faroxo
layaan a Piran i
taxa faxaradak nano
e muta kanamsaat
layaan i taa baras
nano.
6 Senaso nane i taa faxaradak
nari aava nane vubuxan xas-
ingit nari. E i taa fakasanam
a maana rafulak aava i taa
siak fati nari xena faxaradak
nari." *Yng 94:12; 119:75; Fpp
3:11-12*
7 Waan fatateak lapaana
lagafan simi malaan se'
mi waan fatateak lapaana
faxaradaxan aava mu
tamami fo tavai nami pana.
A lagafan aave i taxa faxalit
nami o a Piran a siak fati
nami xena rafulak sina. Mi
lamon o toxan ta lak aava na
tamana pi faxaradaxe?
8 Tamo Piran i taa pife
fakasanam nami xena
faxaradak nami malaan sena
mu rafulak sina, a faxaalit o
mi pife rafulak tuuna sina,
mi waan lana saxa pabung
patak.
9 E vaxa, mu tamataara ti
la xavala ri fuuna faxaradak
netaara. E taara taxa suaian
nari sena, bo? Naak a mo
molava paaliu taara taa sua-
ian a Tamana vovau sitaara e
taara taa to.
10 A mu tamataara ti la
xavala ri fuuna faxaradak
netaara pana nolou modak
mon e ri fuuna vile xena
faxa'usi a lamonan roxo siri.
Taasaxa Piran taxa vile xena
roxoyan sitaara talo taara
taa waan lapaana xaradaxan
sina.
11 Layaan taara taxa
siak a fakasanaman ina
faxaradaxan, taara fuuna
kanamsaat sena, pife faama-
maas. Taasaxa lumui nari
aava ri siak a faxaradaxan
ri taa siak a sepirigus ina
luaian malaan: a toyan aava
bas pana mu vilaana fatak.
12 Lavaxa, vil fatateak a
mu mami aava ri malmal e
vil fatateak a kami aava ri
marupak.
13 Sangas fatak lana maana
salan xaradak talo a kami
aava saat i taa pife tapil
taasaxa salan roxo i taa vil
faroxoie.

Saxa Pebukaian: Muta Gigiran Tapin A Piran

14 Tafang pana waan lapaana vilaana ina luaian xuvul pana maana rabuna xapiak. E tafang pana usiaana vilaana fatak e xaradak mon senaso tamo piau, a mataa i taa pife xalum a Piran.
15 Faxatang faroxo; muneta puk tapin nami xa xasena xakaavangan xatam sina Piran. E faxatang nami xa, senaso pife roxo a mataa i taa malaan sena wai pana xarei mopaak aava i taa fuaa pana xalana saat e i taa lisan a lagafan xe sina maana rabuna.
16 E faxatang nami xa senaso pife roxo a mataa i taa usi a vilaana ina tamai xolai o i taa pife suai sena mo taap malaan se Iso. Nane a lak tuaan aava faasot pana vepen sina xena maraan a fomirak fanganan mon.
17 E mi texaas o lamina yaan aave nane vubuk o na tamana taa kuus fararoxo xuluna. Taasaxa na tamana pife fexaxaas sena vile senaso na Iso piau ta vilaana xena xul fulan a mo aava nane fo vile, naapalaan nane taangiis e seng faagutane.

A Mu Rabuna Israel Ri Siak A Vuputkai Pana Matautan

18 Nami, mi pife malaan sena mu rabuna Israel. Nari, ri fo savat xe la Put Sainai, a bina tuuna aava ri fexaxaas sena tawe, taasaxa suk pana vata maxata e reref e malang pana fata mon.
19 La bina aave, a tafiu a galavavat faagut e ri langai a ling aava taxa barak. E layaan ri langaie ri fenung faagut o ri bai langai fulan a ling aave.
20 Senaso ri mataut sena ferawaian faagut aave, ‘tamo ta tiir o so ta mo i taxa to i taa vaapaas xuluna put aave o tawe, ri taa soxoi punuk fatuaiane pana faat.’
21 E maana mo aava savat pave ri famataut faagutan a mu rabuna e Moses vaxa, a kuus: “Nenia, ne taxa radakui pana matautan molava.”

A Maana Rafulak Sina Piran Ri Siak A Maana Mo Sina Pana Faamamaasan

22 Taasaxa nami xo, mi fo savat xuluna Put Saion e xe la bina sina Piran aava i taxa to, mi savat xe Jerusalem lana xunavata, la bina aava maana mu angelo xaves ri taagul lana.
23 Mi fo savat xe la faxuvulan ina faamamaasan sina maana rafulak aava Piran fo xali nari xapiak pana mu rafulak tuaan sina e nari aava mu angelo fo xalei a isiri laa'ui la xunavata. Nami, mi fo savat la matana Piran aava i taa tiis a maana rabuna xapiak e xe la bina ina faxuvulan sina maana vovau ina mu rabuna roxo aava Piran fo faxaradak nari.
24 Mi fo filimaan xe si Yesus aava fo vesan a turoxoian fa'ui. E mi fo savat lapaana ria ina aava fo talatiu e a ria aave i taxa kuus fanai pana maana mo roxo paaliu sena ria i Ebal.

25 Lavaxa, faxatang faroxo
e muta lamavaang sena Saxa
aava taxa ferawai. Nari,
ri fo lamavaang sena saxa
aava fo kuusan a lagasai taap
sina Piran nabeˈ la xavala ri
pife sinufan a fakasanaman,
piau. E mi lamon o taara taa
sinufan a tiisan tamo taara
taa puk tapin netaara xasena
Saxa aava ferawai ti la xuna-
vata, bo?
26 Layaan nane fo fer-
awai paamua, a ling ina a
famaraˈuli a xavala e naboxo
nane fo kuus fanai malaan:
“Saxa yaan fulaa ne taa
famaraˈuli a xavala e pife
xavala sang mon, ne taa
famaraˈuli a xunavata sait.”
27 Pana ferawaian malaan,
‘Saxa yaan fulaa’, nane
faxalit netaara o a maana
mo nane fo vesane i taa
faradakuie e i taa gon tapin
nari talo a maana mo aava ri
pife fexaxaas sena radakui ri
taa waan.
28 E voxo senaso taara taa
siak a Fatataganan sina Piran
aava maraˈulia pife fexaxaas
sena faradakuie, taara taa
faamamaas e nangus a Piran
pana vilaana aava ri taa vil
fananame, a vilaana ina sua-
ian e pangaa pana matautan.
29 Senaso a Piran sitaara a
malaan sena fata aava i taa
kawaasan xapin a maana mo
mosaat.

13

A Mu Vilaana Ina Fananam A Piran

1 Nami ve mi fetinan
lapaa Krais, mi taxa lo
vubuxan xasingit nami xa
pana maana vilaana si Krais.
2 Muta fataxapin a vilaana
ina kasaana lifu simi. Xel
a mu topen xe la lifu simi.
Saxano rabuna ti kavai ri vil
malaane e ri vungut o ri taxa
xel falak a mu angelo xe lana
lifu siri.
3 Lamon seri aava ri taxa
waan lana lifu ina vipisan
pana xakaavangan aava no
taa vubuxane tamo no waan
xuvul pari. Lamon seri aava
ri toxan a maasaxan senaso
nano mon no malaan seri.
4 Nami xapiak mi taa sua-
ian a vilaana ina tamaian;
nami mu tomexaan e lutefin
mi taa waan fatak xuvul
pana lavami o naasami. A
Piran i taa tiis nari aava ri
milung pana vilaana aanabeˈ
e i taa tiis nari aava ri mati
xuvul pana xasanofuna.
5 Taˈulan a vilaana ina
vubuxan temasaatan a
fafanaian. A roxo mi taa
faamamaas pana maana mo
mi toxane. Senaso a Piran
fo kuus, “Ne taa pife taˈulan
nano e ne taa pife sinuf
sema.” *Vpt 31:6,8*
6 Lavaxa, taara taa tigina fa-
tateak e kuus,

“A so ta mo a mataa a
fexaxaas sena vile
xe siak? Ne taa pife
mataut senaso a saxa
aava xavangau, a
Memai tuuna.” *Yng
118:6-7*

7 Lamon faˈuli a mu paamu
simi aava ri fo xuus nami
pana Lagasai Roxo sina Pi-
ran. Lamon faˈuli a mu vi-
laana ina taagulan siri e vi-
laana ina maatan siri. Naak,
a mo roxo mi taa pok a
namkaian siri, bo?

8 Na Yesus Krais a fexaxaas
la maana yaan xapiak, lanef,
tanin e mafu e xe vulai.

9 Muta langai a maana
buk fepitaian patak, i taa
familung nami xe lana
salan patak. Naak a mo
roxo paaliu mi taa siak a
tateaxan lana xunus imi
pana xakaavangan xatam
sina Piran. Mi taa pife siak
a tateaxan malaan pana
usiaana mu vuputkai sena
fanganan. Nari aava ri fo
usi a mu vuputkai malaan, a
vilaana siri pife xavang nari.

10 A mu priis aava ri faisok
lana tang lifu lotu sina mu
Juda, ri patak setaara e voxo
ri pife fexaxaas sena ngan a
mu tatavai ti xuluna ivin ina
faraaman sitaara.

11 A memai priis sina mu
Juda fuuna lisan a ria ina
mu tiir xe lana Nobina Taap
Xasingit xena tatavai pana
senaso a ria aave ve a tatavai
xena gon tapin a vilaana saat
sina mu rabuna. Taasaxa mu
vipin ina tiir aave ri lisane xe
lamalei xena faram xapine.

12 E voxo na Yesus vaxa,
a maat lamalei sena bina
lava siri, Jerusalem, xena
faxaradak a mu rabuna sena
vilaana saat siri pana ria ina.

13 Lavaxa, netaara vaxa,
taara taa savat xe sina pe
lamalei e taara taa siak a
mangilan ina maatan sina
sait.

14 Senaso piau ta bina
nabeˈ la xavala xataara xena
taagul lana xe vulai, piau.
Taara taxa waan bang a bina
tuuna aava i taa savatmaan
lumui.

15 Lavaxa, taara taa nan-
gus a Piran vulai. Pana
vilaana malaan taara taa
tatavai xe sina Piran lapaa
Yesus. A naangusan ti la
valataara i taa waan malaan
sena falfaal e tatavai sitaara
xe sina Piran layaan taara
taa kuus o nane a Memai
tuuna sitaara.

16 E muta taˈulan a maana
vilaana roxo, lamon faˈuli
a vilaana ina xakaavangan
senaso a maana vilaana
malaan ri malaan sena
tatavai sait e voxo ri
fananam a Piran.

17 A vilaana roxo paaliu
a malaanabeˈ: mi taa usi a
mu paamua simi e mi taa
langai a ferawaian siri. Ri
taxa lo faxatang a xunus
imi senaso ri taa xuus a
Piran pana maana vilaana
ina faisok siri. Tamo mi
taa usi faroxoi nari, ri taa
vil a faisok siri pana faa-
mamaasan, tamo piau ri taa
faisok pana mimilisaatan e
a vilaana aave i taa pife xa-
vang nami.

18 E ne vubuk rao mi
taa lo fenung xe sina Piran
pamaam. Maam texaas
o maam pife vupuno la
matana Piran senaso maam
vubuk o maam taa vil a
maana mo fatak la maana
yaan xapiak.

19 E ne nung faagutan nami
o mi taa fenung xe sina Piran
talo i taa feng fatapusanau xe
la bina simi.

A Ferawaian Fataxapiak

20-21 Pana tatavai ina
maatan sina na Yesus fo
fatamasiak a turoxoian xe
vulai, vulai. E pana ria ina
turoxoian vulai a Piran fo

fatatoi fa'uli na Memai Yesus
sitaara ti la maatan, nane ve
a Mataa Fatak ina Faxatang
a mu sipsip. E ne vubuk
rao a Piran ina Daarum i taa
tavai nami pana maana mo
xapiak aava ri roxo xena usi
a vubuxanan sina. E fulaa ne
vubuk o lapaa Yesus Krais, a
Piran i taa faisok lana xunus
itaara pana so ta mo aava i
taa fananame talo taara taa
faatulan a isi Krais xe vulai,
vulai. A tuuna paaliu.

22 Kamu fetinan, ne faxaar
nami o mi taa langai a laga-
sai ina xakaavangan aanabe'
pana fananapan senaso a la-
gasai aava ne fo xaleie pife
modus temasaat.

23 Ne vubuk xuus nami o
na titaara, na Timoti, ri fo
muluse ti lana bina ina vip-
isan. Tamo i taa savatmaan
xe siak, fataapus maame taa
falet faxuvul xena xalum
nami.

24 Tavai a mu paamua
move pana fasisian simaam
e fasusui a maana rabuna
xapiak sina Piran sait. A mu
fetinan nabe' Itali ri lisan a
fasisian siri xe simi sait.

25 Ne vubuk o a xakaavan-
gan xatam sina Piran i taa
waan xuvul pami xapiak.

Na Jems
A Lagasai Na Jems A Xaleie A Ferawaian Paamua

Lana lagasai aanabeˈ na Jems a xalei a saxano vilaana tuuna talo mu rabuna aava ri namkai se Yesus Krais, ri taa texaas sena salan roxo aava ri taa usie. Nane kala pana maana ferawaian paap xena xavang a rabuna sina Piran pana vilaana roxo lana toyan siri. Saxano vilaana nane ferawai pana a malaan: a waanan sina mu valagof e sina mu piran, a yaan ina tatafangai, a namkaian e faisok, vilaana ina faatulaian, a xalemana mataa e ferawaian sina e a vilaana ina fenungan. Saxa mo na Jems a ferawai faagut sena ve a mataa aava namkai se Yesus pife fexaxaas sena nai palau. Taasaxa, i taa faxalit a namkaian sina lana faisok e pana mu vilaana sina.

Fasisian

1 Nenia na Jems, ne sisiak sina Piran e sina Memai, na Yesus Krais e ne lisan a lagasai aanabeˈ xe simi. Ne fasisi nami, mu pabung sangafilu saxa pana taragua aava mi waan xolai lana maana mu bina xapiak la xavala.

A Mu Lagafan E Valaman

2 La maana yaan layaan a so ta lagafan taa savat simi, kamu tiak, faamamaas!

3 Senaso mi texaas o la yaan ta lagafan taa savat i taa tafang a namkaian simi. Pana tafangan aanabeˈ, a waan fatateaxan simi i tafe molava.

4 E a waan fatateaxan simi taa fataxapin a faisok ina xa e mi taa waan mu matalava fatak tuuna lana namkaian. E a maana mo ina texaasan roxo o vilaana tuuna ri taa waan la toyan simi e mi taa pife xaxaalif pana saxa mo.

5 Tamo ta mataa la palou imi a pi ta masaman roxo, lavaxa i taa fenung xe sina Piran pana; e a Piran i taa tavai fasoliu a rabuna aava ri fenung, pana masaman molava. Senaso a pife marala seri, piau, nane fangasik nari.

6 Taasaxa lamon pana mo aanabeˈ, a mataa aava fenung, nane taa namkai tuuna e i taa pife lamon maranga; a mataa aava lamon maranga a malaan sena tof la laman aava reref a fexaxaas sena fatamasiaxe e fiit xolane.

7 A buk mataa malaan i muta xanamai o a Piran taa tavaie pana saxa mo, piau.

8 Senaso a lamonan sina pife saxa e maana vilaana sina vaxa, ri fala feruuk.

9 A valagof aava namkai, i taa faamamaas faagut senaso a Piran fo tavaie pana isin lava.

10 A mataa pana faat xaves aava namkai, nane vaxa i taa faamamaas pana isin modak lapaana Piran senaso a fafanaian sina i taa malit malaan sena fur mon.

11 A ngaas a laak pana la-
gafan tateak ina e a latan
femaiyang e voxo a fur ina
latan taa tumulung e a mag-
aafan ina i tafe malit xapiak.
E voxo a mataa pana faat
xaves vaxa, i tafe malit tapin
a maana faisok sina.
12 Ta mataa aava tigina fa-
tateak lana yaan ina tatafan-
gai taa faamamaas senaso
layaan a lagafan sina fo taxa-
pus i taa siak a sepirigus aava
toyan vulai. A mo aanabe' ve
a Piran fo kuusan faneie xari
mu rabuna aava ri vubuxan
xasingite.
13 Layaan a lagafan taxa
savat, muta kuus malaan:
"A Piran taxa tafangau." A
saatan pife fexaxaas sena
tafang a Piran e a Piran vaxa,
a pi tatafang ta saxa mataa.
14 Taasaxa maana vubux-
anan saat sina mataa xa, ri
taa tafange e yuuf familunge.
15 La yaan a vubuxanan
saat sina i taa savat la
matavas voxo a saatan fo
savat e layaan a saatan aave
taa savat falava, a maatan i
taa usie.
16 Kamu tiak, muta usi a
saxa aava rao i familung
nami.
17 A maana mu tatavai
xapiak sina Piran ri roxo e
maana tatavai fatak aave, ri
sivimaan ti laa'ui la bina sina
Piran, na Tamataara aava
vesan a maana mu vapara
la xunavata. Nane pi xuxul
famodak, piau paaliu. E piau
ta saxa mo fefexaxaas sena
fasuk a malang ina.
18 Nane fasavat a vepen
sitaara layaan nane kuusan
fasavat a vilaana tuuna.
Nane vubuk vil malaane
talo taara taa savat fexaxaas
sena mu xalana wai matoxol
tapang e taara taa tigina
paamuin a maana mo ri taxa
to aava nane fo vesane.

A Vilaana Ina Bilai Faroxo

19 A maana mo aanabe' mi
fo texaas sena bo? Taasaxa
kamu tiak, ne vubuk o a
maana rabuna xapiak ri taa
langai xapin a ferawaian, ri
taa lamon paamua e mui ri
taa ferawai e a maraleian siri
i taa pife savat fataapus.
20 Senaso a maraleian sina
mataa i taa pife vil fasavat a
lamonan fatak e tuuna sina
Piran.
21 E voxo vil tapin a vi-
laana e so ta mo aava ri taa
falalosaat a tami, a maana
mo o vilaana malaan ri saat
paaliu. E fulaa, lapaana vi-
laana mam, mi taa turoxo
pana ferawaian sina Piran
aava malaan sena kam fo
xapisan la xunus imi, senaso
a ferawaian aanabe' a fexax-
aas sena fakaxup nami.
22 Muta bit nami xa, tamo
ferawaian aave taa pife
palak e fuaa la toyan simi,
mi pife langai faroxoie.
23 Nase' ta mataa aava lan-
gai fepalauan a ferawaian
sina Piran nane malaan sena
saxa mataa aava fo xalum a
xaxaalua ina lana raarum.
24 Nane xalum nane xa e
falet e fataapus paaliu nane
femuluf a xakaaluman ina
nonau ina.
25 Taasaxa, a toxan a
vuputkai aava mulus ne-
taara xasena vipis ina
vilaana saat. E layaan a saxa
mataa i taa kaalum faroxo
lana vuputkai fatak aanabe'

e nane taxa lo kaalum vulai
lana e pi muluf a mo aava
nane fo langaie e taxa lo
kanisai pana vilaana roxo
ti lana, a mataa aave i taa
faamamaas pana so ta mo
nane taa vile.
26 Saxanu tuvaat ri lamon
o ri naangus faroxo, taasaxa
layaan a tuvaat aave ri
pife fexaxaas sena faxatang
faroxoi a ferawaian siri, ri
taxa febitan nari xa e a
naangusan siri a mo palau
mon.
27 A vilaana ina naangu-
san aava tuuna e fatak la
matana Piran a malaan: xa-
vang faroxoi a mu rafulak e
lutefin aava ri nakmaal pana
lagafan siri e muta kawaasan
nano xa pana lalosaat ti la
xavala.

2

Muta Lamon Falavai Saxa Mataa Xuluna Saxafuna

1 Mu tiak, taara taxa
namkai se Yesus Krais aava
Piran ina malangan. A pife
roxo taara taa lamon falavai
a saxa mataa xe laa'ui e
lamon fasivi saxafuna.
2 A malaanabe': tamo ro
mataa taragua re taa sa-
vat xe la faxuvulan simi, a
saxa pana yowang ‘gol’ e
marapi roxo paaliu sina e
saxa valagof pana marapi
aava pife roxo
3 e mi taa suai faagut sena
saxa pana marapi roxo e
kuus, “Nabe' a vem roxo
xanum, nai nabe'.” Taasaxa
xe sina valagof mi taa xu-
use, “Tigina pave” o “Nai su'
nabe' lapia la kaak”
4 mi fo lamon falavai a
saxa xuluna saxafuna la
palou imi, bo? Mi taxa
tiis a saxano rabuna pana
lalamonan saat, bo?
5 Langai kamu tiak, a Piran
fo siak fati a mu rabuna aava
xasano rabuna ri xali nari
pana valagof e nane tavai
nari pana namkaian molava
paaliu, bo? E nari, ri taa
siak a fatataganan aava nane
fo kuus fanai xe siri aava ri
vubuxan xasingite.
6 Taasaxa nami, mi fo
famangil a mu valagof. Nase'
ta rabuna ri fuuna siak a faat
simi? A mu rabuna pana faat
xaves ri fuuna siaxe. E nari
vaxa, ri fuuna lisan nami xe
la nona mataa ina tiisan sait,
bo?
7 Nari, mu rabuna pana
faat, ri fuuna kuusan pengan
a isin roxo paaliu sina Mata-
lava simi, bo?
8 Mi taxa bilai faroxo
layaan mi taa usi fatak a
vuputkai roxo paaliu aava
waan lana Ferawaian sina
Piran, a vuputkai malaan:
“Mi taa vubuxan xasingit a
xasanofuna malaan se' mi
vubuxan nami xa.”
9 Taasaxa layaan mi lamon
falavai a saxa xuluna sax-
afuna, mi taxa faasaal e a
vuputkai tuuna i taa gel tifi
nami senaso mi taxa laxao a
vuputkai aave.
10 Nase' ta mataa aava usi
a maana vuputkai xapiak,
tamo i taa laxao a saxa xavil
ina, a mataa aave fo laxao
xapin a mu vuputkai xapiak.
11 Senaso nane aava kuus,
“Mi muta tamai feruuk”
a kuus fulaa pana “Muta
ngaapunuk.” Layaan no

pife milung pana vilaana ina
tamaian taasaxa no punuk
ta mataa, nano, no fo laxao
a vuputkai e no taxa waan
lapaana tiisan ina.
12 A mo roxo mi taa fer-
awai e bilai malaan seri aava
ri taa siak a tiisan lapaana
vuputkai aava taxa mulus a
rabuna e pife lapaana saxa i
taa fayaasok nari.
13 Senaso a mataa aava i
taa pife muluk a xasa mataa,
nane xa i taa pife tingin a
mamaaluxan la yaan ina ti-
isaana, taasaxa nari aava ri
fuuna muluk a xasanofuna
ri taa pife matautan a tiisan.
A vilaana ina mamaaluxan
i taa fa'onam a vilaana ina
tiisan.

A Vilaana Ina Namkaian

14 Kamu tiak, mi lamon o
a mo roxo layaan a mataa
taa kuus o nane toxan a
namkaian taasaxa nane piau
ta vilaana xena faxalite? A
namkaian malaan a fexax-
aas sena xavang a mataa
aave malaafaa?
15 Tamo saxa timi piau ta
marapi o piau ta fanganan
xena yaan aave,
16 e saxa simi i taa xu-
use, “Paan saa, ne vubuk
o no taa waan faroxo e
tingin a fanganan fexaxaas
xanum,” taasaxa mi pife xa-
vange pana marapi o fan-
ganan, a roxoyan i taa savat
malaafaa?
17 E voxo tamo namkaian
sina mataa i taa bilai malaan
pana piau ta xakaavangan, a
namkaian sina fo maat.
18 Taasaxa saxano rabuna
ri taa kuus, “Nenia, ne toxan
a namkaian e nano, no toxan
a vilaana ina xakaavangan.”
Piau! No pife fexaxaas
sena faxalitau pana namka-
ian siim layaan no piau ta
vilaana ina xakaavangan!
Taasaxa mu vilaana ina
xakaavangan siak ri taa
faxalit nano pana namkaian
siak.
19 Nami, mi namkai o a
Piran saxa mon taxa waan,
bo? A roxo, a namkaian simi
a tuuna. A mu vovau saat
sait vaxa, ri namkai malaan
e ri mataut paaliu!
20 Ai, mu lamavaang,
mi buk masam tuuna o
a namkaian sina mataa
aava piau ta vilaana ina
xakaavangan a mo palau?
21 Lavaxa, lamon se bu-
taara na Abrahem. A Piran fo
xalie pana mataa fatak sena-
sou? Sena vilaana fatak sina,
bo? Nane usi a ferawaian
sina Piran e bur na Aisaak e
a tatavai xe sina Piran pana
e faasilak i taa punuxe laa'ui
xuluna ivin ina faraaman.
22 Xalume, a namkaian
sina e vilaana sina re faisok
faxuvul e voxo a mu vilaana
sina ri fo fataxapin faroxoi a
namkaian sina
23 talo Xakalayan ti Kavai i
taa savat tuuna, a Xakalayan
aava kuus malaan:

“Na Abrahem a namkai sena
ferawaian sina Piran e
voxo a Piran fo xalie
pana mataa xaradak
paaliu la xakaaluman
sina.” *Tpt 15:6*

E mui ri xali na Abrahem
pana ‘Fesing sina Piran.’
24 Naboxo a matavas, bo? A
mataa i taa waan xaradak la
matana Piran pana vilaana
ina xakaavangan e pife pana
namkaian sina sang mon.

25 A fexaxaas vaxa malaan
se Rehaap, a tefin aava
fuuna solisan a tana pana
mamareiai pe Jeriko; nane
namkai e xavang a ro mataa
ina paroxai pana waanan
sire e pana sinufan sire
layaan ri ulaa usi a salan
patak. E a Piran a xalie pana
tefin fatak.
26 A malaanabeˈ, a vipin
aava piau ta vovau lana a
maat, bo? E a namka-
ian aava piau ta vilaana ina
xakaavangan lana a maat
sait.

3

Faxatang A Ferawaian Simi

1 Kamu tiak, lamon pana
mo aanabeˈ: nemaam mu
rabuna ina fepitaa, a tiisaan
nemaam i taa faagut sena
xasano rabuna. E voxo a mo
roxo o a xaves imi taa pife
vubuxan a faisok ina fepita-
ian.
2 Netaara xapiak taara fu-
una faasaal e vil a maana
mo ri pife roxo. Taasaxa
ta mataa aava pife milung
pana ferawaian sina, nane
a mataa roxo xasingit. A
mataa malaan a fexaxaas
sena faxatang faroxoi xapin
nane xa.
3 Taara fuuna timin a mo
ina ‘aian’ la valana ‘hos’
xena fafalein faroxoie e xena
vil falangaie, bo? E voxo
taara fexaxaas sena fafalein
a mu ‘hos’ xe la nobina taara
vubuxane.
4 A mu xaati vaxa, ri
molava e a reref faagut fu-
una fiit faletan nari taasaxa
pana fomirak mo ri xalie
pana ‘rada’, a mataa ina
fafaleinaana, a fexaxaas
sena puk a mu xaati pana xe
la so ta bina nane vubuxane.
5 A xalemana mataa va
saxa mo modak taasaxa fex-
axaas sena ferawai malalava
pana maana mo molava
paaliu. Lamon pana mo
aanabeˈ: a saxa fomirak
xalife ina fata a fexaxaas
sena faram a latan molava.
6 E xalemana mataa a
malaan sena fata aava waan
la palou ina mu xavil ina
vipin ina mataa. A xalemana
mataa a saxa finavata ina
saatan xapiak e fexaxaas
sena falalosaat xapin a toyan
sina mataa. A fufuna fata
ina xalemana mataa taxa
waan pe lana ‘Hel’, a bina ina
fakasanaman, e a fexaxaas
sena faram kawaasan a
waanan xapiak sitaara.
7 A maana buk tiir xapiak
aava taxa to, a mataa a fex-
axaas sena paamuian nari e
fapiti nari,
8 taasaxa piau ta mataa
fexaxaas sena paamuian a
xalemana. Vulai a xalemana
mataa aava bas pana neng
tateak, taxa waan paroxai
xena tiuan a neng ina laso ta
yaan i taa vubuxane.
9 Saxano yaan a xalemana
mataa i taa nangus a Piran,
na Tamataara pe la xunavata
e saxano yaan i taa tiuan
a fatutulan xuluna nutuvaat
aava Piran a vesan nari la-
paana xakaaluman sina.
10 E voxo faatulaian e fatu-
tulan nare xapiak re taa sa-
vat ti la vala saxa. Kamu
fesing, a mo aanabeˈ pife
roxo.
11 A raarum roxo e raarum
xaasum re pife fexaxaas

sena liu savat ti la matana
raarum saxa, bo?
12 No fexaxaas sena siak a
xalana natu xuluna wai lo-
lau? E no fexaxaas vaxa sena
siak a lolau xuluna yeis ina
sia? Piau! E vaxa no pife
fexaxaas sena pituf a raarum
roxo ti la laman.

Mi Taxa Usi A So Ta Buk Masaman?

13 Nase' la palou imi
a mataa pana texaasan
o mataa pana masaman?
Lavaxa, nane ve, i taa faxalit
a roxoyan sina pana mu
vilaana ina xakaavangan
sina aava i taa vile lapaana
texaasan tuuna malaan sena
mataa mam mon.
14 Taasaxa tamo mi toxan a
vilaana ina xinaas temasaat
la xunus imi o a lamonan
simi a bas pana vilaana ina
naixaam, muta siak tifi nami,
a pife roxo mi taa faaxolusan
a tuunayan.
15 A texaasan malaan pife
sivimaan ti laa'ui, a texaasan
malaan ve, ti nabe' la xavala;
a pife sina Vovau Xaradak
taasaxa sina vovau saat.
16 Layaan a vilaana ina xi-
naas o vilaana ina naixaam
taxa waan, a taagulan sina
rabuna i taa pife waan fatak,
a taagulan siri i taa fepatox-
anan e a maana buk vilaana
saat ri taa savat.
17 Taasaxa a texaasan ti
laa'ui ve a texaasan fatak e
i taa fasavat a vilaana ina
luaian, a vilaana mam e a
vilaana ina langaiaana xas-
anofuna; e vaxa a bas pana
mamaaluxan e i taa fuaian
a roxoyan sait. A texaasan
aave i taa waan fatak e kuus
tuunayan ve a fufuna.
18 A mu rabuna aava ri
fasavat a luaian, a lavula ri
fasuye lapaana luaian siri i
taa fasavat a yevas ina mu
vilaana fatak.

4

Fasivi Nami Xa Lapaana Piran

1 A so ta mo a fufuna mu fe-
gagelaian e mu fevisan aava
ri taxa waan la palou imi?
Naak, a maana vubuxanan
saat molava aava ri fuuna
rawen pe lana xunus imi, bo?
2 Mi vubuxan a saxa mo e
mi pife siaxe e voxo mi ngaa-
punuk. E mi soxai temasaat
soxot a mo taasaxa mi pife
fexaxaas sena siaxe. E voxo
mi kuusan pengan nami xa
e mi fevis. Mi piau ta mo
senaso mi pife fin a Piran
pana.
3 O layaan mi fine mi
pife siaxe senaso mi fiai la-
paana mu vubuxanan saat
simi talo mi taa tapin paloue
lapaana mu vilaana ina naix-
aam simi.
4 Mi malaan sena tefin
aava pife mati xuvul pa
lavana taasaxa mati xuvul
pana xasanofuna. Mi pife
masam o tamo a mataa i taa
fesing xuvul pana vilaana
ti la xavala nane bai fesing
xuvul pana Piran, bo? Nase'
ta mataa i taa siak fati a
vilaana ti la xavala e usie,
nane ve a xaiyaas sina Piran.
5 Mi lamon o a xakalayan
aanabe' piau ta fufuna
layaan a kuus o a Piran a
vesan a viu ina mataa e taxa
faxatange sena vilaana ina
xinaas?

6 Taasaxa nane taa tavai
netaara pana xakaavangan
xatam molava sina. E voxo
a Xakalayan ti Kavai a kuus
fulaa malaan:
"A Piran i taa xaiyaasan
nari aava ri siak fati
a isiri xa taasaxa i
taa tavai a mu rabuna
mam pana xakaavan-
gan xatam sina." *Fpp*
3:34
7 Lavaxa, fayaasok nami xa
lapaana Piran. Tisui fatateak
na Setan e nane taa sinufan
nami.
8 Sangas faasilak xe sina
Piran e nane taa filimaan
faasilak xe simi. Xamak
a mami, mu rabuna aava
mi bilai fasaat e vaxa nami
mu rabuna pana lamonan
taragua, mi taa faxaradak a
lamonan simi.
9 Taangiis, xukulai e mi
mamaxus sena bilaian saat
simi. Taˈulan a nanganan
simi e mi taangiis. Taˈulan a
faamamaasan simi e mi ma-
maxus.
10 Fasivi nami xa la matana
Piran e mui nane i taa yaas
fatiginei nami.
11 Mu tiak, muta kuusan
pengan a mu fetinan simi.
Naseˈ ta mataa i taa ferawai
fasaat sena saxa tina e tiise,
nane i taxa ferawai fasaat
sena mu vuputkai e taxa tiis
nari. E layaan mi taxa tiis
a mu vuputkai, mi pife usi
nari, taasaxa mi taxa nai
malaan sena mataa ina tiisan
xuluri.
12 A toxan a Saxa Mon
ina Tiisan, nane aava tavai
netaara pana mu vuputkai e
nane fexaxaas sena lamon
faati sena fakaaxupan o
fakasanaman xana mu
rabuna saxa saxa. Taasaxa
nano xo naseˈ xena tiis a mu
tiam?
13 Langai sena mo aanabeˈ,
nami aava mi kuus malaan:
"Tanin o mafu maam taa
falet xe la saxa bina lava.
E maam taa fe taagul pave
pana mariaas saxa mon.
Maam taa mamareiai e
maam taa faasot e faxuvul
a faat xaves."
14 Ai nami, mi pife texaas
sena so ta mo i taa savat
mafu. A toyan simi a so ta
buk mo? Nami, mi malaan
sena vubun ina fata aava i
taa waan famodak mon e
mui i taa malit paaliu.
15 Naak, a roxo seˈ mi taa
kuus malaanabeˈ: "Tamo Pi-
ran a vubuxane, maam taa
waan e maam taa vil ta mo
nabeˈ o ta mo pave."
16 Taasaxa naboxo mi taxa
kuusan falavai nami xa e mi
taxa siak fati nami. A maana
kuus falavayan ve a vilaana
saat.
17 Tamo ta mataa texaas
sena mo roxo xena vile e
nane pife vile, i taxa faasaal.

5

Namkai Tuuna E Waan Fananap Lapaana Lagafan

1 Nami mu rabuna aava
mi fo faxuvul a faat xaves
temasaat, mi langai. A roxo
naak, mi taa taangiis e mi
xukulai faagut sena mu la-
gafan aava ri taa savat simi.
2 A maana mo xapiak simi
fo miit e mu yainiit ri fo ngan
a mu marapi simi.
3 A 'gol' e 'silva' simi fo
vusulai. E a vusulai aan-
abeˈ ve i taa gel tifi nami
lana yaan ina tiisan e i taa
ngan pengan a vipin imi

malaan sena fata. Senaso la
maana yaan fataxapiak aan-
abeˈ, mi fo faxuvul a maana
mo xaves temasaat lapaana
vilaana ina naixaaman simi.
4 Taasaxa mu sisiak simi
aava ri fo faxuvul a maana
mo xami, mi pife tavai nari
pana mamareiai siri, piau!
E naboxo ri taxa xukulai
falava e a maana taangiisan
siri fo savat la tangana Pi-
ran, a paamua ina maana mo
xapiak la xunavata.
5 Mi fo taagul xuluna
xavala, lapaana vilaana ina
naixaaman pana maana mo
roxo mon e pana so ta buk
mo mi vubuxane. Mi fo
fangan fapalak nami xa,
malaan sena vio molava piis;
taasaxa a yaan ina fenamo
xo fo savat.
6 Mi fo ngaapunuk e mi ku-
usan pengan a rabuna aava
ri bilai fatak taasaxa nari
aave ri pife tisui nami.
7 Mu tiak, nai bang
fananap sena yaan ina sa-
vatan sina Memai. A mataa
ina taraˈuma fuuna waan
bang a maana fanganan roxo
ti la xavala. E nane taxa
nai bang fananap fefexaxaas
sena yaan ina yefet i taa
taxapus e a mariaas pana
raafui modak i taa savat.
8 Nami sait, mi taa nai
bang fananap pana tateaxan
senaso a yaan ina savatan
sina Memai fo faasilak.
9 Mu tiak, mi muta fe-
gagelai tifi nami xa, ulaa mi
tamaa waan lapaana tiisan
senaso a mataa ina tiisan
taxa waan faasilak, i taxa tig-
ina la matana lifu.
10 Mu tiak, lamon sena mu
rabuna ina kuus fatuxai aava
ri ferawai lapaana isina Pi-
ran. Ri faxalit netaara pana
vilaana fananap naapalaan a
rabuna ri vil pengan nari.
11 Lamon faˈuli nari aava
ri waan fatateak fefexaxaas
a yaan ina maasaxan siri taa
taxapus, taara kuus o nari
ve ri taa siak a roxoyan sina
Piran, bo? Mi fo langai sena
vilaana ina nai fananap si
Jop. E mi texaas sena so ta
mo a Piran fo tavaie pana
lumui lamina lagafan sina,
bo? A Piran a bas paaliu
pana vubuxan xasingitan e
mamaaluxan.
12 Saxa mo fulaa aava lava
paaliu ve: muta fakalimaan
pana isina saxa mo pe la
xunavata, pana mo xuluna
xavala o xasano mo vaxa.
Tamo mi taa kuus “aang”,
lavaxa a kuusan aave a fex-
axaas. Tamo mi kuus “piau”,
lavaxa a “piau” aave a fexax-
aas. Muta fakalimaan pana
mo fulaa talo mi taa pife
timin nami xa lapaana tiisan.

Fenung Faagut Xe Sina Piran

13 A saxa simi a toxan a
lagafan? Lavaxa, nane taa
fenung xe sina Piran. A
saxa simi taxa faamamaas?
Lavaxa, nane taa yangan
pana yanganan aava kuus
faasiroxo xe sina Piran.
14 A saxa simi taxa giis?
Naak a mo roxo nane i taa xel
faxuvul a mu matalava ina
lotu e ri taa fenung pana e ri
taa noxole pana wel lapaana
isi Memai sitaara.
15 E a fenungan aava ri fer-
awai pana lapaana namka-
ian siri i taa vil faroxoi a

mataa aava giis; e a Memai
sitaara i taa yaas fatigineie.
Tamo nane fo vil a vilaana
saat, a Piran taa lamon tapin
a saatan sina.
16 E voxo mi taa kuusan
fasavat a mu vilaana saat
simi la palou imi xa e mi taa
fenung pami talo Piran i taa
vil faroxoi nami. A fenungan
sina mu rabuna fatak a mo
pana gutan xena vil a faisok
roxo molava.
17 Na Ilaija a matatuuna
malaan setaara. Nane fe-
nung faagut o a raafui i taa
pife usan la xavala e piau ta
raafui a savat fefexaxaas a
mariaas talatul pana xavil.
18 E mui nane fenung o a
raafui taa usan e a finavata
a talakas e a raafui a poxo e
a maana mo la xavala ri fuaa
pana maana fanganan.
19 Mu tiak, tamo saxa simi
taa milung sena tuunayan
e xasa fetinan i taa lisan
faˈulie,
20 lamon faˈuli a mo aan-
abeˈ: naseˈ aava i taa puk
faˈuli ta mataa sena milun-
gan sina, i taxa fakaxupe
sena maatan e vaxa a vilaana
aanabeˈ i taa xafut fapalauan
a vilaana saat xaves.

1 Pita
A Lagasai Mata Si Saimon Pita
A Ferawaian Paamua

Na Pita a xalei a lagasai aanabeˈ xena fatateak a namkaian sina rabuna tatagan sina Piran aava ri taxa yaas a maana matafanan lava. Nane xuus a mu rabuna tatagan o ri taa lamon faˈuli fulan a Lagasai Roxo se Yesus Krais. Na Yesus a tamu maat e to faˈulaa e i taa ulaamaan fulaa. Ri taa lamon fati a kuus fanaian aanabeˈ e ri taa waan bange. Ri taa pife lamon faaxaves sena xasano rabuna aava ri vil pengan nari taasaxa ri taa tigina fatateak lana namkaian se Yesus Krais.

A tuuna a mu rabuna tatagan sina Piran ri taa yaas a matafanan, taasaxa maana mo aanabeˈ ri savat xena tafang a namkaian siri talo a namkaian siri i taa waan fatateak fefexaxaas na Krais i taa ulaamaan fulaa, e lana yaan aave ri taa siak a sepirigus roxo.

Fasisian

1 Nenia na Pita, ne saxa yaamut si Yesus Krais. Ne taxa kala xe simi mu rabuna aava Piran fo siak fati nami; nami aava mi taxa taagul sasaxayai malaan sena mu topen nabeˈ la xavala la maana mu bina pe Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia e pe maa Bitinia.

2 A Piran aava na Tamataara, fo texaas paamua o i taa xel nami xe lana faisok ina faxaradaxan sina Vovau Xaradak talo mi taa usi fatak na Yesus Krais e mi taa fasufan lapaana ria ina. Ne vubuk o a xakaavangan xatam sina e a luaian re taa xafut xapin nami xapiak.

A Xakaavangan Xatam I Taa Fasavat A Naian Roxo E Tateak: A Toyan Faˈui

3 Taara taa kuus faasiroxo xe sina aava Piran e Tama Yesus Krais, a Memai sitaara! Lapaana mamaaluxan molava sina nane fo tavai netaara pana luluuxan faˈui e voxo taara taxa waan pana lamon fanaian ina toyan vulai. E nane vil malaane layaan nane fatatoi faˈuli na Yesus Krais ti lana mamaat.

4-5 E fulaa, nane fo timin bang a sepirigus xami pe lana bina sina, la xunavata. E a sepirigus simi ve, piau ta saxa fexaxaas sena tapin pataxe o kawaasane o vil famodaxe. A sepirigus aave taxa waan bang nami pave la xunavata; xami aava Piran taxa faxatang nami pana gutan sina. Nane taxa vil malaane pana namkaian sitaara talo taara taa siak a fakaaxupan sitaara aava nane taa fasavate lana mu yaan fataxapiak.

Faamamaasan

6 Sena lamonan malaanabeˈ mi taxa faamamaas faagut, taasaxa naboxo lana mu yaan aanabeˈ mi taxa kanamsaat sena maana buk tafangan aava fo savat, taasaxa ri taa waan famodak mon.

7 A saxa mo ri xalie pana
‘gol’ a mo pana mamareiai
molava e naapalaan ri fo
tafange pana fata xasano mo
ti la xavala ri fexaxaas sena
kawaasane. Taasaxa namka-
ian simi ve a mo molava
paaliu xasingit sena ‘gol’. E
layaan a mu lagafan ri taa
tafang a namkaian simi ri taa
faxalit a tateaxan ina, e voxo
i taa fasavat a kuus faatu-
laian e isin lava e a suaian
la yaan na Yesus i taa savat-
maan la matavas.
8 Paamua mi pife xalume
taasaxa mi vubuxan xas-
ingite e naapalaan mi pife
xalume naboxo mi namkai
sena e mi faamamaas faagut
sena pana faamamaasan
aava ferawaian simi a pife
fexaxaas sena kuusane
senaso a faamamaasan aave
a bas pana malangan.
9 E voxo a namkaian simi i
taa vil fasavat a fakaaxupan
ina la xunus imi.

Mu Xakalayan Ti Kavai

10 Sena fakaaxupan aave a
mu rabuna ina kuus fatuxai
ri fo kuusan fasavat a tatavai
ina xakaavangan xatam
aava Piran i taa tavai nami
pana.
11 Ri tafang faagut xena
siak a texaasan pana so ta
yaan i taa savat e nase[1] ta
mataa i taa lisanmaane. E
a Vovau i Krais i taxa xa-
vang nari xena fakalimaan a
yaan ina savatan sina e pana
kuus fatuxai sena maasaxan
e vil penganan aava na Krais
taa siaxe e a miridingan sina
aava i taa savat lamina yaan
aave.
12 Na Krais a xuus fatexaas
a nutuvaat ina kuus fatuxai
aave o a faisok siri i taa pife
fangasik nari xa taasaxa i
taa fangasik nami. Senaso
nari aave ri fo ferawai sena
maana mo aava mu rabuna
ina kuusan fasavat a Lagasai
Roxo, ri fo xuus nami pana
naboxo lapaana gutan sina
Vovau Xaradak ti la xuna-
vata. A mu angelo vaxa, ri
vubuk masam sena maana
mo aanabe[1].

A Toyan Fatak Sina Mu Rabuna Si Krais

13 Lavaxa, faigotan a
lalamonan simi xena vil a
faisok lava. Faxatang faroxo
e mi lamon faagut sena
tatavai ina fakaaxupan aava
na Yesus Krais i taa tavai
nami pana la yaan i taa
ulaamaan.
14-15 Langai fatak a ferawa-
ian sina Piran. Muta usi
a mu vubuxanan saat aava
ri fo paamuian a toyan simi
layaan mi vungut lunai sena
maana mo xapiak. Taasaxa
sangas fatak lapaana Piran
aava xaradak xasingit. A Pi-
ran aava xaradak xasingit a
xel nami talo mi taa waan
faxaradak malaan sena.
16 A Xakalayan ti Kavai a
kuus:
“Waan faxaradak senaso ne-
nia ne xaradak xasin-
git.” *Vpt*
11:44

A Tatavai Si Yesus Krais

17 Layaan mi taxa fenung
xe sina Piran, nane aava
i taa tiis a maana rabuna
xapiak sena maana vilaana
siri lapaana vuputkai saxa,
mi taxa xalie pana Tamaang.
Naak a mo roxo mi taa
taagul la xavala pana suaian

molava paaliu sena Piran e
sena vilaana sina.
18 Mi texaas sena ma-
mareiai molava aava nane
fo lisane xena mulus tapin
nami sena vipisan ina mu
vilaana palau, a mu vilaana
ti kavai aava mu bumi ri
fo fapiti nami pana. A
mamareiai aave pife mo
aava i tafe saat malaan sena
tangop o ‘gol’, piau!
19 A mamareiai molava
aave ve a ria i Krais. E
nane ve a tatavai molava
piis. Nane malaan sena
natuna sipsip aava piau ta
mo mosaat taxa waan la
tana, piau paaliu.
20 Paamuina tangpat ina
xavala a Piran fo siak fatie,
taasaxa lana mu yaan aan-
abeˈ nane fasavate xena fan-
gasik nami.
21 A Piran a fatatoi faˈuli
na Krais ti la maatan e tavaie
pana isin lava e lapaa Krais
mi namkai sena Piran. E
voxo namkaian simi e la-
mon fanaian simi re waan
fatateak xuluna Piran.

A Mu Vilaana Ina Naian Roxo

22 Naboxo mi fo gon
faroxoi nami xa pana usi
fatak a tuunayan aava
ferawaian tuuna sina Piran
e mi masam faroxo sena
vilaana ina vubuxan xasingit
a mu rabuna ina namkai.
Lavaxa, faisok faagut talo mi
taa fevubuxan xasingit nami
xa pana xunus imi xapiak.
23 Senaso a Piran aava na
Tamataara, i taxa to vulai xe
vulai e i taa pife maat e pana
ferawaian sina taara fo siak
a luluuxan faˈui e a ferawa-
ian aave taxa to e taxa waan
vulai.
24-25 A Xakalayan ti Kavai a
kuus malaan:
“A maana rabuna xapiak ri
malaan sena yi, e a
isin lava siri ri malaan
sena fur mon. A yi i
tafe maiyang e a mu
fur ina taa tumurul,
taasaxa a Ferawaian
sina Piran i taxa waan
vulai xe vulai.” *Ais
40:6-8*
E a ferawaian aave a Lagasai
Roxo aava ri fo xuus fatexaas
nami pana.

2

1 Lavaxa, taˈulan tapin a
maana vilaana saat simi xa;
muta bit e ferawai fasaat,
muta usi a vilaana ina xi-
naas e a vilaana ina xalema
maranga.
2 A mu popo ri fuuna buk
sus, bo? Naak, mi taa malaan
seri, mi taa maˈiu soxot vu-
lan a sus sina Vovau Xaradak
talo a xunus imi i taa fepalak
lapaana fakaaxupan simi.
3 Malaan sena Xakalayan ti
Kavai fo kuus:
“Nami fatak mi fo masam
naboxo o a vubux-
anan sina Piran
xataara a peraroxo.”
Yng 34:8

A Xakaavangan Sina Mu Rabuna Si Krais

4 Filimaan xe sina Memai,
nane ve a faat aava taxa to. A
mu rabuna ina vavesai ri gi-
giran tapine senaso ri lamon
o a faat palau mon. Taasaxa
Piran a siak fatie talo i taa
faat roxo paaliu.
5 Filimaan talo nami vaxa
mi tafe waan malaan sena
mu faat aava ri taxa to sait. A
Piran i taa vesan a Tang Lifu

Lotu ina Vovau sina pami e mi taa vil a faisok xaradak sina priis lana. E mi taa tavai a Piran pana mu tatavai ina Vovau aava nane vubuxane lapaa Yesus Krais.

6 Senaso lana Xakalayan ti Kavai a Piran fo kuus malaan:

"Nenia, ne fo siak fati a faat roxo paaliu e ne timine malaan sena xaaxaak tuaan lana lifu siak pe Saion; nase' i taa namkai sena i taa pife mangil."
Ais 28:16

7 A faat aave a faat peraroxo xami aava mi namkai, taasaxa, a Xakalayan ti Kavai a kuus malaan seri aava ri pife namkai:

"A faat aave, a mu rabuna ina vavesai ri baiane senaso ri lamon o a faat palau mon, taasaxa naboxo a faat aave fo savat faat roxo xasingit." *Yng 118:22*

8 E saxa Xakalayan ti Kavai fulaa a kuus:

"A faat aanabe' i taa fakalaxoi a rabuna e i taa fapoxoi nari." *Ais 8:14*

Ri taa kalaxoi senaso ri pife namkai sena ferawaian sina Piran e nane xo a lamon faati o ri taa usi a vilaana ina langai pesalaian aanabe'.

9 Taasaxa nami, a Piran aava fo xelmaan nami ti lana bina suk xe lana malang peraroxo sina, nane fo siak fati nami xena kuusan fasavat a maana mu vilaana roxo xasingit sina. E voxo nane fo siak fati nami aava mi mu rabuna tuuna sina xena vil a faisok sina mu priis sina Piran King e xena waan lana fatataganan xaradak sina.

10 Paamua mi pife mu rabuna sina Piran, taasaxa naboxo nane fo fa'isin nami pana rabuna sina; paamua mi pife texaas sena mamaaluxan sina Piran, taasaxa naboxo mi fo masame e mi taxa taagul lapaana mamaaluxan aave.

11 Kamu fesing, ne faxaar nami: taagul malaan sena mu topen e saxong xuluna xavala aanabe'. E voxo muta femilungai pana mu vubuxanan saat ti la vipin imi, a vubuxanan ina vipin aave ri fuuna rawen xuvul pana xunus ina mataa.

12 A taagulan simi la palou ina mu rabuna aava ri pife namkai, i taa roxo paaliu senaso a yaan i taa savat e ri taa gel tifi nami pana mu vilaana saat, taasaxa ri taa masam tuuna sena roxoyan simi e voxo ri taa nangus a Piran layaan i taa savatmaan.

Usi Faroxoi A Mu Matalava

13 Xena suaian a isi Memai Yesus mi taa bilai fatak lapaana tateaxan ina mu matalava: langai faroxoi a ferawaian sina piran king o nase' i taxa paamuian a 'gavamen' senaso nane a matalava paaliu.

14 Langai faroxoi a mu matalava simi aava nane fo siak fati nari xena faxatang talo ri taa fakasanam a mu rabuna aava ri bilai fasaat e kuus faasiroxo xe siri aava ri bilai faroxo.

15 Senaso a vubuxanan
sina Piran a malaan: mi
taa bilai faroxo e a roxoyan
simi i taa famatakasam a
ferawaian sina mu rabuna
vungut.
16 Na Yesus fo mulus nami,
e voxo taagul malaan mon
e muta lamon o mi fex-
axaas sena xafut a vilaana
saat senaso mi fo mulusan,
taasaxa lamon fa'ulaa o mi
taxa waan yaasok sina Piran.
17 Taagul pana suaian
sena maana rabuna xapiak;
vubuxan xasingit a mu
fetinan aava ri namkai
se Yesus; taagul lapaana
matautan sena Piran e mi
suaian faagutan a mu piran
king.
18 Nami mu yaasok, mi
taa waan faroxo lapaana mu
matalava tafumi e mi taa
suaian faagutan nari; sua-
ian nari aava ri usi a vi-
laana mam e vilaana ina ma-
maaluxan e vaxa mi taa sua-
ian sait, nari aava ri tavai
nami pana lagafan.
19 Layaan mi taagul
faroxo lapaana maasaxan
o a lagafan aava mi pife
fasavate, a Piran i taa tavai
nami pana roxoyan senaso
mi vil malaane lapaana
vubuxanan sina.
20 Tamo mi taa bilai fasaat
e a matalava simi i taa sip
fakasanam nami, mi lamon
o mi taa siak a sepirigus ina
waan fananapan lapaana?
Piau! Taasaxa tamo mi
taa waan fananap lapaana
maasaxan layaan mi fo bilai
faroxo, a Piran xa, i taa tavai
nami pana roxoyan sena vi-
laana aave.
21 A vilaana malaanabe'
move, a Piran fo xel nami
sena. E na Krais fo waan
lapaana maasaxan pami e
pana vilaana aanabe' nane
fo faxalit nami talo mi taa usi
a vilaana sina.
22 Nane pife faasaal fapes e
piau ta saxa bitan fesavat ti
la valana.
23 Layaan ri kuus pengane
nane pife sui nari pana fer-
awaian saat; layaan nane
taxa siak a maasaxan nane
pife gel tifi nari taasaxa nane
taxa timin fatateak a lamo-
nan sina xuluna kuus fanian
sina Piran aava Saxa ina Ti-
isan tuuna e xaradak paaliu.
24 Na Krais xa fo yaas a
mu faasaalan sitaara xuluna
vipin ina xe xuluna bolo sina
talo taara taa maat sena mu
vilaana ina faasaalan e taara
taa to lapaana vilaana tuuna
e xaradak. A mu fasopan
aava nane siaxe, nane fo vil
faroxoi nami pana.
25 Paamua mi malaan sena
mu sipsip aava ri milung e
ri taxa sangas xolai palau,
taasaxa naboxo nane fo xel
faxuvul fulan nami xena
usie, e nane ve a mataa ina
faxatangaana mu sipsip e
saxa aava i taxa tao fatateak
a xunus imi saxa saxa.

3

A Mu Felavaan

1-2 Nabe' a saxa vilaana
roxo xami mu lutefin tamai,
naak a roxo mi taa taagul
faroxo lapaana mu lavami.
Usi fatak a ferawaian siri
senaso tamo saxanofuna siri,
ri pife namkai sena Ferawa-
ian Sina Piran a vilaana fatak
simi i taa fa'onam nari talo ri
taa waan lapaana namkaian

roxo. E voxo mi taa pife
kuusan fasavat a namkaian
simi taasaxa ri taa xalum a
vilaana roxo e fatak simi e
vilaana aave i taa kuusan
famatavas a namkaian simi.
3-4 Naak, a pife roxo mi taa
famaus a tami pana maana
marapi roxo temasaat o a
vilaana ina vil falavai a fui
imi o falak a maana xixiut o
mo rarapak xaves ina mau-
san. Taasaxa a xakaaluman
roxo i taa savat sena mu vi-
laana roxo simi aava waan la
xunus imi. Layaan a vilaana
mam e vilaana fananap re
waan vulai la xunus imi a
xakaaluman simi i taa roxo
paaliu la matana Piran.
5 Senaso a lutefin ti kavai
aava ri namkai fatak, nari
aava ri fo lamon fanai sena
Piran, ri fo famaus faroxoi
nari xa pana vilaana ina usi
vulan a ferawaian sina mu
lavari.
6 Na Sera fo vil malaane;
nane usi a lavana, na Abra-
hem, e xalie pa Matalava.
E naboxo nami, mi mu tau
Sera layaan mi bilai faroxo
e mi pife taagul pana matau-
tan.
7 E nami mu tomexaan
aava mi tamai, mi taa taagul
xuvul pana mu naasami
pana naian roxo e mi taa
texaas faroxo o ri piau ta
gutan malaan semi. Suaian
faroxoi nari senaso nari sait
ri taa siak a tatavai ina toyan
sina Piran. Tamo mi taa vil
malaane piau ta mo i taa
kawaasan a fenungan simi.

A Naian Simi Mu Rabuna Aava Mi Namkai

8 Lavaxa, nami xapiak
mi taa nai faxuvul lapaana
lamonan saxa e mi taa
femuluxan nami xa lapaana
nasaman roxo; fevubuxan
xasingit nami xa malaan
sena mu fetinan e usi a
vilaana ina fangaasixan e
vilaana mam.
9 Muneta sui a saatan pana
vilaana saat e a kuus pen-
ganan pana kuus fatutulan;
taasaxa layaan a mataa i taa
vil a saat xe simi, mi taa
kuus faatulane senaso a Pi-
ran fo kuusan fanei a faatu-
laian xe xulumi layaan nane
xel nami.
10 Senaso a Xakalayan ti
Kavai a kuus malaan:
“Nane aava vubuxan a toyan
sina e taxa vubuk o
a mu yaan sina ri taa
roxo,
a ferawaian saat i taa
muta waan la valana
e i taa muta usi a
vilaana ina bitan.
11 I taa ta'ulan a vilaana saat
e i taa usi a salan roxo
e
i taa faisok faagut pana
maana gutan sina
xena vil fasavat a
luaian.
12 Senaso a Piran taxa fax-
atang nari mu rabuna
fatak
e nane langai a mu fe-
nungan siri,
taasaxa i taxa ti
votan fatateak
nari aava ri fuuna
bilai fasaat.” *Yng
34:12-16*

Saxanu Ferawaian

13 Nase' i taa vil fasaat
nami tamo mi taxa vubuk usi
a vilaana roxo?
14 Tamo a xasano rabuna ri
taa vil pengan nami senaso
mi taxa vil a vilaana roxo,
naapalaan, muta lamon

seri, mi taa faamamaas!
Muta mataútan nari e muta
kanamsaat.
15 Taasaxa la yaan aave
mi taa nangus na Krais la
xunus imi e mi taa suaian
faagutane senaso nane taxa
waan Memai simi. Faig-
otan a lalamonan simi talo la
maana yaan xapiak mi fex-
axaas sena sui fatak ta mataa
aava fin nami pana lamon
fanaian aava taxa waan la
xunus imi.
16 E layaan mi suie mi
taa vile pana vilaana mam
e pana suaian. A nanasam
e taagulan simi i taa waan
faroxo talo layaan ri kuusan
pengan nami, ri taa mangil
senaso a vilaana simi lapaa
Krais i taa fasavat a bitan
lana ferawaian siri.
17 Lamon pana mo aan-
abeˈ: Nari aava ri bilai fasaat
ri taa siak a fakasanaman e
a rabuna aava ri bilai faroxo,
ri lamon o ri taa pife siak ta
fakasanaman. Taasaxa tamo
a Piran taa vubuxane, mi taa
siak penganan pana vilaana
roxo simi e mi taa pife bilai
fasaat.
18 Na Krais fo yaas a
fakasanaman ina faasaalan
sitaara faasaxa mon e taxa-
pus xo; a mataa roxo fo maat
xataara, mu rabuna saat
xapiak, talo nane fexaxaas
sena lisan netaara xe sina
Piran. A rabuna ri punuk a
vipin ina mon taasaxa lana
vovau ina, a Piran a fatatoie.
19 E layaan nane waan lana
vovau ina mon, nane sivi
xena kuusan fasavat a Laga-
sai Roxo xe sina mu vovau ri
waan la bina ina vipisan.
20 A mu vovau aave ve sina
mu rabuna aava ri pife usi
fatak a Piran layaan nane
taxa lo waan bang fananap
nari la maana mu yaan aava
na Noyeˈ taxa vesan a xaati
molava sina. A rabuna lana
xaati ri pisiktul e a Piran a
fakaxup nari sang mon sena
ulim molava piis.
21 A raarum va saxa fakali-
maanan aava faxalit netaara
pana fasufan aava vilaana
ina fakaxupaan nami. A fa-
sufan aanabeˈ pife ina vil
tapin a vusiit la tami, piau.
Taasaxa pana fasufan aan-
abeˈ mi taxa kuus fanai la-
paana Piran pana namkaian
simi e sena nanasam roxo
simi. A vilaana aanabeˈ i
taxa fakaxup nami lapaana
to faˈulaian si Yesus Krais.
22 E nane fo laak xe la xu-
navata e taxa nai la xasing
muaan sina Piran. E pave
nane taxa paamuian a mu
angelo e mu vovau la fina-
vata aava ri toxan a nobina
lava e gutan.

4

A Mu Rabuna Si Yesus Ri Taa Faisok Lapaana Mamaaluxan

1 Mi texaas o ri vil pen-
gan na Yesus e nane yaas a
maasaxan. Nami sait, mi taa
fagut a lamonan simi talo mi
taa faxaˈusie. Senaso nane
aava fo siak a maasaxan lana
vipin ina i taa taˈulan a vi-
laana saat.
2 E voxo ti la yaan aan-
abeˈ e la maana mu yaan
xapiak ina waanan simi, mi
taa taagul nabeˈ la xavala
lapaana lamonan sina Piran

e mi muneta usi a maana
vubuxanan sina mu rabuna.
3 A mu yaan paamua
mi fo bilai malaan sena
mu rabuna aava ri pife
namkai, gilise naboxo! Mi fo
taagul faxaarus lana vilaana
ina faananaak, vubuxanan
mosaat, numan, vilaana ina
tamai xolai, lana faxuvulan
saat malaan sena vot, e pana
vilaana ina nangusaana mu
piran bit.
4 E naboxo a mu rabuna
aava ri pife namkai, ri ipul
senaso mi pife buk waan xu-
vul pari layaan ri taxa xu-
rau fasaat malaan sena mu
vupung e voxo ri kasalan
nami.
5 Taasaxa ri taa kuusan
fasavat a mu vilaana siri la
matana Piran aava i taxa tig-
ina xena tiis a mu rabuna
aava ri fo maat e nari aava ri
taxa to.
6 A Lagasai Roxo fo kuusan
fasavatan e nari aava ri fo
maat xo, ri fo langaie. A
mu rabuna aava ri maat, fo
tiisan lana toyan siri senaso
maana rabuna xapiak ri taa
waan lapaana tiisan; a laga-
sai aave fo kuusan fasavatan
xe siri talo a waanan siri
lana vovau i taa malaan sena
taagulan sina Piran.

Faxatang Faroxoi A Mu Tatavai Sina Piran

7 A fataxapiak ina maana
mo xapiak fo faasilak. Mi
lamon faroxo e a xunus imi
i taa waan lapaana mu lam-
onan roxo simi talo mi taa
fenung faroxo.
8 Saxa vilaana a molava
piis: mi taa fevubuxan
xasingit nami xa, senaso
a vubuxan xasingitan i
taa xafut faapalauan a mu
faasaalan xaves.
9 Mi taa taagul lapaana vi-
laana ina xakaavangan e mi
taa kas a mu lifu simi xe sina
mu fetinan e muta ferawai
miminguut.
10 Nami saxa saxa mi fo
siak a tatavai roxo sina Piran
e mi taa faisok pana tatavai
aave xena xavang faroxoi
a xasanofuna. E voxo mi
taa faxatang faroxoi a mu
tatavai sina Piran.
11 Nase' ta mataa i taa
kuusan fasavat a lagasai i
taa ferawai pana lagasai sina
Piran. E nase' ta mataa
aava xavang a mu rabuna i
taa xavang nari pana gutan
aava Piran taa tavaie pana
talo lana maana mo xapiak
a kuus faatulaian i taa falet
xe sina Piran lana isi Yesus
Krais. A isin lava e a gutan
va re taa sina vulai xe vulai.
Pevoxo!
12 Kamu fesing, muta
ipul sena maana maasaxan
e tafangan mi taxa waan
lapaana, a pife mo patak
aava savat xe simi sang mon.
13 Taasaxa mi taa nanam
senaso mi taxa waan xuvul
pa Krais lana mu lagafan
aava nane waan lana talo mi
tafe bas pana faamamaasan
la yaan a isin lava sina i taa
savat la matavas.
14 Tamo a xasano rabuna
ri taa kasalan nami senaso
mi taxa usi na Krais, mi taa
faamamaas; a mo aanabe'
a fakalimaan o a Vovau ina
malangan, a Vovau sina Pi-
ran i taxa waan xulumi.
15 Layaan mi taa siak a
maasaxan a pife roxo tamo
fufuna maasaxan aave, i taa

savat sena vilaana saat simi
malaan sena ngaapunuk,
fenau, o xasa buk saatan o a
mataa aava fasavat a lagafan
la palou ina xasanofuna.
Piau.
16 Taasaxa tamo mi taa siak
a maasaxan senaso mi usi na
Krais, muta mangil sena, a
roxo mi taa kuus faasiroxo
xe sina Piran senaso mi
toxan a isi Krais.
17 A yaan fo savat xo, a
yaan aava tiisan i taa tangpat
e a mu rabuna sina Piran
fatak ri taa waan lapaana
tiisan paamua. E la yaan a
tiisan i taa tangpat la palou
itaara aava taara namkai, a
fataxapiak ina i taa malaafaa
layaan a mu rabuna aava
ri pife namkai sena Lagasai
Roxo sina Piran ri taa savat?
18 Malaan sena Xakalayan
ti Kavai a kuus:
"Tamo a lagaf xena Piran i
taa fakaxup nari mu
rabuna roxo, lavaxa so
ta mo taa savat sena
mu rabuna saat aava
ri pife texaas sena Pi-
ran?" *Fpp*
11:31
19 Lavaxa, nari aava ri
toxan a maasaxan senaso a
Piran a vubuk o ri taa toxane,
ri taa timin fanei a lamonan
siri xuluna Saxa aava vesan
nari paamua e ri taa usi a
vilaana roxo siri senaso a Pi-
ran i taxa usi fatak a kuus
fanaian sina vulai.

5

A Ferawaian Tateak Xe Sina Mu Rabuna Aava Ri Namkai

Xe Sina Mu Paamua

1-2 Xe sina mu matalava
ina lotu: ne taxa faxaar nami
senaso ne saxa matalava ina
lotu malaan semi. Nenia,
ne saxa mataa aava ne
fo xalum a maasaxan si
Krais e ne fexaxaas sena
kuusan fasavate. E ne taa
waan xuvul pana la yaan a
miridingan lava sina i taa
savat la matavas. E voxo
ne taxa faxaar nami talo
mi taa faxatang faroxoi a
mu rabuna ina lotu aava
Piran fo tavai nami pana
malaan sena mataa i taxa
faxatang a sipsip sina.
Senaso a Piran fo siak fati
nami xena vil malaane. E
vaxa mi taa faxatang nari
pana nasaman roxo lapaana
vubuxanan sina Piran e
pife pana maraleian. Muta
naixaam soxot a mamareiai
ina mon, taasaxa mi taa vile
lapaana vubuxanan tateak
ina xakaavangan.
3 Muta paamuian nari
aava ri taxa waan la-
paana faxatangan simi pana
tateaxan taasaxa mi taa
paamuian faroxoi nari xena
faxalit nari pana maana
vilaana roxo.
4 E la yaan a Paamua Lava
sina Rabuna ina Faxatangan
i taa savat, mi taa siak a lig-
ilot sina piran king e a ligilot
aave a miridingan ina i taa
pife xares, i taa fa'ui vulai.

Xe Sina Mu Rabuna

5 Lavaxa, nami mu xulau,
mi taa waan lapaana mu
matalava. E nami xapiak
mi taa fafalak nami xa pana
marapi ina vilaana mam. Mi
muta siak fati a isimi xa
taasaxa mi taa xavang a xas-
anofuna senaso a Xakalayan
ti Kavai a kuus:

“A Piran fuuna gigiran tapin
a mu rabuna aava
ri siak fati a isiri xa,
taasaxa nane fuuna
xavang a mu rabuna
mam.” *Fpp 3:34*

6 E voxo mi taa vil fasivi nami
xa lapaana gutan tateak ina
Piran talo i taa siak fati nami
la yaan nane vubuxane.
7 Tapin a maana matafanan
xapiak simi xuluna Piran
senaso nane taxa faxatang
nami.
8 Para! Faxatang faroxo!
A xaiyaas simi, na Setan, i
taxa sangas xolai e i taxa
vaas faagut malaan sena piu
vupung ri xalie pana ‘laion’ e
i taxa seng ta mataa talo i taa
ngane.
9 Tigina fatateak lapaana
namkaian simi e ti votane,
senaso mi texaas o a mu timi
xuluna xavala xapiak ri taxa
yaas a maana buk maasaxan
aava mi taxa yaase.
10 Taasaxa layaan mi fo
yaas fadak a maasaxan simi
a Piran ina maana xakaavan-
gan xatam xapiak aava fo xel
nami xena waan xuvul pa
Krais lana miridingan sina,
nane xa i taa vil faroxoi fatak
nami e i taa tavai nami pana
tateaxan, gutan e a nobina
tateak xena tigina lana.
11 A maana gutan ve sina
vulai xe vulai. Pevoxo!

Ferawaian Fataxapiak

12 Ne xalei a fomirak la-
gasai aanabeˈ pana xakaa-
vangan si Sailas aava ne la-
mon o nane a tiak tuuna
lana fatataganan si Krais. Ne
vubuk xuus faagutan nami
e ne fakalimaan xe simi o
a ferawaian aanabeˈ a toxan
a xakaavangan xatam tuuna
sina Piran. Tigina fatateak
lana.
13 A mu rabuna aava ri
namkai pe Babilon, ri mu
taumi aava Piran fo xel nari,
ri lisan a fasisian siri xe simi
e a lak siak vaxa, na Maak, a
lisan a fasisian sina sait.
14 Fasusui nami xa pana
fengusan xaradak.

Ne vubuk o a luaian i taa
waan xulumi xapiak, nami
aava mi taxa waan lapaa
Krais.

2 Pita
A Fataraguiaana Lagasai Si Saimon Pita
A Ferawaian Paamua

A fufuna lagasai aanabeˈ ve, xena xuus a mu rabuna aava ri namkai o ri muneta langai a ferawaian sina saxano rabuna ina fepitaa bit aava ri taxa kaliu xolai senaso a bitan siri i tamaa kawaasan a namkaian e mu vilaana roxo. Ri taa lamon fatateak a ferawaian aava mu yaamut ri fo tamu xuus nari pana e sena vilaana aanabeˈ ri taa texaas faroxo sena Piran e se Yesus Krais. A mu yaamut ri fo xalum na Yesus pana matari xa e ri fo waan lapaana fepitaian si Yesus.

Saxano rabuna ri taxa kuus o na Yesus i taa pife ulaamaan fulaa. Taasaxa, a lagasai aanabeˈ a kuus o piau, na Yesus i taa ulaamaan xena xel a mu rabuna sina. A tuuna, nane pife savat fataapus taasaxa fufuna taagulan sina ve malaan: a Piran a baian ta saxa mataa i taa malit, nane vubuk o a mu rabuna xapiak ri taa puk tapin nari xa xasena maana vilaana saat siri. E nane i taxa waan fananap bang a mu rabuna lunai.

1 Nenia, na Saimon Pita aava saxa sisiak e yaamut si Yesus Krais, ne taxa lisan a lagasai aanabeˈ xe simi aava mi taxa waan lapaana vilaana fatak si Yesus Krais, a Piran aava mataa ina fakaxupaan netaara xapiak, nami aava mi fo siak a namkaian molava fexaxaas malaan semaam.

2 Ne fenung o a Piran i taa tavai soliuan nami pana xakaavangan xatam e luaian sina sena texaasan simi sena Piran e se Yesus, a Memai sitaara.

A Mu Vilaana Sina Mu Rabuna Ri Namkai

3 Na Yesus Krais a toxan a gutan sina Piran e nane fo tavai netaara pana maana mo xapiak aava ri taa fasavat a maana mo roxo e fatak lana toyan sitaara. A maana mo aave va sitaara senaso taara texaas faagut se Krais. E nane taxa xel netaara xena sangas xuvul pana, lapaana isin lava e roxoyan molava sina.

4 Pana vilaana aanabeˈ nane fo tavai netaara pana maana kuus fanaian molava paaliu sina aava pi ta mataa fexaxaas paaliu sena maraane. E pana mu kuus fanaian aave mi fexaxaas sena sinufan a maana mu vubuxanan saat tateak aava ri fo mo waan lana xunus imi e fuuna kawaasan a mu rabuna ti la xavala; mi taa sinufane e mi tafe savat malaan se Yesus lana xunus fatak imi.

5 Xena savat malaan sena, mi taa tafang faagut xena timin a roxoyan xuluna namkaian simi e mi taa timin a texaasan xuluna roxoyan aave

6 e xuluna texaasan aave mi taa timin a vilaana ina

faxatang faroxoiaan nami xa
e xuluna vilaana ina fax-
atang faroxoiaan nami xa,
mi taa timin a vilaana ina tig-
ina fatateak e xuluna vilaana
ina tigina fatateak aave mi
taa timin a mu vilaana fatak
sina Piran
7 e xuluna vilaana fatak
aave mi taa timin a vilaana
ina muluxaana mu timi e xu-
luna mamaaluxan aave mi
taa timin a vubuxan xasingi-
tan.
8 Tamo a maana vilaana
aanabeˈ ri taxa waan e ri
taxa lo palak la xunus imi
saxa saxa, mi taa faisok
faroxo e a vilaana sina
Memai sitaara, na Yesus
Krais, i taa savat faagut la
toyan simi.
9 Naseˈ ta mataa aava
i taa pife usi a maana
vilaana aanabeˈ, nane a
malaan sena mataa aava pife
fexaxaas sena kaalum faroxo
o malaan sena mataa piif
senaso nane fo lamamaaluf
o nane xa fo gonan sena mu
vilaana saat sina ti paamua.
10 E voxo kamu tiak, tafang
faagut paaliu xena faxaalit
tuuna o a Piran fo xel nami
e fo siak fati nami. Tamo mi
taa vil malaane mi taa pife
kalaxoi lana namkaian simi.
11 E voxo a Piran i taa tur-
oxoian faagutan nami xena
laak xe lana Fatataganan
aava i taa waan xe vulai,
a Fatataganan sina Memai
sitaara na Yesus Krais aava
mataa ina fakaxup netaara.

Na Pita A Texaas O A Maatan Sina Fo Faasilak

12 E voxo ne kuus fanai o
nenia, ne taa falamon faˈuli
nami vulai pana maana mo
aanabeˈ; naapalaan mi fo
texaas seri naboxo e mi
taxa tigina fatateak lana
tuunayan aava mi fo langai
sena.
13 Ne taxa lamon o a mo
roxo paaliu layaan ne taxa to
lunai xuluna xavala aanabeˈ
ne taa fasei faagutan nami
xena falamon faˈuli nami.
14 Senaso ne texaas o a
yaan ina taˈulanaana vipin
siak fo savat faasilak malaan
se Memai Yesus Krais fo fax-
alitau pana.
15 E ne taa faisok faagut
naboxo talo lamina faletan
siak mi fexaxaas sena lamon
faˈuli a maana mo aanabeˈ.

Nari Aava Ri Fo Xalum A Miridingan Si Krais

16 Maam pife usi a maana
xuuskuus ina lamonan palau
mon layaan maam kuusan
fasavat a filimaanan sina
Memai sitaara, na Yesus
Krais e a gutan sina, piau!
Senaso maam fo xalum
a miridingan sina pana
matamaam fatak.
17 E vaxa a Piran aava na
Tamana, a tavaie pana isin
lava e miridingan layaan a
ling vipirigaan ina miridin-
gan magaaf ti la xunavata a
kuus:
“Nabeˈ na Natuk aava ne
vubuxan xasingite
senaso nane fuuna
fananam vulanau.”
*Mt 17:5; Mk 9:7; Lk
9:35*
18 E maam langai a ling aava
savat ti la xunavata senaso
maam fo waan xuvul pa
Yesus xuluna put taap aave.
19 E voxo taara toxan a
ferawaian fulaa aava i taxa
kuus xakaavang sena mu
kuus fatuxaian sina mu
rabuna ina kuus fatuxai. E

tamo mi taa usi faroxoie, mi
taxa bilai faroxo. Senaso a
ferawaian aave a malaan
sena saxa laam aava i
taxa famalang a bina suk
fefexaxaas a uf ina yaan e a
malangan si Krais a malaan
sena Sakiyaan aava i taa laak
e famalang a xunus imi.
20 Taasaxa texaasan aan-
abeˈ i taa waan paamua lana
lamonan simi: a mu kuus
fatuxaian aava ri taxa waan
lana Xakalayan Ti Kavai, a
mataa mon a pife fexaxaas
sena kuusan fasavat a mala-
suf ina, piau.
21 Senaso piau ta kuus
fatuxaian a savat ti lana
lamonan sina mataa, piau.
Taasaxa, a mataa i taa kuus
fatuxai pana ferawaian sina
Piran lapaana gutan sina Vo-
vau Xaradak mon.

2

*A Pebukaian Sena Fepita-
ian Bit*

1 Paamua toxan a saxanu
rabuna ina kuus fatuxai bit ri
savat la palou ina mu Israel
e tanin vaxa saxanu rabuna
ina fepitaa bit ri fo savat
la palou imi sait. Ri taxa
fepitaa pana maana fepita-
ian bit aava fexaxaas sena
kawaasan a namkaian tu-
una sina rabuna. E ri taxa
faaxolusan a Memai aava fo
maraan faˈuli nari e voxo ri
taxa xal tuxan xe xuluri xa.
2 Lapaana fepitaian siri a
rabuna xaves ri taa usi a
vilaana siri ina tamai fasaat
e sena vilaana saat aanabeˈ
xasano rabuna ri taa ferawai
fasaat sena salan ina tuu-
nayan.
3 E lapaana vilaana ina
naixaaman siri, ri taa
faavupuul nami pana maana
ferawaian bit. Ti kavai
paaliu a tiisaan nari taxa lo
waan bang nari e saxa aava
i taa kawaasan nari i taxa
para vulai e pi mamatef.
4 Senaso, a Piran a
pife nanaula sena timin a
fakasanaman xuluna mu
angelo aava ri fo faasaal,
piau. Nane fo tapin fadui
nari xe lana bina ina
fakasanaman, pe ‘Hel’; nane
fo pis nari xe lana mu vaaˈul
aava suk e ri taa waan vipis
lana fefexaxaas sena yaan
molava ina tiisaan nari.
5 Kavai paaliu lana yaan si
Noyeˈ a Piran a fakasanam
a maana mu rabuna saat
e kawaasan xapin a xavala
pana tang ulim molava.
Taasaxa nane fakaxup na
Noyeˈ, a mataa ina kuusan
fasavat a roxoyan sina Piran,
xuvul pana rabuna pisiguak.
6 E vaxa a Piran a
kawaasan xapin a mu
rabuna xapiak ti la ro bina,
Sodom e Gomora. Nane
faram xapin nare xena
pebukan a xasano rabuna
pana so ta mo i taa savat xe
siri aava ri pife usi a Piran.
7 Se Lot sait, nane fakax-
upe ti la palou ina mu
rabuna saat senaso na Lot
ve, saxa mataa fatak aava
fuuna lo kanamsaat paaliu
sena mu vilaana siri senaso
ri piau paaliu ta mangilan.
8 A mataa fatak aave a
taagul la palou iri e la maana
yaan xapiak a xunus ina
fuuna kanamsaat faagut
layaan nane xalum a vilaana
saat e langai a maana
ferawaian saat siri.

9 E voxo maana mo aanabeˈ ri faxalit netaara o a Piran a texaas o malaafaa i taa fakaxup a mu rabuna roxo sena maana lagafan siri. E voxo nane texaas o malaafaa i taa pis fanei a mu rabuna saat fefexaxaas a yaan ina tiisaan nari taa savat.
10 Tuuna paaliu a Piran i taa fakasanam nari aava ri falalosaat a xunus iri pana vilaana ina tamai xolai e nari aava ri gigiran a tateaxan ina Piran e mu matalava siri.

A maana lamonan sina mu rabuna ina fepitaa bit aave ri tavanat e ri siak fati a isiri xa e ri piau ta suaian sena maana mo aava fuuna lang pe la tavegof e ri ferawai fasaat seri.
11 Taasaxa, a mu angelo roxo aava ri toxan a gutan e a tateaxan molava sena mu rabuna ina fepitaa bit, ri pife ferawai fasaat sena maana mo aava fuuna lang pe la tavegof la matana Piran, piau.
12 Taasaxa, a mu rabuna aave ri malaan sena mu vupung; ri piau ta texaasan e ri fo luxan xena salengaan nari e punuxaan nari. Ri fuuna ferawai fasaat sena maana mo ri pife masam faroxo sena e a kawaasanaan nari i taa malaan sena mu vupung.

13 Ri taa siak a maana lagafan senaso ri vil fasavat a lagafan xaves la palou ina mu rabuna. Ri lamon o ri taa faamamaas layaan ri vil a maana buk vilaana saat la paanaas. Ri malaan sena mu vusiit aava vil pengan a marapi pasak layaan ri taxa faamamaas pana xurauan siri e ri kawaasan a faxuvulan simi.*
14 Vulai ri xalum a lutefin e ri fuuna nanomai o ri taa vil a vilaana saat xuvul pari e ri pi mamasaga sena vilaana saat aanabeˈ siri. Ri faˈusi a mu rabuna aava namkaian siri pife tateak xe lana filung siri. Ri fo fapiti a xunus iri xa pana vilaana tateak ina naixaaman. Ri vungut o ri taxa waan lapaana kuus fatutulan sina Piran.
15 Ri fo taˈulan a salan roxo e naboxo ri taxa milung. Ri taxa usi a salan sina saxa natu Beor, na Belam aava fuuna vubuxan a mamareiai xena vil a mu vilaana saat.
16 Taasaxa, a ‘donki’ sina a barase sena vilaana saat sina; a mo aava piau ta ling a ferawai pana ling ina mataa e kuus votan a vilaana ngong sina mataa ina kuus fatuxai aave.

17 A rabuna aave ri malaan sena matana raarum aava piau ta raarum, ri malaan sena mu vata aava reref molava taxa fiit xolan nari. A Piran a toxan a nobina xari taxa waan lapia paaliu lana bina suk vaaxit.
18-19 Ri ferawai lapaana vilaana fasoxopes siri pana lamonan sina xipang e ri vubuk yuuf a lamonan sina rabuna pana mu vubuxanan saat ina vipin iri. A mu rabuna ina fepitaa bit ri

* **2:13:** Naak, a ferawaian sena faxuvulan aanabeˈ i taxa ferawai sena Matafanganai sina Memai e malaafaa saxano rabuna aava ri pife namkai, ri taxa kawaasane.

fakalimaan o ri taa mulus a
xunus ina mu rabuna aava
ri xaveak sinuf sena vilaana
saat siri taasaxa nari aava ri
fo ferawai malaan, ri taxa
yaasok lunai sina mu vilaana
ina kawaas. Senaso, a so
ta mo aava i taa fa'onam a
mataa, a mo aave ve fo vil
fayaasoxe.

20 Layaan a rabuna ri tex-
aas sena Memai sitaara, na
Yesus Krais, a saxa ina fakax-
upaan netaara e ri fo sinuf
sena lalosaat ti la xavala, e
mui ri fe fifius fatateak fulan
nari lana vilaana saat e a
vilaana aave i taa fa'onam
nari; a waanan siri i tafe saat
paaliu sena waanan siri ti
paamua.

21 Naak i tafo roxo tamo
ri taa pife texaas sena salan
fatak. Senaso a mo mosaat
paaliu layaan ri fo sangas
xuluna salan aave e mui fu-
laa ri puk tapin nari xasena
ferawaian taap aava Piran fo
tavai nari pana.

22 A mo aava savat siri a
faxa'usi a kuusan tuuna ti
kavai aava malaan:
"A piu i taa ulaa soxot fulan
a luak sina e a vio aava
fo suuf i taa ulaa fulaa
xe la susup sina." *Fpp
26:11*

3

*Faigotan Nami Xa: Bang A
Ulaian Sina Memai*

1 Kamu fesing; a lagasai
aanabe' a faataraguiaana la-
gasai aava ne fo xaleie e ne
fo lisane xe simi. Lana ro
lagasai xapiak ne fo faisok
pana falamon fa'uliaan nami
sena mu vilaana tuuna xena
fasavat a lamonan fatak lana
putumi.

2 Ne vubuk rao mi taa
lamon fa'uli a ferawaian
aava mu rabuna fatak a
Piran fo bur nari xena kuus
fatuxai, ri fo kuusane lokavai
mupiis. E ne vubuk fulaa mi
taa lamon fa'uli a ferawaian
tateak sina Memai aava
mataa ina fakaaxupan, a
ferawaian aava mu yaamut
sina ri fo xuus nami pana.

3 Saxa mo molava mi taa
masam sena a malaan: lana
mu yaan fataxapiak saxanu
rabuna aava ri usi fatak a
mu vubuxanan siri, ri taa
savat e ri taa kuusan pengan
a lagasai sina Piran.

4 E ri taa kuus, "Nane fo
kuus fanai o i taa savat e
nane taxa waan faa? A mu
butaara fo maat, taasaxa, a
maana mo xapiak pife patak
sena yaan ina vesanaana
xavala, bo?"

5 Nari aava ri kuus malaan
ri bai lamon sena mo aan-
abe': lokavai mupiis a Piran
a ferawai e voxo maana mo ti
la xunavata ri savat. Nane fo
vesan a xavala pana raarum
e a savat ti lana raarum

6 e pana raarum vaxa nane
fo kawaasan xapin a xavala
pana ulim molava e la yaan
aave a maana mo ti la xavala
ri taxapus.

7 A Piran fo kuus fanai
sena maana mo aava ri taxa
waan naboxo pe la xunavata
e xuluna xavala, o a fata ina
fakasanaman i taa kawaasan
nari, taasaxa piau lunai. I
taa vil malaane lana yaan
ina tiisan; la yaan aave a
mu rabuna aava ri pife usi a
Piran ri taa tiisan e ri taa siak
a fakasanaman xari.

8 Taasaxa muta malu-
faana mo aanabe': lana

xakaaluman sina Piran a
yaan saxa a malaan sena
mariaas 1,000 e a mariaas
1,000 a malaan sena yaan
saxa.
9 Saxanofuna ri lamon o a
Piran i taa pife fasavat fat-
apusan a kuus fanaian sina,
taasaxa piau. Nane taxa
fananap mon pami senaso
nane bai o ta saxa mataa i taa
falet xe la bina ina kawaas;
nane vubuk rao a rabuna
xapiak ri taa puk tapin nari
xa xasena mu vilaana saat
siri.
10 Taasaxa, a yaan ina ula-
ian sina Memai i taa savat
fa'ipul malaan sena yaan a
mataa ina fenau i taa savat.
La yaan aave a tavegof e a
maana mo lana i taa taxapus
pana felingaian molava e ri
taa raam e femalit. E vaxa
xavala e maana mo xuluna
sait, a fata i taa faram fa-
palauan xapine.
11 Lavaxa, a maana mo
aanabe' a Piran taa galas
nari; e voxo nami, mi taa usi
tuunei a so ta buk vilaana? A
toyan simi ri taa faxalit a mu
vilaana fatak e mi taa waan
lapaana mu vilaana sina Pi-
ran.
12 Mi taa waan bang a
yaan sina Piran e vaxa mi
taa faisok faagut talo a yaan
aave i taa savat fataapus. La
yaan aave a tavegof i taa
raam e femalit e maana mo
aava ri fuuna waan lana, ri
taa faram xapinan.
13 Taasaxa lapaana kuus
fanaian sina Piran, taara
taxa waan bang a xunavata
fa'ui e xavala fa'ui e lana
nobina aave a maana mo
xapiak ri taa usi a mu vilaana
fatak sang mon.
14 Kamu fesing, mi taxa
waan bang a yaan lava aave,
bo? Lavaxa, faisok faagut
talo mi taa waan fatak la-
paana xakaaluman sina Pi-
ran pana daaruum e piau ta
vusiit o fomirak saatan.
15 Lamon sena vilaana
fananap sina Piran senaso
lapaana vilaana aave nane
fo kas a salan talo mi taa laak
lana nobina ina fakaaxupan.
A lagasai malaan vaxa na
Pol, a ka fesing, fo xaleie
lapaana texaasan a Piran fo
tavaie pana e nane fo lisane
xe simi sait.
16 Nane taxa ferawai pana
mo aanabe' lana maana la-
gasai sina. A tuuna, saxanu
xakalayan sina ri lagaf xena
masame. E saxano rabuna
aava ri vungut malaan sena
xipang, ri fuuna familung a
ferawaian sina malaan se'
ri fuuna vile pana maana
xakalayan ti kavai. E voxo ri
taxa xal tuxan xe xuluri xa.
17 Taasaxa nami xo, kamu
fesing, mi fo texaas sena vi-
laana saat aanabe'. Fax-
atang nami xa talo a milun-
gan sina maana rabuna ina
faananaak i taa pife yuuf
tapin nami ulaa mi tamaa
poxo ti la nobina fatak e roxo
simi.
18 Taasaxa mi taa fepalak
pana xakaavangan xatam
e a texaasan sena Memai
sitaara, na Yesus Krais,
a mataa ina fakaxupaan
netaara.
Taara taa tavaie pana isin
molava paaliu naboxo e xe
vulai. A tuuna paaliu.

1 Jon
A Lagasai Mata Si Jon
A Ferawaian Paamua

A lagasai mata aanabe' a malaan sena lifu pana xaaxaak taragua: saxa, nane taxa faxaar a maana rabuna aava ri namkai o ri taa taagul fatak lapaana Piran narie Natuna, na Yesus Krais; taragua, ri muta langai ta saxa fepitaian bit aava i taa kawaasan a naian siri. Saxano rabuna ri taxa fapiti a maana rabuna pana lamonan malaan: a xavala ve a mo mosaat e na Yesus pife fexaxaas sena savat mataa tuuna e maa waan xuvul pana rabuna ti la xavala senaso nane roxo e xaradak temasaat. E vaxa ri fapiti a mu rabuna o a salan ina fakaaxupan a malaan: a mataa i muta lamon temasaat sena maana mo ti la xavala, taasaxa i taa ta'ulan nari xapiak e i muta lamon faagut sait vaxa pana vilaana roxo o vilaana ina vubuxan xasingitan. Taasaxa na Jon a kuus faagut o na Yesus a mataa tuuna e fatak, layaan no buk usie no taa vubuxan xasingit a Piran e no taa vubuxan xasingit sait a xasanofuna aava ri namkai sena.

Na Yesus Ve A Ferawaian Ina Toyan

1 Maam taa xuus fatexaas nami pana Ferawaian Ina Toyan. Maam taxa xuus nami pana so ta mo fo waan ti la tangpat; a so ta ferawaian maam fo langaie e a vilaana maam fo xalume pana matamaam; pana so ta mo maam fo falime e a mamaam fo tawe.

2 A toyan aave fo savat e nemaam fo xalume e maam taxa kuusan fasavate talo nami, mi taa texaas sena toyan vulai, vulai aava waan paamua xuvul pana Piran, taasaxa naboxo fo savat sitaara.

3 E a lagasai roxo aava nemaam fo xalume e maam fo langaie, maam taxa kuusan fasavate xe simi senaso maam vubuk o mi taa waan xuvul pamaam. A fetuwaanan aanabe' sitaara i taxa waan xuvul pa Piran Tamataara e Natuna, na Yesus Krais.

4 E maam xalei a mo aanabe' xena vil falavai a faamamaasan simaam.

A Piran Ve A Malang

5 A lagasai aava na Yesus fo xuus nemaam pana e naboxo maam taxa xuus nami pana, a malaan: a Piran a malaan sena malang molava paaliu e a suk pife fexaxaas sena salate.

6 Tamo taara kuus o taara taxa taagul xuvul pana Piran taasaxa taara taxa sangas lunai lana suk ina vilaana saat, taara taxa bit e pife bilai faroxo.

7 Taasaxa layaan taara taxa sangas lana malang, malaan sena sangasan sina vulai, taara fexaxaas sena taagul faroxo e a ria i Natuna, na Yesus i taa saf tapin a saatan sitaara.

A Fufuna Taagulan

8 Layaan taara taa kuus o
taara piau ta saatan, taara
taxa bit mon netaara e a la-
monan tuuna pife waan la
xunus itaara.
9 Tamo layaan taara taa ku-
usan fasavat a vilaana saat
sitaara, lavaxa i taa lamon
tapine e i taa saf tapin a
maana saatan sitaara senaso
nane a roxo xasingit e nane
pife fexaxaas sena bit e voxo
a ferawaian sina a tuuna.
10 Tamo taara taa kuus o
taara pi vivil a vilaana saat, a
malaan sena taara taxa kuus,
"A Piran fuuna bit netaara."
E voxo a ferawaian sina pife
waan la xunus itaara.

2

1 Mu rafulak siak, ne taxa
kala xe simi talo mi taa pife
usi a vilaana saat. Taasaxa
tamo ta saxa imi taa usie e
a lalosaat taa waan la tana,
taara toxan a saxa aava roxo
xasingit e i taa fenung xe sina
Piran pataara. A saxa aave
ve na Yesus Krais.
2 Nane sang mon a fexax-
aas sena vil tapin a lalosaat e
pife lalosaat simi sang mon,
nane fexaxaas sena vil tapin
a saatan sina maana mu
rabuna xapiak ti la xavala.

Usi A Mu Vuputkai Si Krais

3 Layaan mi taa usi fa-
tak a maana ferawaian sina,
lavaxa a masaman sena Pi-
ran taxa waan la palou imi.
4 Nase' ta mataa a kuus,
"Ne texaas sena", taasaxa
pife usi a ferawaian sina,
nane ve a mataa vibit e a
ferawaian tuuna pife waan
la xunus ina.
5 Taasaxa nase' ta mataa
fuuna usi fatak a ferawaian
aave nane taxa faxaalit o a
vubuxan xasingitan sina Pi-
ran fo savat fatak la xunus
ina. E voxo pana vilaana
malaan taara taa texaas o
taara taxa taagul lapaana.
6 Layaan a mataa i taa kuus
o nane sina Piran, lavaxa
a vilaana sina i taa malaan
sena toyan si Yesus.
7 Kamu fesing, ne pife xalei
a vuputkai fa'ui xe simi.
Nabe' a vuputkai ti kavai
aava fo waan ti la tangpat.
A vuputkai aanabe' a pife
patak sena vuputkai ti kavai
aava mi fo langaie paamua.
8 Taasaxa, a vuputkai aan-
abe' aava ne taxa xaleie xe
simi, a fa'ui famodak. Ne
ferawai tuuna senaso layaan
mi lamon pana taagulan si
Krais e mi xalum a taagulan
simi, mi taa texaas o a suk
ina vilaana saat i taxa falet e
a malang roxo fo savat.
9 Nase' ta mataa aava kuus
o i taxa waan lana malang
taasaxa baian na tina, a
mataa aave i taxa waan la
bina suk lunai.
10 A mataa aava vubuxan
xasingit a mu fetinan, nane
taxa sangas la malang e
piau ta mo a fexaxaas sena
fakalaxoie.
11 Taasaxa ta mataa aava
baian na tina, nane taxa
waan la bina suk e i taxa
sangas lana. Nane vungut
sena salan sina senaso a suk
fo fapiif a matana.

A Fufuna Xakalayan

12 Ne taxa xalei a lagasai xe
simi, mu natuk, senaso a mu

vilaana saat simi ri fo lamon
tapinan lapaana isi Yesus.
13 Mu matalava, ne taxa
kala xe simi senaso mi texaas
se' nane aava taxa waan ti la
tangpat.
Nami, mu xulau si Yesus,
ne taxa kala xe simi senaso
mi fo fa'onam na Setan.
Mu rafulak, ne kala xe
simi senaso mi texaas se
Tamataara.
14 Mu matalava, ne kala
xe simi senaso mi texaas se'
nane aava waan vulai ti la
tangpat.
Mu xulau ne kala xe simi
senaso mi tateak e a fer-
awaian sina Piran taxa waan
lana xunus imi e voxo mi fo
fa'onam na Setan.

Muta Xakaam Soxot A Mo Ti La Xavala

15 Muta lalamon temasaat
pana xavala aanabe' o
xakaam soxotaana maana
mo ti lana. Tamo a mataa
taa sei soxot temasaatan a
xavala aanabe', a vubux-
anaana Piran pife waan la
xunus ina.
16 Senaso a maana vilaana
ti la xavala malaan: a
xakaam soxotaana mataa o
tefin, a naixaam soxotaana
maana mo xaves, o a vilaana
ina langai pesalai; a mu
vilaana malaan ri pife
savat sina Piran aava na
Tamataara, piau. A fufuna
vilaana malaan taxa waan la
xavala.
17 E a xavala aanabe' i taa
malit xuvul pana maana mo
aava famasi a vubuxanan
sina rabuna sait, taasaxa, a
mataa aava usi a vilaana sina
Piran, nane ve, i taa waan
vulai, vulai.

Faxatang Sena Mu Xaiyaas Si Krais

18 Mi rafulak, a mu yaan fa-
taxapiak ri fo faasilak. Mi fo
langai xo o a saxa Xaiyaas si
Krais i taa savat e tuuna mu
xaiyaas xaves ri fo savat xo.
E voxo taara texaas o a mu
yaan fataxapiak ri faasilak.
19 Paamua nari mu xaiyaas
si Krais ve, ri fo waan la
palou itaara, taasaxa ri
ta'ulan netaara xo senaso ri
pife malaan setaara. Tamo
ri malaan setaara ri taa pife
paan, taasaxa ri fo falet xena
faxaalit o nari xapiak ri pife
malaan setaara, ri patak.
20 Taasaxa nami aanabe', a
Mataa Failai fo noxol nami e
mi toxan a texaasan.
21 Ne pife kala xe simi
senaso mi vungut sena la-
monan tuuna, piau, taasaxa
senaso mi masam faroxo e
mi texaas o a bitan pife fex-
axaas sena savat ti lana lam-
onan tuuna.
22 Tamo ta mataa i taa kuus
o na Yesus pife Krais, nane
ve a mataa vibit. A mataa i
taa faaxolusan na Tamataara
e a Natuna, a mataa aave ve
a xaiyaas si Krais.
23 A mataa aava i taa faax-
olus o na Yesus a Natuna Pi-
ran, i taxa milung sena salan
aava laak xe si Tamataara; a
mataa i taa lamon tuuna se
Natuna, i taa texaas faroxo se
Tamataara sait.
24 Lavaxa, a maana fer-
awaian mi fo langaie paa-
mua, mi taa tao fatateaxe.
Tamo a maana mo mi fo
langaie paamua i taa waan
faroxo lana xunus imi, mi taa
taagul xuvul pa Natuna e na
Tamataara.
25 E a kuus fanaian aava
Piran fo tavai netaara pana

ve a toyan vulai, vulai.
26 Ne taxa kala xe simi
senaso a mu xaiyaas si Krais,
ri vubuk bit nami.
27 Taasaxa noxolan aava
nane fo noxol nami pana,
a noxolan pana Vovau
Xaradak e i taxa waan
xulumi lunai. E voxo a mo
roxo o piau ta mataa i taa
fapiti nami. A noxolan sina
Piran sang mon i taa fapiti
nami pana maana mo roxo
e a fepitaian sina a tuuna
xasingit; piau ta bitan taxa
waan lana. E vaxa, mi taa
taagul xuvul pana.

A Vilaana Sina Mu Rafulak Sina Piran

28 E naboxo mu rafulak,
taagul xuvul pa Krais e la
yaan i taa savat taara taa pife
faatasu sena pana mangi-
lan senaso taara taxa lamon
faroxo sena.
29 E tamo mi texaas o nane
a mataa xaradak paaliu mi
taa texaas fulaa o a mataa
aava fuuna usi a vilaana
xaradak, nane ve a lak sina
Piran.

3

1 La yaan aava Piran fo
tavai netaara pana vubuxan
xasingitan sina e xali ne-
taara pana rafulak sina, a
yaan aave a yaan roxo paaliu
marasaxa. E taara taxa
waan a mu rafulak sina lu-
nai. A mu rabuna ti la xavala
ri vungut setaara senaso ri
vungut se Yesus.
2 Ai, mu fetinan, taara
taxa waan a mu rafulak
sina Piran e naboxo a pife
matavas lunai o taara tafe sa-
vat malaafaa. Taasaxa taara
texaas o la yaan na Yesus
i taa sivimaan fulaa, taara
taa xalume senaso taara taa
fexaxaas malaan sena.
3 Nase' ta mataa i taxa
timin fanei a lamonan sina
xulu Krais, a mataa aave i taa
gei tapin a lalosaat sina xa
xena waan malaan se Krais
aava piau ta lalosaat.

4 Nase' ta mataa taxa lo vil
a mu vilaana saat, nane taxa
lo langai pesalai sena mu
vuputkai sina Piran e voxo
a langai pesalaian e vilaana
saat re fexaxaas.
5 Mi texaas o a Saxa aave
a savat xena siak tapin a
mu vilaana saat sina rabuna,
taasaxa nane xa pife vil ta
vilaana saat.
6 Nase' ta mataa aava
taagul lapaa Krais, nane bai
faasaal sena roxoyan sina; a
mu rabuna aava ri taxa lo
bilai fasaat ri pi xaxalum na
Krais e ri pife texaas sena.

7 Mi rafulak, saxano
rabuna rao ri familung nami,
muta usi nari. A mataa aava
taxa lo bilai faxaradak, nane
roxo malaan se Krais a roxo.
8 A mataa aava taxa lo bilai
fasaat, nane si Setan senaso
na Setan taxa lo bilai fasaat ti
la tangpat. A Natuna Piran fo
savat xena kawaasan xapin a
faisok si Setan.
9 Piau ta mataa aava Pi-
ran fo noxole, i taxa lo bilai
fasaat senaso a lamonan sina
Piran taxa waan la xunus
ina. A mataa aave pife fex-
axaas sena bilai malaan sena
rabuna saat senaso nane a
lak sina Piran.
10 A mu rafulak sina Piran
e mu rafulak si Setan ri patak
malaan: tamo a mataa pife
bilai faroxo vulai, nane pife
sina Piran. E vaxa tamo a

mataa pife vubuxan xasingit
a mu fetinan, nane pife lak
sina Piran.

Taara Taa Fevubuxan Xasingitan Netaara Xa

11 A lagasai aava mi fo lan-
gaie ti kavai, a malaan: “Mi
taa vubuxan xasingit a mu
timi.”
12 Muta bilai malaan se
Kein aava mataa si Setan,
nane punuk a tina, na
Ebal. Nane punuxe xenaso?
Senaso a vilaana si Kein a
saat e mu vilaana si tina, ri
xaradak.
13 Kamu fetinan, muta
ipul layaan a mu rabuna ti
la xavala ri taa maraleian
nami.
14 Taara texaas o taara fo
laak xe la nobina ina toyan e
ta'ulan a nobina ina maatan
senaso taara vubuxan xasin-
git a mu fetinan. A mataa
aava pife vubuxan xasingit
a mu tina, i taxa waan la
maatan lunai.
15 A mataa aava taxa lo
langai pesalai o fakasal a
rabuna, nane ve a mataa ina
ngaapunuk e mi texaas o a
mataa malaanabe' a vungut
sena toyan vulai.
16 Taara texaas sena
vilaana ina vubuxan xasingi-
tan senaso na Krais a turox-
oian a maatan sina xataara.
Netaara sait taara taa vil
malaane talo taara saxa saxa
taa taagul lana vilaana ina
vubuxan xasingitaana mu
titaara.
17 Layaan a mataa pana
maana mo xaves, i taa xalum
a saxa tina aava taxa waan
valagof e nane pife xavange
pana saxano mo sina, a
vubuxanan xana Piran taxa
waan lana malaafaa?
18 Mu rafulak, a pife roxo
a vubuxanan sitaara i taa
savat lana ferawaian o mu
vapaling sang mon. A maana
vilaana e mu lamonan
sitaara ri taa faxalite sait,
19 e voxo taara taa texaas o
taara usi a ferawaian tuuna.
E tamo taara taa mamaxus
pana matautan sena vilaana
xavai sitaara, a masaman
sitaara i taa faluai netaara la
matana Piran
20 senaso taara masam o a
Piran a molava xasingit sena
lamonan sitaara e nane tex-
aas sena maana mo xapiak.
21 Kamu fesing, layaan a
lamonan sitaara taa pife gel
tifi netaara, lavaxa taara fex-
axaas sena savat la matana
Piran e taara taa pife mataut
sena.
22 E nane taa tavai ne-
taara pana so ta fenungan
taara taa fiai pana, senaso
taara fuuna usi a maana fer-
awaian sina e taara taxa lo
vil a maana vilaana aava ri
fananame.
23 E a fefasaian lava sina
a malaan: taara taa lamon
fatateak sena isi Natuna,
na Yesus Krais, e taara
taa vubuxan xasingit a mu
titaara malaan se' nane fo
xuus netaara pana.
24 Nase' ta mataa aava usi
a ferawaian sina Piran, nane
aave i taa taagul xuvul pana
e a Piran i taa waan la xunus
ina. E taara texaas o nane
taxa taagul xuvul pataara
senaso a Vovau Xaradak taxa
waan xulutaara saxa saxa.

4

Tafang A Mu Vovau

1 Kamu fesing, muta lamon
o a ferawaian sina maana
rabuna, vovau, rongan,
angelo o masalai a tuuna.
Taasaxa tafang nari talo mi
taa texaas o ri savat sena
Piran o sena rabuna ina kuus
fatuxai bit, senaso xaves iri
taxa sangas xolai la xavala.
2 E mi taa texaas sena Vo-
vau sina Piran malaan: a
mu vovau aava ri savat sena
Piran ri taa kuus turoxo o
na Yesus Krais aava luxan
malaan sena mataa, fo savat
la palou ina rabuna.
3 E mu vovau patak aava ri
pife savat sena Piran, ri taa
pife kuus turoxo o na Yesus
fo mataa. Nari, ri mu vovau
sina Xaiyaas si Krais aava mi
fo langai xo o i taa savat.
A tuuna, saxanofuna sina ri
taxa sangas xolai la xavala
naboxo.
4 Kamu rafulak, nami sina
Piran e mi fo fa'onam nari
senaso a Saxa aava na Krais,
i taxa waan la xunus imi
saxa saxa e nane a faagut
sena saxa aava taxa waan la
xavala, na Setan.
5 A mu rabuna ina kuus
fatuxai bit, ri ti la xavala e ri
ferawai pana maana mo ti la
xavala. E a mu rabuna ti la
xavala ri langai nari.
6 Taasaxa netaara, taara
savat sena Piran. A mataa
aava texaas sena Piran, i
taa langai netaara. E a mu
rabuna aava ri pife sina Pi-
ran, ri taa lamon fepalauan
a ferawaian sitaara. E voxo
taara fexaxaas sena taraxali
a vovau ina tuunayan e a
vovau ina bitan.

*A Piran E Vubuxan Xasin-
gitan, Re Fexaxaas*

7 Kamu fesing, taara taa fe-
vubuxan xasingit netaara xa
senaso a vubuxanan tuuna a
filimaan sina Piran. Taara
xapiak aava taara fevubuxan
xasingit netaara, taara mu
rafulak sina Piran e taara
texaas sena.
8 E nane aava pife toxan
a vubuxan xasingitan tuuna,
pife texaas sena Piran senaso
a Piran ve a Vubuxan Xasin-
gitan Tuuna.
9 E voxo a vubuxanan sina
Piran xataara a malaan: a
Piran fo feng a Natuna xe la
xavala talo taara taa siak a
toyan vulai sena.
10 A vilaana ina vubuxan
xasingitan a savat malaafaa?
Netaara mu rabuna taara
vubuxan a Piran paamua,
bo? Piau paaliu! A Piran a
vubuxan netaara e fo feng a
Natuna xena siak a fakasana-
man ina vilaana saat sitaara.
11 Kamu fesing, senaso a
Piran a vubuxan xasingit
netaara malaan, lavaxa ne-
taara sait, taara taa vubuxan
xasingit a mu titaara.
12 Piau ta mataa fo xalum
a Piran. Taasaxa layaan
taara taxa vubuxan xasingit
a maana titaara, a Piran taxa
waan lana xunus itaara e
a vubuxan xasingitan sina
i taa savat tuuna la palou
itaara.
13 E voxo taara texaas o
taara taxa taagul xuvul pana
e nane taxa waan la palou
itaara senaso a Vovau ina
taxa waan xulutaara saxa
saxa.
14 Nemaam fo xalume
pana matamaam e maam
taxa kuus xakaavang o na
Tamataara fo feng a Natuna

talo i tafe savat a Nges Ina
Vil Fatato sina mu rabuna
xapiak.
15 Nase' ta mataa i taa kuus
o na Yesus ve a Natuna Piran,
lavaxa mataa aave a Piran i
taxa taagul xuvul pana e i
taxa waan lana fatataganan
sina Piran.
16 E taara texaas sena
vubuxan xasingitan aava
Piran a toxane xataara e
taara namkai sena.
A Piran ve a Vubuxan Xas-
ingitan e nase' ta mataa i
taa toxan a vubuxan xasingi-
tan malaan sena Piran, nane
aave taxa taagul lapaana Pi-
ran e a Piran taxa waan la
xunus ina.
17 Lavaxa, a vubuxan xas-
ingitan sina Piran i taa sa-
vat faroxo la palou itaara e
voxo taara taa tigina faagut
e pife mataut layaan a yaan
ina tiisan sina Piran taa savat
senaso taara fo faxa'usi a vi-
laana si Krais.
18 Lana vubuxan xasin-
gitan a piau ta nobina ina
matautan senaso a vubuxan
xasingitan a roxo sena
matautan e fuuna vil tapine.
A fakasanaman a fufuna
matautan e a mataa aava
taxa mataut lunai, nane pife
masam tuunei a vubuxan
xasingitan.
19 A vubuxan xasingitan
sitaara a savat senaso a Piran
a vubuxan netaara paamua.
20 Tamo a mataa taa kuus
malaan: “Nenia, ne vubuxan
xasingit a Piran,” taasaxa
nane baian na tina, nane
taxa bit. Senaso a mataa i
taxa baian na tina aava nane
fo xalume, nane pife fexax-
aas sena vubuxan xasingit a
Piran aava nane pife xalume.
21 E taara fo langai a fer-
awaian sina malaan: Nase'
ta mataa a vubuxan xasingit
a Piran i taa vubuxan xasin-
git a maana mu tina sait.

5

A Namkaian Sitaara A Mo Molava Paaliu

1 Nase' ta mataa taxa
namkai o na Yesus ve na
Krais, a mataa aave taxa
waan lana fatataganan
sina Piran. E nase' ta
mataa a vubuxan xasingit
na Tamataara, nane i taa
vubuxan xasingit a mu
rafulak sina sait.
2 E voxo taara texaas o
taara taa vubuxan xasingit a
mu rafulak sina Piran layaan
taara vubuxan xasingit a Pi-
ran e taara usi a mu vuputkai
sina.
3 A vubuxanaana Piran
a malaan: taara taa usi
a maana vuputkai sina e
maana vuputkai aave ri pife
tavai netaara pana lagafan.
4 Senasou a maana mu ra-
fulak xapiak sina Piran ri
fexaxaas sena fa'onam a mo
ti la xavala? A so ta mo a
xavang netaara xena xasliu a
mo ti la xavala? A namka-
ian sitaara sena Piran a xa-
vang netaara e voxo taara
fa'onam a maana mo ti la
xavala.
5 A mataa aava namkai o
na Yesus ve a Natuna Piran,
nane aave a xasliu a maana
mo ti la xavala.
6 Na Yesus Krais a Saxa
aava raarum e a ria ina
re fo kuusan fasavate; pife
raarum sang mon, piau,
taasaxa sere a raarum ina
fasufan sina e a ria ina
punuxaana.

7 E a Vovau Xaradak sait
i taxa lo ferawai fangaasik
pana isina senaso a Vovau
Xaradak fuuna kuus tuuna
mon.
8 E voxo rutul taxa lo fer-
awai fangaasik sena: a Vo-
vau Xaradak, a raarum e a
ria ina. E rutul taxa lo kuus
fexaxaas.
9 Tamo taara taa namkai
sena kuusan sina mataa
saxa, lavaxa a kuusan sina
Piran a peraroxo sena e nane
kuusan fasavat a Natuna.
10 A mataa aava namkai se
Natuna Piran, nane toxan a
ferawaian tuuna lana xunus
ina. A mataa aava pife
namkai sena, i taxa kuus o a
Piran taxa bit senaso a mataa
malaan a bai namkai sena
ferawaian sina se Natuna.
11 E a ferawaian tuuna a
malaanabeˈ: a Piran fo tavai
netaara pana toyan vulai, vu-
lai e a toyan naang taxa
waan xuvul pa Natuna.
12 A mataa aava namkai
se Natuna, a toxan a toyan
aave. A mataa aava vungut
se Natuna, a piau ta toyan.
13 A mo aanabeˈ ne fo
xaleie xe simi aava mi
namkai se Natuna Piran talo
mi taa texaas o mi toxan a
toyan vulai, vulai.

A Ferawaian Sena Fenun-
gan

14 Taara toxan a texaasan
malaan: layaan taara fenung
pana so ta mo aava nane tex-
aas o a mo aave taxa waan la-
paana vubuxanan sina, nane
langai.
15 Senaso taara texaas o
nane langai netaara lana
mu fenungan sitaara, lavaxa
taara texaas o i taa sui a
fenungan sitaara vaxa.
16 Tamo mi taa xalum
a saxa fetinan i taxa usi
a vilaana saat aava i taa
pife fasavat a maatan sina,
lavaxa mi taa fenung pana
e a Piran taa tavaie pana
toyan sina. Saxano buk
vilaana saat ri fuuna fasavat
a maatan sina mataa aava i
taxa vile e ne pife fasei nami
o mi taa nung a Piran pana
vilaana malaan.
17 A maana mu faasaalan
o milungan sena ferawaian
sina Piran ri saat, taasaxa
nari xapiak ri pife fasavat a
maatan sina mataa.

A Nobina Sitaara

18 E taara texaas o a mataa
aava lak tuuna sina Piran, i
taa pife usi a vilaana saat,
taasaxa, a Natuna Piran i
taxa lo faxatange talo na Se-
tan pife fexaxaas sena vawe.
19 E taara texaas vaxa o
taara fo savat xe sina Pi-
ran taasaxa xasano rabuna
xapiak e xavala ri taxa waan
la nobina si Setan.
20 E taara texaas o a
Natuna Piran fo savat e fo
tavai netaara pana masaman
talo taara taa taraxali a Piran
tuuna. E taara taxa lo taagul
xuvul pana e pa Natuna, na
Yesus Krais. Nane ve a Piran
tuuna e Toyan vulai, vulai.
21 Nami kamu rafulak, fax-
atang nami xa xasena mu
piran bit.

2 Jon
A Fataraguiaana Lagasai Si Jon
A Ferawaian Paamua

Lana lagasai aanabeˈ a saxa mataa aava xali nane xa pana matalava (naak na Jon, a Yaamut si Yesus), i taxa faxaar a saxano rabuna aava ri namkai o ri taa fevubuxan xasingit nari e ri taa faxatang sena rabuna ina fepitaa bit. Nane lisan a lagasai aanabeˈ xe sina saxa tefin e a rafulak sina; maam lamon o a malasuf ina fasisian aanabeˈ a malaan: a tefin aave a malaan sena saxa faxuvulan ina rabuna aava ri namkai e a maana rafulak sina ri malaan sena mu rabuna aava ri waan lana faxuvulan aave.

1 Nenia, ne matalava e ne kala xe siim, tefin aava Piran fo siak fati nano e mu rafulak siim. Nenia, ne vubuxan xasingit nami xapiak lana vilaana ina tuunayan. E pife nenia sang mon, a maana mu rabuna aava ri texaas sena vilaana ina tuunayan, nari sait ri vubuxan xasingit nami.
2 Senasou? Senaso a vilaana ina tuunayan fo vao netaara e i taa waan xulutaara vulai.
3 Ne nung a Piran Tamataara narie Natuna, na Yesus Krais o re taa fafaamamaas netaara pana xakaavangan xatam e mamaaluxan sire e pana luaian. Tuuna a vubuxan xasingitan sire taxa waan xulutaara.

4 Ne faamamaas paaliu senaso ne fo langai o saxano rafulak siim ri taxa sangas fatak lana tuunayan malaan se Piran Tamataara fo fapiti netaara pana.

5 E naboxo ne taa pife kala xena fatexaas nano pana lagasai faˈui, piau. Taasaxa rao ne falamon faˈuli nano pana saxa vuputkai aava waan ti la tangpat. A vuputkai malaanabeˈ: taara taa vubuxan xasingit a maana rabuna saxa saxa.
6 E a vubuxanan aave a malaan, taara taa usi fatak a ferawaian sina Piran. E nami, mi texaas o a ferawaian ti la tangpat a malaan: taara taa taagul pana vilaana ina vubuxan xasingitan.

7 A mu rabuna ina bitan aava ri pife kuus o na Yesus fo mataa xo, ri taxa sangas xolai la xavala. Nari aave, ri mu xaiyaas si Krais e ri taxa lo bit.
8 Faxatang nami xaseri. Pife roxo a faisok sitaara i taa mo palau e mi taa pife siak a sepirigus simi. Taagul fatak talo mi taa siak a sepirigus xapiak.
9 A mataa aava i taa pife waan lapaana fepitaian si Krais taasaxa i taa tafang xasliuane, nane taa milung sena salan sina Piran. Naseˈ ta mataa taxa taagul fatak lapaana fepitaian si Krais, nane sina Piran narie Natuna.
10 Tamo a mataa taa savat simi pana fepitaian patak,

muta irimai xuvul pana la
lifu simi. Muta fasusuie.
11 Senasou? Talo mi taa
pife xavange pana vilaana
saat sina.
12 Ne toxan a mo xaves
xena xuus fatexaas nami
pana taasaxa ne bai kala xe
simi pana naboxo. Rao ne
taa savat xe simi e taara taa
irimai e a faamamaasan simi
i taa molava piis.
13 A mu rafulak si tiam, a
xasa tefin aava Piran fo siak
fatie, ri fasisi nami.

3 Jon

A Fatalatulaana Lagasai Si Jon

A Ferawaian Paamua

A saxa aava xali nane xa pana matalava a lisan a lagasai aanabeˈ xe si Gaius, a paamua ina saxa faxuvulan sina mu rabuna aava ri namkai. A matalava aave a kuus faasiroxo xe si Gaius sena vilaana ina xakaavangan sina e vaxa taxa pebukane sena saxa mataa a isina, na Diotrefas.

1 Nenia, ne matalava e ne kala xe siim, Gaius, ka fesing aava ne vubuxan xasingit tuunei nano.

2 Ka fesing, ne fenung xe sina Piran o a maana mo i taa savat faroxo xe siim e a taam taa roxo paaliu malaan sena xunus ima taxa waan faroxo.

3 Ne fo faamamaas pana lagasai aava mu fetinan ri maa lisane xe siak o nano, no taagul faroxo sena vilaana ina tuunayan. Ne texaas o no taxa sangas fatak lana salan ina tuunayan.

4 Piau ta mo fexaxaas xena fafaamamaasau malaan sena lagasai o a rafulak siak ri taxa taagul faroxo pana vilaana ina tuunayan.

5 Ka fesing, no taxa vil a roxo layaan no faxatang nari, mu fetinan. Ne kuus, ‘a roxo paaliu’ senaso no fo xavang nari e ri pife rabuna siim, ri mu topen.

6 Nari, ri fo xuus fatexaas a mu fetinan pana vubuxan xasingitan siim. Ne vubuk o no taa xavang fulan nari la faletan siri e a xakaavangan aave i taa tavai a Piran pana isin lava.

7 Senaso a Piran pana Isin Lava fatamasiak nari e ri pife siak a xakaavangan sina mu rabuna aava ri waan lamalei sena fatataganan sina Piran, piau.

8 Tamo taare taa xavang a mu fetinan malaan, lavaxa taare taxa faisok xuvul pari lana vilaana ina tuunayan.

9 Ne fo lisan a lagasai xe sina mu tinoxolan pana vilaana aanabeˈ taasaxa na Diotrefas aava vubuk waan paamua lana maana mo xapiak, a gigiran a fefasaian simaam.

10 Tamo ne savat xe siim ne taa kuusan fasavat a maana vilaana sina. Nane fo bit xulumaam pana ferawaian saat e vaxa nane fuuna bai xavang a mu fetinan aava ri savat xe sina. E fulaa nane tafang pana kuus bukan a tinoxolan pave o ri taa pife xavang a mu topen. E layaan ri taa xavang nari, nane vubuk feng tapin nari ti lana lotu.

11 Ka fesing, muta pok a vilaana saat taasaxa usi a vilaana roxo. A mataa aava bilai faroxo, nane sina Piran; ta mataa aava bilai fasaat, nane pi xaxalum a Piran.

12 A maana rabuna ri kuus faroxo se Demitrius e a vilaana xaradak sina a faxalit a roxoyan sina sait. Nemaam sait, maam kuus o nane a

mataa roxo e no texaas o
maam kuus tuuna xe siim.
13 Ne toxan a mo xaves
ne vubuk xuus fatexaas nano
pana taasaxa ne bai xaleie
lana lagasai aanabe[1].
14 Lumui fadak bak ne taa
xalum nano e taare taa iri-
mai.
A luaian i taa waan xulum.
A mu fesing siim ri fasisi
nano e no fasusui nari mu
fesing simaam aava ri waan
move. Pevoxo!

Na Juut
A Lagasai Si Juut
A Ferawaian Paamua

A ferawaian lana lagasai aanabe' a fexaxaas fatak malaan sena ferawaian lana fataraguiaana lagasai si Pita. Na Juut a vubuk xuus a mu rabuna sina Piran o ri muta langai a ferawaian sina mu rabuna aava ri taxa tisui a Lagasai Roxo. A lagasai a kuus malaan: a Piran fo tavai netaara mu rabuna sina pana saxa vilaana fatak ina namkaian e pife fexaxaas sena saxa mataa i taa xul a ferawaian sena maana mo taara namkai sena.

A Lagasai

1 Nenia na Juut, ne sisiak si Yesus Krais e ne ti Jems. Ne kala xe simi aava Piran fo xel nami e mi taxa taagul lana fatataganan si Tamataara aava tao faagutan nami, xa Yesus Krais.

2 A vubuxanan siak a malaan: a Piran i taa tiuan a mamaaluxan xatam, a luaian e a vubuxan xasingitan xulumi e fulaa, a mo talatul aanabe' taa fabas a toyan simi saxa saxa.

Nane Pebukai Sena Mu Rabuna ina Fepitaa Bit

3 Kamu fesing, ne lamon o ne taa kala xe simi pana fakaaxupan sitaara xapiak, taasaxa naboxo ne texaas lana xunus iga o ne taa kala xe simi rao mi taa tigina fatateak e ferawai faroxo sena namkaian sitaara aava Piran fo tavai netaara mu tinoxol, pana. A Piran fo vile xo e i taa pife vil fulane o xul a lamonan sina.

4 Xenaso mi taa vil malaane? Saxano rabuna aava ri pife texaas sena Piran, ri fo savatmaan e ri taxa waan fufunai la palou itaara. E nari, ri vubuk piil a lagasai tuuna ina xakaavangan xatam sina Piran senaso ri buk usi a vilaana ina tamai feruuk. E fulaa, ri faaxolusan na Yesus Krais aava Memai e Piran sitaara. Ti kavai a ferawaian sina Piran fo kuusan fasavat a fakasanaman aava rabuna malaan, ri taa siaxe.

5 Ne texaas o mi masam faroxo sena maana mo xapiak aanabe', taasaxa ne buk falamon fa'uli nami sena vilaana sina Piran layaan nane xel fakaxup a mu Israel ti Isip. Nane fo xel nari xapiak taasaxa lumui nane punuk tapin nari aava ri pife namkai sena.

6 E saxano angelo aava ri pife bilai faroxo lana nobina siri taasaxa ri ta'ulane, nane timin nari lana bina aava suk e pis nari pana ‘sein’ aava waan vulai talo i taa tiis nari layaan a yaan ina tiisan lava sina i taa savat.

7 Lamon fa'uli a ro bina lava, na Sodom e Gomora e mu miraxana bina faasilak sere. A rabuna pave ri kawaasan fasaat paaliuan a vilaana ina tamaian e voxo ri siak a fakasanaman lana fata aava waan vulai. A mo aanabe' a savat xena faxalit a mu rabuna xapiak pana fakasanaman aava i taa sa-

vat talo ri taa pife usi a vi-
laana siri.
8 A mu rabuna ti tanin ri
malaan. Paamua ri nai xof
malaan se' ri mif e mui ri
falalosaat a tari. Ri faaxolu-
san a vepen sina Piran e ri
kuusan pengan nari aava ri
malang faagut laa'ui la xuna-
vata.
9 Taasaxa, na Maikel aava
angelo lava paaliu, layaan
nane fetok xuvul pa Setan
sena vipin si Moses, nane
pife fexaxaas sena tisui a
matalava saat; nane kuus
mon, “A Piran xa, i taa baras
nano.”
10 A mu rabuna aave ri
kuus fasaat sena maana mo
ri pife masame, e vaxa a
maana mo aava ri toxan a
texaasan sena, ri masame
malaan sena mu vupung
e voxo ri taxa xelmaan a
fakasanaman xe xuluri.
11 Muluk nari sena
faasaalan siri! Nari, ri taxa
sangas lana salan si Kein.
Ri sei soxot a faat e voxo ri
taxa sivi dal fataapus lana
milungan si Belam. Nari,
ri malaan se Kora, ri langai
pesalai e ri taa maat malaan
sena.
12 A mu matafanganai sina
Memai simi, a rabuna aave
ri kawaasane. Ri nai fangan
xuvul pami e ri pife mangil
sena. Ri vubuxan xasingit
nari xa. Ri malaan sena vata
aava reref a fiitan maane
taasaxa piau ta raafui a sa-
vat sena. Ri malaan sena
maana wai aava ri pi fufuaa
la maana mariaas e ri put
tapinan e ri maiyang.
13 Ri malaan sena xaing
molava la laman, ri tivul
pana maana lalosaat siri o
ri malaan sena vapara aava
milung e ri vipis lana suk
molava paaliu xe vulai.
14-15 Na Enok, a fapisiguakaana
mataa ti la pabung si
Aadam, fo kuusan fasavat
a mu rabuna saat aave
layaan nane ferawai malaan:
“Kaalum, a Piran fo savat
xuvul pana tang malila ina
mu sisiak roxo sina xena
lisanmaan a yaan ina tang
tiisan sina xe sina mu rabuna
xapiak. E nane taa tiis a
maana rabuna aava ri bilai
fasaat. A maana vilaana siri
pife malaan sena vilaana
sina Piran, piau. Ri bai
o a Piran i taa paamuian
nari e ri fuuna kuusan
pengane. Nane xa, i taa
tamana fakasanam nari.”
Tpt 5:22-24
16 A maana rabuna malaan ri
fuuna fefinaas e vulai ri taxa
lo gel tifi a xasano rabuna. Ri
faxatang a maana mo e mu
vubuxanan siri sang mon. Ri
pife faxatang o lamon sena
xasano rabuna, piau. Ri
ferawai malaan sena mataa
aava langai pesalai, taasaxa
ri taa faavupuul fataapus ta
mataa layaan ri vubuxan ta
saxa mo sina.

Nane Faxaar Nari O Ri Taa Tigina Fatateak Lana Namkaian Siri

17 Taasaxa kamu fesing, la-
mon fa'uli a ferawaian na
Memai Yesus fo tavai a mu
yaamut sina pana.
18 Nari, ri fo xuus nami
malaan: “Lana mu yaan fa-
taxapiak saxano rabuna taa
savat xena bit nami. A
rabuna aave ri pife masam
sena vilaana ina lotu, ri usi

fatak a vubuxanan siri sang mon.”

19 Nari aave ri fuuna fepatoxan a mu faxuvulan ina rabuna. Ri lamon sena maana mo ti la xavala mon; ri pife lamon sena mo sina Vovau Xaradak sina Piran.

20 Taasaxa nami mu fesing siak, fatateak a namkaian simi senaso a mo aanabeˈ ve a mo taap e xaradak paaliu. Fenung xe sina Piran pana gutan aava Vovau Xaradak taa tavai nami pana.

21 Faxatang nami xa talo mi taa taagul lana vubuxan xasingitan sina Piran e mi waan bang a toyan vulai xe vulai aava na Yesus Krais i taa tavai nami pana ti lana mamaaluxan sina.

22 A toxan a saxano rabuna aava ri lamon xolai sena Memai sitaara, muluk nari e xavang nari.

23 Saxanofuna mi taa tafang pana fakaxup nari malaan sena mataa i taa sef fatapusan a mo roxo aava fapoxoian lana fata talo i taa pife raam. E saxanofuna mi taa muluk nari ti lasuun, taasaxa mataut seri sait talo a lalosaat ina vilaana saat siri i taa pife kawaasan nami.

A Fenungan Ina Kuus Faasiroxo

24 A Piran a fexaxaas sena faxatang faroxoi nami talo mi taa pife kalaxoi. Nane fexaxaas sena lisan nami xe lana bina aava lang pana roxoyan sina. I taa saf tapin a maana miraxana vusiit xapiak semi e mi taa faamamaas.

25 A Piran saxa mon taxa waan. Nane fo fakaxup netaara pana faisok si Yesus Krais, na Memai sitaara. Ne vubuk o a miridingan, a suaian, a gutan, e a piranan ri taa waan xuluna Piran sang mon. A maana mo aanabeˈ fo waan xuluna ti la tangpat, e naboxo e fefexaxaas a maana yaan xapiak vulai xe vulai. A tuuna paaliu!

A Kuusan Fasavatan
A Kuusan Fasavatan Si Yesus Krais
A Ferawaian Paamua

A buuk aanabeˈ a patak sena maana buuk xapiak lana Turoxoian Faˈui senaso a malaan sena saxano mifan aava na Yesus a tavai na Jon pana. A pife falet fatak malaan sena xuuskuus taasaxa falet feruuk malaan sena mifan.

A kaalum malaan o la yaan a buuk aanabeˈ a xaleian a xasano rabuna ri taxa vil pengan a mu Kristian. E voxo na Yesus a vubuk famalulum a mu rabuna sina e xuus nari o a yaan ina tiisan e fakasanaman i taa savat e nane pife maluf a maana lagafan siri. Taasaxa tamo a sisiak si Krais i taa kuusan fasavat a maana vilaana saat sina mu xaiyaas si Krais, ri taa punuxe. Malaan e na Jon taxa ferawai paap e taxa ferawai fakalimaan mon xena fun a malasuf tuuna ina xasena mu paamua ina gavamen Taasaxa netaara tanin taara pife fexaxaas sena masam sena maana fakalimaanan aanabeˈ e kuusan tuunei a malasuf ina. A Piran a xel na Jon xe laaˈui la xunavata e faxalite pana maana mo xaves. E lana buuk aanabeˈ na Jon a vubuk xuus fatexaas netaara pana saxano mo nane xalume pave taasaxa nane piau ta ferawaian sena. Nane pife xalum a saxa buk mo malaan paamua e nane piau ta texaasan sena isiri e netaara sait, taara pife xalum ta saxano mo malaan. Vulai na Jon a kuus o a mo aava nane vungut sena, a faasilak malaan sena saxa mo aava nane texaas sena e saxano mo aave taara texaas sena e saxano mo piau. E voxo a kataana buuk aanabeˈ i taa faisok lagaf famodak taasaxa a buuk aanabeˈ a toxan a kuus faatulaian taxa waan xuluna e i taa falet xe sina mu rabuna aava ri langaie e usie. (Xalum a paferawaian Kuusan Fasavatan 1:3)

A Fufuna Lagasai Lava Aanabeˈ

1 A Piran a tavai na Yesus Krais pana lagasai aanabeˈ xena kuusan fasavataana xe sina mu sisiak sina. Na Yesus a vubuk o a mu rabuna sina ri taa texaas sena mu vilaana aava ri taa savat lumui. E voxo nane feng a saxa angelo sina xena fapiti na Jon pana.

2 Na Jon xa, saxa yaamut si Yesus, a kuus fangaasik sena Ferawaian sina Piran aava lagasai se Yesus Krais. Nane kuusan fatak a maana vilaana aava nane fo xalume.

3 Naseˈ ta mataa i taa xalum a lagasai aanabeˈ o naseˈ ta mataa i taa langaie e i taa usi a vilaana roxo aava fo kuusanan lavaxa, nane i taa siak a faamamaasan lana xunus ina senaso a yaan aave i taa savat fataapus.

Na Jon A Fasisi Nari

4 Nenia na Jon, ne taxa kala
xe simi, mu lifu lotu pisiguak
aava mi taxa waan pe Esia.

A Piran sitaara aava taxa
waan naboxo, a waan kavai,
e i taa waan la maana yaan
lumui, rao i taa tavai nami
xapiak pana xakaavangan
xatam e luaian sina. E a
mu Vovau Pisiguak sait aava
ri taxa waan la nona vepen
ina naian sina Piran, rao ri
taa tavai nami pana xakaa-
vangan xatam e luaian sina
Piran.

5-6 E vaxa na Yesus Krais,
a mataa aava fuuna kuusan
faxaradak mon a maana fer-
awaian sina Piran, nane a
lak tuaan lana matafetama
sina Piran e a Memai lava
sina mu piran ti la xavala;
rao i taa tavai nami pana
xakaavangan xatam e lua-
ian sina Piran. Rao a Pi-
ran i taa tiuan a malang e
gutan xulu Yesus vulai, vu-
lai senaso nane muluk ne-
taara e fo mulus netaara xas-
ena vilaana saat sitaara pana
ria ina. E nane fasavat ne-
taara talo taara taa waan
lana pabung sina Piran, na
Tamana, xena vil a faisok
sina mu priis sina. Pevoxo!

7 "Kaalum! Nane taxa
filimaan xuluna vata
e maana mu rabuna
xapiak ri taa xalume.
E nari aava ri fo xie
sait, ri taa xalume. A
maana mu rabuna ti
la maana pok bina
xapiak, nari xapiak
ri taa xalume e ri taa
muluxe." *Skr 12:10*

A malaan. Pevoxo!

8 A Piran Laa'ui a kuus
malaan, "Nenia, a isaak na
Elfa e na Omega senaso ne
waan la fatitapang e ne taa
waan la fataxapiak sait. Ne
taxa waan naboxo, ne fo
waan ti kavai e ne taa fili-
maan fulaa. Ne peraroxo!"

A Kuusan Si Jon

9 Nenia na Jon, ne timi
lana fatataganan si Yesus
senaso taara waan faxuvul
lana faisok sina. E taara tig-
ina fatateak lapaana lagafan
aava mu rabuna saat ri tavai
netaara pana. Nenia, ne fo
kuusan a Lagasai Roxo sina
Piran e ne fo xuus famatavas
a mu rabuna pana lagasai se
Yesus. E voxo a mu mata-
lava ri feng tapinau xe la
xurunusa Paatmos.

10 La saxa Sande xo, a Vo-
vau Xaradak xa, a vil fami-
fau. E ne langai a ling aava
barak faagut la miak malaan
sena tafiu.

11 A ling aave a kuus
malaan, "A maana mo no
taa xalume, no taa xaleie
lana lagasai e no taa lisan a
lagasai aave xe la nu lifu lotu
pisiguak aanabe':

xe la lifu lotu pe Efasis,
xe la lifu lotu pe
Samirna,
xe la lifu lotu pe Perga-
mam,
xe la lifu lotu pe Ta-
iataira,
xe la lifu lotu pe Saardis,
xe la lifu lotu pe
Filadelfia,
xe la lifu lotu pe Leo-
disia."

12 Lavaxa, ne gilim xena
xalum nase' taxa ferawai xe
siak. E ne xalum a mu
laam pisiguak xuluna mu na-
ian modus siri aava vesanan
pana 'gol'.

13 E la palou iri “a Saxa
aava malaan sena Natuna
Mataa.” E nane toxan a
marapi modus a xafute xe
lapi. E a pis nane la xuna
pana yowang ‘gol’.
14 E a fui la putuna a pasak
xasingit malaan sena fui ina
sipsip e ro matana re lang
malaan sena fata.
15 A kana a malaan sena
‘aian’ layaan no falagafe lana
fata. E a ling ina a tuung
malaan sena xaing molava
taxa tibur la nonamaat.
16 Lana mana pamuaan
nane taxa tao a nu vapara
pisiguak e ti lana valana a
pinis a savat. A pinis aave
a fafangan paaliu la ro xas-
ing ina. E nona a lang
faagut malaan sena ngaas la
paanaas.
17 Layaan ne xalume, ne
poxo la kana malaan seˈ ne
maat. Taasaxa nane a tawau
pana mana pamuaan e kuus
malaan, “Muta mataut, ne-
nia ve ne Paamua e ne Fa-
taxapiak.
18 Nenia, ne taxa to taasaxa
paamua ne maat e naboxo
ne toxan a toyan xe vulai. E
ne toxan a ‘ki’ taragua, saxa
ina Maatan e saxa ina bina
lapaana xavala aava ri xalie
pana ‘Hel’.
19 “Lavaxa, xalei a maana
mo no fo xalume e maana
vilaana taxa waan naboxo e
a maana mo no taa xalume
mui.
20 A malasuf ina vapara
pisiguak aava no xalume
lana pamaak muaan e a laam
‘gol’ pisiguak a malaan: a
vapara pisiguak ri fakali-
maan a mu sisiak aava ri
paamuian a mu rabuna ina
lotu pisiguak e mu laam ri
fakalimaan a mu lifu lotu
pisiguak.

A Maana Vilaana Ri Taxa Waan

2

A Mu Lagasai Xe Sina Mu Rabuna Ina Lotu

A Lagasai Xe Efasis

1 “Xe sina sisiak siak aava
taxa paamuian a mu rabuna
ina lotu pe Efasis, no taa kala
malaan: a Saxa aava tao a va-
para pisiguak lana pamana
muaan e sangas la palou ina
laam ‘gol’ pisiguak, a kuus
malaan:
2 Ne texaas sena vilaana
simi. Ne texaas sena faisok e
a waan fatateaxan simi. Ne
texaas o nami, mi bai waan
xuvul pana rabuna saat e mi
tafang a mu rabuna aava ri
kuus o ri yaamut siak e mi
texaas o ri mu yaamut bit
mon.
3 E nami sait, mi faisok
faagut xaanak. La yaan ina
fakasanaman soxot a isaak,
mi fo tigina fatateak e mi pife
mamaxus.
4 Taasaxa ne marala pana
xasano vilaana simi. A
vubuxan xasingitan e naan-
gusan aava ri waan paamua,
ri malit naboxo.
5 Lamon faˈulie! Lamon
pana poxoian simi. Puk
faˈuli nami xe lana vilaana
roxo aava mi fo mo vile paa-
mua. Tamo piau, ne tamaa
savat simi e ne taa siak tapin
a laam ‘gol’ ti la nobina ina.
Ulaa xe la vilaana simi ti paa-
mua!

6 Taasaxa, a toxan a saxa
mo fulaa mi taxa vil farox-
oie. Mi gigiran a vilaana
sina parabuna aava ri usi a
fepitaian si Nikolas. E nenia
sait, ne baiane.*
7 Nase' ta mataa a kas a
tangana, i taa langai a fer-
awaian sina Vovau Xaradak
xe sina mu rabuna ina lotu.
A mataa aava i taa fa'onam a
mu vilaana ti la xavala i taa
ngan a xalana Wai ina Toyan
aava tigina pe lana uma roxo
sina Piran.

A Lagasai Xe Samirna

8 "Xe sina sisiak siak aava
taxa paamuian a mu rabuna
ina lotu pe Samirna, no taa
kala malaan: a Paamua e
a Fataxapiak aava fo maat
e taxa to naboxo, a kuus
malaan:
9 Ne texaas sena lagafan
aava savat simi. E ne tex-
aas o nami, mi mu valagof
(taasaxa nami, mi toxan a
maana mo xaves). E ne
texaas sena ferawaian saat
siri aava ri kuus o ri usi a
maana mu vilaana sina mu
Israel taasaxa piau! Nari, ri
pabung si Setan.
10 Muta mataut sena tafan-
gan aava i taa savat simi.
A tuuna, na Setan i taa yot
tapin ta saxanu tuvaat simi
xe lana vipis xena tafang
nami. Taasaxa, a tafangan
aanabe' i taa waan pana
yaan sangafilu mon. Tao fa-
tateak a namkaian simi sega
fefexaxaas sena maatan simi
e mui ne taa tavai nami pana
ligilot ina toyan.
11 Nase' ta mataa a kas a
tangana, i taa langai a fer-
awaian sina Vovau Xaradak
xe sina mu rabuna ina lotu.
A mataa aava i taa fa'onam a
mu vilaana ti la xavala, i taa
waan faroxo lana yaan ina
fataraguiaana maatan.

A Lagasai Xe Pergamam

12 "Xe sina sisiak siak aava
taxa paamuian a mu rabuna
ina lotu pe Pergamam, no taa
kala malaan: a Saxa aava
toxan a pinis pana ro xasing
taragua ina fafangan, a kuus
malaan:
13 Ne texaas sena bina ina
taagulan simi. Ne texaas o
a naian si Setan i taxa waan
faasilak. E ne texaas o nami,
mi fo tao fatateak a isaak e
mi pife puk tapin a namka-
ian simi sega layaan na An-
tipas fo punuxan. Na An-
tipas ve a sisiak tuuna siak;
a mataa ina kuusan fatak a
Lagasai Roxo siak. Nane fo
punuxan la palou imi pave,
la bina si Setan.
14 Taasaxa saxanu vilaana
simi ri famaraleiau. Saxanu
tuvaat simi ri usi a fepita-
ian si Belam aava xuus fa-
texaas na King Belak pana
vilaana xena fakalaxoi a mu
Israel. Nane tavai nari pana
fanganan lalosaat ina mu
maaradaang e fulaa a faxaar
nari talo ri taa tamai feruuk.
15 E xasanu tuvaat simi
aava ri usi a vilaana saat sina
parabuna Nikolas, ri taxa
waan la palou imi sait.
16 A pife roxo! Puk fulan a
lamonan simi, tamo piau ne

* **2:6:** A parabuna Nikolas, ri lamon o a mu Kristian ri fexaxaas sena vil a maana buk vilaana saat senaso na Yesus fo fakaxup nari xo. Ri fuuna usi a maana vilaana ina tamai feruuk e maana xasano vilaana saat.

taa tamana falet xe simi pana
rawen. Ne taa fakasanam a
nu tuvaat aave pana pinis ti
lana valaak.
17 Nase' ta mataa a kas
a tangana, i taa langai
a ferawaian sina Vovau
Xaradak xe sina mu rabuna
ina lotu. A mataa aava i
taa fa'onam a mu vilaana
ti la xavala, ne taa tavaie
pana bret 'maanaa' aava
fufunai. E ne taa tavaie
pana faat pasak aava isin
fa'ui a xaleian xuluna. A isin
aanabe' nemaame sang mon
maame taa texaas sena.

A Lagasai Xe Taiataira

18 "Xe sina sisiak siak aava
taxa paamuian a mu rabuna
ina lotu pe Taiataira, no taa
kala malaan: a Natuna Pi-
ran aava toxan a ro matana
malaan sena radaam ina fata
e kana malaan sena 'aian'
miraal, a kuus malaan:
19 Ne texaas sena vilaana
simi. Ne texaas sena
vubuxan xasingitan simi, a
namkaian simi e a xakaa-
vangan simi. Ne texaas o
mi taxa waan fatateak vulai.
Ne texaas o a faisok aava mi
taxa vile naboxo a molava
sena faisok simi ti paamua.
20 Taasaxa saxa vilaana
simi a saat. A pife roxo
saxa tefin, na Jesabel, i taxa
waan la palou imi. Nane
fo xali nane xa pana tefin
ina kuus fatuxai. Nane taxa
lo fapiti familung a maana
sisiak siak e voxo ri usi a
vilaana saat ina tamaian e
ri ngan a fanganan lalosaat
sina mu maaradaang. A pife
roxo!
21 Ne fo tavaie pana yaan
xena puk tapin nane xa xas-
ena vilaana saat sina taasaxa
nane vubuk rao i taa lo usi a
vilaana ina tamai feruuk.
22 E voxo ne taa tavaie
pana giisan molava. Nane
e nu tuvaat aava ri usie
lana vilaana ina tamai fe-
ruuk, ri taa siak a fakasana-
man molava sena milungan
siri tamo ri taa pife puk tapin
nari xa.
23 E maana natuna, ne
taa punuk nari pana giisan
molava. E voxo la maana
lifu lotu siak ri taa masam
faroxo o nenia xa, ne Saxa
aava tatafang a maana mu
lamonan simi e ne xalum a
maana mo lana xunus imi.
E mi taa texaas o nenia xa,
ne taa tavai nami saxa saxa
pana mo roxo xana mu vi-
laana roxo e pana mo mosaat
xana mu vilaana saat.
24 Taasaxa ne xuus nami
pe Taiataira, nami aava mi
pife usi a vilaana sina tefin
aave e mi pife texaas sena
texaasan saat si Setan aava
ri xalie pana mo fufunai:
ne taa pife famamaxus nami
naboxo pana matafanan fu-
laa.
25 Taasaxa tao fatateak a
maana lamonan roxo simi
fefexaxaas sena savatan
siak!
26 Nase' ta mataa aava
fa'onam a vilaana saat xena
usi a vilaana siak la maana
yaan ina toyan sina, ne taa
siak fatie lana nobina lava e
i taa paamuian a maana mu
bina xaves.
27 A mataa aave i tafe waan
malaan sega pana gutan
aava na Tamaang fo tavaiau
pana.

'Nane taa paamuian nari
pana vam 'aian' e i
taa ngaamimit nari

malaan sena ‘botol’.’
Yng 2:9
28 E ne taa tavaie pana vapara ti la paanen lolof aava
ri xalie pana Sakiyaan.
29 Nase' ta mataa a kas a tangana, i taa langai a ferawaian
sina Vovau Xaradak xe sina
mu rabuna ina lotu.

3

A Lagasai Xe Saardis

1 “Xe sina saxa sisiak siak
aava taxa paamuian a mu
rabuna ina lotu pe Saardis,
no taa kala malaan: nane
aava toxan a Vovau Pisiguak
sina Piran e a tao a vapara
pisiguak, a kuus malaan: Ne
texaas sena mu vilaana simi.
E vaxa, mi toxan a isin o mi
taxa to, taasaxa piau. Mi taxa
waan malaan se' mi fo maat.
2 Para! Tamasiak e mi
fagut a miraxana vilaana
roxo aava ri taxa waan lunai
talo ri taa pife malit paaliu.
Senaso ne fo tafang a vilaana
simi e a faisok aava Piran
fo xuus nami pana e mi pife
fataxapine, mi vusunge mon.
3 E voxo, lamon fa'uli a
fepitaian mi fo langaie e mi
usi fataxe e puk tapin nami
xa xasena vilaana saat simi.
Tamo mi taa pife para, ne
taa savat fa'ipul malaan sena
mataa fafenau e mi taa pife
texaas sena savatan siak.
4 Taasaxa saxanu tuvaat
simi ri pife favusiit a marapi
siri. Ri usi fatak a vilaana
roxo. Nari, ri roxo paaliu e ri
fexaxaas sena sangas xuvul
paga lana marapi pasak.
5 Nase' ta mataa i taa
fa'onam a mu vilaana ti la
xavala, ne taa tavaie pana
marapi pasak e ne taa pife
vis tapin a isina ti lana Buuk
ina Toyan. Taasaxa ne taa
kuus famatavas pana isina e
na Tamaang e mu angelo ri
taa texaas sena.
6 Nase' ta mataa a kas a
tangana, i taa langai a fer-
awaian sina Vovau Xaradak
xe sina mu rabuna ina lotu.”

A Lagasai Xe Filadelfia

7 “Xe sina sisiak siak aava
taxa paamuian a mu rabuna
ina lotu pe Filadelfia, no taa
kala malaan: Nane aava tu-
una e taap e toxan a ‘ki’ si
Devit; nane i taa kas a ‘dua’
e piau ta mataa fulaa a fex-
axaas sena xaweie e nane taa
xaweie e piau ta mataa a fex-
axaas sena kasaana, a Saxa
aave i taxa kuus malaan:
8 Ne texaas sena maana vi-
laana simi. Kaalum, ne fo
kas a ‘dua’ la nomi e piau ta
mataa i taa xaweie. Senaso
nami, mi toxan a fomirak
gutan mon e mi taxa lo usi
a ferawaian siak e mi pife
faaxolusan a isaak.
9 Kaalum, ne taa fabukaak
a mu xaiyaas simi la kami
e ri taa texaas o nenia, ne
vubuxan xasingit nami. A
xasano rabuna pave aava ri
fuuna faxuvul lana lifu lotu
sina mu Israel, ri kuus o nari
sang mon ri mu rabuna Is-
rael taasaxa ri taxa bit, ri
taxa lo usi na Setan.
10 Famodak e a yaan ina
lagafan taa savat. A lagafan
xena tafang a maana mu
rabuna xapiak aava ri taxa
waan la xavala. Taasaxa ne
taa ti votan a tafangan aave
talo i taa pife savat xe simi.

Senaso mi fo faisok faagut
xena usi a ferawaian siak.
11 A yaan ina savatan siak
pife lasuun. Lamon fa-
tateak a vilaana simi saxa
saxa. Muta faatasu senaso
pife roxo a xasa mataa i taa
paxai a ligilot simi.
12 Nase' ta mataa i taa
fa'onam a mu vilaana ti
la xavala, ne taa fatigineie
malaan sena xaaxaak ina
Tang Lifu Lotu sina Piran. E
i taa pife ta'ulai, piau paaliu,
i taa waan vulai. E ne-
nia, ne taa fa'isin a mataa
aave pana isina Piran siak e
pana isina bina sina Piran,
na Jerusalem fa'ui aava taa
sivimaan ti la xunavata sina
Piran. E ne taa fa'isine pana
isin fa'ui sait.
13 Nase' ta mataa a kas a
tangana, i taa langai a fer-
awaian sina Vovau Xaradak
xe sina mu rabuna ina lotu.

A Lagasai Xe Leodisia

14 "Xe sina sisiak siak aava
taxa paamuian a mu rabuna
ina lotu pe Leodisia, no taa
kala malaan: nenia ve ne
Turoxoian e ne Ferawaian
Fangaasik Tuuna e nenia ve
ne Fufuna Vavesai sina Pi-
ran. Ne kuus malaan:
15 Ne texaas sena maana
vilaana simi. Ne texaas o
nami, mi pife lagaf e mi pife
marafut. Ne vubuk o mi
tafe lagaf o mi tafe marafut,
taasaxa piau.
16 Mi taxa waan la palou
mon, mi malaan sena fan-
ganan aava pife lagaf e pife
marafut temasaat e voxo ne
taa yivisan tapin nami ti lana
valaak.
17 Nami, mi kuus o mi
toxan a fafanaian xaves e
mi fo matalava e mi piau
ta vubuxanan fulaa, taasaxa
piau. Nami, mi mu valagof,
mi pife kaalum faroxo e mi
piau ta gutan. Ne mu-
luk nami senaso mi piau
ta marapi e mi taxa tigina
xavuul.
18 Ne fasei nami o mi taa
maraan a 'gol' siak aava ne
fo tafange e ne fo falagafe
lana fata talo mi taa savat
molava. E ne fasei nami
vaxa, o mi taa maraan ta
marapi pasak siak e mi taa
pis nami pana xena xafut a
xavuulan simi talo mi taa
pife femangilan nami. E ne
fasei nami o mi taa maraan
a maxi siak xena timinaana
xuluna matami talo mi taa
kaalum faroxo.
19 A mu rabuna aava ne
vubuxan xasingit nari, ne
taa fakasanam nari xena
faxaradak a vilaana siri. E
voxo mi taa puk a vilaana
simi e mi faigot faagut xena
usiaan nenia.
20 Langai! Ne taxa tigina
faasilak la matana lifu siim e
ne taxa xel a isaam. Tamo no
langaiau e no kas a matana
lifu siim xe siak ne taa laak
xe siim e taare taa fangan
faxuvul.
21 Nase' ta mataa i taa
fa'onam a mu vilaana ti la
xavala, nane aave i taa nai
xuvul paga xuluna ivin lava
ina naian siak. A mataa aave
i tafe malaan sega senaso ne
fo fa'onam a maana mo ti
la xavala e naboxo ne taxa
nai xuvul pa Tamaang xu-
luna ivin lava ina naian sina.
22 Nase' ta mataa a kas a
tangana, i taa langai a fer-
awaian sina Vovau Xaradak
xe sina mu rabuna ina lotu."

A Maana Mo Ri Taa Savat Lamina

4

A Ivin Piranan Pe La Xunavata

1 Lamina maana lagasai aanabeˈ ne kaalum xe laaˈui la xunavata e ne xalum a matana yalaxau a talakas pave. E saxa ling ne fo langaie paamua aava tuung malaan sena tafiu, a ling aave a kuus, “Laakmaan e ne taa faxalit nano pana so ta mo ri taa savat lumui.”

2 E fataapus paaliu a Vovau Xaradak a xulau e ne xalum a ivin lava taxa waan la xunavata e Saxa malaan sena mataa taxa nai xuluna.

3 E nane aava taxa nai, a tana vuung malaan sena ria taasaxa nane ve a matavas malaan sena ‘galaas’. E a turia a fakaliuan a ivin sina. E a turia aave pife malaan sena turia ti la pi taasaxa, a maxawa e lang faagut paaliu.

A Mu Matalava

4 E fakaliuan a ivin lava aave ve, a toxan a maana xasano ivin sangafilu taragua pana talafaat taxa waan. E a matalava sangafilu taragua pana talafaat ri taxa nai xuluna mu ivin aave. A mu marapi siri a pasak xasingit e ri toxan a ligilot ‘gol’ la puturi.

5 A yaamit e vabarak vaxa, a savat ti la ivin lava. E faasilak la nona ivin lava aave a toxan a mo ri kaalum malaan sena radaam pisiguak ri taxa raam. A mu radaam aave ri Vovau Pisiguak sina Piran.

A Mo Talafaat Aava To

6 E a nobina la nona ivin lava aave a rarapak malaan sena ‘galaas’ aava matavas paaliu. E la palou ina mu naian aave a mo talafaat aava ri to, ri taxa tigina. E a mo to talafaat aave ri toxan a mu matari moxaves la nori e la miri.

7 E saxa mo to aave a kaalum malaan sena piu aava ri xalie pana ‘laion’. E saxa fulaa a kaalum malaan sena bulmakau. E a fatalatulaana mo a nona malaan sena mataa. E a fatalafaataana mo a kaalum malaan sena tegom.*

8 E nari talafaat xapiak aave ri toxan a xakaveri pisaxa e mu xakaveri vaxa, ri toxan a mata moxaves xuluri. E la maana paanaas e la maana vung nari xo, ri fuuna lo kel vulai. A kelan siri a malaan:

> “A Taap, A Taap, A Taap, a Piran ve a Saxa pana maana gutan xapiak; a Piran aava waan ti kavai e waan naboxo e i taa waan vulai, vulai, nane ve a Taap.” *Ais 6:3*

9 La maana yaan a mo to talafaat aave ri naangus e ri kuus fati a isina Piran aava taxa nai xuluna ivin lava e to vulai, vulai e ri kuus faasiroxo xe sina.

10 E layaan ri taxa vil malaane a mu matalava sangafilu taragua pana talafaat xapiak aave nari, ri

* **4:7:** Na Isikiel a ferawai o nari saxa saxa xa, ri toxan a nonau talafaat. E nari talafaat ri toxan a maana nonau aava fo kuusanan nabeˈ.

fuuna bukaak xe sina aava taxa nai xuluna ivin lava. E ri nangus nane aava to vulai e ri tapin a mu ligilot ‘gol’ siri xe la nona ivin lava. E ri kel malaan:

11 “Nano, no Piran simaam, no Matalava simaam.
No fexaxaas sena siak a naangusan e a suaian.
No fexaxaas sena siak a gutan senaso pana vubuxanan siim no fo lamon a maana mo ti la tangpat e no vesane.
E kaalum, a maana mo no fo lamone e no fo vesane ri taxa waan xo.” aan xo.”

5

A Fomirak Buuk Pana Ferawaian Lava

1 E lana pamuaan sina Piran aava taxa nai xuluna ivin aapave, ne xalum a saxa buuk. E a buuk aave a toxan a xakalayan lana e xuluna mina e ri vulute pana vulut pisiguak.

2 E ne xalum a saxa angelo tateak e nane a faabarak malaan, “Nase' a fexaxaas sena kas a buuk aanabe' e pak tapin a vulut sena?”

3 Piau ta mataa lana xunavata o xuluna xavala o lapaana xavala a fexaxaas sena kas a buuk aanabe' e pak tapin a vulut sena.

4 E nenia, ne taangiis faagut senaso piau ta mataa a fexaxaas sena kasaana o kaalum lana.

5 Taasaxa saxa matalava a xuusau, “Muneta taangiis! Kaalum, na ‘Laion’ ti la pabung si Juda aava xuxul si Matalava Devit, nane fo fa'onam a mu xaiyaas sina; nane fexaxaas sena kasaana buuk aave pana vulut pisiguak.”

A Natuna Sipsip

6 E la palou ina ivin lava aava fakaliuan pana mu mo to talafaat e pana mu matalava, ne xalum a Natuna Sipsip aava kaalum malaan sena fo punuxan. E nane toxan a tun pisiguak xuluna putuna e toxan a mata pisiguak sait. A mu matana aave ri mu Vovau pisiguak sina Piran aava nane fuuna feng nari xena falim a maana mu rabuna xapiak xuluna xavala xena texaas sena so ta mo ri taxa vile.

7 E nane fe siak a buuk ti lana pamuaan sina Piran aava nai xuluna ivin lava.

8 Layaan nane fo siaxe, a mu mo to talafaat xuvul pana mu matalava sangafilu taragua pana talafaat, nari xapiak ri poxo bukaak xe la nona Natuna Sipsip. E nari saxa saxa, ri toxan a mo aava ri xalie pana ‘haap’ e ri toxan a ‘plet gol’ pana vulut i taxa fasavat a vubun pana lasan roxo. A lasan ina vulut aave a fakalimaan a fenungan sina mu rabuna aava ri namkai.

A Mu Yanganan

9 E ri taxa yangan a yanganan fa'ui aava malaan:

“Nano, no fo punuxan e voxo
nano, no fexaxaas sena siak a buuk aave e

pak tapin a vulut aava vulut votanan pana.
No fo maraan a maana rabuna xana Piran pana maatan siim,
a rabuna xaves ti la maana mu bina, ti la maana pok bina, ti la maana buk rabuna e ti la maana nobina xapiak xuluna xavala.
10 E no bur nari xena famemai nari e voxo ri taa faxatang a lotu sina Piran.
E ri taa paamuian a rabuna nabe' la xavala."
11 E nenia, ne kaalum saa fulaa e ne langai a ling ina mu angelo xaves paaliu aava ri fakaliuan a ivin lava e nari mu mo to talafaat e mu matalava. E ri xaves temasaat paaliu; no pife fexaxaas sena kataan nari.
12 E ri kel faagut malaan:
"A Natuna Sipsip aava fo punuxan, a fexaxaas sena siak a vepen pila'.
Tavaie pana maana mo xapiak: a fafanaian, texaasan, gutan, suaian, malangan e a naangusan."
13 E mui ne langai a maana mo xapiak aava waan laa'ui la xunavata o waan lapia xuluna xavala o lapaana xavala o lana laman, a maana mo xapiak ri kuus malaan:
"Naangusan e suaian e malangan e piranan, nari xapiak
ri sina aava taxa nai xuluna ivin lava e sina Natuna Sipsip.
E maana mo aanabe' ve, ri taa sire sang mon vulai, vulai."
14 E a mu mo to talafaat ri kuus, "A tuuna paaliu!" E nari mu matalava ri bukaak e ri nangu

6

A Mu Vulut Pisiguak Ina Fomirak Buuk

A Mu 'Hos' Talafaat

1 E nenia, ne falim a Natuna Sipsip a pak tapin a vulut saxa; pisaxa ri taxa waan fatateak lunai. E ne langai a saxa la palou ina mo to talafaat a faabarak faagut e kuus, "No filimaan!"
2 E ne kaalum e a 'hos' pasak a savat. E a mataa xuluna a tao a 'bonara' la mana. E nari mu matalava ri tavaie pana ligilot xena fakalimaane o nane a mataa fa'onam e nane falet malaan sena piran rao i taa paamuian a mu xaiyaas sina.
3 Mui a Natuna Sipsip a pak tapin a fataraguiaana vulut e a fataraguiaana mo to talafaat a kuus, "No filimaan!"
4 E xasa 'hos' fulaa a savat, a saxa aanabe' ve a vuung. E nari mu matalava ri tavai a mataa xuluna 'hos' pana pinis molava. E nane aave a siak a gutan xena kawaasan a luaian xuluna xavala talo a mu rabuna ri taa fevis e fepunuxan nari.

5 E a Natuna Sipsip a pak
tapin a fatalatulaana vulut
e ne langai a fatalatulaana
mo to talafaat a kuus, “No
filimaan!” E ne xalum a
‘hos’ maxata a savat. E a
mataa xuluna a tao a mo ina
tafang a matafanan la mana
e a faisok sina ve xena fasa-
vataana song.
6 E ne langai a saxa ling la
palou ina mu mo to talafaat
a kuus malaan:
“Pana faisok ina yaan saxa,
no fexaxaas sena
maraan a fomirak bi
pana ‘rais wiit’. E
pana faisok ina yaan
saxa no fexaxaas sena
maraan a miraxana
bi talatul pana rais
baali. Taasaxa muta
kawaasan a wel e
wain.”
7 E mui a Natuna Sipsip
a pak tapin a fatalafaataana
vulut e a fataxapiak ina mo
to talafaat a kuus, “No fili-
maan!”
8 E ne kaalum e a ‘hos’ a
tana xiis a savat. Isina mataa
xuluna ve na Mamaat. E na
‘Hel’ aava bina ina fakasana-
man, a savat faasilak lam-
ina. E narie, re fepatoxan
a maana mu rabuna xapiak
lapia xuluna xavala fexax-
aas sena pabung talafaat. E
re siak a pabung saxa xena
punuk a maana mu rabuna
lana. Re punuk nari pana
fevisan, song, giisan e pana
maana vupung ti la latan.

A Vovau Ina Rabuna Aava Ri Namkai

9 E mui a Natuna Sipsip
a pak tapin a fapamayaana
vulut ina buuk. E voxo
ne xalum a mu vovau ina
rabuna aava fo punuxan, ri
taxa waan lapaana ivin ina
faraaman laa'ui la xunavata.
A rabuna aave ri fo punuxan
senaso ri kuusan fasavat a
ferawaian sina Piran.
10 E a mu vovau aave,
ri xukulai faagut e ri fiai
malaan, “Piran pana maana
gutan xapiak, nano, no bi-
lai faroxo vulai, a vilaana
siim a xaradak. Laso ta
yaan no taa faxuvul a maana
rabuna la xavala e no taa
tiis e fakasanam nari aava ri
punuk nemaam?”
11 E a mu matalava ri tavai
nari saxa saxa pana marapi
pasak e ri xuus faagutan nari
o ri taa waan bang famodak
talo a rabuna ti la xavala taa
punuk xapin a mu sisiak sina
Piran aava mu tiri e ri taa
maat malaan seri.

A Mara'ulia

12 E a Natuna Sipsip a pak
tapin a fapisaxayaana vulut
e ne kaalum fulaa. E a
mara'ulia lava a savat e a
ngaas fesuk e a kaalum max-
ata malaan sena xisong e a
fulun fevuung malaan sena
ria.
13 E a vapara xaves la fina-
vata ri poxo xe la pia malaan
sena xalana wai murunga
layaan a reref faagut taxa
fagusaange.
14 E a vata femalit malaan
sena vem aava tefin taxa fu-
luse e maana mu put xapiak
e maana xurunusa vaxa, ri
talaput tapin a vaveri.
15 E a maana piran king ti
la xavala xuvul pana maana
memai e mu paamu ina
rawen e mu matalava e mu
mataa pana gutan e mu

rabuna e mu sisiak sait, nari
xapiak ri taa fala e ri fe
fufunai lana liing o la palou
ina faat xuluna mu put.
16 E ri taa fenung xe sina
mu put e mu faat malaan,
"Mi poxo xulumaam, xafut
nemaam sena xakaaluman
sina Saxa aava taxa nai
xuluna ivin lava e fun
nemaam xasena maraleian
sina Natuna Sipsip.
17 Senaso a yaan lava ina
maraleian sire fo savat e
piau ta mataa a fexaxaas
sena tigina la nore."

7

A Rabuna 144,000 Ti Israel

1 E mui ne xalum a mu
angelo talafaat ri taxa tigina
la xasing ina xavala; saxa
pe paa, saxa pe kol, saxa pe
puaa e saxa pe pul. E nari,
ri taxa tao fati a maana reref
pave talo a reref taa pife fiit
xolai la xavala o la laman e
pife fexaxaas i taa figilis ta
saxa wai.
2 E ne xalum a xasa an-
gelo fulaa a savat ti paa.
A angelo naang a toxan a
mo ina fakalimaanan sina Pi-
ran aava to vulai. E nane
barak xe sina mu angelo ta-
lafaat aava ri toxan a faisok
ina kawaasanaana xavala e a
laman pana reref.
3 A angelo aanabe' a xuus
fatexaas nari malaan, "Muta
kawaasanaana xavala o
laman o ta wai saxa fefex-
axaas maam taa fakalimaan
a mu sisiak sina Piran sitaara
la nori saxa saxa."
4 E ne langai a xakatan
iri aava ri taa siak a fakali-
maanan, ri 144,000 rabuna ti
lana maana pabung ti Israel.
5 Ti lana pabung si Juda, ri
fakalimaan a 12,000.
Ti lana pabung si
Ruben, ri fakali-
maan a 12,000.
Ti lana pabung si
Gaat, ri fakali-
maan a 12,000.
6 Ti lana pabung si Aasur, ri
fakalimaan a 12,000.
Ti lana pabung si
Naaptali, ri fakali-
maan a 12,000.
Ti lana pabung
si Manaasa, ri
fakalimaan a
12,000.
7 Ti lana pabung si Simeon, ri
fakalimaan a 12,000.
Ti lana pabung si Li-
vai, ri fakalimaan
a 12,000.
Ti lana pabung si
Isakaar, ri fakali-
maan a 12,000.
8 Ti lana pabung si Sebulan,
ri fakalimaan a 12,000.
Ti lana pabung si
Yosep, ri fakali-
maan a 12,000.
Ti lana pabung
si Benyamin, ri
fakalimaan a
12,000.

*Ri Nangus A Natuna Sip-
sip*

9 E lamina mo aanabe' ne
xalum moxo a tang malila
paaliu aava mataa pife
fexaxaas sena kataan nari.
Nari, ri rabuna ti la maana
mu bina xapiak, a maana
buk rabuna ti lana pabung
xapiak e a maana mu pok
bina xapiak e voxo ri taxa
tigina la nona ivin lava e la
nona Natuna Sipsip. E ri pis

nari xa pana marapi pasak e
ri taxa tao a paxana nunui
10 e ri xukulai malaan:
“A Piran sitaara aava taxa
nai xuluna ivin lava
e a Natuna Sipsip,
nare, re fufuna
fakaaxupan!”
11 A mu angelo aava ri taxa
tigina fakaliuan a ivin lava
e mu matalava e mu mo to
talafaat, nari, ri bukaak e
piturung xe pe sina ivin lava
e ri nangus a Piran
12 e ri kuus malaan:
“A tuuna, faamamaasan e
miridingan e texaasan
e naangusan
e isin lava e gutan e
tateaxan,
nari xapiak ri sina
Piran sitaara
vulai, vulai.
Pevoxo.”

Nari, Mu Rabuna Nase'?

13 E saxa matalava a xe-
lau e fiai, “Nase' ta rabuna
sang pave, ri taxa tigina pana
marapi pasak? Nase' nari e
ri filimaan ti faa?”
14 E ne suie malaan, “Ne-
nia, ne vungut; nano, no tex-
aas.”
E nane xuusau, “Nari ve,
ri savat ti lana yaan saat
molava la xavala. Nari saxa
saxa ri fo xamak fapasak
a marapi siri pana ria ina
Natuna Sipsip.
15 E voxo ri taxa tigina
faasilak la ivin lava sina Pi-
ran e ri xavange la maana
paanaas e la maana vung sait
lana Tang Lifu Lotu sina. E
ri taa waan lapaana fatata-
ganan sina saxa aava taxa
nai xuluna ivin lava.
16 E ri taa pife lagai o ma'iu
fulaa e a gutan ina ngaas taa
pife sip nari e piau ta lagafan
ina taa savat xe siri sait.
17 E a Natuna Sipsip aava
taxa waan la palou ina ivin
lava, i taa faxatang nari e i
taa lisan nari xe la matana
raarum ina toyan. E a Piran
i taa saf tapin a raarum ti la
matari.”

8

A Fapisiguakaana Vulut Aava Vulut Votan A Buuk Aave

A Tafiu Pisiguak

1 Lamina mo aanabe' a
Natuna Sipsip a pak tapin
a fapisiguakaana vulut ina
buuk aave e a maana mo
lana xunavata ri nai kasam,
piau paaliu ta felingaian
pave fefexaxaas sena 30
‘minit’.
2 E mui ne xalum a an-
gelo pisiguak aava ri tigina la
nona Piran. E saxa a tavai
nari xapiak pana tafiu saxa
saxa.
3 Saxa angelo fulaa maa
tigina faasilak la ivin ina
faraaman e nane taxa tao
a paxiis ‘gol’ xena faram a
vulut aava lasan ina a roxo.
E saxa a tavaie pana vulut
xaves xena faramaana. E
nane timine xuluna ivin ‘gol’
ina faraaman aava tigina la
nona ivin lava
4 e a bun ina vulut lalas
xuvul pana fenungan sina
mu rabuna aava ri namkai, a
savat la nona Piran.
5 E a angelo aave a siak a
xalife ina vulut aava raam ti
xuluna ivin ‘gol’ ina faraa-
man e fabas a paxiis ‘gol’

aava nane taxa tawe. E nane soxoine xe lapia la xavala. E fataapus marasaxa, a yaamit e vabarak re savat e vaxa mara'ulia e saxanu mo fafelingai sait.

6 E a mu angelo pisiguak aava ri taxa tao a tafiu saxa saxa, ri faigot xena piifaan nari.

A Fata

7 E saxa a piif a tafiu sina e fataapus paaliu a faat 'ais' ti laa'ui e fata xuvul pana ria ri soxoinan xe la pia; e a xavil ina maana mo la pia a raam; saxano wai xaves fadak vaxa, ri raam e a maana yi xapiak a raam.

A Ria

8 E a fataraguiaana angelo a piif a tafiu sina e a tang mo molava malaan sena put aava raam, a tapinan lana laman e a xavil ina laman fevuung pana ria.

9 E saxano din e a xavil ina maana mo aava to lana laman ri maat e saxano xaati vaxa ri kawaasanan.

A Raarum Mopaak

10 A fatalatulaana angelo a piif a tafiu sina e a vapara molava aava taxa raam, a poxo ti laa'ui xe la pia e a poxo xuluna maana raarum e xuluna maana tuus e maana matana raarum.

11 E a vapara aave ri xalie pana 'Wai ina Tiui', a puk a xavil ina raarum xapiak, talo i taa mopaak. E a maana rabuna xaves ri maat layaan ri num a raarum aanabe' senaso a mopaak.

A Suk

12 E a fatalafaataana angelo a piif a tafiu sina e a xavil ina ngaas e xavil ina fulun e saxano vapara xaves ri femaat e voxo a xavil ina yaan e a xavil ina vung re piau ta malangan.

A Tegom

13 E ne kaalum xe laa'ui e ne langai a saxa tegom aava taxa lif pave a kel malaan, "Mamaxus, mamaxus, mamaxus; muluk nari aava ri taagul xuluna xavala. Senaso a angelo talatul ri pife piif a tafiu sirutul lunai e layaan rutul taa piife, a lagafan molava paaliu i taa savat."

9

A Lagafan Mata

A Mu Sakawa Saat

1 E a fapamayaana angelo a piif a tafiu sina e ne xalum a saxa vapara ti laa'ui a poxo xe la pia e saxa a tavaie pana 'ki' ina Tang Vaa'ul.

2 E nane kas a matana Tang Vaa'ul aave pana 'ki' e a bun a laak ti lana fexaxaas malaan sena bun ina tang fata molava. E a ngaas e mu vata ri xafutan pana bun ti lana Tang Vaa'ul e mu bina xapiak fesuk.

3 E ti lana bun aave a maana mo malaan sena mu sakawa ri savat xe la xavala. E ri toxan a gutan a fexaxaas xena pirak famasak a mataa malaan sena pungup ti la xavala.

4 E saxa a fasei nari o ri taa pife kawaasan a yi o ta mo ti la latan o ta wai saxa, taasaxa

ri taa famasak a mu rabuna aava ri piau ta fakalimaanan sina Piran la nori.
5 E mu sakawa aave ri pife fexaxaas sena punuk ta saxa mataa taasaxa ri taa pirak famasak mon nari xapiak fefexaxaas sena fulun pama. E a maasaxan siri i taa malaan sena maasaxan layaan a pungup a pirak a mataa.
6 E la fena mu yaan aanabeˈ a mu rabuna ri taa seng faatuaian a maatan xe xuluri xa, taasaxa ri taa sesengmaat. Ri vubuk paaliu o ri taa maat taasaxa maatan i taa sinuf seri.

7 A maana mo aava ri malaan sena sakawa, a xakaaluman iri a malaan sena ‘hos’ pana ‘aian’ ina fevisan xuluna. E ri toxan a ligilot ‘gol’ sina ‘king’ xuluna puturi e a nonau iri a fexaxaas malaan sena nonau ina mataa tuuna.
8 E a fui iri a modus malaan sena tefin e a fari a molava malaan sena ‘laion’ o veowa.
9 E la famareri ri toxan a mo tateak malaan sena ‘aian’ e a tatafan ina xakaveri a rawei faagut paaliu malaan sena ‘kaaris’ layaan a mu ‘hos’ taxa yuuf fatapusane xe la fevisan.
10 E ri toxan a sum malaan sena pungup e ri vipirak pana e ri fexaxaas sena famasak a mu rabuna aava ri piau ta fakalimaanan sina Piran fefexaxaas sena fulun pama tafe liu.
11 Ri toxan a saxa a fuuna paamuian nari, a saxa vovau fefeng ti lana Tang Vaaˈul. Lana pok bina Hibru ri xalie pa Abaadan e lana pok bina Griik ri xalie pa Epolyon. (A malasuf ina ve a malaan, “Galas xapine”.)
12 Saxa lagafan fo taxapus xo, taasaxa mi taa faxatang sena taragua aava re taa savatmaan lamina.

A Lagafan Fulaa

13 E mui a fapisaxayaana angelo a piif a tafiu sina e ne langai a ling a savat ti la palou ina xasing talafaat ina ivin ‘gol’ ina faraaman aava taxa waan la nona Piran.
14 A ling aave a xuus a fapisaxayaana angelo pana tafiu malaan, “Fe mulus tapin a masalai talafaat aava pisan la xasing ina raarum ri xalie pa Yufretis.”
15 Nari talafaat aave ri fo faigot bang a yaan aanabeˈ. Lana vipis ri waan bang a mariaas e fulun e yaan e awa aanabeˈ. E ri toxan a faisok xena fepatoxan a mu rabuna xapiak la xavala xe lana pabung talatul e ri taa punuk xapin a saxa pabung. E a angelo aave fe mulus nari.
16 E a rabuna ina rawen sina masalai talafaat aave ri savat xuvul pana mu ‘hos’ saxa saxa. E ne langai o a xakatan ina rabuna ina rawen a fexaxaas sena 200,000,000.
17 E ne xalum nari lana mifan siak, a xakaaluman ina mu ‘hos’ e mu rabuna aava ri nai xuluri, a malaan: a mu rabuna ri toxan a ‘aian’ la famareri aava tana vuung malaan sena fata e maxawa e xiis sait. E a putuna mu ‘hos’ ri kaalum malaan sena ‘laion’ e ti la valari a fata e

bun taxa lo savat e a fata
aave a musung malaan sena
put layaan a put. (A musung
ina a malaan sena faat aava
ri xalie pana ‘salfa’, layaan i
taxa raam.)
18 E a mo mosaat talatul
aanabeˈ ve rutul savat ti la
valana mu ‘hos’: a fata, a
bun e a ‘salfa’, rutul punuk
a rabuna xaves paaliu, fefex-
axaas sena pabung saxa ina
talatul la xavala.
19 A gutan ina mu ‘hos’ ve,
taxa waan lana valari e lana
sum iri sait; senaso a sum
iri a malaan sena tiui aava
ri toxan a puturi xena vil
pengan a mataa.
20 E nari mu rabuna
aava mo mosaat talatul pife
punuk nari, nari vaxa, ri pife
puk a vilaana saat siri. Ri
pife taˈulan a faisok saat ti
la mari. Ri taxa lo nangus
a vovau saat e ri taxa lo
vesan a mu maaradaang
lunai pana ‘gol’ o ‘silva’ o
‘braas’ o ri tuxe pana faat o
wai. Ri vesan a maana mo
malaan taasaxa maana mo
aave ri pife fexaxaas sena
kaalum o langai o sangas.
21 Ri vil malaane e vaxa ri
pife puk tapin nari xa xas-
ena mu faisok saat siri aava
malaan: a ngaapunuxan,
neng, fenauan e a vilaana ina
tamai feruuk.

10

Saxa Angelo Molava Pana Xasa Fomirak Buuk

1 E mui ne kaalum xe laaˈui
e a angelo pana tateaxan
lava a sivimaan ti la xuna-
vata e a vata a xufut a tana
malaan sena marapi e a turia
a fakaliuan a putuna. A nona
a lang malaan sena ngaas e
ro kana re malaan sena fata
aava miraal.
2 Nane toxan a fomirak
buuk aava taxa talakas lana
mana. E nane maa tigina
pana kana muaan xuluna
laman e kana xaiya xe xu-
luna xavala.
3 E nane kel faagut malaan
sena ‘laion’ taxa ngungurai
e layaan nane kel a mu
vabarak pisiguak ri put.
4 E lamina putan sina
vabarak pisiguak aave, rao
ne xalei a ferawaian siri
taasaxa ne langai saxa ling ti
laaˈui la xunavata a xuusau,
“Muta xaleie! A maana
ferawaian sina mu vabarak
pisiguak aanabeˈ no taa
fune.”
5 E a angelo naang aava ne
xalume taxa tigina la laman
e la xavala, a talangai pana
mana muaan xe la xunavata.
6 E nane kuus fakalimaan
pana Saxa aava taagul vulai,
vulai e vesan a maana mo
xapiak:

a vesan a xunavata e maana mo xapiak lana,
a vesan a xavala e maana mo xapiak lana,
a vesan a laman e maana mo xapiak lana,
o i taa pife nai fepalau fulaa, piau paaliu!

7 Taasaxa lana yaan a
fapisiguakaana angelo i
taa piif a tafiu sina e a
yaan ina raweian sina a
faasilak, la yaan aave, a
faisok aava mu rabuna ri
vungut sena taasaxa Piran fo

xuus fatexaas a mu yaamut
sina pana, a faisok aave i taa
fataxapinan.
8 E a ling aava ne fo lan-
gaie paamua ti la xunavata,
a xelau fulaa. E a xuusau,
“No fe siak a fomirak buuk
aava taxa waan talakas la
mana angelo aava tigina xu-
luna laman e xavala.”
9 E ne falet xe sina angelo
naang e ne fine o i taa tava-
iau pana fomirak buuk. E
nane xuusau,
“Siaxe e no ngane.
Pe lana valaam
i taa marafut
malaan sena
vevoi
taasaxa lana gu-
fuak ima i taa
mopaak.”
10 E ne siaxe ti la mana an-
gelo e ne ngane. E a tu-
una, lana valaak a marafut
malaan sena vevoi taasaxa
layaan ne fo xaname a gu-
fuak iga a xakaarik.
11 E mu matalava ri xuusau,
“No taa kuus fatuxai fulan a
maana mo aava ri taa savat
xe siri lumui:
xe sina maana buk
rabuna xaves,
e maana pok bina
xaves
e maana pabung
xaves
e xe sina maana paa-
mua xaves sait.”

11

1 E saxa a tavaiau pana
newai ina ngangai malaan
sena xariu e a modusan sina
newai naang a malaan sena
xipa. E saxa ling aava ne
fo langaie paamua, a xuusau,
“Tamasiak e no fe ngai a
Tang Lifu Lotu sina Piran e
a ivin ina faraaman e fakat a
mu rabuna aava ri nangus a
Piran lana.
2 Taasaxa muta lamon
sena nobina lamalei ina lifu
lotu e muta ngaie senaso
a nobina aave ve sina mu
topen. E mu topen ri taa
vaapaas xuluna nobina
aapave e lana bina taap, na
Jerusalem fefexaxaas sena
fulun sangafilu talafaat pana
taragua.

A Ro Mataa Fangaasik Sina Piran

3 E voxo nenia, ne taa tavai
a ro mataa ina ferawai fan-
gaasik siak pana gutan. E
narie, re taa kuus fatuxai
pana ferawaian siak fefexax-
aas sena mu yaan 1260. E
nare, re taa falak nare xa
pana marapi ina mamaxu-
san.”
4 E nare xo, a Piran taa
ferawai paap sere e xali nare
pana ro wai olif e pana ro
mo ina tao fanei a laam. E
re taxa tigina vulai la matana
Piran, a Piran ina xavala
xapiak.
5 E layaan saxano rabuna
rao ri taa vil pengan nare, a
fata i taa savat ti la valare e i
taa ram xapin a mu xaiyaas
sire. Tamo ta mataa rao i
famasak nare a maatan sina
i taa savat malaan.
6 E nare sait, re toxan a
gutan xena kuus votan a raa-
fui e re taa puruus votan a
xavala talo raafui taa pife
usan la maana yaan re taxa
kuus fatuxai lapaana isina
Piran nabe' la xavala. E nare,
re toxan a gutan xena xul
a raarum i tafe ria. Re taa

fakasanam a rabuna pana gi-
isan xaves sait. E re taa bi-
lai malaan faxa'usi a vubux-
anan sire.
7 E layaan re fataxapin a
faisok ina ferawai fangaasik
sire, a vupung saat aava sa-
vat ti lana Tang Vaa'ul i taa
fevis xuvul pare e i taa sip
punuk nare.
8 E a mamaat ire taa mati
lana salan ina bina lava aava
Piran a ferawai paap sena e
xalie pa Sodom e Isip. A bina
aava punuxaan nare lana
move, a bina aava rabuna fo
niil fataxutan a Memai sire
lana paamua.
9 E maana rabuna xapiak
ti la maana mu bina, e
maana mu pabung e maana
pok bina, ri taa xalum a
ro mamaat ire fefexaxaas
sena yaan talatul pana xavil
senaso ri taa kuus votan a
xaxaafaian sirie.
10 A maana mu rabuna
lapia ri taa nanam sena
maatan sirie e ri taa tatavai
pana mo roxo xe sina saxanu
fesing siri. Senaso a ro mataa
aava re fuuna fakasanam
a rabuna ti la xavala, re fo
maat.
11 Taasaxa lamina yaan ta-
latul pana xavil, a Piran taa
lisan a reref ina toyan xe sire
e re taa to fa'ulaa e re taa
tigina. E nari xapiak aava ri
xalum nare ri mataut fasaat
paaliu.
12 E a ling lava ti la xuna-
vata taa xel nare e taa xuus
nare, "Me laakmaan!" E a
vata taa yaas nare xe laa'ui la
xunavata e mu xaiyaas sire ri
taa falim nare.
13 Layaan re savat laa'ui
a tang mara'ulia taa gis a
bina talo maana fasangafilu-
aana lifu, ri taa poxo e a
rabuna 7,000 ri taa maat
senaso a mara'ulia a faagut.
A maana rabuna xapiak aava
ri to lunai ri taa nangus a
Piran senaso ri mataut fasaat
paaliu.
14 A fataraguiaana tang la-
gafan ina fakasanaman fo
taxapus xo e naboxo a fata-
latulaana faasilak i taa savat.

Paamuina Lagafan Fataxapiak A Maana Mo Lana Xunavata Ri Nangus A Piran

15 E a fapisiguakaana an-
gelo a piif a tafiu sina e sax-
anu ling laa'ui lana xuna-
vata, ri faabarak e ri kuus
malaan:
"A Piran narie Mataa Failai
Sina, re waan Mata-
lava e Piran Tuuna xu-
luna xavala. E nare, re
taa piran xuluna vulai,
vulai!"
16 E nari mu matalava san-
gafilu taragua pana talafaat
aava ri nai xuluna mu ivin
lava siri la nona Piran, ri
bukaak e piturung e ri nan-
gus a Piran.
17 Ri kuus malaan:
"Nano, no Piran aava toxan a
maana gutan,
no matalava ina maana
mo fo taxapus e a
maana mo taxa waan
lunai;
maam kuus 'a roxo
paaliu' senaso
nano xo, no fo siak
a maana gutan
siim
e naboxo no taxa piran
pana gutan molava
paaliu.

18 A mu rabuna sina maana
paamua la pia, ri mar-
ala faagut
taasaxa a yaan lava ina
maraleian siim fo sa-
vat.
Naboxo a yaan siim
ina tiisaana mu
rabuna aava ri fo
maat, fo savat.
E no taa tavai a rabuna
siim pana roxoyan,
a mu rabuna aava
sisiak siim e mu
yaamut,
nari matalava e nari
valagof,
nari aava ri suai
sena isaam, no taa
tavai nari xapiak
pana roxoyan.
Taasaxa nari mu rabuna
aava ri vil pengan a
xavala, no taa vil pen-
gan nari.”
19 E mui a Tang Lifu Lotu
sina Piran pe la xunavata
a talakas e a Mo Tawaane
Taap aava waan lana Nobina
Taap Xasingit, a savat la
matavas. E a mo talatul a
savat: a yaamit xaves xuvul
pana vabarak e maana mo
aava ri felingai ti lasuun. E
a maraˈulia a gis a maana
mu bina e a faat ‘ais’ a poxo
xuluna xavala.

12

A Tefin E Tang Tiui Saat

1 E a tang fakalimaanan
faˈipul a savat la palou ina
vata: a tefin a savat e fo
famarapi nane pana ngaas e
a fulun taxa waan lapaana
kana. E a vapara sangafilu
saxa pana taragua ri kaliuan
a putuna malaan sena ligilot.
2 Nane a tiva e i taxa xuku-
lai pana maasaxan senaso a
yaan ina luluuxan taxa faasi-
lak.
3 E a xasa fakalimaanan a
savat la palou ina vata: a
tang tiui vuung pana putuna
pisiguak e tun sangafilu e a
ligilot lava pisiguak xuluna
mu putuna saxa saxa.
4 E a sum ina a saf tapin a
maana fatalatulaana vapara
ti lana xunavata e tapin nari
xe lapia xuluna xavala. E a
tang tiui aave a tigina la nona
tefin aava rao i luluk talo i
taa ngan a lak sina layaan i
taa luxe.
5 E a tefin aave a luk a lak
tomexaan. E nane ve, a Piran
a siak fatie xena paamuian a
maana mu bina xapiak pana
vam ‘aian’. E a lak aave a
paxaian xasena tiui xe sina
Piran e a ivin lava sina.
6 E a tefin a sinuf xe la
xobingil, xe la saxa bina aava
Piran fo faigotane xana e
pave nane taa waan faroxo
lapaana faxatangan sina fe-
fexaxaas sena mu yaan 1,260
tafe taxapus.
7 E naboxo a fevisan a
savat pe la xunavata. Na
Maikel e mu angelo sina ri fe-
vis xuvul pana tang tiui aave
e pana maana vovau fefeng
sina. A tang tiui e mu vovau
fefeng sina ri fevis xuvul pari
8 taasaxa ri piau ta gutan
aava fexaxaas xena fapoxoi
na Maikel e mu angelo e voxo
nari, ri piau ta nobina fulaa
pe la xunavata.
9 E voxo a tang tiui aave,
a tiui ti kavai aava ri xalie
pa Setan e pana paamua
ina mu masalai sait, nane

aava fuuna familung a mu
rabuna xuluna xavala, a tap-
inan xe lapia la xavala xu-
vul pana maana mu vovau
fefeng sina.

10 E ne langai a ling faagut
ti la xunavata a kuus malaan:
“Naboxo a fakaaxupan e
gutan e fatataganan
sina Piran sitaara fo
savat,
e vaxa a paamua aava
nane fo siak fatie, a
Mataa Failai, na Krais.
Senaso nane aava
gel tifi a maana
fetinan sitaara
e taxa lo riis nari xapiak
la matana Piran
la maana yaan e
la maana vung,
nane xo, fo tap-
inan xe lapia.

11 Nari mu titaara, ri
fapoxoie pana ria ina
Natuna
Sipsip e pana kuu-
sanaana lagasai sina.
Ri lamon o a toyan
siri pife mo
molava
e voxo ri pife faatasu
sena maatan siri.

12 E voxo a xunavata xapiak i
taa faamamaas.
Nami aava mi waan
lana xunavata, faama-
maas!
Taasaxa nami aava
mi waan la xavala
o xuluna
taas, mi mamaxus
senaso na Setan fo sivi
xe simi e nane toxan a
maraleian molava
senaso nane texaas
o a mu yaan sina
ri pife xaves.”

13 Layaan a tang tiui aave a
texaas o nane xa fo tapinan
xe lapi la xavala, nane fala
usi a tefin aava fo luk a lak
tomexaan.
14 E a tefin xo, a tavaian
pana ro xakaavena tegom
xena lif sinuf xe la saxa bina
fufunai sina pe la xobingil.
A bina aapave fo faigotanan
xana e i taa fufunai lana
fefexaxaas sena mariaas ta-
latul pana xavil taa falet e a
tiui i taa pife tingine.
15 E tang tiui xo, a yivisan
a raarum moxaves ti lana
valana xe sina tefin rao i taa
faxarak a tefin aave.
16 Taasaxa xavala a xa-
vange e talakas malaan sena
mataa aava kas a valana e a
xanam xapin a raarum aava
tiui fo yivisane ti la valana.
17 E a tang tiui femarala
faagut sena tefin e falet xena
vil pengan a xasano rafulak
sina: nari aava ri usi fatak a
mu vuputkai sina Piran e ri
tao fatateak a lagasai aava na
Yesus fo tavai nari pana.

13

1 E a tang tiui saat fe tigina
la gun faasilak la laman.

A Tiui E Ro Fangaasik Sina

A Vupung Saat Ti Lana Laman

E ne xalum a saxa vupung
patak a ungmaan ti lana
laman. Nane a toxan a
putuna pisiguak pana tun
sangafilu xuluri. E maana
tun xapiak ri toxan a lig-
ilot sina matalava e maana
putuna ri toxan a isin fo
xaleian xuluri. A maana isin

ri saat paaliu senaso ri isin
ina suaxanaana Piran.
2 A vupung patak aanabeˈ
a kaalum malaan sena piu ri
xalie pana ‘lepard’ taasaxa,
a kana a malaan sena piu
aava ri xalie pana ‘bear’ e a
valana a malaan sena ‘laion’.
A tang tiui saat a fapirane
pana gutan e pana vepen
lava paaliu e pana isin xena
paamuian a rabuna xaves.
3 Ne xalum a saxa putuna
a toxan a vulak ina viis
aava fexaxaas i taa punuxe
taasaxa piau, a maaf faˈulaa.
A maana rabuna xapiak la
xavala ri ipul faagut e ri usi
a vupung patak aanabeˈ.
4 E a rabuna ri nangus a
tang tiui saat senaso nane fo
tavai a vupung patak pana
gutan e vaxa ri nangus a
vupung patak sait e ri fiai
malaan, “Naseˈ a fexaxaas
malaan sena vupung patak?
Naseˈ a fexaxaas sena fevis
xuvul pana?”
5 A Piran laaˈui a kuus tur-
oxo o a vupung patak aave
i taa ferawai fasaat e i taa
famalalavai nane xa, e i taa
suaxan a Piran. Nane turoxo
o a vupung patak taa toxan
a gutan xena vil malaane
fefexaxaas sena fulun san-
gafilu talafaat pana taragua.
6 Nane i taa pet favibit a Pi-
ran e i taa ferawai lilimugai
sena isina Piran e sena bina
sina e pana maana mo aava
ri taagul la xunavata.
7 E nane fexaxaas sena
rawen xuvul pana maana
mu rabuna sina Piran e i taa
kawaasan nari. E nane toxan
a gutan xena paamuian a
maana rabuna xapiak xu-
luna xavala, a maana buk
rabuna ti lana maana pok
bina e ti la maana mu bina
xapiak,
8 a maana mu rabuna
xapiak aava isiri pife savat
lana Buuk ina Toyan sina
Natuna Sipsip, nari xapiak
aava ri nangus a vupung
patak. A buuk aanabeˈ fo
waan ti la tangpat ina xavala
e a Natuna Sipsip aava fo
punuxan, a xaleie.
9 Naseˈ ta mataa a kas a
tangana i taa langaie.
10 Tamo Piran taa kuus o
a rabuna taa yot ta mataa
xena pisaana lavaxa, ri taa
yote. Tamo Piran taa kuus
o a rabuna taa punuk ta
mataa lavaxa, ri taa punuxe.
Layaan a mu vilaana malaan
ri taa savat la matavas, a
maana rabuna fatak sina Pi-
ran ri taa waan fananap e ri
taa tao fatateak a namkaian
siri.

A Vupung Saat Ti Lapaana Xavala

11 Mui ne xalum a xasa
vupung a laak ti lapaana
xavala. E nane toxan a tun
taragua la putuna malaan
sena natuna sipsip taasaxa
nane ferawai malaan sena
tang tiui saat.
12 E a faisok sina a malaan:
i taa siak a saxano gutan
sina vupung patak e i taa
paamuian a maana rabuna
xuluna xavala talo ri taa nan-
gus a vupung patak aava
putuxan la putuna taasaxa
pife maat, a maaf faˈulaa.
13 E a fataraguiaana
vupung saat aave i taxa lo vil
a maana mo faˈipul e nane

fexaxaas sena xel fasivi a
fata ti laa'ui la xunavata xe
lapia talo mu rabuna ri taa
xalume.
14 Nane a yaamut sina
vupung patak e toxan a
gutan molava. E pana maana
mo fa'ipul sina nane taxa bit
a mu rabuna xuluna xavala.
Nane fasei faagutan nari o ri
taa vesan fati a maaradaang
xena suaian a vupung aava
putuxan pana pinis taasaxa
taxa to lunai.
15 E nane toxan a gutan
xena vil faferawai a
maaradaang aave. E i taa
xuus faagutan a maana mu
rabuna o ri taa nangus a
maaradaang aave e tamo ri
taa kuus, “Piau!” i taa punuk
nari.

A Fakalimaanan Sina Vupung Patak

16 E a maana rabuna
xapiak: a mataa palau e mu
matalava, a rabuna pana
faat xaves e mu valagof, a mu
sisiak e mu paamua vaxa,
a vupung yaamut a tigina
fatateak lamiri talo ri taa
siak a mo ina fakalimaanan
(a mo malaan sena vulak)
xuluna mari muaan o la nori.
17 E nari aava ri piau ta
fakalimaanan la mari o la
nori, ri pife fexaxaas sena
maraan ta saxa mo e ri pife
fexaxaas sena faasot pana
saxa mo. E a fakalimaanan
aave a malaan sena isina
vupung patak aava savat
paamua o malaan sena
xakatan ina isina.
18 Tamo no lamon o no
masam faroxo, no taa tafang
pana xalei a xakatan sina
vupung patak. A xakatan
sina a fexaxaas sena xakatan
sina mataa, a xakatan aave a
666.*

14

A Natuna Sipsip E Mu Rabuna 144,000

1 E mui ne kaalum e a
put lava aava ri xalie pana
Put Saion, a savat. E ne
xalum a Natuna Sipsip taxa
tigina xuluna Put Saion xu-
vul pana mu rabuna 144,000.
E nari xapiak, ri toxan a isina
Natuna Sipsip e a isi Tamana
a xaleian la nori.
2 E ti laa'ui la xunavata
ne langai a galavavat molava
malaan sena tang xaing taxa
tibur o a vabarak. E ne la-
mon o a maana rabuna ri
taxa galavavat pana mo aava
ri xalie pana ‘haap’.
3 E nari, ri taxa yangan a
yanganan fa'ui la nona ivin
lava la palou ina mo to ta-
lafaat e mu matalava. E piau
ta mataa a fexaxaas i taa siak
a texaasan sena yanganan
siri, nari 144,000 sang mon
ri texaas; nari aava Piran fo
fakaxup nari ti la xavala.
4 Nari aave ri pi tatamai
e ri piau ta lalosaat sena
lutefin. Nari, ri roxo mon. E
ri usi fatak a Natuna Sipsip
xe laso ta bina nane vubuk
o i taa falet lana. A Pi-
ran e a Natuna Sipsip re

* **13:18:** A rabuna ri toxan a lamonan xaves sena xakatan aanabe' e taara pife texaas tuuna sena so ta malasuf taxa waan lapaana 666. Taasaxa pisaxa fuuna fakalimaan a mataa tuuna e pisaxa talatul aanabe' naak, i taxa fakalimaan a xaiyaas si Krais e a yaamut sina e na Setan aava tavai nare pana tateaxan sire.

fo maraan nari e ri malaan
sena saxa tatavai aava ri
xalie pana xalana wai a ma-
toxol tapang.*
5 E piau ta bitan fe savat la
valari, nari, ri roxo paaliu.

Mu Angelo Talatul Taxa
Lif Xena Kelan

6 E laa'ui la palou ina
vata, ne xalum a angelo taxa
lif xolai. A Piran a fenge
xena kuusan fasavat a La-
gasai Roxo aava waan vu-
lai, vulai. Nane taa kuusane
xe sina maana mu rabuna
xapiak la xavala: maana mu
bina xapiak, maana pabung,
maana pok bina e maana
buk rabuna.
7 E nane faabarak faagut
malaan, “Mi taa mataut sena
Piran e mi taa kuus fati a
isina senaso a yaan fo savat
xo, a yaan xena tafang a
maana mu rabuna. Nangus
nane aava vesan a maana
mo xapiak: a xunavata,
xavala, laman e a maana
matana raarum.”
8 E xasa angelo a usie e
kel malaan, “A bina lava, Ba-
bilon fo kawaasanan! Aang,
fo kawaasanan! A bina
lava aanabe' fo mo fa'usi a
maana rabuna xapiak pana
maana vilaana ina tamai fer-
uuk sina. A malaan sena
fo tavai nari pana raarum
tateak e ri fo ngong.”
9 E la mire si a fatalatu-
laana angelo a usi nare e
kel faagut, “Tamo a mataa
taa nangus a vupung patak
o a maaradaang ina o tamo
ta mataa taa siak a fakali-
maanan sina la mana o la
nona,
10 nane vaxa, i taa tamana
num a saxa buk raarum
tateak. A wain o raarum
tateak naang ve a maraleian
sina Piran. E nane taa pife
tiuan a wain xuvul pana
raarum, piau. I taa tiuan a
maraleian tateak lana lisa e a
mataa naang taa num xapine
e i taa siak a maasaxan ina
vilaana saat sina. Nane i
taa siak a fakasanaman sina
lana fata pana faat ‘salfa’. E
a mu angelo sina Piran e a
Natuna Sipsip ri taa falime.
11 A mu rabuna aava ri
nangus a vupung patak o
a maaradaang ina e ri siak
a fakalimaanan ina isina la
nori o la mari, ri taa piau ta
yaan ina fangaafusan, piau
paaliu. La maana yaan e la
maana vung xapiak a bun
ina maasaxan siri i taa laak
xe laa'ui vulai, vulai.”
12 Layaan a maana vilaana
malaan taa savat, nami mu
rabuna sina Piran, mi taa tig-
ina fatateak. Nami aava mi
usi fatak a maana vuputkai
sina Piran e mi tao faagutan
a namkaian simi se Yesus, mi
tigina fatateak!
13 E mui ne langai a saxa
ling a kel ti laa'ui la xuna-
vata, a ferawai malaan, “No
kala malaan: Naboxo e la
maana yaan xapiak lumui, a
mu rabuna aava ri namkai
se Yesus e ri maat, ri taa

* **14:4:** A tatavai aanabe' a savat layaan a mu fanganan faasilak ri matoxol e i taxa faxalit a namkaian sina mu Juda o a Piran i taa vil fararoxoi nari pana fanganan xaves. A tatavai aanabe' a fakalimaan a mu rabuna ti paamua aava ri namkai sena Piran e usi na Yesus Krais e vaxa, a tang faxuvulan ina rabuna aava ri taa namkai sena lumui.

faamamaas, a tuuna paaliu.”

E a Vovau Xaradak a kuus, “Aang. Ri fo faisok faagut e naboxo ri toxan a yaan ina fangaafusan. E a ferawaian sena maana vilaana roxo aava ri fo vile, i taa falet xuvul pari.”

A Yaan Ina Faxuvulaana Fanganan Aava Fo Matoxol

14 Lavaxa, ne kaalum fulaa e ne xalum a vata pasak e saxa mataa “malaan sena natuna mataa tuuna,” taxa nai xuluna. E nane toxan a ligilot ‘gol’ la putuna e a pinis xaxoling e fafangan la mana.

15 E saxa angelo a savat ti lana lifu lotu sina Piran e kel faagut xe sina aava taxa nai xuluna vata e kuus, “Siak a pinis siim e no lip a mo aapave senaso a yaan ina fo savat e a fanganan ina fo matoxol.”

16 E voxo nane aava taxa nai xuluna vata, a liuan faasaxain a pinis sina laa'ui xuluna xavala e a lip a maana fanganan aava fo matoxol.

17 E xasa angelo fulaa a savat ti lana lifu lotu la xunavata e nane sait a toxan a pinis fafangan.

18 E saxa fulaa, nane aava taxa paamuian a fata, a filimaan ti la ivin ina faraaman e nane kel faagut xe sina saxa pana pinis fafangan e a xuuse, “No faisok pana pinis siim naboxo. A xalana wain ti la xavala fo matoxol e no taa patal faxuvul nari.”

19 E voxo nane faisok pana patalaana xalana wain la xavala. E nane faxuvul a xalana wain e timin nari lana vaa'ul ina paas mimitaana maana xalana wain. A mo aanabe' a fakalimaan a maraleian sina Piran.

20 A vaa'ul aanabe' taxa waan la xasing ina bina lava. E ri paas mimit a maana xalana wain fefexaxaas sena ria ina xalana a savat xe lamalei sena vaa'ul e sivi dal e xafut a xavala fexaxaas sena 300 kilomita. E a ria aanabe' a tu fadak xe laa'ui fefexaxaas sena valana ‘hos’. ‘hos’.

15

A Lagafan Fataxapiak I Taa Savat

1 Lana xunavata si, ne kaalum e saxa fakalimaanan lava a savat e ne ipul. A angelo pisiguak, ri lisan a mu lagafan pisiguak aava ri fataxapiak. A mu lagafan aanabe' ri fataxapiak senaso la yaan ri fataxapin a faisok siri a maraleian sina Piran i taa taxapus.

2 E ne xalum a mo malaan sena laman taasaxa, a vesanan pana ‘galaas’ xuvul pana fata. E nari aava ri fo fa'onam a vupung patak e a maaradaang ina e xuluna xakatan ina isina, ri taxa tigina la xasing ina laman ‘galaas’ aanabe'. E ri taxa tao a mo ri xalie pana ‘haap’ aava Piran fo tavai nari pana.

3 E ri yangan a yanganan si Moses aava sisiak sina Piran e a yanganan sina Natuna Sipsip. A malaan:

> “Nano, no Piran pana Maana Gutan Xapiak.

A Faisok siim a molava e roxo xasingit.
Nano, no Piran ina paamuian a maana rabuna xapiak.
A mu vilaana siim ri xaradak e ri tuuna paaliu.
4 Memai, a maana rabuna xapiak ri taa matautan nano
e maana rabuna xapiak ri taa kuus fati a isaam.
Senaso nano sang mon, no Piran Taap.
E maana mu rabuna xapiak,
ri taa tamana savat xe siim e ri taa tamana nangus nano.
Senaso maana vilaana xaradak siim fo savat la matavas."
5 Lamina maana mo aanabeˈ, ne kaalum xe laaˈui lana xunavata e pave a Tang Lifu Lotu, pana Nobina Taap Xasingit aava nobina ina Mo Tawaane Taap, a talakas paaliu.
6 E ti lana lifu lotu moxo, nari mu angelo pisiguak ri savat pana maana lagafan pisiguak siri. A mu angelo aave ri toxan a marapi aava vesanan pana 'linen' e a marapi siri taxa lang e ri piau ta vusiit paaliu. E vaxa ri pis a famareri pana yowang 'gol'.
7 E saxa ina mo to talafaat a tavai nari mu angelo saxa saxa pana 'dis gol' pisiguak aava bas pana maraleian sina Piran; a Piran aava to vulai, vulai.
8 E a miridingan sina Piran e a gutan sina a fabas a Tang Lifu Lotu aapave pana bun e piau ta mo a fexaxaas sena laak lana fefexaxaas sena maana lagafan sina mu angelo pisiguak ri t

16

A Mu 'Dis' Pisiguak Ina Maraleian Sina Piran

1 E ne langai a saxa ling molava a xuus nari mu angelo pisiguak, "Falet saa e tiuan a maraleian sina Piran aava waan lana mu 'dis' pisiguak simi xuluna mu rabuna xapiak lapia xuluna xavala."

A 'Dis' Mata

2 A angelo mata a falet e tiuan a 'dis' sina xuluna xavala. E mu viis saat paaliu pana maasaxan a savat xuluna mu rabuna aava ri toxan a fakalimaanan sina vupung patak e ri nangus a maaradaang ina.

A Fataraguiaana 'Dis'

3 E a fataraguiaana angelo a falet e tiuan a 'dis' sina xuluna laman e a laman feria malaan sena ria ina mataa fo maat. E maana mo xapiak lana laman moxo, ri maat.

A Fatalatulaana 'Dis'

4 E a fatalatulaana angelo a falet e tiuan a 'dis' sina xuluna maana raarum, matana raarum e tuus. E voxo, nari vaxa ri feria sait.
5 E nenia, ne langai a angelo aava faxatang a raarum e tuus, a kuus malaan:
"Nano, no waan naboxo e no fo

waan maan ti paamua,
nano, no Saxa aava Taap.
Nano, no bilai fatak layaan no lisan a so ta fakasanaman
no lamone xuluna mu rabuna.
6 Nari mu rabuna, ri fo tiuan a ria ina mu rabuna siim aava ri kuus fatuxai e
a ria ina mu rabuna aava ri usi fatak nano.
E naboxo, no fo tavai nari pana ria xena numan. A mo fatak xari.”
7 E ne langai a ling ti lana ivin ina faraaman a kuus,
“Aang, no Memai e Piran pana maana gutan xapiak.
A maana fakasanaman aava no lamone, ri fatak e ri xaradak paaliu.”

A Fatalafaataana ‘Dis’

8-9 E a fatalafaataana angelo a tiuan a ‘dis gol’ sina xuluna ngaas. E a ngaas a toxan a gutan xena nuk famasak a rabuna pana malang tateak ina. E voxo a maana rabuna xapiak ri taxa maasak sena lagafan faagut ina ngaas e ri taa kuus pengan a isina Piran aava paamuian a fakasanaman siri. Taasaxa ri bai puk tapin a vilaana saat siri e ri pife kuus fati a isina Piran.

A Fapamayaana ‘Dis’

10 E mui a fapamayaana angelo fe tiuan a ‘dis gol’ sina xuluna ivin lava sina vupung patak. E a suk molava a sivi xuluna maana mu bina xapiak sina e mu rabuna ri xet a xalemari sena maasaxan siri,

11 taasaxa ri pife mimilisaat sena vilaana saat siri, piau. Nari, ri kuus pengan a Piran ti la xunavata sena mu viis e maasaxan siri.

A Fapisaxayaana ‘Dis’

12 E a fapisaxayaana angelo a tiuan a ‘dis gol’ sina xuluna Raarum Yufretis e a raarum aave a maak xena faigotan a salan xana mu piran king ti paa.

13 E ne xalum a vovau saat talatul, rutul savat ti la valana tang tiui saat e ti la valana vupung patak vaxa e ti la valana vupung yaamut sait. E a xakaaluman sirutul a malaan sena mu pau.

14 E a vovau saat talatul aave rutul fexaxaas sena vil a maana mo fa'ipul. E narutul xo, rutul feng a nu vovau saat aave xe sina maana mu piran xapiak xuluna xavala xena xel faxuvul nari. A faisok sirutul a malaan: rutul taa faxuvul a rabuna xena Yaan Lava Ina Fevisan xuvul pana Piran Pana Gutan Xapiak.

15 “Faaxatang! Ne savat marasaxa, malaan sena mataa fafenau.
Nase' ta mataa aava i taxa para, i taa faamamaas senaso i taa pife sangas xavuul e i taa pife mangil!”

16 E mu vovau saat talatul aave, rutul faxuvul a maana piran king xapiak xe la bina

aava ri xalie pa Aamagedan,
lana pok Hibru.

A Fapisiguakaana 'Dis'

17 E a fapisiguakaana an-
gelo a tiuan a 'dis gol' sina
xuluna vata. E fataapus
paaliu ti lana Tang Lifu Lotu
la xunavata ne langai a saxa
ling taxa kel malaan, "A taxa-
pus xo!"
18 E yaamit taxa lo lang e
vabarak taxa lo tuung e xas-
anu ling taxa kel e la xavala
a mara'ulia molava paaliu a
savat. A mara'ulia molava
pis aave piau ta saxa malaan
fe savat lumua fexaxaas sena
maana yaan a rabuna ri
taagul xuluna xavala.
19 A mara'ulia aave a tu-
rarak fepatoxan a bina lava
fexaxaas sena xavil talatul
e xasano bina lava lana mu
bina xapiak ri poxo. E a
Piran a lamon fati na Babilon
lava e voxo nane fanume
pana wain ina maraleian
tateak sina o i taa tamana
nume.
20 A maana xurunusa
xapiak ri malit e maana put
xapiak ri poxo la pia e ri
malit.
21 E maana tang faat 'ais'
ri poxo ti la vata. A faat
'ais' aanabe' a fexaxaas sena
45 kilogram saxa saxa e ri
poxo xuluna mu rabuna. E
nari mu rabuna xo, ri tisui
pengan a Piran senaso nane
fapoxoi a mu faat 'ais' xe xu-
luri e a mamaxusan aanabe'
a saat paaliu.

17

A Tefin Saat Xuluna Vupung Saat

1 A saxa angelo ti la palou
iri pisiguak aava ri toxan a
mu 'dis gol' maa savat xe siak
e a xuusau, "Filimaan, ne taa
faxalit nano pana fakasana-
man sina tefin lava aava
solisan a tana. Nane, ri taxa
ferawai paap sena e ri kuus
o nane nai xuluna raarum
xaves.
2 Nane, xuvul pana maana
mu piran king ti la xavala,
ri fo tamai feruuk e mu
rabuna xuluna xavala ri fen-
gong pana wain ina vilaana
saat sina."

3 A Vovau Xaradak fo
fabasau e a angelo aave a
yaasau xe la saxa bina vingil.
E pave ne xalum a saxa tefin
e nane taxa nai xuluna tang
vupung vuung. E a vupung
vuung aave a toxan a putuna
pisiguak pana tun sangafilu
xuluri. E a maana isin saat
xaves aava ri xali pengan a
Piran, fo xaleian xuluna.

4 A tefin naang, a marapi
sina a vuung paaliu e raf.
E a mausan sina a rarapak
pana 'gol' e maana faat roxo
e a falak a xixiut 'purl'. E
nane tao a saxa lisa 'gol' aava
bas pana maana vilaana saat
sina e a lalosaat ina vilaana
ina tamai feruuk aava ri
malaan sena wain.
5 E saxa isin lava fo xaleian
la nona tefin aave:

Mo fufunai; Na Ba-
bilon lava;
A Ninana vilaana ina
tamai feruuk
e ninana maana
mo lalosaat ti la
xavala.

6 E a tefin aave fo ngong pana
ria ina mu rabuna sina Piran
e nane fo ngong pana ria ina

mu rabuna aava ri kuusan
fasavat a isi Yesus.

A Angelo A Kuus Fatuxai

Layaan ne xalume ne ipul
faagut.
7 E a angelo xo, a finau,
“Senasou no taxa ipul? Ne
taa xuus fatexaas nano pana
mo fufunai aanabeˈ; pana
tefin aave e pana vupung
vuung aava nane taxa nai
xuluna; a vupung pana paat
pisiguak e tun sangafilu.
8 A vupung aava no
xalume, fo waan paamua e
naboxo pife waan, taasaxa
lumui i taa laak ti lana Tang
Vaaˈul talo i taa falet xena
kawaasanan. A maana mu
rabuna ri taagul xuluna
xavala, nari aava isiri pife
xaleian lana Buuk ina Toyan
ti la tangpat ina xavala, nari
xo, ri taa ipul faagut layaan ri
xalum a vupung aave senaso
nane fo waan e naboxo a pife
waan, taasaxa lumui i taa
savat fulaa.
9-10 “Tamo ta mataa a
vubuk masam faroxo sena
ferawaian aanabeˈ i taa
siak a texaasan. A paat
pisiguak aava tefin taxa nai
xuluna, ri malaan sena put
pisiguak e vaxa ri mu piran
king pisiguak. Pama iri fo
poxo naboxo e ri fo malit,
saxa taxa waan naboxo e a
fataxapiak pife savat lunai.
Layaan i taa savat i taa waan
pana lou modak mon.
11 E a vupung vuung aave
ve a fapisiktulaana piran
king taasaxa nane a saxa
ina mu piran king pisiguak.
Nane fo waan e pife taagul
naboxo e mui i taa falet xena
kawaasanan.
12 “E a mu tun sangafilu xu-
luna mu putuna, nari sait ri
mu piran king taasaxa ri pife
paamuian a saxa mo lunai.
Nari, ri taa nai piran pana
lou modak mon xuvul pana
vupung vuung.
13 Ri toxan a faisok saxa.
Ri taa tavai a vupung vuung
pana gutan e pana vepen siri
saxa saxa.
14 E nari xapiak, ri taa fevis
xuvul pana Natuna Sipsip,
taasaxa Natuna Sipsip i taa
faˈonam nari senaso nane a
Memai sina mu Memai e a
Piran King sina mu piran
king. E a rabuna uˈusi sina ri
taa tigina xuvul pana senaso
nane fo siak fati nari e xali
nari pana rabuna lalangai.”
15 E a angelo aave a xu-
usau, “A mu raarum aava
ri taxa ferawai paap pana
o a tefin saat taxa nai xu-
luna, ri fakalimaan a maana
rabuna xapiak ti la maana
buk pabung, la maana mu
bina xapiak e ti la maana pok
bina.
16 E a tun sangafilu aava
no xalume xuluna vupung
vuung aave, ri fakalimaan
a mu piran king, nari e a
vupung vuung ri taa baian
paaliuan a tefin saat aave e ri
taa vil pengane e ri taa siak a
marapi e maana mo sina; ri
taa ngan a vipin ina e ri taa
fanuxe pana fata.
17 Senaso Piran fo timin a
vubuxanan sina lana lamo-
nan siri, ri taa turoxo pana
e ri taa vile. Ri taa tavai
a vupung vuung pana vepen
e gutan siri fefexaxaas sena

mu ferawaian sina Piran tafe
savat tuuna.
18 E a tefin saat aava no
xalume, nane fakalimaan a
saxa bina lava aava paa-
muian a maana mu piran
king ti la xavala.”

18

A Bina Lava, Babilon i Taa Kawaasanan: Ri Ferawai Paap O A Bina Ve Malaan Sena Tefin Saat

1 E lumui ne kaalum e
xasa angelo a sivimaan ti
la xunavata. Nane toxan a
vepen lava e lang faagut e a
maana mu bina ri femalaan
sena paanaas pana malang
ina roxoyan sina.
2 E pana ling molava nane
xukulai malaan:
“Fo kawaasanan!
Fo kawaasanan!
Na Babilon aava
lava fo kawaasanan!
Pave a mu masalai
taa taagul e
maana buk vovau
saat taa waan.
E maana maanu lalosaat
sait, ri tafe nai lana.
3 A bina aapave a malaan
sena saxa tefin saat e
a maana mu bina xapiak
ri bilai fasaat pana
e ri usi a milungan
sina e ri ngong
pana tamai feru-
uxan sina.
A mu piran king ti
la xavala vaxa, ri
fesaxaamane.
E a maana rabuna
ina faasot ri fo
siak a faat xaves
pana maana mo
mosaat nane
vubuk maraane.”

A Kelan Ina Galasaan Na Babilon

4 E mui ne langai a saxa
ling fulaa ti la xunavata a
kuus,
“Mi rabuna siak, savat-
maan ti lana.
Savatmaan talo
nami, mi taa
pife milung sena
vilaana saat sina
e mi taa pife siak a giisan
ina fakasanaman sina.
5 Senaso a mu vilaana saat
sina ri malaan sena
tang put ina xawa
aava modusan sina fe
laak xe laa'ui la xuna-
vata.
E a Piran i taa pife la-
mon fepalauan a
vilaana saat aave
fulaa.
6 A tefin aave fo vil a maana
mo mosaat e ne vubuk
o a maana mo mosaat
nane fo vile saxa saxa,
a ulaian ina i taa
taragua xe sina.
Nane fo faisoxan a
neng lana lisa e
ne vubuk o a Piran taa
tavai fa'ulie pana lisa
ina neng taragua.
7 Nane sang fo tavai nane xa
pana maana mo roxo
paaliu e pana isin lava.
Rao nano, Piran, no taa
tavaie pana mamaxu-
san e fakasanaman a
fexaxaas sena.
Lana lalamonan
sina, nane fuuna
nanomai malaan,
‘Nenia ve, ne matalava
tefin, a ‘kwiin’.
Ne taa pife waan
nakmaal. Ne pi
tataangiis.’

8 E voxo lana yaan saxa
mon a mu fakasana-
man malaan:
a maatan, taangiisan e a
song, ri taa xasliue.
Nane i taa faram
xapinan pana fata
senaso a Piran
aava tiise, a toxan
a gutan molava.”

A Mamaxusan Sina Mu Rabuna Layaan Ri Xalum A Fakasanaman Aanabeˈ

9 “Layaan a mu piran king ti la xavala, nari aava ri fe-saxaamane e nari aava ri lamon soxot a maana mo sina, layaan ri ti xalum a bun ina fakasanaman sina, ri taangiis e ri muluxe.

10 Layaan ri xalum a fakasanaman sina, ri mataut paaliu e ri tigina lasuun sena e ri xukulai,

‘Muluxe! Muluxe! Lumua no
bina lava na Babilon
e no toxan a gutan.
Taasaxa naboxo
lana lou modak a
kawaasanaan nano fo
savat mo nabeˈ mon!’

11 “A mu rabuna ina faasot pana mo xuluna xavala ri taa taangiis e ri muluxe vaxa, senaso naboxo piau ta mataa xena maraan a maana mo siri

12 malaan sena ‘gol’ e ‘silva’ e faat roxo pana mamareiai molava e mu xixiut ‘purl’. E piau ta mataa xena maraan a maana buk marapi siri: a ‘linen’ roxo, a ‘silk’ o mu marapi vuung e raf. E piau ta mataa xena maraan a mo roxo ina wai ina muli o maana mo ri vesane pana ‘aivori’ e ‘braas’, o mo ina ‘aian’ o mo ina faat ‘maabal’ o maana mo ina xasa wai roxo.

13 E piau ta mataa xena maraan a maana buk fanganan siri, a fanganan malaan sena ‘sinaman’ e xasano mo xakaarik malaan e vaxa wain e wel ina olif e flaua e ‘wiit’ e bulmakau e sipsip. E piau ta mataa xena maraan a vulut aava las faroxo malaan sena ‘mur’, ‘insens’ e ‘frenkinsens’. E piau ta mataa xena maraan a mo pana mamareiai molava malaan sena mu ‘hos’ e ‘kaaris’ e mu rabuna yaasok aava xasanofuna ri vubuk maraan nari.

14 “E voxo a mu rabuna ina faasot ri taa ferawai paap malaan, ‘Nano, no malaan sena saxa wai lava aava boak e fuaa, taasaxa piau ta xalana. A maana mo roxo pana mamareiai molava siim e a isin lava siim ri fo malit xasema e ri taa pife ulaa fulaa.’

15 A mu rabuna ina faa-sot aava ri fo faasot pana maana mo xapiak xe sina e ri fo faxuvul a maana faat siri sena, ri taa tigina lasuun paaliu e ri taa mataut xasin-git sena maasaxan sina. E ri taa taangiis e ri taa muluxe

16 e xukulai malaan:

‘Muluxe! Muluxe! Lumua no
bina lava e no pis nano
xa pana marapi roxo
ina ‘linen’ e marapi
raf. E a mausan siim
a rarapak pana mo ina
‘gol’ e xixiut ‘purl’ e
maana faat roxo pana
mamareiai molava!

17 Taasaxa naboxo, lana lou modak, a maana mo no maraane pana mamareiai

molava ri fo kawaasanan e
ri fo malit!'
"A maana paamua ina
xaati vaxa e nari xapiak
aava ri falet xolai xuluna mu
xaati, a mu rabuna ina faisok
xuluri e nari aava ri faxuvul
a faat siri pave vaxa, ri taa
tigina lasuun.
18 E layaan ri xalum a
bun ina fakasanamaan na
Babilon, ri taa kuus malaan:
'Piau ta bina lava fu-
laa malaan sena fe
waan, bo?'
19 "Ri taa tapin a pof xe
laa'ui xuluna puturi e mu-
luxe e ri taa taangiis. Ri taa
xukulai:
'Muluxe! Muluxe! Lumua
no bina lava e a maana
paamua ina xaati, ri
siak a faat xaves pana
faisok siim. Taasaxa,
lana lou modak, nano,
no fo tagalas.'
20 E a ling ti la xunavata a
kuus fulaa,
"Faamamaas sena, nami
lana xunavata! Nami
mu rabuna mi
namkai, nami mu
yaamut e nami mu
fefeng sina Piran, mi
faamamaas. Senaso a
Piran a lamon fa'uli
a maana vilaana saat
aava tefin aanabe' fo
vile xe simi e nane fo
tiise."
21 E mui a saxa angelo
tateak a yaas a faat molava.
A faat aave a fexaxaas sena
'wil' ina 'kaar'. E nane tapine
xe lana laman e a fatutul na
Babilon malaan:
"A bina lava, na Babilon, i
taa tu tapinan malaan
e piau ta mataa taa tin-
gin fulane.
22 E voxo a felingaian ina
tungaal e tafiu e a mo aava
ri xalie pana 'haap' e a yan-
ganan vaxa, ri taa malit sena
e piau ta mataa taa langai
fulan nari. A rabuna ina
vavesai ri taa pife faisok fu-
laa pave. E a felingaian ina
faigotanaana fanganan i taa
pife savat lana bina aave fu-
laa.
23 E a malang ina laam taa
pife lang fulaa lana e a ling
ina mataa fa'ui e tefin fa'ui
aava re xaveak tamai i taa
malit paaliu lana bina aave.
Lumua a mu rabuna ina faa-
sot ti la bina aave ri mu mata-
lava ina xavala xapiak e ri
familung a mu rabuna ti la
maana mu bina xapiak pana
lotu bit ti la bina siri.
24 A rabuna ti la bina aave
ri fatalatiu a ria ina mu
rabuna ina kuus fatuxai e a
mu rabuna fatak. E ri fu-
funa maatan sina mu rabuna
aava ri fo punuxan xuluna
xavala."

19

Nari La Xunavata Ri Nangus A Piran

1 E lamina mo aanabe' ne
langai a felingaian lava ina
malila aava ri waan la xuna-
vata. E ri xukulai malaan:
"Aaleluya! A fakaaxupan e
malangan e gutan, a
mo talatul aanabe' ve
sina Piran sitaara
2 e a maana lamonan sina ri
fatak e ri tuuna. Nane la-
mon o i taa kawaasan a tefin
saat lava aava fo familung
a maana rabuna xapiak ti
la xavala pana vilaana ina
tamai feruuxan sina. Nane
fo sui a tefin aave pana

fakasanaman sena ria ina
mu sisiak sina Piran aava
nane tiuane."
3 E a malila ri xukulai fulaa,
"Aaleluya! A bun ina
fakasanamaana i taxa
laak vulai, vulai."
4 A mu matalava sangafilu
taragua pana talafaat e a mo
to talafaat ri bukaak e ri nan-
gus a Piran aava taxa nai
xuluna ivin lava. E ri xukulai
malaan:
"A tuuna paaliu; Aaleluya!"
5 E a ling a savat ti lana ivin
lava e a kuus malaan:
"Nangus a Piran sitaara,
nami mu sisiak sina,
nami aava mi mataut
sena e mi vil a faisok
sina, nami mu mata-
lava e mu mataa
palau, nami xapiak mi
taa nanguse."
6 E mui ne langai a felingaian
ina tang malila e a felingaian
siri a molava malaan sena
mu xaing molava la nona-
maat e malaan sena tang
vabarak. E ri xukulai faagut
malaan:
"Aaleluya! A Tang Piran
sitaara pana maana
gutan xapiak, nane
taxa waan paamuina
maana mo xapiak.
7 Taara taa faamamaas e
nanam pana. Taara taa nan-
guse. A yaan ina tamaian
sina Natuna Sipsip fo savat
xo, e a tefin sina* fo faigotan
nane xa.
8 E a tefin aave sina fo siak
a marapi ina 'linen' pasak
paaliu e pife vusiit famodak
xena pis nane xa pana."
(A marapi 'linen' a fakali-
maan a maana vilaana roxo
fatak sina mu rabuna aava ri
namkai se Yesus.)
9 E mui saxa a savat e
pana ling aava ne fo langaie
ti lana ivin lava, a xuusau,
"Xaleie: Nari aava ri fo xelan
xe la Fenamo ina Tamaian
sina Natuna Sipsip, ri taa faa-
mamaas!" E nane kuus fu-
laa, "Nabeˈ a ferawaian fatak
sina Piran."
10 Layaan ne langaie, ne
mati turung la kana xena
nanguse. Taasaxa nane fa-
seiau, "Muta vil malaane!
Nenia vaxa, ne sisiak malaan
sema e malaan sena mu tiam
aava ri tao fatateak a lagasai
se Yesus. Nangus a Piran
mon! Senaso a lagasai se
Yesus ve a fufuna e malasuf
ina vilaana kuus fatuxai!"

A Matalava Xuluna 'Hos' Pasak

11 Nenia, ne ti kaalum e
a xunavata a waan talakas
la mataak e la noga a 'hos'
pasak taxa tigina. E a mataa
aava nai xuluna ri xalie pana
Mataa Ina Tuunayan e Mataa
ina Bilai Faroxo Mon. Senaso
nane fexaxaas sena tiis a
maana rabuna pana vilaana
roxo xasingit sina e sip a mu
xaiyaas sina.
12 Ne xalum a ro matana re
malaan sena radaam ina fata
e xuluna putuna nane toxan
a maana ligilot ina maana
vepen lava sina. E toxan a
isin lava aava piau ta mataa
a masam sena, fo xaleian
xuluna. Nane sang mon a
texaas sena.

* **19:7:** A tefin aanabeˈ ve a mu rabuna aava ri namkai se Yesus.

13 Nane toxan a marapi
aava fo timinan lana ria. E
a isina mataa aave ri xalie
pana Ferawaian Sina Piran.
14 A mu rabuna ina fe-
visan ti la xunavata ri usie,
Nari vaxa, ri nai xuluna 'hos'
pasak e ri pis nari xa pana
marapi 'linen' pasak e roxo e
pife vusiit famodak.
15 E ti la valana matalava
siri, a pinis fafangan a sa-
vat xena sip galas a maana
mu bina xapiak. Malaan
sena ferawaian lana Yan-
ganan Taragua:

"Nane taa paa-
muian nari e sip
nari pana vam
'aian'."

A faisok sina matalava aave
a malaan: nane i taa paas
mimit faagutan a mu xaiyaas
sina. I taa paas mimit nari
malaan sena mataa taxa
paas mimit a xalana wain
xena faxalit a maraleian
molava sina Piran aava
toxan a maana gutan xapiak.
16 E xuluna marapi sina e
xuluna kana xe laa'ui nane
toxan a saxa isin a xaleian
malaan:

"A Piran King Paamua
sina mu piran king e
Memai Paamua sina
mu memai."

A Fevisan

17 E ne xalum a saxa angelo
taxa tigina lana ngaas e nane
kuup pana ling molava xe
sina mu maanu aava ri taxa
lif xolai:

"Filimaan! Faxuvul!
Senaso a fenamo lava
sina Piran taxa tang-
pat.
18 E voxo mi taa ngan a
vipin ina mu piran
king e mu paamua e
mu matalava ina fe-
visan.
E vaxa mi taa ngan a
vipin ina mu 'hos'
e nari aava ri nai
xuluri
e a maana buk
rabuna, mu paa-
mua e mu sisiak,
nari pana isin e nari
mataa palau."

19 E mui ne xalum a
vupung patak aava savat ti la
laman e a maana piran king
ti la xavala pana maana mu
rabuna ina rawen siri. Nari
xapiak fo faxuvul xena fevis
xuvul pana Mataa Fatak
aava nai xuluna 'hos' pasak
e mu rabuna sina.
20 Taasaxa, a vupung patak
fo yotan xuvul pana yaamut
sina aava fo vil a maana mo
fa'ipul xana. Pana mo fa'ipul
sina, nane fo familung
a maana rabuna aava ri
nangus a maaradaang ina
vupung patak e ri fo siak a
fakalimaanan sina. E nare,
re waan to lunai e mu angelo
ri tapin nare xe lana Ulim Ina
Fata aava raam pana 'salfa'.
21 E mu rabuna xapiak sire,
a pinis ti la valana mataa
aava nai xuluna 'hos' pasak,
a punuk nari. E mu maanu ri
maasi pana nganaana vipin
sina mu mamaat. mu ma-
maat.

20

A Vipisan Si Setan

1 E lumui ne xalum a an-
gelo a sivimaan ti la xuna-
vata e nane toxan a saxa 'ki'
ina Tang Vaa'ul e taxa tao a
tang 'sein' molava la mana.

2 E nane yot a tang tiui saat,
a tiui ti kavai mupiis, nane ve
na Vovau Saat aava na Setan.
E a pise pana tang 'sein' sina
talo i taa waan malaan fe-
fexaxaas sena mariaas 1,000
tafe liu.
3 E a angelo aave a yote e
tapine lana Tang Vaaˈul. E
nane pis fatateak a matana
Vaaˈul e timin a vulut xu-
luna. Nane vile xena ti
votan na Setan talo i taa pife
familung a maana rabuna fu-
laa fefexaxaas sena mu mari-
aas 1,000 tafe liu. Lamina
yaan aapave na Setan i taa
mulusan xena sangas xolai
famodak fulaa.

A Yaan Mata Ina To Faˈulaian

4 E nenia, ne xalum a mu
rabuna aava ri toxan a faisok
ina tiisan, ri taxa nai xu-
luna mu ivin lava siri. Mui
ne xalum a vovau ina mu
rabuna aava ri fo kuusan a
roxoyan si Yesus e a ferawa-
ian sina Piran. A mu xaiyaas
sina Piran ri fo punuk nari
pana patalaana puturi. Nari
aave ri pife nangus a vupung
patak o a maaradaang ina. E
ri pife siak a fakalimaanan
sina la nori o la mari. E nari
xapiak aave, ri to faˈulaa e ri
nai paamua xuvul pa Memai
Yesus fefexaxaas sena mari-
aas 1,000 tafe liu.
5 Nabeˈ a Yaan Mata ina
To Faˈulaian. A xasanofuna
ri taa waan la mamaat e ri
taa pife to faˈulaa fefexaxaas
sena mariaas 1,000 aave tafe
liu.
6 Nari aava ri toxan a
nobina lana Yaan Mata
ina To Faˈulaian, ri taa
faamamaas. A fataraguiaana
Maatan piau ta gutan xe siri,
taasaxa ri taa vil a faisok
ina mu priis sina Piran e
si Krais e ri taa paamua
xuvul pare fefexaxaas sena
mariaas 1,000.

A Yaan Fataxapiak Si Setan

7 Layaan a mariaas 1,000 fo
liu na Setan i taa mulusan ti
lana vipisan sina
8 e nane taa falet xolai xena
familung a maana mu bina
xapiak; lu puaa, lu pul, lu
paa, e lu kol. I taa xali nari pa
Gog nare Megog e i taa faxu-
vul nare xena fevis fulaa. A
xakatan ina mu rabuna sina i
taa malaan sena xakatan ina
gun faasilak la taas.
9 Ri taa sangas palas a
xavala e ri taa fakaliuan a
bina sina mu rabuna sina
Piran, a bina aava nane
vubuxan xasingite. Taasaxa
fata i taa sivimaan ti la xu-
navata e i taa ram xapin a
rabuna si Setan.
10 E na Setan aava
familung nari, a mu angelo
ri taa tapine xe lana Ulim Ina
Fata aava raam pana 'salfa',
a ulim a vupung patak e
yaamut bit sina re fo tapinan
lana. E rutul taa waan pave
pana maasaxan la maana
paanaas e la maana vung
vulai, vulai.

A Yaan Ina Tiisan Lava

11 E ne ti kaalum e ne
xalum a saxa ivin lava pasak.
E Saxa malaan sena mataa
taxa nai xuluna. A xavala
e mu vata ri pife fexaxaas
sena waan la nobina sina e
ri malit paaliu, ri pife savat
fulaa.

12 E ne xalum a mu rabuna
aava ri fo maat, a mu mata-
lava e mu valagof, ri taxa
tigina la nona ivin aave e a
mu buuk ri waan talakas. A
xasa buuk lava a waan ta-
lakas pave sait, ri xalie pana
Buuk Ina Toyan. E a mu
rabuna aava ri fo maat, ri
tiisan pana so ta mo ri fo
vile aava mu angelo fo xaleie
lana mu buuk aave.
13 A laman a mulus tapin
a mamaat aava ri taxa waan
lana. A maatan e a bina 'Hel'
vaxa, re mulus tapin a mu
mamaat aava ri taxa waan
lana. E mu mamaat saxa
saxa a tiisan pana so ta mo
nane fatak fo vile.
14 E mui, layaan re gof, a
maatan e a bina 'Hel' re tap-
inan xe lana Ulim Ina Fata.
A Ulim Ina Fata aanabeˈ ve a
Fataraguiaana Maatan.
15 Tamo a isina saxa mataa
pife waan lana Buuk Ina
Toyan, nane vaxa, i taa tap-
inan xe lana Uli

21

A Xunavata Faˈui E Xavala Faˈui

1 E naboxo ne xalum a xu-
navata faˈui e xavala faˈui.
Senaso a xunavata mata e
xavala mata, re fo taxapus
e a laman vaxa pife waan
fulaa.
2 E ne xalum a Bina Taap,
na Jerusalem faˈui aava Pi-
ran a lisan fasivimaane ti la
xunavata. E a bina aapave a
malaan sena tefin faˈui aava
famaus nane xa xena fafaa-
mamaasaana mataa sina la
yaan ina tamaian sire.
3 E ne langai a ling ti la ivin
lava taxa kuus faagut:
"Naboxo a bina ina taagulan
sina Piran taxa waan
la palou ina rabuna
e nane taa taagul xu-
vul pari. Nari, ri taa
rabuna sina e nane xa
i taa waan la palou iri
e i taa Piran siri.
4 Nane taa saf tapin a raarum
ti la matari. E maatan e
mamaxusan e taangiisan e
maasaxan ri taa malit paaliu
senaso a mu vilaana ti kavai
ri taxapus naboxo."
5 E nane aava taxa nai xu-
luna ivin lava a kuus, "Nenia,
ne taxa vesan a maana mo
xapiak, ri taa faˈui." E nane
faseiau, "Xalei a ferawaian
aanabeˈ senaso a mu vapal-
ing aanabeˈ ri fatak e ri tu-
una paaliu."
6 E nane xuusau, "A taxa-
pus xo! Nenia, ne Elfa e
ne Omega, ne Paamua e ne
Fataxapiak. Naseˈ ta mataa
aava maˈiu, ne taa tavai
xatame pana raarum ti la
matana raarum ina toyan.
7 Nane aava xasliu a
maana mo ti la xavala lana
toyan sina i taa siak a maana
mo roxo ne fo ferawai pana,
e nenia, ne taa waan a Piran
sina e i taa lak siak.
8 Taasaxa nari aava ri
faatasu pana usiau e ri pife
namkai sega e nari aava ri
vil a mo mosaat malaan: ri
punuk mataa, tamai feruuk,
vibit, neneng e ri nangus a
mu piran bit; a nobina xana
maana rabuna malaan ve
a Ulim Ina Fata aava raam
pana 'salfa'. A mo aanabeˈ
ve a fataraguiaana maatan."

Saxa Angelo A Faxalit Na Jon Pana Bina Taap

9 E saxa angelo ti la palou
ina mu angelo pisiguak aava
ri fo mo tao a mu ‘dis’
pisiguak aava bas pana mu
giisan fataxapiak ina mar-
aleian sina Piran, nane a sa-
vat e xuusau,

“Filimaan, ne taa faxalit
nano pana tefin i taa
tamai sina Natuna
Sipsip.”

10 E nane yaasau pana Vo-
vau Xaradak xe la saxa put
a molava e modus. E nane
faxalitau pana Bina Taap, na
Jerusalem, i taxa sivimaan
sena Piran ti laa'ui la xuna-
vata.
11 E a bina naang a lang
faagut pana malang sina Pi-
ran. E a malangan ina
a molava malaan sena faat
matavas paaliu pana ma-
mareiai lava aava ri xalie
pana jaaspa.
12 E a bina aave a toxan
a vaabat molava e modus
pana matana yalaxau san-
gafilu saxa pana taragua. E
maana matana yalaxau saxa
saxa ri toxan a angelo saxa
a faxatange. E xuluna mu
matana yalaxau saxa saxa
aave ri toxan a saxa isin ina
mu pabung sangafilu saxa
pana taragua ti Israel.
13 A toxan a matana yalaxau
talatul xe lana vaabat lu
paa, a matana yalaxau ta-
latul xe lana vaabat lu puaa,
a matana yalaxau talatul sait
xe lu pul e a talatul fulaa xe
lu kol.
14 A vaabat ina bina a toxan
a fufuna faat sangafilu saxa
pana taragua lapaana e a
maana faat saxa saxa aave ri
toxan a isin ina mu yaamut
sangafilu saxa pana taragua
sina Natuna Sipsip.
15 A angelo aava taxa fer-
awai xuvul paga, a toxan
a newai ina ngangai aava
vesanan pana ‘gol’, rao i taa
texaas sena lavayan ina bina,
a vaabat ina e a mu matana
yalaxau ina.
16 A mu vaabat talafaat ina
bina a mu ngangaian iri a
fexaxaas sena. A angelo aave
a ngaie pana newai sina e
texaas o a vaabat saxa a
fexaxaas sena 2,200 kilomita.
A palaxan e a modusan ina
bina re fexaxaas sait.
17 E nane ngai a vabaatan
ina vaabat e a texaas o a
vabaatan ina a fexaxaas sena
65 mita. A angelo naang taxa
ngangai pana xakatan sina
e sina mu rabuna senaso re
fexaxaas.
18 A vaabat a vesanan pana
faat ‘jaaspa’ e a bina xapiak
pana ‘gol’ aava matavas
paaliu malaan sena ‘galaas.’
19 A mu faat ti la funa
vaabat ri toxan a famausan
pana maana buk faat xapiak
aava mamareiai iri a molava
temasaat.

A faat mata ina funa
a ‘jaaspa’
a fataraguiaana faat
ina funa a max-
awa, na ‘saafaia’
a fatalatulaana faat
na ‘aaget’,
a fatalafaataana faat
a maxawa, na
‘emeral’

20 a fapamayaana faat a
vuung e pasak, na
‘saadonikis’
a fapisaxayaana faat
a vuung, na ‘kaar-
nelian’

a fapisiguakaana faat a xiis, na ‘xisolait’
a fapisiktulaana faat a maxawa, na ‘beril’
a fapisikfaataana faat a xiis, na ‘topaas’
a fasangafiluaana faat na ‘xisopas’
a sangafilu saxa pana saxayaana faat na ‘haiasin’
e a sangafilu saxa pana taraguiaana faat a vuung, na ‘aamatis’

21 A maana matana yalaxau sangafilu saxa pana taragua ina bina,
nari saxa saxa a ‘purl’ saxa.
A salan lava ina bina a vesanan pana ‘gol’ fatak, a malaan sena ‘galaas’ aava matavas paaliu.

22 E ne pife xalum ta saxa lifu lotu lana bina aave senaso a Piran Pana Maana Gutan Xapiak e a Natuna Sipsip, nare, re lifu lotu ina bina.

23 E a ngaas e fulun re piau ta faisok pave senaso a malang ina Piran a lang fapaanaas a bina e a Natuna Sipsip ve a laam ina.

24 A rabuna ti la maana mu bina xapiak ri taa sangas la matavas lana malang ina e a mu piran king ti la xavala ri taa lisan a maana mo roxo siri e a mu isin lava iri xe lana.

25 E mu matana yalaxau ina bina ri taa talakas vulai senaso pave i taa piau ta vung. E voxo ri taa pife xao a matana yalaxau ina bina.

26 A maana mo roxo e maana isin lava ina maana mu bina xapiak ri taa lisane xe lana.

27 E piau ta mo lalosaat taa laak lana, piau paaliu. E ta mataa aava vil ta mo ina mangilan o ta vilaana ina bitan i taa pife laak lana. A mu rabuna aava isiri a xaleian lana Buuk Ina Toyan sina Natuna Sipsip, nari sang mon ri fexaxaas sena laak lana.

22

A Raarum Ina Toyan E Wai Ina Toyan

1 E a angelo naang a faxalitau pana raarum ina toyan aava matavas e roxo paaliu. A raarum aave a savat palau ti lana ivin sina Piran e a Natuna Sipsip.

2 E a raarum aave a sivi dal la palou ina salan lava ina bina aapave. La ro xasing ina raarum a wai ina toyan taxa boak. A wai aave a fafuaa a yaan sangafilu saxa pana taragua ina mariaas saxa. La maana fulun xapiak a toxan a xalana. E mu paxana wai aave ri fexaxaas sena vil faroxoi a maana rabuna ti la maana mu bina xapiak.

3 A kuus fatutulan i taa pife savat fulaa. A ivin lava sina Piran e Natuna Sipsip taa waan lana bina aave e mu sisiak sire ri taa vil a faisok sire.

4 Ri taa xalum fatak a nona Piran e i taa timin a isina la nonau iri saxa saxa.

5 A suk taa pife savat fulaa.
E a rabuna pave ri taa pife
lamon pana laam o malang
ina ngaas senaso Piran, nane
xa i taa fapaanaas a bina siri.
E ri taa paamuian a rabuna
vulai, vulai.
6 E a angelo naang a xu-
usau malaan, “A mu ferawa-
ian aanabeˈ a fatak e tuuna.
A Memai, a Piran sina maana
vovau ina mu rabuna aava
ri kuus fatuxai, nane fo feng
a angelo sina xena faxalit a
mu sisiak sina Piran pana so
ta mo ri taa savat faasilak
maan.”

Na Yesus I Taa Filimaan

7 “Faxatang! Nenia, ne taa
savat faˈipul! A mataa aava
usi fatak a maana ferawaian
lana buuk aanabeˈ i taa faa-
mamaas.”
8 Nenia Jon, ne fo langai e
ne xalum a maana mo aan-
abeˈ. E layaan ne langaie e
ne xalume, ne poxo bukaak
la kana angelo aava faxalitau
pana, rao ne nanguse.
9 Taasaxa nane faseiau,
‘Muta vil malaane! Nenia,
ne saxa sisiak malaan sema
e mu tiam aava mu rabuna
ina kuus fatuxai e nari mu
rabuna aava ri usie fatak
a mu ferawaian lana buuk
aanabeˈ. Nangus a Piran!’
10 E nane xuusau fulaa,
“Muneta paabefan a kuus
fatuxaian aava waan lana
buuk aanabeˈ senaso a yaan
ina savatan siri a faasilak.
11 A mataa aava bilai
fasaat, taˈulane i waan su
malaan. A mataa a fuuna usi
a vilaana lalosaat, taˈulane
i waan su malaan. A mataa
aava bilai faroxo, taˈulane i
waan su malaan. A mataa
a fuuna usi a vilaana fatak
e tuuna, taˈulane i waan su
malaan vaxa.”
12 “Faxatang! Nenia, ne
taa savat faˈipul e maana
mo siak taxa waan xuvul
paga. Ne taa tavai a maana
rabuna xapiak pana mo fex-
axaas sena vilaana siri saxa
saxa.
13 Nenia, ne Elfa e ne
Omega, ne Tangpat e ne
Taxapusan, ne Paamua e ne
Fataxapiak.
14 “Nari aava ri xamak a
marapi siri, ri taa faama-
maas. Senaso ri fexaxaas
sena laak la matana yalaxau
ina Bina e laak lana Bina
Lava e ri taa murul a xalana
Wai Ina Toyan lana.
15 A mu rabuna saat ri taa
waan lamalei, nari aave ri
malaan sena piu aava ri vil
a mo lalosaat. E nari sait
aava ri vil a maana vilaana
malaan: ri xel a rongan o
masalai xena yirin o neng;
ri tamai feruuk o ri punuk
mataa o ri nangus a piran bit
o ri vubuk usi a vilaana ina
bitan.
16 “Nenia na Yesus, ne fo
feng a angelo xe siim talo no
taa kuusan fasavat a ferawa-
ian aanabeˈ xe sina mu feti-
nan. Nenia, ne fufu Devit e
ne xuxul sina sait e nenia, ne
Sakiyaan, a vapara ti la paa-
nen lolof aava lang faagut.”
17 A Vovau Xaradak e a
tefin faˈui ina tamaian, re
kuus, “Filimaan!” E nari
aava ri langai faroxo, nari
sait ri kuus, “Filimaan!”
Naseˈ ta mataa a maˈiu,
nane fexaxaas sena filimaan
xena siak xatam a raarum
ina toyan. Naseˈ ta mataa

a vubuk filimaan, a roxo
move, i taa filimaan.
18 Ne fasei nami aava mi
langai a ferawaian ina kuus
fatuxai lana buuk aanabeˈ:
tamo ta mataa taa timin a
ferawaian patak xuvul pana,
a Piran taa tavaie pana mu
giisan lava aava buuk aan-
abeˈ fo kuusane.
19 E vaxa, tamo ta mataa
taa vis tapin a saxanu fer-
awaian ina kuus fatuxai lana
buuk aanabeˈ a Piran taa
siak tapin a nobina sina ina
laaxan xe lana Bina Taap e i
taa pife murul a xalana Wai
Ina Toyan aava fo kuusanan
lana buuk aanabeˈ.
20 Nane aava kuus o a
maana mo aanabeˈ a fatak,
nane taxa kuus malaan, “Tu-
una, nenia, ne taa savat
faˈipul!”

“A tuuna! Filimaan,
Memai Yesus.”

21 Nenia, ne vubuk o a
xakaavangan xatam sina
Memai Yesus i taa waan
xuluna mu rabuna sina
Piran. A tuuna paaliu;
pevoxo!